

PURCHASED

**NOTICES
OF
SANSKRIT MANUSCRIPTS**

Sharada Oriental Series No. 1 : VI

**NOTICES
OF
SANSKRIT MANUSCRIPTS
Vol. VI**

**RAJA RAJENDRALALA MITRA
MM. HARAPRASADA SASTRI**

SATKARI MUKHOPADHYAYA

Sharada Prakashan
DELHI-110052

S
016'019
519121
160

First Published : 1871 – 1911

ISBN : 81-80520-11-X (Set)

THE ASIATIC SOCIETY
CALCUTTA-700016
ACC NO. S 3001
DATE 26.9.91

Published by :
SHARADA PRAKASHAN
E-239, Shastri Nagar,
DELHI - 110052, Ph: 7231820

Printed at :
NEW GIAN OFFSET PRINTERS
495, D.D.A. Complex, Shahzada Bagh,
Inderlok, DELHI - 110035

SL no. 83286

NOTICES OF SANSKRIT MSS.

No. 1983. **सैवसर्वस्वसारः** : Substance, palm-leaf, 11 x 1½ inches. Folia, 180. Lines, 5 on a page. Extent, 2,507 ślokas. Character, Maithilī. Date, ? Place of deposit, Magráni, Post Madhubanī, Darbhāṅgá, Paṇḍit Kánai Jhá. Appearance, old, decayed. Prose and verse. Correct.

Saiva-sarvasva-sāra. A digest of the rules for the adoration of Śiva. By Vidyápati. Compiled by order of Queen Viśváśa Devī, wife of Rájá Padma Siṅha, of Mithilá. Padma Siṅha was the son of Śiva Siṅha, grandson of Deva Siṅha, and great-grandson of Bhava Siṅha. There is an inscription of Śiva Siṅha, dated 293 of Lakshmaṇa Sena's era, and Vidyápati flourished in his time, as also in that of his son. Contents : Greatness of Śiva ; unity of Hari and Hara ; characteristics of the worshippers of Śiva ; devotion defined ; merits of pilgrimage to visit liṅgams ; merits of visiting ditto ; merits of touching ditto ; ditto of cleaning the temple of ditto ; rules for adopting the worship of ditto ; ditto of throwing away the offerings made to Śiva ; measures of articles to be used for applying on the body of ditto ; rules for making ditto ; merit of smearing liṅgams with clarified butter ; ditto of pouring water on ditto ; ditto curds, milk, clarified butter, and water in which *kusa* grass has been steeped ; pouring ditto from golden and other vases ; ditto of pouring a continuous stream of milk, &c., in summer ; ditto of dancing, &c. at the three daily services ; ditto of music from the mouth ; ditto of singing ; ditto of worship ; ditto of ditto at the three stated times daily ; ditto of worship at midnight ; ditto of worshipping Śiva under different forms ; worship with a large number of articles ; rules of worshipping daily after morning ablutions ; worship for twenty days together ; ditto for four months ; ditto at auspicious times ; formation of liṅgams with clay ; worship of ten million liṅgams ; merits of worship-

ping liṅgams made of salt; ditto ditto of crystal or pearl; vessel for offering *arghyas*; offering of essences; ditto of *arka* flowers; ditto of oleander and *droṣa* flowers; proper flowers for offerings; merits of offering *Datura* flowers along with bilva leaves; ditto of surrounding the seat of liṅgams with garlands; ditto of making flower pavilions for liṅgams; ditto of worship with golden flowers; ditto of offering particular kinds of flowers on particular months; ditto of burning incenses; ditto of lamps; oil lamps may be offered if clarified butter be not available; ditto ditto lamps arranged in the form of a tree; ditto of lamps during the month of Kār-tika; ditto of ripe plums; ditto of the juice of sugarcane and molasses; ditto of flesh-meat; ditto of boiled rice, &c.; ditto of gold; ditto of singing by females; ditto a cow with a calf; ditto of kine, elephants, villages, districts, &c.; ditto of hanging bells in temples dedicated to liṅgams; ditto of awnings; ditto of jewels; ditto of flags; ditto of golden vessels; ditto of horses, &c.; ditto of heaps of sessamum seed; merit of waving lamps before liṅgams; ditto of repeating the mantras of Śiva; ditto of circumambulation; ditto of prostration; ditto of bathing in streams before a temple; ditto of smearing ashes on one's own body; ditto of putting on sectarial marks; ditto of adoration by a hermit; what to abstain from on the part of devotees to Śiva; penance at night; rules regarding the fast on the 14th of the wane in Māgha; worship on the 5th of the wane;—Here the codex breaks off.

Beginning. कथं चन्द्रमौ ह्रीं ननुपरि ज्योतिर्ब्रह्मं दधेनं

विधातो ननुवदति + तत्रच विद्वैकपीठं विष्णुः ।

यत्ते यः शिरसा सुधाकरकलाभेकाङ्गुलमासयी

देवादभ्युदयं विकान्तावहं देवो जगदीश्वरः ॥

महोत्तमरश्मि + + मलयन् कीर्तिष्यतामस्मिन्

चैविष्णुनामकवर्णयन्तरो श्रीरत्नाङ्गुलः ।

सुधाकारकलाभेकाङ्गुलमपिप्रदधिनाङ्गुलद्वया-

भोजनीयमपिहमपिप्रभुम् वर्णयन्तरोत्तमः ॥

हज्जुर्भो रवेरिहिकुलदत्तनामकवर्णयन्ती-

राशीनामकवर्णयन्तुलमपिप्रदधिनाङ्गुलद्वया-

मलयन् मुक्तकीर्तिप्रदधिनमदत्तनामकवर्णयन्ती

हज्जुः वर्णयन्तामिहिकुलदत्तनामकवर्णयन्ती ॥

दत्तं येन द्विजैर्भ्यो द्विरदरचमहादानमन्यैरजकं
 का चानां मन्त्रदाने कनकमयमुक्तापूरये येन दत्तः ।
 यत्नं श्रीकृतकामकुचवति च + + आरुणे चारिराभिं
 देवोऽपि देवसिंहः क्षितिपतिनिकलः कल म काश्चनकः ॥
 यौगीभर्तुस्त्वय वैरिचमिता वैदम्भदीपानुरो-
 वद्धतः शिवसिंहदेवकपतिर्भीरावर्तकः सुतः ।
 मैत्र्यावच्छिन्नमैः कुम्भजनमचीपाछोपमचीकना-
 नेकोमुक्तमनहन्ताचकनकव्याभिरानोदयः ।
 चंयामाह्वयमीममीमसद्वल्लक्ष्मणमुच + + +
 दानकपितकपवहकनहिमाऽपि पञ्चसिंहो यथा ॥
 कैलाशोदरसोदरीयति भरद्वाजाग्रमाह्वीयति
 प्राक्षेयाचकमेवरीयति यज्ञो यज्ञारविन्दीयति ।
 विश्वामित्ररसः सुतका विमर्ष रामका हर्ष मुनेः
 मैत्र्यै कर्णसुतका चैर्यमवमेर्माक्षीर्यमकोविधेः ।
 दामं दानवमन्त्रका सकलं चारं समु + + ता
 धारा यः भरदिन्दुसुन्दरवमाः यौगीपतिद्विषितः ॥
 दुग्धधोषेरिव कीर्तुमकमहमे विश्वविज्ञानमन्त्रे
 वधूता पञ्चसिंहक्षितिपतिदक्षिता चक्रेकर्मकलीमा ।
 पत्युः सिंहासनस्था वृद्धमिषिलमचीमच्छकं पाक्षवली-
 भीमहिवावदेवी जगति विश्ववने चर्यवाद्यन्तरीव ॥
 दम्भस्येव मची दम्भकमलमुका मैरीय मैरीयते
 कामकोवृरतिः क्षभावमधुरा सीतेव रामका या ।
 विष्णोः श्रीरिव पञ्चसिंहकपनेरेवा परा प्रेवरी
 विश्वज्ञानमया द्विजेन्द्रतमया ज्ञानार्ति भूमयसे ॥
 दानारः कति नाभन् कति न वा कलीव भूमयसे
 मैकोऽपि प्रवितः प्रदामवमयो विश्वासदेवाः समः ।
 यज्ञाः कर्तुमुक्तानुक्ताचिकनवादानप्रदाना + +
 कच + + यमीदमानपि मुक्ताकोटिध्वनिः श्रूयते ॥
 कीलाशोद्यावमाही + अनिवचदक्षहीविषिचारमार-
 प्रवर्तैः कर्णमुक्तानरकनरनरदम्भयन्त्रे यथाहः ।
 पृथान् पृथोवमाकाकुलकक्षिनकमकुहद्वयहीनवही

End. एवं माताभरंभपि विहितप्रवृत्तिरेव निमि प्रःशान्ताः सन्तः सन्तः । यथापि कृष्ण-
हृदी न युता निजाः सन्तः न युतस्तथापि—

विषयः । शिवमाहात्म्यकीर्तनं । चरित्रराहीनिकपणं । शिवभक्तलक्षणकथनं । भक्तिनिक-
रवादिफलम् । शिवदर्शनार्थं याचाफलकथनं । शिवदर्शनमाहात्म्यकीर्तनं । आर्जनमाहात्म्य-
कीर्तनं । शिवालयसमाज्येनमाहात्म्यकथनं । शैवव्रते सङ्ख्यविधिकथनं । शिवमिथ्याभ्यास-
नयनमाहात्म्यकथनं । आभ्युदाहो इत्यभ्यासादिपरिभाषा । शिवसिद्धिमिथ्याकादिविधिः । हुता-
भ्यङ्गफलम् । उद्गर्जनफलम् । दधिदुग्धहनकुण्डादिकादिना स्वपनफलम् । वैमादिचडेन स्वपनविधि-
कथनादिकं । घोसकाक्षिकपयोधारादिपतने फलादिकथनम् । शिवपूजाकाण्डे चिन्मयस्वत्या-
दिकलक्षणम् । रुद्रवाद्यफलकथनम् । गीतफलकथनम् । पूजाफलकथनम् । चिन्मयापूजाफल-
कथनम् । अर्चरात्रे पूजाफलकथनम् । मन्त्रादेव-विकपाच-वद्वादिभूमिभेदपूजामाहात्म्यकथनम् ।
मन्त्रोपचारपूजाविधिः । स्नानोत्तरप्रात्यह्निकप्रातःपूजनविधिः । विंशतिदिवसाधिकरकशिव-
पूजाविधिः । एवं चानुसोमार्चनादौ विधानकथनम् । पुष्पकानविशेषे शिवार्चनफलकथनम् ।
पार्थिवशिवसिद्धिमिथ्याविधानादिकथनम् । लक्ष्मण्यकादिशिवसिद्धपूजाफलम् । लवणमवादि-
सिद्धपूजाफलम् । स्थातिक-मन्त्रःमयादिनिष्ठपूजनफलम् । आर्चपावनिकपणादिकं । मन्त्रदाना-
दिविधिकथनम् । अक्षपुष्पदानमाहात्म्यकथनम् । करवीरश्रेष्ठादिपुष्पदानफलम् । विचित्रपुष्पनि-
कपणं । निम्बपत्रेण च चक्रपुष्पदानमाहात्म्यकीर्तनम् । माहाभिर्भूतिवेदनस्य माहात्म्य-
कथनम् । पुष्पमन्त्रपमाहात्म्यकथनम् । सुवर्णकुसुमादिना अर्चनस्य फलादिकथनम् । मासविशेषे
पुष्पफलविशेषेण पूजाया माहात्म्यकीर्तनम् । अनुबन्धमुत्सादिद्रूपदानफलकथनम् । दीपदानफल-
कथनम् । हुताभावे तैलदीपदानफलकथनम् । दीपदण्डदानमाहात्म्यकथनम् । कार्तिकमासीय-
प्रत्यक्षदीपदानविधानादिकथनम् । वस्त्रवस्त्रादिफलदानफलकथनम् । दक्षुरव-वाहिनादिदान-
फलकथनम् । मातादिदानमाहात्म्यकथनम् । अस्त्रादिदानफलकथनम् । अथ सर्वेषु शिवमूर्तिषु
दाननिमित्तं श्रेयं । तथा शिवमूर्तिषु चित्रदानविधिः । श्रीकण्ठकडीनवाचफलकथनम् ।

ভজনমৌলীদানচক্রকথন । মেনকাহিরাণে উপকাহিরাণে চ প্রবেশ চক্রকথন । কামনমর-
ইন্দ্রাদিহানচক্রকথন । শিবাশ্রমে ব্রহ্মাবলম্বনচক্রকথন । বিনামাদিহানমাশাক্রকথন ।
রমাদিহানমাশাক্রকথন । শিবাশ্রমে ধ্বজাদিহানমাশাক্রকথন । বৈশাখাদিহানচক্র-
কথন । মজাখাদিহানমাশাক্রকথন । শিশুপ্রজাদিহানচক্রকথন । সারাবিক্রমাশাক্র-
কথন । জৈবনমজাদিহানমাশাক্রকথন । প্রদ্বিষ্যচক্রকথন । প্রজানচক্রকথন । শিব-
কলীপক্ষপ্রববে জ্ঞানচক্রকথন । মজাখাদিহানমাশাক্রকথন । শিশুপ্রজাদিহানচক্রকথন ।
নপকিপূজাদিহানচক্রকথন । শিবমন্ত্ৰেণ মণ্ডলীকথন । মন্ত্রমণ্ডলীকথন । শিবরাশি-
বিধিকথন । লক্ষ্যলক্ষ্য শিবপূজনবিধিকথন ।

No. 1984. প্রাশ্চিত্তকৌমুদী, বা প্রাশ্চিত্তবীকটিপণী । Substance, country-
made paper, 16 × 3 inches. Folia, 64 Lines, 6 on a page. Extent, 1,417
ślokaś. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Magráñi, Post
Madhubani, Darbhāngá, Pañḍit Kanái Jhá. Appearance, old. Prose.
Correct.

Práyschitta-kaumudī alias **Práyschitta-viveka-ṭip-
panī**. A commentary on Śūlapāṇi's digest of the rules regarding
expiations. By Rámakrishṇa Bhaṭṭáchárya.

Beginning. হরিং প্রজ্ঞা মেঘাং বহুদন্তনিবর্তনং ।

তন্মতে রামলক্ষ্মণে প্রাশ্চিত্তকৌমুদী ॥

প্রোক্তবর্তা প্রহরণে প্রজ্ঞা প্রজ্ঞানামিধেয়ে অমিধীয় অমিধানস্বাৎ মিত্যেত্যাদি । যদপি
মজ্জাসাধরসমাদৌ প্রজ্ঞকর্ণবর্তিতং তথাপি স্মৃতিরামসাদিনা বিপ্রস্মৃতিরেকনিবর্তয়েন—ইত্যাদি ।

End. অথ হু মাশানীত্যন মাশক্য বিবেকসমাদান্ত্যেণান্ত্যসমাস্যনৈব মাশি ক্রমেতয়া
অভিহায়া ইতি ।

Colophon. ইতি মজ্জাসংবাদাধ্যায়বর্তিতামলক্ষ্মণমহাচার্য্যবিরচিতং প্রাশ্চিত্তবীক-
টিপণী সমাপ্তা ।

বিষয়ঃ । শ্রুতপাশ্চিত্তপ্রাশ্চিত্তবীকটিক্য শাস্ত্রানং ।

No. 1985. আখ্যাতাবদ্যাক্ষরহস্য । Substance, country-made paper,
14 × 4 inches. Folia, 28. Lines, 8 on a page. Extent, 863 ślokaś.
Character, Maithilī, Date, ? Place of deposit, Magráñi, Post Madhu-
bani, Darbhāngá, Pañḍit Kanái Jhá. Appearance, old. Prose. Correct.

Akhyátaváda-vyákhyá-rahasya. A gloss on the *Akhyáta-
váda*, of the author. By Raghudeva Bhaṭṭáchárya.

Beginning. प्रथम श्रीरक्षानं + + न मुच्यन्ति ।

आख्यानवादसद्व्याख्या रघुदेवेन मन्थने ।

सङ्गदाख्यानवादस्य मम पञ्चविंशोक्तयैः ।

कील्लबाध्यापनं भीराः कुर्वन्तु निमित्ता अपि ।

वैवाचिकः परममं निराकर्तुं प्रथमतः तद्विकल्पयति आख्यानकृति ।

End. प्रसङ्गादिति लक्षणादिना उपपादने तु जायतेन तर्कलोपेन अस्वीकरीयमादिति जाय इति दिष्ट ।

Colophon. इति महाभारतपाञ्चरात्रश्रीरघुदेवभट्टाचार्यविरचितसंख्यानवादस्याख्यार-
चस्य परिपूर्णेति ।

विषयः । आख्यानवादस्य व्याख्यानं ।

No. 1986. अक्षिवादविवरणं । Substance, country-made paper, 12 x 3 inches. Folia, 62. Lines, 6 on a page. Extent, 1,372 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Magrāni, Post Madhubanī, Darbhāngā, Paṇḍit Kānāi Jhā. Appearance, fresh. Prose. Correct.

S'aktivāda-vivarana. A commentary on the S'aktivāda of Gadādhara. By Kṛishṇa Bhaṭṭa, son of Raṅganātha Suri, and brother of Nārāyaṇa.

Beginning. श्रीलक्ष्मणचरणौ ममा अक्षिवादार्थदीपिका ।

करोति मन्मदायेन लक्ष्यभट्टो मूढे मतां ।

सङ्गताभिधायकपदनिपातक इति मीमांसकमतं । लक्षणा च अक्षिजेव इति वैवाचिकमतम् । तदुक्तं कटाक्षपञ्चाद मतेन इति । अथ मीरं महापदार्थमन्वयि न महापदार्थ—इति ज्ञानेऽपि महावां शेष इत्यादितः आम्बरोपोद्भवात् मतेनमात्रेवोपपत्तिर्नो न लक्षणा-
तिरिक्तइति श्रीचार्यैरभिप्रायेकाश्च लक्षणा चेति । इत्यादि ।

End. पर्यायनामानस्य व्यापादितमते इत्येव । पदयोः तदर्थोपपत्तिरक्षिजनसंज्ञानादि-
कृत्वान् तन्वाकीनस्य विविहमक्षिज्ञानस्य मन्थने सोमसूक्तविशेषकसोमप्रकारकसङ्गजनकस्य
अवस्थाने तदनुपपत्तेः । + + + + पर्यायनामस्य प्रमुपद् सोमसमक्षिनिष्ठाकारतया
सोमसूक्तविशेषकस्योद्देशे बाधकामावादिनि ।

Colophon. इति श्रीरक्षणाचक्रिहनुनारायणानुसङ्गस्यभट्टविरचितं अक्षिवादविव-
रणं सम्पूर्णम् ।

विषयः । महाचरमहाचार्यसङ्गमक्षिवादस्य व्याख्यानं ।

No. 1987. सुबधर्कनिर्णयः । Substance, palm-leaf, 12 x 2½ inches. Folia, 100. Lines, 5 on a page. Extent, 1,082 s'lokas. Character, Maithilī. Date, L. S. 594. Place of deposit, Magráni, Post Madhubani, Darbhāngá, Paṇḍit Kánai Jhá ; another copy with Chhoṭi Jhá. Appearance, old. Prose and verse. Incorrect.

S'ubhakarma-nirṇaya. A digest of the rules regarding the performance of domestic rites according to the ordinances of Gobhila. By Murári Miśra. The work was compiled under the auspices of Rájá Trivikramanárāyaṇa, son of Jagannárāyaṇa, grandson of Naranárāyaṇa, great-grandson of Vīranárāyaṇa, great-great-grandson of Rúpanárāyaṇa, and great-great-great-grandson of Lakshminárāyaṇa.

Beginning. बन्धे नन्दनमूलं जगदात्मन् निराकर्म ।

सन्धेऽतिमिरमिहिरं निमग्ननिर्वैद्यमपः किमपि ॥

कुहानामेकमात्रा चरिचरकपरः पौरवर्गस्य पाता

वैरिचेकीनिहना द्युतिजितमदनः श्रीप्रभूतिप्रदाता ।

विश्ववापिप्रतापकिजगति विदिते चाव + बह्वदेवे

लक्ष्मीनारायणाक्षः समभवद्वदनीयानामासावतंसः ॥

कुमार इव जैरीयात् पारिजात इगाम्बुधः ।

कपनारायको राजा लक्ष्मीनारायणादभूत् ॥

वारं वारमृदारवैभववतामद्यापि भूमीधरा

हारं हारमुपेत्य चला मङ्गला भिद्यःसलम्बा बुधः ।

एतस्मिन् समये स चेत्यकदमः श्रीकपनारायक—

सिद्धेदित्यभिचाय कोलमिरमः पाणिं सिपन्त्यर्चिनः ॥

श्रीश्रीनारायकमेदिनीन्ः श्रीकपनारायलभामवासात् ।

जातकान्तः मर्मन्तुवैवपेता यथा जयको विबुधाधिराजात् ॥

अपाङ्ग प्रविमलपि प्रतिभटवेकीव सुखमनः

भिद्युभो मुञ्जरव्यग्रवि बह्व्यव्यादनःमाननः ।

प्राप्त्यन्तवशा रिपून् हरिभयव्यग्रयुक्तानाकपो-

धम्यो + जगतीतके भवतु कः श्रीश्रीनारायकात् ॥

मिरोरन् राज्ञा जयमयनराकादिमकरो-

मिवावे। धर्म्या रक्षविजयलक्ष्म्याः प्रियतनः ।

अभृदकादुराज्ञो नवविमयविद्यावसन्ति-

विद्या वारावारा स चक्षु नरनारायकदया ॥

देवकीमयीतकीर्तिविजितचीराब्धिमनुपुति-

अंतामेकमुपकंदानभजिताग्नेवाग्निहोत्रायः ।

अस्मादुक्तवोरकुम्भदक्षमप्रोद्दामपञ्चाननो

अञ्ज यज्ञपरायणः किल अमृतः रायणे भूपतिः ।

कुम्भ इव पुनात् कौमद्याया अयम् देवेभ्यो-

रतिपतिरिव अमहिनोः कुमार देवोपतः ।

युक् इव मुनेभ्येदवापाद्विभुष यथाशुभे-

वृंध इव विधेरकाक्यातस्त्रिविजमभूपतिः ॥

यं रक्षमुक्ते विविजमनारायणदेवमासेः ॥

अपि कनकगेरभरयो मन्त्यो भवति काशमिव ।

मोऽयं दानदयाविवेकविजयधीनत्यक्तोऽनरो-

नित्यं यज्ञपरायण विजयते अविजयेः भूपतिः ।

अम्येदमहपाककालकालिप्रत्यक्षिदृष्टपति-

प्रेयस्यस्त्रिपदपयोधिपु यज्ञं दमावलीं क्रौडति ॥

वाचयूहैदिरदनिवहैराचनुःमिभ्युमाः-

मृत्तादाममुरितमहमो मेदिनीं महयकाः ।

के जामेन धरनिरमक कभजं नायकं

रम्यवेः अलितकिराः पेलिकिमीरितः ॥

मार्थं मुरादिधोरं मरुकारितया सममाय ।

अमरदादमादानं तनुते शुभकर्मनिर्णयं भूपतिः ।

विष्णुर्वाचस्त्रिपदपयोधिपु यज्ञं दमावलीं क्रौडति ॥

क्रिपतः केशवतः अमरदादमादानं तनुते शुभकर्मनिर्णयं भूपतिः ।

पादमोज्ज्वलं प्रणम्य विजयते मन्त्यो भवति काशमिव ।

मोऽयं दानदयाविवेकविजयधीनत्यक्तोऽनरो-

नवादावाभ्युदयिकनिर्णयः । तदादावयम् मन्त्राधिपा मानः पुण्यः — इत्यादि ।

End. तथा च उपायतायः अस्मिन् कौशलीया इति कौशलीयाः आत्माविजयाया-
धिनः । तेषां मते इदानीमस्तः पादक म तु कौशलीया + + + पदकमिति ।

Colophon. इति मन्त्राधिपायायायवीभृगविरचितमन्त्रविजयः शुभकर्मनिर्णयं समाप्तः
इति ।

आद्यायोः अमरदादमादानं तनुते शुभकर्मनिर्णयं भूपतिः ।

अम्येदमहपाककालकालिप्रत्यक्षिदृष्टपति-

भाषाणि प्रविशन्त्य निवृत्तकृदा नीमोभिलीये विधौ

वानेने शुभकर्मानिवेशनम् नीमकुरारिः क्षती । कथं ५८४ । कार्त्तिकसप्तम्या ।

विषयः । कुतिवराचर्यज्ञानार्थवादेन ह्यन्त्यानां विवाहादिमन्त्रानामेव द्रव्यविषेव
पञ्कारेषु विधानकथनम् तद्विज्ञानोभिलकुराच । वानेने भाष्यः कीर्तनम् ।

No 1988. कथनकथकाद्यटीका । Substance, palm-leaf, 11 x 2 inches. Folia, 103. Lines, 5 on a page Extent, 1,672 ślokas. Character, Maithili. Date, ? Place of deposit, Magrāni, Post Madhubani, Darbhāngā, Paṇḍit Kānāi Jhā. Appearance, old. Prose. Correct.

Khaṇḍana-khaṇḍa-khādyā-ṭikā A commentary on Śrī-harṣa's Khaṇḍana-khaṇḍa-khādyā—a treatise on the non-existence of the Supreme soul. By Śāṅkara Miśra. (III, p. 70.)

Beginning. चरित्रकुरयाः पितामितं भुजगानिभुजङ्गनाम्नम् ।

चपराकु मदे विवदयो-रवि र्व + + मिहतां व्रतं ।

विद्वदधर्मिहयमिदधानेऽप्यभेद इवेति विभावयम् ।

पुनानु भेदप्रतिभासयन्त्य कीर्तयन्त्यं शिवयोः कुरीरं ।

भवतःपञ्चक्रान्धनमिह कथनकथकाद्यटीकायां ।

नीमकुरारि विदुषा विदुषामानन्दवर्धनं क्रियते ।

प्राणिपुनरतिव्यक्तदुग्तिनिराकरकारमेवदेवतानमन्कारकं महत्त्वं कुर्वन्नेव प्रेषावत् पद-
व्यहृष्टयोजनमिधेयमन्त्रप्रतिपादनपरः परमनिराचिकीर्षयः स्वमते नृकाद्वैतव्यापनां वैत-
णिकादिषु अत्रैःदिप्रकटनाय कथयन्त्यः,—चविकन्येति । एकः पृथक् इत्यदिनीयं नृकाद्वैतः ।
कुतिषु नचाचतन्नात् यद् यथा कुतिषु कुतं ततश्च यथा नृकाद्वैत आनन्दमदन—इत्यादि ।

End. ननु सकलान्तेनाभावहानता केनचिदर्थोकावच्छिन्नलोदेयम् सादित्यत वाचः
चान्न इति । तन्मन्त्रवदपञ्चरत्नानिदपनात् ।

Colophon. रतः चरित्रकुरयाः परिच्छेदवाक्यं नास्ति ।

विषयः । नीमकुरारिचरित्रकथकाद्यव्यवसायकथनप्रकरणं यावत् भाष्यम् ।

No 1989. ह्येनामिहोदयः । Substance, country-made paper, 10 x 4 inches. Folia, 32. Lines, 6 on a page. Extent, 499 ślokas. Character, Maithili. Date, Sk. 1716. Place of deposit, Magrāni, Post Madhubani, Darbhāngā, Paṇḍit Kānāi Jhā. Appearance, old. Prose and verse. Correct.

Chhandogáhinkoddhára. A summary of the daily religious duties imperatively necessary for such householders belonging to the Chhandoga school as do not cherish the household fire. By Śaṅkara Mīśra, Mahámahopádhyaýa, son of Bhavanátha Mīśra. Contents: morning duties; ablutions, wood fit for brushing the teeth, washing of the face, morning bath, rules of Gobhila on the subject; Sandhyá defined, ritual of Sandhyá, offering of water to the manes, reading of the Vedas, adoration of deities, sacrifices to the Viśvedevás, daily stráddhas, hospitality, offering of food to cattle, breakfast, prohibited food, duties after breakfast, siestá, society of wife.

Beginning. कर्तुं बहजडाजटकोदकीदन्तुपरायम् ।

भजामि शान्तिमीकान्कान्कान्भाजकान् चरं ॥

यावानहते दोषश्च्योत्राणां निरघ्नीनां ।

तावन्नाचमिवाहिकमसकामानुच्यते कथितं ।

तत्र नरसिंहपुराणे,—उषःकाले समत्वाय ह्यनर्घो दोषो नमः ।

कुर्यात् स्नानं ततो जित्यं ह्यन्वाचमपूर्वकं । इत्यादि ।

End. अवाहिके रतावत्यपि ह्यने न प्रत्यवेद्यात् अन्यथा प्रत्यवेद्याद्वेति भविष्याहिक-
कमदन्तं सामग्राणां ।

Colophon. इति महात्महोषाध्यायीभवनाचमिवाहिकमन्वाचमहोषाध्यायीब्रह्मरसि-
ङ्गो ह्योत्राहिकादारः समाप्तः । शके १७१६ ।

विषयः । ह्योत्राणामाहिकहृत्यमतिविस्तरेणानुसमन्नानां यावति अहते प्रत्यवाय-
स्यात्, निरघ्नीनां तावदेव संक्षेपेन निरूपितं । तत्र धानः हृत्यकथनं । सामान्यतः शौच-
विधिः । ह्यकाहुनिकपणादिकं आचमनविधिकथनं । प्रातःस्नानविधिकथनं । नेभिकीय-
स्नानप्रयोगः । मन्थानिर्णयः । मन्थाप्रयोगः । तर्पणप्रयोगः । ब्रह्मयज्ञविधिकथनं । देव्यज्ञा-
विधिकथनं । श्राद्धकर्मण्येन यजिष्यदेवविधिकथनं । नित्यवाहविधिकथनं । आतिथ्यविधि-
कथनं । नेपायदानविधिकथनं । भोजनविधिकथनं । भोजने यज्ज्यौषकथनं । भोजनान-
न्तरमाचमनीयविधिकथनं । त्रयमविधिकथनं । द्वारोपगमनविधिकथनम् ।

No. 1990. द्विविधकाग्रधोद्वेजप्रमाद्वेजं । Substance, country-made paper, 12 x 5 inches. Folia, 22. Lines, 7 on a page. Extent, 706 ślokaś. Character, Mañṣī. Date, ? Place of deposit, Magrāṇī, Poṣṭ Madhubanī. Dubhāngá, Paṇḍit Kānái Jhā. Appearance, new. Prose and verse. Generally correct.

Dvividha-jaldsayotsarga-pramāṇa-darsana. Two different rituals for the consecration of tanks, wells and other reservoirs of water, according to the rules of the Bahvricha Brāhmaṇa and of the Yajur Veda respectively. By Buddhikara Sūkla.

Beginning. नमो भ्यो वदने दे। तज्जने। वदन्विषे।

कारावकपवकारो मेरोमेरो जगद्गुरु ।

सम्यग्प्रसादप्रसादविमलाधराशिवपूमीदिविकीर्तुं पुनः ।

मिर्मन्त्रि सदावकपवनेतुवावीनमस्तुमंत्रिभि विधानैः ।

वीदुदिकरगुहोऽथ जीमावापारवैरवान् ।

विमलावपदाधोममपुपानमपुनः ।

ववाप्रवाचिकद्वन्द्वरिकापुस्तकंविधिः । इत्यादि ।

End. एवमप्रवाचिकजकारोऽथ सम्यग्प्रसादविमलाधराशिवपूमीदिविकीर्तुं तच्च जीमावपि विवादीनां न वत्यादीनां प्रसादाभावात्—इति ।

Colophon. इति भवामहोपाध्यायगुह्यवीदिकरकृतौ द्विविधजलसंस्कारप्रमाणदर्शनम् ।

विषयः । वदन् वदन्नेदिनाथ प्रत्येकं वावीदुपनकादिप्रतिष्ठाविधिकथनम् ।

No. 1991. जीमावाकपदीधितिः, वा व्यावकपदीधितिः । Substance, country-made paper, 12 x 4 inches. Folia, 340. Lines, 7 on a page. Extent 9,208 ślokaś. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Magraṇi-grām, Post Madhubani, Darbhāṅgā, Paṇḍit Kānāi Jhā. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Mīmāṃsā-sūtra-dīdhiti alias **Nyāyāvalī-dīdhiti.** A commentary on the Mīmāṃsā aphorisms, explaining the parables used in illustration of them. By Rāghavānanda Sarasvatī. Hall's Contributions, p. 182.

Beginning. नमो भूरादेः पदकपवनेतुवावीनमस्तुमंत्रिभिः पुनः प्रसादम् ।

देवा गुरुकाव वनिकामासि व्यावकपदीधितिमर्थकाः ।

तच्च । वयो द्वादशसप्तका मुन्यावकपवद्वैः ।

प्रसादमेवमेवमपुनः प्रसादमर्थकाः ।

वधिकारोऽनिर्देश्य वामाद्येन विमेषतः ।

अथ वाधव नमस्तु प्रवक्तव्योदिताः नमस्तु ।

विष्णुर्वातः क्षुत्तिमानधेयं अनुर्विधं मातृगदीयेः च ।
 पादेऽनुर्विधं वल्लभस्यैः क्षुत्तिमानि कर्माह्वयं ॥
 अथवासरमन्विमं मारुद्विहोतुम् ।
 अलोभमनवद्यं कुरु क्षुत्तिविहो विदुः ॥ इति ।
 तत्र श्रीमत्साम्बुधर्मभ्योऽर्चनो धर्मप्रज्ञानेति । इत्यादि ।

End मेघरतिप्रसङ्ग्य देवतापरत्वाऽऽद्य मन्त्रदेवता तथाविधो यत्र देवतावक्य-
 भेदज्ञातव्यमनुसृत्य देवताभेदो ऊह इति श्रुतिः ।

Colophon. इति श्रीराघवाक्षरम्बरसतीशिरचितश्रीमत्साम्बुवादीभिर्मातृगदीयेऽथवा
 वलीयेऽर्चनः ।

विषयः । न्यःप्रादुर्गःपुर्वकं श्रीमत्साम्बुधर्म्य नवमाध्यायवलीयेप्रादुर्गः वाक्यम् ।

No 1992 *श्रुतिन्यासस्तोत्रम्*. Substantive, palm-leaf, 11 x 2 inches. Folia 112. Lines, 5 on a page. Extent, 2,128 shlokas. Character, Maithili. Date, B. S. 505, = S. 1546. Place of deposit, Mazgani, Post Madhubani, Darbhanga, Pandit Kishorji Jha. A copy with Pandit Chhetri Jha of that place. Appearance, well. Preservation, correct.

Smṛiti-tattvāmrta. A digest of the rules of the Smṛitis. The codex under notice contains the chapter on rites for the pacification of adverse divinities, and works of public utility, and is called *Śāntiparasharīyā*. By Vaidhāmīya, Mahāmahopādhyāya, son of Bhavesa by Gauri.

Beginning श्रीविष्णुपदकृत्तमवधौ गौरी मा तस्य मन्त्रविभवे जलसङ्कल्पः ।
 श्रीनरेशमन्त्रिनः दिनशालिकपुष्टिमन्त्राभ्यां पितृनिर्हन्तिहेतुः ॥
 नवरात्रेऽन्यथा लोकं पाप्मनं शाक्यमन्त्राः ।
 तमेवित्तद्वयः शाक्यं वल्लभ्यादिवाहनम् ॥

इह येनसेमावेन मन्त्रियमध्वर्युनो तत्र द्रष्टुमानिहनिहन्ति येनः स इह शान्तिरित्युच्यते ।
 तदर्थं कथं शाक्यः । उपर्वःभद्रजन्मा जन्मरतिरसक्य योमः । तदर्थं कथं पौष्टिकं । इत्यादि ।

End. अक्षः प्रियंलक्षणं प्रशुवादिना भवितव्यं कर्मावधानं फलप्राप्तिः । इति पौष्टिकं
 कोशः ।

श्रीराघवपुष्पकोक्तं बह्वर्चनविषयम् ।
 श्रुतिन्यासस्तोत्राणि निबन्धशाक्यपौष्टिकं कर्मा ।

Colophon. इति भवान्महापाध्यायवीरभद्रमानसुतो कृतितत्त्वार्थमेतन्मालिकर्षोद्देशः।
मम प्रः । शुभमस्तु । वर्ष ४०४ । शके १५४६ ।

विषयः । मालिकर्षोद्देशकर्मोपनिषयः । तत्र मालिकर्षोद्देशकर्मस्य पञ्चदश । सोमादीनामु-
पपन्नकर्मणः । घातकर्मणः । सोमकर्मणः । यज्ञकर्मणः । मालिकर्षमेव पञ्चयज्ञः कार्यं
इति निरूपणं । तत्र तावत्पटिकादिना सूर्यादिनवपञ्चानां प्रतिष्ठितनिर्णयकर्मणः । पञ्चाणां
कर्मोपनिषयः । पञ्चाणां जन्म स्थान-जाति-मोक्षोद्देशकर्मणां सोमानुष्ठाने दोषकर्मणः । तेषां
कर्मोद्देशकर्मणः । पञ्चाणामग्निभेदकर्मणः । मन्त्रादिमन्त्रानकर्मणः । प्रत्ययपञ्चकाणादिनिर-
ूपणं । इक्ष्वाण्यनादौ निषिद्धोप-मन्त्रानादौ मालिकर्ष कर्मण्यमेवेति निरूपणं । सोमद्रव्येषु
प्रतिष्ठय, विशेषपरिमाणकर्मणः । परिमन्त्रानादिषु प्रत्येकं मन्त्रकर्मणः । कपमाराधनधर्मोप-
स्तपपञ्चयज्ञपदतिरूपणं । पञ्चाणां पूजाविधिकर्मणः । सोमनिधिकर्मणः । विधाननिरूपणं ।
मालिकर्षोद्देशकर्ममेव अन्वयविनोदार्थं कृपितपञ्चस्य पूजा कर्मवेति कर्मणः । पञ्चाणां प्रत्येकं
वक्तव्यादिफलकर्मणः । उत्यातनिरूपणमर्थं द्विविधः कृतनिरूपणं । तत्र तैमिरिकाहुतानि ।
दिशान्तरिकाहुतानि निरूपणं । आहुतानां पक्षपाककालकर्मणः । विविधाहुतनियमेन मालि-
कर्मण्यकर्मणः । तत्र अभिचारहत्यादौ कर्ममालिकर्मणः । राजयज्ञरोज-भूकर्मदौ वैश्वी-
मालिकर्मणः । पशुमरकादौ रौद्रीमालिकर्मणः । वेदनागान्तिकर्मदौ ब्राह्मीमालिकर्मणः ।
अभिशापप्रभवैतत्यादौ प्राजापत्यामालिकर्मणः । उपपञ्चारादौ कौमारीमालिकर्मणः । वन्दि-
वैजनादौ अष्टममालिकर्मणः । भृत्याभिमर्षकादौ मन्त्रोपनिषयमालिकर्मणः । अष्टम-दुधननामादौ
कौमारीमालिकर्मणः । हत्यादीनां नेहते पापघ्नीमालिकर्मणः । एवमन्वय प्रत्येकं मालिकर्मणः ।
सूर्यादिषु पञ्च उत्यातकर्मण्यर्थं प्रत्येकं मालिकर्मणः । वायव्यमण्डलफलकर्मणः । एवमग्रय-
वाणादिफलकर्मणः । पञ्चयुद्धनिरूपणपूर्वकं तन्त्रमालिकर्मणः । पञ्चफलकर्मणः । नदी-
सङ्गममालिकर्मणः । अभिषेकहस्त-जाति-मन्त्रवर्णिकर्मणः मन्त्रानामालिकर्मणः ।
निर्घातमालिकर्मणः । दिग्दोषमालिकर्मणः । साध्याहुतानादिमालिकर्मणः । उल्कापातादौ
मालिकर्मणः । घातानिदृश्याहुतमालिकर्मणः । आग्रयणमन्त्रादिफलकर्मणः । अन्तर्यामि-
कर्मण्यर्थं तन्त्रमालिकर्मणः । प्रतनाहुतानादिमालिकर्मणः । हस्तमन्त्रमन्त्रादिहुतमालिकर्मणः ।
मकुनाहुतमालिकर्मणः । अरुहादिषु पञ्चमालिकर्मणः । वज्र हुतमालिः । शम्भु हुतमालिः ।
मानुष हुतमालिः । प्रवाहुतमालिः । आहुतानां पक्षपाकमपकर्मणः । पोषितकर्मविधि-
कर्मणः । मायवीरोमादिविधानं । पञ्चहस्तविधानकीर्तनं । प्राजापत्यादिविधिकर्मणः । आन्वा-
यकादिविधिकीर्तनम् ।

No. 1993. लिङ्गवृत्तिः। Substance, palm-leaf, 10 × 2 inches. Folia, 34. Lines, 5 on a page. Extent, 481 ślokas. Character, Maithili. Date, ? Place of deposit Magráni, Post Madhubani, Darbhāngá, Paṇḍit Kánai Jhá. Appearance, old. Prosa. Correct.

Liṅga-vṛitti. On the genders of words. By Vararuchi Āchārya.

Beginning. यावान् कश्चिन् पाप्मः शब्दो नपुंसको बोद्धव्यः । यावानिति परिमाण-
वाची शब्दः कश्चिदिति अनिर्दिष्टनामधेयः । न यन्मे यच्च न पाप्मः । शब्दाणोऽनेनाद्या इति
शब्दः, कश्चिदप्य इत्यर्थः । न च शब्दश्चतुर्विधः । जानिशब्दः, नृपशब्दः, त्रिविशब्दः, सद-
चाशब्दश्चेति । इत्यादि ।

End. अथ योनिरित्यं योनिः नृपशब्दात् । यावन्विषयस्य मन्त्रः संक्षेपत एव लिङ्ग-
विधिस्तथा । यद्योऽप्यस्य कश्चिन्नामधेयस्य बोद्धव्यः ।

Colophon. इत्याचार्य्यनीवरवचिह्नता लिङ्गवृत्तिः समाप्ता ।

विषयः । कश्चिदप्युच्चारणनिर्देशेन कश्चिच्च पर्यायोऽनेनेन शब्दाणां लिङ्गानुशासनमीर्तम् ।

No. 1994. जातकसारः। Substance, palm-leaf, 11 × 2 inches. Folia, 23. Lines, 5 on a page. Extent, 432 ślokas. Character, Maithili. Date, ? Place of deposit, Magráni, Post Madhubani, Darbhāngá, Paṇḍit Kánai Jhá. Appearance, old. Mostly in verse. Correct.

Játakasāra. An epitome of horoscopy. By Śīśu Mahámahopádhyaia.

Beginning. ताभीक्षरीमक्षिकदेवक्षिरीडकोटि-रक्षाशुक्लेतरितपादपरोक्षकर्त्री ।

रश्मिकवन्तरजडाचषवाचचन्द्रोद्योतावदानमृगतान्नरधी मत्तानि ॥

नरक्षिरजनिताधौ पाणिंयः शोमकृन्निक्षिपतिपुरोधा नान्वेधो भानुशुभः ।

त्रिभिरक्षरविरोधी शोमवर्णेति मर्त्ये विदधतु वक्रमाख्यं वे। मधोमा मयैते ॥

शोमभान्वंशकुम्भेन्द्रभास्वराः सौम्यशुभचरकीतमूहवाः ।

कीचभानुपुनभानुजा मृक-राक्षसीमन्त्रना यथाक्रमं । इत्यादि ।

End. रश्मिनिक्षिरकदुग्धपाण्येनिधौ बुद्धिमेजाः प्रवणदन्मनविद्यारान्निधीसूक्ष्मः ।

मयविनयकसाक्षा दुष्कृतध्यानसत्ता विदुरिष विमलनीराजनिधीवडेभः ॥

तस्याक्रमेण त्रिगुणा दुग्धवोषधेनोराक्षोप्य जातकमवधि + + + वै ।

कूलाकर्म चित्तमयं प्रथमप्रवेस्य वक्रका पावनमनोऽप्य वृथा विधेयं ॥

Colophon. इति महापाध्यायनीलिङ्गविरचिते जातकसारः ॥

विषयः । रात्रिपक्षीय-वेदादिनिकषणं । जानकसप्तशतमोपायकीर्तनं । पिण्डपरोक्षे-
जकषणविधिः । अरिहकषणं । अरिहभक्तकीर्तनं । परमयोगनिकषणं । राजयोगकषणं ।
अनपादिधोमकषणं । वेमदुमयोगकषणं । रविहस्तवेदादिधोमकषणं । मन्त्रकषणकषणं ।
द्वादशमंशकषणं । पञ्चदशकषणं । अथमाहकयोगनिकषणं । क्षीमकषणम् । तत्र वैश-
वादिज्ञानोपायकषणं । आरमयोगनिकषणं । परमोच्चकषणं । विष्णुचक्रितपञ्चकषणं ।
नीचपञ्चादिकषणं । पञ्चपञ्चयोगकषणं । अतुल्यवादिपञ्चकषणं । मनुष्यानादिपञ्चक-
षणम् ।

No. 1995. व्रतपद्धतिः । Substance, palm-leaf. 10 x 2 inches. Folia, 62.
Lines, 5 on a page. Extent, 1,306 slokas. Character, Maithilī. Date, ?
Place of deposit, Magrāni, Post Madhubani, Darbhāngā, Paṇḍit Kānāi Jhā
two other copies, one with Paṇḍit Chhoṭi Jhā, another at Naḍurāgram,
Post Madhubani, with Paṇḍit Kaṇṭu Jhā. Appearance, old. Prose and verse.
Correct.

Vratapaddhati. On optional fasts and penances, called Vratas.
By Rudradhara Mahāmahopādhyāya.

Beginning. आद्यस्तुतस्ततोद्बोध नीचदधरभर्षण ।

मन्त्रानिबन्धमिदं विष्णुते व्रतपद्धतिः ।

नवादे व्रतमाम्यधर्षणः । तत्र देवताः ।

अभुक्ता प्रातराहारं स्वात्मकस्य समाहितः ।

सूर्यादिदेवताभ्यश्च निवेद्य व्रतमाचरेत् । इत्यादि ।

End. सकृन्मु नवापि श्रद्धादेरभिष्टायं कर्तुमर्हति यतोऽपि कस्यादित्यत्र अपवेःअह-
मादिति । एव नीचःअचरकोशीतः समसप्रदीवानुसारी यस्याः ।

Colophon. इति भवानुपाध्यायनीचदधरकृतं व्रतपद्धतिः समाप्ता ।

विषयः । सामान्यतो व्रतधर्मानिकषणं । उपवासादिकषणविशेषम् । क्षीकां मधुर्काकां
पतिपाचंकोन उपवासविशेषकषणं । वैष्णवश्रद्धाकिरावपञ्चरात्रोपवासविशेषकषणं । श्रद्धीत-
व्रतावाक्ये होमकषणं । मातृसप्तक-महिमादिहकषणं । दुष्मादिनिषिद्धकषणम् । मन्त्र-
अवकाशकषणं । रविहस्तनिकषणं । आदित्यव्रतविधानं । तत्र रविहारे उपवासव्रतविधानं ।
उभयव्रतमीनकषणं । आरोग्यव्रतमीनविधानं । फलव्रतमीनकषणं । द्वेष्टव्रतविधानकषणं ।
तत्र कुम्भचतुर्वीरव्रतविधे न । शिवव्रतविधानं । तत्र अष्टम्यां मन्त्रभोजनव्रतविधानं । रौद्रव्रतवि-
धानं । महाव्रतविधानकषणं । तत्र शिवादिपूजाविधानकषणं । वेमवादिपूजाविधानं ।
एकादशीव्रतविधिकषणं । अशुभव्रतविधानं । वायव्यीवैकभक्तव्रतविधिकषणं । मातृ-

परित्यागविधानादिकथनं । एकभक्त्यतविधिकथनं । आत्मसाक्षात्करणविधानकथनं । स्व-
साक्षात्करणविधिकथनं । एकरात्रद्विरात्रविदावायुवशासनविधानं । एकाक्षरायुषवायसनवि-
धानं । द्वादशसामस्त्यविधिनिकषकं द्वादशान्निकषकविधिकथनं । प्रसादं नष्टद्विरात्रवायविधानं ।
अन्ननिमित्तान्निकषकं । स्तुतिकावलीपूजाविधानकथनं । वायुपूजाप्रकारादिकथनं । विद्या-
रथाविधिकथनं । पञ्चपर्वस्त्यनिकषकं । निधिवारनिधनस्त्यादिविधानं । आत्मसाक्षात्काराणा-
दिकथनं । आन्दादिपञ्चस्त्यनिकषकं । अन्नमासकपक्षकथनपूर्वकं तत्र स्त्यनिकषकं ।
एवेदिदमात्राज्ञानिकपक्षकं ।

No. 1996. मिथ्यात्वनिर्णयनं । Substance, country-made paper, 16 x 3 inches. Folia 8. Lines, 8 on a page. Extent, 288 slokas. Character, Maithili. Date, ? Place of deposit, Magrání, Post Madhubani, Darbhángá, Pandit Káurí Jhá. Appearance, fresh. Prose. Correct.

Mithyátva-nirvachana. A dissertation on unreality leading to the conclusion of the unity of the human and the divine souls, and the substantial unreality or mere phenomenality of the universe as distinct from that soul. By Gokulanátha Upádhyāya, Mahámahopādhyāya.

Beginning. एतन्मयं पदमाद्यविद्यया यच्च कल्पितमनःशिवं जगत् तत्परं किमपि बहु-
श्रेष्ठकुले मन्त्रेभ्यस्तु निधीय तिष्ठति । विद्ययाऽर्वाङ्मात्रविषयभाहिरचैतनप्रपञ्चे मिथ्या
अवस्थान् इत्यन्त्यादिनिश्चितवान् तत्र यस्या बल्लभो यच्च यच्च धर्माणि यन्तःसद्भावश्चेदेव —
इत्यादि ।

End. यत्ततः अन्नत्वं आधिकारकव्यवहृतिधर्मनियोगिवाक्यव्याप्यपूर्वकं वाक्या-
वेष्टानाद्वैकतानिकपितमात्रमात्रविवचना अति संमर्शवयेक प्रयत्नवत् तान्त्रिकमिति निश्चयः ।

Colophon. इति सत्समवेष्टायाऽमोक्तुलनाद्यायाद्याविरचितं मिथ्यात्वनिर्णयनं पञ्च-
मिति ।

विषयः । मिथ्यात्वकथनिकपक्षपूर्वकं प्रपञ्चस्य मिथ्यात्वमस्य । प्रपञ्चाद्युपपत्तादि
कथनकथनमन्त्रेण जीवमन्त्रेणादिकीर्तनम् ।

No. 1997. लीलावतीप्रकाशटिप्पणी । Substance, palm-leaf, 10 x 1 inches. Folia, 64. Lines, 4 on a page. Extent, 1,393 slokas. Character, Maithili. Date, ? Place of deposit, Magrání, Post Madhubani, Darbhángá, Pandit Káurí Jhá. Appearance, old. Prose. Correct.

Līlāvati-prakāśa-ṭippaṇī. A gloss on Vardhamāna's commentary on the Līlāvati. By Raghunātha Śiromaṇi Bhāṭṭāchārya.

Beginning. ॐ नमः सर्वभूतानि विद्मः परमिहमे ।

अथानन्दोपाधय पूर्वाय परमात्मने ।

पदेन पदार्थः इत्यवधारकः भाषादायभावात् आद्योपाधयेराध-
धारकप्रयोगकः विभागे विभजनं तदर्थं कादाचित्कः । विभागात्मकमिति पाठश्च
सुमम एव विभागे विभागेदेकमेव अभिनते मूलविकल्पकावच्छेदे—इत्यादि ।

End. अकारणेति । अन्वयव्यतिरेकाभां अविद्वत्कारकमात्रस्यापि ककार्येनात्मने च
अतिरिक्ति मन्त्रार्थः ।

Colophon. इति श्रीश्रीरामस्वामिनाथार्यविरचिता श्रीकावलीपञ्चाङ्गटिप्पणी समाप्ता ।

विषयः । पदंभावकप्रकाशाभिधानाया श्रीकावलीटीकाया आकाशः ।

No 1998. पुष्पमाळा । Substance, country-made paper, 11 x 4 inches.
Folia, 4. Lines, 8 on a page. Extent, 60 ślokas. Character, Maithilī. Date,
? Place of deposit, Magráni-grām, Post Málhubaní, Darbhāngá, Pañḍit
Káuśi Jhá. Appearance, new. Verse. Correct.

Pushpa-málá. On the different kinds of flowers and leaves appro-
priate for the worship of particular divinities and at particular rites and
ceremonies. By Rudradhara.

Beginning. आनीकुन्दमनीकुन्दमकुन्दामोक्षं यक्षं किंयुक्तं

पुष्पानं करवीरचम्पकमवालेकाक्षिकाकुञ्जकं ।

वाकलीमतपविकाविचक्षिणं मन्दारमर्काकं

धीताः आनकनामकेरमिदं पुष्पं रवेः मन्त्रे ॥ इत्यादि ।

End. आहृत्य पक्षपुष्पं निष्कं कल्पवृक्षपरिजातारैः ।

पूजाविधौ सुराणाम् प्रसन्नदत्तपुष्पमाखेयं ।

वसुधैव कुटुम्बकम् इत्युक्त्या ज्ञेयम् ।

मनोनु तोषयेत् सर्वविधिं सर्वविधुधामां ।

विषयः । अर्थपूजने विहितविहितपुष्पनिरूपणं । एवं शिव-विष्णु-पुर्वा-सक्ती-विष्णु-
मूर्तिभेदाणां पुष्पने विहितविहितपुष्पवर्गादिनिरूपणं । सर्वसुरपूजने यजितपुष्पकथनं ।
आवादेः विहितविहितपुष्पकथनम् ।

No. 1999. **वर्षावर्णनचरितो** । Substance, country-made paper, 14 × 3½ inches. Folia, 157. Lines, 8 on a page. Extent, 3,120 ślokas. Character, Maithili. Date, Sm. 1410. Place of deposit, Naváni, Post Mádhapurá, Darbhanga, Páudít, Vañsamapi Jhá. Appearance, old. Prose and verse. Correct.

Dharmādharma-prabodhini. A digest of the Smṛiti rules regarding duty. By Premanidhi, son of Indrapati Mahāmahopādhyāya, of Mithilā. The work was completed at Mysore, in the Nizam Shāhi dominion, in Samvat 1110, = A. D. 1653. It is divided into 12 chapters, thus—I. Daily duties. II. Worship. III. S'rāddhas. IV. Impurities. V. Purification. VI. Marriage. VII. Religious benefactions. VIII. Duties during times of distress. IX. Optional fasts. X. Pilgrimage. XI. Expiations. XII. Fruits of former works. Duties common to all classes, &c.

Beginning. जयति जयति भोरीबालके! विघ्नहर्ता

जयति जयति देवेः भामकाऽष्टकाः ।

जयति जयति ++ ऐकदशः सुकपा-

अथानि शुभमज्जायः पातु नः मिहिदान् ॥

प्रकृत्य जमदाधारं नवहृदय विद्योपनः ।

क्रियते प्राज्ञाचार्याय धर्माधर्मप्रबोधिनी ॥

अथ प्रातःस्तुतं : तत्र कृतिममचर्य,—दशः ।

प्रातःकालाय कर्मण्यं मृदुलान्यं दिने दिने ।

तत् पश्विं सम्यक्ख्यामि दिजामां विधिमिहये ॥ इत्यादि ।

End. मन्वादिहृतमालोक्य याज्ञवल्क्यं तथैव च ।

श्रीमन्नमो नमिर्भोमान चकरेः हर्षावाधिनीम् ॥

श्रीमद्वाजपयिजीसमाह्वितं सावित्री या पुत्री

मा मे पथंजयाम्भुष मत्तं देवाऽपि यां वाञ्छन्ति ।

श्रीमन्नैमिषिष्ठकं नृपतिजं यत्नेन ददुः स्मृतिं

कः कार्यं विचारनामकं देवोपकण्ठं वभन ।

Colophon. इति महासंज्ञायाः अष्टादशोऽध्यायः समाप्तः ।

॥ लो धर्माधर्मद्वीवित्रां द्वादशोऽष्टायः । समाप्तयायं पन्थः ।

मात्रे मासि भित्ते पञ्च वृत्ता वै भद्रनामने ।

यमेन पाव्याता विप्रैः समाप्तेयं प्रवर्धनी ॥ संवत् १५१० ॥

विधयः । प्रथमेऽध्याये,—आचारनिकपणं । तत्र प्रातःकृत्यविधिः । भूषणरीत्यानुष्ठानं म्या-
नादिनिकपणं । वस्त्रधर्मोपनिधानं । शौचविधिः । परिधानीयवस्त्रनिषेधः । मन्त्राख्यानन्य-
योम-देवपूजातिथ्यवैश्वदेवकपयवत्कर्मानिकपणं । तत्र विविधआनविधानं । आचमनविधानं ।
हस्तधावनविधिः । तत्र मन्त्रादिकथनम् । औत्कर्षणविधिः । तैस्त्रिभिः । क्वचित् तैस्त्रिभिः
विधिः । प्रातःआनविधिः । तिलकविधिः । कुम्भसाधनम् । तदुत्थादनविधिः । तद्वैश्वदेव-
कथनम् ।

द्वितीयेऽध्याये,—आभिवादनविधिः । देवपूजाविधिः । तत्र आर्चयःआदिविधिः । पुष्प-
निकपणं । अङ्गुलपनविधिः । भूपदीपमैत्रेयायनादिविधिः । प्रतिमानिकपणं । शिवलिङ्गा-
वर्णम् । अग्निहोत्रपूजाविधिः । विष्णुपूजाविधिः । ब्रह्मावादनविधिः । ब्रह्मपूजाविधिः । होम-
विधिः । वैश्वदेवविधिः । आतिथ्यविधिकथनम् ।

तृतीयेऽध्याये,—आहविधिः । तत्र आहपूर्वदिनकृत्यं । श्वोदिहविधिः । आहकर्मनियमाः ।
मौन्यविधिः । विष्णुपतितादिआहविधिः । हृष्टेऽङ्गुलिभिः । आहधिकाधिकः । दाहविधि-
पुष्पविधयः । मलमासादिनिकपणं । विषमकादिदशानां आहविधिः । अपरपञ्चमावस्थादि-
आहविधिः । आहप्रसन्नदशानि ।

चतुर्थेऽध्याये,—अग्नीषोमनिकपणं । मन्त्राग्नीषोमविधौअग्नीषोमनिकपणं । अग्नीषोमहृद-
निकपणं । बाह्याग्नीषोम । म्याग्नीषोम । मन्त्रविद्येबाह्ये । मयिष्यःअग्नीषोम । निरंजनाग्नीषोम
पितृदानविधिः । अग्नीषोमदिनकृत्यं ।

पञ्चमेऽध्याये,—इत्यग्नौदिनिकपणं । तत्र अग्नौदिनपञ्चाग्नौदिनिकपणं । धनुर्गृहि ।
वस्त्रादिगृहिः । मन्त्रादिगृहिः । हस्तकाहादिगृहिः । खभागृहिः । उच्छिष्टादिगृहिः ।
भाजावकृष्णगृहिः । अमंशस्यगृहिः । आचमनःनिकपणः । कुक्ष्यादिगृहिः ।

षष्ठेऽध्याये,—विवाहविधिरथनं । कन्यादानाधिकारिकः । कन्यापञ्चमादिकथनं । कंधर्मा-
निकपणं । पतिव्रताकथनादिकः । मन्त्रमनविधिः । मन्त्रध्यानकथनं । जन्मभरणकथनमन्त्रेण
मन्त्रेण ज्ञातृरिष्टाननिकपणं । पञ्चमन्त्रादिकृत्यं । उपनयनादिविधिः । मन्त्रादिनियमाः ।
अन्यथायाः । मन्त्रादिविधिः । वानप्रस्थाविधिः । यतिधर्मानिकपणं ।

सप्तमेऽध्याये, प्राज्ञानप्रश्नाः । दानविधिः । हस्तधन्यादिदानविधिः । मय देवपतिना-
ज्ञाज्ञायामदानादिविधिः । गृहादिदानविधिः । अन्नजलभूमिदानादिविधिः । मन्त्रादिनियत-
दानविधिः । आचारदिहवरापणनिकपणं । मन्त्रपितृपञ्चमन्त्रपितृपञ्चादिनिकपणं । देशकाल-
प्राप्तयेक्षणं ।

अष्टमेऽध्याये,—आवर्तननिकपणं । शीत दिनकृते पतितादिनिकपणं । चानुर्वर्त्येमाधा-
रणधर्मानिकपणं । भस्माभस्मानिकपणं । प्रतिपदादिषु कुम्भावादिभस्मनिकपणः । भोजन-
विधिः । आतिथिवेकः ।

मन्त्रोच्चारणे,—मन्त्रादौ निष्ठादिनिकषणं । एकादशीनिकषणं । उपवासनिकषणः । मन्त्रा-
वाचकादिशेषः । रामनवमीविधिः । वैशाखमासकृत्यनिकषणं । चाविधीनं । दशहरा ।
शानुर्मासविधिः । ज्येष्ठादशीविधिः । मकरावपूज विधिः । सङ्क्रान्तिपञ्चकासनिकषणं । चर्यो-
दशमेऽध्याये ।

दशमेऽध्याये,—तीर्थमावाकाकीर्तनं । तीर्थनामानि । निवासस्थाननिकषणं । रामधर्म-
कीर्तनं । करारामादिविधिः । दुर्गादिनिकषणं । आकृष्टादिविधिः । आधिनिकषणं ।
काचिविधिः । ज्येष्ठादिवादिप्रकरणं । वीणाविवादादिनिकषणं । दायभाजनकथनं । दूतविधिः ।
दण्डपात्रविधिः । केवविधिः । २ भिन्नमादिदण्डविधिः ।

एकादशेऽध्याये,—वधनिर्घवः । मन्त्रावातकादिनिकषणं । ब्रह्मसूत्रापुराणानादिप्रायश्चित्तं ।
आमत्यामनप्रायश्चित्तं । अविवादिषयप्रायश्चित्तं । ज्येष्ठादिप्रायश्चित्तं । प्रायश्चित्तदिनमिच्छादिनि ।
जीवधनप्रायश्चित्तं । इतरथाधिकप्रायश्चित्तं । इतरद्वयनेयप्रायश्चित्तं । मन्त्रादौ कृतिशेषं प्राय-
श्चित्तं । आकृष्टावातप्रहरणप्रायश्चित्तं । अपवस्यप्रकरणप्रायश्चित्तं । मन्त्रादिषयप्रायश्चित्तं । निम्नित-
विवाहप्रायश्चित्तं । ब्रह्मप्रायश्चित्तं । आन्ध्रयजुस्तन्त्रादिब्रह्मकथनं ।

द्वादशेऽध्याये,—कर्मविपाककथनं । नामान्यतः कर्मवर्णकर्मनामि । मातृश्यामि । अन्ध-
श्यादिदृष्टरोपविधिः । अक्षय्ययज्ञादीनादिभयकनिषेधः । दीपनिर्वाहकथाः । ग्रयनविधिः ।

No. 2000. पुराणचरितनाटकम् । Substance country-made paper, 10 x 2½ inches. Folia, 30. Lines, 6 on a page. Extent, 531 slokas. Character, Maithilī. Date, Sk. 1701. Place of deposit, Sāradhara, Post Mādhīpurā, Darbhāngā, Pandit Harshanātha Jīn. Appearance, fresh. Prose and verse. Correct.

Puranjana-charita. A drama in five acts founded on the story of Puranjana as given in the Bhāgavata Purāṇa. By Kṛishṇadatta, of Mithilā. The play was first acted in the court of Purushottama Deva, of Orissā. The object of the work is to promote devotion to Kṛishṇa.

Beginning. नित्यानन्दविदासकन्या कनया यस्यान्तन्याः किल

विद्युन्ति तदयच्छेतनमिव द्रुमश्च्यति आश्रयि ।

यो यथात्यकरचलत्यवरणा पश्यत्यक्षुः प्रका-

त्यन्ते यो मनसो निरोध्यविषयो भङ्गेनोद्योत्यः सः ।

अपि च ।

एवं दृष्टमभिहितो मन्त्रयोगे दिवो सुपर्वा भजे

एवं दिव्यकमलद्विजय धरोरङ्गः प्रवेष्टते ।

मात्रज्ञानिहीनमिति परी वृद्धा नमेव विदो-

पदोऽवावधि वृत्तिमेति न परी मेऽवाय पद्या मताः ॥

मात्रज्ञाने रूपधारः । अक्षरानि विच्छेद । अक्षिमावनाविभाकरविभाविभाषितशब्दजनन-
धारसमन्वाप्तिरनारमयचरकचरकक । अक्षरचक्रविक्रमविनयविवेकदादानदादिच्छादि-
मुक्तमक्षर निवर्धनपरीपकारमात्रककपदोऽभारमनाप्रसारतुरभीजनसंगारका परमरमणीया-
कारका श्रीदिवाकरपुष्पेनमका सभाषा — — — — — ध्रुवोपविष्टानां नि-
ष्ठानां देवविदेशवाचकानां प्राक्किपां प्राक्कानां राजकाय्यभारिकां वाचारिकाञ्च मन्त्रकी
समुच्चयति । तद्वच मनीषं किमपि नाटकमभिनेतव्यमिति । नेपथ्याभिमुखमयोजका । अर्थं
रुनकावन् । प्रविष्टा मटी । अयम् पक्षि आकवेदु अयो यो विद्योया अक्षुषिणीचदुति ।
रूपा । आर्ये साधुमनामनाराधयितुमिच्छामि । मटी । कदम्ब लक्ष्यबोधं मनश्चिच रद्वय
आरोप्य करिच्छादि अयो । रूपा । यन् किम मैत्रितल्लब्धनकविना पुरस्तुनचरितं नाम
नाटकं विद्याय अक्षरु समर्पितं तदभिनयेनागधनमस्य मन्त्रविशति । इत्यादि ।

End. श्रीमन्मन्त्रविदुषं देवितपात्रकानमनविदुषावधि ।

लक्ष्यवर्णनकवे विवेचितं प्रेमप्रेममुपवीक्ष्यतां मम न

अविज्ञान रचनम् ।

इति निष्क्रान्ताः मन्त्रे ।

Colophon. पुरस्तनदुःखमक्षमो नाम पद्यमेऽक्षुः । समानमिदं नाटकमिति ।

प्रायेऽयं धरणीविद्युन्निधरापश्चात्तमाने शुभे

मावे मामि दिवानकी मकरमे विद्योक्षिणी पादरं ।

श्रीमन्मन्त्रविदुषं देवितपात्रकानमनविदुषावधि

प्रायेऽयं नाटकमिति । इति । इतनरं श्रीमन्मन्त्रविदुषः ॥ शुभमस्य ।

विषयः । (श्रीमन्मन्त्रविदुषोऽपराधनापश्चात्तमाने मन्त्रविदुषं नाटकम्)

तत्र प्रथमः श्लोकः—पुरस्तनदुःखमक्षमो नाम पद्यमेऽक्षुः । तत्र च मात्राज्ञाना-
रीभिः पादरं ध्रुवश्रीनयोक्तवोः क्षामिन्मै क्षामिन्वेदमम् । सममकरच सनं तन्मुरावि-
कारिका पुरस्तना पुरस्तनका परिकषः समममि ।

द्वितीयाहुः—अवधायकुराविषो रात्रोऽदमंनेन समुपाविनाया अपि सप्तमन्त्रा पुरस्तनाः
त्रिरीदेदना मन्त्रो च । अवाकरो समममका तत्र विमर्शनमन्त्रमममच तदम् परीदनादिदेवं
प्रक्षिमावाचकाः ।

तृतीयाहुः—विनयचरकरोरभिनेनेन मन्त्रमन्त्रे मन्त्रप्रेम-पुरीधम-पुरस्तनाचरक-
रचनम् ।

चतुर्थेऽहुः—अक्षरानि विच्छेद मन्त्रमना सप्त विनयचरकका संवादः । तत्र च मन्त्रमन्त्रा-
वाची कामवेद्यः प्रविष्टाक्षमो मन्त्ररद्वयवादिदेवः अविवाचं विवेदवावाच । अवाकरो

श्रेयीमः समनायायाः सायविरचयिष्यायाः पुराणस्याः अग्निप्रवेगपादपमयलोका नवसप्तमया
तस्याः ममाश्वः समसः ।

पठनः हे.—नवसप्तमयासायस्येन तस्या मोपाललोकात्मनमनपूर्वकं भगवद्दर्शनेन जनार्चना
पुनः पुराणममममयेति ।

No. 2001. शुद्धाचारविक्रमसिंहः । Substance country-made paper, 11 x 2 inches. Folia 102. Lines, 5 on a page. Extent, 1764 slokas. Character, Māhātī. Date, L. S. 125. Place of deposit, Sārādāpur. Post Mādhēpurā, Darbhāngā. Pandit Viśvanātha Jhā. Appearance, destroyed by worms. Prose and verse. Correct.

Sudrāchāra-chintāmaṇi. On the religious duties of Sudras. By Vāchaspati Mīśra, of the court of Mahārājā Harinārāyaṇa, of Māhātī.

Beginning श्रीरूपमिषे नमस्तुभ्य श्रीवाचस्पतिगुरुभ्या ।
अर्थात्तत्कं ममाश्वोऽयं शुद्धाचारो वितत्ये ॥
तस्य । उद्दोषमैवश्रीवाचि तस्याचमनकारकम् ।
श्रेष्ठिराचम + + प्रातःकालादिकं ततः ॥
मन्त्रादिमन्त्रादिविधिकर्षकस्य विधिकर्षकः ।
देवार्चनं तत्पुनश्चादौक्यस्य च + यमम् ॥ इत्यादि ।
End. मिथ्याभिज्ञानिनो देवा दिः म + भूतवादिनः ।
मिथ्याभिज्ञानदेवर्षिसमाह + + + + + ॥

Colophon. इति महाः राजाधिराजश्रीमहरिनारायणपरिवर्द्धा सकलवन्दितमन्त्रश्री-
रोमजिना श्रीवाचस्पतिमिषेण विरचितः शुद्धाचारविक्रमसिंहः समाप्त इति ।
शुभमस्तु । वर्ष १२५ । श्वेदवादि ।

विषयः । महाचारनिकषकादिकं । शुद्धाचारमृद्दोषविधिकथनं । सकलूपादित्यामविधिः ।
श्रीवाचविधिकथनं । वाचमनविधिकथनं । वाचमननिमित्तानि । हिराचमननिमित्तानि । वा-
चमनापवादकथनं । इत्युवाचविधिः । प्रातःकालादिकविधिः । प्रतःकालादिकविधयः । माध-
नादिविधिकथनं । वाचमनं वाचनावच्छेदनादिकविधयः । वाचमननिकषकं । वाचमननिकष-
कथनं । नैमित्तिकादिविधिकथनविधिः । तर्पणविधिः । सकलसकलसकलविधिः । देवपूजा-
विधिः । उपचारविधिः । पुण्यादिविधयः । पुनःपूजाविधयः । विषयपूजाविधिः ।
सूर्यपूजाविधिः । पञ्च देवारादिविधिः । अथदीपनैवेद्यादिकविधयः । शुद्धेव श्रीदेवामकर-

पुत्राद्ये निदात्र देयं नात्ययेति निरूपणं । रत्नादिद्विविधकथनं । विग्रहेण दुर्गाशिवयोः
पुत्रादिविधकथनं । शिवलिङ्गादिनिर्गोत्रविधिः । विविताविहितपुण्यादि । विष्णुपुत्राविधिः ।
कालधामजिह्वासाक्षादिकीर्तनं । भगवद्गीतादिमाहात्म्यकथनं । विद्योद्धारिभद्रवराधाः
विविधे दामाणि । तत्रादिदानविधिः । मर्त्येण विशेषदानपदानकथनं । शक्तिभिर्ज्ञासाक्षात्-
कीर्तनं । पञ्चमहायज्ञविधानं । तत्र वैश्वदेवयज्ञकीर्तनं । नित्यप्राद्विधिः । तत्र प्रयोगकथनं ।
शक्तिपूजाविधिः । भोजनविधिः । भोज्याभोज्यनिरूपणं । पानयोग्यदुग्धादिनिरूपणं । पशु-
पक्षिमांसादिभक्षणविधिः । तत्र भक्ष्याभक्ष्यनिरूपणं । भक्ष्यमन्त्रानिरूपणं । मर्त्यभक्षणवर्ज्यमेवा-
विधिः । पशुपक्ष्यातकलक्षणान्निकथनं । जयनविधिकथनं । दारोपनमनविधिः । अर्घ्याधानादि-
विधिकथनं । रत्नमालाधर्मानिरूपणं । सामान्यतः स्त्रीधर्मानिरूपणं । शार्ङ्गधर्मानिरूपणं ।
निष्कार्गमनादिदेवकीर्तनम् ।

No. 2002. दानपञ्ची । Substance, country-made paper, 11 x 3 inches. Folia, 49. Lines, 9 on a page. Extent, 1,708 slokas. Character, Maithili. Date, ? Place of deposit, Sārulāpura, Post Mālhepurā, Darbhāngā. Papdit Harshanātha Jhā. Appearance, new. Prose and verse. Correct.

Dānapanji. A summary of religious benefactions. By Ratnākara Thakkura.

Beginning. यदीयकरकादेव समीक्षितमवाप्यते ।

पशुनिर्भिन्नमथुना तप्तमामि पर कथः ।

श्रीरत्नाकरधीरेण विकारादानमात्रम् ।

मर्त्यमार्गं समुद्यत्य विविदास्तस्य तिस्रस्तैः ।

तत्र दानप्रसंसा । यानि सम्यक् + + नि हरेः प्रोक्तानि ज्ञेयानि ।

देवा मेहतमं दानमिति मे नास्ति संशयः । इत्यादि ।

End. इति दानं दद्यात् । ततः ॐ क्लीति प्रतिपद्यन् । अन्त्ये तत्रामासीत् इति दानं दद्यात् ।

Colophon. इति श्रीरत्नाकरतट्टरविरचिता दानपञ्ची समाप्ता ।

विषयः । दानकथननिरूपणं । देवदत्तकथनं । दानविधिः । दानकार्त्तननिरूपणं ।
अलङ्काराद्यादिदानविधिः । वर्षभोज्यदानविधिः । कपिमादिभेदानविधिः । उभयवैभक्त्यु-
दानविधिः । हवभक्त्युदानविधिः । मुकुटभक्त्युदानविधिः । अक्षयभक्त्युदानविधिः ।
मरुतभक्त्युदानविधिः । अक्षदानविधिः । शेषादिदानविधिः । दासीदानादिविधिः । चाप-
नादिदानविधिः । शिवरत्नैकजगत्पञ्चकथनं वडादिदानविधिः । विविधकथनानामविधिः ।

सुन्दरकाव्यादिदासविधिः । पूर्वपात्रकथाःशिवदिदासविधिः । शान्तवरादिदासविधिः ।
 मातृकावलिपत्रिकादिदासविधिः । सुन्दरकादिदासविधिः । कौशेयवकादिदासविधिकीर्तनम् ।
 एवं सर्वेषु दासप्रयोगकीर्तनमिति शेषम् ।

No. 2003. वेतरकाकरः। Substance, country-made paper, 12 x 4 inches. Folia, 20. Lines, 8 on a page. Extent, 384 stōkas. Character, Maithili. Date, ? Place of deposit, Sārādāpura, Post Mādhopurā. Darbhāngā, Paṇḍit Harshanātha Jhā; another copy at Sāntipura, Paṇḍit Kālidāsa Vidyāvāgis'a. Appearance, fresh. Verse. Generally correct.

Yoga-ratnākara. A guide to the performance of Yoga meditations, giving details about the various modes of sitting, regulating the breath, &c., &c. By Vīreśvarānanda.

Beginning. यद्मन्त्र वेदाः प्रवदन्ति कल्यैतन्मन्त्राकलमन्त्रं तम् ।

वेदीन्द्रव्यैः परमाकल्यैः ध्यातं मन्त्रादनिर्गमं परं मन्त्रम् ।

शान्त्योक्तान्मन्त्रैः परितरितान्मन्त्रं तन्मन्त्रं तन्मन्त्रं
 नित्यं चैतन्मन्त्रं परम्-भक्तं तन्मन्त्रं तन्मन्त्रम् ।

मन्त्रं पूर्वोक्तं तन्मन्त्रं तन्मन्त्रं तन्मन्त्रं तन्मन्त्रं तन्मन्त्रं
 विज्ञानमन्त्रं तन्मन्त्रं तन्मन्त्रं तन्मन्त्रं तन्मन्त्रं तन्मन्त्रम् ।

मन्त्रं तन्मन्त्रं तन्मन्त्रं तन्मन्त्रं तन्मन्त्रं तन्मन्त्रम् ।

मन्त्रं तन्मन्त्रं तन्मन्त्रं तन्मन्त्रं तन्मन्त्रं तन्मन्त्रम् ।

मन्त्रं तन्मन्त्रं तन्मन्त्रं तन्मन्त्रं तन्मन्त्रं तन्मन्त्रम् ।

मन्त्रं तन्मन्त्रं तन्मन्त्रं तन्मन्त्रं तन्मन्त्रं तन्मन्त्रम् ।

मन्त्रं तन्मन्त्रं तन्मन्त्रं तन्मन्त्रं तन्मन्त्रं तन्मन्त्रम् ।

मन्त्रं तन्मन्त्रं तन्मन्त्रं तन्मन्त्रं तन्मन्त्रं तन्मन्त्रम् ।

End.

मन्त्रं तन्मन्त्रं तन्मन्त्रं तन्मन्त्रं तन्मन्त्रं तन्मन्त्रम् ।

मन्त्रं तन्मन्त्रं तन्मन्त्रं तन्मन्त्रं तन्मन्त्रं तन्मन्त्रम् ।

मन्त्रं तन्मन्त्रं तन्मन्त्रं तन्मन्त्रं तन्मन्त्रं तन्मन्त्रम् ।

मन्त्रं तन्मन्त्रं तन्मन्त्रं तन्मन्त्रं तन्मन्त्रं तन्मन्त्रम् ।

मन्त्रं तन्मन्त्रं तन्मन्त्रं तन्मन्त्रं तन्मन्त्रं तन्मन्त्रम् ।

मन्त्रं तन्मन्त्रं तन्मन्त्रं तन्मन्त्रं तन्मन्त्रं तन्मन्त्रम् ।

विषयः । मन्त्रं तन्मन्त्रं तन्मन्त्रं तन्मन्त्रं तन्मन्त्रं तन्मन्त्रम् ।

प्राकाशककवचमादिकं । आचमनविधिकवचं । आसनप्रकारकवचं । जीवकवादिदीर्घवचं ।
पदचक्रविधिकवादि । विपत्तीशोखाध्यात्मिकतीर्थविधिकवचं । कनकचक्रविधिकवचं । जव
आदिविधिकवचं । उद्गर्भविधिक । आचमनविधिकवचं । शरीरनयनविधिकवचं । जीव-
कवादिविधिकवचं । गोचक्रकवचदीर्घवच ।

No. 2004. पाण्डवचरितम् । Substance, country-made paper, 12 × 1½ inches. Folia, 127. Lines, 5 on a page. Extent, 2,530 śloka. Character, Maithilī. Date, ? Place of deposit, Śāradāpura, Post Mādhapura, Darbhāṅgā, Paṇḍit Vis'vanātha Jhā. Appearance, decayed. Verses. Correct.

Pāṇḍava-charita. An epic poem on the career of the Pāṇḍavas, founded on the details given in the Mahābhārata. By Lakṣmīdatta, son of Lakṣmīnārāyaṇa, who styles himself a Rājapaṇḍita, but does not say in whose court he flourished. The codex is incomplete, breaking off in the middle of the 21st canto.

Beginning. कल्पयेद्वैष्णोर्दुरात्मकोऽयं विष्णुरद्वैतकल्पिनीश्वरम् ।

कुम्भाचरान्निजमनुष्यान् कन्दामये तद्गुह्यमहं वा ।

मेघजम्बूद्वीपसौकुमार मेघाङ्गनावाहनरत्ननाथ ।

शान्दमन्दाहमरिहवाच मयि परमै मयये मयोऽसु ।

कल्पयेत्कल्पय विदर्भयाचां वाचं मये चन्द्रमयं कवीनाम् ।

सङ्कारतीर्णैरवन्धिकामिर्बोधाभकारा जगते विभूताः ।

वाचका सङ्कारमभारतीन् वाचं कलाकाद्विद्यानुवीर्ये ।

वाचैस्त्रिन् + + + कल्पु कलाः कर्माणि कुर्मणि न किं किञ्चिदाः ।

दीप्तान्मये दीप्त दवाङ्गुतामो राजाऽनन्याङ्गुतिवि वसिष्ठः ।

वहाङ्गनावाच कुलोपवाचं मया + + + कनका चरणीम् । इत्यादि ।

End. कल्पनाय वहा कुपाय मुरविहावा मयोऽनन्यैः

वाचकैरेव वा + + वसिष्ठोऽयं कल्पु कुलोपवाचं ।

मन्मानं कुपमाङ्गुतिः कुपपुत्राग्नेः पुत्रे । मन्मानं

मन्मानमनुपमं कल्पु कलां कल्पिहिदावाचकम् ।

Colophon. इति श्रीश्रीमन्नक्षत्राचार्यविरचितकविशिक्षितकवीद्वयविरचिते
पाण्डवचरिते महाकाव्ये पाण्डवविजये नाम धिक्प्रतिपत्तः सर्गः । (इति चरितकविशिक्षितक-
वयेऽयं विरचितः सर्गः) ।

विषयः । १मे पत्रे,—वायोर्ब्रह्मवर्णनं । अन्नवृक्षधारिकः क्षिमिदंमनुः तस्य ज्ञापार्थि
 कवर्णनं । वायव्यानामनुक्तिकवर्णनम् । २ये,—वायव्यानामनुक्तिकवर्णनादिकं । ३ये,—तेवाने-
 कवृक्षनिवासवर्णनं । ४थे,—श्रीपदीक्षयवर्णनं । ५मे,—सुभद्रावृक्षवर्णनं । ६थे,—अन-
 विष्टावर्णनं । ७मे,—आनन्दवृक्षवर्णनं । ८मे,—राजसूयवर्णनं । ९मे,—दूतकीर्णवर्णनं ।
 १०मे,—वर्जुनस्य तपयःप्रे प्रयःवर्णनसमुक्तेन त्रिविधावर्णनं । किरातावर्णनमनन्तरादि-
 वर्णनम् । ११थे,—वर्जुनस्य सुरमाकमनवर्णनं । तप वर्णनम् । १२थे,—वर्जुनस्य
 उर्व्या मय संवादवर्णनादिकं । १३थे,—पृथिविहारादीनां तीर्थशास्त्रप्रवृत्तं वद्विरकायम-
 ननवर्णनं । १४थे,—भीमवृक्षवृक्षवर्णनं । १५थे,—वायव्यानां द्वैतवर्णनवर्णनं । अन्त्यं-
 राजसूयवृक्षवर्णनम् । १६थे,—वायव्यानां विराटमनवर्णनवर्णनं । १७थे,
 —उत्तराष्ट्रवृक्षवर्णनं । १८थे,—कुसुमावृक्षवर्णनं । १९थे,—भीमवृक्ष-
 वर्णनं । अन्तिमवृक्षवर्णनम् । २०थे,—अपवृक्षवर्णनं । शिववृक्षवर्णनं । दुर्गाधनस्य
 द्वैतवर्णनप्रवेष्टवर्णनम् । (इति केचन वृक्षवर्णनसमष्टीयाः श्लोका वर्णनम् । तप च
 दुर्गाधनस्यवर्णनम् ।)

No. 2005. भक्तितरङ्गिणी, वेनुमहिता । Substance, country-made paper, 10 x 4 inches. Folia, 460. Lines, 10 on a page. Extent, 12,018, shlokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Siradipura, Post Madhapura, D'rihāngā, Pandit Vis'vanātha Jhī. Appearance, fresh. Prose and verse. Correct.

Bhakti-tarānginī A metrical dissertation on devotion to Krishna. By Vaidyanātha Pīyagunḍa. The text extends to 200 shlokas, and is divided into five cantos, metaphorically called waves, *taraṅga*, etc, in keeping with the name of the work, which means "the ocean of devotion." The author takes the Bhāgavata Purāṇa for his text. The work was completed for the gratification of Govindarāja, son of Rāmarāja Maṇi, of the gotra of Bharadvāja. Annexed to the work is a commentary entitled *Saṭa* or the bridge. Its author's name is not apparent.

Beginning. मूलम्,—निकलधुवनपाकं कामर्गकैरुजाकं

यदुक्तमविषाकं दानवेन्द्राककाकम् ।

मज्जममृदनीकं मन्वाकं सुवाकं

मज्जममृदनीकं नैमि नैपाकवाकम् ।

नैमि नैपाकवाकं दैविकमकं यथाविज्ञाकम् ।

दैविकमकवाकं श्रीदन्तीकं नैमि नैपाकम् ।

[illegible]

वैद्यनाथः पावनुची विद्वत्सैः ३५६. तः ।

वाक्का भक्तिनरटिकाः वैद्याः विविक्तानुपमम् ।

वीथरत्नानिनिधिः कृता येषां नवीचरा ।

वत्सला चर्मनः वा वै श्लोकीकृत्य प्रवसतः ।

वैद्यनाथानुदीयेन वविद्येयान् कविनाम् ।

कलनायां सुवद्यायां दूतया च विविक्तये ।

तत्र तावन् प्रारिचिनयन्प्रतिपद्यन्पुरितमनयाव कलनिहरेवतामन्यादयं ननुचो विवि-
विद्यायै वाक्कावैयानुपमानुपहतो ननुकाव च निवृत्तानि निविद्येति ।

End. नुकाव,—वतिप्रयमेव मया कृतोऽयं रवाकवे। पन्थनिविद्युक्तः ।

वमर्धितः वीथनिवाद्यपुत्रे भगवा च वेमाद्य हरिः प्रवीदनाम् ।

Colophon. इति वीथनाथानुदीयेनाथविचरितानां भक्तिनरटिकां पवनचरतः
चमूर्तः । वमात्रोऽयं पन्थः ।

वेद्योः—रवानां मयानां प्रहारादीनां प्रेयो भक्तिरवका च वाक्का, चर्मणु विधिः, नुकावः
नुकावकः । प्रथमम् ।

विषयः । पन्थोऽयं भगवत्पादाद्यादिप्रतिपादकानां वीथनाथवतीवपद्यानां वक्तुयेव नि-
र्मितः । तत्र च कविन् कविन्, कलनिमेवां प्रतिपादयितुं कयमपि पन्थकारैः हिमनयंकाव-
श्लोकान् रचयामास । तत्र प्रथमे तरङ्गे वीथनाथवतप्रमाणादिविचरतपुन्येन प्रवनादिप्रमेव
हादप्रकल्पवर्तिनां श्लोकानां विमार्गेन भगवत्पादाकादीर्णम् । एवं द्वितीये तरङ्गे,—भगवत्पाव-
प्रतिपादकानां श्लोकानां कलनिर्दिष्टता । तृतीये तरङ्गे,—भगवदुपाधमापरवद्यानां चर्म-
वक्तीकरणम् । चतुर्थे तरङ्गे,—भगवत्कलनिवराकां पद्यानां कलनिप्रदर्शम् । पञ्चमे तरङ्गे,—भगव-
तुलनप्रयोजकानां येषां नुकावमैषुप्रदर्शनेन भक्तिपादाकाप्रवचनम् । पन्थकाकैव वाक्काव
वेतुरिति ज्ञेयम् ।

No. 2006. नक्षदीपनम् । Substance, palm-leaf, 12 x 2 inches.
Folia, 102. Lines, 6 on a page. Extent, 6,033 ślokaś. Character, Maithili.
Date, ? Place of deposit, Śāradāpura, Post Mādhepura, Darbhāngā.
Paṇḍit Viśvanātha Jī. Appearance, old. Prose. Correct.

Tattva-dīpana. A gloss on the Śāḍakhaṇḍa of Gaṅgeśa's
Tattvachintāmañi. By Viśṇupati, son of Rāmapati Mahāmaho-
pādhyāya.

Beginning. नात्रयेवं वरं ननु देवकीवदुदैवयोः ।

नृप्रमर्शेनैवंन्दे ध्रुवे गोपाकपाकम् ।

मृतेः रामपतेः मायां ज्ञात्वा विष्णुपतिः पितुः ।

कुर्वते नन्दस्यैव नन्ददीपवतीहमम् ।

अथ शब्देति । अथेत्याजकार्यविधानं महति क्लेशनाथ । इत्यादि ।

End. न च अभिचारिणिहृत्परामर्शजन्मवानुभित्तोऽकार्यं कादिति वाचं नृपसमन्वेन
तस्या वधाकामान् । + + +

Colophon. इति महाभारतवाङ्मयस्य श्रीरामचरितस्य अष्टमोऽध्यायः समाप्तः ।
महाभारतस्य पारम्पर्यम् । ॐ नमो भगवते ।

विषयः । महर्षिपाथः यज्ञतत्त्वविद्यामयीः ब्रह्मसूत्रस्य व्याख्यानम् ।

No. 2007. **किरणवलीप्रकाशप्रकाशिका ।** Substance, palm-leaf, 12 x 2 inches. Folia, 192. Lines, 6 on a page. Extent, 5,610 folios. Character, Maithili. Date, ? Place of deposit, Sārādāpura, Post Mādhepura, Darbhanga, Pandit Vis'vanātha Jhā. Appearance, old. Prose. Correct.

Kiraṇāvali-prakāś'a-prakāś'ikā. A gloss on Vardhamāna's commentary on Prasastapada's Vaiśeṣika treatise entitled Kiraṇāvali. By Bhagīratha Thakura.

Beginning. कैशारं कलयन् मायाकायं पुरातनं पुरुषम् ।

मन्दानिन्दनिषेत्तं निमग्नदृष्ट्यां नमस्त्रामि ॥

यः कैथोरे विश्वविद्यालयः भर्त्ताः श्रीमन् देवप्रसादः ।

तत्सोदर्याः यदंशान्तरं सन्ति। भावं केचः सम्यग्वाचिष्यते।ति ।

सूत्रं पुरहित्व इति पूर्वोक्तानि । तेनाह इति बीजं असुखमन्वेनाहुरयति इति ध्वनि-
कथने । इत्यादि ।

End इत्यनेनैवाप्यनम्रं सम्यग् दद्यात् भाग्येऽपि नित्यं वाच्यं इत्युक्तं इत्यनेनैव सिद्धेति तत्ततः
कथं भवद्वयमिति ।

धीरा धरणिभवानी यन्ममि चन्द्रादुधनीरसं तमयम् ।

तस्य कृतावेतस्यां मुक्तः सुखोऽपमाचरत ॥

आभीष्टमपमः इत्यादि महादेवः कुशापलीः ।

समृजस्य लभयाम् इमां व्याप्तां भगीरथः ।

Colophon. इति मन्त्रसामयजुर्वेदोपनिषद्भाष्यविरचिता किरकावलीप्रकाश-
प्रकाशिका समाप्तेति ॥

विषयः । किरावकीनामप्रकटाद्वानपदाधर्मसम्बन्धस्य वा यास्या मत्वा सर्वमान-
जनं प्रकटाभिधेयं यस्यास्याम तस्य यास्या ।

No. 2008. **अमृतमण्डनम्**। Substance, country-made paper, 10 x 4 inches. Folia, 34. Lines, 10 on a page. Extent, 734 slokas. Character, Muthih. Date, ? Place of deposit, Sārādīpura, Post Mādhepura, Darbhāṅga, Pandit Harshanātha Jbā. Appearance, fresh. Verse. Correct.

Chandikā-charita-chandrikā. A poem on the exploits of the Devi as described in the Chandī section of the Mārkaṇḍeya Purāṇa. By Kṛṣṇadatta.

[illegible]

End. मिहिरक, मकलं मम माथे मममादविभवेन शिवायाः ।
तस्यैव्यज्रगे रमकये बहिरक मतनं सुकतयोः ।

Colophon. इति लयादलकृतो भिदिमसूत्रायः खण्डविरितबन्धिकायाः सम्पन्नादयः-
प्रदत्तो नाम लयादलः भर्तुः । सम्पन्नोऽयं पन्थः ।

विषयः । देशीमः च तत्प्रमाणम् । विरचितमिदं गीतिकाव्यम् ।

No. 2009. विनिर्देशात्मकम्। Substance, country-made yellow paper, 11 x 4 inches. F No. 212. Lines, 9 on a page. Extent, 5,159 lines. Character, Malhali. Date, 9. Place of Deposit, Navi Mumbai. Deposited by, Durlabangi, Pandit Vallabhaiah Jir. Appearance, fresh. Press and year, correct.

Mithilosāhnika A Sanskrit compilation embracing all the leading types of domestic religious duties. By Ratnapada Sarma, son of Gangadā Saṁdya Saṁdya Saṁdya.

Beginning. उही कल्लजतां यथो विजयतां मोचिन्तां रचये

वंशादे चरतामवारमनुतां विद्याकलायाश्च यः ।

मैत्रुण्येऽनन्तरपतामिष परं तथै नमोऽमादिने

चेदन्त्याय करारकल्यणविधायास्तन्मनायामहन् ॥

वंशावलीचरित्रं निधिलेखनीयवर्णिचरपतेः ।

कथितं रामचरित्रं शृणु विदितं तदाङ्कितं मयदि ॥

प्रभोऽन्तु मामवेदित्वा तु भवः शरीरऽपि लिखते । इत्यादि ।

End.

न्यायापाङ्क्तिनविलेख कर्मणं ध्यात्वरचनम् ।

अन्यायेन तु या जीवेत् न कर्मभ्यो वचिष्णुतः ॥

तिष्ठतु माम प्रकीर्णकमतः परम् ।

Colophon. इति श्रीगणेशोपहृष्टविश्वरम्भेऽनुशीलनपात्रिभक्तमङ्गुलीने मिथिलेखा-

ङ्किने प्रकीर्णकं समाप्तम् ।

विषयः । वैदिकप्रातःस्तव्यं । तान्त्रिकप्रातःस्तव्यं । मूषपुत्रीवायुस्तुर्मविधिः । ग्रीवविधिः ।

आचमनविधिः । आचमनमङ्कल्पविधानं । दण्ढावनविधिः । प्रातःमन्त्र्याविधिः । द्वितीय-

यामाहंस्तव्यं । एवं तृतीयचतुर्थेयामाहंस्तव्यनिकपणं । अजविशेषनं । नव वैदिकतान्त्रिकादि-

मन्त्रकथनं । वेदाभ्यासादिकथनं । मृषपूजाविधिः । पाण्यमोदिनिकपणं । ब्राह्मणादिभक्त-

कथनं । नातिकथनं । ब्राह्मणादिवर्णनां निषिद्धानि । आपस्तम्बानि । सक्तशृङ्गादिनिकपणं ।

आतुरकलादिविधिः । अचमर्षकादिविधिः । द्विवक्त्रादिविधानं । अमानकरी शिरःकण्ठे

दोषकथनं । मन्त्रजालादिकथनं । मीष्टानाश्चनविधिः । तान्त्रिकादिनिलकविधिः । वैदिक-

मन्त्र्याविधिः । तन्त्र्याजविशेषनं । मध्यमेयाख्या । दर्भजामतन्रभेदकीर्णनं । प्रातःयामादि-

निकपणं । मामगानां वैदिकमन्त्र्याप्रयोगः । तान्त्रिकमन्त्र्याप्रयोगः । वैदिकतर्पणविधिः । दत्ता-

पुत्रीतर्पणविधिः । लोहर्षकतर्पणे निषाधकथनं । काव्यतर्पणादिकथनं । पिष्टमयःकर्मनं । तदंश-

नःकविशेषनं । अपयज्ञादिनिकपणं । अप निषिद्धानि । नवपराशरविधिः । ब्रह्मयज्ञविशि-

कथनं । मध्यमोदयगायत्रीकवसादिकथनं । मैत्राभ्युदयभ्या । देवप्रतिमनिकपण

शालपत्रमितादिनिकपणं । शिवभैरवपुष्पाब्जनिकपण । देवशृङ्खलेपन दिमःशृङ्खलकथनं ।

देवताकर्म पुमादिपलायविशेषनं । अष्टमहस्तनिकपणं । मःमन्त्रः पूजनकर्मकर्मन पुष्प-

विचारः । सूर्यादिदेवपूजाफलकीर्णनं । देवताविशेष विदितःवहितपुष्पाब्जः । पुष्पमन्त्र-

विधिः । देवताविशेष भूपभैरवादिनिशेषनं । खानकुम्भविशेषनं । भैरवभक्तविचारकथनं ।

दत्तादिपूजाविधिः । शिवभक्तविधानकथनं । पञ्चभूषादिदेवताविधि । लिङ्गपुष्पाब्जादि-

कथनं । शिवभैरवपुष्पाब्जविधानं । वैष्णवभक्तविधानकथनं । ममभविशेष देवताविचारकथन-

विधः । देवताविशेषनं । शिवभक्तविधानकथनं । शिवभक्तविधानकथनं । निष्पूजाविधिः । अथ देवता-

पञ्चारादिविकल्पः । उर्ध्वदेवतमन्त्रकथनं । षडङ्गपञ्चङ्गादिविधानविधिः । विष्णोश्चतुष्टयादि-
विधिः । विष्णोरवराधाः । षड्दानेवावराधकमन्त्रकथनं । मारावकपूजाविधिः । चरकोद्वा-
दिविधिः । कामात्मना उर्ध्वदेवताताम्रकपूजाविधिकथनं । तत्र विविधमन्त्रमुद्रावपञ्चारादि-
विधिकथनं । मधुकपूजादिविधिः । करमाङ्गाविधिः । मणिमाङ्गाविधानः । मन्त्राङ्गमाङ्गादि-
विधिः । देवताभेदे माङ्गाभेदकीर्तनं । माङ्गान्तरादिविकथनं । चक्षुर्वेदोक्तकथनं । कव-
चदार्पणविशेषः । कषात्रविचारः । क्षुद्रबीजमन्त्रादिविकथनं । कवचादिपञ्चविधिः । विष्णोश्च-
तुष्टयादिविधिः । षडङ्गपञ्चदिविधानकीर्तनम् । वैद्यदेवादिविधिः । योगे विहितविहितप्रवृत्तिः ।
चरित्रप्रवृत्तिविशेषः । चण्डाभावे चक्षुःशोभविधिकथनं । वाक्चक्रविधिः । चित्रपञ्चविधिः ।
चमिषिपूजाविधिः । चमकादिद्वयविधिः । शेषाष्टविधिः । शम्भुदेवताविधिः । भोजन-
विहितमन्त्रादिविकथनं । द्विरङ्गविधिः । भोजनपञ्चविचारः । भोज्यभोज्यविशेषः ।
प्राणादादौ भोजनविशेषः । ताम्बूलविधिः । षड्पञ्चमाहंछान्तविकथनं । मन्त्रावकथनं । प्रवच-
नविधिः । मन्त्राविशेषः । मन्त्रमन्त्राणां प्रवचनविधिः । प्रवचनप्रवृत्तिविशेषः । दारिद्र्य-
मननविधिः । अर्धाङ्गानादिविकथनं । रत्नसङ्काशौचविकथनं । पुष्पामृतौ उपायकथनं । तत्र
द्विचक्रमन्त्रादिविकथनं । इन्द्रमुक्तकथनं । क्षत्रमुक्तकथनं । रथमुक्तकथनं । शान्तादिमुक्तः ।
माङ्गादिमुक्तः । विविधकलमुक्तः । कल-पुष्प-रश्मि-मन्त्र-हस्त-मुद्रादिमुक्ताः । कर्मादादीना-
मन्त्रमन्त्राः । मन्त्रभोजनविधिः । वैद्यविद्यायां दोषाभावनिकथनं । मातृभक्तविधिः । ह्यमातृ-
भक्त्यादौ दोषकथनं । मातृभक्त्युपपन्नमुद्रावकाशमन्त्रकथनं । भक्त्यमन्त्रपञ्चविधायादिविकथनं ।
भोजनार्थाङ्गविकथनं । शूद्राङ्गविशेषः । प्रतिपदादिद्वयेक कुशाख्यादिनिवेद्यः । मन्त्रात्मनो-
द्वादिविशेषः । इन्द्रमुक्तविकथनं । क्षत्रमुक्तविकथनं । रथमुक्तविकथनं । भोजन-
प्रकारकथनं । चक्षुर्वेदविचारकथनं । चक्षुर्वेदमन्त्र संस्कारकरके कथनं । शूद्राङ्गादिभोजनदोषकी-
र्तनं । मातृभक्त्यावर्णविकथनं । व्याघ्रावर्णविकथनप्रवृत्तिः । व्याघ्रावर्णविकथनमन्त्रादिविकथनं ।

No. 2010. तन्त्रकीर्तनी. Substance, palm-leaf 10 × 2 inches. Folia,
112. Lines, 6 on a page. Extent, 2,485 ślokaś. Character, Maithilī. Date,
Sk. 1551. Place of deposit, Śāradāpura, Post Māhlepura, Darbhāngā, Paṇḍit
Viśvanātha Jhā. Appearance, old. Verse. Correct.

Tantra-kaumudī. A digest of Tāntric religious duties. By
Devanātha Śarmā. The work is purely Vaiṣṇavite, and refers only to
those rites and duties which Vaiṣṇavas recognise. None of the Śākta
rites has been noticed. At the end of the work the author gives a long
list of the Tantras, Yāmalaś, and Pañcharātraś he had consulted.

Beginning. वाचीरदुमकुलानिचमुनाह्वये मलासद्युति-
 निर्मूर्च्छाद्वरत्नराज्यविक्रमद्विज्जानयो माधव ।
 राशे।हावविहावविधमसवन्तेदाह्वयस्ययो-
 नेवीभिर्भुविभिर्देवमनिर्ध वीवो हरि पातु यः ।
 श्रीदेवमाधवयो ननु ये कसु मन्मथीमदीमेताम् ।
 आनमहीममतीमानिहृदयमचिन्तये ॥
 कन्मदावविदे।येन विदमप्युज्जितं मया ।
 कन्मदायानुदेयेन निर्धायमपि कथये ॥
 अयामयेन प्रमाथं विवन्मादिनि धर्मतः ।
 पञ्चरात्रप्रभावमं रोचकस्यानुदेयतः ॥ इत्यादि ।

End. संदिता वैश्वरी तदम् मन्मथानुसंधिताम् ।
 संदिता कपिक्रियातां श्रीमन्म + रसंधिताम् ॥
 तन्म श्रीभुवनेश्वर्यो मन्मदेवप्रकाशितम् ।
 कस्य श्रीवमदुर्गावाक्यं कस्योद्यमकथम् ॥
 कस्य श्रीवमवगतं कारवकुचवकुचम् ।
 प्रवचकारवाक्यान् मन्मद्वयं कमेव च ॥
 विज्ञानभारतं तदम् श्रीराजार्चनचन्द्रिकाम् ।
 मन्मथेयं चन्द्रिकाया वाक्यान् यामकथयम् ॥
 विज्ञानेश्वरधिराजकारचीतन्मकावधि ।
 विज्ञानकृतिमं पञ्चरात्रं मारावकीमधि ॥
 पवित्रसंधिता मन्मथसंधितां श्रीरवसंधिताम् ।
 दिवं कारकतं विचन्द्रिका कानिचमप्यय ॥
 श्रीमाधवोमदयम् प्रतिष्ठाकारवकुचम् ।
 संधिता वाचयी तदम् संधिता मन्मथकथा ॥
 छात्रागोः संधिताद्यैव मन्माथ + + मि तया ॥
 रंजामसंधिता तदम् विद्यायं विश्वकर्मा ॥
 तन्म श्रीहृदिकामूर्तेः अतयेत्यादिकं मया ।
 वाक्यान् मारादायाथ वैमन्यायमसंधिताम् ॥
 तद्यैव हरिताञ्जानं कृतिराजःकथयतः ।
 ज्ञानि-ज्ञाकानि वाद्येभ्य सकलाः परपदनीः ॥
 कथैवा मारमदुःख देवमाधेय श्रीमताः ।
 विधानमिति भण्णोक्तं परशर्यादिकर्माः ॥

Colophon. चण्डपादप्रभृतिप्रति मन्त्रे मन्त्रप्रदीपे ।

राजनामविहितेन केनचित्प्रमेने लिखितमिदं ।

विषयः । मन्त्राकाशमात्रव्याख्यानं । मन्त्रप्रदीपविषयम् । राकादिविषयम् । विद्यादिनिकषणं । मन्त्राणां कीमादिकषणं । दीक्षाकाकादिनिकषणं । कलावतीदीक्षादिविध-
कषणं । दीक्षितका विषयादिकषणं । दीक्षायां पुमादिविधकषणं । पुरस्कारादिविधकषणं ।
मन्त्राकाशमात्रादिकषणं । मुद्राणां मन्त्रादिकषणं । जपमात्राविधानं । जपविधिः । विविध-
मन्त्रनिकषणं । कौस्तुभविधिकीर्तनं । दशमन्त्रप्रकारकषणं । कौस्तुभमात्रादिकषणं । विविध-
विषयेषु भूतशुद्धिप्रकारकीर्तनं । मातृकादिनामविधकषणं । चण्डपादमन्त्रविधकषणं । विदे-
षे चण्डपादविधकषणं । मन्त्र देवताविषये पुष्पादिविषयम् । वैदेहादिविधानम् । सोम-
विधकषणं । चण्डेष्टविधमन्त्रकारकषणं । मन्त्रविधिविधकषणं । शीरसावमविधकषणम् ।
सोमद्वयप्रसादनिकषणं । कुम्भविधानकीर्तनं । नामपरिभाषाकीर्तनं । चण्डकर्मनिकषणम् ।

No. 2011. मन्त्रप्रदीपः । Substance, country-made paper, 11 × 4, inches. Folia, 125. Lines, 10 on a page. Extent, 4,610 slokas Character, Maithili. Date, ? Place of deposit, Navai, Post Málhépúr, Darbhanga, Pandit Lāla Jhā. Appearance, fresh. Prose and verse. Correct.

Mantra-pradīpa. A Tāntric compilation comprising rules for initiation in Tāntric rites; mystic mantras, for different gods and goddesses; and rituals for their worship. By Harapati Agamāchārya, son of Rāchīpati Mahānāthapūjyā, and inhabitant of Vajjāgrāma. His family village was Kharāil. The work was compiled under the orders of Mahārājādhirāja Kāśīnāthpūjyā Lakshminātha Deva, and is divided into 15 chapters. The gods named are partly Śākta and partly Vaiṣṇavite. No. 747 (II, p. 156), bears the same name as this, but its subject and author are different.

Beginning. जगद्गुरु मन्त्राकाशं मन्त्रप्रदीपं ।

यस्य कलावतीवैद्यकां विधिर्भवेद्भूतम् ।

विजयजगतीमन्त्राकाशविधिमन्त्रेवेत्याम् ।

मन्त्रप्रदीपमन्त्रे विधिनासुरात्मिनीं चण्डीम् ।

कौस्तुभाकाशजातेः वैद्यकाकाशमात्रविधानम् ।

विधिपरिमितम् । श्रीमान् दीक्षावाम चण्डमन्त्रविधिम् ।

चण्डमन्त्राकाशविधिमात्रः नामपदम् । मे कुर्वते निदेशम् ।

सन्मप्रदीपं कुर्वन् सत्त्वं त्वं यद्दर्शये मे भवति प्रमोदः ॥

सूत्रा' ममादाय तदेकदनामात्रा विविधाशिक्षामन्यतन्मम् ।

यथायथास्थानविधि + मादौ मित्रादिकं मित्रिकं नराणाम् ।

— — — — — तप मन्त्रवर्तते विष्णुयामसुवदयामसादिमामद्वय जिज्ञासे ।

तत्र विष्णुप्राप्तौ,— दीक्षां विनोपदेशस्य दुह्यन् प्रथमम् सा ।

पापक्षयं दिव्यभावं नाथकृपा करोत्यनः । इत्यादि ।

End. कृत्वा प्रकम्बित्वा च दध्नेन समर्पयेत् ।

चरणाब्जमूलं । इति मेदेस्यचण्डोदः ।

Colophon. इति भक्तप्रियाधिराजभाषितभक्तिप्रदायकमहाराजाधिराजनीमन्त्र-
कर्मभारायकनीमन्त्रकीर्तनदेवनिदेशेऽभ्याहितराज्ञया वैभोःकीर्तनवाग्विद्वानकीर्तनवाग्विद्वान-
महामतेःपाञ्चायनीविविधनिर्णयान्तरात्मनावाग्यंवीरहपतिविरचितं मन्त्रप्रदाये पद्यद्वयः पद्यः
समाप्तः । मम पदांशदेष्टुम शौरचिन्तायामेव वा ।

पिना तस्य भवेत् कुली माना तस्य च शूकरी । इति :

विषयः । १, ९३ पठने,—दीक्षायाः साधकसकलकर्म । सिद्धादिनिर्णयः । अकृत-
मादिसकलविधिः । मातृविधिः । रात्रिसकलं । जलसकलं । अक्षयजनिष्ठायाः । जलनिकषणं ।
कुसाकुसादिविचारः । वामादिभेदः । मन्त्रसंख्याः । दीक्षामन्त्रदेशम् । वृत्तिणादिनिकषणं ।
नामाश्वदीक्षाविधिः । पञ्चदशिकासीनदीक्षा । जलपद्मोत्सविधिः । वामोक्ती-भूषणेनर्ण-
नित्या-दृश-धाया-ज्योत-चन्द्र-कान्तिक-संस्कार-सूर्य-वृत्ति-वृत्ति-वृत्ति-दीक्षा । मन्त्रनिकषणं ।

१—कने पठने,—मर्थदेवताप्रत्यतिष्ठाविधिः । प्रसङ्गाप्रस्तावमनन-पक्षः । भुक्त्युद्विः ।
 श्रीकृष्णदिन्यासाः । मासावकचयनः । अवविधिः । मासासंस्कारप्रदेशादिकचयनः । पञ्चन-
 विधिकचयनस्य ऋतुस्थानपवकारः । आमासमादिमुद्राकचयनः । अर्चय्यादिविधिः । दीपनिकच-
 देवकचयनः । विप्रक्षिपूजाविधिः । प्रवेशकीमनस्य । विप्रमन्त्रपूजाविधिः । उद्यनानाविधिः ।
 प्रवेशकचयनस्य । अन्विष्टायाः क्षितीपूजादिकचयनः । सुन्दरीपूजादिकचयनः । विप्रसुन्दरीविधिः ।
 काकीपूजाविधिकचयनस्य ।

—१९से पदके.—नवदुर्गापूजाविधिः । वाग्वादिनीपूजाविधिः । लक्ष्मीपूजाविधिः ।
 वसन्तशारिकीपूजाविधिः । अस्त्रकदापूजाविधिः । अष्टपूर्णापूजाविधिः । जयिषमर्दिनीपूजा-
 विधिः । पुनित्रीपूजाविधिः । विपूरमेरवीपूजाविधिः । बाक्तापूजाविधिः । उच्छिद्रमानहो-
 पूजाविधिः । अरितापूजाविधिः । विकल्पलक्ष्मीपूजाविधिः । मित्रलक्षणपूजाविधिः । मित्रा-
 पूजाविधिः । विपुलापूजाविधिः । पद्मवतीपूजाविधिः । दुर्गापूजाविधिः । नवदुर्गापूजावि-
 धौ मानहोपूजाविधिकथनम् ।

१९-१४वे पद्यमे,—नमोऽस्तुतुभ्यं । नमोऽस्तुतुभ्यं । नमोऽस्तुतुभ्यं ।

१६ वे पटले,—पटुकाचपूजाविधिः । चलेजपूजाविधिः । अन्नपापूजाविधिः । शालेय-
कैरवपूजाविधिः । दक्षिणकाशीपूजाविधिः । अरिमन्त्रपटुकाग्निकीर्तनम् । अथ सम्यं
यथापद्धतिरस्तीति श्रेयम् । इति ।

Nilādrimahodaya. The temple of Jagannātha at Puri, its origin, merits, the images existing there, their worship, feasts and festivals. The work follows closely, but not strictly, the *Pañcābhīṣa-saṁhitā* given in the *Palma Purāṇa*, but it professes to be an extract from the *Sūta Saṁhitā*. It has the alternative name of *Pañcābhīṣa-saṁhitā*.

तुम्हें 'अथ भक्त्याः सं मोह' धर्ममंत्राया ।

समस्तनीर्घनजानां ज्ञानाय जगतीतये ।
 चेवावां त्रिवदनाच्च जिज्ञासायै मरान्विताः ॥
 सजावां व्यावमानावां ननुचये च मुनीश्वरः ॥
 जटामण्डपवारी च कीपीनधनकुम्भरः ॥
 कृष्णाजिनोत्तरीयेष विराजितवपुर्मुनिः ।
 कृतकदात्रीं सन्नातकच त्रिचक्रैर्मुनिः ॥
 नं दृष्ट्वा परमप्रीतः श्रीमहापादपञ्चमः ।
 समुत्थाय ममचक्रुः शेषं तावद् दृष्टवद्विषि ॥
 तत्र प्रकाशं कृतवाक् चवाच च तदा मुनिः ।
 तन्माधीनं ततो दृष्ट्वा चक्रवत्ते मुनीश्वराः ॥
 अच्युः प्राञ्जलयः सर्वे सर्वलोकादिनाय वै ॥

अथ च्युः । भगवन् सर्वलोकेश सर्वनीर्घनजानि ।
 अतो ब्रूहि समस्तानां नीर्घानां त्रिवमण्डनां ।
 चेवावाञ्च चक्रं तावत् कृत नः कथयाधुना ॥
 तेषां मध्ये परः के वा चेवावाञ्च मुनीश्वराः ॥
 नीर्घानाञ्च तथा ब्रूहि समस्तं व्यावमानितः ।
 समारभेत नदत्तं मुञ्चं तैः दृष्टुकुर्म ॥

कृत चवाच । प्रबुध मुनयः सर्वे संवताख्यान एव हि ।
 नीर्घानां चैवरात्रीनां मध्ये बीपुदवीपमः ।
 मुञ्च्यः सर्वलोकेश्वरीं सर्वपुण्यफलप्रदः ॥

End. तैव चेवाञ्च देवानां सकृद्विष्ट कदाचन ।

न तेषां नदत्तं भूमीं प्रदत्तानाञ्च तत्र हि ॥

Colophon. इति कृतसंहितायां नीकात्रिंशोऽध्याये बीपुदवीपमसेवमाहात्म्ये अन्त-
 र्निर्गमोऽध्यायः ॥

विषयः । अथ अन्तर्र्गमद्विधायाः कृतिः । तत्र १मे,—नीर्घानां मध्ये पुदवीपमनीर्घेण
 प्रायःशक्यवर्णनं । २मे,—कृतयुगे मातृवाक्ये देवे अस्मिन्निमान्पूर्वो दृष्टव्यो राजा बभूव
 इत्यादिदशानां । ३मे,—एकपदेवमाहात्म्यं । ४थे,—पदेव भद्रवा च युक्तस्य द्वादशपद
 चरेराविर्भावकवर्णनं । ५मे,—दृष्ट्वा दयो देवः प्रकृतोकादाम्य द्वादशपद चरेः पूजादिकं चक्रु-
 रित्यादिदशानां । ६ठे,—प्रकृतनदावमवचरिणीर्ष । ७ मे,—८ मे, च प्रकृता दृष्टव्यमाय
 विष्णोःकृताकपूजाविधिकवर्णनं । ९मे,—वाचाख्यंनककवर्णनं । १०मे,—११मे, च विष्णु-
 पदेःपकारादिकवर्णनं । १२मे,—वारतिविनयवविशेषेण पूजाविशेषकवर्णनं । १३मे,—महा

वागविधिः । १४छे,—कानोऽस्यवर्चनं । १४छे,—कानोऽस्यवर्चनं पूजाप्रकारकथनं । १५छे,—
 वावाद्यं शुद्धहिमीवावां पुत्रवीनमस्य वेषवापाकथनं । १७छे,—अवमवावाविधिः ।
 १८छे,—दक्षिणवमवापाकथनं । १९छे,—पावकमावापाकथनादिने पुत्रवीनमस्य अवधीदव-
 कासपूजाविधिकथनं । २०छे,—प्रावादपूज्येणां दिशि नारायणवेषवाविहितमस्य वटवटमस्य
 पूजाविधिकथनं । २१, २२, २३, २४छे,—आवस्यवाऽह्यां वीपुत्रवीनमपूजादिकथनं ।
 २५छे,—चदेः पार्श्वपरिवर्तनं । २६छे,—वासमजकोऽस्यवर्चनं । २७छे,—आवस्यमीऽस्यवर्चनं ।
 २८छे,—पुत्रवीनमस्य वाहिमममपूजाविधिः । २९छे,—कालिकामपूजाविधिः । ३०छे,—
 पुत्रवीनमद्वन्द्वविधिः । ३१छे,—प्रावदकीऽस्यवर्चनं । ३२छे,—वीपमावपूजाविधिकथनं ।
 ३३छे,—उपनारायणपूजाविधिकथनं । ३४छे,—दोऽस्यवापाकथनं । ३५छे,—दममकावापाकथनं ।
 ३६छे,—वैशाखमावपूजाविधिकथनं । ३७छे,—पुत्रवीनमवापादिकं ये नराः कुम्भेन तेषां
 पुष्पादिकथनं । ३८छे,—दावममवटमाविधिः । ३९छे,—दावममप्रतिष्ठाविधिः । ४०छे,—
 प्रतिष्ठान्ते वज्राविधिः ॥

No. 2013. अथोक्तिप्रतकम् । Substance, country-made paper, 14 x 3 inches. Folia, 12. Lines, 8 on a page. Extent, 330 slokas. Character, Maithili. Date, ? Place of deposit, Legumā, Post Vaherā, Darbhāngā, Pandit Raghunātha Jhī. Appearance, obl. Verse, Correct.

Anyokti-sataka Miscellaneous verses in illustration of particular figures of rhetoric. By Mohana Sarmā, son of Aniruddha Suri. The subjects of the verses are lions, elephants, sheep, ocean, moon, lotus, bee, kokila, crow, geese, desert, well, river, town, Deva, and Śeṣhanaga.

Beginning. तदस्माद्वलिद्वलीलित-प्रचिरामधराधरे धनां मृदनीष ।

कलम। जायदगुसं मेःपकुस नमः कथये ॥

अनिष्टान्मुदितमया भोजनमया विद्वद्देवीयः ।

अन्योऽपि जनकमंतत कुते कमहापतिं यथा ॥

तथाहो भिन्वन्मोक्षयः ।

आतङ्गेन मन्दातङ्गेः करटिमिष्यन्नेव भूधरादी

श्रीकृष्णः हृषीकेशः कुरुक्षेत्राभिः प्राज्ञः कियतवोधः ।

के। वेद ह्य वसन्ति एवम उच्यते। अर्थात्। भवे। ये। मम।

कः पारीक्षितराजस्य विषये यन्निवृत्तः भूत्वा ॥ इत्यादि ।

End. तुम्हीसुद्धा माझाच वसुधासाधारण होईल अमः

सप्तमः विहरण मा पुनरहित्येधमूना लताः ॥

एतस्मिन् विषये व शेषकमुपासकः कन्या विधि-
 येष्वामेव जगत्त्रयेऽपि विद्ये यैरिवमेतादृशम् ।
 विश्वदम्भियनवारिविषयः । एतच्छब्दविकारात्मकः ।
 नारदायकनदीनदीय-वर्णिता इह वि नाम्नयेकः ।

विषयः । समीक्षाकारध्वनिना प्राञ्चारिकाः शोका निर्दिष्टाः । तत्र चिन्त-मन-मेव-
समुद्र-चक्र-वृत्त-भगवत् सौख्यिक-काल-मर्याद-भवदुप-गदी-हृद्य-देव-शेषनामोक्त्यः वर्णिताः ।

No. 2014. सरोजकविता । Substance, country-made paper, 10 x 3 inches. Folia, 18. Lines, 7 on a page. Extent, 346 ślokaś. Character, Maithilī. Date, ? Place of deposit, Lagmá, Post Vaherá, Darghángá, Pandit Raghunátha Jhā. Appearance, old. Prose and verse. Correct.

Saroja-kalikā. Dissertations on various Smṛiti topics. By Bhāsvat Kaviṛatna. Contents: On the necessity of Śrāddhas. Duties of performers of Śrāddhas. Persons fit to perform Śrāddhas. Śrāddhas during the first year after death. Śrāddhas before marriages and other auspicious occasions. Enquiry about death. Collection of bones after cremation. Offering of Pindas. Mourning. Mourning of adopted sons. Merging of mourning. Mourning for infants &c. Enquiry about Sapindas. Purification by bathing. Purification of ground. Ditto of water. Ditto of dressed rice. Ditto from extreme pollution. Ditto of character. Cause of the extension of sin. Injury to life. Expiation for killing cattle. Ditto for great enemies. Ditto for eating food from washermen and others. Ditto for marrying in one's own Gotra. Ditto for incest. Rituals for consecrating cattle. Rules for offering water to the manes. Duties of the twice-born classes. Rules regarding borrowing. Chāndrāyana and other expiatory rites. Duties of faithful wives. The compilation is obviously a very old one, as it does not quote from, or refer to, any mediæval digest.

Beginning. भासना कविरत्नेन प्रथमेन स्फुटीकृता ।

परमेश्वरः भक्तिपुत्रोत्पत्तिः ॥

सद्यः साधयन्त्यवस्था । जारीतः ।

न तस्य भीरा आचक्षे भारीया न व्रताचक्षुः ।

न च वेद्योद्भिन्नव्यक्तिः यत्र कार्यं विद्यमानं । इत्यादि ।

End. विद्यायोरपि वा गृह्या प्रविशेज्जानयेद्वत् ।

आर्गोर्ने नृदिता कुटे पोषिते विमवाक् वा ।

Colophon. इति वरोजकालिका समाप्ता । इति ग्रन्थं भूषात् ।

विषयः । आहारव्रजहतीकथनं । आहकर्मधर्मनिकषणं । आहारविकारिकः । आर्यो-
दित-वपिष्ठादिविधिः । आभ्युदयिकआहनिर्णयः । मरकजिह्वाः । अग्निवह्नयविधिः ।
विष्ठादानविधिः । अग्नीवनिदपणं । अग्निमयवायुगोचं । अग्निवाताग्नौचं । आनामग्नौचं ।
वपिष्ठादिकथनं । वाःगृह्यनिकषणं । भूमिगृह्यनिकषणं । अहकगृह्यः । पक्षाहगृह्यः ।
अन्यकोपहतगृह्यः । अथावगृह्यः । वाःपक्षधेनुनिकषणं । विद्यानिकषणं । गोवधादिप्रायश्चि-
तकथनं । महापातकादिप्रायश्चित्तं । राजकायव्रजमवादिप्रायश्चित्तं । अग्नीवादिपरिकल्पप्र-
वृत्तिः । अग्न्यागमनादिप्रायश्चित्तं । ह्योस्तर्ज्यविधिः । तर्ज्यविधिः । द्विजानीनी विहितविधि-
नविधिः । अहदानादिविधिकथनं । आम्नायकप्रतादिकथनं । प्रमीतवनिपतिप्रताधर्मनिक-
षणं । (कृत्तिनृकुटेः, यमनीय प्राचीनतम इति प्रतिभाति । यतो न कस्यापि निबन्धकारस्य
नामावशिष्टं दृश्यते ।)

No. 2015. दिव्यनिर्णयः । Substance, palm-leaf, 13 x 2 inches. Folia 35. Lines, 4 on a page. Extent, 193 staves. Character, Maithili. Date, ? Place of deposit, Lagná, Post Vaherá, Darbhanga. Pandit Raghunátha Jha. Appearance, 01. Prose and verse. Correct.

Divya-nirnaya. A digest of the rules regarding oaths and ordeals. By Dámolara Thakkara. Compiled under the auspices of king Saṅgrám Sháh.

Beginning. मनुःसमावभुवाकाःकथनानेन सर्वदा :

दामोदरेव क्रियते दिवाःनामव निर्णयः ।

तत्र वाःपक्षधेनुः ।

तुकाग्राधो विषं वेःशो दिवाःवीच विप्रहये ।

महाभिद्योनेयेनामि ओषधेःभिद्योःप्रति ॥ इत्यादि ।

End. तत्रमावकद्वयं च तत्रमाद्वयं प्रकल्पयेत् ॥

Colophon. इति महाभयोवाधावभुवकीदामोदरहती दिव्यनिर्णयः समाप्तः ।

विषयः । धर्मोपपत्तिपरिवायं तुकाग्रजकारादिकपदिअप्रमाणकथनं । तत्र वाःनकविज्ञेय-
कथनं तत्रमावादिविधिकथनं । अनुविज्ञेयं अकादिपरीवाविधानकथनं । तत्र क्रिदिर-हेमना-
वर्णः अग्रपरीवा । मरदुषीकयोः अग्रपरीवा । हेमनाक्रिदिरयोविपरीवा । मार्गमार्ग-
वर्णः अग्रपरीवा । मरदुषीकयोः अग्रपरीवा । हेमनाक्रिदिरयोविपरीवा । मार्गमार्ग-
वर्णः अग्रपरीवा ।

शेष-वैशाखेषु साधारणपरीक्षाविधिः । शीतपरीक्षायाः नात्यन्तानुसृत्यम् । परीक्षायां विवि-
धकालकथनम् । तत्र स्त्रीवाक्यस्यापराधी तुलापरीक्षाविधानम् । शुद्धस्य चन्द्रिजस्यपरीक्षाविधिः ।
एवं चविद्यादिव्य विज्ञेयकथनम् । पालविज्ञेये कविद्वन्द्वकथनम् । शेषसाधनादिवैद्यकथनेन
द्विचविधिनिरूपणं तत्र तुलादिपरीक्षासु प्रत्येकनितिकथनमाकथनम् । चर्माद्यादिविधिरु-
चम् । कलविधिरुचम् ।

No. 2016. नाड़ीपरीक्षादिचिकित्साकथनम् । Substance, country-made
yellow paper, 12 x 4 inches. Folia, 34. Lines, 6 on a page. Extent, 552
ślokaś. Character, Maithilī. Date, ? Place of deposit, Naváñi, Post
Mádhapur, Darbhāngá, Pañḍit Vāñsamāñi Jīá. Appearance, new. Prose.
Generally correct.

Naḍīparīkshādi-chikitsā-kathana. Dissertations on the
examination of the pulse, and on the treatment of various diseases. By
Ratnapāñi Śarmá, son of Gañgoli Sanjīveśvara Śarmá.

Beginning. मन्त्रे महामन्त्रमन्त्रमुत्तरं द्विषाद्यपादाज्जययुक्तमन्त्रम्
पराशरपरीक्षाभक्तमानसं विपणमोक्षारि परारिक्तान्तम् ।
अत्रायुर्वेदे नाड़ीपरीक्षादयः ।
कस्याहुःसूक्तं वा धनमो क्षीरमाप्तिनी ।
तत्रैवैव सुक्तं दुक्तं ज्ञेयं कायस्य पण्डिते । इत्यादि ।

End. नागायनं भजत वे जडरेक दृष्ट्वा नागायनं भजत वे पवनेन युक्ताः ।
नागायनं भजत वे भवभीतिभीतः नागायनात् परतर्पं किमपीह नास्ति ।
इति वैजप्रतीकारः पञ्चमो विज्ञानः ।

Colophon. इति श्रीमहाभीमहोदयेऽष्टाश्विनीसूक्तोत्तरं विषाजिज्ञेयं मन्त्रोत्तरं नाड़ीपरीक्षा-
दिचिकित्साकथनं समाप्तम् ।

विषयः । नाड़ीपरीक्षाविधिः । वातादिप्रभेदनिर्णयनम् । अनाद्यन्तकथनम् । वातज्वरस-
मायाः । एवं चैतन्मन्त्रादिप्रकृतिकथनम् चिकित्साकथनम् । तत्र अन्तर्धकारे,—वातादिप्रभेदः ।
दुर्गन्धमादिप्रभेदः । चर्मादिप्रभेदः । कटुषलादिप्रभेदः । मृदुष्विष्यजीवेतः । जवाहयः । मान-
रादिप्रभेदः । पटीस्यप्रभेदः । अष्टाश्विनीकथनम् । अनाद्यन्तविधिः,—धान्यपञ्चकादिप्रभेदः । अष्टा-
श्विनीकथनम् । मृदुष्विष्यप्रभेदः । आवाधकारे, विभीतकायस्येव । चार्द्रपाकादिप्रभेदः । आसवात-
प्रतीकारकथनम् । कामलापाङ्गुलीकारः । ज्वरप्रतीकारः । प्रमेहप्रतीकारः । अन्त्यापाङ्गुलीकारः ।
प्रद्वरप्रतीकारः । अर्जःप्रतीकारः । मृदुष्विष्यप्रतीकारः । मन्त्रमन्त्राप्रतीकारः । कन्दैःप्रती-
कारः । अक्षयप्रतीकारः । वातमृक्तप्रतीकारः । चन्द्रिमान्यप्रतीकारः । शुद्धेयप्रतीकारः ।
हृत्प्रतीकारः । रज्ज्विनि-चिकित्साभेदसाध्याऽपि चिकित्साकथनम् । रज्ज्विनि-चिकित्साकथनम् ।

No 2017. आचारसङ्ग्रहः। Substance, country-made paper, 12 x 4 inches. Folia, 64. Lines, 10 on page. Extent, 2,480 ślokas. Character, Maithilī. Date, ? Place of deposit, Navānī, Post Mādhepur, Darbhāṅgā, Paṇḍit Vaiṣaṃaṇi Jhā. Appearance, fresh. Prose and verse. Correct.

Achāra-saṅgraha. A compilation of rules regarding the religious duties of householders. By Ratnapāṇi Sarmā, son of Gaṅgoli Sanjivēśvara Sarmā.

Beginning यत्ना यत्नरत्नैः सत्तत्त्वविरतं विदुः विधिः सङ्ग्रही-

नित्पुरोक्तपदेऽप्यविद्वन्निष्ठं वाचस्पतौ वाचनम् ।
 योऽर्थं वा + नवाधिवः पश्यन्तिः स्थापयन्त्यन्तु मे
 वाकीविधिकरो विद्-सङ्ग्रहो सङ्ग्रहः सुन्दरः ।
 वाचस्पत्य सङ्ग्रहः पञ्चमः सुमीमांसायामिह ।
 आचारसङ्ग्रहो यत्नात् विदुः ते रत्नवाचिना ।
 यथादायवोद्गतमः । चावीनः ।
 सङ्ग्रहान्तमन्त्राणां धर्मिनाम् कुहविधिः ।
 यथाज्ञानप्रदीपोऽर्थं यथाधर्मोपदेशकः । इत्यादि ।

End. अर्थे पुनः श्रुतवानाद् यदन्तु मरणावधि ।
 तदेतन्म सङ्ग्रहार्थमेव नाऽन्याऽपि भेषजम् ।

Colophon. इति सङ्ग्रहीतव्यमर्थं सुन्दरीरत्नवाचिनाञ्जन आचारसङ्ग्रहः समाप्तः ।
 यद्वयः सति च यथा आचारप्रतिपादकः ।
 एकच तत्त्वसाधारण मयाऽर्थं यद्वयः कृतः ।

विषयः । आचारसङ्ग्रहकथनम् । यथाज्ञानकथनिकथनम् । प्रातःकालनिकथनम् । स्वपुत्रीवासु-
 ज्ञानविधिः । औषधविधिः । आचमनविधिः । दानदायनविधिः । मयः काष्ठनियमः । प्रातःस्नान-
 विधिः । मैत्रिणिकादिस्नानविधिः । मन्त्रापावनविधिः । प्रश्नवाचनविधिः । दण्डिकाप्रतिकथनम् ।
 निष्कृष्टादिविधिः । तर्पणविधिः । स्नानप्रयोगः । सामप्रयोगप्रयोगादीनां स्नानप्रयोगः । वाजसने-
 विनां मन्त्राप्रयोगः । सामनामां मन्त्राप्रयोगः । वाजसनेविनां तर्पणप्रयोगः । एवं सामनामां तर्प-
 णादिप्रयोगकथनम् । सङ्ग्रहकथनिकथनम् । पूजाध्यायैरदिनिकथनम् । त्रिवेदुक्तं सूर्योक्तं रावकादिपूजा-
 विधानम् । पूजादिविषयम् । त्रिवेदिकथनप्रमाणदिनाऽऽकाः । मन्त्रादिनिष्ठपूजाविधिः ।
 पिष्टः सङ्ग्रहकारकीर्तनम् । वेदप्रयोगः । मन्त्राप्रयोगः । मन्त्राप्रदानविधिः । अग्निविष्णु-
 विधिः । मन्त्राप्रदानविधिः । मन्त्राप्रदानविधिः । अथ विविधमन्त्रविषयम् । विविधविधि-
 श्रुतिप्रतिभोजनार्थं । रोषाप्रयोगः । मन्त्राप्रदानविधिः । सुमित्रिकथनकारविधिः । मन्त्राप्रदानादि-
 विधिः । पूजाप्रकारादिकथनम् ।

No. 2018. **पार्श्वचन्द्रिका ।** Substance, country-made yellow paper, 11 x 4 inches. Folia, 74. Lines, 8 on a page. Extent, 1,752 slokas. Character, Maithilī. Date, ? Place of deposit, Navānī, Post Mādhpur, Darbhāṅgā, Paṇḍit Vāṇsamanī Jī. Appearance, fresh. Prose and verse. Correct.

Pārvaṇa-chandrikā. On various kinds of Śrāddhas, their peculiarities, and times and modes of performing them. By Ratnapāṇi Ś'armā, son of Gaṅgoli Sanjīves'vara Ś'armā.

Beginning. श्रीकृष्णोद्भवाद्भवसुखं ज्ञानं निराकरो दधन्
कुर्वे पार्श्वचन्द्रिकामहमिमां श्रीरत्नपाणिः कृमी ।
यकोपाय यतां कृतां कलयतां लोकमानकाचंदा-
मानस्यस्य पूर्वतोऽधितरत्निकात्मनोदुताम् ॥
अथ च. हकासाः । नच याज्ञवल्क्यः ।
अमःपात्रः हका उचिः कल्पयतेऽपनदयम् ।
इत्यत्राह कः प्यतिविषयम् सूत्रमनुमः । इत्यादि ।

End. ततः प्रोचिनं, ब्राह्मणस्य वा प्रतिपाद्य साधनं यदीनां विधिकाकोटं
विभाज्य बाह्यविधिकां ब्राह्मणाय प्रतिपादयन् ।
अथोपायार्थविधिरयमस्ति श्रीरत्नपाणिः कृमी नावि सुरनरिति ॥

Colophon. इति जनेः श्रीकृष्णोद्भवाद्भवसुखं ज्ञानं निराकरो दधन् पार्श्वचन्द्रिका
समाप्तः ।

विषयः । बाह्यकालकथनं । बाह्यवस्त्रकथा । ज्योत्स्नाबाह्यदेर्नित्यकथनं । जलमाद्येऽपि
ज्योत्स्नाबाह्य कथनं । निकषणं । शीघ्रपाकवाहं । वैश्वनिकमवाहवाहं । अथ जामा-
व्यकारनकथनं । शीघ्रः द्विपार्थकथनं । अथपञ्चपादविधिः । मद्यः ज्योत्स्नाविषये जल-
भेदविषये । कार्तिकाभावस्याहः विशेषकथनं । उष्णः दानविधिः । दीपदानविधिः । सज्जा-
द्विपार्थविधिः । पार्श्वपदार्थविषये । अमावस्याबाह्य कथनं । अनुपमोतः द्विपार्थ-
निकषणं । अथपञ्चपादविधिः । मद्यः स्याद्विषये । जामाव्यः बाह्यकालकथनं ।
अथ जलभेदविषये । ज्योत्स्नाविधानं । ज्योत्स्नापदार्थाद्विधिरयम् । तथैव ।
ज्योत्स्नापदार्थाद्विधिरयम् । शीघ्रः द्विपार्थविधिः । शीघ्रः द्विपार्थविधिः । बाह्यकालवि-
षये । नच । अथपञ्चपादविधिरयम् । जामाव्यः । बाह्यकालकथनं । पदार्थवि-
षये । बाह्यकालविधिः । बाह्यविधानं । अथपञ्चपादविधिरयम् । जामाव्यः ।
इत्यत्राह कः प्यतिविषयम् सूत्रमनुमः । इत्यादि ।

No. 2019. क्षयमासादिविवेकः । Substance, country-made paper, 12 x 3½ inches. Folia, 32. Lines, 8 on a page. Extent, 604 ślokas. Character, Maithili. Date, ? Place of deposit, Narāni, Post Mādhepur, Darbhāṅgā, Pandit Vāṇsamāni Jhā Appearance, fresh. Prose and verse. Correct.

Kshayamāsādi-vivoka. On intercalary and elided months, the mode of reckoning the same, and duties appertaining to, and prohibited at, such times. By Ratnapāni Sarmā, son of Gaṅgoli Sanjīvesvara Sarmā. The work was compiled during the reign of Chhatra Siṅha, of Mithilā. The author, in his introduction, gives a long list of the digests he had consulted.

Beginning बन्धे मदानन्दमरन्दमुन्दरं दिवाव्यपादाव्यजपुष्पमनम् ।

परागपुनःलनमज्जमानमं विपणमाहारि परारिणाजिनम् ।

म जयति वाचादुरोऽथे मिच्छिजेतः श्रीकवमिचनमा ।

जितरिपुणो महेजा दानन्दकुनककंकीर्णिः ।

व्याप्य पथ्य व्यसं जाविका विद्वददेशानलन्यमृजया ।

दिभक्तमप्यप्य दिन+जः यमान ननामि मिहान्नविचारमद्यम् ।

वालोचनीयः सुधिया धियाःमावेकोलनः मन्त्रनिरजयः ।

वाचस्पतीत्यादिहनामृष्वीं मूर्ध्नीलताय ममिष्टव ७७ ।

कुम्भेक गदाःकमनकवण्डिता निर्ज निर्ज विद्यति वा न मे मनः ।

वनकुशा ये न दिवौकमा धियाः पर पर दीदिवयनि वाभरीः ।

अथ कृतकतिविधिविल मलितन्यमृज के गदिपथ्यःपरवः वप्यतिवाचस्पतिमिचमनहेनप-
रिति हदिनृष्टकेशवमिचवक्रविपटं कपटुनरीलनन्यपपरिकर परकजिततिविमज्जिन्-
मलिमलमायारिण्यदिपथ्यमृजमै रवमृनरनिजकजितः कृवथावारजीयमानयजःमावमीमक-
द्विजवितविजितमिधिलेगमव महेजाधायमृज्ज् महेजलनभूतिविवेक वहेमानवहेमानोपाध-
नकंठुण्ठकककमलोठलनदवहाःहेनमिचंधानिभक्तमृज्ज्मोचनमीनरवृजिनरवृज्ज्पाध-
विनिधद्वयकारहृदेलननिजकजितमायमीमःमायलनविचारनकोपरमोतमो कुलनायोपाध-
पन्तिमवःजनदंतिमोदंतेवन ममीलनमरवःय पथ कपथ जलमृज्ज् वदवः अपमामपदाद-
वरजव्यातन्यपरदेशोपयसं ममसं कार कार मवाको जितःक विद्यता विवदको वल+ने-
जेति विष्टो वयम् इत्यदि ।

End. जलनापि वाचकुका विवदको वदवःव्यदेमीपाथेत् का मे जाविरिति
वदमीपा केऽपि जेन भूतः भवःव्यदेव ताव्यमिमि कृतमं निवहारक ।

Colophon. इति अष्टासीमश्विनेश्वरमन्दिरसुखीरमवाचिष्ठमन्त्रकीर्तनप्रमाणसहितस्य
संस्कृतस्य अष्टासीमश्विनेश्वरमन्दिरसुखीरमवाचिष्ठमन्त्रकीर्तनप्रमाणसहितस्य इति ।

विषयः । अयमाप्तपदार्थविषयः । तत्र स्वकीर्णस्य च विविधमतसङ्गर्भः । तन्मात्र-
स्वरूपविषयस्य । अयज्जातस्य तानां हत्यादिनिरूपणं । अयमाप्तमात्रमात्रादिनिरूपणं ।
भानुलङ्घितमाप्तनिरूपणं । अष्टमाप्तनिरूपणं । अथ विविधमतसङ्गर्भः । तन्मात्र-
मात्रादिस्वरूपविषयः ।

No. 2020. हकीदियुमादिनी । Substance, country-made yellow paper, 11 x 3 inches. Folia, 35. Lines, 8 on a page. Extent, 7-2 slokas. Character, Maithili. Date, ? Place of deposit, Navāni Post Mālihpur, Darbhāngā, Pandit Vāṇsamāni Jha. Appearance, fresh. Prose and verse. Correct.

Ekoddishṭa-sāriṇī. On the first annual Śrāddha and the rules and rituals appertaining thereto. By Ratnapāṇi Sarmā, son of Gaṅgoli Saṁjivesvara Sarmā.

Beginning. श्रीचैतन्यः सदा विष्णुः सदा ब्रह्मा सदा शिवः सदा

प्रदः तादृशमिदं नतकं धीरं लपः सः नरे ।

विदं ह धिपमन्त्रदे हि विविधपञ्चवर्गः + +

संज्ञादिष्टविचारणं प्रकृते श्रीमद्व्यासः सुधीः ॥

अथ द्वापः । मातृपञ्चतद्विष्णुं ये। एव विपत्तेः, जनि ।

प्रत्यष्टम् न च भूतं स्यात् न च तद्विदुषि ।

अनन्य सामपदान्याः सुखितं महत्सुखमनवापानि । न तु पार्थिवे अस्मि जयाह्वय-
धीयमानः । इत्यादि ।

End. लमैषा मः रिनी एवादेकोदिएनिधायिनी ।

कीरकवाणिहसिना गच्छतः नानि पुंनतः ।

विष्णुं हरणं चैव त्वं हरणं त्वं नरेणवः ।

Colophon. इति मं. कोषाख्ये चरकसंस्कृतचरीरस्य निरुक्तं भण्डारीना एके दिवसा-
रिणी भवन्ना ।

विषयः । अष्टादशिकावर्णः । तत्र आहः कर्णे प्रत्यक्षकथनं । अन्वयव्यादेः । अतस्तु सप्तः
 एकेन्द्रिमेव कर्णसंज्ञा न तु पादेष्वंशमिति निर्णयः । आहर्दिने सप्तैव सप्त विधानं । अष्टादशिकावर्णः
 न सप्तः । एकमत्र द्वितीयमकावर्णं अत आहः आहर्दिनेः विधिः । एकेन्द्रिं पादेष्वंशं कर्णसंज्ञां
 भिन्नं, कर्णं पादेष्वंशं कर्णसंज्ञां अष्टादशिकावर्णं । अन्वयव्यादेः सप्तमित्याहः । अतस्तु सप्तः

विधिविकरणं । एकस्मिन् दिने अष्टादशविभिन्नानामेकस्मिन्दिनकालादयोः कर्तव्यं विधिविकरणं ।
एवमेकस्मिन् दिने अतयोः द्वयोः वादविधिकीर्णमथ । सौराष्ट्रान्ध्रप्रदेशयोः । मज्जिमादीवि-
हितसौमित्रिकपादकरकायकलानिकरणं । अथ विविचननकीर्णमथ । पाकत्र पादाङ्गनादि-
निकरणं । रसोद्दिष्टं प्रनिविधिनालीनिकरणं । द्रुदेव तु कर्मेवानाद्येन पादकर्णमथ ।
आदित्यविनिधायि । कर्मेव अष्टाभिरेवोद्दिष्टं कार्येनिकरणं । अनायासादित्यनकायि-
विमुर्नधाते रसोद्दिष्टं विद्यायापराते वानेव कर्मेवविधिविकरणं । इतिवाचानदेवनामादिवि-
धिकरणमथ ।

No. 2021. ज्योतिःसारसमुच्चयम् । Substance, country-made paper, 12 x 3 inches. Folia, 62. Lines, 7 on a page. Extent, 1,494 śloka. Character, Maithili. Date, ? Place of Deposit, Navāni, Post Mādhapur, Darbhāngā, Pandit Lāla Jhā. Appearance, fresh. Prose and verse. Correct.

Jyotihsára-samuchchaya. On auspicious and inauspicious conjunctions of stars and planets with reference to the performance of civil rights, such as marriages &c. By Visveśvara Daivajña.

Beginning. ज्योतिर्निवन्धनः शेषः स्वच्छः रोपणस्य ।

तद्व्यरेण क्रियते ज्योतिःपारममखयः ।

यथा मिथा मयुःषां नामायां मथयो दथ ।

नदसंदाहः कः कां चोः लिपं मुद्रिं वजंते ।

विष्णुनाम्नन्माकाचि विवादोऽयं केवलम् ।

प्रमाणं ज्योतिषं भाषां चन्द्रः स्यात् यव प्राचिने ।

नच क्षयदिभावनिकपक्षः । इत्यादि ।

End. धाम परे निपतिनं दृष्ट्वा च कथा श्रुत्वा चानिमज्जती पुरतः क्षिता जी ।

आत्मनि प्रविष्ट आत्मनि वा किमर्थं शब्दाः शिरसा नमनं प्रतिषेधयन्ति ।

Colophol. इति मन्त्रकुलनविजयदिनेन श्रीविष्णवे नमः देवप्रसादो श्रीनिःसारकृतः
मः ।

विषयः । कक्षादिभावनिकषणं । पक्षविषयेषु । अन्तर्गतादिप्रतिः । ईशावारादिप्रतिः ।
 एतयादिप्रतिषेधनं । अतीवारादिप्रतिप्रत्ययः । कक्षाया अपेक्षितः । कक्षाकक्ष्यादिकषणं ।
 अरक्षक्यादिकषणं । परिदेहनविचारः । विचारकमत्यादिनिकषणं । हिराजननं । ज्ञानकक्षं ।
 ज्ञानकरकाक्षप्रान्नचक्षुःकरकक्षबंधविद्यारक्षोपनयनादिकषणं । अमूर्तिप्रा । पक्षजालिः ।
 मध्यजालकादिजालिः । जलाभावादिप्रतिष्ठा । जीवकषणं । यथाह । अक्षजालविधिः । वाक्-
 विधिः । वाक्पणिना । अक्षनिकषकक्ष ।

No. 2022. सुबोधिनी । Substance, country-made paper, 13 x 5 inches. Folia, 250. Lines 9 on a page. Extent, 4,562 ślokas. Character, Maithilī. Date, ? Place of deposit, Navāni, Post Mādhepur, Darbhāṅgā, Paṇḍit Vaidśamānī Jhā. Appearance, fresh. Prose and verse. Generally correct.

Subodhini. A Smṛiti digest, containing dissertations on the ten Saṅskāras, marriages of daughters, śrāddhas of various kinds, and domestic duties. By Ratnapāñi Śarmā, son of Gaṅgoli Saṅjīveśvara Śarmā. The work was compiled by order of king Rudra Siṅha of Mithilā.

Beginning. सन्मयेन जगतां हि कारणं नास्ति त्वयाद् विद्वद्वाक्यम् ।

[illegible]

End. आश्विनकृष्णचतुर्दशी। मिथो आमुकमीषण पत्यारमुकदेववर्षेण रवेःदिह-
 वाद्यमयं करिष्ये । इति मन्त्रस्य पूर्णान् । आद्यामुकमीष पते इदमावर्ण ते मन इत्यवमःदिवा-
 क्त्वादिदाम् । एवमेव शुद्धकर्मकेष्वेदिहवाद्यप्रयोगो ज्ञेयः ।

Colophon. इति मातृकीतीर्थस्तीर्थेश्वरसूक्तदीर्घपञ्चमस्तुतीना सुवेधिनी समाप्ता ।

विषयः । आचमनावसाकलाकचम । मार्चंश्यावमस्य पेदमकचम । कीदृशी कन्या विवा-
ह्येतिनिमित्तकचम । कन्यादानविधेयचम । परिवेषादिविधेयचम । कन्यादानाधिकार्यादिकचम ।
वाग्दत्तादिविधेयचम । मातृर्भविवाहविधिकचम । कन्यादानप्रयोगादिकचम । स्त्रीशुद्धिक-
चम । एवं ज्ञेयैव द्वायंश्यादिविधिकचम । प्रयोगकचमस्य । मनुष्यलक्ष्यनिकचम । तत्र चैतरकीदा-
नाद्विधेयकचम । एवं वरस्य कर्त्तव्य प्रयोगकचममिति शेषः । दायादिविधिकचम । ततः आच-

जनकचरितम् । मृगयवेगविशेषम् । वर्णनरदावविधिः । द्वाविष्ठादानविधिः । प्रेतमर्षकविधिः ।
जीरकोरदानविधिः । आद्यपादविधिः । चास्त्रमहाविचारः । अथ पादविधिः । अग्नीवालि-
नदिनक्षत्रविधिः । शौरविधिः । ह्योत्तरविधिः । पादादौ मन्त्रादिदानविशेषम् । तत्र भस्मा-
भस्ममन्त्रादिविशेषमत्र । द्विजदम्पतीदानादिविधिः । कपिलादिदानविधिः । मायिकपाद-
विशेषम् । वेदप्रवचनम् । मयिष्ठोदकविशेषम् । अनुष्ठीपादविधिः । पादप्रवचनविधिः ।
कीकर्मपादविधिकथनम् ।

No 2023 मिथिलेयचरितम् । Substance, country-made yellow paper, 12×4 inches. Folia, 36. Lines 10—12 on a page. Extent, 1,264 slokas. Character, Maithili. Date, ? Place of deposit, Navāni, Post Mādhapur, Darbhāṅgā, Pandit Vāṇsamāṇi Jhā. Appearance, new. Verse. Incorrect.

Mithileśa-charita. Mithilā, its extent, character, history, sove-
reigns, and the manners, customs, and habits of its people. The history
comprises the reigns of nine rājās beginning with Mahesvara Thakkura,
who obtained the rājāship of the district from an emperor of Delhi.
By Ratnapāṇi Śarmā, son of Gaṅgohi Sanjivesvara Śarmā. The author
was a Drāviḍa Brāhmaṇ, and wrote the work under the instruction of
Rāmachandra Miśra, at Calcutta. Nos. 2009, 2016, to 2020, 2022, 2029
and 2032 are also due to him.

Beginning. वन्द्यं वेदा ऋषेणां प्रधानं जगतामजम् ।

विष्णुद्वारं दयाद्वारं भारं तार भजे भवः ।

इतिद्वेष्टी मुक्तामयी निरुपधिलायी रामचन्द्रभयः ।

तत प्रज्ञापरमार्थं लिखति विचारं रत्नपाणिः ।

कलिकलाभिधनमवे क्षित्त एवैष प्रवचनमिदम् ।

चन्द्रवली च रीतिमूर्तिरपीह मिथिलेश्वरः ।

मिथिलदेशा येनेति कथितः केचित्फलतः ।

आधारः कीदृशा भीरु कीदृशा समुद्रा अपि ।

कोऽपि भस्मभक्षकः कीदृश तन्मूलनदः ।

हमसन्धेयः सन्धेयः सन्धेयः निरुपधयः ।

रामचन्द्र इत्येव हि रत्नपाणिः तदुच्यते ।

मिथिलेश्वरः च भुवः भुवः च जलमेषः सन्धेयः ।

तत्र सन्धेयः सन्धेयः मिथिलेश्वरः इत्येव । इत्येव ।

End.

एवं विधानं ह्येति कार्यमेव प्रवृत्तम् ।
 कति कामप्रवृत्तेः सर्वेव विहितानि वै ।
 कतिनामि च मुख्यं भाः कानिचित् प्रवृत्तवत्ततः ।
 ततः परम् बह्वं मे प्रवृत्ते मासि प्रवृत्ति ।
 कामाकं दामिभ्य मेतत्वं पुनरागमे ।
 ततः कतिर्भाः दामिभ्य वदन्ति यथैः यथैः ।
 एतावदपि पुनः मे ज्ञानाकम्पनादपि ।
 तथापि मे कतिपि दामिभ्य कतिचित् ।

Colophon. इति मातेःजीमदोवचरमसंज्ञुनप्रीरवपःजिमसंज्ञिते श्रीमिथिलेप्रच-
रितं + + + + + प्रकरणम् ।

विषयः । मिथिनामाद्याद्यकथनं । मैथिलानामाद्यादिकथनं । चण्डनामनामाद्याज्य
पुष्पजनां प्रत्येकजवनीकथनं । तत्र प्रथमतः मधेसरादिर्य दिक्षीयतात् यद्य मिथितानाम्
ज्यजमानं बहुनामकथनं । मधेसरादिर्य जयमपवपयन्ता रात्रौ दृष्टान्तकथनं ।

No 2024. यद्वाचं वा मिद्वान्द्वयम् । Substance, country-made paper, 11 × 5 inches. Folia 34. Lines 6 on a page. Extent, 105 slokas. Character, Nagari. Date, Sca. 1870. Place of deposit, Calcutta Government of India. Another copy at Kaniakuli, Post Madhuvani, Darbhanga. Pencil: Laksh Jha. Appearance, old. Verse. Correct.

Grahalāghava or Siddhanta-rahasya—Astronomical calculations, regarding all the leading subjects of the science as known to the Hindus. By Ganeśa Daivajña, son of Kesava Sāmyatsara.

Beginning. श्रुतिः पदेऽननं परितोऽथ विना

मम सुखाय कुरु कुरु सुखं पुनः पुनः ।

अथवा अत्रापि च तदंशकनैवपायै-

अंशुलता जयति कश्यपः कश्यपः ॥

पवित्रमस्तु । अंकुशचपं ददुःखदा । नमस्तुभवायुम ।

सुख-प्रदम्-मध्यमे-तत्-स्वर-रामं-करणम्-विना-कथम् ।

यद्यप्यकार्यं वरयः कर्त्तव्यं धर्मान्ध + + धर्मपाथ्य न विदितवान् ।

आद्याप कथांवाचन सुखमयकारं भवति यद्यप्रकरणं गृह्यते तदा ॥ १ ॥

दासी-दामिनहाक दमन फल व्यापक. (२) दलितुनं ५. ४ अक्षर ।

शेषादिः प्रमाणतः ०.६३३ । कादिगुणादिभाष्यार्थमायत्तम् । इयदि

End.

[illegible]

Colophon. इति श्रीवत्सनाम्न्याचार्यविरचिते मद्रासप्रदेशीयमहाविद्यालय-
पञ्चाङ्गसंस्कृत-विद्यालय-समाप्तम् । संवत् १९५० ।

[illegible]

No. 2025. यज्ञाद्यवटीका । Substance, country-made paper, 12×5 inches. Folia, 96. Lines, 13—14 on a page. Extent, 8,030 slokas. Character, Nāgara. Date, Sm. 1853. Place of deposit, Kanhauli, Post Madhubani, Darbhāṅgā, Paṇḍit Lalita Jhā. Another copy at Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Grahaśāghava-ṭikā. A commentary on Gaṇeśa Daivajña's *Grahaśāghava* alias *Siddhānta-rahasya* (ante, No. 2024). By Mallāri Daivajña, son of Divākara Daivajña.

Beginning. नाके न.केमन्याः कुरवरमिषदाः एणि वे.मनसंज्ञा-

मात्मानात्मात्मीयं कथयति च मनःपूर्वकं वाङ्मदीया ।

एवं विनैकदन्तं सकलकुरवरिः संवत्सुर्वैतादृभि

म्रीं भन्नेविविधमिषदि वि कुरं वाद् नं मनःमि ।

मकारिं कुलनायकं रविमृगम् + + ; च मना मुराः

कुंजा वादयुं ज्ञाय च मनः किञ्चिन्मृगोपायं ।

मकारिणं वसावचनं कुपते टीकां कथयामा

यसादप्यमति च कुचिममतिः ज्ञान् पूर्ववैविधानः ।

मन्त्रमुखाकोदयवत्पूर्वकं कर्म.मिषं वद्विषये कर्मोत्तं ।

जीवा यमः संवत्सवं विमः वे न ज्ञादयं मिषय रय मोये ।

— — — — — यद्य भीमव्यसिमतमिषकटखिलमाद्यो-

यवनविराजितमन्त्रिणाभिधमनरमिषाविकलकुलमूयमिषेवितवरकयुगलकमनमचितादधीविष-

डमयकुलराविकद्वैविष्यातङ्कुअधीकूतमीन्मककमीरपभीमदुमारकचरकद्वयवकुजावातन-

यानमिषमिषद्वैविष्यन् वेमवद्वैविष्याः मन्त्रेद्वैविष्यवर्षवर्षाः पदतावशात् पदप्रकरं वि-

कीर्षवकादी निर्विज्ञेय मन्त्रमन्त्रिप्रवचनमाद्य विद्यावारपदिवाक्यमाय च — — — —

— — — वकुनिर्देवकयमङ्कवचितं यन्मार्कं यवनमिषकादमीवाय, योतिरिति ।

End.

यकरोत् कृतयामित्यर्थः । इति पूर्ववर्षाकांमाह्वयमनप्रकारः । यन्मा-

कृत्वारय सतः ।

Colophon. इति भीमव्यसिमतमिषकटखिलमाद्यो-

यवकाद्यवटीकायां यन्मन्त्राङ्ककृत्वारयमाद्यं समाप्तं ।

इति वार्षवकाद्वैविष्ये तौरे च मोक्षोपदे

मीकृत्वारयपदे मुरारिचरकायां वद्विषयद्वयुते ।

यादीमय दिवाकरीमिषमुरा + द्वैवकुः कमी-

विषेवे वतनं वदीवद्वयं वद्वका यो.मुरात् ।

मकारिर्नकापयोर्मृदपददृष्टाऽभक्तौ रती
 साध्या बोधकचं ततो हि विदितं साधोपपत्तिं स्फूर्ता ।
 चर्यस्य पदसाधवका मककपीमद्वकंमाभिध-
 प्रोक्तस्याव ज्ञापकरो हि सुधियः पञ्चक तुल्यनिर्मा ।
 बाकोमात्स्यकतः कुमारविदितान्कूरो हि मातः मयुम-
 बाकेर्मृदद्योमितादिमभिनि(?) मत्यादकं(?) क्षान्तिभिः ।
 पचः क्षान्तिविनिक्षितोऽस्मिन्पुतिः क्षत्रात्स्मिन्पुतिना
 चेताको मकको निवेक च तदा दीको पराधोऽस्मिन्मा ।
 संवत् १८३१ । माहमादृष्टपद्यतिवि १ अभिषाभरे शुभम् ।

विषयः । मकरदेवप्रकृतविद्याकारस्यपराभिधानपदसाधवका साक्षानम् ।

No. 2026. **आङ्गरत्नम्** । Substance, country-made paper, 14 x 4 inches, Folia, 72. Lines, 8 on a page. Extent, 1,916 slokas. Character, Maithili. Date, ? Place of deposit, Verna, Post Mādhepura, Darbhāngā, Pandit Phandihara Misra Appearance, fresh. Prose and verse. Generally correct.

Srāddha-ratna. A summary of the rules regarding srāddhas. By Lakṣmīpati, disciple of Indrapati.

Beginning. पदमविनिर्जितचन्द्रं मङ्गलममं मतोऽहरकात् ।

त्रोषीदन्विदोमं बाजमकुन्दमचं कस्तुरे ॥

प्रकट्य भारतीकानां श्रीमदिन्द्रपतिं नृपम् ।

श्रीकृष्णपतिश्रीरेव माहवत्तं विधीयते ॥

अष्टोद्गीकना जनाः क्रिया + + यावद्देवं दुर्लभं तावदेव आचाराजं, बाजमनेवि-
 माद्य प्रति + + कोष्ठः श्रीदेवोक्तच प्रयोगो लिख्यते । २५ प्रथमं भूषणः । इत्यादि ।

End. माहवत्तमममिहैः मच भूषणं इति । बाजमनेयनां यावत्तवत्तः विधीयते
 इति ॥

Colophon. इति ममाज्ञोऽर्थ पद्यः ।

विषयः । भूमन्कारविधिः । मानक्रियाकथनं । माहवेका । पुरकविषयदानविधिः । पर्व-
 मरदाविधिः । उदकदानविधिः । पिण्डदानविधिः । अग्निमन्त्रविधिः । अशोचनकृत्यं ।
 रकादन्नाचकृत्यं । इषोमन्त्रविधिः । वज्राधायकथनं । कपिलादानविधिः । वषादिदानविधिः ।
 रकादन्नाचप्रयोगकीर्तनं । मविषयविधिः । अशोकाकथनकथनं । रकोदिहविधिः । लीककथाव-

पयोत्रकथनं । अस्मादिष्टानां पादविधिः । पार्थक्यविधिः । तन्पुत्रकथनं । वलिचेष्टदेववि-
धिः । आमात्रपादविधिः । तीर्थपादविधिः । नित्यपादविधिः । मयावकविधिकथनम् ।

No. 2027. वृत्तिदीपिका । Substance, country-made paper, 12 x 4 inches. Folia, 28. Lines, 9 on a page. Extent, 1,039 slokas. Character, Maithili. Date, ? Place of deposit, Rāghavapura, Post Valherā, Darbhāngā, Paṇḍit Viśveśvara Jhā. Appearance, old. Prose. Correct

Vṛitti-dīpikā. A dissertation on the philosophy of grammar.
By Kṛishṇa Bhaṭṭa.

Beginning. सकलजगदकाशं सर्वलोकेष्वप्यंशं

सकलवतिरभासं सन्मन्त्राद्यन्त्रभासम् ।

विभक्तदुर्लभजासं विश्वराजीवजासं

विभक्तितत्त्वभासं नैमि गोपाक्षकासम् ।

ध्यात्वा त्वं भूय मया साधयेन्दुमरकतम् ।

नैमिषीष्टकभङ्गेन तन्वते वृत्तिदीपिका ।

इह सकलजगतामिहवितमेवमन्त्रोपायाकृतजगत्तन्त्रं तन्मन्त्रादिमन्त्रावाकाशेऽप्यंशज-
जातं भास्वदेवं च वृत्तिपद्योपस्थितं र्हेतुमात्रं — इत्यादि ।

End.

तथा च वक्तव्यमिहोक्तः पद्यमिति स्थोऽऽनन्तरं वाक्यमिति स्थोऽऽनन्तरं इति तन्मन्त्रे
स्थोऽनन्तरम् ॥

Colophon. इति श्रीमन्नैमिकुलतिलकायमानजीवर्यमहाकाशरघुनाथमहर्षिगोष्ठ-
कभङ्गविरचिता वृत्तिदीपिका समाप्ता ।

विषयः । वृत्तिकल्पनिकपथं । शक्तिकल्पनिकपथं । इमेः शास्त्रोपदेष्टुमनिकपथं ।
शक्तिकल्पनाभेदेन तस्या द्विविधनिकपथं । शक्तिपथनिकपथं । तत्र मयादिपदानां शोभे शक्तिरि-
तिमीमांसकमतनिकपथं । जातो वक्तो विभित्ते च शक्तिरिति नैयायिकानां मयनिकपथः । कार्यो-
न्यन्ते पदानां शक्तिरिति प्राभाकरमतकीर्तनं । कष्टशैत्रिकादौ शक्तिविवेचनं । लक्षणाक्षरक-
निकपथं । शोभाशब्दाभेदेन तस्या द्विविधनिकपथं । लक्षितलक्षणादिनिकपथं । वक्तव्यवृत्ति-
कथनं । तत्र नैयायिकमतकथनपूर्वकं तस्याः स्थापना । धामर्थनिकपथं । तत्र प्राभाकरनैयाय-
िकादिमतकीर्तनं । नैयायिकमतकथनं । निकर्षनिकपथं । संपूर्णवादकथनं । समासार्थनिक-
पथं । समासशक्तिकपथं । मन्त्रार्थनिकपथं । वीचादिनिकपथं । शीघ्रत्वार्थनिकपथं । तदि-
तात्पर्यनिकपथं । स्त्रीठनिकपथः ।

No. 2028. वृत्तदर्पणम् । Substance, country-made paper, 11 × 4 inches. Folia, 34. Lines, 7 on a page. Extent, 833 slokas. Character, Maithili. Date, ? Place of deposit, Rāghavapura, Post Vaherā, Darbhāngā, Paṇḍit Viśveśvara Jhā. Appearance, fresh. Verse. Correct.

Vṛitta-darpaṇa. A treatise on versification, giving details of all the different metres used in Sāṅskṛit poetry. By Bhīṣhma Miśra.

Beginning. व जयति वतनं विद्वत्पामा नावरकविमरकविष्ठः ।

लोकोत्तरकवितां कलङ्कितुमिव वदुहीनपरमिष्ठः ।

मोरीकममकरेका मिरवि प्रतिविमितेव चन्द्रकला ।

वक्त्रं विभानि व हंसः वलापं नागपमसिद्धम् ।

वनि वस्यदेवामि वनमाकाशि भूतले ।

तथाव्यतिशयोः श्लेष वनाजनिशयो मद्याम् ।

वदि वदुतवतामि ज्ञातुमाकाङ्क्षामि सुदुम् ।

वीभीक्ष्णिवचरितं वक्त्रं तदुतवर्षेकम् ।

वक्त्रं वक्त्राः । मन्त्रो वन्त्रो रन्त्रः वन्त्रकवन्त्रो वन्त्रो वन्त्रो वन्त्रः । रन्त्रादि ।

End. दीर्घाक्षद्वये कवचवक्त्रं वक्त्रोः वेणी भवेद्वर्षेकता तदेवम् ।

Colophon. इति वीभीक्ष्णिवचरिते वृत्तदर्पणे वर्षेकमिदं वर्णनं नाम द्वितीयप्रकाशः ।
वनाप्रकाशं पश्यः ।

विषयः । (पञ्चोऽस्मिन् वीदाहरकव्यमोक्तवचनीयम्) । तत्र प्रथमप्रकाशे नादिकवचनिक-
वचं । वचदेवमावचनं । निषागवचनिकवचं । वाय्वावचनं । मोतिः । उपमोतिः । नाचिनो । विवि-
ची । कवचं । देवा । कलितं । देवा । चोपेवा । वना । वनावचनं । मन्त्रवर्ष । वक्त्रकटिका ।
वनिता । वादाकुलवचं । वदवर्ष । वक्त्रावनी । कुलकटिका । देवा । मन्त्रावचनं । द्विवर्ष । वक्त्रं ।
वक्त्रकटिका । वीरवृत्त । मन्त्रावचनं । वक्त्रकटिका । वरवचनं । वामीरवचं । वृत्तकटिका । वक्त्रा ।
दीवचं । निषागवचनिकं । वक्त्रवचनं । वीकावनी । वरिचनं । वक्त्रा । वीरवचं । वक्त्रवचनं । वद-
वचनं । वरवहावचनं । वनामि वनां वि नावावनामि ।

**द्वितीये प्रकाशे,—वर्षेकमवचनं । तत्र वीः । वानः । मन्त्र । मन्त्री । वाद । नागी । विवा ।
मन्त्री । वक्त्रवचनं । वक्त्रा । वक्त्रं । वीर । वारि । वक्त्रकटिका । वारी । वचः । वक्त्रं । वेवा ।
वक्त्रकटिका । विमीवा । वक्त्रवचनं । मन्त्रावचनं । वक्त्रावनी । वक्त्रकटिका । वदवचनं । वक्त्रावनी । वक्त्र-
वचनं । वरवचनं । वीर । विदुवावा । मन्त्रावचनं । वक्त्रावनी । वक्त्रावनी । वक्त्रावनी । वक्त्र-
वचनं । वक्त्रावनी । वक्त्रावनी । वक्त्रावनी । वक्त्रावनी । वक्त्रावनी । वक्त्रावनी । वक्त्रावनी ।
वक्त्रावनी । वक्त्रावनी । वक्त्रावनी । वक्त्रावनी । वक्त्रावनी । वक्त्रावनी । वक्त्रावनी । वक्त्रावनी ।**

मद्वयं । वैशिका । मासमी । रन्ध्रपत्रा । पद्मपत्रा । उपमानि । रवीयता । कामता । मृग
प्रवासं । कक्षीयः । पोटकं । वारहं । वैशिकव्रतम् । मारुतव्रतं । मासिनी । मरुतव्रतम् ।
कुम्भी । प्रमिताचरा । विद्यापाठः । मासव्रतं । वारहं । कक्षव्रतं । पुष्पावा । वक्रकक्षि-
का । चक्रं । वारहं । वानरः । मासिनी । धनरायिका । मरीचिका । वरुणः । मित्रिका ।
माराचं । मीनव्रतं । वक्रका । वक्रा । वृषी । मासायः । मित्रिका । मन्त्राणां । वरिणी ।
मन्त्री । वरुणी । मरीचिका । मरुतव्रतम् । मरुतव्रतम् । वरुणः । वक्रः । मीनिका ।
मन्त्री । वरुणः । राजकुलव्रतः । राजव्रतः । रन्ध्री । मरीचिका । कुम्भी । कुम्भी ।
विराटं । वीरकुलं । मन्त्राणां । वैशिकव्रतम् । मरुतव्रतम् । मन्त्राणां । मन्त्राणां ।
रन्ध्री । मन्त्राणां । मन्त्राणां । मन्त्राणां । मन्त्राणां । मन्त्राणां । मन्त्राणां । मन्त्राणां ।
मन्त्राणां । मन्त्राणां । मन्त्राणां । मन्त्राणां । मन्त्राणां । मन्त्राणां । मन्त्राणां । मन्त्राणां ।
मन्त्राणां । मन्त्राणां । मन्त्राणां । मन्त्राणां । मन्त्राणां । मन्त्राणां । मन्त्राणां । मन्त्राणां ।

No. 2029. प्रस्तावः । Substance, country-made paper, 11 × 4 inches, Folia, 155. Lines, 9 on a page. Extent, 8,638 ślokaś. Character, Maithilī. Date, ? Place of deposit, Rāghavapura, Post Vaherā, Darbhāngā, Paṇḍit Vīśveśvara Jhā. Appearance, new. Prose and verse. Generally correct.

Vratāchāra. Disquisition and rules regarding the optional fasts called Vratas. By Ratnapāṇi Sarmā, son of Gāṅgolī Sanjīveśvara Sarmā. Several works of this author have been noticed under Nos. 2016 to 2020, 2022, 2023, and 2032.

Beginning. सुरादीनामः करककरा मन्त्रक

वरं कश्चिन्नमस्तुभक्त्यावन्मनः ।

वक्रं वक्रं विज्ञानि वक्रं नमो

वक्रं वक्रं वक्रं वक्रं वक्रं वक्रं वक्रं वक्रं

वक्रं वक्रं वक्रं वक्रं वक्रं वक्रं वक्रं वक्रं

वक्रं वक्रं वक्रं वक्रं वक्रं वक्रं वक्रं वक्रं

वक्रं वक्रं वक्रं वक्रं वक्रं वक्रं वक्रं वक्रं

वक्रं वक्रं वक्रं वक्रं वक्रं वक्रं वक्रं वक्रं

वक्रं वक्रं वक्रं वक्रं वक्रं वक्रं वक्रं वक्रं

वक्रं वक्रं वक्रं वक्रं वक्रं वक्रं वक्रं वक्रं

वक्रं वक्रं वक्रं वक्रं वक्रं वक्रं वक्रं वक्रं

वक्रं वक्रं वक्रं वक्रं वक्रं वक्रं वक्रं वक्रं

वक्रं वक्रं वक्रं वक्रं वक्रं वक्रं वक्रं वक्रं

No. 2030. तत्त्वामृतमारीहारे व्यवहारकोषः । Substance, country-made paper, $12 \times 3\frac{1}{2}$ inches. Folia, 70. Lines, 11 on a page. Extent, 2,608 ślokas. Character, Maithilī. Date, ? Place of deposit, Rāghavapura, Post Vaherā, Darbhāngā, Paṇḍit Viśveśvara Jhā. Appearance, new. Prose and verse. Generally correct.

Tattvāmr̥ita-sāroddhāra. An elaborate Smp̥iti digest. The text contains only that portion of the work which is devoted to Judicature and Civil and Criminal law. It is called *Jyarahārakosha*. By Vardhamāna Mīśra.

Beginning. मारीहारे देवोद्भूतमाचारपादग्रन्थः ।

उदाहृता चवेदानो व्यवहारोऽभिधीयते ।

नच ननुः । प्राज्ञं प्राप्ते च संस्कारं चविशेषं चचाविधि ।

सर्वकालं सचाचार्यं कर्मदं परिरक्षतं ।

प्राज्ञं न ह्येवम ज्ञानमभिव्यक्त्यर्थं चविशेषेति भूयतिमात्रोपलक्ष्यतः । इत्यादि ।

End. सचाभिर्द्वयविशेषे क्षेत्रप्रकरणे प्रपञ्चितमन्ये न वितन्ते । इति व्यवहारकोषो विवाहपदकोषः ।

Colophon. इति श्रीवर्धमानहर्षो तत्त्वामृतमारीहारे चतुर्थो व्यवहारकोषः ।

इत्थं श्रीवर्धमानः दिभ्यश्चतुर्भ्यस्तत्त्वामृतम् ।

भाषा चतुर्भ्यो वेदेभ्योऽनाद्यवेदे । यथोदृतः ।

+ + + + + हर्षो नामैव भावैश्चतुर्भिः ।

उद्दिष्टि प्रथममीशो नामवेद्यो निबन्धः ।

उद्दिष्टि चि कुतुमानां क्षेत्रे वेदविज्ञानां

उद्दिष्टिप्रथममुदाहरणानामेव लक्ष्मीः ।

देवद्विजमाचारं पादं ग्रन्थं विवाहपदं ।

प्राज्ञः प्रथममेतत् प्राज्ञो विज्ञातवे सर्वः ।

तत्त्वामृतमिरेभिः कुतुमेरिच नृन्दिशे नृकोपचितैः ।

नामैवैव निबन्धो रामपदेः कथमुपयं नवतु ।

वक्रज्ञैः शोधनां वेदमन्त्रैरप्यनीयताम् ।

पुष्पमैर्दुर्चनां शानं कथयैरनृत्तनाम् ।

नाह्वयति नृवज्रान् वेदिकान् वेदवज्रान् ।

चविदितमुद्देशोऽपि वरहमिरित्येव पुष्पमैः लक्ष्मि ।

इति वर्धमानहर्षो तत्त्वामृतमारीहारेः समाप्तः ।

विषयः । राजा प्रजाभिः करसङ्ग्रहविधिः । प्रकारसङ्ग्रहविधिः । व्यवहारद्वैतविधिः ।
 दूताव भूमिदानविधिः । शत्रुविषादनिकषणं । अश्वोपदेशकचरणं । दण्डविधिकीर्णं । अदण्ड-
 दण्डने शेषनिकषणं । दण्डभेदकचरणं । क्षत्रियं क्षत्राधिकारिकचरणं । दण्डव्यवस्थाकचरणं । मया-
 पानकदण्डकचरणं । दण्डापवर्णकचरणं । दण्डव्याप्तविधिः । दण्डपरिमित्वाकचरणं । दण्डकारमिष-
 नकचरणं । दण्डसमुच्चयनिकषणं । दण्ड दण्डे दण्डान्तरसङ्ग्रहणं । अनुयाय्यव्यवहारमिर्णयः । अना-
 त्रव्यवहारनिकषणं । भाषाभेदमविधिकचरणं । पाण्डुकेवादिविधायनं । उत्तरविधिकनिकषणं । उत्त-
 राभाषादिनिकषणं । शक्तिनिकषणं । क्रियानिकषणं । त्रयविधिः । द्वादशविधशक्तिकीर्णं ।
 विविधसेनानिकषणं । पुनर्जातिकसेनान्तरविधनकचरणं । जातव्यादीनां नवकचरणं । विधि-
 चानुमानप्रमाणनिकषणं । आत्मनमात्रनिकषणं । भोजननिकषणं । प्रत्ययनिकषणं । दण्डव्यवस्थादि-
 निकषणं । शास्त्रक्रियानिकषणं । उत्तरभेदेन क्रियान्वयकाकचरणं । अनुमिर्णयनिकषणं । व्यव-
 हारसङ्ग्रहकचरणे दण्डचरणं । मिर्णयेषु वक्तव्यनिकषणं । मिर्णोपज्ञाननिकषणं । तत्र निष्ठाधि-
 शेमादौ दण्डकचरणं । पुनर्जातविधिः । अष्टादशव्यवहारपरदनिकषणं । तत्र अकाशानविधिः ।
 भोजनाननिकषणं । दण्डादिनिकषणं । अकटोपमप्रकारकचरणं । मिर्णविधिः । अक्षानिविज्ञव-
 विधिः । अक्षव्यवस्थानविधिः । दण्डान्वयपाकनिकषणं । तत्र शेषनिकषणं । तत्र सप्तविधनव-
 मादिकं । अष्टविधदण्डकपकीर्णं । अदण्डनिकषणं । उत्तोचयव्यादिदण्डकचरणं । भूमिविधि-
 कचरणं । तत्र अधिकर्षादिनिकषणं । दाक्षानधिकारकचरणं । दाक्षभोजनविधिः । तत्प्रकारा-
 दिकचरणं । दाक्षीनिकषादिकं । रेतनस्नानपाकनिकषणं । पञ्चकीविधिः । क्षान्तिपाकविधा-
 दनिकषणं । अग्निहोतृनिकषणं । त्रयविधयः सृजयः । कीर्णविधाः । वाक्पाठविधिः ।
 दण्डव्यवस्थाविधिः । श्रेष्ठविधिकचरणं । तत्र द्विपदापचारदण्डकचरणं । अनुयाय्यव्यवहारदौ दण्डः ।
 आन्यायपचारं दण्डकचरणं । आन्यायपचारदण्डः । वाचनदण्डकचरणं । तत्र प्रेरकादिदण्डकचरणं ।
 जीवकुपदण्डकचरणं । तत्र शोचनादिद्वये विधेयकचरणं । कन्यादूषणदण्डकचरणं । अनायासि-
 दण्डकचरणं । जीवचर्कनिकषणं । दायमाननिकषणं । तत्र संकटविधानः । अचक्षुःप्रविधानः ।
 विमज्जानविधानः । विमज्जजविधानः । अपराधविधानविधानः । वानप्रस्थादीनां अनाधिकारिनि-
 कषणं । कीर्णमाधिकारिणः । विधानमिर्णयः । विमज्जज्ञाननिकषणं । दूतव्यवस्थाविधिः । तत्र
 दण्डादिनिकषणं ।

No. 2031. धर्मकोशः । Substance, country-made paper, 9 x 3 inches. Folia, 50. Lines, 9 on a page Extent, 1,212 ślokas. Character, Maithili. Date, ? Place of deposit, Velsat, Post Mādhepura, Darbhāṅgā, Paṇḍit Phapīdhara Mīra. Appearance, old. Prose and verse. Correct.

Dharma-kosha. A digest of the laws relating to civil actions, debts, interest, gifts, rules regarding servants, artisans, dancers &c., sale

and barter, wages, boundaries, and inheritance. By Trilochana Miśra, Mahāmahopādhyāya.

Beginning. जीर्णान्तरावलीषी तु निवः बीजान् विधीयन् ।

विचारयद्वाक्यानां व्यवस्थानकरीन् कुटुम्बम् ।

अथर्थादानम् । तत्र नारदः ।

अथ देवदेव्यं वा देव अथ अथा च यत् ।

दानपञ्चकवर्ग्याश्च अथादानमिति कुतम् । इत्यादि ।

End. अथैवाद्या निर्वोदीयु इतरानिवसान् । अथवा अथ न तथा प्र + निजायवे महिषश्च पाञ्चमित्यर्थः ।

Colophon. इति महानन्दावाध्यायमिश्रविद्योत्तमव्यवस्थापितवर्ग्योपपुस्तकं समाप्तम् ।

विषयः । अथादानादिविधिः । निवेद्यविधिः । तत्र अग्निमन्त्रादिविधानम् । इतिमित्रना-
दिविधानम् । पुत्रदेवादेयनिकषणम् । तत्र पित्राश्चदाने समवादिविधानम् । स्त्रीणां देवादेयनिकषणम् ।
आशिविधिविधानम् । उदयपक्षविधिविधानम् । निवेद्यप्रकारविधानम् । अस्मान्निविद्यविधिः । उभू-
यन्त्यानविधिविधानम् । तत्र त्रिपिननेकाय विधेयविधानम् । अथविधिविधानम् । वेतनस्नानपात्रिवा-
निर्यकः । आनिपात्रविधिः । भविष्यतिज्ञानविधिः । विस्तीर्णान्नदानविधिः । स्त्रीजानुनवि-
धिः । बीजाविधाननिकषणम् । अथरथादिविधिः । इत्यपान्नविधिः । दायनानविधिविधानम् । तत्र
जीवनादिविधानविधानम् । वर्णसमवायविधानविधानम् । अपुत्रवनाधिकारिनिकषणम् । मंहस्यनवि-
धानविधानम् ।

No. 2032. महादानवाक्यावली । Substance, 'country-made paper, 11 × 5 inches. Folia, 108. Lines, 7 on a page. Extent, 2,246 ślokas. Character, Maithili. Date, ? Place of deposit, Vehar, Post Mādhepura, Darbhāngā, Pandit Phaniidhara Miśra. Appearance, fresh. Prose and verse. Correct.

Mahādāna-vākya-vālī. A summary of the rules regarding various kinds of religious and quasi-religious gifts. By Ratnapāṇi Śarmā, son of Gāngolī Sanjīves'vara Śarmā.

Beginning. बीजान्ते हरपुत्रपञ्चकवर्ग्यं विष्णोर्विषयं च

आत्मा ज्ञानवन्तायै भवभवक्षित्यनवसानकम् ।

प्राप्त्यनन्तदायव्यतिरिचं तद्वत्त मेधिकायै

जीवेनास्मन्नदानपाणिस्तृतिवा विदुर्दुदाकादिका ।

इतिवाचयन्त्यथै,—

नमः अने प्रसन्नमि येनावा ज्ञानमेव च ।

हापर वज्रमेवाकरोमनेकं करोः पुने । इत्यादि ।

End. ऐकलोकिजनवावयोकाभक्तपुनरुत्पन्नकलोकात्रिकात्म ददनालोहनमयं वि-
ष्णुदैवतमित्यादि इतिवाक्यार्थानाम् ।

Colophon. इति माहोकीपीकहीरेवररक्तपुपीरमवाधिरत्नचक्रपुत्रीमा नवादानवाका-
वली परिपूर्णः ।

विषयः । दामप्रवृत्ता । दामकल्पकचयन । मन्त्राक्षयिकचयन । चर्मकल्पवादिहीनम् । दूत-
दैवकचयन । इन्द्रदैवतमिकचयन । अतः चर्मच दामेषु प्रयोजकचयन । नम नानापुराणोक्तकर्तृदाम-
विधिकचयन । चिरञ्जिवन्तदामविधिः । पुराणाद्युक्तचयनदामविधिः । अलङ्कारकदामविधिः ।
चैतन्यदामादिदामविधिः । साधनात्मनादिदामविधिः । समैकमयुक्तमयवाचदामविधिः । अल-
वादिदामविधिः । पुराणाद्युक्तमयदामविधिः । मन्त्रहीरकादिरत्नदामविधिः । विविधमय-
दामविधिः । मन्त्रधामादिदामविधिः । पुराणाद्युक्तमीदामविधिः । नम चर्मविद्येवैव अक्षयिदेव-
कचयन । मन्त्रपीदामविधिः । अल-दिदामविधिः । ज्ञानहरिकादिदामविधिः । मुकुटमुनि-
धेयादिदामविधिः । सवकादिदामविधिः । ज्ञानाजिमादिदामविधिः । पूर्वैरेवमयुक्तदामवि-
धिः । मःनापुराणोक्तमिदामविधिः । अक्षानादिदामविधिः । विविधमयदामविधिः । विविधा-
दामविधिः । ज्ञानदामविधिः । इतिमुक्त-मर्कैरादिदामविधिः । धामककर्तृरादिदामविधिः ।
अन्वयमयनामिकुमुनादिदामविधिः । चूर्णदीपादिदामविधिः । सुमन्त्रिदामविधिः । विवि-
धमाककादिदामविधिः । मय्यात्मनपीठादिदामविधिः । पापुकाकादिदामविधिः । दाका-
दिदामविधिः । साधनात्मनादिदामविधिः । शीवकौकादिवागुदामविधिः । पुस्तकदामवि-
धिः । विविधमयदामविधिः । द्वादशमानकर्मदामविधिकचयन । चर्मच संज्ञानामिदु दामविधिः ।
कल्पकादिदामविधिकोर्नम ।

No. 2033. तिथिनिर्णयः । Substance, country-made yellow paper, 11 x 3 inches. Folia, 24 Lines, 6 on a page. Extent, 278 ślokas. Character, Maithilī. Date, ? Place of deposit, Vchat, Post Mādhepura, Darbhāngā, Paṇḍit Phanidhara Jhā. Appearance, new. Prose and verse. Generally correct.

Tithi-nirṇaya. On lunar days and the religious duties appertaining thereto—a brief calendar of feasts and fasts. By Sudarsana.

Beginning. नमः श्रीनःवर्ति रात्रं सविदामन्कचयन ।

वाक्यानां वै.पविद्यार्थं निवदे तिथिनिर्णयः ।

অথ বিশেষনির্বোধে নিষিদ্ধে । যৈবদ্ব্যস্তানিবাৎ বধোদয়ঃ । বৈদ্যক্যাবিনী
বাস্তা । নথ ব্রহ্মপুরাকথনং । যৈবে নানি জনদুঃখা বসন্তং প্রবনেঃখনি । ইত্যাদি ।

End. কর্ত্ত্বঃ পঞ্চানিঃ প্রত্যঃকাণ্ডে চত্বেরানে বা স্মাত্ নদা পুস্তকাকঃ পুর্বেদিয়ে অবনি
ইতি পঞ্চানিনির্বোধঃ ।

Colophon. ইতি হুদর্শনসমী নিষিদ্ধির্বোধঃ সমাপ্তঃ ।

বিষয়ঃ । বসন্তরাক্ষসনিষিদ্ধিকথনং । অথ নৈকাম্ভজাক্ষরকে শোপকীর্ত্তনং । শীতাক্ষসযমী-
নিকথনং । বাবলীনিকথনং । অক্ষয়কমীকানিকথনং । অশ্বিনকমুর্দ্বীককথনং । ইন্দ্রকরাকথনং ।
হরিব্রহ্মকথনং । নারদকমীককথনং । ভবাক্ষরকথনং । জম্বাবতীনির্বোধঃ । হরিমাসিকানিক-
থনং । অশ্বকমুর্দ্বীককথনং । অশ্বিনকমুর্দ্বীককথনং । বীজব্রহ্মনিষিদ্ধিকথনং । নবরাক্ষসবিধিঃ । বিজয়-
ইন্দ্রকমীনির্বোধঃ । দীপাবিনীককথনং । শাক্তহিনীককথনং । অর্জুনকমুর্দ্বীককথনং । বরদাকমুর্দ্বী-
ককথনং । বীজকমীককথনং । নারদকমীবিধিঃ । শীতাক্ষসী । শীতাক্ষসী । শ্রবরাবিঃ । হোমিকা-
বিধিঃ । ইতি বিশেষনিষিদ্ধিকথনাক্ষরকঃ সানাতনঃ প্রতিবদাদিব্রহ্মনিষিদ্ধিকথনং ।
পঞ্চানিপুস্তকাক্ষরবিব্রহ্ম । ইতি ।

No. 2034 *হয়সীর্ষপঞ্চরাত্রং* । Substance, country-made yellow paper, 17 x 4 inches. Folia, 121. Lines, 6 on a page. Extent, 3,514 slokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Subhankarapura, Post Vaherá, Darbhángá, Pandit, Srinátha Jhá. Another copy at Calcutta, Government of India. Appearance, new. Prose. Generally correct.

Hayasírsha-pancharátra. A Vaishnavite work on building temples and on carving and consecration of images. It belongs to the class called *Pañcharátra*, and bears close resemblance to the Tantras. Like the original Tantras, this class of works does not acknowledge the names of their authors, but represent themselves to be reports of dialogues between gods and renowned personages. In the Hayasírsha the sage Márkaṇḍa asks questions, and his brother sage Bhṛigu answers them. The work opens with the query, why did Vishṇu appear in the form of Hayasírsha or equine-headed? The first 18 chapters are numbered, and then follow a great many others without any numbering. Contents: Origin of Brahmá from the navel of Vishṇu. Origin of the Vedas and their study by Brahmá. The perspiration resulting from the study produced the demons Madhu and Kaiṭabha, who robbed the Vedas. Hayasírsha born to rescue the Vedas. Twenty-five original Tantras of former ages, and the *Hayasírsha-pancharátra* was first thereof. Other Pañcharátras, such as

Trailokyamohana, Vaibhava, Paushkara, Nārada, Prāhlāda, Gārgya, Gālara, Śrīprasāda, Śāya &c. Characteristics of teachers. Ditto of spiritual guides. Heretic doctrines of Jaimini, Sugata, Chārvāka, Nagna, Kapila, Akshapāda, and other sects. Placing of images in temples. Examination of earth for building. Different kinds of earth. Measures of length &c. Setting up of Gnomons for ascertaining of quarters. Division of areas. Rules for sacrifices before commencing a building. Removing of bones from the ground selected for building. Bricks. Stones. The Yajña of Pātāla. Characters of temples for particular gods. Selection of stones for sculpture. Particular mountains yielding statuary stones. Auspicious conjunctions for beginning the carving of images. Rites to be performed on such occasions. Measures of images. Pacification of the regents of the quarters. Characteristics of images of Lakshmi, Garuḍa, Keśava, the ten incarnations, groups of Keśava and others, Viśvarūpa, the nine planets, the Mātṛis, Indra and other Lokapālas, the eleven Rudras, the Androgynous Ardhanārī, Gaurī, lingams. Rules regarding the consecration of images of various gods and goddesses. Ditto of books, houses, tanks, wells, public halls &c. Repairs of images. Rejoicings on such occasions. Marriage of Śrī and Viṣṇu, and Gaurī and Śīva.

Beginning. **मार्गं येष उवाच । कथं वदन्ति ता विष्णुः प्रादुर्भूतः पुरा विष्णुः ।**

किं निमित्तम् हेतुतो द्वापर वधिरं वदुः ।

चयनीं च अतः आनी पुरा नारायणः प्रभुः ।

पुनर्जातीय भवता बहुल परमेष्ठिना ।

वासं यत् पञ्चरात्राणि मन्त्रमाचक्ष्य पुर्यता ।

अथ यथा । अथ यथा प्रवक्ष्यामि यथायथा । इत्यादि ।

End.

कृष्णकारणदा तन्मा भवामी, पूर्णवदनीम् ।

उत्प्रेष्य प्रमदाकहदक्षिं दक्ष्येयादिभिः ।

नौमानकं वाचकं दद्यादिन्द्राणीग्रहः ।

Colophon. इति (चवन्नीयेष्वष्टाये) गौरीविद्याव्युत्थं । समाप्तः ।

विषयः । १ प्रथम पक्षे,—भद्रका वर्ष मार्गशेषस्य नवरात्रयमेव मारासकस्य मासिषष्ठाद

ब्रह्मचर्यव्रतम् । वेदानां विभक्तिकथनम् । वेदाङ्गानामुपनिषद्ग्रन्थाः । वेदविशेष-
वेदांगविवरणम् । साम् । वेदपुराणकथनम् । ऋषीणां वैशिष्ट्यविवरणम् ।

१—उपलब्धे,—दूर्ध्वपूर्यंकयोः प्रवर्धितमिति आचार्यो मानकवचनं । तत्र स्वप्रीतिवृद्धिरावय
 प्राप्तिवचनम् । एवं तत्रैव वैद्योक्तयोः स्व-वैभव-वैजयन्त-भारद्वा-भार्या-भार्या-वीर्य-भार्या-
 आदिप्रवर्धनायामनेकीर्णम् । आचार्यवचनम् । अथ उपलब्धिरित्यवयवम् ।

५—अथ षष्ठे—शैविभि-कुम्भ-वायव्य-मह-अभिज्ञाश्रवादानां वैकुण्ठादिनां वनानुवारेण
वर्षाणामाणां मर्यादनादिकथनं । श्वेताश्रवादिहस्तिनादिकथनं । कुम्भवरीश्रविधिकथनं ।
कुम्भेष्टानुभिन्ननिकथनं । मय कुम्भ, भद्रिका पूर्ण, पूजा शैवि । प्राज्ञादिपर्यन्तेश्वर अभिज्ञा-
वर्षाणां मृगामृगनिकथनं । जामपरिजाताकीर्णं । मनुकुम्भश्रविकथनं । वायुनिकथनप्रवृत्तेन
शेषव्यवहारकथनं ।

८—१७वदशे,—पुनरादिपश्चिदानविधिः । मन्त्रीश्रवकथनं । दशकादिकथनं । मन्त्रावधि-
विधकथनम् । शिखाविवाहविधिः । वामाश्रवादिपश्चिदकथनं । प्राज्ञादिश्रवकथनं । मन्त्रावधिपश्चिदकथन-
म् । वराहमनादिप्राज्ञादिपश्चिदे वासुदेवनाम्नादिभूमिस्थापनादिकथनं ।

१५—१७वदशे,—प्रतिमापठनार्थं शिखादिश्रवकथनं । प्रवृत्तवराहार्थं वर्त्मनश्चैवमि-
कथनं । प्रतिमाविधौ च निचिनक्षत्रादिनिकथनं । जामविधानम् । घटमाविधिकथनं । मय
परिजातादिकथनम् । दिक्षुशान्तिकथनं । प्रतिमाश्रवकथनम् ।

(अतः परं पठनसंज्ञानास्तीति ज्ञेयं । पश्चिकाश्रवकथनं । मन्त्रीश्रवकथनं । मरुकथनं ।
क्षेत्रादिप्रतिमाश्रवकथनं । द्वावमारप्रतिमाश्रवकथनं । वासुदेव-वल्गुर्ध्व-प्रयुक्तादिमयब्रह्मप्रतिमाश्र-
वकथनं । विश्वरूपादिप्रतिमाश्रवकथनं । मयवराहप्रतिमाश्रवकथनं । मानुषां प्रतिमाश्रवकथनं । इन्द्रादिश्री-
कथाश्रवप्रतिमाश्रवकथनं । रक्षाद्वज्रप्रतिमाश्रवकथनं । अर्चनारीश्रवकथनम् ।

श्रीरीप्रतिमाश्रवकथनं । शिवलिङ्गकथनं । वामाश्रवः पश्चिकाश्रवकथनं । प्रतिष्ठाकाश्रवकथनं ।
दिक्षुशान्त्युपाविधिः । कलशविवाहविधिः । मन्त्रनृप्रतिष्ठायां उपनादिविधिः । अविवाह-
विधिः । रत्नस्थापविधिः । प्रतिष्ठाविधिकीर्णम् ।

अवधनशानविधिः । पश्चिदश्रवविधिः । द्वारप्रतिष्ठाविधिः । कुम्भप्रतिष्ठाविधिः । ध्वजापो-
नविधिः । कलशप्रतिष्ठाविधिः । मरुकस्थापनविधिः । चन्द्रस्थापनविधिः । शेषप्रतिष्ठाविधिः ।
अनुकूलं चस्थापनविधिः । अर्धचन्द्रप्रतिष्ठाविधिः । पराशरप्रतिष्ठाविधिः । पुण्डरीकप्रतिष्ठाविधिः ।
वामनप्रतिष्ठाविधिकथनम् ।

वैकुण्ठप्रतिष्ठाविधिः । श्वेताश्रवप्रतिष्ठाविधिः । अमिदश्रवप्रतिष्ठाविधिः । अक्षराविप्रतिष्ठा-
विधिः । मनुकादिद्वावमारस्थापनविधिः । अमलप्रतिष्ठाविधिः । विश्वरूपप्रतिष्ठाविधिः । शि-
वलिङ्गप्रतिष्ठाविधिः । वज्रमुनिप्रतिष्ठाविधिः । अर्चनारीश्रवप्रतिष्ठाविधिः । हरिहरप्रतिष्ठा-
विधिः । मानुषां प्रतिष्ठाविधिः । शैवप्रतिष्ठाविधिकथनम् ।

अर्धचन्द्रप्रतिष्ठाविधिः । अक्षरप्रतिष्ठाविधिः । श्रीरीप्रतिष्ठाविधिः । मयवराहप्रतिष्ठाविधिः ।
अक्षविष्णुभूमिप्रतिष्ठाविधिः । अक्षजिह्वलिङ्गप्रतिष्ठाविधिः । शिवाश्रवप्रतिष्ठाविधिः । पुण्ड-
कप्रतिष्ठाविधिः । कुम्भ-वायव्य-महामादिप्रतिष्ठाविधिः । वराहप्रतिष्ठाविधिः । वामाश्रवः अर्चनारीश्र-
वप्रतिष्ठाकथनं । मन्त्रीश्रवविधिकथनं । मन्त्रावधनविधिकथनं । शैवि-
वाधविधिकथनं । श्रीरीश्रवविधिकीर्णम् ।

No. 2035. कुवलययात्रीयं नाम नाटकम् । Substance, country-made paper, 12 x 4 inches. Folia, 85. Lines, 7 on a page. Extent, 2,219 ślokas. Character, Maithili. Date, ? Place of deposit, Śāradāpura, Ujāna, Post Mādhepura, Darbhāṅgā, Pāṇḍit Harshanātha Jhā. Appearance, fresh. Prose and verse. Correct.

Kuvalayāśvīya. A drama. By Kṛṣṇadatta. It is founded on a story of a Vedic student named Kuvalayāśva falling in love with a maiden named Madālasī. The maiden is carried away to the nether regions, whence she is rescued by a king of Kāśī and restored to her lover.

Beginning. भालप्रसक्तनाचिकेतवसतीविशेषवैद्यः सर-

त्वास्मावर्तिनस्यैः रमेत्यवयवाः येनैकमेवैव वा ।

ना मीरी मिकने पुनः पुररिवोः प्रेमप्रदीपे रत्नं

दातुं यत्किमपाचितेव कलिता चान्दी कला पातु यः ॥

अपि च । पुनः दृष्ट्वा दृष्ट्वा प्रियककुपमनिचक्षया मय एव

त्यज्ये मत्वा खदेहे प्रभुरपि न वधुं लोचकापावरी यः ।

नामेव प्राप्य भूयो नमज्जनममितामर्दमारीकरोः भूम्

न प्रेमार्हेतवादी कलयतु भवतामृदिसर्देन्दुमौलिः ।

मान्यको कृपधारः । अकमतिविश्वरेण । पुरोऽवलोका । कथमयमुदित एव मयमयविम-
नमुदितमदनमाकृतकामिनीकापालसक्तकोमलकमनीयमण्डलः कमलकुपसमाकृतकदिग्द-
नः वा अकृतमावपराकारः अकृतजगदामन्दकमलसम्पदकमनमभ्युदीयमानमदनमभ्युदीय-
प्रवचनवृत्तिं वत्ता भगवन् ।

कलयमि मवताः कलाः सुधानां मिधिरमि मीलितकटुदोषि प्रयोः ॥

कलयमि अजतामनीय तापं तव तुलनात् कुतल + विमोचो ॥

— — — — — मृग । — — — — —

कलयदग इति मेयिक्त कविर्नामभःपुलभान् कुतुहलान् ।

नाटकं यदभिनयमतोऽन्तः कोऽय मयसि मृगान्तरपदः ॥

मदनपदः देव मयि माधुमयान्मते । — — — — चारि ।

किञ्चाम कीदृशं तत् ? मृग । कुवलययात्रीयं नाम नाटकं । इत्यादि ।

End.

तथापीदमम् । कालं कालं तद्विद्वान्मनसमर्थो हृदिमिहो विचिन्ता

श्रुत्यो मय्यवस्था भवतु, विजयिना पाप्म लोकां नरेन्द्राः ।

मयिः मयि मयः तद्विद्वान्मनसमर्थो विद्वन् प्रेमभक्तिं

तद्विषये द्वाते प्रवरतु परितः सम्भवेः कृत्स्नरम् ।

मरहाजः । एवम् । इति निष्क्रान्ता सन्धेः ।

Colophon. कुवलयवाचसाध्याभिवेकनयोदयो नाम सप्तमोऽङ्कः । समानोद कुव-
लयवाचीर्ध नाम नाटकम् ।

विषयः । प्रथमाङ्के, काशीराजप्रतीपारवोत्तमिनेन प्रथमां मौल्यवर्धनं । अचान्तरे
मरहाजस्य अचेरादेशप्रवापनायं वीरमर्त्यकः प्रवेशिकी भूषा । ततश्चेकेन त्रिवेण कुवलयनामा-
नमस्तनमुत्पत्तानुसन्धानावपरेण च दण्डसावकान् मन्त्रेणैकवक्त्रं प्रवेशेन पातालादिवा-
धिना पातालकेतोः सरोवरेऽपरोक्षवर्धनं । अथ मुनिना कुवलयवाचेति छान्दामधेयः काशीराज-
कुमार अतध्वजः सादरमसमिममावद्या तनमुत्पत्तार ।

द्वितीयाङ्के,—समिदाहः काय निद्रुत्तस्य दुष्क्रीलस्य प्राधानिकतपोवनरमणीयतां वक्ष्यते
वान् प्राप्तेन सप्त संतापेन विचारयोर्मन्त्र्यराजस्यापहृत्य कुमारिणायाः मद्दालसा समानीता
पातालपुर् पातालकेतुनेति सूचनं । कङ्कालकवराकवयोः प्रवेशेन कुमारप्रभावार्थनं, मयाञ्च व-
र्धनम् । अथ कङ्कालकेन मन्त्र्यमहर्षिकोऽमृतप्रदं मन्त्राग्निं तपोवनप्राक्तदेश समानीतेऽग्रे
कुमारः सामन्त्र्यैर्मन्त्र्यद्वन्द्वमभ्यवसेव भूकरवपेच समुपस्थितं पातालकेतुमुदित्वा वि-
ष्क्रान्त इति ।

तृतीयाङ्के,—मन्त्रारिका-हस्तारिकायोः संवादेन मद्दालसायाः कान्त्योदिवर्धनं । मद्दाल-
सायाः प्रशंसनाकतत्पुं पातालमुदित्वा प्रवर्तितायाः कुवलायाः कुवलयवाचेन सप्त संतापवर्धनं ।
कुमारमैत्र्योऽवतं निदीय मन्त्र्यमन्त्रः । मद्दालसाया वैचित्र्यवर्धनं । अथ मन्त्र्यकुसुमो-
न्मुराः प्रवेशेन तयोः परिचयवर्धनम् ।

चतुर्थेऽङ्के,—दुष्क्रीलस्य प्रवेशिकी भूषा । अचान्तरे उपरिजनस्य काशीराजस्य कुमारस्य-
नपातालकेतुविजयादिदृष्टान्तप्रवर्धनम् । कुमारस्य योऽराज्याभिवेकवर्धनम् ।

पञ्चमाङ्के,—देवमन्त्रकपटिकयोः अभिनयेन त्रिषासहायस्य युवराजस्य सन्ध्यायं विश-
वारम्भ मन्दिरप्रवेशसूचनं । अथ शिवताम्रपातयोर्मन्त्रकुमारयोः सपथ्यः विधाया निमरा
परिहृत्य तस्य त्रिषाये शिवमैत्र्युत्पन्नप्रदं मन्त्रं शिवमालिकाप्रवेशः । अचान्तरे मद्दालसाया
उत्सवप्रदितं । समनन्तरं कङ्कालप्रवेशेन मुनिमन्त्रकविविधं विधातयं सौकीयवर्धनं कुमा-
रेणेति सूचनम् ।

षष्ठाङ्के,—पातालकेतुमहादरस्य मन्त्रकविविधं मन्त्रकेतोः मुनिवेशेन प्रवेशः । कालिन्दी-
परितरे परिधमता युवार्जिन सप्त कपटतावस्य संवादः । अथ तावत्सपथ्यना प्रविष्टस्य मन्त्रकेतोः
प्रसूतान् युवराजप्राप्त्यामवार्णामुपलभ्य जीवनत्यागोपायायाः मद्दालसायाः मरहाजवाक्त्रेन
सन्ध्यायं प्रवेशवर्धनम् ।

सप्तमः—वायकुमारचोरविजयेन शिवाचिरचविपुलस्य कुपसवाचस्य परिदेवपादिकी-
र्तनं । चतुर्देवपादिकां नामां चतुः सप्त वायकोकमममममम । चतुः विमवाचिताय मयी म.म-
राचस्य मावाचदासवाचदार्जय । वायराचप्रभावात् सप्त प्रकृतमदासवाचकीर्तनं । चतुः वायो-
मुद्रिच चकितस्य कुपसवाचस्य शिवाचि विविधजनपदप्रदर्शनं । सप्त रावाभिषेकमयीच-
वर्णनम् ।

No. 2036. व्यवहाररत्नाकरः । Substance, country-made paper, 14 x 5 inches. Folia, 107. Lines, 8 on a page. Extent, 2,758 slokas. Character, Maithili. Date, ? Place of deposit, Navani, Post Málhepura, Darbhāngá, Papdit Vañsamapi Jhá. Appearance, fresh. Prose and verse. Correct.

Vyavahāra-ratnākara. A digest of the laws and rules regard-
ing Judicature. By Chandesa'vara Thakkura, son of Viśveśvara Thak-
kura. The author calls himself a minister (*Mantri*) and describes his
father as a minister of war, but does not name the king whom they
served.

Beginning. श्रीकृष्णाङ्कः सर्वं वाचयन् ।

वाचाङ्किकं यदे विवादविषयं व्याधानुमीयेकपाद-
यो वादाद्यं पक्षप्रवर्तनकृती धर्मोद्भूतमवत ।
त श्रीमान् व्यवहारसङ्ग्रहम् अष्टादशो मन्त्रिवा-
मर्त्यः कीर्तिपुराणमाद्यदपरं प्रकीर्ति रत्नाकरम् ।
वज्रावाचनसेवमान् सप्तकतां पुण्यानि सप्तदशः ।
मयः सप्तवसानमेति मितरां श्रीवारिजातोऽपि यः ।
मेपाकस्य च कानकेनुरमर्त्यं काव्याद्यैरुत्तमं यथं
सन्तुष्टये भुवनेषु सप्त मयै देवो न रत्नाकरः ।
प्रथमं नावदोक्तं व्यवहारमिषयम् ।
शत्रुविषाकमनाः सखीपदेनाथ मनः समान् । इत्यादि ।

End. विज्ञयेषु वसिष्ठमिति तदनुमतिमकरेण चत्वार्य दानविधानान् । विषये
चेति नारदाकाशः ।

Colophon. इति वसिष्ठवचनामिषयविषयकश्रुतीरीशराजस्य श्रीचक्रवर्तिरचिते
व्यवहाररत्नाकरे विष्णुदिनरक्तः ।

निर्मासकव्यवहारकाव्यद्वया यः शत्रुविषाकः कुरन्-
+ + + + विचारवाचयितो धर्मं नवत्युत्तमम् ।

No 2037. विभागसारः। Substance, country-made paper, 13 x 4 inches. Folia, 10. Lines, 6 on a page. Extent, 585 Slokas. Character, Maithili. Date, ? Place of deposit, Navāni, Post Māthepura, Darbhāngā, Pandit Vāṇsamāji Jhā. Appearance, fresh. Prose and verse. Generally correct.

Vibhāgasāra. A summary of the Law of inheritence. By Vidyapati Mahāmahopādhyāya. Contents: Inheritance defined, its nature. Partition of paternal property. Rules regarding partition. Unfitness for partition. Nature of partible property. Indivisible property. Woman's property—its partition. Partition of secreted property. Partition with reference to castes. Partition of partitioned property. Twelve kinds of sons and their shares. Heirs of childless people. Partition of joint property. Mode of partition.

Beginning. अहं मेमौ ममापि प्रातः कथमहे वैष्णवीति प्रसिद्धे:

किष्काया मे.वि भीमः स तु भवतु तथा भेदभाजः प्रमाणम् ।

विशोऽयं कोऽय वाची विधिरिति विधिया वक्षिन् वीज्यवापी

वाचायां विधिवादीः क्वदि क्वदिदौ क्वत्वापोमराः ।

राज्ञी मवेताऽरिचिं व वाचीनमूना इवेवरावसेन ।

राज्ञा निपुणोऽय विभाजकारं विचार्य विद्याविराजयेति ।

वक्ष विभाजः । विभाजोऽयं विचार्य इवेवेव इत्यप्येति ।

इदमत्र इति शेषं तद्विवादवद् वृथेः ।

वृथैरित्युक्तवत् । पूर्वकानिबन्धनादेव विनिनादु वक्ष कर्त्तं व इति । इत्यादि ।

End. कथामात्रं यदि वक्ष्ये विज्ञापीयुरवापि वा ।

कुर्यादुच्येत तत्त्वममीमांसे सधनस्य वै ।

Colophon. इति मयामयोवाचायचीविद्याविविरचितो विभाजकारः ।

विषयः । इत्युक्तवत्कथं । विभाजककवलीनं । नच वक्षनविकविभाजकवत् । विभाजकवक्ष्यकवत् । भाजार्थनिकवत् । विभाजककवादिनिकवत् । अविभाज्यविषयः । जीवनादिनिकवत् । जीवन्विभाजकवत् । मृगयन्विभाजकवत् । वक्ष्यकवावे विभाजकवत् । विभाज्यविभाजकवत् । इदमत्रविषयवत्कथकवत्पूर्वकं नच विभाज्यविषयीनं । अप्रवक्ष्याविकारिनिकवत् । वक्ष्यवन्विभाजः । विभाजनिकवत् ।

No. 2038 इत्यर्थः । Substance, country-made paper, 14 x 3 inches. Folia, 40. Lines, 8 on a page. Extent, 1,200 slokas. Character, Maithili. Date, ? Place of deposit, Naváni, Post Mádhapura, Darbhángá, Pandit Vaisamapi Jhá. Appearance, new. Verse and prose. Generally correct.

Vṛitta-darpana. On the laws of versification and the different metres used in Sanskrit poetry. By Kavindra, son of Rámánanda.

Beginning. अक्षरितवः स्युःकारिभिस्तुष्टमन्त्रिकः भविष्यति कवयः ।

जीवन्नि रन्वयादात् व विद्वतो नष्टं ननुनाम् ।

वर्त्तकवर्त्तवरोदयन कथितावाग्निकावटवदः

व + भाकरकल्पमानननुदयैवाग्निमन्त्रावकः ।

शेषानः सुष्ठुगी कवादभविमन्त्रावकावरोऽवत

वाचते किं कोविदोऽवकर्त्तुं कावेः वा कोऽनुदीम् ।

वागीडावीरना नक्तवत्त + वा + + + + निवका

वैवक्ष्यावक्ष्या वदिवद्वरीः मन्त्रिमावतमना ।

No. 2039. पुण्यचन्द्रोदयपुराणम् । Substance, country-made paper, 9 x 5 inches. Folia, 131. Lines, 13 on a page. Extent, 8,484 ślokas. Character, Nāgara. Date, Sm. 1850. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Verse. Incorrect.

Puṇya-chandrodaya Purāṇa. A Jain version of the Rāmāyana, prefaced by an account of some Jinās; alleged to have been related by Mahāvira, on the Vaibhāra Hill, at the request of Śreṇika sometimes, but probably incorrectly, called Koṇika, a king of Magadha. The work is divided into 23 cantos. The first is devoted to an introduction. The second gives a brief account of Śreṇika, king of Magadha, and of his wife Chhiliṃ who bore him 7 sons. The king goes to the Vaibhāra Hill to pay his respects to Mahāvira, and requests the sage to relate to him the Purāṇa. The third is devoted to descriptions of Jambudvīpa, Bhāratavarsha, the town of Champī, and its king Harivarma. Then follows (4 to 8) an account of the king of Dharmilla and his adventures with Apsarasas, his wars, his abdication of the pleasures of the world for the life of a hermit (9) his austerities, and his translation to heaven. In the family of this king (10) Jina took his birth, and assumed the name of Munisavratamātha. The story of his early life forms the subject of the next canto (10). His hermitage and teachings and conversions follow in the two next cantos and his nīrvāṇa in canto 13. Then comes the conversion of Yasodhara, king of Mathurā, by Anantanātha, the 11th Jina, the installation of Harivēṇa as an emperor, and the attainment by him of his nīrvāṇa (14, 15). Birth and family of Rishabhā Deva, the first Jina, his descendants the Bharatas and the Sagaras. (16). Account of Śinta. Ditto Vasuṇḍhā, his sojourn and relations on the Nārada Hill. Fruits of unity and benevolence. (17—18). Diliṇa's reign in Bārānāsī. Origin of the Raghavs. Ascent of Renu and Lalishmana, the metropolis of Daśaratha. Narada-va of Nāgapura, Sahasragrīva, king of Meghalakūṭa; expelled by his nephew Śītākṛiṇa, who established dominion in Lauṅkā. His descendants. (19). Births of Rāvaṇa, Bālī, Sugrīva &c. Sītā born as a daughter of Rāvaṇa by Mandodari, made over to Janaka. Marriage of Rāma with Sītā. Rāma appointed vice-king, and deputed to govern Vārānāsī; Nārada visits him there. (20—21). A vernal festival celebrated by Rāma, in course of which Sītā is abducted by Rāvaṇa. Rāma's brothers and relatives come to him and devise means for the rescue of Sītā. Hanumān assumes the form of a black bee

to go in search of Sítá. Mandodarí offers protection to Sítá. (22, 23). Interview of Hanumán with Rávana. Vibhíshana sides with Ráma, Lakshmana kills Báli, mistaking him for an elephant. Ráma's march to Lañká. His victory over Rávana. The conquest by Ráma and Lakshmana of different parts of the earth. Their return to Ayodhyá. Daśa-ratha instals Ráma as the king of the country. Rules regarding the worship of Jina on the 2nd of the waxing moon in Kártika. Ráma worships Jina. Sítá bears eight sons. In grief for the death of Lakshmana Ráma abdicates in favour of his son Lava, becomes an ascetic, and dies.

The work is a most curious one, and is worthy of careful examination. It departs from the Rámáyana account of Ráma in many essential particulars.

Beginning देवेन्द्राशितमत्यादपङ्कजं प्रकमम्वहम् ।

आदीशरं जगद्वाचं सृष्टिर्भूतकरं भवि ॥

कनकचूरमन्त्राय एवभाङ्गं दृषीद्वहम् ।

हृषभं जगतां भावाच्चर्मण्येनकांसहये ॥

युष्मम् ।

अजितं जितकर्मात्मनममहम् जिनम् ।

मजाङ्गं दर्पक-प-प-मर्षारिविक्रमम् ॥

अष्टापटमन्त्राय जातं श्रीहृषभाकरे ।

पञ्चाङ्गं त्रिकोटिवादीनां भज कं (?) भवनेश्वरम् ॥

युष्मम् ।

अथाङ्गं भवं चा ये (?) तत्रजम्भुदन्तिपम् ।

सुरासुरैर्ममस्वारपरेः शतप्रजश्चितम् ॥

विश्वजवादित्रिकोटीनामन्त्रधीनां तदकरे ।

प्रादुर्भूतं स्फुरत्कान्तिं स्फुरद्भूमिवापरम् ॥

युष्मम् ।

अभिनन्दनमामात्रं मन्त्रालासभिनन्दनम् ।

शुद्धवाटकमन्त्राय मन्त्राय शुद्धवाटकम् ॥

दशकचक्रकोटीनामन्त्रात्मनामकरे भवम् ।

निपताम्याश्च संभारमनमन्त्रनिधानये ॥

— — — — — ।

सिद्धात् साधून् जया मन्त्रा पञ्चदेवोः करोम्यहम् ।

पञ्चवन्द्योदयं नाम पुराणं नौमिमुत्तमम् ॥ इत्यादि ।

End.

इन्द्रहृत्पद्ममिदं च वर्षे (१६८९) श्रीकार्त्तिके चरते च वर्षे
 कीरे चोदकावराकामे ह्येन भीलाय विनिर्दिष्टः।।यम् ।
 मोक्षफलमिवावसरेष्वी चर्षे रर वक्षिमात्रिव चर्षे ।
 तत्तुतः कविनिधिः कलमीयो भाति महत्कामे।।दरकायः ।
 श्रीकृष्णकीनरे अरिष्ट श्रीमच्छारीचर रर ह्यः ।
 कथावक्तृभ्याम्भिन्नपूरुषः प्रवर्धमानो हितमन्तनाम ।
 पञ्चविंशतिपद्युक्तं महत्कामयन्तनाम् ।
 सोऽकमंकोति निर्दिष्टः ह्येन कविरेचरा ।

Colophon. इति पुष्पकन्दोदये मुनिपुत्रनाराणे श्रीपरमहंसे चर्षेवीरिकादेवजगत्पु-
 ष्पारिषोमहत्तदाभापञ्चमस्य चार्षेचरकावरा।।मविरचिते रामदे।।शिवमभयं नाम पञ्चविंशतिमसः
 अर्थः समाप्तः । संवत् । १८४० ।

विषयः । १ म सर्गे,—दुःस्वप्ननिम्ना-मज्जमज्जितकथनं, कुरेः आत्म्यामात्म्यामिकथनं, वज्र-
 सेवककथनं । वृत्तकथनं । एतन्मा-कमादाः।।यम् ।

२ वे सर्गे,—महत्कामयन्तरे वेनिकाभिधाने।।मरवतिरापीन् । जैनधर्मचर-
 मरका तस्य चरिणी नाम महिषी कथयिष्यामम्यहं च वृत्तपुत्रान् पुत्रे । चर्षेकदा वेभारत्रि-
 त्रिभिः समागतं महावीराभिधानं जिनैः।।इन्द्रकः।।मो राजा तव मन्त्राः।।यम् च पुत्रावनिर्द-
 विकरेव वज्रं प्रार्थयामास ।

३ वे सर्गे,—अज्जुहीपवर्धनं । भारतवर्षवर्धनं । चम्पाजनरीवर्धनं । महाराष्ट्रवर्धनं । हरिवर्ध-
 ने।।हमाककथनं ।

४ थे,—५ थे,—चर्षिकमराधिपतेः अर्थः।।हमाककथनं । तस्य मातृपुत्रजनपूर्वकं नाम-
 कामिनीदर्शनादिविरचकथनं । तव वृद्धादिवर्धनं । कैलासगिरिरामनाचरोमीन्द्रा विव-
 रकथनं । तेन च विदेहाधिपतेः महादेवस्य हमाककथनं । चर रज्यकदेहाधिपतवयाव विवि-
 त्तमाय तस्य कथापुत्रदामादिविरचककथनम् ।

६—८ सर्गे,—चम्पाजनरीपुत्रन्दरका हरिवर्धकः नामककथा तव समाप्तवर्धनं । चर
 हरिवर्धकैः।।मकावीर्यैः।।मिधामजिनवेगीन्द्रान् उपदेष्टव्यमिकथनं । तव महाचर्यादिवृत्तपुत्राव-
 धर्षवर्धनं । तस्य महत्कामयन्तरेमनवर्धनं आत्मविर्धे।।मो राजा अजुने राव्यं वनये मुनिवत्
 म्पुत्रोन्म तवचचार इति विवरककथनम् ।

९—१० सर्गे,—हरिवर्धकैः आत्मकारवर्धनं । चर जनेमतस्य तस्य वैभववर्धनं । आद्या-
 वर्णाधिवर्धने।।होमानारथे।।मात्रक विवरककथनं । हरिवर्धक राज्ञः।।हमाककथनं । तदु-
 त्तमकथनम् रजराष्ट्रपतमविरचककथनम् ।

११—१० सर्गे,—शिवदेवस्य हरिवर्धपुत्रमेव अन्तकथनं । तस्य मुनिपुत्रनामेति नामक-

रत्नकथनं । तस्य अभिवेकप्रसवे हस्तादिदेवहन्तकोपकथनं । वाक्यनीत्यावर्धनं । रात्र्यप्राप्तिवर्धनं ।
नद्याह्नमन्त्रस्य पूर्वमन्त्रानि तालपुरे नरपतिमन्त्रादीदिति विवरकथनं । मार्चस्यप्रथमकथनं ।

११—१२ सर्गे,—मुनिमुद्रतस्य दीक्षापञ्चकथनं । केवलान्तिककथनं । अर्चदतिप्रसन्न-
वर्धनम् । मधुराधिपतेः मन्त्रावल्या भूपतेः विवरकथनं । मन्त्रीनमराधिपतेर्हन्ताकथनं ।
मन्त्रीपतिं प्रति मुनिमुद्रतस्य उपदेशकथनं । तत्र संक्षेपेण जैनधर्मानामर्थ्यकथनं । अर्चदर्शनायाः
मन्त्रादिकीर्तनं । अतुष्टान्नमन्त्रकीर्तनम् ।

१३—१४ सर्गे,—मुनिमुद्रतस्य निम्नांशप्राप्तिविवरकथनं । मधुरानाथस्य यन्त्रीधरस्य
अनन्तनाथनामकचतुर्दशभिर्नादीक्षादिप्राप्तिवर्धनं । हरिवेद्यस्य अन्नवर्जितप्राप्तिवर्धनं । सर्वार्थ-
सिद्धिप्राप्तिकीर्तनम् ।

१५—सर्गे,—काकपरिमात्रसङ्गादिकथनं । कुलकराणां विवरकथनं । तदर्थे अन्नमन्त्रस्य
आदिमन्त्रस्य अन्तकथनं । तस्युवादीनां भरतादीनां हन्ताकथनं । क्रमेण समरादीनां वर-
वर्धनं । सुयोधनपतिकुमार्याः स्वशब्दे मन्त्रस्य मन्त्रहन्ताकथनं ।

१६ सर्गे,—वृत्तनामकस्य मुनेरपाक्यानं । वसुराजस्य उपपाक्यानकथनं । नारदपर्वताभि-
धानयोक्तपत्तिनाः समिन्पृष्ठाचरकाद्यर्थं रमणीयवनप्रवेशपूर्वकं मन्त्रसङ्ग्रहः कीर्तितः । अत्र
रममाणं मयूरमेकं पश्यतोः विवरकथनं । समरानुष्ठितपशुधामे केवलं पर्वतस्य मुनेरभिन्ना-
पञ्चकविवरकथनं । चिन्ताया देवावकथनकथनं । अचिन्तायाः परमधर्मकथनं ।

१७—१८ सर्गे,—वाराणस्यां दिक्षीयस्य राज्यकरविवरकं । रघोर्वत्यनिकथनपूर्वकं रघुवं-
शवर्धनं । रामलक्ष्मणादीनामत्यनिकथनं । पुनरेव अयोध्यायां दम्बरस्य राजधानीक्षापनवि-
वरकथनं । नामपुराधिपतेः नरदेवस्य विवरकथनं । मेघदूताधिपतेः भद्रकपीवस्य अपतेः
विवरकथनं । नदुधानुसूत्रेण भित्तकथनं नृदे पराजितस्य मन्त्रकपीवस्य निम्नांशमहन्ताकथनं ।
अथ भित्तकथस्य लक्ष्यायां राजधानीकरविवरकं । क्रमेण तस्युवादीनां शतकथ-पञ्चाशत्
कथपुस्तकादीनां हन्ताकथनं ।

१९—सर्गे,—मेघनीमभंजातस्य पुलकपुत्रस्य रावकेति नामकथनं । वासिष्ठपीशादीनां
अन्तकथनं । वासिनः समीपान् मन्त्रजलः रावकस्य पराजयप्राप्तिकथनं । कथे चारचारकेन तस्य
दम्बरकथनप्राप्तिकथनं । राजकलनमन्त्रीचरव्रतानुष्ठानकथनं । अथ मन्त्रोदरी-मनेवेना-मन्त्रवी-
षा-मन्त्रोषोषप्रक्षतीनां रावकमन्त्रिणीणां विवरकं । मन्त्रोदरीमने सीतायाः अन्तहन्ताकथनं ।
भूमिचलनकाले अन्तकेन मन्त्रुवाञ्छितकन्याप्राप्तिविवरकं । रामस्य सीतापरिचयः दिकथनं । अथ
दम्बरचानुष्ठया योवराणांभिषिक्तस्य रामस्य मन्त्र सीताया लक्षणेन च वाराणसीमन्त्रपूर्वक
नम्राव्याजमन्त्रविवरकथनं । रावकमन्त्राणां नारदस्य आत्मनहन्ताकथनम् ।

२०—२१—सर्गे,—रवहा वसन्तकाले वाराणसीक्षेत्रिष्वुदयेन कीर्तितः सर्वे रामलक्ष-
कयोः मन्त्रोक्तविवरकविवरकं । नारदवाक्येन शूर्पकानारीचमृदायस्य रावकस्य सीताचर-

रत्नाकरचर्यम् । भीमादरकरत्नाकं पद्मा जयक-भरत-भक्त्यानां रामवभीषाजनमविचरत् । अवा-
यनरे चक्षुषामन्व-सुषीवयोः स्वयमेव रामात्मिकाजनमकथयत् । चक्षुषापुत्रस्य चक्षुषामिति ज्ञान-
कारकचर्यम् । चक्षुषतो भीमादर्शनायै धनरक्तेव लङ्काप्रवेशवचनम् । मन्त्रोद्गीकृतभीतावसा-
नाचर्यम् ।

१९—२०—पर्वे,—रावणस्य चक्षुषता मय संवादकचर्यम् । विभीषणस्य रामवचनानिबध-
चर्यम् । मय मेकं विमिशोक्तस्य सत्यस्य मय दुःखस्ये वालिनो वान्यपुत्रजनकचर्यम् । वानरस्येन
मय लङ्कां प्रविष्टस्य रामस्य रावणवधादिदृशानकचर्यम् । रामलक्ष्मणयोर्हिमिजयवचनम् । पुनरया-
ध्यायं जनकचर्यम् । दशरथकृतनरामरात्र्याभिषेकवचनम् । कालिकशुद्ध इतीथायां जिनपूजावि-
धिकचर्यम् । रामस्य जिनमन्त्रिरे पूजादिकरणकचर्यम् । भीमाया सहो पद्मा ज्ञातः । तेषु लक्ष्मणा
लकाय यौवराज्यं दत्त्वा रामस्य लक्ष्मणावयामविष्णुरस्य हयस्य जिनदेवस्य भभीषं जना क्षेपस्य-
हीकादहकचर्यम् । चक्षुषु त्रिविधं जिनपूजाविधिकचर्यम् । रामस्य निवश-त्रिकचर्यम् ।

No. 2040. हरिवंशः। Substance, country-made paper, 9 x 3½ inches. Folia, 188. Lines, 9—10 on a page. Folio, 9344 slokas. Character, Nizama. Date, Sm. 1841. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, fresh. Price and value. Generally correct.

Harivaṃśa Purāṇa An imitation of the Hindu Harivaṃśa, giving accounts of several Jinas, abstracts of many Jain legends, details of Jain rites and ceremonies, and histories of ancient dynasties, including the Kurus, the Pandus and the Yadavas, all cast in Jain moulds, and devoted to Jain worship. By Jināsena Acharya.

Contents. I. II. Introduction. Birth of Jina as son of Samudra, chief of Kuntayana, in the Vileha country. He is named Vardhamāna. On the 30th year of his life he retires from home, and for twelve years afterwards performs penance and austerities. Thereby he attains perfect knowledge. He remains silent for 66 days, and then retires to Rājagṛha. There, seated on a throne, he sejourns with Indra and other gods and Kuntidāya and other sages with their disciples. Chandanā, a princess, approaches him. Nāgas, Kinnaras and others repair to his presence. At the request of one Gautama he expounds the Jaina religion in all its branches. He sets the water of religion in motion at Magadha. (*Devi-mata-kapra-uttama.*)

III. The religion spread over Kāśī, Kāncī, Draviḍa, Mahārāsh-
tra, Gāndhāra and other countries. The gratification of beings on

hearing the religion expounded by the sage in the *Māgādhī* language. His glorious career at Panchasāila *alias* Rājagriha. The religion of Jina as given to his audience. Beings are either perfected (*siddhas*) or imperfect (*asiddha*). The perfected are those who have destroyed all the obstructions to true knowledge. They are of three kinds. The imperfect are those who are attached to falsehood, and thence they suffer pleasure and pain. Beings are again divided into Bhavya and Abhavya. Fruits of evil disposition, delusion, longings. Advantages of forbearing from wine and flesh-meat. Evil works, their fruits. Advantages of overcoming the longings of the senses. Evils of lust. True knowledge and cause of the world's sufferings, causes thereof. Brief accounts of Sanatkumāra, Mahendra &c., their fall from heaven. Salvation of one from good works done in his former existence. Gautama relates the Harivaṇśa to Śrenika *alias* Jitaśatru.

IV.—VI. Aloka (ākāśa) defined; its inhabitants. Loka defined. Its condition and divisions, its atomosphere, extent thereof. The lowest Loka, the hills there. The middle Loka or the region of the earth, its islands and their extent and number. The highest Loka. The distances of the planets and stars from the earth. The Siddhas live there.

VII. Time defined. Abstract and comparative time. Its divisions into three kinds, past, present and future. Various modes of reckoning time. Measures of length and bulk. Kulakara dynasty reigning between the Ganges and the Sindhu rivers,—its 14 descendants.

VIII. Birth of Rishabha, in the above named dynasty. He was son of Nābhi by Maru Devi. Maru's dream of Rishabha entering her womb. She is served by goddesses during her pregnancy. The name of the place of birth was Śāketa. Gods come to behold the new-born babe. Wife of Purandara, through the instigation of her husband, carries away the babe to Sumera, leaving another child in his place. Gods named the babe Rishabha, bore his ears, and put earrings therein. Paulamī then brought back the child, and restored him to his parents.

IX. Childhood of Rishabha. He marries Nandā and Sunandā, each of whom bore him a son and a daughter. Division of men into Kshatriya, Vaiśya and Śūdra to keep them duly employed. Rishabha's retirement from home. At Prayāga he cuts off his top-knot. His companions assume garbs of bark and grass. He travels about without raiment for six months. He receives a jar of sugar-cane juice from

Somaprabha. Nine rules about gifts. He attains absolute knowledge while performing meditation under a Nyagrodha tree in the garden of the Vṛishabhasena, king of Pūrva-tālapura, and makes disciples.

X. He preaches his religion, comprising five duties, namely benevolence, truth, abstinence from theft, avoidance of concupiscence, and freedom from delusion. These duties and their subdivisions described in detail.

XI.—XIII. Bharata, son of Rishabha, conquers the universe and accepts in marriage daughters of Mlechchha kings. His brothers become hermits. Jaya, king of Hastināpura, a friend of Bharata, becomes a hermit. Names of Jina's 84 followers (*gṛhigāṇa*). He goes with his followers to Kailāsa, where he is worshipped by gods and others. Bharata abdicates in favour of his son, and becomes a hermit. His descendants successively become Jaina hermits, and attain nirvāna. Somajasah, son of Bāhubala, and grandson of the Jina, becomes the founder of the Lunar race. Innumerable members of the Lunar race attain nirvāna. His sixty thousand sons destroyed by a Nāga king. Sagara becomes a Jaina, and attains salvation. His surviving son Sambhavanātha and his descendants represent the Ikshāku race.

XIV. Story of Sumukha, king of Kausāmbī, and his love for a maiden of his court, by whom he got a son named Hari, whose son Malā-giri and his descendants formed the Hari race. (*Hirāṇyav*).

XV.—XVII. The wife of Sumitra, of the Hari race, sees a dream, and gives birth, on the 12th of the waxing moon in the month of Māgha when the moon was in the constellation Śravaṇā, Jinendra in Kuśāgarapura *alias* Rājagṛha. Devas come to worship the child. They place him on Airāvata, the elephant of Indra, anoint him, name him Munisuvrata, and then restore him to his mother. In his youth he one night saw beautiful clouds in the sky, and they were soon after dispersed by a high wind. This set him thinking. He becomes a hermit. His death. He is succeeded by his son Daksha, whose son by Hā was Aila Daksha. Daksha being guilty of incest on his own daughter Manoharī, Aila Daksha with his mother retired to the banks of the Narmadā, and established a town named Māhishmati. His son Kunema established the town of Kuṇḍina. His son Puloma established Indrapura. His descendants. The Vasu dynasty, its fall.

XVII.—XIX. A king of Mathurā had two sons Sūra and Suvira.

From Súra descended Andhaka-Vṛishṇi, and from Aśura, Bhojaka-Vṛishṇis. Andhaka-Vṛishṇi had ten sons, of whom Vasudeva was one, and two daughters of whom Kunti was the eldest. Descendants of Bhoja Vṛishṇi. Suvasu of the Vasu dynasty, was the founder of the family of Jarásandha whose descendants became Kálayavanas. Religious discourse at Rájagṛiha. Virtuous works. Animals of various kinds. Accounts of the two Vṛishṇi families. Vasudeva cuts off the head of a hunchback woman with his bare hands. Other stories about him.

XX.—XXI. Story of Padma and his covering the three regions with three steps. Stories of Chárudatta and Vasantasaená, daughter of Kaliṅgasena.

XXII.—XXIV. Story of Vasudeva's acceptance of the Jain asceticism at the suggestion of a dancing girl. His peregrinations, marriage with the daughter of Kapilaśruti, who bore him a son named Kapila.

XXV.—XXVIII. Vasudeva kills, in a quarrel with Kártaviryáryuna, Jamadagni, whose son Paraśuráma destroys the Kshatríya race seven times over. The wife of Kártaviryáryuna, on her husband's death, escapes, and takes shelter in a Jain hermitage, where she gives birth to a son, who destroys the Bráhmaṇa race twenty-one times over. Vasudeva carried away by a she-devil named Súrpanakhá. His adventures. Account of some atheists.

XXIX.—XXXII. Origin of the temple of Kámadevagṛiha at Śrávasti. Story of Kámadeva. Vasudeva marries his daughter Eni, and then marries Rohiṇi at a Sayambara. Balaráma born of Rohiṇi.

XXXIII.—XXXIV. Vasudeva's journey to Rájagṛiha with his pupils. Account of Kaṇsa, who throws his father Ugrasena into prison, becomes king, and gives his sister Devakí to his tutor Vasudeva. The seventh son of Devakí kills Kaṇsa. Account of the other six sons of Devakí. Account of Arishtanemi, a Jina. Accounts of various fasts and penances.

XXXV.—XXXVII. Devakí gives birth to two sons. Devas carry them away, leaving two still-born children in their place. Kaṇsa pounds the dead children on a stone. Other sons born and protected. Birth of the seventh son holding the discus, the conch-shell, the mace, and the lotus, on the 12th of the wane in Bhádra. The child transferred to the house of Nanda, whose new-born daughter is brought and kept in its place. Kaṇsa clips the nose of the female child, and destroys her. Kṛishṇa's

career at Vṛndāvana, destroying various demons (as described in the Bhagavata Purana). Kṛishṇa and Balarāma return to Mathurā, destroy various demons, and then Kāṁsa, instal Ugrasena as king, and marry Revatī and Satyabhāmā, the two daughters of Suketa, king of Rajatādri. Jarāsandha avenges the murder of his relative Kāṁsa, and overthrows the two brothers.

XXXVIII.—XL. Birth of Arishtanemi, (details similar to what have been given about the birth of Rishabha and other Jinas). The flight of the Yadavas from Mathurā they are chased by Jarāsandha as far as the Vindhyan chain.

XLI.—XLIV. Yadavas build Dvārakā and settle there. Account of Nārada, his power of travelling in the sky. Kṛishṇa marries Rukmīṇī, Satyabhāmā and others. Balarāma's marriage with Revatī, Sitā, Varudhasvatī, Rajivanetrī and others.

XLV.—XLVI. Account of the Kauravas and the Pāṇdavas as in the Mahābhārata, diversified by many new incidents, and names of places and circumstantial details changed.

XLVII.—LII. Pradyumna's amours, Sāmba's birth. Account of the descendants of Balarāma and Kṛishṇa in great detail. Jarāsandha assails Kṛishṇa. A great war follows, in which Jarāsandha is killed by Kṛishṇa. Account of Durgā and her redemption by Jain worship. Conversion of the Kauravas and Karna to Jainism.

LIII.—LIV. Wars of Kṛishṇa in the southern peninsula. Rape of Draupadī by Padmanātha, a king who lived beyond the ocean. Her rescue by her husband, aided by Balarāma and Kṛishṇa.

LV.—VI. Marriage of Anuruddha with Ushā. Kṛishṇa's picnic on the Raivata Hill. Ascetic feeling of Nemi. His adoration by Indra and other gods. His departure for Girirāja for penance. His meditations. Various kinds of pain to which created beings are subject; their character, and the means of overcoming them. Meditation of Randra. Meditation of Dharma. The waves of worldly inclinations. Pure meditation of two kinds, conscious and unconscious, their differences.

LVII. The different places fit for Jinas. Lectures of Jina to Varadatta and other Yadavas. Nine kinds of speech of the Jina. Origin of creation. Eternity, soul, delusion, self, and true knowledge. The seven conditions of beings. Sentient, and non-sentient objects: their distinctions and classification. Relation of the body to the soul. Yogas of

various kinds. Works, their distinctions, number &c. Duties of householders. Do. of hermits. Mental functions—how well directed, and how perverted. Virtue and vice. Penance, its distinctions. Suppression of worldly pain and destruction of bondage. Emancipation. The Yādavas having heard these lectures retire to their homes.

LIX.—LXVI. The Vihāra of Nemi. Nemi's peregrinations and preachings in different parts of India. The elders of Kṛishṇa become disciples of Nemi. Nemi describes to Satyabhāmā, Rukmiṇī and others their former lives. He relates to Kṛishṇa the history of all Jinās both past and future, their birth, career and nirvāṇa. The destruction of the Yādava race by the curse of Dvaipāyana. The Yādavas and Dvārkā burnt down. Jarasuna, a Yādava, retires from Dvārkā to the south. Balarāma and Kṛishṇa, overwhelmed by grief, retire to south Mathurā. There, while resting under a tree, Kṛishṇa is shot in the foot with an arrow. Account of Jarasuna *alias* Jarakumāra. Balarāma's grief. Paṇḍavas hear of the sad news. Funeral of Kṛishṇa. Baladeva becomes a hermit. The Paṇḍavas accept asceticism, their nirvāṇa. The nirvāṇa of Nemi.

Beginning. निरं भोजनयोगादलक्ष्यं इवसाधनं ।

जैनं इवाद्यपेक्षतः साधनाद्यर्थसाधनं ॥

ग्रहज्ञानप्रकाशाय लोकालोकैकभावनं ।

ममः श्रीवर्त्मनाय वर्त्मनमजिनेन्द्रे ।

ममः सर्वविदे सर्वव्यवस्थानां विधायिने ।

कृतादिचर्यतीर्थाय हवभाय स्वयम्भवे ॥

वेन तीर्थेनभिषङ्गं द्वितीयमजितायितं ।

अजिताय नमस्तस्मै जिनेभ्यः अजितद्विदे ॥

— — — — — ॥

दत्तं साधुवचनोद्दमनातकुसमवृतं ।

देवं कावचमयं लोकं करोमि क्षिरमाश्रयः ॥

वदमूलं भुवि क्षातं वज्रमाद्याविभूषितं ।

ब्रह्मदुष्कृतं पूतं कल्पद्वयवसनं परं ॥

अरिहनेनिनायक अरितेनोद्दसीकृतं ।

पूरायं अरिपञ्चाङ्गं क्षापयामि जनेश्वरं ॥

युनयिद्योतयं योतं योतयति दद्याद्ययः ।
 यजिषद्दीवक्योतयिषुतोऽपि दद्यातयं ।
 योतितय नया नया दुराकय नयाद्यभिः ।
 योतये योतं न्याये माद्योऽप्यनुकयतः ।
 विप्रलहयपि योतं नौकुमायैषुतं मया ।
 कुरियैषुतनामोयं योतयकुरिये कते ।
 दद्याय प्रविभक्तयं योतयिप्रविभक्तयः ।
 प्रमाद्यनामयायं ननु प्रमाद्ययुद्योदितं ।
 तथा हि मूलतन्मय कयं मोयैकरः युनः (कयं) ।
 ततोऽप्युनरतन्मय योतनायो नयाद्ययीः ।
 उनरं नरतन्मय कयैरं दद्यायः मयान् ।

प्रमाणं तेषां नः सर्वे + सर्वोत्तमवादिनः । इत्यादि ।

End.

अथ तत्राद्या विनयसंयमतिः प्रजापितृ चैव तुभिममद्य १ ।

तुद्याय भूयात् प्रतिपद्यन्तेः तुद्यातवन्ता वसुधा तुयादिवात् ।

आद्येण्यद्वयतेः नमस्तु दिवं पञ्चोत्तरं नमः

पातीन्द्राद्यधनास्त्रि लक्ष्यरूपमे श्रीरुद्रमे दक्षिणी ।

एषां श्रीमद्ब्रह्मसूत्रेण कृते व्याख्यानम्, परा

मौर्यैः कामचिमण्डले लब्धयुते वीरे वराचेऽवति ।

कव्याः परिवर्द्धमानविष्णुवीर्यद्वयः परे

वीराणां जयनकराजवनतैः पर्याप्तोपः परा ।

पञ्चादौ कटिकाप्रजाप्रजमितप्रजायां च मायचं मे

ब्रह्मणः ब्रह्मिष्ठो ज्ञानेश्वरचितोः यंते हिरीकामयः ।

[illegible]

प्राप्तः श्रीजिनमेवमुपरिद्विना साभाय वे।चेः पयः ।

हृद्योऽयं हृदिष्यद्गुणहृदिष्यद्गुणः श्रीपादः पद्मः।

आज्ञायांमहमयः शिरः संशय इति । चिर ।

Colophon. इत्यग्निरितिपदावनकुं वदितं विनयेनाचार्येण ज्ञानी मुखादकनन-

संपदे: नाम पदपद्धिनामः सप्तः ॥ ११ ॥ इति श्रीवसिष्ठस्याराधनं समाप्तम् । संवत् १८८१ ।

पौषमःवे ।

विषयः । १-२ मंत्रे,—आकाशमन्त्रः । भूवने-लोहाचार्यप्रणीत। पूर्वपाठोपा
 नानुवर्तते । विद्वद्वंशीयानामंतकृष्णरायिणेः विंशत्योपनिषत्सु वनेन विनय व्याधि-

कथम् । अथ वदेत्तु वाचकः । जिनाभिषेककरकथितम् । जिनास्य वक्ष्यमान इति नामकथनम् ।
 धिक्कृत्यैर्बर्तमानस्य जिनास्यपुत्रस्य तस्य वनमनमपराधं द्वादशवर्षाणि वाप्तुं तपस्तपो कति-
 चान्विनाशान्कारं केवलज्ञानप्राप्तिकथनम् । अथ वदन्ति हिंस्रान् मौनानुसन्धेन विहरतस्तस्य
 राजस्यवनमनकीर्तनम् । ततोऽस्मिन्निवासनोपविष्टस्य जिनेन्द्रस्य समानात् इन्द्रादीनां देवानां कौ-
 ण्डिन्यादीनां पण्डितानां वशिष्ठाणां दिग्गजराणां संयमपूर्वकमवस्थितिकथनम् । अथ चन्द्रमाभि-
 धाना चेद्वराजकुमार्यैः पितृकाम्यैरेष्यतीता भवतः पुरःपुरी भूय । अथानन्दे, शाङ्गनां,
 अकारणोक्तितदेवानां, नामकुमारानां, किन्नरानुसन्धेदीनाञ्च तप समानमवर्धनम् । अथ मौन-
 मनासा कश्चिद् भवत्यं तीर्थार्थप्राप्तनाय चन्द्ररोष । भवत्यपि जिनेन्द्रोऽयमुदाहृतार ।
 तपोदेहेन यथा, संस्थानवाक्या, समवायवाक्या, आचाराङ्गनवाक्यः, कृपकृतनवाक्यः, प्रशस्ति-
 कृत्यं, ज्ञातव्यकथा, वाचकाध्ययनायः, अकारणमोक्षरः, अनुसरदशार्थः, प्रत्यक्षकरं,
 विपाकस्य चार्थः । इतिवादाद्वेदेत्याह । ततः सर्वेषां जिनेषु कथं पुरःपुरः पुरः पुरः पुरः पुरः पुरः
 कथनम् । मन्त्रेषु जिनेन्द्रावलीनिर्वाणदिकीर्तनम् । धर्मातीर्थप्रवर्तनम् ।

एते सर्वे,—काशी-काशी-द्विष्ट महाप्राज्ञ-आचार्यादिषु सर्वेषु देहेषु मौनधर्मप्रचारकथनम् ।
 जिनेन्द्रोद्भूता नामधीनायां कथं पुरेन पितृनां लोकानां शान्तिवर्धनम् । पञ्चमैश्वर्यापरनामधेये
 राजस्यैव स्तितस्य जिनेन्द्रस्य ऐश्वर्यादिवर्धनम् । अथैकदा सुरनरतिर्य्यकप्रभृतीनां धर्मोद्गमना
 परितो भवत्यनुपविष्टानां पुरस्तात् जिनेन्द्रस्य धर्मोद्गमनकीर्तनम् । तत्र निहासिदमेहेन जीवस्य
 द्विषयकथनम् । अथ ज्ञानावरकस्य पञ्चविधस्य अथैव, दर्शनानवरकस्य नवभेदस्य भेदेन, अष्टा-
 र्चिर्नतिविधस्य मोक्षनीयस्य ज्ञानात्, अतुर्निधस्य आद्यः क्षेत्रज्ञोपदेन, अन्तर्निधेः नामधेयस्य
 मोक्षद्वयस्य च ज्ञानेन, पञ्चविधस्य अनारायकर्मकः विधेयेन च जीवस्य सिद्धयं भवति । अथ
 च विद्यानां सम्पन्न-परमानन्द-केवलज्ञान-केवलदर्शनानादिकपाठविधमुक्तकथनादिकम् । अथ
 मोक्षस्य उदय-मात्रोपपन्नकपाठस्यापि तत्रैव अविद्योऽपि विविध इतिमिदं कथनम् । अविद्यस्य वि-
 निष्कारोद्दि-आद्यादय-सम्पन्नमिच्छाद्वे-संयतानुसन्ध-प्रमत्तसंयत-अप्रमत्तसंयत-उपमानकथाव-स-
 म्पन्नोद्दि-जीवकथावादिपञ्चकथानमिदं कथनम् । तत्र तत्र सुखदुःखप्राप्तिकारककथनम् । पुनः
 ज्ञानाभवेदेन जीवानां द्वैविध्यकथनम् । कुहविद्यायासोमप्रभृतीनां फलकथनम् । मनुष्यादि-
 र्जनेन सुमानुषप्राप्तिकथा कुहकीर्तिः सुमानुषप्राप्तिकथनमिदं कथनम् । इन्द्रियविषयफलकथनम् ।
 कर्मपरिहृतानां कर्मवन्नामकानां देवानां अभिषेकानुसन्धेदीनादिकथनम् । सम्यग्दर्शनस्य दुर्ध-
 भकथनपूर्वकं तदभाव एव संसारसारनिमज्जनकारणमितिमिदं कथनम् । पूर्वोक्तसम्पन्न-परमान-
 न्दादीनां कारणानादिकथनम् । सर्वेषु समस्तानुसार-मात्रेण-शुद्ध-महाशुद्धादिकविवरणकीर्तनम् ।
 तत्र दिव्यपुत्रानां मत्स्यादिकथनम् । केवाचित् पूर्वोक्तानुसन्धेदीनामपेक्षकारणानां तीर्थेष्टानां जि-
 नानुसन्धेदीनामेव निर्वाणप्राप्तिकथनम् । अथ जितश्रुतानामस्य केवलज्ञानस्य पुरतो मौनस्य
 चरित्रविचारकीर्तनम् ।

स्वरसुन्दरी देवमायया कृतिव्यामर्दं प्रविशति शिशुमन्त्रं तत्र सुखदुःखं विभाव्य च ततो जिनदेवं
धुमं वमिष्यति इति चिन्ते । सुरपतिरपि चारुं सुरासुरमिकरैः तत्र भगवतो जन्मानिवेकं विभाव्य
वसुधैविना कर्तव्योः रत्नं सत्याय च रत्नकुण्डलाभ्यामलङ्कारः । अथ भगवन् अथमेति नात्मा-
सम्बोधयन्त्येते चिरच्छन्नं-प्रजापति-सत्यधू-प्रथमिभगवन्नामनिर्बन्धनमुक्तेन तं तदुक्तुः । समनन्तरं
पौलोमी सोमाहितशरीरा साकुमारोऽयं जिनदेवं पुनरेव ज्योत्स्नाशरीरायाय च सप्त रव
शिशुप्रदानेन तत्पितरौ नितरामानन्दशरीरु निमज्जयालङ्कारः ।

८ सर्गे.—अथ भगवान् क्रमेण कुराङ्गुले निषण्णं पीयूषं पिबन् प्रतिदिनं बालकस्य इव
उपवीर्यमानो सत् समवयस्यैः बाह्यामीडारसमनुबधूतः । अनन्तरं उद्विग्नमानयौवनकुलमोक्षो-
न्मदा-सुमन्दाभिधानस्य कन्यायुगलस्य पाणिपीडनमकरोत् । अथ मन्दा, मन्दर्न मरतनामकं
सुतामपि प्राप्नोतीति चिन्तयन् । अस्तु च सुमन्दापि मन्दावर्तं सुतं सुतामपि लोकासुन्दरी ।
अथ मन्दायाम् अहमवतिमं ज्ञातिताः पुत्रा इव भवेन्नादयः क्रमेणायायन् । ततो नाभेयस्य
भगवतो प्रजायां सुरपत्यादर्शनेन ज्ञातव्यस्य अतवाचेन, बाह्येन, शिष्यादिस्वयमेव च
क्रमेण अविद्य-वैश्यादृक्कपयिषिधवर्गविभाजकरसकचर्न । अथैकदा इत्यन्ती नीलाक्षसामिषा-
नामिन्द्रमर्षी पश्यतो नाभेयस्य वैराग्योत्पन्नानन्तरं देवैः प्रवेधितस्य तस्य ब्रह्मादिवाङ्मयि-
विकथा सिद्धान्तवमनमकचर्न । ततः प्रथमचेचममपूर्वकं केतोन्नातकरसकचर्न । अथ
ध्यानस्थं जिनदेवं परितः स्थितायां अविषाकां क्षतसमाचितया भगवद्विप्रायसमाजानामत
एव मद्रायां देववाणीवयेन कुत्र-चीवरनखलपारस्वनाकचर्न । अथ वज्रः सान् यावद्-
क्षमाहारस्य मद्रस्य जिनदेवस्य प्रस्थीधमवहनाकचर्न । अनन्तरमेकदा राज्ञः सोमप्रसन्नं गृहे
सङ्घर्षिताय जिनाय तेन राज्ञा इत्थरसपूर्वः कलशो दत्त इत्यनेन दानतीर्थकरोत्यनिकचर्न ।
अथ प्रतिपद्यः स्थानस्थापनं, पादप्रक्षालनं पूजनं, प्रणतिः, भजनः शुद्धिः, बाह्यशुद्धिः, काव-
शुद्धिः, रचनाशुद्धिरेति दानविधेः अवधिधनकचर्न । अथ एकदा प्रसन्नमन्दाभारो जिनदेवः
पूर्वनालपुराधिपतेः हयभवेनस्य सङ्कटास्त्राभिधानके मद्योपाये न्यधीवहस्यः ध्यानयोग-
मायाय केवलज्ञानं लब्धवानिति हनाकचर्न । तत्र हनाकानिमनुष्यस्य समागतानां मरतादीनां
जिनस्य चारुतैश्चर्यमप्युपलक्ष्यतां द्रव्यादिपदपरिवरसकचर्न ।

१० सर्गे.—जिनस्य धर्मदेवमाकीर्तनं । तत्र इवा, सत्यं, सत्यं, सत्यं, सत्यं, सत्यं, सत्यं, सत्यं,
पश्येतामि कृष्णतया वतिधर्मं इति कृष्णतया च गृह्यस्यधर्मं इति निरूपणं । उक्तविधधर्मानु-
ष्ठानेन च मोक्षो भवति । रत्नकचर्न । धर्मं च पुनश्चागन् यावदे पुनश्चागन् दादशानिनि-
निरूपणं । तत्र अज्ञानि यथा,—पर्याय-अक्षर-पद-संज्ञान-प्रतिपत्ति-अनुशेन-प्राथम्यप्राथम्य-
प्राथम्य-वस्तु-पूर्व्यानि इत्यनेन पुनश्चागन्विकल्पनिरूपणं । अथ धर्मपदायवाक्यरज्जुप्रवर्धनम् । अथ
पर्यायवाक्ये,—हृदिवाद्प्रदर्शनं । तत्र त्रिवाहृदिवाहः तत्रादि,—निवृत्ति-कलाय-काल-देव-वैद्यैः
कृद्भिः क-परमित्यादिसौः श्रेते प्रत्येकं जीवाजीवादेः अवपदायं भेदाः विवृतिः । यथा,—

ततः सुवका, ततोः भुवकाः । एवमाद्याः पञ्चाशन्वीडिलचण्डिकाः । शोमवर्गीया निम्नोच्च-
रितिकचनम् । तथैवमुदादीनां सौरवाणां निम्नोच्चप्राप्तिकचनम् । एवं नामैववर्गीयवैवराज-
रजवस-रजवसप्रथतीनां निम्नोच्चप्राप्तिकीर्तनम् । अथ समराभिधानस्य अन्तिमः पट्टिचक्रादि
पुषाः समजायका । ते कस्य दत्तेन चितिं निम्नायाः कुपितेन नामगानेन मञ्जीकतायेति निम्नस्य
समरस्य सौमदीयया शोचप्राप्तिकचनम् । समरस्य अपरः पुषः सप्तपत्नीया नाम, तन्पुषः अमिन-
न्दनः, ततः सुमतिमाया, ततः पञ्चपत्नी, ततः सुवासौ नाम जिनैन्द्रः, ततः चन्द्रप्रभः, ततः पुष्प-
दन्तः, ततः श्रीतस्य इत्यनेन इच्छाकुर्वन्प्रवर्धनम् ।

१४ चर्चे,—बन्धुदेवे शौचाम्नी नाम समरी आसीत् । तत्र सुमुषो नाम मरुपतिर्विश्रुतः ।
अथैकदा पञ्चमसमयेऽसौ हरिकमापञ्च कालिन्दीपुमिनोद्यानं प्रविशेत् । तत्र हि पञ्चमोत्सवे
कालिन्दीमेका उन्मादपयसुन्दरी निरीक्ष्य अमरोचकमन्त्रिणीं शोभ्यं तथा विना हृदयेन शून्य
इवाभूत् । अथ विदितवृत्तानेन मन्त्रिका यममाह्लासिधानया तथा सद्यः राज्ञः कलामः कारित
इति विवरकचनम् । तयोः हरिरितिसमाख्यानः पुषो कथ्य अथ च मदाभिरितौ नाम पुषोऽभूत् ।
तयोः चित्तमिति, ततः सुमयः, इत्यादिवा हरिर्विशालतिवर्धनम् ।

१५—१७ चर्चे,—हरिर्वर्गीयसुमिनसमाख्यानस्य राज्ञो मन्त्रिकाः पञ्चाशत्याः शून्यसङ्गदृष्ट-
महानामकीर्तनम् । अथ तद्वर्गं (मावश्रुतदादक्षां यवकामचये) जिनैन्द्रस्य जन्महानामकचनम् ।
अथ पुरन्दरप्रभुस्यैः इन्दारकस्यैः कुमापपुटापरनामचये राजश्रुतं परीत्य जिनदेवं प्रत्यक्षं च
सुरसुन्दरीभिः न कुमारभैरावतां समारोप्य तिरिराजाधित्वाकां शिवायने कृतान्वितेन पुनरेव
जन्मवीश्रमाह्लासोद्यं च मुनिदुमनेति नाका मिश्ररसावाहृत इति विवरकचनम् । अथ कुमाप
सुरकुमारकमिन्दोरे संश्लेषमाणः सुकुमारके कैशोरे वयसि वर्णमानोऽसौ समरीरमेव समकहृदो-
ऽथैकदा मणसि समुदिनं जलधरमवलोक्य मितरामानन्दसम्पदमधिगम्यन्नेन प्रचक्षतस्मापत-
नेनेन विस्तीर्णमानं तमाकलज्यैवमचिन्तयत् । अथो जलधरोऽसौ काककवक्षितानां शोकानां
अरीराकुदादीनां विमसरताम् प्रदर्शयन् उपदिशन्निव जालेन कथमकलज्यैववाचिनि । अथैवं
विचिन्त्यमानोऽसौ सुवतनामकं कृतमयं राक्षामिषिणं विषाच विमतसुपतया सत्यम् उवाचो
मिरयो बभूव । अथैकदा पट्टिद्वानि वाचन् कृतोपवाचोऽसौ भिक्षाये वरिष्ठमाय । अथ राज-
श्रुतमिषासी उपभक्षणमात्रा कश्चित् तस्यै विषा प्रददौ । अक्षिन्नेन समये पुष्पदह्यादिकपवसक-
क्षापचर्चम् । मुनिदुमनस्य देवत्वानकचनम् । अथ सुवतसु देवनामानं कृतमयं राक्षामिषिणं
विषाच निम्नोच्चं प्राप । अथ दक्षः सप्तप्राप्तिकायां रेखेकायां पुषं मनीषरीवायिकां तमकाच
अजीजयत् । अमलारमेकदा दक्षः प्रजापतिः यवपौत्र्यां यमोदरीं शीघ्रं विचित्रहृदयवया
नामुपदेवे । इच्छादि दीपकवाचितेयया तन्मयमेव रेखेनेन सद्यः पुनर्प्रदेयानिमग्नं प्रत्यमान । अथ
रेखेनेन मञ्जीदामीरे मञ्जीकनो नाम्ना समरीं निम्नोच्चं कुपितनामयं पुषं राजश्रुते प्रविष्टाय
मनकायै वयं विवेक । अथ कुपितोऽसि वरदातीरे कुपितनायां पुरं संख्याय पुषोकनामके सुते.

राज्यभारं विधातुं तपस्वरक्षणं वनवासी बभूव । अथ तस्युपाध्याः वैशोम-चरमाख्याभ्यां देवानां दे-
हस्यपुरभंखापनकथनं । वैशोमपुत्रेण मचीदेनेन कुक्षपुरभंखापनकथनं । ततः क्रमेण मन्त्र-च-
योधन-मात-सूर्य-देवदत्तानां हनानकथनं । देवदत्तपुत्रस्य मित्रिनामावस्य विदेवाधिपत्यकथनं ।
ततो मित्रिनामावस्यपाद्रीनां हरिवेक-ब्रह्म अभिवन्द्यादीनां विवरकथनं । अथ अभिवन्द्या
वधुनामा पुत्रो बभूव । तस्युपायां हृषहस्त-मन्वावस्तुप्रधत्नीनां हननकथनं विवरकथनं । श्रीरु-
द्रजन्मानकस्य देवविदुषः वस्तु-नारद-पर्यन्ताभिधानाः षणः क्रियाः अभवन् । तेषु पर्यन्ताभ्या-
ं श्रीरुद्रजन्मस्य पुत्र आसीत् । अपौरुषेण वस्तुराजसभायां नारदपर्यन्तयोः ब्राह्मणैः संदणः, तत्र
नारदेन कर्कशापीदेवदत्तस्य मित्रित्वेन समर्थिते पराजयं प्रापिते च पर्यन्ते वस्तुराजस्य
पर्यन्तपञ्चातित्वेन तत्संज्ञमेवाधःपतनहानाकरीर्णमव ।

१८, १९ अर्धे,—अथ मयुराधिपस्य यदेहस्यगादिकथनं । ततः सूरस्य सुवीरस्य च
पुत्र्यनिकथनं । अथ सूरान् अश्वकहव्यादीनामङ्गरकथनं । सुवीराय भेःअश्वकहव्यादीनामङ्ग-
कथनं । अश्वकहव्यैः समुद्रविजय-वस्तुदेवादिदण्डपुत्रकथनं । कुलीभट्टाभिध-नकहव्यादयस्यजन्मकथ-
नम् । भोजकहव्येन उदयेन-मन्वावेनप्रधत्तयः पुत्रा बभूवुरितिकथनं । अथ सुवर्माभिध-नराजस्य
जन्मकथनं । तस्युपायां कालयवनादीनां जन्मकथनादिकं । अथ सुपतिहनामधेन भुजीवदेव
राजस्यसोपस्थितानां देवानां हन्तीनाञ्च परतः नमिभाविनधर्माद्वनमाकथनं । तच्चादि,—अहिं-
ना, मत्स्यमाषकं, अलेपं, ब्रह्मचर्यं निष्कृंभ्यां चेति पञ्चधा पाप्मनां मन्त्रःशतानि । काणिकादिभे-
देन विविधमृत्तिकथनं । भूम्यामिहप्रत्याख्यानकथनमितिकथनं । दंष्ट्रतो चिन्मादिनिहतिकथा-
पुस्तककथनं । दिग्देवानां चंद्रेण्यो निहतिकथनपुस्तककथनं । अतिविपुलादिकपुस्तककथनं ।
भोज-मन्त्र-मन्त्र-दुत-वेद्यादिव्याजकथनमितिकथनं । व्रतादीन्वेतानि मृष्टिनामभ्युदयवाधनामी-
तितिकथनम् । तथा अमलमेदा जीवाः कर्कशजान् कुटोम्यादिषु जायन्ते इति कथनं । अथ
हविषीमलिकादिषु जीवविनाशप्रव्यादितिकथनं । वनेन्द्रिवादिवनेन्द्रियपय्यंला जीवानां शरी-
राकृत्रमाणादिकथनं । अश्वकहव्यैः पुण्यजन्महानाकथनं । वस्तुदेवादीनां पुण्यजन्मकथनं । ततः
अश्वकहव्यैः समुद्रविजयाय राज्याभिषेकं वस्तुदेवस्य समर्थे सुपतिहस्य अमोवासी बभूव । तथा-
भोजकहव्यस्यपि मयुरावासमुदयेनमभिषिक्तं विधातुं निष्यन्तं कपराचेतिविवरकथनम् । अथे-
कदा वस्तुदेवः समुद्रविजयस्य आदंतेन रघवीयोदानं वनम् । ततोऽथ निहन्तव्यमाभिक्षांभ्यामौ
तथात्रां वनानकथनकथनम् । कुक्षामेकां ककीकृत्य जहार । अथ 'कुमारचरितेनैरीहतेदेव जं वन-
मात्रारभीदम् शत्रोःभीति' माषिसेपं कुक्षया अशरीरिनामौ वनमाकाशे विज्ञातुं सर्वं त्रिं बी-
नचदनया मगरान् निष्कृत्य हनाने वनकमेकं निजानाहुरकैरकृष्टस्य च चित्तानां नै निक्षिप-
त्वेनवाच 'कार्यंक्षान्तमनो राजा पैराः सुखं जीवन् चरन्तु क्षमात्रं प्रविशामीति' । अथानौ
उत्तुमीवमहिप्रवेष्टव्यं प्रदक्षं मनो निजवसेटाकां पुरं प्रवौ । तत्र च न मन्मथीविद्याप्रवीणस्य सुवी-
रविद्यावसेवस्य कक्षापित् अविषया कथ्यो वेला-विजयवेवाभिधानयोः वाचिककथनं हनाना

विष्णुयमेनायामकुमारनामानं पुत्रं जनयिष्यात् ततो वत्साहितं महादन्वी प्रविरेज । वत्सामै ।
विद्याधरकुमारपुत्रमप्यमेव ततः कुङ्करावर्तनामधेयं विद्याधरमन्त्ररत्नम् । तत्र च स आभा-
मिधानां विद्याधरकुमारीमप्यस्य कदाचित् तथा समाहितोऽभौ । तद्वारकनामकेन केनचित्
विद्याधरमनुया हृतोऽपि आकाशमागतं भूमीं निपतन्नेव वपस्वुत्वाभ्यां वचकुमारीभ्यां चत्वा-
नमरीं निर्व्यं । तर्हि च आबद्धनामिधानेन केनचित् मन्त्रात्मनोऽर्होऽभौ नान्यन्विद्यारचकोद्गा-
टनेन नान्यर्धमेनाममधेयायाः राजकुमार्याः पाप्मिणीकृतमकरोत् ।

१०, ११ सर्गे,—उज्जयिनीनामस्य श्रीधरराजस्य वसिष्ठः, इन्द्रवर्जितः, नम्रविः, प्रह्लादचोति
चक्षुरो मन्त्रिषु आसन् । चत्सामै राजा मार्दवं पश्चिमपक्षेन आकम्पनादीन् जैनमुनीन्
द्रष्टुमना मन्त्रपश्चिमस्थानमागत्यो । तत्र च तेषां संसर्गे च निर्मदमापन्नः पञ्चनामकं क्षतमथं
राजपदप्रतिष्ठितं विधाय विष्णुकुमारनामकात् जैनमुनेर्दीक्षां जपाम् । जननरमेकदा राज-
मिन्धावनस्थितस्य पक्षस्य विनाशवर्तनेन प्रसादमापन्नस्य च 'मन्त्राद्यं यावत् त्वं राज्यं चरो मरेति'
वक्ष्ये वरदानपूष्पकमेकान्स्थितस्य तस्य पुरतो वसिष्ठप्रह्लादराकम्पनाचार्यादिविः संप्रार्थितो
विष्णुकुमार आजगाम । आगत्य च स वसिष्ठविरहितं तस्यै निवेद्यन् तस्यै वादयेन वसिष्ठं
मभाजयितुं वसिष्ठनामपुरं प्रति प्रवृत्तः । तत्र हि स वक्ष्योऽभ्यर्थ्यया मुनीनामवस्थानाच्च वक्ष्ये
महाभात पादचयमितां भूमिं लब्ध्वा 'पापं पश्य मे पादचयं' इति आचरन्नेव महाकायतया
प्योतिष्ठन्नमासृजन् पादेनैकेन मेघं द्वितीयेन च मानुषेण त्रयेण मन्त्राभ्य इतीयस्यावकाशा-
भ्यान् प्रभावेकात्यर्थं सुभित इव बभौ । अथ सुरासुरप्रवृत्तिविः सादरं प्रसादमानेऽप्ये ज्ञानैरेव
महाकायं संवृत्य प्रकृतिमापदे । अपि च तदनृजया देवादयो वसिष्ठं वृद्धा विनिवृत्तः च
सुरास्त्रान् तं देहास्त्रिभारुयासासुः । इति प्रसङ्गेन विष्णुकुमारचरित्रवचनपुरःसरं विस्तरं
आबद्धनचरित्रकथनं । तत्र त्रिकोणकलिङ्गमेवादुहितुः वधमधुमाया विवरणादिकथनम् ।

११—१४ सर्गे,—अथैकदा काश्रुनेऽस्ये नान्यर्धमेना सच वसुदेवस्य पार्श्वजनेन्द्रप्रतिमा-
पूजनाय तन्मन्दिरप्रवेष्टकान् कृत्यन्तीं कामवि नीलोत्पलदलश्यामां कन्यां पश्यतो जनेऽविकार-
दर्शनेन ईर्ष्याकृत्यापितहृदया नान्यर्धमेना मरितं हारान्तरं तं जिवेन्मृदुमिति नीता तेन सच
कोपावस्था भगवन् तृहाव । अथ स्रष्टुमनास्य पादपतनेन प्रियां प्रसादयतो वसुदेवस्य निवृत्ते
काचित् हवा घटी, विद्या आजगाम । सा च दत्तात्रीर्मादा क्षतावनपरिपक्वा सती तमेवकाच
राजम् वृषते चैवमापुष्पता यत् पुरा किञ्च इवमेवरो विजयनवे भरते विन्धुसारावधारः
प्रवृत्ता जपाम् । तदा वसु उपभोगायाः वक्ष्ये राजवपिचाः तपसि निरता आसन् ।
तेषु नमि विमलिनामानावभौ आतरो विमलपन्नस्य पादयोः निरतावभूतां तेषु हि चत्वर्यं प्रसा-
दमन्मन्त्रं विमलमोऽभौ दित्यदित्यभिधानाभ्यां तयोः पत्नीभ्यां विद्याकोचं प्रदर्शो । तत्र मनु-
माव-कौशिक-त्रैलोक्य-नाम्न-भूमिपुत्र-वादित्य-सोमचर-मानहप्रथमतोविद्याचार्या इति क-
थनं । किञ्च, मैत्री-प्रह्लादी-राक्षसी-वहारिणी महाभौमी-महाचेता-मायूरी-काश्रुनीपक्षिणी

विद्यायां नामकचर्यं । तथा,—इत्येव पञ्चम-मानादिभेदेन चैव । विद्याधरा कविताः, तत्र विद्यायां
 वाचा । तेषां नामकचर्येण इति कथ्यं । तथाचि मैत्रीयां मैत्रिक,कौमिकानां कौमिक इत्यादिना
 स्वस्मृत्तं तत्र विविमिक्तानि कथं मानाभिधानक विद्याधरपदेः शेषमात्रं चिरञ्चयी नाम ।
 पाश्चिमेत्येवमेषां पूजायकरे वा कथापुस्तकां चर्योक्तिसूत्रं । मीलनरा नाम मर्गकी, वा चि
 मरुत्तुल्येति तस्यां शीतिर्मे निरामिह । अथेवं भवदर्थमादारभ्य शूत्रेण वृद्धेन परिच-
 क्तापाज्ज्या मनसमेव परताः स्मरणं ज्ञानेव पञ्चमी मदनमातिशयिणी नीता । मरुत्तुल्यं दर्शनदा-
 नेन भवतैव ह्यमार्थोक्तमकारो ज्ञान इत्युक्ता चिरञ्चयी मते । निश्चयः । अथैवदा निज्यायां
 वेताककथा अपचारितोऽमे । वसुदेवो विद्याधरपुराधिष्ठितं बीमम् नाम निरिवरं प्राप्य तत्र
 मीलनमः पाणिपदं विधाय च पौरज्जममुक्तान् तस्यां कथादिविरक्तं श्रुत्वा । अथ
 मीलनकथपरिचयं मीलनकथां विद्याधरेण मीलनयोः परस्परहानाकलीनं । दीनवेधेन
 वसुदेवस्य देहभक्तकथनं । अथ बीमश्रीतिनामिकथा कथापि न कथाया भव वसुदेवस्य
 विद्याधरकथनप्रहेन मरुत्तुल्येति ह्यमामुक्तिकः कामविवरकथन, तत्र विद्युरेव मरुत्तु
 श्रुताश्रमकथनिकपद । अथ वसुदेवस्य निरुक्तपुरज्जमपूजकं राजनवधामकरं पञ्चजन-
 कथापाणिपदहानाकथनं । ततस्तस्य वेदमामपुरज्जमपुर-मरुत्तुल्यमिनामकं राजानं
 विद्यात् तन्कथायाः कथितायाः पाणिपदकथनं । तथाच तस्यां कथितानिधानपुत्रज-
 नकथनम् । अथ वसुदेवस्य ज्ञानमृत्पाणी-मरुत्तुल्यमिनामकं पुर-रक्षाचर्यमपुरज्जमपूजकं तत्र-
 त्याभिः राजकुमारीभिः मरुत्तुल्यमिनामकम् ।

१३—१८, मते,—अथ दत्तात्रेयपुरपुरपुरे दधिमन्त्रेण मरुत्तुल्यस्य मन्त्रेण कौरवा-
 न्मन्त्रयन्तस्य कर्तव्यीयस्य कामधेनुनिमित्तं जमदग्निविधानं, तथा परशुरामेण कर्तव्यीयना-
 जनादिविरक्तकथनं, अथ परशुरामः (मप्रज्जमः) निःकथिषां श्रुतिगीमकरादितिकथनम् ।
 अथावकरे कर्तव्यीयान्मन्त्रमात्रेण चर्योक्तं वाचीन् । ना चि कामदग्नामन्त्रं प्रपन्नायां कौमिकस्य
 कुवेरायैव दुर्भोगानामकं पञ्चमं श्रुते । अथामे दुर्भोगस्यैव कामदग्नामि निरन्विता रक्षा-
 जनिवाराम् अत्राश्रया श्रुतिर्वा चर्योक्तमिहानकथनम् । मदनवेधेन मरुत्तुल्यस्य विद्याध-
 रकथनं । तस्यां तस्य अनादित्तःमरुत्तुल्यमिहानकथनं । अथ मदनवेधकथपरिचयः श्रुतमन्त्राः
 वसुदेवपुरज्जमपूजकलीकथनं, ततो ज्ञानवदस्य तस्य परिचयकथाभाजकरं कथापुरज्जमपू-
 जकं वेदवत्तुल्यमिहाना विद्याधरकुमायां मरुत्तुल्यमिहानकथनम् । प्रमत्तं मन्त्रमन्त्रानाम विद्यु-
 र्दृष्ट्या हानाकथनं । निरुक्तमरुत्तुल्यस्य मन्त्रमन्त्रमन्त्रेति मन्त्रोक्तं । पुरा विद्युः पावकानि-
 कीपुत्राभिधानः कौपीयनिरभूत् । तस्य चि प्रियतुल्यरीतिमन्त्रानाम् श्रुतमन्त्रां कुमारी भूम् ।
 अथ वसुदेवस्यः पाणिपदकथनं तन्मृगीमन्त्रेण वाच्योपायं चर्योक्तिं चकार । तत्र चि
 तस्य वेदमन्त्रं विप्रैक मरुत्तुल्यस्य मन्त्रमन्त्रमन्त्रेति मन्त्रोक्तं मन्त्रमन्त्रमन्त्रेति मन्त्रमन्त्रमन्त्रेति
 मन्त्रमन्त्रमन्त्रमन्त्रेति मन्त्रमन्त्रमन्त्रमन्त्रेति मन्त्रमन्त्रमन्त्रमन्त्रेति मन्त्रमन्त्रमन्त्रमन्त्रेति ।

१८—१९, पञ्च,—आवयवा कामदेवद्वयस्यापि प्रविष्टा जैनमन्दिरस्य नामकारककथन-
मुक्तेन कामदेवनामकपौरिषाऽपिनरतिकासप्रतिमाहनालकथनं । अथ कामदेवनामककथनम् ।
कामदेवनामकपौरिषः सन्पूर्वपूर्वचन्द्रमुखी चन्द्रमयी नाम कन्यका आसीत् । बहुदेवैःपि प्रत्यक्षं
कामदेवद्वयं प्रविष्टा जिनैश्चन्द्रमयीं वरति रतिवत्प्रसन्नपूजत् । अथ मन्त्रेण कामदेवेन तस्यै
चन्द्रमयी समर्पितेतिवाणीं राज्ञ रवीपुत्रस्य पुत्री मिश्रस्य बहुदेवमौन्य्याद्यन्तं मिथी च जिन-
रामपुराणं तन्निषा बहुदेवाय प्रदत्तेतिविरक्तकथनं । रवीपुत्रस्य अन्नादिहनालकीर्णम् ।
अन्तर्गतमन्त्रादिपदेनमया प्रभावत्वा साक्षं बहुदेवस्य विवाहवर्णनं । अथ तस्य भोक्तरामसु-
तायाः जरायाः पार्श्वपक्षपूर्वकं तस्यां जगन्मुक्तारनामकपुत्रोन्मादनकथनं । अथ हरिहपुरपुरन्द-
रस्य बधिरस्य तनयायाः रोहिण्याः सत्यम्बरमयीं समुद्रविजयेन च मृतं तस्य युद्धे जयनामकथनं । ततो
विजये 'बहुदेवोऽवसिति' प्रत्यभिज्ञाय भाग्यं वात् तमासिद्धिहेतिविरक्तकथनं । अथ रोहि-
ण्याः मरुचन्द्रमिथय रक्तः समजायत, य च सुतरामभिरामतया राम इति समाख्यामाय । अथ
बहुदेवस्य परिणीताभिः सखीभिः साक्षं मःकेतनपुरीप्रत्यागमनमहेत्यववर्णनम् ।

२१—२२, पञ्च,—अथैकदा चन्द्रार्धेद्विशारदः सखिभ्योः कंसादिभि मृतं बहुदेवो जारामन्-
दिहं चरा राजद्वयं जगाम । तत्र च वे चि मिहपुराणानि मिहुरं जीवपात्रं दृष्ट्वा मां
दंष्ट्रं विजितं तस्यै दंष्ट्रिणेन साक्षं द्ष्टेन सुतां मे दःखासीति, बोधकां पुत्रा बहुदेवः कंठेन वीर-
पनाकामयाचयत् । कंसापि मुक्तासनादेव मिहुरं वृत्ता जारामन्स्य पुरतस्तनुपदीचकार ।
अथ कंठस्य अन्नाहनालकथनं । तत्र कौशाब्धीयान्तिना मयकारिणा कथावित्तं वसुनाग्रशे
मक्षुषावधेऽपि प्राक्तं सुमनिर्दिष्टेवेक प्रतिपालितं तत्कथनं । अथ जारामन्स्य मक्षुषां नामानां
ततोऽहङ्कितमिषिपादेन पञ्चापस्तुपदेनयोः पुत्रोऽसाविति सम्माननेवाय तस्यै कन्या जीवदुवद
प्रददौ । अथ कंसापि मन्त्ररामभूतेन जविनरसुपदेन कारागारं निविष्टं च राजवदप्रतिष्ठितो-
मौ बहुदेवनामीय कारारं देवकीं मुददित्वा मेन तस्यै प्राचयत् । अथैकदा जारामन्कुमारी
जीवदुवदः कंठमेव प्राच मया च तन्मन्त्रकमुनेः प्रमुखात् पुत्रं देवका अं वे चि भरिता स वसु
पत्न्युः पितृव वे वसुतिरिति । अथ जिनस्यैव तं कंठेन बहुदेवं प्रनायं प्रकृतिसमये वाचा देवका
मदुमयेऽस्मिन् वरः प्राप्तिः सोऽपि अविज्ञातहनालकस्यै वरं प्रददौ । अथ देवकी बहुदेवाभ्यां
कंठमेव च जिनमन्त्रकमुनेराचमनपूर्वकं सावधानिषेदम् । तत्र उपपन्नकंसादीनां अन्नादि
विरक्तकथनं । देवकीवनामककथनम् । तत्र देवकाः वरने अं वसुपत्न्यदाविधारी अन्नावचं
विषाच कंसादीन् विहस्य च पिबेत् । क्षितिं भोक्तासीति कथनं । देवकाः अन्नेषां वसां पुषायां
रामस्य च पूर्वजकहनालकीर्णम् । तत्र उपपन्न-देवका-अनौकद-अनीकदा-मन्त्र-जिन
अन्नामकदेवकीपुषापावका-अनरकमकथनम् । अथ जिने-दस्य हरिहपुरेहरिमकथनकथनम्

रामकन्यावैविध्यकथनं । अथ करामन्यक दुष्टिदपरिदेहिदेन चत्वर्यं कलात्रद्वयक रामकन्या-
विधनार्थं कालवचनानिधानमिजपुत्रेणं तथा अतुलनाकावर्तनामकवर्णये रामकन्यायां न त्र
विधनहनामककथनम् । अथ करामन्यत्रेरितक मद्वातुरपरामितक ताभां पराम्यकीर्णम् ।

२८-३०, चर्मे,—अथानन्दे कुबेरकन्याः शिवाया सुलभद्वन्द्वनादिहनामककथनं । तद्वर्णे
अरिहनेमिनामकक जिनेन्दुना जगदहनामककथनं । पूर्ववत् पुरन्दरादिहन्दारकहन्दैरज्जिमेक
पुरन्दरसुन्दर्याः शिवातनयपचकपूर्वर्णं देव्यः समर्पकविहरककथनं । अथ वेपां सुनेदमिहारी-
नम्न शिवोरमिपेकनामकरवादिहरकविहरककथनं । अथ मयेन जनेन्दुजनमिनेन्दुसोपकथना-
दिहक । अथ करामन्यः आनुमिधनवार्तां पुन्या मोधेन अकान्तिव बहुकुलमिधनाय कार्यं अनु-
रुद्धयेः मधुरामुदिच प्रथये । हनाममिममाककथनं तथावेवमिति मया हविमोक्षवादवादवः
चर्मे मर्त्ये प्रियजनैः वावर्णो दिव्यमृदिह मन्मथारेभिरे । अथ करामन्योऽपि देवानामनुमाजी कथ्य ।
अथेकदा वादवादवः मर्त्ये विजयमिरिमुपान्तिस्मितमाधाय करामन्यहानुवर्णनं निजस्य च
अनुग्रहाय नं प्रत्येचन । तदा कसु दैवमिवोनेन अरतार्थमिवाविभिः दिव्यसामर्थ्यदेव चक्रमचिता
मिर्चिताः । अथानन्दे समुपखितोऽपैः करामन्यः आकाशमासाभिर्दक्षानामिव वादवर्णं चक्रम
नवागतां हयानेकामहकन् । ‘महे विपुला कक्षां चं कन्याभारो ह्यनत इति । का च वादवर्णमि-
मैकमवाच, देव मृचतां, रामस्यवाचिधरेमिमतप्रभावक करामन्यक प्रभावेक चक्रमहद्वचार्ता
जान्ते शान्तरमाचितामाचयि वादवार्तां तमाचवर्णनं विज्ञाय चवत्तामां वेपां चक्रप्रविष्टार्तां
चिताराजिरियं पुरतो ह्यनत इति । अथ निजस्य अरतीवाक्यमेवं विखितोऽपैः अथ सुकुल्यनैः
प्रमिनिहन् च रामस्यमाकथनम् । अथ वादवोऽपि उपकथनमुद्वन्तः जनमिवेरना तथा सुचय-
वतकिरे ।

३१-३३, चर्मे,—हारकानिर्घोषं । श्रीकन्यक रामन्यवर्णकन्यापरिहयककथनं । मैमिजुमार-
नवर्णमिवरचं । बारदक्ष हारवत्तामाजयककथनमेवं तथा अकविहरककीर्णम् । तव दैव्यं-
पुरमिवाचय अकहनेः सुमिवाभिधेयक मापयक पुषोऽपं देवानामनुपरेच अहये चर्मे अरवका-
जिनामममधीत्य अधिम्य च आकाशमाजीर्णं विद्यां पाचमिधेयका चंवाचंवर्यं सेवे-इति
हनामककथनं । बारदक्षोऽपदेवेन श्रीकन्यक वक्षिणीहरकविहरककथनं । अथेकदा श्रीकन्येन
वक्षिणीमुचमिभूतं ताम्बुलमंयुकागेम चनेक ईधं कवाचितावाः चत्वारमावाः जयममभिर-
जयेन देव मद्मन्यवदिति’ पुन्या अचरणी येवं हरिचयिता आचमिमिमेव कविर्णो देवमा-
मिव वक्षिणीं विदय विधीये च कुलमाह्विं वादोक्तकाः कवीमाज्यववाचयेति हनामक-
थनं । अथ वक्षिणाः पुचममवाचनारं पुनकेतुनामकेनाहुरेकापचनचनयोऽकाः अदिराटमाव-
चकचक्षिः वाः आचिवोऽपैः मैकूटवरविधयका काकचम्यराकका राधो अचिता कचकवाचका
चमभिततः पुचमिमेवेवेक प्रतिपाक्षितयेति हनामकीर्णम् । अथ बारदक्षोऽपदेवेन पुचवार्तावि-
ज्ञायका मयेव श्रीकन्यः वेरवावाच इति विवरककथनं । मये बारदक्ष विदेववाचि-जीमन्त-

मत्त । अथ कृष्णमभिधायितुं नवसहस्र जरासन्धस्य द्वारकान्तमहतात्मकचर्म । आदयमानधरोऽ-
 दुवे वनवेतानां तदुभयवचसापिनानां प्रत्येक मासादिकचर्म । तत्र मन्वाकर्णचर्म । कृष्णकृत-
 जरासन्धवचर्ममत्त । अथ जरासन्धस्य निषनामकरं द्वीपदुर्घोषमदुःशासनादीनां निर्वेदना-
 पन्नानां विदुरवलीपान् जैनदीपादिपटवचर्म । कर्केषु च सुदर्भेनोष्णं कर्केषु च विहाव
 हनवचलीपान् जैनदीपां जपाच, तत्स्थानं कर्केषुचोष्णं सुविष्णुःतमिति कचर्म ।

११—१४, सर्ग.—जरासन्धप्रधतीनां आदयमानामन्दस्थानामन्दपुरमित्राणां जैनमन्द-
 रदुर्घरं ज्ञानमिति कचर्म । अथ श्रीकृष्णस्य दक्षिणदेशादिविजयचर्म । तेन च महदेवाय यदु-
 र्वशीयाय राजशृङ्गपदम्, उपसेनसुताय मासुरं, पाण्डवेशः चास्त्रिणपदं, वज्रनाभाय कौशल-
 पुरस्य हनमिति कचर्म । अथैकदा मारुत्योऽदेष्टेन धातकीकृष्णभारतात्मैतामरकङ्काभिधान-
 पुराधिपस्य पद्मनाभस्य द्वैपदीवरकहतात्मकचर्म । अनन्तरं विदितहतात्मनां पाण्डवानां शार्ङ्गे
 वल्लभेनवादिभिर्निर्दुवसैश्च देवरथपाशाद्येन स्वकाःश्रुधिमनीष्यं तस्युरं समुपस्थितानां तेषां
 द्वैपदीपुनश्चरविवरकचर्म । अथ भूय एव वेनोपावेन सागरमुनीष्यं वेलायां समागतानां
 मलयभूधरयोःमादर्भेनैव हतविनानां तेषां तत्र मन्त्राभिधानपुरीनिर्वाकपूज्यंमनवस्थानादि-
 विवरकचर्म ।

१५—१६, सर्ग.—शकदुःश्वा उपया सद्यः प्रयुक्ततमस्य अनिवरदस्य विवाहादिवर्चनं ।
 श्रीकृष्णस्य वशिष्ठादिभिः सद्यः रैवतविचारचर्म । जेनिजिमस्य वैराग्योत्थनविवरक-
 चर्म । रन्धादिभिः सुरनिकरैस्तस्य अभिवेकानुष्ठानहतात्मकचर्म । अथ वल्लभेनवादिभिर्निषि-
 क्षमानोऽपि जिननेमिषयपवरकाच्च निरिराजं जमानेति विवरकचर्म । तत्र जिनस्य ध्यानानु-
 स्ठानकचर्मप्रपञ्चेन ध्यानसकचर्म । तत्र अस्त्रिणस्य मनसो वनसंवननतया रक्षापश्चिन्तायाः
 अन्तर्निरोधो ध्यानमिति कचर्म । तत्र दुःखविधाताय चतुष्टयं । ध्यानज्ञाने रौद्रहेति द्विविधं ।
 तत्र बाह्यमाकर्षति तद्वैविध्यं । बाह्यस्य आकम्पनादिकं । आन्तरस्य चतुर्भेदं यथा, अनादेवस्य
 विषयस्य अनुत्पत्तिरिति, उत्पन्नस्य च तस्य विरोधश्चेति, तथा मनोश्चक्षुर्विप्ररोधस्यानुत्पत्ति-
 रिति, उत्पन्नस्य च तद्विरोधस्य अन्तर्निष्ठा चेति । तत्र अनुपादेयदुःखस्य साधनं चेतनादि-
 कमिति ज्ञेयं । तत्र बाह्यविषयकादिकम् । आध्यात्मिकं यानादिप्रकोपणं । शरीरं हन्युस्त्रादि-
 निवन्धनं । मानस्य शोकदोर्बनस्यादिकमिति चतुर्भिर्धे । सर्वेष्टाःस्य अमनोश्चक्षुः उत्पत्तिःशु-
 द्धितिश्चिन्ताप्रवृत्तिर्वागध्यामिति ज्ञेयं । एतन्मन्त्राविक्रमिति समाख्यातं । संकल्पाध्वपदानकचं
 हितोपानु उत्पन्नस्यमनोश्चक्षुःस्य कचमन्त्रावः स्त्रादिभिः । अथ मनोश्चक्षुः पुनःकलपधनधाव्यादेः
 दुःखसाधनत्वं वाङ्मिति ज्ञेयं । आध्यात्मिकस्य तत्त्वविनादिसाधनेन चारोग्यादिकं । मानसं चक्षुः
 शौमनस्यादिकमिति । अथ ऐहिकानुपकस्य मनोश्चक्षुःस्य वक्तुमे विप्ररोधो माधुर्हितसंकल्पक्षती-
 यमार्गध्यानं विज्ञातव्यं । अथ पूर्वोत्पन्नस्य मनोश्चक्षुर्विप्ररोधस्य अभावे अक्षयवान् चतुर्भेदार्थं
 ध्यामिति । अथ रौद्रस्य ध्यानस्य विंशति-धरद-सेव-व्यापनम्भेन चतुर्भिर्धकचर्म । तत्र

तत्र रामकृत्यान्नामकरीष कर्त्तव्यं वाद्वानां पुराविनाशं हारकया कार्यं यत्किदापि विनाशना-
 त्तिकचनं । पुरा किञ्च नेमिनिर्मलः कृत्यादिभिरन्वर्तितं रवनाद्य देवायनमूनेः केचन कार्यं
 हारकया बहुना दातव्यं, तथा कृत्यकौशल्या जराकुलना कृत्यत्र निवर्तनं यत्किञ्चीति ।
 तदेतन् पुनः मितरां निर्दिष्टक कणाकृत्योः हारकापरित्यागपूर्वकं दक्षिणप्रदेशमनकचनं ।
 यच्च वाद्वानां विनाशेन स्वत्यये लोकव्यवहारेः रामकृत्योः दक्षिणमधुरामुदिक प्रवापकचनं ।
 तत्र यममध्ये त्रयव्यासायां त्रयानक कृत्यत्र जराकुलः रमिचित्तमरेण चरद्वेषमादिकचनं ।
 यत्किदेवविद्यापयवर्तनं । जराकुलमुक्तमुक्तकृत्यान्नामां पाञ्चवानी यत्किदेवभीषमनमपूर्वकं कृत्य-
 कौशलेद्वेषिकचनमाह्वनं । यत्किदेवका तपचरनं । पाञ्चवादीनां प्रव्याहनाकचनं । देवां निर्वाह-
 नातिकचनञ्च । नेमिनिर्वाहकीर्तनञ्च ।

No. 2041. त्रिलोकसारः वा त्रिलोयसारो, सटीकः। Substance, court-try-
 made paper, 10½ x 4½ inches. Folia, 257. Lines, 9 on a page. Extent,
 5,143 ślokaś. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta,
 Government of India. Appearance, old. Prose and verse. Generally correct.

Triloka-sāra ALIAS **Tiloya-sāro**. A description of the three
 regions of the Universe. The work is in Māgadhi verse, and extends to
 one thousand and nine stanzas. Attached to it is a Sanskrit commentary
 by Mādhavachandra Traividyā, who says he has followed the opinion of
 Nemichandra Siddhāntadeva, but it is not clearly stated whether this
 Nemichandra was the author of the text, or an earlier commentator.
 CONTENTS. Various kinds of regions, such as Bhavaras, Vyantara,
 Jyotiḥ, Vimāna, Nara, Tiryyak and Jina. Eternity of regions. Nihilism
 refuted. Agency of God in their creation refuted. Action of nature.
 Eternity of matter. Theory of illusion refuted. Theory of imperma-
 nence refuted. Regions compared to the evanescence of musical sounds.
 Extent equal to 14 *rajjus*. Extent of a *rajjū*. Various kinds of measures.
 Various kinds of reckoning in relation to number, extension, solidity,
 expansion &c. These measures applied to practical purposes in measuring
 areas of land and water. The seven oceans relating to the earth. Regions of
 the earth. Distribution of heat and cold. Countries, their subdivisions &c.
 Hills. The river Vaitarani in the way to hell. The dwellers of hell. The
 number of Jina quarters. Countries in the 14 regions of the universe,
 their inhabitants. Asuras dwelling there,—other spiritual beings. The
 army of Hara. Characteristics of Asuras. Trees. Placing of images near

the root of sacred trees. Regions of Indra and others. The census of their inhabitants.

Description of Vyāntara lokas. The number of Jaina temples therein. Various kinds of kings who dwell therein—such as Kinnara, Kimpurasha, Mahoraga &c. Trees fit for Chaityas; these are Asoka, Champaka, Nāgakesara, Tumbura, Vāṭa, Asvattha, Tulasi and Kadamba. Jambudvīpa stands to the east of the Vyāntara region.

Description of Jyotiṣ loka. In this chapter are given accounts of the celestial luminaries, and casually of the 16 continents or great islands, Jambudvīpa, Ghātaki-khanda-dvīpa, &c. Sixteen other continents. Characters of the different oceans connected with the continents. Stars and planets, their distance from each other. Planets reckoned at 88, their names. The paths, motions, dimensions &c. of the sun and the moon. Night and day, their causes and those of their decrease and increase. Intercalary months. Equinoxes, and other details regarding the motions of the earth.

Description of Vimanā loka, or the region of the Devas. Devas and Jaina worship there.

Sacred places in the Nara loka. This includes notices of a great number of sacred places on earth and their presiding divinities.

Characteristics of emperors and their belongings. Descriptions of various distinguished Jaina emperors of India.

Description of the salt ocean and its belongings, including various sacred places therein.

The Sanskrit contents given below will be found fuller and more detailed.

Beginning वक्रोर्विद्विषामणि-किरककलःवक्वक्वकककिरकः ।

विमलयरकमिचदं निष्ठारकचदं कम भःमि ३ १ ३

मयकःमिर्न मयःमिर्न विमलयरनिचिप मयःमिर्न मयःमिर्न ।

मयःमिर्न मयःमिर्न मयःमिर्न मयःमिर्न मयःमिर्न ३ १ ३

मयःमिर्न मयःमिर्न मयःमिर्न मयःमिर्न मयःमिर्न ३ १ ३

मयःमिर्न मयःमिर्न मयःमिर्न मयःमिर्न मयःमिर्न ३ १ ३

वीकःमिर्न । विमलयरकमिचदं निष्ठारकचदं कम भःमि ३ १ ३

मयःमिर्न मयःमिर्न मयःमिर्न मयःमिर्न मयःमिर्न ३ १ ३

मयःमिर्न मयःमिर्न मयःमिर्न मयःमिर्न मयःमिर्न ३ १ ३

मयःमिर्न मयःमिर्न मयःमिर्न मयःमिर्न मयःमिर्न ३ १ ३

यथादक्षिणवृत्तायां विषयस्य दध्नुःप्रवृत्तिरिह यथा ।

तन्मात्रमप्यनुदत्तादनर्थं धनकुलमिति मित्रमिव च मदः ॥

श्रीमदप्रतिष्ठाप्रतिमितिः प्रतिपद्यतिः करस्य भवने मित्रमप्यनुदत्तादनर्थं धनकुलमप्यनुदत्तादधिपार-
जयाः सुवराय प्रतिबोधनः जनाद्येव विनयेन प्रवृत्तिबोधनाय विज्ञापकवारणामात्रं धनसारस्य न
मदादौ निर्भिन्नतः शास्त्रपरिणामादिव फलकुलमवबोध्य विमिश्रितदेवतामभिष्टेति ।
'वत्तमेव' इति । अपार्था कथ्यते । वत्तमात्रं नमस्यामि नमस्करोमि । वत्, विमलपरमे-
तत्तत्तं विमलतरनेमिचन्द्रं । इत्यादि ।

End. इति तेमिचन्द्रमणिना अल्पमुद्वेगमयकं दिव्यमेव ।

रद्वयो तिस्रोऽथपारो वत्तं तु तं वज्रमुदाहरिया ॥ १००८ ॥

टीकायाः । मुचनेमिचन्द्रमण्ड-कदिमयगात्रा तच्च तच्च रददा ।

साधवचन्द्रमिति को निरुक्तमप्यनुदत्तामण्डले ॥

सक्रीयमुचनेमिचन्द्रमिदं निरुक्तमिति मन्त्राः । अथ वा धनकुलं नैमिचन्द्रमिदं निरुक्त-
नामभिप्रायानुसारिणः कतिपयमात्रः । साधवचन्द्रमैव विद्येतापि तत्र तत्र रचिताः । इदम-
प्यर्थोदाहार्यं रनुमरणीयं । मन्त्रतमस्तुः रक्तमात्रमप्यनुदत्तामण्डले कुर्वन्मिदं भवन् करोति ।

अथ निरुक्तमिदं रद्वयो उच्यते यामा उच्यते परमेष्ठि ।

इत्यप्यनुदत्ताकारो भवे भवे स सुखं दिव्य ॥

Colophon. इति श्रीनैमिचन्द्रमिदं निरुक्तमिति नामभिप्रायानुसारिणः साधवचन्द्रमैव विद्येन-
रचिता पैलोक्तमप्यनुदत्तामण्डले ।

विषयः । दध्नुः भवन्मन्त्र-श्रुतिः-विमान-नरतिथ्यं क्लेश-जिनमन्त्रमप्यनुदत्तामण्ड-
रकचयनं । लोकस्य अस्तितादिकचयनं । तत्र शुद्ध्यादनिराकरणं । ईश्वरकलेकनिराकरणं ।
समाधिमन्त्रमन्त्रकचयनं । परमात्मादन्त्रनिराकरणं । मायावादनिराकरणं । अक्षिकमन्त्रनिरासः
लोकस्य (भवन्मन्त्र) मुरजमन्त्रमन्त्रकचयनं । तत्र अतुर्दशरज्जुमन्त्रकचयनं । अमृतमेष्टाः सप्तमे
भागे रज्जुमन्त्र सप्तकचयनं । हन्तादन्त्रादीनां मानानां प्रतिपत्तिकचयनं । मानप्रतिपत्तिकचयनं ।
तत्र लौकिकलोकानामभेदे विविधमानकचयनं । तत्र मानोक्तानामानमन्त्रमानप्रतिमान तन्त्र-
मन्त्रानामभेदे लौकिकमानस्य वृद्धिपक्षकचयनं । इत्येवमाहुतः अभेदे लोकानामानस्य अतुर्द-
शकचयनं । तत्र इत्यादीनां क्रमेण अष्टमेष्टादशकचयनं । मन्त्राप्रमाणप्राप्तामन्त्र-भेदेन इत्यस्य
वैविध्यकचयनं । संश्लेषमन्त्रेयमन्त्रमन्त्रमिति संख्यापि विविधा । तत्र अमन्त्रेयमन्त्रमन्त्र प्रत्येकं वि-
विधं परीतं युक्तं द्विकवारमिति । अथ मन्त्रेयमन्त्रमन्त्रमिति, अमन्त्र, मन्त्राका, प्रतिमन्त्राका,
मन्त्राकाश्रितेति चत्वारि कुत्रापि कथयितव्यानि । तत्र अतुर्दश कुत्रापि यासादिपरिमाणकचयनं
चेष्टकचयनमप्यनुदत्तामण्डले । तत्र चेष्टमन्त्रादीनां क्रमेण । कुत्रापि यातमन्त्रादिपरिमाणमप्यनुदत्ता-
प्रकारकचयनं । क्रमेणानेन सप्तमेष्टासंश्लेषमन्त्रमन्त्रेः सप्तकचयनं । एवं विषयमन्त्रमन्त्राका । तत्र

अथ ज्योतिषोक्तकथनिकथनं । तत्र जिननेत्रं च आदिकथनं । अन्-आदित्य-चन्द्र-नक्षत्र-प्रकीर्णकनाराभेदात् पञ्चविधज्योतिष्यवेदकथनं । एतन्मन्त्रमुत्तेज्य वेदकथनदीपनिकथनं यथा,—
जम्बूद्वीपः, धातकीचन्द्रद्वीपः, पञ्चद्वारः, वारविनारः, वीरवारः, वृत्तवारः, चोदवारः, मन्दीव-
रवारः, अरववारः, अरवाभावरवारः, कुण्डवारः, ब्रह्मवारः, वचनवारः, मन्त्रवारः, कुम्भवारः,
मोक्षवारश्चेति ।

अथविधवेदकथनदीपकथनं यथा,—जम्बूद्वीपः, धातकीचन्द्रद्वीपः, विन्दुवारः, जामवारः,
अज्ञानवारः, विदुषिकवारः, कथवारः, वृत्तवारः, वचनवारः, वैकुण्ठवारः, जामवारः, भूतवारः, वच-
नवारः, देववारः, अक्षीववारः, सप्तधूरनकथति । तत्र सप्तधूरनकथति, काशोदक ज्युषितेनिकथन-
पूर्वकं पूर्वोक्तद्वीपनामभिः प्रत्येकं समुद्रनामकथनम् । जम्बूद्वीपादीनां प्रत्येकं विस्तारसंख्याना-
दिकथनं । समुद्रेषु प्रत्येकं रसविशेषकथनं । तत्र सप्तधूरनमुद्रे, काशोदकमुद्रे, सप्तधूरनकथ-
नमुद्रे च जलचराः सन्ति नाम्नेनिकथनं । समुद्राद्येतेतरविमानाश्च कर्णवीर्यमूनिविमानाश्च
पय्यनपय्यंतद्वयनिकथनं । ताराणां क्षितिस्थानादिकथनं । अम्बादीनां क्षितिस्थानादि-
निकथनं । ज्योतिर्विमानकथनकथनं । यथादीनां वासादिकथनं । वीणां किरणप्रमादनि-
कथनं । अम्बादीनां विमानवाचकानां कथादिकथनं । केवाचिञ्चनवाचां दिग्विमानकथनं ।
अज्ञाचलनक्षत्रनिकथनं । यथाज्ञाननक्षानक्षनकथनं । विद्याज्ञानयनप्रकारकथनं । पूर्वोक्तज्यु-
षेयप्रमादादिकथनं । अथसप्तधूरनप्रक्रियाकथनं । ज्योतिर्विन्मसंख्याज्ञानयनादिप्रकारकथनं ।
अम्बस्य परिवारकथनं । अम्बाजीतिपथाणां नामानि यथा,—काश-विशाल-सोहित-कनक-
कनकसंख्या-अनन्द-दुग्धुभि-रत्ननिभ-कथनिर्भासप्रभृतयः । सूर्याचन्द्रोत्तराश्विनाश्विनकथनं ।
तयोः वीचीनिकथनादिकं । अम्बादीनां परिध्यानयनप्रक्रियाकथनं । दिनरात्रिकथनं ।
तयोः प्रागष्टिकारकथनं । अथनाशानयनप्रकारकथनं । सूर्याचन्द्रयोः जलनप्रकारकथनं ।
अक्षोदयानयनप्रकारकथनं । आपानयनप्रक्रियाकथनं । समुद्रचारसेवनिकथनम् । वेदिकासेव-
फलादिकथनं । द्वीपचारकथनं । अम्बदिपथवासप्रमादादिकथनं । सूर्यनापथ्य सेवविमान-
प्रक्रियाकथनं । अम्बादित्यपथाणां परिधितत्त्वकालानयनप्रकारकथनं । अम्बादित्योर्नक्षत्र-
भुक्तिकालानयनप्रकारकथनं । राशेः मन्त्रभुक्तिकथनं । मन्त्रासप्रकारप्रतिपादनं । दक्षि-
ज्वालारायकप्रारम्भे मन्त्रावयकप्रकारकथनं । विदुषे पञ्चनक्षत्रादीनामानयनप्रकारकथनं । तारा-
वादाकारविशेषकथनं । क्षतिकारदीनां परिवारताराकथनं । तत्वेज्जा तु एकादशोत्तराश्विनाश्वि-
नक्षत्र (११११) भित्तिकथनम् ।

अथ विमानलोकादिकथनं । तत्र च च योर्विज्जतिवहितकनुरशीतिलक्षप्रमनवतिसप्तसंख्या-
मितजिनभवनकथनं । द्वादशकल्पानां नामकथनं । तत्र नामानि यथा,—सौधर्मा रेज्जान-सज-
न्नुभार-साधेन्द्रप्रभृतीनि । कल्याणीतविमानसंख्याकथनं । इन्द्रकथनकथनं । अर्धिरर्धिमो-
क्षिनी-वैरा-वैराचनाक्षानि अनादि विमानानि दिग्गतानि, वीरकपाकृष्णटिकाक्षानि अनादि

विदिम्यतामि, इत्यादिना विमानानां नामविभागादिकथनं । विमानानां स्थाननिरूपणं ।
 प्रत्येकमित्युक्तमप्युक्तमथ । तत्र नामानि यथा,—अनु-विमल-चन्द्र-वसन्-वीर-वदक मन्द-
 मलिन-काञ्चन-रोहितप्रभतीनि । इन्द्रकाणां विस्मारादिकथनं । विमानानां वर्णकथनं । अथ
 भोधर्मादिहःहंसकल्पे देवानां मौलिचिह्नानि यथा,—वराह-सूत्र-महिष-मत्स्य-कूर्म-दूर्ध-
 तुरङ्ग-कुम्भरप्रभतीनि । इन्द्रकक्षितनगरवर्णनादिकं । तत्र सेनामुष्मन्निरूपणं । परिषत्संज्ञानि-
 कथनं । नगराक्षरालम्बदेवतादिकथनं । तत्र सुरपुरातु वशिः पूर्वादिषु दिषु अथोकमन्त्रच-
 द-चम्यकादिवनपत्रकथनं । तद्वनमयस्यचेत्यष्टसप्तत्वादिकथनं । लोकपालानां नगरनिरूपणं ।
 भोधर्मादिहर्मस्थितानां पद्मगन्धा-चनम्बुपःप्रभतीनां मलिकानां नामादिकथनं । अथ देवीनां
 तत्परिवारदेवीनाञ्च गृहादिनिरूपणं । देवीनां नामानि यथा,—शची-पद्मा-त्रिधा-श्यामा-
 कालिन्दी सुनयाप्रभतीनि । तत्र शच्य-सुहस्रदादेवीनां विजितयानत्रिकादिदेवीमन्त्रादिक-
 थनं । इन्द्रस्य ग्रामादादिवनरूपकथनं विशेषेण सुधर्माप्यशभावर्णनं । तत्र वरजिनमेव सुराणां
 तीर्थकरभूषणपूजःदिकथनं । वैमानिकदेवानां जलनमस्त्राणारकथनं । अथ लोकालिकाणाम-
 वस्थाननिरूपणमन्त्रेण ब्रह्मलोकस्थाने चतुर्कुला लोक-लिकाः सुरा निवसकीतिनिरूपणं । सामा-
 न्येन देवानां शरीराद्येष्टेष्टान्ताहारकालादिनिरूपणं । मिथ्यादृष्टिमयमृष्टोः फलकथनं ।
 एकदशविदिष्टिप्रभतीनां पश्चिमाजकानां गत्यादिनिरूपणं । देवानामुत्पत्तिवक्रपथनादिकं ।
 तेषां जिनपूजाकथनमत्ययनिरूपणं । अथ चष्टमभूमिस्थितमिश्रक्षेत्रकथनकथनं ।

अथ नरलोके द्विहीनचतुःशतजिनमष्टकथनं । तिर्यकलोके च द्वापञ्चाशत्यकजिनभवनकी-
 र्णनं । मन्दर-कुलपर्वत-मानुषोत्तरप्रभत्यष्टस्थानेषु जिनमष्टकनरकथनं । जम्बूद्वीपे वाजाकर-
 मन्दरपर्वतसप्तपादिकथनं । तत्र चैमात-हरि-विदेहरम्यक-चैरण्वत-वेरावतकथनकथनं ।
 तथा हिमवान्, मन्ध हिमवान्, निषधः, नीलः, दक्षः, मिशरो चेति षटकुलपर्वता इति निरु-
 पकथ । पर्वतानां प्रत्येकं वर्णकथनं । हिमनदादिषु स्थितानां ज्ञदानां नामानि यथा,—पद्मा,
 महापद्मा, त्रिशङ्का, केसरिः, महापुण्डरीकः, पुण्डरीकयेति । तत्र जातकमन्त्रानां विशेषकथन-
 थनं । तद्यदि,—गन्धामेदितदिक्रवर्कं वैदूर्यमालः, एकादशोत्तमचन्द्रक, इक्ष्मीभारकं
 कमलमिति । तस्य मन्त्रालस्य चित्रोत्पत्तिमाणादिकथनं । तन्मन्त्रकथनकारमध्ये श्रीदेवतायाः
 रत्नमयमष्टकथनं । तद्विषयभिन्नानां देवीनां नामानि यथा,—त्रीः, त्रीः, धृतिः, कीर्तिः
 बुद्धिः, लक्ष्मीचेति । अथ परिवारकमन्त्रास्त्रिदेवतापरिवारमन्त्रादिकथनं । उन्नमन-
 जातनदीनां नामानि यथा,—महा, मित्र, रोहिता, तापी, तैदा, मारी नरकाणा, सुवर्ण-
 कुन्दा, कण्ठकुन्दा, रक्षा, रक्तोदा चेति । तत्र महायाः जलमन्त्र-निरूपणादिकं त्रैलोक्यनिवास-
 कारकथनं । एवं मित्र-रोहितादीनां नदीनां जलमन्त्र-निरूपणमन्त्रेण वासनाकथनं । आरता-
 दिवर्षाणां विष्णुआदिनिरूपणं । भद्राद्यादिवनपरिनाकथनं । भूवावायामथनादिवकार-
 कथनं । नेवनिरूपणं । मन्त्रादिषु निरिषु स्थितानां भवनानां नामादिकथनं । तत्र सेना-वम-

वच-कुवेराणां भवनाधिपत्यकथनम् । वेमादीनामायुरादिनिरूपणम् । मन्दन-मन्दन-निषध-
 दिसवत्-रजत-वचक-मगर-वस्त्राणां गिरिकूटानां नामधेयकथनम् । मन्दनगिरिस्त्रायाधीश्वरपा-
 दिकथनम् । तन्मध्यप्रासादस्वरूपकथनम् । मेरुगिरिस्थितानां शिलास्तलानां नाम-स्थानादिकीर्तनम् ।
 तत्र जिनस्य भद्रासनादिनिरूपणम् । अथ उत्तरकुवप्रदेशे जीमगिरिः भूमौपे धीतानद्याः पूर्वतटे
 मन्दराचलस्य रेखायां दिशि जतयोजनव्यासा जम्बूद्वीपस्थानी तिष्ठतीतिनिरूपणम् । तत्र जम्बूयां
 जम्बुजवेदिका द्वादश तिष्ठतीतिनिरूपणम् । परिवारहृदादिकथनम् । विष्टेपेच जम्बूद्वीपकथनम् ।
 अथ भीतोदापरतीरे निषधगिरिभूमौपे देवकुवसेवे मनेचरकथनस्ये ब्राह्मणित्यस्य तिष्ठतीति-
 निरूपणम् । भीमभूमिकर्माभूमौविभागकथनम् । यथा,—देवकुवगरसेवे हे उत्तमभीमभूमौ, हरिरम्य-
 कसेवे हे मध्यमभीमभूमौ, हैमवत-हैरण्तसेवे हे जयन्मभीमभूमौ ग्यातामिति शिलाणि सर्वानि
 कर्माभूमौयेति निरूपणम् । अथ यमकगिरिस्वरूपकथनम् । मेरोः चतुर्दिक्षु स्थितानां श्रदानां
 परिमाणादिकथनम् । चित्रगिरिकुलपर्यन्तादिवर्णनम् । अष्टदिग्गजपर्यन्तवर्णनम् । मज्जद्वारम्भतानां
 नामादिकथनम् । विदेहदेशविभागादिकथनम् तत्र चत्वारः पूर्वतारण्यादिनिरूपणम् । घाम-मगर-खेड-
 कर्ण्ड-मण्डप-पत्तन-द्रोच-सम्पाह-दुर्गादिमंथ्याकथनम् । तत्रत्यापमगरस्थितदीपादिवर्णनम् ।
 विदेहदेशे अतूनां यथाकाशोदयेन निरीतिभावकथनम् ।

अथ राजाधिराजादीनां लक्षणकथनम् । तत्र वेमाः तिमलगकरति-वर्णिकपति-चमात्य-पुरो-
 हितारहादशमेगीनामधियो राजा, पञ्चमराजराजी च भिराजः, सहस्रराजराजी सहस्रराज
 इत्यभिधीयते — इत्यादिनिरूपणम् । तीर्थकरलक्षणम् । वस्त्रा-सुवस्त्रा-रम्या-सुरम्या-पद्म-सुपद्मा शृङ्गा-
 मलिन्यादिविदेहस्थदेशानां नामकथनम् । तत्रस्थानां नद्यादीनां निर्गमस्थानादिनिरूपणम् । अथ
 विदेहस्य प्रथमविजयार्थे पञ्चपञ्चाशान्नगराणि स्मृतीति तेषां नामकथनम् । ततो विजयार्थेऽस्तवट
 अथअथेअथपदमध्यस्थितवृषभगिरिस्वरूपकथनम् । तत्रत्यनगरादिवर्णनम् । अथ नाभिगिरी-
 नामस्थितस्य नादिनिरूपणम् । हिमालयादीनां कूटगिरिमंथ्यानामादिकथनम् । अथ भरतैरावत-
 प्रभृतिहरिरम्यकसेवपर्यन्तं सर्वानां नदीनां संख्या लक्षणं दिनवतिसहस्राणि द्वादश च (१८९०
 १९) ज्ञातव्यमितिनिरूपणम् । मेरुः दीनां व्यासानयनप्रकारकथनम् । कुवसेवादिसेवाणां विष्कम्भा-
 शानयनप्रकारकथनम् ।

अथ भारतेषु ररावतेषु च वर्षेषु अपसर्धिनी, उत्सर्धिनी चेति कालद्वयं वर्णते । ताभ्यां तत्र-
 क्षणीयानां पथासंकां चानिदृशीभवत इति कथनम् । तत्र कालद्वयस्य प्रत्येकं षड्भेदनिरूपणम् ।
 यथा,—सुखसुखाः सुखाः, सुखदुःखमः, दुःखाः, दुःखसुखाः, अतिदुःखेति । तत्रेव षट्कालानां
 स्थितिकालनिरूपणम् । जीवानामायुःप्रमादनिरूपणम् । एवं षट्कालेषु त्रमेव नराकालस्येव
 वर्ष-चार-त्रमादिनिरूपणम् । अथ भीमभूमेः स्वरूपकथनम् । तत्र जातानामुत्पत्त्यादिविधानक-
 थनम् । कर्माभूमिप्रवेशक्रमकथनम् । तत्र जातानां कुलकराभिधानानां मन्त्रां नामानि च, —
 येनकुर-येनन्धर-धीमकुर-धीमन्धर-विलसावाचनप्रभृतीनि । मन्त्राभ्याम्यन्तकालनिरूपणम् ।

तत्र प्रथमं पञ्चमनयः, चत्वारिंशोः साकारेण दृश्यमिदं तत्रैव च सामाकारित्यादिना नञ्पूर्वात्
जानम-त्रिशाप्रकाशोक्तिरूपम् । एवं तेषां वर्णकथनं कृत्यमिदमप्युक्तम् । अथ लौकिकवशात्
कोट्यवधारो द्वाभ्याम्भौ भवत्येव चादिप्रत्यया भिन्नैर्न रतिरुच्यते । यत्पूर्वं काले (दुःखे) यत्तु-
विंशतितीर्थेह्यरासानुभवादिप्रत्ययपूर्वकं पार्श्वजिनवर्धमानजिनयोर्वर्धेवादिप्रत्ययः । जिना-
नामनरकालमिदम् । जिनवर्धोऽस्ति कालमिदम् यथा,—पुण्यद्वन्द्वद्वन्द्वेऽस्ति नामा-
वसानेयं सप्रत्ययं चकारेयं यत्तुकोट्यवधारित्युक्तानामावात् सर्वस्यो मास्तीति वाचनाच्चयम् । अथ द्वाद-
शचक्रिकां (जिनानां) नामानि दधः,—भरतः, समरः, मन्वन्तं समन्तुद्भवाः, शान्तिजिनः,
कुम्भजिनः, चरजिनः, सुभोमः, महापद्मः, चरिषेकः, जयः, मण्डपनेति । एषां छिनिकाका-
दिनिदम् । काल-महाकाल-मानवक-विश्व-नेत्रयं पञ्च-ब्रह्म पाञ्च-नामारकाकाकपनवमि-
दमिदमप्युक्तम् । येनापति-मृगपति-मृगपतिप्रथमिचतुर्दशरत्नकथनम् । विश्व-कवच-पुण्य-
पञ्च-माराद-कालादीनामर्थचक्रिकां नामादिप्रत्ययः । एषां छिनिकाकालमिदम् । तत्र काल-
नेत्रीचरजिनस्य समये उत्पन्न इति कथनम् । सर्वचक्रिकां प्राप्तमिति कथनम् । तत्र काल-कृतीषां
भूमिं प्रापेति कथनम् । भीम-महाभीम-पञ्च-महापञ्च-प्रथमिनवमारदकथनम् । नारदानां कल-
प्रियमवासुदेवसमकालमादिप्रत्ययम्, भीमवर्ध-सुप्रमिद-जिनवर्धप्रथमेवाद्दशवर्धमानकथन-
पूर्वकं तेषां छिनिकाकादिनिदम् । अथ-दशप्रम-वासुपुण्येन्द्रप्रम-पुण्यद्वन्द्वद्वन्द्वेऽस्ति तीर्थेह-
राकां वर्णकथनं, यत्रतीर्मेवम् । विजय-कालिनेः कालमिदम् । एवं विंशतिकल्पिनामति
जिनचरनकल्पिनामप्युक्तम् । तत्र यस्यादीनां विनाशकारककथनम् । प्रत्ययकाले सर्वार्थ-
कालिनादीनामपिर्वादिप्रत्ययम् ।

एवमस्यैवमर्थं । तत्कथञ्चित्प्रतिपत्तिरप्युपपन्नम् । अथकार्यवार्तात्तानां धानाज्ञानां
वर्णनं । तत्र पूर्वस्थां दिशि क्षिप्तानां वक्रासुख-कदम्ब-धानाज-सूयवेराजिधानानां तेषां
परिमाणादिकथनं एवमन्वयं क्षिप्तानां ज्ञेयं । धानाज्ञानः क्षिप्तयोः अज्ञानिहोः वर्णनं ।
पूर्विनादौ अथवसमुद्रे अतोऽप्युपपरिमाणादिकथनं । द्वीपवर्णनादिकं । काकोदकसमुद्रवर्णनादिकं ।
धानकीकस्यसूयवेराजिधानादिवर्णनं । मानवीनरसमुद्रवर्णनं । दिङ्मुखादिवर्णनं । तत्र पूर्वदिङ्मुटे
विजया, वेङ्गवली, अथली, अथराजिता, मन्वान्मवती, मन्वानरा, मन्ववेनेति दिङ्मुनारी-
कथनं । एवमन्वयां दिशि ज्ञेयं । द्वीपसमुद्रादीनामथीवरमिकथनं । एवं वादय-वीर-पुन-वीर-
मन्वीवर-अथकादिद्वीपसमुद्रेषु ज्ञातम् । विद्येते मन्वीवरद्वीपवर्णनं । तत्रत्यजिनाजवादिवर्ण-
नम् । अथ पिङ्गोकक्षिप्तानामथविनाषां चैत्वाकधानां धानाज्ज्ञेयं वासादिमिकथनं । तत्र
जिनप्रतिमाकथादिवर्णनम् ।

No. 2042. आप्तमीमांसितं, आप्तमीमांसाकृतनिगमचरितचरितम् ।
Substance, country-made paper, 8 × 4 inches. Folia, 219. Lines, 9, 12 on
a page. Extent, 8,048 slokas. Character, Nāgara. Date, Sm. 1525. Place
of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, fresh. Prose and
verse. Correct.

Aptamīmāṃsita, together with a commentary entitled *Apta-
mīmāṃsā-lakṣṇī*. A treatise on Jain philosophy, explaining the
different dogmas, refuting heterodox theories, and giving a philosophical
exposition of Jain duties. By Samantabhadra Yati. The commentary
is by Vidyānanda.

Beginning. इतिपद्यथा । श्रीवर्षमानमजिबन्धु समन्तभद्रमुद्भूतवैद्यमहिमानमजिबन्धुनाथं ।
आकावताररचितकुतिमोचराप्त-मीमांसितं कतिरसं त्रियवे मया ॥१॥
येना श्रीवर्षमानस्य परमजिनेश्वरसमुदयस्य समन्तभद्रस्य तदमलवाचस्य संक्षयमनाप्तमीमांसि-
तस्यालङ्कारे तदावयवान् तदव्यतनासक्ये तदव्यतान् । इत्यादि ।

मूलपद्यथा । देवात्मनमीशानासरादिविभूतकः ।
मायाविन्मपि ह्यस्यो जातस्त्वमसि नो मया ॥
अथाहं बहिरप्येव विपद्यादिमद्योदयः ।
दिवः सत्यो द्विचैकः सत्यश्चिरामादिमस्य सः ॥ इत्यादि ।

End. मूलस्य । जयति जयति ह्येमादेवप्रपद्यमिमांशुमान्
विद्यतविषमेकान्ध्यान्प्रमादयन्मयांशुमान् ।
वतिपतिरथो यस्याहस्यान्ताज्जुनिषेर्गवान्
समन्तमतयक्षीर्यो नानापरे समुपासते ॥

इतिपद्यथा । येनाद्येवकुमीतिइतिचरितः प्रेक्षापत्तां घोषिता-
यहायोऽयकसङ्गमीतिदधिरास्यार्थसार्थसुतः ।
स श्रीक्षामिषमममइवतिधदुभूवादिभुर्भानुमान
विद्यानन्दस्यप्रदोऽनवधिषां साहादनायापहीः ॥

Colophon. इत्याप्तमीमांसाकृतौ इत्यस्य परित्येदः ।
श्रीमद्वसुदेवमयपरकुलविद्यानन्दस्यवा भूवान् ।
मुदमीमांसाकृतिरद्वयवशी सतावरी ॥
श्रीधूनामसंयमस्यसमधिः श्रीकृष्णकृष्णस्य
श्रीदेवीनन्दस्यपूजकमिषा (?) श्रीदेवसंवापहीः ।
श्रीकल्याणरावे नाति ।

भवत् १५२५ । वर्षे वीथसुदि ८ । शुक्लवासरे । शुभं भवतु खेयकपाठकरोः ।

पुण्ये वाह्यं दहं ताह्यं लिखितं मया ।

यदि शुद्धमशुद्धं वा मम दोषो न दीयते ॥

हवभादीन् जिमान् बर्हमानानाम् पक्षिपत्य वै ।

अथमहमश्वीषां प्रशंसि विदधे ममात् ॥

उपह्नाक्ये पुरे श्रीमज्जिमस्त्रिरसुन्दरे ।

शकेन्द्रेःकावदीनाहो मर्षी पाति सतेजसा ॥

वीविक्रममेवसाक्षात्पश्यते पञ्चदशाक्षते ।

वर्षाकां पञ्चविंशत्या नवम्यां कृष्णपौषके ॥

विषयः । १ प्रथमपरिच्छेदे,—भगवतः स्वामीयत्वकथनं । तथाहि भगवान् मद्यानिनि भवति तीर्थंकरत्वात् विपद्यादिमद्योदयत्वात् । यो मद्यान् भवति स तीर्थंकरो न भवति, यथा-
अस्त्रादादिः, तस्यान् तीर्थंकरस्याभो मद्यान् भवतीति निरूपणं । अथ प्रमाकसंज्ञादिसम्बन्ध-
कथनं । सुजतकपिलादीनामाप्तत्वकथनपरः परं तीर्थंकरस्य भगवतः प्राप्तत्वस्य स्थापनं ।

अथ न कश्चित् पुरुषः सन्त्यक्तः कृत्यः योगार्थिनां, कृतेरेव योगः साधनोपदेशमिदिरिति श्रीमा-
सकमतोपन्यासपूर्वकं तत्कथनं । अथ सर्वकामोऽसमेधेन यमोदेत्यादी भावमैव वाक्यार्थ इति
भाङ्गाः । नियोग एव वाक्यार्थ इति प्राभाकराः । विधिरेव वाक्यार्थ इति वैदान्तिका इत्येषां
मतेऽपवादमपरः परस्परं विप्रतिपत्तिप्रदर्शनं । अथ धीजतमनेन अन्वायेऽथ एव ब्रह्मार्थ इति
निरूपकमुद्यमेन तत्कथनेन ब्रह्मवादकथनं । तथाहि वस्तुसमावाभिधायकत्वाभावेन नियोगनिग-
हरणेऽपि विधेर्वैकल्यादेत्यवगतान् न भावना वाक्यार्थः मित्रो भङ्गोति न मनसि विषयं । विधेरपि
प्रमाकप्रमेयतदुभयकपाद्यद्विविधावकल्पसङ्कुलतया बाध्यमानत्वात् । तथाहि प्रमाकं विधिरिति-
कल्पनायां प्रमेयं किमपरं स्यात्, तत् कल्पमेवेति चेन्न सन्त्यक्ता निरस्य सन्त्यावदेत्यस्य विधेः
प्रमाकप्रमेयकपदव्यविराद्यात् । कथमिदानीं उपनिषदाक्यं प्रतिभासमावादन्यत् कथं वा तत्
परिकल्पिताहाक्यात् सिद्धाहा परमार्थेयवावतारिका परब्रह्मकः प्रतिपत्तिः, तथाने परिकल्पिता-
दुसादेः पारमार्थिकपापकादिप्रतिपत्तिः प्रसज्यते । अतएव कथमिदानीमन्यापाहः ब्रह्मार्थ
इति प्रतिविध्यते । वस्तुसमाभिधादिनोऽपि ब्रह्मस्य अन्वायेऽप्यनभिधादियमे अन्वपरिचारेऽ
कश्चित् प्रहर्षनिवन्धनतापायादिधिरपि ब्रह्मार्थो माभूदिति समुदितार्थः । अथ विधेरप्रवर्तक-
त्वनिरूपणं । तथाहि विधिः प्रवर्तकविधिः प्रवर्तकसमाधो वा स्यादप्रवर्तकसमाधो वा । वाक्येन
वैदान्तिकानामिव धीजतादीनामपि प्रवर्तकः स्यात् । ननु तेषां विपर्ययात् न प्रवर्तक इति चेन्न,
तत एव वैदान्तिकानामपि अप्रवर्तक इति वस्तुं ब्रह्मते तदुभयोः समानाद्येवसमाधानत्वात् ।
यदि पुनरप्रवर्तकसमाधो एव विधिरुदा कथं वाक्यार्थः स्यान्नियोजवत् । यथा, विधिः वाक्यार्थो न
अप्रवर्तकत्वात् नियोगवदित्यनया च दिवा विधेः सत्परिचितमादिकसूचनीयं । नदनेन प्रकारेण

आद्येयप्रदर्शनादिपूर्वकं मानमैव वाक्यार्थ इति निष्कर्षकथनं । तथाहि न परोदिनेऽविधिना-
 क्यार्थः सिद्ध्यति, नियोगश्चैव वाक्यार्थोपापनेः । अथ नियोग एव वाक्यार्थोऽद्वैतत्वमि न युज्यते
 चानर्थवन्निर्देशस्य वाक्यार्थतया प्रतीत्यभावात् नियोगविधादिसकयप्रतिपादके सर्वत्र वाक्ये
 भावनाया एव वाक्यार्थप्रतीतेः नैव वाक्यार्थः । ना न द्विविधा ब्रह्मभावना स्वार्थभावना च ।
 एतन् स्वकथादिविवेचनं । प्रवर्णकज्ञानविवेचनं । तत्र ब्रह्मवादी मांको भेदं संकल्पितं मन्यते,
 तथा पर्यायवादी बौद्धः अभेदं संकल्पितमेव मन्यते । एवमुभयोक्तत्वात् वस्तुतः सर्वथापि स्वार्थ-
 त्रियाकारित्वं न घटते इति विवेचनं । तत्र च पदवादेतद्वत् संवेदनाद्वैतस्य च निराकरणं ।
 तथा सामान्यविशेषयोः वस्तुत्वकपयोः सर्वथा वेच्छमिति बौद्धमतनिराकरणं । अथ ब्रह्मानुपल-
 क्ष्यभानं साधयति । अहम्ब्रह्मानुपलक्ष्यस्य संशयं साधयतीतिमतनिराकरणं । विज्ञानवादकण्ठनं ।
 इत्यनेन प्रकारेण बौद्ध-मह-प्रभाकर-मांको-वैदानिकमतनिराकरणपूर्वकं दुर्गतादयः परस्पर-
 विरुद्धवैयर्थिकमित्याद्यनेकानुसंधाभिधानिजः सर्वत्र न सर्वद्वर्जित इति तथा युक्तयोऽपि परस्पर-
 विरुद्धकार्यकपादयोर्भाषाधित्यः सर्वत्र न प्रभाकभूता इति निरूपणं । किञ्च, कस्या अपि कृतेः
 प्रामाण्यं नास्तीतिनिर्णयः । प्रामाण्यवादः तत्र चार्थानुसन्धकण्ठनपरः परं अनुमानादिप्रामाण्यसंस्था-
 पनं । तत्त्वोपपन्नवादिमतनिरसनं । अतत्त्वोपपन्नवादिमीमांसकविशेषमतनिरसनं । प्राचीनमै-
 याधिकमतदूषणं । प्रामाण्यं स्वतोपापत्तिमितिमतकण्ठनं । बौद्धमतकण्ठनं । सांख्यमताद्येयकीर्तनं ।
 वैदानिकमतदूषणं । अभ्यासदशायां स्वतःप्रामाण्यमभ्यासदशायां परत एव दृष्टव्यतः इत्यनेकेषां
 मतकथनं । अनेकानुवादकथनं । अथ दुर्निश्चितासम्भवदायकप्रमाणत्वमिति स्यादादिनः स्वम-
 तनिष्कर्षकीर्तनम् । तथा अनेकप्रमाणवादिनामपि कपिलकथमन्वाद्यपादपातस्तुवैदानिक-
 नैयायिकभौमनादीनामनिरासामपि प्रमाणान्तरतया मताद्येयपरः परमूहस्य प्रमाणान्तर-
 संस्थापनं । अथ यदमन् तत्र दुर्निश्चितासम्भवदायकप्रमाणं । यथा मरीचिकायां मल्लिखं सत्त्वर-
 दायकप्रमाणं । यथा च मेघमूर्द्धनि मेदकं सन्दिग्धासम्भवदायकं । दुर्निश्चितासम्भवदायकप्रमा-
 णस्य सर्वत्र इत्यनेन प्रकारेण प्रकृते सर्वत्रेऽपि सिद्धसाधनतानिरूपणं । चेतनस्य आत्मनोऽज्ञानावरण-
 दिकर्षं एव मदिरादिवत् मोहोदयकारकमितिनिरूपणं । अथ दोषो हि तावदज्ञानं ज्ञानावर-
 णस्योदये जीवस्य स्यादितिनिरूपणं । विज्ञानवादकण्ठनं । श्रुतिवादो चेतनादिगुणस्य अभावे-
 ऽनुपलक्ष्यान्वयानुपपत्तेरिति श्रुत्यादिमशरीरादात्मनः श्रुत्यादिनिरूपणं । यस्यात्मनः ब्रह्माका-
 रेऽप्यर्थः अथः समोऽत्यन्तविनाशानुपपत्तेः । तावतात्मनोऽपि कर्षोऽपि निहतो परिशुद्धिः प्रप-
 णाभावे हि अतो ज्ञानिरिहाभिज्ञेता सा च ज्ञानिरेव भवेदिति मत्वाप्यनेऽपि न ज्ञाने च
 वेति निरूपणं । अभावकण्ठनं । आत्मनि अज्ञानकपमस्य आत्मकत्वमितिनिरूपणं ५५ भाष्य-
 मतनिरूपणं । तथा संसारकारकं मिथ्यादर्शनादिकं, तद्विवर्तकञ्च सम्यग्दर्शनादिकमिति निर्णयः ।
 आत्मनः ज्ञानादिगुणसम्भवासकत्वमेव दोषसम्भावनाधिदेः दोषस्य कदाचित्त्वमादिकथनं ।
 अचिकित्त्ववादनिराकरणं । अथ सर्वदुर्भवान् निर्दोषी बुद्धिः आदिरोधिवचनत्वात्, तथा

No. 2043. भगवद्गीताः । Substance, country-made paper, 13½ x 5 inches. Folia, 217. Lines, 21 on a page. Extent, 18,144 slokas. Character, Nāgara. Date, Sm. 1399. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Bhagavati-vṛitti. A Sanskrit commentary on the Bhagavati Sūtra, a Jaina work in Māgadhi on *Vivāḍha-prajñāpti*—or unfailing knowledge—i. e., knowledge leading to absolute emancipation. The codex comprises only the fifth or last book. Anonymous.

Beginning. चत्वारिंशद्विंशत्यध्यायस्य चत्वारिंशद्विंशत्यध्यायस्य चत्वारिंशद्विंशत्यध्यायस्य ।

शिव शिवकरं करककरं चत्वारिंशद्विंशत्यध्यायस्य चत्वारिंशद्विंशत्यध्यायस्य । १ ।

मन्त्रा चत्वारिंशद्विंशत्यध्यायस्य चत्वारिंशद्विंशत्यध्यायस्य ।

चत्वारिंशद्विंशत्यध्यायस्य चत्वारिंशद्विंशत्यध्यायस्य । १ ।

चत्वारिंशद्विंशत्यध्यायस्य चत्वारिंशद्विंशत्यध्यायस्य ।

चत्वारिंशद्विंशत्यध्यायस्य चत्वारिंशद्विंशत्यध्यायस्य । १ ।

End.

चत्वारिंशद्विंशत्यध्यायस्य चत्वारिंशद्विंशत्यध्यायस्य ।

Colophon. इति चत्वारिंशद्विंशत्यध्यायस्य चत्वारिंशद्विंशत्यध्यायस्य ।

विषयः । चत्वारिंशद्विंशत्यध्यायस्य चत्वारिंशद्विंशत्यध्यायस्य ।

No. 2044. काव्यकौमुदी । Substance, country-made yellow paper, 14½ × 3 inches. Folia, 52. Lines, 5 on a page. Extent, 765 slokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Kāvya-kaumudī. A concise treatise on rhetoric. Anonymous.

Beginning. नमस्तस्मै नमस्तस्मै नमस्तस्मै नमस्तस्मै ।

नमस्तस्मै नमस्तस्मै नमस्तस्मै नमस्तस्मै ।

End.

नमस्तस्मै नमस्तस्मै नमस्तस्मै नमस्तस्मै ।

Colophon. इति काव्यकौमुदी । नमस्तस्मै नमस्तस्मै नमस्तस्मै ।

इति काव्यकौमुदी । नमस्तस्मै नमस्तस्मै नमस्तस्मै ।

नमस्तस्मै नमस्तस्मै नमस्तस्मै नमस्तस्मै ।

विषयः । चत्वारिंशद्विंशत्यध्यायस्य चत्वारिंशद्विंशत्यध्यायस्य ।

No. 2045. वैदिकविश्वविद्यालयम् । Substance, country-made paper, 12½ × 5½ inches. Folia, 4. Lines, 11 on a page. Extent, 150 slokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Vaidika-līnārtha-vivechana. A disquisition on the use of the potential mood in the Vedas. The codex is incomplete, and the author's name cannot be made out.

Beginning. यत्तत्पाक्षेनानेकं पदवाच्यं वदुश्च ।

प्राप्यते तमहं बन्धे मोविन्दं भक्तवत्सलं ॥ १ ॥

अनन्तमनस्य प्रमत्तमभजनयिषे ।

अनन्तकपिलं बन्धे नृवसानन्दकपिलं ॥ २ ॥

इह अन्तः परमकारुणिकेन भगवता ज्योतिरुज्ज्वलिना अद्यतोः अक्षमिच्छः सेत्यादिना हाद्वदुः
कथायेष धर्मो विचारितः । तत्र वेदेन प्रयोगवृद्धिश्च विधीयमानोऽर्थो धर्मः । यथा यामादिः ।

End. भावार्थाधिकरणवाचनावाभिमाना भवत्ये

Colophon. इतः परं कश्चित् ।

विषयः । दमेतेत्यत्र प्रत्ययवतस्त्रिकर्माद्येन पदप्रवृत्त्यनङ्गुलव्यापारकपाथाः आम्बुदीभाव-
नाथाः प्रतोयमानवसित्यादिविवेचनं ॥

No. 2046. शारीरकमीमांसाभाष्यविवरणं, वा प्रकटार्थः । Substance, country-made paper, 10½ × 4 inches. Folia, 119. Lines, 15 on a page. Extent, 10,500 slokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Correct.

Sārīraka-mīmāṃsā-bhāṣya-vivarana alias **Prakāṭārtha.** A gloss on Śaṅkara's commentary on the Vedānta-sūtra. Anonymous.

Beginning. यत्तं ज्ञानमननं दत् कुटुम्बं सुखविपदं ।

नित्यमज्ञं परं ब्रह्म भवामि तदहं वदाम् ॥

ज्ञानादि यस्य ब्रह्मकारुण्यमधिकनेन

वाच्यानमज्ञमनया परितापिष्येताः ।

तस्योपनापहरणाय मयेह भाष्ये

प्रारभ्यते विवरणं प्रकटार्थमेतं ॥

End. यत्तं ब्रह्मः सत्यं नित्यमचरं परमं वदाम् ।

निष्ठामि ह्यहं ब्रह्मामि अमरः परितं भवाम् ॥

Colophon. इति श्रीशारीरकमीमांसाभाष्यविवरणं प्रकटार्थं श्रीमदगुणाध्यायक
चतुर्थः पादः ॥ समाप्तवाचं पश्य इति ॥

विषयः । शरीरकमीमांसाभाष्यभाष्यम् ।

No. 2047. शिवार्कोदयः । Substance, country-made paper, 11 x 5 inches. Folia, 333. Lines, 11 on a page. Extent, 9,850 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Verse. Incorrect.

S'ivārkodaya. A metrical gloss on the metrical scholia of Bhaṭṭa Kumārila Svāmī, on Śaṅkara's commentary on the Mīmāṃsā Sūtra of Jaimini. By Gāgā Bhaṭṭa *alias* Viśveśvara Bhaṭṭa, son of Dinakara, grandson of Rāmakṛiṣṇa, and great-grandson of Nārāyaṇa Bhaṭṭasurī.

Beginning. आद्येऽध्याये चर्माभामं प्रसाध्यं मानाधीना मेघनिर्दिश्यते च ।

आद्ये पादे मानताद्योदयानामुक्ता वाचस्पत्येयादादिभावे ॥ १ ॥

Colophon. इति श्रीमन्नारायणभट्टकृष्णनृसीमङ्गलभाष्यभाष्यभट्टिन्दकरतुलनाभा-
भट्टकृतः शिवार्कोदयः समप्तः ॥

विषयः । श्रौतैर्भट्टकुमारिजप्रणीतमीमांसासूत्रवार्त्तिकवार्त्तिकश्रुतिश्रुतिश्रुति पद्यैर्निर्मितं चम् ।
पद्यवृत्तिदं चण्डितं ।

No. 2048. मीमांसाकुसुमाञ्जलिः । Substance, country-made paper, 12 x 5 inches. Folia, 439. Lines, 8—9—10 on a page. Extent, 11,264 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Mīmāṃsā-kusumāñjali. A scholia on the Mīmāṃsā Sūtra of Jaimini. By Gāgā Bhaṭṭa *alias* Viśveśvara Bhaṭṭa, son of Dinakara Bhaṭṭa. The codex is very defective.

Beginning. निर्विघ्नमन् । वन्द्ये नन्दकुमारस्यातिरुक्तेवादिद्वयस्य ।

छतराधापरिचरको चरको कवकानिधेः सुखधेः ॥ १ ॥

सारं यत् कृतिश्रितं सुखायं यकनेचयस्य ।

नत् कोऽस्यवचस्य मित्रावाचमयो वन्द्ये ॥ १ ॥

उमाचन्द्रेणवदो लक्ष्मीनारायणाविव ।

प्रभादिवाकरवजो पितरो ममपःश्रुते ॥ १ ॥

मीमांसाकुसुमावलीवृत्तिरेवीक्षणकारः ।

मीमांसकादयः प्राचीन हिमः कृतार्थवत् ॥ १ ॥

विशेषरावराजस्य नामावलीवृत्तिः ।

कतिः करोतु कतिनां वृत्ते वाचनादरात् ॥ २ ॥

आचार्यस्य त्रिपार्थमादयः पञ्चमसद्वर्णनां मन्त्रादित्यनुचये । पूर्वपार्श्वे विधिविधेयवैद-
मेव वाचाव्येन विशेषकवेयं च प्राचाये विदे अथवावस्थितेषु भाषाकारेषु प्राचाये प्रतिपादये ॥

Colophon. इति मीमांसकमहर्षिद्वयकृतसुमामहापरमावलीवृत्तिरेवमहर्षिरचिते
मीमांसाकुसुमावलीवृत्तिव्याख्याकारः वादः ॥

विषयः । मीमांसाव्याख्याकारः । पुस्तकमिदं प्रथमे मध्ये चरने च अस्ति ॥

No. 2049. महारामायणं वा वासिष्ठरामायणं, वासिष्ठनामप्रकाश-
नामटीकासहितं, उत्तरार्द्धं । Substance, country-made paper, 15½ x 9 inches.
Folia, 1,509. Lines, 18 on a page. Extent, 75,000 ślokas. Character,
Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India.
Appearance, old. Prose and verse. Incorrect.

Mahārāmāyaṇa alias **Vaśiṣṭha-rāmāyaṇa**. A version of
the history of Rāma, distinct from that of Vālmīki. Usually attributed to
the sage Vāsiṣṭha, but probably of a much later date, and founded on the
work of Vālmīki. The work is divided into two parts, of which the first
treats of the history of Rāma, and the second expounds, in a dialogue
between Rāma and Vāsiṣṭha, the principles of the Yoga doctrine as the
most approved means of final emancipation. In this respect it appears
like an imitation of the Bhagavadgītā. The leaning of the former is more
in favour of the Yoga, and that of the latter in favour of the Vedānta ;
but in neither case is the following faithful.

Beginning. अथममवनायनममनामिदुक्तवैश्वदेहिनीयं पूर्वं ।

त्रिषमक्षिणहृदि स्मृतं कृत्वा चापि कश्चित्त्रिषमक्षिणहृदि नास्ति । १ ॥

कृत्वा कश्चित्त्रिषमक्षिणहृदि नास्ति । २ ॥

कश्चित्त्रिषमक्षिणहृदि नास्ति । ३ ॥

मृगक्षिणाक्षिणहृदि नास्ति । ४ ॥

अथेवमवनायनममनामिदुक्तवैश्वदेहिनीयं पूर्वं । ५ ॥

[illegible]

येषामनन्तरादभिधाहृतमामयेषाम् श्रीमद्भुक्त् नृपतरात् प्रथमोऽङ्कः सितः ॥ १२ ॥

नामधर्मादिवाहतायाश्चकटाश्रयाद्यानादीनिर्देनसंज्ञाङ्गिरसात् ।

बीजशामानन्दमुनीनकुतस्यार्थान्वाहितं देविकस्यार्थं प्रयतोऽस्मि ॥ १० ॥

विश्वेन्द्रोऽपि हरिः शरणाशरणो वाग् मानसश्चोददा-

आनाश्रित्यन्यत्राणि रजसा पूरे षष्ठेताप्रसीत् ।

बभूवृक्षा विदधे भुतिर्भूमिभता सर्वेहृदिदे सदा

श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ १५ ॥

कृतिभिरसुकराः क्व न प्रवत्याः क्व च ते वाक्पिप्रबुद्धिरेव जगन्मयः ।

तदपि विरचनेऽथ सङ्गुहकां सद्व्यगिरीश्वरमेव मेऽवलम्ब्य ॥ १५ ॥

सर्वेष्वपि विद्याभ्यासविषयैः पराजानामपराधराजादिभ्यो मलानां ।

कृपानिधीनां कृतिनां ममास्मिन् सती पदावकाशं स्यात् ॥ १० ॥

यत्तुलपानेनसापेक तीर्थैःस्निग्धं भवसागरं ।

मीमङ्गलाचरेन्द्राणाम् मीमङ्गलान् सदा भजे ॥ १८ ॥

शानन्दोदयतिना श्रीमद्भक्त्योऽयतेः ।

वाग्निहोत्रं काशोऽयं वषाति पितृभ्यो ॥ १८ ॥

प्रशंसकैः कतिपयैः विद्वद्भिः

प्रहर्षिर्न वञ्छात् भवति ज्वाराद्यवच्छते ।

समेन यायेनायनरसयनिहोत्तिभरिते

विदुः साध्यामि प्रतिदिनसमावन्दनस्यो ॥ १० ॥

वशावति वसतुदुःखः वाचायं बहुतेष्विव ।

दुष्कृतोक्तभाषेण दर्शयित्वा परिचयः ॥ ११ ॥

चित्तमेकरसे यत्ना बानारसविजयार्थं ।

वाग्रिष्ठं रोषयत्वेतत् सुमीषं जयस्य यथा ॥ ११ ॥

अथ लक्षणमिति दुर्बोः कृत् वाक्काशने पद ।

द्विष्याणां पूज्यं नु दुरुचमपि मोक्षते ॥ ११ ॥

समस्तपुण्यसाक्षात् सत्यं मे साधित्विष्यतः ।

सुखः समन्ताः कृपया समर्थं कल्पितं कल्पितम् । १० ।

यद्यप्यदिदमगदित्तमोपनिषद्भाष्यमवतरन्तुः कश्चनवतरन्त्यारण्येन तत्कथारामवतरण-
चर्चामर्शोकाद्यनर्कवदवचनं कुरुते यच्चानिपद्यत्तन्नीचते तावदित्यवदानामकल्पानामाकाङ्क्षते
यदूर्ध्वजाड्येनित्यवत्येवावचयमानावर्णिज्जाते भ्रंशरत्नराष्ट्रे मुक्त्यार्थं विवेचनं प्रवेद्येवाव-
दीर्घाद्विनीर्णं समुदीचीं प्राकमान्द्रेण तन्प्रवेद्यावा भवतः यत्तत्कथनः प्राकमान्

কৃত্য প্রবর্তনামঃ পরমকাব্যবিশেষো ভগবান্ বাসীকিঃ প্রারচিতক মননঃ প্রাকক নিৰ্মিত-
 পরিচয়ান্নিপ্রবয়নমাদিশিবে বক্ষ্যমাণনৃতিস্থানিসদাচারপ্রাপিত সৰ্ববিদ্বদ্ব্যোম্বেদচৰ্চ
 সচিদানন্দ্যঃ প্রবৃত্ত্যমাণ্যপরমশ্রুতস্বৰ্ণ মননমাদ্যচরন্ স্বর্গাভ্যাক্ষয় বিবস্বয়োগ্রনে তটক-
 স্করকলকল্যাণাঃ সঁচিয দ্বির্ভবিত্যঃ প্রবর্তনং যদী বা ইমানি ভূতানি জায়ন্তে যেম জাতানি
 জীবন্তি যন্ প্রবৃত্ত্যনির্ভবিত্যনি তদ্বিভিন্ভাবক তদ্ব্যবস্থেতিবৃত্ত্যনতটকস্বচরিতবদদ্বয়ভাব
 তত্পদার্থে মনয়ন্তি যন ইতি ॥

মু. । যতঃ সৰ্বাষি ভূতানি প্রতিমানি স্থিতানি চ ।

তবৌপমমং যানি তসৌ সত্যাক্রমে মমঃ ॥

End. যত্ সৰ্বং সফির্দ ব্রহ্ম তব্জস্যানি তিথ(?)স্তুতং ।

বৃত্তা শুদীৰ্ঘ্যন্তে সাক্ষি তসৌ ব্রহ্মাক্রমে মমঃ ॥ ১১ ॥

Colophon. ইতি শ্রীমদ্বারামায়বে নিৰ্মাণপ্রকরণে ভগবতর্থে বাসকাক্ষে শৌক্যোপাধে দেব-
 ভগ্নোক্তে মনসাচর্যাঃ সঁচিতায়াঃ বাসিষ্টে ব্রহ্মদর্শনে শৌক্যোপাধে ব্রহ্মতমঃ সর্মঃ ১১১ ।
 সম্মুখোদে নিৰ্মাণপ্রকরণভূতব্রহ্মতমিতি ত্রিৎ

টী. । বাসক্যপুণ্ড্রাক্ষিঃ শৌঃ সর্বা ভগ্নাঃ সর্মপিতঃ ।

বিষয়ঃ প্রেরক্যোঃ শ্রীমদ্বিষয়োঃ শ্রীপদাক্ষ্যোঃ ॥ ১ ॥

ইতি শ্রীবাসিষ্টনামাখ্যপ্রকায়ে নিৰ্মাণপ্রকরণে ভগবতর্থে শৌক্যোপাধে ব্রহ্মতমঃ সর্মঃ ১১১
 ইতি শ্রীমদ্বারামায়বপরিব্রাজকাচার্য্যশ্রীস্বৰ্ণমরসসতীপাদত্রিষ্মশ্রীরামচন্দ্রমরসসতীপুণ্ড্রপাদত্রি-
 ষ্মশ্রীমদ্বাধেয়মরসসত্যাক্ষমিষ্যোঃ ত্রিষ্যেব স্বামন্যবোধেন্দ্রমিষ্যুকা বিরচিতঃ শ্রীবাসিষ্টনামাখ্য-
 প্রকাশঃ সম্বর্ধ ইতি ॥

বিষয়ঃ । বাসিষ্টোপাধার্থেবাধ্যায়ঃ । বাসিষ্টোপাধে গু. রামবাসিষ্টসংবাদে নিৰ্মাণশৌক-
 নিকপর্ষ ।

No. 2050. ইন্দরগীতাভাষ্যম্ । Substance, country-made paper, 11½
 × 3½ inches. Folia, 105. Lines, 9 on a page. Extent, 3,120 śloka. Character,
 Bengali. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India.
 Appearance, old. Prose. Correct.

Iśvaragītā-bhāṣya. A commentary on an episode of the
 Kūrma-purāṇa. By Vijñāna Bhikṣu. In this episode Sūta expounds
 to the sages assembled in the Naimisha forest the principles of the Vedānta
 doctrine. It is obviously an imitation of the Bhagavadgītā, but it differs
 from its archetype in dwelling exclusively on Vedāntism, instead of mixing
 it with the Sāṅkhya and the Yoga doctrines. The text has already been
 noticed, see vol. I, p. 257.

Beginning. ओ वाक्का विद्मवा विदवन् विदमन्तेः प्रथिक् वज्रोऽथर्वकः वाक् ।

वक्राद्यभिज्ञमपि सर्वज्ञविज्ञमदा मा मेऽपसर्पेण हरो हृदयेऽसौ ।

सर्वविद्यामयाराधनं वाचिना सतिष्ठतम् ।

आयसीआईटीआयएन विज्ञानभिक्षा ।

एतेन ज्ञानवद्भीतायाः स्मृत्यापि वाङ्मनि ।

अथादिभेदमात्रं भीतयोर्यसाव्ययः ॥

श्रीवाराहमे कूर्ककपिशा जहादिभ्योऽखिलमुदपायंवापनं ज्ञानं कर्त्तुं च कूर्कपुराणे सम्यग्-
 दिष्टं तदेतन् कृतमन्त्रानुपष्टकतः श्रीमहादेवो ज्ञानवार्त्तं विहरतः श्रोतुमानाः पुनः कृतं वप्र-
 चरिन्वाह परावर्त्तनां वाचदेवः । ज्ञपय ज्ञप्रदिनि वदन्नुक्ताह भवमेति ।

End. चामुनेकंकोवावाधिकारोऽपि प्राप्नुतेति विशेषत इदं पत्रं कर्तव्यं प्रहस्य
तु वाटेऽधिकारोऽवच्छीति विशेषः ।

Colophon. रति कुम्भपुराणं दत्तत्रयीनाम्न्युपनिषत्सु विज्ञानमिषुसुतभाष्ये दत्तत्रयी-
भाष्यः दत्तत्रयीनाम्न्युपनिषत्सु ।

विषयः । वेदान्तनारायणसंज्ञाविध्याः कृष्णसंराजानन्दनेसरजीनाया व्याख्यानं ॥

No. 2051. **प्रयोगनिबन्धः।** Substance, country-made paper, 11½ × 3½ inches. Folia, 17. Lines, 10 on a page. Extent, 544 slokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Correct.

Praśnopanishadāloka. A gloss on the Praśnopanishad, one of the Upanishads of the Atharva Veda. By Viṇṇāna Bhikṣhu. The text along with the commentary of Saṅkara Āchārya and the gloss of Anandagiri has been printed twice, and the text has been translated into English by Rājā Rāmamohan Rāya, Dr. Roer, Bābu Rājnarain Bose and others.

Beginning. चक्षुः प्रतीतिविषयास्मादने ॥ १० केचि च भद्राण्य इत्यादि । प्रत्येका-
 रणं मन्त्रविष्णुपञ्चमं । शुक्लेति मानतः भद्राण्यस्याप्यं भद्राण्यः तथा निवेदयत्तु ग्रैवः चक्षु-
 र्माना मानतः तथा मोक्षायस्त्री मानतः मन्त्रस्याप्यं मन्त्रः तथा कोमलो मानतः चक्षुःप्राप्यं
 चक्षुःप्राप्यः तथा चक्षुःप्राप्यं मानतः वेदविर्मानतः तथा कवली मानतः कवल्याप्यं कवली-
 यनः न च प्रविष्टा रणे पदमस्या मनयो मन्त्रपरा वेदमन्त्रा मन्त्रविद्याः कवलीप्रापकाः चक्षुः
 मन्त्रान्द्राकाः प्रागुभद्रा मन्त्रान्द्राकाः ।

End. प्रकृतिदायकदायकं न मनस्यर्त्तति नन इति दिव्यचनं ननाग्रार्थं ।

पद्यः प्रकाः ।

Colophon. इति निश्चाननिपुणं वेदाकाशोके प्रयोगविपदाशेकाः समाप्तः ।

विषयः । प्रयोगविपदाशानं ।

No. 2052. शास्त्रदीपिका । Substance, country-made paper, 10 × 4½ inches. Folia, 388. Lines, 9 on a page. Extent, 9,871 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Sāstra-dīpikā. A commentary on the Mīmāṃsā aphorisms of Jaimini. By Pārthasārathi Miśra. The codex is very corrupt and defective.

Beginning. पुनराकां प्रथमपुनोऽनर्थक इति विरोधापत्तेः । ननु ।

End. तदर्थं कुत्रापि यदपि च निषिद्धं विवक्षितं
तथा प्रत्याज्ज्ञानं विविधमिह नार्थं यदुच्यते ।
अतस्तन्मन्त्राभ्युपययिषिरिति यत्नैव (?) न
प्रयोगे यत्नाः (?) नत उपरिचिन्तां प्रकुर्वते ।

Colophon. इति श्रीवाचस्पतिरचितमिहविचिन्तायां शास्त्रदीपिकायां द्रव्यसाध्यायशा-
स्त्रः पादः समाप्तः ।

विषयः । श्रीवाचस्पत्यय्यायानं । पुस्तकमिदं प्रथमे मध्ये शेषे च अधिस्तं ।

No. 2053. स्कन्दपुराणीय-अम्बिकाखण्डः । Substance, foolscap paper, 13 × 8½ inches. Folia, 232. Lines, 16—17 on a page. Extent, 11,740 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Verse. Incorrect.

Ambikā-khaṇḍa of the **Skanda Purāṇa**. A part of the first or Māheśvara khaṇḍa of the seven divisions of the Skanda Purāṇa. The codex assigns it 216 chapters, and their contents are as follow :—1, Birth of Kārtikeya ; 2, Abstract of the work ; 3, Origin of the Naimiśa forest ; 4, Prājāpatyaśhisheka ; 5, Birth of Rudra ; 6, Lopping off of the heads of Brahmā ; 7, Restoration of the heads ; 8, Devas' visit to Rudra ; 9, Birth of Suvarṇāksha ; 10, Curse on Dakṣa ; 11, Penance of Umā ; 12, Alligators (?) ; 13, Marriage of Umā ; 14, Praise of marriage with Śiva ; 15, Benediction on Vasiṣṭha ; 16, Birth of Śakti, son of Vasiṣṭha ; 17,

Curse on Kalmásapáda ; 18, Rákshasa sacrifice ; 19, Dispute between Vasishṭha and Viśvámitra ; 20—24, Story of Nandi ; 25, Marriage of Śiva ; 26, Umá's request ; 27, Gift of cattle, gold &c. to Śiva ; 28, Worship of Śiva ; 29, Kuvera's benediction on Pañchachúḍa ; 30, Praise of Benares ; 31, Do. of Dadhicha ; 32, Destruction of Dakṣa's sacrifice ; 33, Birth of Vṛisha ; 34, Benediction on Upamanyu ; 35, Do. on Sukeśa ; 36—48, Description of various hells ; 49, Philosophy expounded by Yama (*Yamagiti*) ; 50, Mutation of creation ; 51, Praise of Sukeśa ; 52, means of escaping from hell ; 53, Penance of Durgá ; 54—56, Brahmá's benediction on Durgá ; 57, Story of the seven fowlers ; 58, Kingdom of Brahmádatta ; 59—63, Story of Kauśika ; 69, Hara and Párvati's tour to Mandára ; 70—71, Story of Narasiṅha ; 72, Birth of Skanda ; 73, Do. of Andhaka ; 75—76, Story of Īiranyáksha ; 77, Sacrifice of the Asuras ; 78 to 106, Wars of the Devas and Asuras ; 107—108, Story of Varáha ; 109, Departure of Mahádeva to Sumeru ; 110, Fruits of gifts ; 111, Penances ; 112, Duties of women ; 113—115, The churning of nectar ; 116—121, Legend of the Dwarf incarnation ; 122, Destruction of Sriṅhikeya ; 123, Story of Hariśchandra ; 124, Story of Paraśuráma ; 125, Worship of Vasudhá ; 126—128, Story of the descent of the Ganges ; 129—148, Wars of Devas and Asuras ; 149—151, Story of Párvati's accepting an Áśoka tree for a son ; 152, Śiva expounds Dharma ; 153, Story of Śiva's throat becoming blue ; 154, On the propriety of rubbing ashes and dust on the body ; 155, On Śiva's dwelling on burning grounds ; 156, An offering of aromatic waters to Śiva ; 157—159, Sacred edifices ; 160, Feasts of Bhairava ; 161, Birth of Vináyaka ; 162, Birth of Skanda ; 163, Devas repair to behold Skanda ; 164, Mát-ri's deputed by Indra to assassinate Skanda ; 165, Battle between Skanda and Indra ; 166—169, Skanda appointed generalissimo of the army of the Devas ; 170—173, Destruction of Tárakásura ; 174, Indra's address to Skanda ; 175, Destruction of Mahisásura ; 176, Thrones of Maheśvara ; 177, Hymns in praise of do. ; 178, Story of the messengers of Yama and Sañku ; 179, Account of Kálanjara ; 180—181, Story of reviving Yama ; 182, Temples for gods ; 183, Story of Bhadreśvara ; 184, Fruit of reciting the name of Mahádeva in a Deodar forest ; 185, Temples of gods ; 186, Benediction on Maya ; 187—195, Legend of Tripura ; 196—197, Description and revival of Krauncha ; 198—200, The wars of Pralháda ; 201—206, Story of Himavat and the clipping of his wings ; 207—216, Story of Pralháda's wars with Náráyana and its consequences.

Beginning. चक्राननः सकलचक्रनिर्भेदकः सर्वज्ञानी सकलनिर्भुजमोक्षवीनी ।

विज्ञानिनामवतु सेखरिणी मनामौ देवी च सा कलस्त्रिणी परदातु कर्माः ॥

ममः परमदेवाय चैत्रकृत्स्नितान्त्रये ।

सर्वज्ञे शैलकपाय संसारभारहेतवे ।

स्थितिस्थानेऽवमोक्षां कर्षे चर्षे पुरारिणे ।

वर्धमाय पुराकाय महादेवाय श्रीमते ।

प्रजापतेर्महाद्यवे महाकाशिकिन्दिमहमे ।

प्रधात्रे परमे पृष्ठे ब्रह्मणे लोकवर्धनि ।

मुक्तयः संज्ञितास्मानकपथा श्रीकल्याणः ।

तीर्थसंज्ञानामांथ वैर्जनाक्षां क्षमाक्षिकाः ।

पौराधिकमपञ्चन सूतं सत्यपरायणं ।

ज्ञानमस्मिन् महावीर्ये प्रकामार्थमुपायतं ।

हृदा ते सूतमायातं चक्षुरो हृदमानसाः ।

आद्ययोऽननसर्वज्ञं तपोऽयं समकल्पयन् ।

स प्रथम्य ततः सर्वान् सूतज्ञानं मुनिपुङ्गवान् ।

प्रदत्तमात्मनं मेमे सर्वज्ञसंज्ञानाम्भितः ।

तमाधीनमहन्मन मुनयस्ते समाहिताः ।

ब्रह्मण्ये पुराणीना वैजिपारक्षणादिभिः ।

कचित्तं भरतास्मान् पुराणस्य पुरा मया ।

तेन मेऽस्मिन्मायितं सायान् सत्यवतीसुतः ।

सर्वज्ञानपरार्थज्ञः सत्यवर्णपरायणः ।

द्विजपूजार्थो नित्यं तेन कृत्वा जनार्धवि ।

भारतास्मानसहस्रं पुराणाद् बह्विस्त्रियवे ।

तस्यां कृत्वाभि ते जन्म कर्त्तुमिच्छेत्वा श्रीमतेः ।

End. ते मन्त्रोपायः सर्वे वसुधन्तो महाहृदाः ।

मुचैवचक्रप्रतिमानमो—मधुव भूरनितरां सुदुर्गमा ॥

Colophon. इति कण्डपुराणे एकादशोऽध्यायः । अस्मिन्मायानामिकाकण्डे ब्रह्माद-
कारावधीये इन्द्रात्मनं समाप्तं । समाप्तीवमन्त्रिकाकण्डोऽप्यः ।

विषयः । अथ १ मे अध्याये, कर्त्तुमिच्छेत्कुरुप्रथः । १ रे, जगुःसमष्टिका । २ रे, वैजिपार-
क्षणादिभिः । ३ रे, ब्रह्मणः प्राजापत्यादिभिः । ४ रे, श्रीमतेः । ५ रे, ब्रह्मणः निरन्ध्रेदमहन्मनः ।
६ रे, कपारक्षणादिभिः । ७ रे, देवैः ब्रह्मर्षेणविवर्यं । ८ रे, सुवर्णोपायविषयं । ९ रे, दक्ष-

मायवर्धनं । ११ छे, उमातपसायवर्धनं । १२ छे, वासादुवासायवर्धनं । १३ छे, उमापरिकवर्धनं ।
 १४ छे, उमाविवाहकवर्धनं । १५ छे, वसिष्ठवरप्रदानं । १६ छे, ब्रह्मिन्नामकवसिष्ठपुत्रोत्पत्तिः ।
 १७ छे, कलावसादमायविवर्धनं । १८ छे, राक्षसकवसिष्ठवर्धनं । १९ छे, वसिष्ठे विद्यामिवेक वैरमि-
 वर्धनं । २० छे, मन्दिनपत्रवेष्टाः । २१ छे, मन्दिना मन्त्रादेवकृतिः । २२ छे, ज्ञानेवरवेकवर्धनं ।
 २३ छे, मन्त्रादेवमिवेकार्थे मन्त्रादेव इन्द्रादिदेवमाकाशं । २४ छे, मन्त्रादेवमिवेककृतिवर्धनं ।
 २५ छे, मन्त्रादेवविवाहकवर्धनं । २६ छे, माया जेनवा कथितां पतिमिन्दा पुत्रा पुत्रिणा पार्थिवी
 शिवकलीपमात्रतः सर्वमायिककार इत्यादिविवर्धनं । २७ छे, शिवाय त्र्यो-हिरणादिदेवमाकाशं ।
 २८ छे, शिवपूजाविधिः । २९ छे, कुबेरपञ्चभूतावरप्रदानं । ३० छे, शराकलीमाकाशं । ३१ छे,
 दक्षीणमाकाशं । ३२ छे, दक्षवज्रविनाशवर्धनं । ३३ छे, उद्योगमिवर्धनं । ३४ छे, उद्योगवरप्र-
 दानं । ३५ छे, सुखेनवरप्रदानं । ३६ छे, विजयः । ३७ छे, नरककृष्णाकीर्तनं, नरककृष्णमिवर्धनं ।
 ३८ छे, ब्राह्मणीनामनरकवर्धनं । ३९ छे, काककृष्णकनरकवर्धनं । ४०, कुलीपाकनरकवर्धनं । ४१,
 अश्विपञ्चमाक्षनरकवर्धनं । ४२, वैतरणीनरकवर्धनं । ४३, अमोघनरकवर्धनं । ४४, पद्माक्ष-
 नरकवर्धनं । ४५, महापद्माक्षनरकवर्धनं, रौरवनरकवर्धनं । ४६, महारौरवनरकवर्धनं ।
 ४७, तमोनामनरकवर्धनं । ४८, तमकृष्णोनामनरकवर्धनं । ४९, वसन्तीनाकवर्धनं । ५०, संसार-
 विवर्धनकवर्धनं । ५१, सुखेनमाकाशं । ५२, नरकालोपायवर्धनं । ५३, दुर्गोपायवर्धनं । ५४,
 ब्रह्मवशाकवर्धनं । ५५, ब्रह्मजन्मवर्धनं । ५६, दुर्गोवरप्रदानं । ५७, उमावोपायार्थं । ५८,
 ब्रह्मवशाकवर्धनं । ५९, कौशिकीकवर्धनं । ६०, कौशिक्या विजयमिरिजन्मवर्धनं ।
 ६१, दैत्योपायवर्धनं । ६२, सुन्दरैश्वर्यवर्धनं । ६३, अष्टुरविजयवर्धनं । ६४, अष्टुरोत्थनवर्धनं ।
 ६५, ६६, देवा कौशिक्या कथं अष्टुराणां युद्धवर्धनं । ६७, कौशिक्यविषयं । ६८, कौशिकी-
 देवकवर्धना वा देवका देवेभ्यः नन्देभ्यः च देवा अनेनैवम् इत्यादिवर्धनं । ६९, पार्थिव्या कथं वरक
 कन्दरजन्मवर्धनं । ७०, ७१, नारसिंहेन हिरण्यकशिपुवधवर्धनं । ७२, अमोघमिवर्धनं । ७३,
 अमोघोत्पत्तिविवर्धनं । ७४, अमोघवरप्रदानं । ७५, हिरण्यकश कपुत्रवेष्टावर्धनं । ७६, हिर-
 ण्यकश उमावेष्टावर्धनं । ७७, अष्टुरवर्धनं । ७८—१०६, अष्टवक्रवशावावधि वध-
 नरकमाकाशवर्धनं देवाष्टुरवधवर्धनं । १०७, नरावोत्थनवर्धनं । १०८, नरावधवधवर्धनं ।
 १०९, महादेवका सुखेनजन्मवर्धनं । ११०, दामकवधवर्धनं । १११ एकवक्रादिनरक-
 कवर्धनं । ११२, जीर्णं वशीकृतवर्धनं । ११३, अजनायवर्धनं । ११४, अजन्मवर्धनं वीरकली-
 वाक्कायं । ११५, विष्णुना अश्वमेधवर्धने अष्टुरौ कथं देवानां युद्धं । ११६, ११७, वासनप्रादु-
 र्भाकः । ११८, द्वावप्रादुर्भाकः । ११९—१२०—१२१, वासनप्रादुर्भाके वीरकलीवाक्कायवर्धनं । १२२,
 वीरकलीवधवर्धनं । १२३, हरिकेशमिर्देवाः । १२४, महादेवान्नरप्रादुर्भाकवधवर्धनं । १२५,
 ननुमावधिवर्धनं । १२६, १२७, १२८, महावधवधवर्धनं । १२९—१३० अश्विभिरद्विष-
 जनावावधि अष्टवक्रादिद्विषजनावावधवर्धनं अमोघाष्टुरवधवधवर्धनं । १३१, १३२,

[illegible]

No. 2054. यतीश्वरमतदीपिका । Substance, country-made paper, 13 x 5½ inches. Folia, 25. Lines, 11 on a page. Extent, 937 slokas. Character, Nāgārā. Date, Sm. 1894, Sk. 1759. Place of deposit, Calcutta, Government of India; also another copy at Berhampur, Bābu Rāmadāsa Sena. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Yatindramata-dīpikā. A summary of the dualistic form of the Vedānta doctrine. By Ś'rinivāsadaśa, son of Govinda Kchārya. The work is divided into 10 chapters, and treats of (1) Perception ; (2) Inference ; (3) Testimony ; (4) Nature ; (5) Time ; (6) Eternal attributes ; (7) Intellect ; (8) Created beings ; (9) God ; and (10) Immateriality.

Beginning. श्रीवेङ्कटेश्वर करिजेकमाथे श्रीदेवराजं वटिकः प्रणिपद्यते ।

कथमेव वाकं यतिराज्यमीदृं यत्ने च दृष्टान् मम देविदेव्याम् । १ ।

यतीश्वरं प्रणम्य च वेदान्तार्थं मया मुदं ।

करोमि वाक्यबोधार्थं यतीन्द्रमतदीपिका ॥ १ ॥

श्रीमन्नारायण एव विद्विद्विजिज्ञासेत तत्त्वं अग्निप्रपत्तिभ्यां प्रपन्नः च एव उवाच ।
अप्राकृतदेवविग्रहः पश्य प्राप्य इति वेदान्तवाक्यैः प्रतिपादयतां वाच-वेद्यात्म-मुपदेव-माव-
ति-प्रज्ञानम्-इति वाक्यार्थं श्रीपराङ्मुखाय-यामुन-मुनिपतीश्वरप्रभृतीनां अनामुषारेण वाक्य-
बोधार्थं वेदान्तानुसारिणी इति प्रतिमतदीपिकाया आरीरकपरिभाषा ना अङ्गवाचकान्य-
मानवा यजामति संवत्सेन प्रकाशयते ।

End. यजुक्तं वेदान्तार्थं विद्विद्विजिज्ञासेतमेकमेव प्रप्रेति नामार्थं यत एव
विद्विद्विजिहं प्रप्रेकमेवेति तन्वा भवयान् वादरायकः यजामे । प्रप्रेतिज्ञातेन्युपक्रम्य तमेव प्रकारं
निरूपितवान् यतः विद्विद्विजिहं प्रप्रेतिज्ञातेन्युपक्रम्य निष्ठायाः परमाप्तुदेवो नारायण एवैवं
तत्त्वमिति विजिज्ञासेतवादिनां ईदृजमिति निश्चं ।

इति निविधिविधिचं नाममेव प्रकारं यजुक्तं परमाप्तुदेवो नारायण एवैवं ।

यतिप्रतिमतदीपं वेदवेदान्तमार्गं न भवति प्रतिमतम् यः सम्प्रदायेककृष्णः ।

Colophon. इति श्रीवाचस्पतिकृतसिद्धाधीनकाव्यार्थम् प्रथमदासेन श्रीमद्वेङ्कटेश्वरि-
नाथपदकमलसेवापरायकानामिष्टि इत्यादिवाक्यैरुक्तम् श्रीमन्नारायणदासेन विर-
चितार्थं यतीन्द्रमतदीपिकायामङ्गपरिभाषायां नाम इत्येवम् ।

विषयः । श्रीमन्नारायण एव विद्विद्विजिज्ञासेत तत्त्वं इति प्रतिपादयतां वाच-वेद्यात्म-
मुपदेव-मावति-प्रज्ञानम्-इति वाक्यार्थं श्रीपराङ्मुखाय-यामुन-मुनिपतीश्वरप्रभृतीनां अना-
मुषारेण वाक्यबोधार्थं संवत्सेन इत्यभिः परिच्छेदैर्वेदान्तमतनामार्थ्यकथनं । तत्र १—ने परि-
भाषा, प्रत्यक्षनिकषणं । १-ये, यजुक्तमार्गनिकषणं । १-ये, प्रप्रेतिनिकषणं । ४-ये, प्रप्रेतिनिकषणं ।
५-ने, वाक्यनिकषणं । ६-ने, निवृत्तिभूतिनिकषणं । ७-ने, वृत्तिनिकषणं । ८-ने, श्रीमन्नारायणनिकषणं । ९-ने, ईदृजमिकषणं । १०-ने, यजुक्तमिकषणं ।

No. 2055. दीपप्रकाशः । Substance, country-made paper, 9 x 11 inches. Folia, 42. Lines, 8—10 on a page. Extent, 1,030 ślokas. Character, Nāgara. Date, Sm., 1785. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Dīpa-prākāśa. On dedication of lighted lamps to the goddess Rājārājāvari according to Tāntric rules. By Premanidhi Sarmā.

Beginning. चमत्पावन)अक्षरचक्रं कुम्भरनी

चरीभूतोऽरातिप्रमदमदामानमने ।

चरी मर्त्यामर्तामृदुसमतीभूतचिन्ता-

दरीदाहप्रमोद अथति दीपाक्षरचरिः ॥ १ ॥

End.

यस्योद्योतननी चनी मृचवनी ज्ञाना विद्याभाषति-

मौलप्रेमनिधीनि पद्मकुसुमः कुम्भाचलो अक्षरः ।

सूपाद्यं सप्तवीर्यजातजनार्द भूधरसौवर्ण्य-

हृत्मानन्दरनेऽमना निवसता दीपप्रकाशः जनः ॥

Colophon. इति श्रीप्रेमनिधिर्भोमिर्दिवो दीपप्रकाशः सम्पूर्णतामवबन् ।

विषयः । तन्मोक्षनिधयेन श्रीराजराजेश्वरोद्देशकदीपदानविधिकीर्तनम् ।

No. 2056. शब्दप्रकाशः वा दीपप्रकाशटिप्पणम् । Substance, country-made paper, 9 × 3½ inches. Folia, 120. Lines, 10 on a page. Extent, 3,210 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

S'abdaprakāśa alias Dīpaprakāśa-tippaṇa. A commentary on the work noticed under the last preceding No. by the author himself.

Beginning. प्रमोददेवं शिवादेरपीहप्रदं राजराजेश्वराद्यं रनेत्रं ।

सदीपप्रकाशस्तत्तत्तद्व्यप्रकाशं तन्मोक्षय वाञ्छामुदोपात्तम् ॥ १ ॥

अथ ज्ञानात्मकपद्माद्योद्योतनहृत्पद्मादिकरचक्रेश्वरचारेण श्रीराजराजेश्वरोद्देशकस्यमोक्षो-
द्योतीयकारादिद्वारा श्रीश्रीहृदयोपासनाप्रसादमाकाङ्क्षमानो दीपप्रकाशमात्मनं वाहदीप-
प्रकाशतत्त्वार्थं शिवादिपीठमन्त्राभासुंल्लिखितव्यमोक्षपदलोकाद्यनुदाशात्मकं त्वं
श्रीश्रीपुण्ड्रमन्त्रप्रतिपत्त्युपलब्धमूर्त्युपलब्धमार्थं संहृदेवस्य दीपप्रवचना तदाक्षरतया कर-
णाधिकतर् प्रसादलक्ष्यमभिप्रेत्य दीपप्रकाशनिर्माणे दीपाक्षरतयेव करणोचितमवबन् जना
च तथा करणमन्त्राराधार्थं मन्त्रं जना शिवादिवाच्यं निवर्तयति । अमाद्येवादि ।

End. अथि च जनरणा दिशि मुक्तिचोदयिषे ता + नेतिप्रतिपत्त्युपलब्धमार्थ-
मभिपति. श्रीमहोपासनादेवस्यदीपप्रकाशप्रभूमितिशान्तप्रकाशिनोऽक्षरपूर्वकं वाक्यं निवर्तयति
वर्णनायकः । तथा च अक्षरान् निर्गं हनिष्यामि निर्गं निवाचकानव भिन्न पञ्चकर्तव्यं दीप-

प्रकाशः दीपकाः पूनोपदिष्टाः प्रकाशः अथवा दीपप्रकाशनामा चत्वारः कृतोऽपुष्टितो बुद्धिपूर्वकं
व मन्त्राख्यात इत्यर्थः ।

इत्थं ब्रह्मप्रकाशरसकवक्त्रा राजराजंकरक
कीर्त्तनीहार्थदानुर्मेयकविरचनकाशके माधवाये ।
कल्याणम् प्रवृत्तः परपरवद्विराजंका माधवाये ।
मूलं मूलकं चत्वारंकरमिष्ट परं मलि मंचेपनाचं ॥ १ ॥
चकाभिः चत्वारः प्रयोग अपिदितो रजाकरे कथितो
मूलं मन्त्रिनरहिनीत्वमिष्टिते चत्वारंकरं दर्शितं ।
तत्त्वं चत्वारंकरमिष्टितो वत्सके दीपप्रकाशे क्लित ।
कृता ब्रह्ममणिः प्रकाशितनराचं कान्तं निर्मितं ॥ १ ॥
माधवाच्यं मृगो कृतादानुर्मेयतादिनो चत्वारम् ।
दीपप्रकाशकर्त्तुर्माधवाच्यं किमप्युक्ति ॥ १ ॥
दीपप्रकाशे च मनेःकि चत्वारंकरमपि मनेःकु मन्त्र ।
ब्रह्मप्रकाशेन विना न मृगो दीपप्रकाशे भविता प्रवेष्टः ॥ २ ॥
चक्षोःकोतननी कनी मुखनी माना चित्तोमाधवि-
मोम प्रेममिधीति चत्वारंकरम् कुर्याचने अन्तरः ।
चत्वारं कृतवीर्यमाश्रयपदं भूधनसौवर्णम्-
इत्यामन्त्रवनेऽमुना निवसता ब्रह्मप्रकाशः कृतः ॥ २ ॥

Colophon. इति श्रीमन्प्रेममिष्टितोमिष्टितोदीपप्रकाशविष्णुमूलब्रह्मप्रकाशः
चत्वारंकरम् ॥

विषयः । कृतदीपप्रकाशविष्णुमूलब्रह्मप्रकाशः प्रकटीकरणम् ।

No. 2057. योगशास्त्रम् । Substance, country-made paper, 11½ × 4½ inches. Folia, 5. Lines, 9 on a page. Extent, 126 śloka. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India ; also another copy at Murshidābad, Jāpharaganj, Gopāladāsa Mahanta. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Yoga-śāstra. A brief exposition of the Yoga aphorisms of Patañjali. The codex is defective, and the name of the author of the work cannot be made out.

Beginning. (चाक्षुषं नास्ति) । धित्तोत्तरापावाभावाच्च व्यभिचयान्तरं (?) संज्ञ-
प्रसादाद्युत्तराविरति-भाविदर्शनाद्यन्तर्भूतिकाजयस्तिनमामि ।

End. कैवल्यं कल्पप्रतिष्ठा वा चित्तिमूर्तिरिति ।

Colophon. इति योगशास्त्रे कैवल्यपादचतुर्थे ॥ समाप्तः ।

विषयः । पातञ्जलयोगसूत्रनामार्थविषयीभूतायं च चैवेष्ट कथनम् ।

No. 2058. योगमणिप्रभा वा पातञ्जलयोगसूत्रवृत्तिः । Substance, coun-
try-made paper, $11\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 60. Lines, 9 on a page. Extent,
1,134 ślokaas. Character, Nagara. Date, ? Place of deposit, Calcutta,
Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Yogamani-prabhā. A commentary on the Yoga aphorisms of
Patanjali. By Rāmananda Sarasvatī, pupil of Govidānanda. It follows
the Pātanjala-bhāṣya.

Beginning. वन्द्ये स्तोत्राद्यर्थस्तुष्टं पुराणपुस्तकं वरि ।

प्रकृत्या हीनत्वा चूर्णं योगेश योगदायिनम् ।

यतस्तुष्टिं सूत्रकृतं प्रकृत्य चाद्यं नृनिं भाष्यकृतं भक्त्या ।

भाष्यानुगो योगनक्षिप्रभाष्यां इति विद्यास्थानि चया मतिश्च ।

एव कश्च भक्त्यान् यतस्तुष्टिः प्रेक्षावत्प्रकृत्याङ्गाङ्गाप्रतिपाद्यं दर्शयति ॥

अथ योगानुशासनम् ।

End. वक्तायं प्रसादमिरतः च वाच्यं मूर्तिरिति ।

नूनं नचाकनो हीने कतचित्तं कथयितम् ।

Colophon. इति श्रीमत्परमहंसवरिण कृष्णार्थनेत्रिन्दामन्दमनवत्पूज्यपादशिश-
वीरामानन्दसरस्वतीकृतौ पातञ्जलसूत्रवृत्तौ योगनक्षिप्रभाष्यायां कैवल्यपादचतुर्थे ॥ समाप्तः ॥

विषयः । पातञ्जलयोगसूत्रस्य भाष्यानुवृत्तयाङ्गम् ॥

No. 2059. यथापथविबोधकः । Substance, country-made paper, $9 \times$
 $4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 118. Lines, 8—10 on a page. Extent, 3,720 ślokaas.
Character, Nāgara. Date, Sm. 1767. Place of deposit, Calcutta, Govern-
ment of India. Appearance, old. Verse. Incorrect.

Pathyápathya-vibodhaka. On diet and regimen. By Koya-deva Paṇḍit, a Vadya by caste.

Beginning. नमोऽयं विश्वस्य विभवममरत्वं ज्ञानोऽप्येवमेतुं
 ज्ञानं वः देवतायै धन्यवदति यथा विश्वमेतद्विज्ञातम् ।
 यथा भावप्रसादान् प्रभवति पुत्रकः सर्वकार्येषां निर्दि-
 कर्तुं तं देववन्द्यं सङ्करदुर्जनवरच्छादयार् नमोऽयं ॥ १ ॥
 भारद्वाजपविषमोऽपतिस्तथाः श्रीपद्मनाभोऽभव-
 देवतायै निमाडकात्मककः सङ्करवारद्वजः ।
 तत्पुत्रो मुक्तभूयितः समभवत् श्रीशार्दुलानां भिषक्
 येन प्राच्यदेवो नन्दैरपचतोऽनौ सर्वविद्यः सदाः ॥ २ ॥
 तत्पुत्रः केवदेवोऽपि वैद्यशास्त्रविशारदः ।
 मधिरजाकरो येन ज्ञतोऽप्यो नाम सागरः ।
 नामरत्नाकरोऽज्ञानां प्रयासाच्च रसादिषु ।
 यन्मार्गं ज्ञिषते तेन यन्माय्यविशेषकः ॥ ३ ॥

End. योजः कानिर्वक्तुं पुष्टिपुष्टिपुष्टयः ज्ञतः ।

Colophon. इति श्रीवैद्यदेवदेवपट्टिनिर्दिष्टे यन्माय्यविशेषके भिषग्वैद्यः
 सन्मूर्तिः ॥

विषयः । यन्माय्यविशेषकः ॥

No. 2060. न्यायकुसुमजलिप्रकरणम् । Substance, country-made paper, 13½ x 8½ inches. Folia, 37. Lines, 13—14—15—18 on a page. Extent, 2,358 slokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, new. Verse. Correct.

Nyāya-kusumānjali-prakaraṇa. A polemical disquisition on the existence of God, refuting all atheistical doctrines. By Udayana Achāraya. The work comprises a metrical portion, and a prose paraphrase. The former has been published with a translation into English by Professor E. B. Cowell. The latter is scarce. The codex under notice contains both the parts.

Beginning. जन्ममरणः कर्मा परिणामोद्देवदेवोऽप्येव

विद्यः का न विमर्देनः सतरस्रकल्याणाधीश्वरः ।

इमंल्लोप निवेदितः पदभेदे भङ्गावमानं धन-
 येते। मे रत्नवन्निष्कमनः व्यापकमात्राणिः ।
 कर्मोपवर्तयेतांमंजानमनि जनीविषः ।
 बहुपाणिमहावच परमाका विद्वत्तमे ।
 इत्येव नीतिमुत्तुमात्राणिदत्तमन्त्री-
 वेदाद्येद्वि च इतिवत्तमन्त्री हो ।
 मे वा ततः किमनरेत्तुदीर्घमु-
 प्रीतोऽस्तमेव पदधीतवत्तमेव ।

End.

Colophon. इत्याचार्यनीमदुदयविरचितव्यासकुतुमात्राणिप्रकरणं समाप्तं ।

विषयः । इत्येव विप्रतिपद्यानां चार्थाद-नीमादक-सौम्य-दिग्भर-वास्तुनां जतं नीम-
 दुदयवाचार्येणैव मध्य-पद्योभयस्यैव प्रत्ययेन निराकृतं ।

No. 2061. यजुर्वेदमः । Substance, country-made paper, 9 x 4 inches. Folia, 81. Lines, 11—12 on a page. Extent, 2,065 ślokas. Character, Nāgara. Date, Sm. 1811. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose and verse. Incorrect.

Yajurvallabha. This is a part of the 'Āhnikā-paddhati,' a comprehensive work on the duties of householders. By Viṭṭhala Dīkṣita. The part under notice comprises three chapters, and treats of, 1st, daily religious duties, 2nd, the sacraments, (*saṁskāras*) 3rd, Ādhāna or domestic fire worship. All those have been treated according to the rules of the Yajur Veda.

Beginning. येनियो च प्रवक्ष्यामि वृद्धाकाशे समागतम् ।

+ + + + + पदे देवकीवन्दनं चरि ।

चक्षान्नु स्यात्परकायाकिं प्रथमं ततः ।

संस्कार-दीपावस्य विधिः काचैरचं नृपे ।

End. ततो माच्छन्मोक्षं ईक्ष्यसे । इत्याद्यवस्यवतिः समाप्ता ।

Colophon. इति श्रीविष्णुसूरीचिन्तनविद्यापायाकिप्रकरणे यजुर्वेदवाक्यानां व्यास-
 व्याख्यानं सपरिकरं नाम तृतीयः खण्डः समाप्तः । ३ ।

विषयः । अथ अथपथं वर्तते तथ प्रथमे यजुर्वेदोक्तप्रकरणप्रयोगः । द्वितीये यजुर्वे-
 दाक्षरंस्कारप्रयोगः । तृतीये यजुर्वेदोक्तप्रकरणप्रयोगः ।

No. 2082 **हौत्रिकपद्धतिः, यजुर्वेदोक्ता ।** Substance, country-made paper, 8½ x 4 inches. Folia, 38. Lines, 8 on a page. Extent, 592 ślokas. Character, Nāgara. Date, Sk. 1705. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Hautrika-paddhati. A guide-book for the performance of the Hautrika or fire sacrifices according to the Yajur Veda. Anonymous.

Beginning. होत्रं करिष्यन् संवत्स्रं प्रविश्यावसवनीयं ।

End. चावो वा तदुपांशु तदुपांशु ॥

Colophon. इति यजुर्वेदोक्ते हौत्रिके पद्धतेऽध्यायः ।

विषयः । यजुर्वेदोक्तहौत्रिककर्माप्रवृत्तयः ।

No. 2083. **देवीमाहात्म्य-टीका ।** Substance, country-made paper, 15 x 4 inches. Folia, 92. Lines, 7 on a page. Extent, 2,598 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Lalagola, Post Dighāpati, Zilā Rājāsāhi, Bābu Tārānātha Rāya Chaudhuri. Appearance, fresh. Prose. Correct.

Devīmāhātmya-tikā. A commentary on the Chāṇḍī section of the Mārkaṇḍeya Purāṇa. By Śaṅkara Śarmā.

Beginning. श्रीदुर्गायाः पदं ममा श्रीमन्महामहोपाध्यायः ।

देवीमाहात्म्यटीकायां विवर्तते त्रिष्टुप्पद्यः ।

एवं भक्तवद्वाहनायकमनेः त्रिष्टुप्पद्यो जैमिनिर्मातृ कृतिर्भारतविषये सन्निवृत्तममा मार्कण्डेयं
महापद्मम् ओ कृतेभारतविषयेऽस्माकमहो दूरीक्रियमानित्यवदन् । — — — — —

— — — पत्रिक क्रमः—मार्कण्डेय उपाध्यायः ।

End. सावर्णिर्भविता ममुरिति पुरुषादितिः हसःत्रिंशोतयति सप्तदासकथायात् ॥

Colophon. इति देवीमाहात्म्यटीका समाप्ता ।

विषयः । मार्कण्डेयपुराणोद्देवीमाहात्म्य-टीकायां ।

No. 2064. अमरकोषभाषा । Substance, country-made paper, 15 x 4 inches. Folia, 250. Lines, 6 on a page. Extent, 5,906 slokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Lalagola, Post Dighápati, Zilá Rájásáhi, Bábu Táránátha Káya Chaudhuri. Appearance, fresh. Prose. Correct.

Amarakosha-mālā. A paraphrase of the 'Nāmaliṅgā nuśāṣaṇa' of Amara Siṅha. Author's name not made out. The work has been written in accordance with the rules of the Kalāpa-vyākaraṇa.

Beginning. अनादिनामानमनीश्वरीं प्रणम्य + + इति मिति ।

निर्दिष्टोपायं कृत्वा नान्यथा विचार्य कुर्वीत ॥

सथाया वचनः सन्नि निषन्वाः वाहिनीहिंजा ।

तथापि मादरां वनः वसु कावापतुदये ।

एव प्रसारणे विद्याचारविद्वान्मन्त्रेण विद्वान्प्रवितानां च समीहदेवतायाः शेषोपदेष्टव्यं
प्रधानं दर्शयति यत्नेत्यादि । ते चौराः च विष्णुः शेषवर्गः भयङ्करिणि श्रेयः । इत्यादि ।

Colophon. समाप्तिश्चकवाचं नास्ति ।

विषयः । चमरकोषशास्त्रम् ।

No. 2065. इत्तकविदेवः । Substance, country-made paper, 18 x 3 inches. Folia, 4. Lines, 5 on a page. Extent, 75 śloka. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Lāṅgola, Post Dighāpati, Zilā Rājāshī, Bābu Tārānātha Rāya Chaudhuri. Appearance, fresh. Prose and verse. Correct.

Dattaka-viveka. A summary of the laws relating to adoption. By Śūlapāṇi. It is one of several treatises the author wrote under the generic name of *Viveka*. He lived in the middle of the 12th century, and was a judge in the court of Lakṣmaṇa Sena, of Bengal.

Beginning. नमो भगवते वासुदेवाय । नमो वासुदेवाय ।

इष्टायाता पिता वा च स पुत्रो दानको भवेत् ।

मन्त्रः । माता पिता वा इत्यादीं यमस्मि पुत्रमावदि ।

बहवः प्रीतिर्युक्तं च पुत्रो दक्षिणः सुतः ॥

श्रीनिचंभुक्तमित्यनेन यथोऽधिकवृत्तद्वये वृत्तावृत्तत्वेना आदिता । इत्यादि ।

End. বঙ্গদেশে কুলকল্য ষষ্ঠোৎসবং ।
 যত দেবা তু কল্যাণান্ তদ্বৎসবং সুবিস্তারঃ ।

Colophon. ইতি মুদ্রকপাণ্ডিতদত্তকবিরচিতঃ কলাগ্নিঃ ।

বিবরণঃ। ইতি মুদ্রকপাণ্ডিতদত্তকবিরচিতঃ কলাগ্নিঃ ।

No. 2066. *Chhando-manjari-tika*. Substance, foolscap-paper, 16 x 4 inches. Folia, 18. Lines, 6 on a page. Extent, 446 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Lalagola, Post Dighápati, Zilá Rájasáhi, Bábu Táránátha Ráya Chaudhuri. Appearance, new. Prose. Correct.

Chhando-manjari-tika. A commentary on the *Chhando-manjari*, an elementary treatise on versification. By Dátáráma.

Beginning. কলা কালীচরীতং চতুর্ভূজকল্পদ্রুমং ।

চন্দ্রমণ্ডলমণ্ডলীকা দাতারামেন কবিরচিতঃ ।

কবিরচিতঃ কবিরচিতঃ কবিরচিতঃ কবিরচিতঃ ।

কবিরচিতঃ কবিরচিতঃ কবিরচিতঃ কবিরচিতঃ ।

চন্দ্রমণ্ডলমণ্ডলীকা দাতারামেন কবিরচিতঃ ।
 কবিরচিতঃ কবিরচিতঃ কবিরচিতঃ কবিরচিতঃ ।
 কবিরচিতঃ কবিরচিতঃ কবিরচিতঃ কবিরচিতঃ ।

কবিরচিতঃ কবিরচিতঃ কবিরচিতঃ কবিরচিতঃ ।

কবিরচিতঃ কবিরচিতঃ কবিরচিতঃ কবিরচিতঃ ।

কবিরচিতঃ ।

End. ভারতবর্ষে । চরিত্রঃ কবিরচিতঃ কবিরচিতঃ কবিরচিতঃ ।
 কবিরচিতঃ কবিরচিতঃ কবিরচিতঃ কবিরচিতঃ ।

Colophon. পরিচয়ঃ কবিরচিতঃ কবিরচিতঃ ।

বিবরণঃ। পরিচয়ঃ কবিরচিতঃ কবিরচিতঃ ।

No. 2067. *Sákta-krama*. Substance, country-made yellow paper, 14 x 3 inches. Folia, 105. Lines, 5 on a page. Extent, 1,508 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Látora, Zilá Rájasáhi, Kumár Yogendranátha Ráya. Appearance, fresh. Prose and verse. Correct.

Sákta-krama. A summary of Tántric rituals. By Purṇánanda Paramahansa. The work is divided into 7 chapters, and treats of all

the leading rites and ceremonies which the followers of the S'ákta sect of the Trántrics are required to perform.

CONTENTS: I. Proper place for Ekaliṅga. The Kúrmachakra diagram. Corpses, their varieties. Internal worship. Offering of water to the manes. Offering of Arghyas. Rosaries. The great internal worship. The great yajña.

II. Classification of worshippers. *Divya* or Celestial class. *Vira* or heroic class. *Pashu* or animal class. Listening, contemplation, &c. Means of knowing one's self. True knowledge. Conduct of the class called *China* or Chinese. Duties of Kaulas. Rules regarding the five M.'s S'akti defined. Routine of Kaulas. Duties on particular occasions.

III. Worship of virgins of different ages. Sacrifice of she-jackals. Worship of Kula. Recounting of rosaries. Sanctification of rosaries. Drinking for pleasure prohibited. Worship without spirituous drinks condemned.

IV. Purification of articles of worship. Identity of one's self. Articles of worship derived from bastards, &c.

V. The rite of Vijayá. Hermitage. Worship of snoes. Form of Kámkalá. Secret worship. Purificatory rites. Rites on cremation grounds. Rite called Níla.

VI. Rites for becoming Vira. Worship of S'akti. Praise of nonduality.

VII. Diabolical rites for causing stupefaction, subjugation, &c. &c.

Beginning. ॐ नमो श्रीपरदेवताङ्गिभ्युनक्षे ब्राह्मणेन कामदे

पूर्वामन्त्रवर्तित्वेति त्रिवेदेकस्मानुकारकमात् ।

श्रीदीक्षानुपवादवस्तुनक्षत्रावाक्ये विष्णवे

हेतुज्ञानविमोक्षणाय विद्युत्तानायेदं सर्वदेवे ।

वस्तुवादे'नक्षत्रज्ञे ज्ञानः त्रिरिति त्रिवेदे ।

पूर्वेभ्युनक्षत्राद्येष्टे श्रवस्तद्विकवर्तितं ।

न्यायुक्तोक्तिर्ज्ञानं परदायवर्तितम् ।

नन्दितं त्रिवेदेन कारयेन्नावलोचितं । इत्यादि ।

End.

प्रवक्ष्ये देव मोक्षाय कुलीनेः विद्विषेभ्यः ।

भास्कराक्षिं वीक्ष्य कुलपूजाक्षिं तथा ।

नक्षत्रपूजाक्षिं वीक्ष्य वीरनन्दनमात्मनः ।

কুতারাৎ প্রভবত্ বাবদীশংখিনা ।
 কবচাৰ্জ্যকামত্ কবচানন্দীশংখ ।
 মুকুতাশ্চ সৰ্গ শ্রীমা কামীনন্দ কুতারাৎ ।
 দুর্গামন্দীশ মিথিবা সৰ্গ বীৰশিখাশ্বরে ।
 ১৭৭৬ সাল ১২০৬ চন্দ্রাব্দে মঙ্গলবারে ।
 মিত্রকল্পকলাবারে শ্রীমদ্রতনকল্পমণ্ড ।

Colophon. ইতি বীৰশিখাশ্বরেণ সংকলিতমিতি শ্রীমদ্রতনকল্পমণ্ড ১২০৬ চন্দ্রাব্দে ১৭৭৬ সাল ১২০৬ চন্দ্রাব্দে মঙ্গলবারে ।

বিবরণ । ১৭৭৬ সালে,—১৭৭৬ সাল ১২০৬ চন্দ্রাব্দে । দুর্গামন্দীশ কবচাৰ্জ্যকামত্ কবচাৰ্জ্যকামত্ । কবচাৰ্জ্যকামত্ । কবচাৰ্জ্যকামত্ । কবচাৰ্জ্যকামত্ । কবচাৰ্জ্যকামত্ । কবচাৰ্জ্যকামত্ । কবচাৰ্জ্যকামত্ । কবচাৰ্জ্যকামত্ ।

১৭৭৬ সালে,—১৭৭৬ সাল ১২০৬ চন্দ্রাব্দে । ১৭৭৬ সাল ১২০৬ চন্দ্রাব্দে । ১৭৭৬ সাল ১২০৬ চন্দ্রাব্দে । ১৭৭৬ সাল ১২০৬ চন্দ্রাব্দে । ১৭৭৬ সাল ১২০৬ চন্দ্রাব্দে । ১৭৭৬ সাল ১২০৬ চন্দ্রাব্দে । ১৭৭৬ সাল ১২০৬ চন্দ্রাব্দে । ১৭৭৬ সাল ১২০৬ চন্দ্রাব্দে ।

১৭৭৬ সালে,—কুতারাৎ প্রভবত্ বাবদীশংখিনা । কবচাৰ্জ্যকামত্ কবচাৰ্জ্যকামত্ । কবচাৰ্জ্যকামত্ কবচাৰ্জ্যকামত্ । কবচাৰ্জ্যকামত্ কবচাৰ্জ্যকামত্ । কবচাৰ্জ্যকামত্ কবচাৰ্জ্যকামত্ । কবচাৰ্জ্যকামত্ কবচাৰ্জ্যকামত্ । কবচাৰ্জ্যকামত্ কবচাৰ্জ্যকামত্ ।

১৭৭৬ সালে,—১৭৭৬ সাল ১২০৬ চন্দ্রাব্দে । ১৭৭৬ সাল ১২০৬ চন্দ্রাব্দে । ১৭৭৬ সাল ১২০৬ চন্দ্রাব্দে । ১৭৭৬ সাল ১২০৬ চন্দ্রাব্দে । ১৭৭৬ সাল ১২০৬ চন্দ্রাব্দে । ১৭৭৬ সাল ১২০৬ চন্দ্রাব্দে । ১৭৭৬ সাল ১২০৬ চন্দ্রাব্দে । ১৭৭৬ সাল ১২০৬ চন্দ্রাব্দে ।

১৭৭৬ সালে,—কবচাৰ্জ্যকামত্ কবচাৰ্জ্যকামত্ । কবচাৰ্জ্যকামত্ কবচাৰ্জ্যকামত্ । কবচাৰ্জ্যকামত্ কবচাৰ্জ্যকামত্ । কবচাৰ্জ্যকামত্ কবচাৰ্জ্যকামত্ । কবচাৰ্জ্যকামত্ কবচাৰ্জ্যকামত্ । কবচাৰ্জ্যকামত্ কবচাৰ্জ্যকামত্ । কবচাৰ্জ্যকামত্ কবচাৰ্জ্যকামত্ ।

১৭৭৬ সালে,—বীৰশিখাশ্বরেণ সংকলিতমিতি শ্রীমদ্রতনকল্পমণ্ড ১২০৬ চন্দ্রাব্দে ১৭৭৬ সাল ১২০৬ চন্দ্রাব্দে মঙ্গলবারে ।

১৭৭৬ সালে,—১৭৭৬ সাল ১২০৬ চন্দ্রাব্দে । ১৭৭৬ সাল ১২০৬ চন্দ্রাব্দে । ১৭৭৬ সাল ১২০৬ চন্দ্রাব্দে । ১৭৭৬ সাল ১২০৬ চন্দ্রাব্দে । ১৭৭৬ সাল ১২০৬ চন্দ্রাব্দে । ১৭৭৬ সাল ১২০৬ চন্দ্রাব্দে । ১৭৭৬ সাল ১২০৬ চন্দ্রাব্দে । ১৭৭৬ সাল ১২০৬ চন্দ্রাব্দে ।

No. 2068. পুরাণসর্বস্ব । Substance, Palm-leaf, 40 x 2 inches. Folia, 325. Lines, 4 on a page. Extent, 8,910 ślokaś. Character, Bengali. Date, Sk. 1677. Place of deposit, Vite, Post Deṅgápáḍá, Zilá Rájasáhi, Bábu Lakshmikánta Ráya. Appearance, old. Verse. Correct.

Purāṇa-sarvasva. A miscellany made up of extracts from the Purāṇas with comments thereon on history, geography, civil polity, various forms of worship, &c. By Goyardhana Páṭhaka. It was compiled under the auspices of a Bengali zemindar of the name of Śrīsatya, who

had the title of Khan, in the year 1396 S'aka. This work is quite distinct from the one of this name noticed under No. 333 (I, 188).

Beginning. (प्रथमवर्ष नाष्टि ।)

विवाहः तु नवरात्रे विद्वान् पुत्रः पुत्ररत्ना ।
 देवकी दामोदरस्य यन्मा विपुलदक्षिणः ।
 ब्रह्मवादी पराज्ज्ञानः ब्रह्मविदुषि दुर्धनः ।
 वाचनीं वाग्निहोत्रस्य वज्रानां नवीपतिः । इत्यादि ।

End.

रतम् पुत्रं यमात्रं जनपदविदितं कारितं यत्कामै-
 र्दानेनानैर्विधानैरनुदिनमधिकं पठितान् पूजयिमा ।
 यन्मैत्राणां पुराणं वरमश्नुमकरं भूपतं भूतलोऽस्मिन्
 वाचन्द्रार्कसकाशाग्रजनवज्रतनुस्त्वन्दसङ्गुतामकाब्दे ।
 श्रीमद्भौक्तमधीनशीपतिपतिप्राप्तसाहाय्यः
 पुष्पाः प्राप्तमकर्मोऽतिपद + + + श्रीमानाह्विता ।
 यस्मात् श्रीशुभराजसामपदवीं लब्ध्वा परामन्त्रये
 जीवाहर्कप्रत्यरा कुलचरो धीरो नमीरो भुवैः ।
 पुराणसर्वसमिद्धं प्रयत्नादकारि शेषवर्धनपाठकेन ।
 नवीरवं पुष्पवतां जनानां श्रीवत्सलानस्य यतः प्रथमं ।

Colophon. इति पुराणसर्वसं यमात्रं । शुभमस्तु ब्रह्माब्दा १९०० ।

विषयः । विविधपुराणसारमाहृत्य निरुक्तिः । एवं यन्माराजः । तत्र ऐतरेयनिरुक्तयः । भुव-
 कोपवर्धनं । विद्येयैः भूमेः लोकोत्तमं । ज्योतिर्मन्त्रसङ्ग्रहविशेषं । श्रीमद्भक्तविरचितं । श्रीमद्भक्तविरचितं ।
 तत्र विद्येयैः अज्ञानाचार्यकीर्तनं । तर्पणप्रकरणं । दानप्रकरणं । व्रतप्रकरणं । महादानप्रकरणं ।
 वाचप्रकरणं । मन्त्रप्रकरणं । यन्त्रप्रकरणं । अस्त्रप्रकरणप्रकरणं । प्रत्यागादिप्रकरणं । वारा-
 जकीर्तनाचार्यः । नवनाचार्यः । जगन्नाथनाचार्यः । अष्टादशमपुराणसङ्ग्रहादिकथनं ।
 भारतसङ्ग्रहकथनं । रामायणसङ्ग्रहकथनं । बाहुवर्धनपुराणसङ्ग्रहकथनं । तत्र सामान्यतः
 परिभाषाकथनं । धर्मसङ्ग्रहकथनं । धर्मसङ्ग्रहः । ब्राह्मणसङ्ग्रहः । ब्राह्मणादीनां जीविका-
 दिनिकपत्रं । धर्मसङ्ग्रहकथनं । दशविधसंसारकथनं । विद्यादानविधिविधिवन्मन्त्रे विद्यादि-
 सङ्ग्रहकीर्तनं । अग्निवादनविधिः । ब्रह्मचारिविधिः । मार्गशास्त्रविधिः । तत्र जीविकादि-
 कथनं । पुत्रसङ्ग्रहः । दारानुष्ठानविधिः । वाचसङ्ग्रहाणविधिः । अग्निहोत्रादिविधिः । वि-
 धर्मविधिविधिः । विद्येयैः प्रातःकृतायाः क्रियाविधानं । विद्येयैः शिवसङ्ग्रहविधिविधानविधि-
 कथनं । मन्त्रप्रकरणं । मन्त्रप्रकरणं । वाचाप्रकरणं । अस्त्रादिप्रकरणकीर्तनं । भुवोपूजा-
 प्रकरणं । वराहपुराणादिनाचार्यः । श्रीमानाचार्यः । विष्णुपुराणप्रकरणं । अरुणवर्णकथनं ।

माहात्म्यः । वेदेवादिविधिः । विन्यासादिविधिः । आतिथ्यादिविधिः । भोज्याभिक्षादिप्रकारः । व्रत
 आदिविधिः । वाधीयककथनं । जीर्णं अधिपारादिकथनं । जीर्णं व्रतप्रकरणं । वाद्यप्रका-
 रविधिः । यतिप्रयोगकीर्तनं । वेगप्रकाशकथनं । तप विज्ञेयत आसन-ध्यान-धाराणा-प्राणायामादि-
 कथनकथनं । वाद्यप्रकाशकीर्तनकथनं । धर्मकथनकथनं । विद्वदेन राजनीतिकीर्तनं । जीरणा-
 दिकामात्राकथनं । अष्टादिविधिप्रकरणं । तप विद्वदेन विचारप्रकाशकीकथनम् । परीक्षा-
 विधिः । दण्डविधिः । सामान्यतोजीतिशारकथनं । कर्मवर्णनाप्रकरणं । काव्यप्रकरणं । धनु-
 र्वेदकथनं । मनुष्यलक्षणदिकथनं । मरकतादिरत्नपरीक्षाविधिः । वेदाभ्युपनिषादिकथनम् ।
 पुष्पाभ्युपनिषत्-पुष्पक-पथिगाद्यादिरत्नपरीक्षणं । सौन्दर्यप्रकरणविधिः । अथ वज्रविधिसौख्यभेद-
 कथादिकप्रकरणं । वाक्यनिरूपणादिक । जलचिकित्साविधिकथनं । अथपरीक्षादिविधिः ।
 व्रतप्रकरणकथनं । माटाप्रकरणं । यन्त्रप्रकरणं । राजप्रकरणं । आतिथ्यप्रकरणम् । हस्तपत्रविधिः ।
 विद्वद्विधिः । वेदविद्वद्विधिः । प्रवेष्टनविधिः । धान्यवपनादिविधिः । भूतप्रादिसंयोजनिकप्रकरणं ।
 ज्ञानुपनिषद्विधिः । अथ हस्तप्रकरणं । उन्मत्तविशेषः । रुग्णाभ्यासप्रकरणं । वाद्यप्रकरणं । वृक्षप्र-
 काशप्रकरणविधिः । आहोरात्रिकप्रकरणं । दानप्रकरणं । प्रायश्चित्तप्रकरणं । महादानप्रकरणम् ।
 संवत्सरप्रकरणविधिः । दुर्गेष्टविधिः । वज्रविधिः । यन्त्रविधिः । यन्त्रप्रकरणं । पुष्पाद्यादिकप्रकरणं ।
 पञ्चमीकथनं । माहात्म्यादिविधिः । कालदशादिकथनकथनं । विषयचिकित्सा । वृक्षादिकादि-
 व्रतविधिः । वैदिकविधिप्रकरणं । व्रतविधिप्रकरणं । भविष्यकथनं । प्रजादशविधकीर्तनम् ।

No. 2069. **দানরাজাচর :** Substance, Palm-leaf, 19 x 2 inches. Folia, 129. Lines, 6 on a page. Extent, 2,304 slokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1707. Place of deposit, Lalora, Dighápati, Zilá Rajasáhi, Bábu Táránátha Ráya Chaudhuri. Appearance, fresh. Prose and verse. Generally correct.

Dāna-ratnākara. A summary of the laws relating to the consecration of various kinds of gifts. By Chandes'vara Thakkura, minister of war and peace, and son of Vires'vara, who held the same office under some king or other whose name is not given. The author says he compiled the work after performing the rite called *Tūlīpurnaka*, on the banks of the Vāgvatī river in Nepal. The work is one of seven which he compiled under the generic name of *Ratnākara*. The specific names of the others were *Kṛitya*, *Vyavahāra*, *Suddhi*, *Pājā*, *Fivāla* and *Grihaṣṭha*, treating severally of periodical rites, Judicature, purification, worship, inheritance, and domestic duties.

Beginning. नत् पातु लोचनं तयोः त्रिवाक्पनिनीकृतम् ।

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥

उद्दिष्टाभ्यान्नामनीयऽवयवैरमर्शकस्य। नैव।

वकीकदुमंशुषोपपत्तिविमलद्वयैः प्राचयेरननामा ।
 कर्मा विमलद्वयैः कदुमंशुषो कर्मा वै ननादानदानेः
 भीमचयेकरीऽयं रचयति वचिरं दानरमाकरं वः ।
 भीमचयेकरमन्त्रिणः मन्त्रिमन्त्रिणः प्रवृत्ताकमा
 नैवाकाशिकधूमिवाकलविना चर्चेषु दुन्मात्रिणा ।
 वामत्याः वरितकटे सुदुमनीषायां रचत्याः प्रुषो
 मार्गे मावि वयेःकपुष्यसमये दनाकृतापूवणाः ।
 यथा दानानिरेकेषु लोके विभिन्नमोरयः ।
 कपुष्यसः पारिजातः कामधेनुः कश्चित् कश्चित् ।
 चयोक्तमपि वदानं कृत्यरमाकरे पुनः ।
 मातादिस्तवसामस्यं नौरवानदुदीरितं ।
 दानविधि + + दानसकपल विदुषं ।
 देवादेव + रतोऽय पापाकां कथनं ततः ।
 महादानानि सन्नाति ज्ञानसकलमन्त्रं ।
 चाम्पादिभैरवदानानि नृकृषेन्नादिकानि च ।
 नवां सकपये दानं तयो चममयीवरं ।
 दपकन्नामिने तद्वदानं धूमिदुमचयेः । इत्यादि ।
 माययो विनायकः कचराट् कुवेरः ।
 यथ वा दिव्यत्वाः काव्याकृषादि कथयामि वै ।
 यदु हारं कपुष्यं तस्य देवीं तप प्रतिष्ठायते ।
 मायकं मायकं कुर्याद् हाराभां मध्यतः स्थितं ।
 वः यष्टुराभवद्विकर्षेरुष्टुप्रवीर-
 जीमूतवाचमदधोचिप्रिणीम् विचिन्तय ।
 दीर्घोद्धातिवर्जितपूरितावरणी-
 राखे चर्चं विमलमायमकृषादृष्टिः ।
 मग्नाः चेषमचार्चये वदुमनी येनोदुता लीलवा
 विध्वस्तपविनैरिचः चित्तिभुजा कक्षीः समासादिवा ।
 दनः कर्भटकोचयोःविमिषये चलोकरेदोचके-
 र्चेषांलाभुदवाव देव विचिन्तयः श्रीदानरमाकरः ।
 श्रीकृत्यदानवचरप्रुष्टिपूजाविवादेषु तथा मध्यस्थे ।
 रमाकरा चर्चमयी विमलाः कृताकृतापूवदेव वतः ।

End.

विषयः । दानविधिनिकर्यम् । दानसकपयस्तीर्णम् । देवादेवमिकर्यम् । पापविशेषम् । मन्त्रादानमि । मन्त्रसाक्षादिकर्यम् । मन्त्रसादिविर्कायविधिः । मन्त्रचतुष्टयशास्त्रादिकरिमा-
कर्यम् । शिरस्त्रभर्मन्त्रादानविधिः । रत्नं मन्त्राक्षरदानम् । कल्पपादपदानम् । ग्रीवाचक्रदानम् ।
कान्धेनदानम् । शिरसाक्षरदानम् । वक्त्राक्षरदानम् । हृत्पत्रदानम् । विश्वमन्त्रदानम् । कल्पवृक्षा-
दानम् । पद्मनाभदानम् । रत्नधेनुदानम् । मन्त्राभूषणद्वयदानम् । वस्त्रपुष्पाक्षरदानम् । शिखा-
धेनुग्रीवाचक्रदानम् । निखिलोक्तमन्त्रदानम् । वर्णमन्त्रदानम् । कवचाक्षरदानम् । मुकुटाक्षरदानम् । सुवर्ण-
पात्रदानम् । तिलपात्रदानम् । हस्ताक्षरदानम् । रत्नाक्षरदानम् । रत्नपात्रदानम् । मकरपात्र-
दानम् । मुकुटधेनुनिखिलेन्द्रादिदानम् । उग्रवह्नीमन्त्रदानम् । वरद्वयदानम् । कल्याणमन्त्रदानम् ।
भूमिदानम् । सर्वदानम् । विद्यादानम् । मन्त्र छिन्नविधिः । विद्याधाराग्ररक्षणविधिः । वनचक्रव-
िधिः । मन्त्रविर्कायविधिः । भीतरत्नपरिभूषणमेवेन मन्त्राभ्यामुपविधकर्यम् । शेषनीपवृत्ति-
कायविधिः । आदर्शदीपविधिः । गोधनविधिः । पात्रमन्त्रविधिप्रकरणम् । आरोग्यदानविधिः ।
अथवदानविधिः । द्विजस्त्रापनविधिः । कल्पदानविधिः । अक्षदानविधिः । मातृदानविधिः ।
आनुदानविधिः । निविदानविधिः । मन्त्रदानविधिः । अन्तर्हृदयोक्तदानविधिः । वनचक्रपदान-
विधिः । काजपयपदानविधिः । देवनाक्षरदानविधिः । वागीन्द्रपतङ्गामादिविधिः । हस्तादिमन्त्रा-
विधिः । आपनदानविधिः । प्रतिपददानविधिः । मन्त्र ।

Āsaucha-dīpikā. An epitome of the rules regarding personal impurity resulting from birth, or death, or other causes. By Viśveśvara Bhaṭṭācārya.

विनोदरेण ५ अक्षिण त्रिवयेऽग्नीषदीपिका ।

End. इति उपनिषत्सर्वं सकुलः समानोदकः शीतला निहतसमानोदकभावाः ।

विषयः । जगज्जरत्नसुखासुखीविक्रयः । वापिख्यादिमिक्रयः । आदाधिकारिक्रयना-
यः ।

एकसका चतुर्थेऽङ्गि श्रुवा वानेन कौकिके ।

देवं वैवस्व चतु कर्त्तुं तत्र श्रुवा तु पञ्चमे । इत्यादि ।

End. विमिश्राज्जाविनोऽशौचं न क्षान्दपरो यदि ।

ज्ञाना तदङ्गं भुङ्क्षीत तदा पूर्वोऽज्ञानाचरेत् ।

इत्यशौचव्यवस्थोक्ता श्रीराधानाथकर्मका ।

विरचिता बुद्धिबोधा या बोधा चक्षुर्भङ्गना ।

विषयः । जनननरकवोरभौधनिकपत्रं ।

No. 2073. सम्बन्धविवेकः । Substance, country-made yellow paper, 12 x 3 inches. Folia, 7. Lines, 6 on a page. Extent, 122 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Vārīyā, Post Sīndā, Zilā Rājāsāhi, Paṇḍit Madhusūdana Śiromaṇi; another copy at Śāntipura, Paṇḍit Gopālalāla Gośvāmī. Appearance, fresh. Prose and verse. Correct.

Sambandha-viveka. On relationship prohibiting marriage By Ś'ūlapāṇi Mahāmahopādhyāya. The colophon adds the title *śahudiyālam*, the purport of which is not intelligible.

CONTENTS: Maidens fit for marriage by Brāhmanas. Sapiṇḍas defined. Kshatriyas and Vaisyas' claims to the gotra of their purohitas. Marriage with a *sagotra* invalid. Expiation for such marriage includes divorce. Prohibited marriage.

Beginning. ननेहदेवतापादमन्त्राध्यात्मनामनं ।

सम्बन्धव्य विवेकायं क्रियते श्रुतवाचिना ।

तत्र नमः । अमरिषा च वा मातृपक्षलोका च वा पितुः ।

या प्रसक्ता द्विजातीनां दारकर्मणि कुरुते ।

अपमर्शः । वा मातृपक्षपिण्या समानपिण्या न भवति इत्यादि ।

End. एतानां कल्याणमविनाशमनित्यैः । अन्तु बुद्धेर्धनिति ।

Colophon. इति मातृपक्षपक्षमन्त्रोपाध्यायचौश्रुतवाचिपरिचितः सम्बन्धविवेका समाप्तः ।

विषयः । द्विजानां विवाहवैयर्थ्यन्यायनिकपत्रं । काश्चित्पत्रनिकपत्रं । राजन्वैयर्थ्योः पुत्रो-
चित्तमं यथानित्यकथनं । अशौचादिविवाहे प्रायश्चित्तानुष्ठानान्तरं परित्यागोपदेशकथनं । अ-
पिवाऽज्ञाकीर्णवत् ।

No. 2074. परिभाषावृत्तिः। Substance, country-made paper, 12 x 24 inches. Folia, 76. Lines, 8 on a page. Extent, 3,209 ślokaś. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Vāriyā, Post Sindhā, Zilā Rājāsāhī, Paṇḍit Madhusūdana Sīromani. Appearance, fresh. Prose. Correct.

Paribhāṣhā-vṛtti. An exposition of the meaning of the technical terms used in Saṁskṛit grammars of the Pāpini class, including the Kāśikā-vṛtti of Jayāditya, the Nyāsa of Jinendrabuddhi and the Nyāya. By Śiradeva.

Beginning. स्वरयति नवरत्ना भाष्यरत्ना प्रवक्ता

प्रथममभिनन्दोषा स्थीतसङ्कोकचक्रा ।

विहितचित्तविचारा व्याख्यादीपमान्यौ

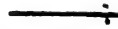
प्रभवतु परिभाषावृत्तिरावेवितैषा ॥

व्याख्यानतो विद्येवप्रतिपत्तिर्न हि सन्देहादसम्भवं । व्याख्यानोदात्तार्थपरम्परायदेशात् सन्दे-
हेऽपि विद्वेषावजने भवति । न तु लक्ष्यमात्र इति । इत्यादि ।

End. उत्पत्तिमत्तुष्वपि पदार्थेषु पदसु सत्यत्वं न क्षमिष्यति । तत उत्पत्ते भावप्रत्यय-
सामान्यमभिदधानि । सत्येति न क्षियाद्यम्यत्वं ॥ १०१८ ॥

Colophon. इति श्रीश्रीरदेवकृतया परिभाषावृत्तौ जैनव्याख्यानः परिभाषाः समाप्ताः ।
समाप्तोऽयं पद्यः ।

विषयः। पाश्चिमीयपरिभाषासूत्राणां व्याख्यानं । तथा जिनेन्द्रविरचितव्याख्यापरमान-
येष्वकादिकादष्टविंशिकाणां समुद्भाषितानां व्याख्यानसूत्रपरिभाषायाश्च विवरदीवरचरति ॥

No. 2075, काशिकाविवरणपञ्चिका, वा (काशिकाव्याख्यः)। Substance, country-made paper, 14 x 3½ inches. Folia, ? Lines, 8 on a page. Extent, ślokaś ? Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Vāriyā, Post Sindhā, Zila Rājāsāhī, Paṇḍit Madhusūdana Sīromani. Appearance, old. Prose. Correct.

Kāśikā-vivarana-panchikā alias Kāśikā-nyāsa. A commentary on the Kāśikā of Jayāditya. By Jinendrabuddhi. The comment extends from the 2nd book to the 7th.

Beginning. समर्थः । परिभाषेवमिति परितो व्याख्या भाषा परिकाषा । तथा
चातं, परिभाषा पुनरेकदेशस्था र्थं भाष्यं व्याख्यानपदीय इति । कथं पुनर्भाष्ये परिभाषेव
मापिकार इति पदविधिव्याख्यादिह्यदिति । इत्यादि ।

End. স্বচরিত্রাকামজ্ঞায়া দেব হৈর্দেবিত, স্বনখিলবনিত মিতমিতি হৃৎ বক্ষ্যতঃ।

Colophon. এতি বোধিবল্লভদেবীবাচ্যার্থীমিত্তেদ্ব্যুদিতাদ্বিরচিত্তাণাং স্মৃতিকাবিরচণপদ্ধিকাণাং প্রথমাব্যাহার দ্বিতীয়ঃ পাদঃ।

বিষয়ঃ। স্মৃতিবল্লভকামিকাভ্যেদ্বিতীয়াধ্যায়াদ্যন্ত প্রথমাব্যাহারদ্বিতীয়পাদাদ্যন্তং ব্যাখ্যানং।

No. 2076. *তন্ত্রপ্রদীপঃ।* Substance, country-made paper 14 × 2, inches. Folia, 201. Lines, 5—6 on a page. Extent, 7,562 ślokaś. Character, Bengali. Date, Sk. 1600. Place of deposit, Variyá, Post Sindhá, Zillá Rájásáhi, Paṇḍit, Madhusúdana Śrīromaṇi. Appearance, old. Prose. Correct.

Tantra-pradīpa. A gloss on the work noticed under the last preceding No. By Maitreya Rakshita, Mahámahopádhya.

Beginning. মাহ : কুণ্ডাহীত্যযোচারমার্গো বর্জকলমেব বিমলিত্বিতি ত্কারকাপদা-
লমাত্রমম + : চাদেব এব ত্কারক প্রাপ্নোতি । ইত্যাদি ।

End. এতি বিহবেন হীংকৃতবোরচণং । স্মৃতিকাণে প্রত্যাবলিষত্বং তস্মাভিহিতাদ্ব্যুদিত-
কার্যং বক্ষ্যাম্যাদিতি ।

Colophon. এতি স্মৃতিবোধীবাচ্যার্থীমিত্তেবরচিত্তকনৌ তন্ত্রপ্রদীপেঃ প্রমোঃ পাদঃ ।

প্রথমমুঃ । স্মৃতিবোধীবাচ্যার্থীমিত্তেবরচিত্তকনৌ তন্ত্রপ্রদীপেঃ প্রমোঃ পাদঃ ।

প্রতিপাদ্যেব বিহবেন হীংকৃতবোরচণং ।

বিষয়ঃ। স্মৃতিবল্লভকামিকাভ্যবিরচণপদ্ধিকাণাং প্রথমাব্যাহারদ্বিতীয়পাদাদ্যন্ত প্রথমাব্যাহারদ্বিতীয়পাদাদ্যন্তং ব্যাখ্যানং।

No. 2077. *স্মৃতিকৌমুদী।* Substance, country-made yellow paper, 13 × 3 inches. Folia, 156. Lines, 6 on a page. Extent, 2,906 ślokaś. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Variyá, Post Sindhá, Zillá Rájásáhi, Paṇḍit Madhusúdana Śrīromaṇi. Appearance, Fresh. Prose and verse. Correct.

Smṛiti-kaumudī. A dissertation on Smṛiti rites, penances, fasts, &c. By Rámakṛishṇa Bhaṭṭáchárya.

Beginning. প্রথম রাধিকাকল মন্ত্রাধীতমকং ।

তন্মতে রামকৃষ্ণেন রম্যেয স্মৃতিকৌমুদ

यस्य प्रायतनः सङ्कल्प एव कर्मोपायानामुपमादादौ च एव भिद्यते । तस्य साक्षात्कर्मो-
पिः दक्षिणं कर्मोपायानामुपमादादौ च एव भिद्यते । इत्यादि ।

End. चेतो मेयवासवाधोऽपि । हन्त्यतोर्भुजमेवञ्च न कुक्षीन कदाचन । इति उपनिषद् ।

Colophon. इति महाभारतवाक्यानीरामकृत्यमहाभारतवार्त्ताना कृतिरामदी परिपूर्णः ।

विषयः । चक्षुस्त्वचिचारः । अविचारमिकपथं । मिरवकासादिचक्षुमिकपथं । प्रसक्तपथं ।
संख्याकरणे निष्काकीर्तनं । चक्षुस्त्वचिवेषथं । अक्षमासादिचिवेषथं । कर्णविशेषे श्राम्नादिमा-
चविशेषमिवमथं । निष्पायुक्तेष्वविधिः । विविचिवेषथं । कर्षणादमिकपथं । मिषेषपथ्युदाचमिक-
पथं । निवस्यसक्तपथं । बुद्ध्यादिनिश्चिविवेषथं । जन्मनिश्चिह्नत्वमिकपथं । पौराचिकमन्त्रपाठे शु-
द्राभासविचारकथनं । अक्षमासादौ चूडादिचरकमिवेषः । प्रतिपदादिनिश्चिह्नत्वमिकपथं । तत्र
विशेषतो नाचमन्त्रमीमिकपथं । अक्षमाहमीकथनं । दुर्गोत्सवविधिः । तत्र चक्षुदानादिविचारं ।
शामुकीकाविधिः । जन्मव्रतविधिः । श्रमिन्नचर्मादिचषवद्धा । चाविषीव्रतविधिः । अचमन्नमं ।
रत्नपीपूजाविधिः । अक्षमौहीविधिः । कौजामरविधिः । शैलवापानविधिः । संक्रान्तिचषवद्धाकथनं ।
कार्त्तिकहस्तं । माचवानविधिः । चक्षुमिकपथं । अर्धोदयचोदकथनं । कुमाया-मन्त्रपारादिमिक-
पथं । सुषर्षादिदानविधिः । शुद्धिमिकपथं । अर्धौचमिकपथं । चक्षुःश्रुत्यादिकीर्तनं । प्रसक्तुद्धि-
मिकपथं । क्षतिकादिमरवे दाचषवद्धा । मुद्रुंहुंक्तं । प्रेततपंचषवद्धा । पुषका चर्षमणे हस्तवि-
कपथं । पिषदाणादिविधिः । ह्येत्यर्धकाशः । दानादिविधिः । प्रेतक्रियामधिकारिका । दनक-
विधिः । माविन्दविचारविधिः । पादसक्तपादिकथनं । देवतासक्तपथं । पायसक्तपथं । चाचिन्वस-
क्तपथं । तन्मत्तासक्तपथं । मवाह्नपादकाशः । मवाचनोद्गरी । अक्षयुक्त्तमन्त्रपथं । अहवाविद-
पथं । आमवाहचषवद्धा । जीवमिहकपादचषवद्धा । यतासाध्यामवासादिदिनकीर्तनक ।

No. 2078. বেদান্তসারমহার্যদীপিকা । Substance, country-made paper, 19 x 3½ inches. Folia, 3½. Lines, 6 on a page. Extent, 816 ślokaś. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Varanāś, Post Sindhā, Zilā Rājāśāhi, Pandit Madhusūdana Śiromaṇi. Appearance, very old. Prose. Correct.

Vedāntasāra-bhāvārtha-dīpikā. A commentary on Sadānanda's Vedāntasāra, an epitome of the Vedānta doctrine. By Vedāntavāgīśa.

Beginning. नमो नृसिंहचरणमञ्जराय ।

वेदान्तसारभाष्येन्द्रीका वित्तमोक्षम् ।

विहीर्षितस्य सख्यस्याविद्वजपरिवर्तनातिशयवद्वयमात्रम् । मित्राचारपरिवाहमात्रं चावदिति ।
 यत्तत् मित्राभिवाच्यै सख्येति निवृत्तिरिति । अथसख्याभावमात्रे इति सख्यः । आ-
 त्मिकसख्यः ।

सर्वार्थं यत्कृतं सचकचमाणाश्रयमात्रादयमिति सविदामन्वयमिति । तत्र सचकचं द्विविधं सचकचसचकचं
महत्सच । यत् सचकचमेव इतरथावर्णकं—इत्यादि ।

End. तत्र प्रत्यभिज्ञमेव नित्यमिदमादित्यर्थः ।

विजयको गुरोः सादरेकरोऽपूर्वभाषयः ।

देवां सविधिलायेक भिक्षुदेःकर्मनं ततः ।

साचकचमन्वयमिति कोदमुपसाक्षात्सादं सचा ।

तत्रापि बुद्धिप्रवर्धकं कृता येवं सचामिति ।

Colophon. इति मरुतरिचरकमकरन्दवेदिना श्रीवेदान्तवागीशेन कृता वेदान्तकारणा-
चार्यदीपिका समाप्ता ।

विषयः । सविदामन्वयोमीन्द्रकनवेदान्तकारप्रकरणकम् वाक्यान्तम् ।

No. 2079. दायभागसिद्धान्तकुमुदचन्द्रिका । Substance, country-made paper, 14 x 3 inches. Folia, 78. Lines, 6 on a page. Extent 1,732 ślokaś. Character, Bengali. Date, Sk. 1624. Place of deposit, Variyā, Post Siṅḍā, Zilā Rājāsāhi, Paṇḍit Madhusūdana Śīromaṇi. Appearance, very old. Prose. Correct.

Dāyabhāga-siddhānta-kumuda-chandrikā. A commen-
tary on Jimūtavāhana's Dāyabhāga, a treatise on the law of inheritance
as current in Bengal. By Rāmabhadra Mahāmahopādhyāya.

Beginning. सचरे प्रसूताचनमिति सचमेव सचोर्गच्छावतामन्वयं तदुद्धारकं सचसद-
सच । प्रसूताचनमाचरसचमाविष्करोति सच्यदीति । सचस्यमिदं कृतं—इत्यादि ।

End. तदेव निबध्नमिति देवामेन्द्रकनादनायामेन यथा साहित्येनदं इति सच-
विषेति क्रियम् ।

Colophon. इति सचामन्वयोपाध्यायपीरामन्वयकृता दायभागसिद्धान्तकुमुदचन्द्रिका
समाप्ता । प्रसूताचः १६०८ ।

विषयः । जीमूतवाचनकृतदायभागस्य वाक्यान्तम् ।

No. 2080. आश्रयविवेकमाचार्यदीपः । Substance, country-made paper,
16 x 3½ inches. Folia, 60. Lines, 9 on a page. Extent, 2,100 ślokaś. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Variyā, Post Siṅḍā, Zilā
Rājāsāhi. Paṇḍit Madhusūdana Śīromaṇi. Appearance old. Prose. Correct.

Srāddha-viveka-bhāvartha-dīpa. A commentary on Sūlapāṇi's *Srāddha-viveka*, a summary of the rules regarding *Srāddha* offerings to the manes. By Jagadīśa.

Beginning. प्रसन्नं नितां विपुलां विनेषां श्रीचन्द्राक्षप्रभवं तथैव ।

मनोहरवाहविदेकसम्बन्धावाचं दीपं प्रकटीकरोति ॥

शीतला जलदीपेन कृतितत्त्वं विज्ञानना ।

श्रुतचक्रकृतपद्ये श्रियते कौतुकं कियत् ॥

शिक्षणप्रतिपत्तुभूतं पञ्चसम्बन्धं प्रयोजनसाधय विद्योत्प्रेति । अर्थाश्लाकीकृत्येन दधिदूष्यो-
कुरन्त्यायेन नक्षत्रसागिभूतं । इत्यादि ।

End. तर्हि नरकप्राप्त्य इत्यपि इति पित्रदाने कलुषातिरित्यत्र वाच्यं भवेति ।
अर्थवादकृ विवाद इत्यर्थः । अर्थात् नरं प्रधानभूतमिति शेषः ॥

Colophon. (परिचयान्निष्ठचक्रवाक्यं नास्तीति)

विषयः । श्रुतवाचित्तनाहविदेकस्य व्याख्यानम् ।

No. 2081. अधिकरणमात्रा । Substance, country-made paper, 18×4 inches. Folia, 55. Lines, 6 on a page. Extent, 1,255 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Variyā, Post Siṇḍā, Zilā Rājāsāhi, Paṇḍit Madhusūdana Śiromaṇi. Appearance, old. Prose Correct.

Adhikaraṇa-mālā. A dissertation on the rules regarding the performance of Vedic rites, and an exposition of the purport of the illustrative phrases ordinarily used in *Smṛiti* works. By Govinda Mahā-mahopādhyāya.

Beginning. यथावच्छेदकुर्यान्निष्कृष्टावच्छेद-निदानभासतकनिकोत्पत्तयश्च ।

उपलब्धचक्रकोटिरिकलरची-र्यामैश्वर्यं निरिन्द्रुर्लभितुमोत्तु ॥

अनुराजिकां बुधानां भूतकाये सुरमकतिनां ।

आज्ञासधिकरणानां शेषान्येऽतिशयतस्तुते ॥

अग्निहोत्रं कुर्यातीति सूयते तत्र चिन्तये किमिदं कथं नाम उनाग्निदेवताकृत्युक्तिवा
यमिति तत्र पूर्वपक्षः इत्यादि ।

End. यथादी कतिवधिकरणेन सक्तं पक्षं किञ्च कलसाभावाधिकरणेनेत्येव ।

विषये विप्रवचैव पूर्वपक्षकथोत्तरं ।

निर्वचयैति यथाहं आलोऽधिकरणं कृतं ॥

Colophon. इति पुष्पाङ्गकुसुमपावरोपावावनीमोपिन्दकवाचिकरत्नाङ्गा समाप्ता ।

विषयः । अचिकरकनकादिकवर्णः । अथ चापिरोपका कर्षणानवेषनाधिकरणं । श्लोमि-
 शेनो वेनोवववेनोदर्थं विविधोपुनाद इति विवरणं । कवेनालीत्याधिकरणं । आनिवाधिक-
 रणं । विन्देदाधिकरणं । राचिनवाधिकरणं । विवाविज्ञाकः । पुष्पाङ्गवनीवन्माकः । इर्मोर्षेनाच-
 विज्ञाधिकरणं । अङ्गुदिह्याधिकरणं । उदोमङ्गल्याकः । अजावनिमनविचारः । ऐच्छिकवि-
 कल्पाङ्गोपवकनकवर्णः । कृत्तिह्याधिकरणं । विवादाधिकरणं । अथवात्याकः । नदनाच-
 कर्षेयाकः । अर्षेयाधिकरणं । वर्धनात्याकः । कुमनाकाधिकरणं । अलङ्कारवन्माकः । अङ्गावि-
 करणं । अतिविश्वधिकरणं । अविमनवनाधिकरणं । आमाधिकरणं । विमनपरिर्णकाधिकरणं ।
 कवाकाधिकरणं । वेदो वेतित्याकः । जुषां वेतित्याकः । इर्मोर्षेनाधिकरणं । अङ्गुदिववविषयं ।
 पुष्पाङ्ग कर्षेयद्वयनाधिकरणं । अथवाधिकरणं । अङ्गिवातत्याकः । आचिवाकः । पुरोडावत्याकः ।
 कर्षेयह्याधिकरणं । अर्षेयाकः । अङ्गनाकाधिकरणं । वेनविह्याधिकरणं । वर्धनाङ्गधिकरणं ।
 अथवाङ्गाधिकरणं । आर्षेयाधिकरणं । कर्षेयारकाधिकरणं । आवेद्याधिकरणकवन्विषेयवच ।

No. 2082 रावजवचः । Substance, country-made yellow paper, 14 x 8 inches. Folia, 130. Lines on a page, 6. Extent, 2,900 śloka. Character, Bengali. Date, Sk 1326. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Verse. Correct.

Rāvaṇa-badha. An epic poem, in 22 cantos, on the adventures of Rāma and his invasion of Ceylon. The work is so composed that the different cantos treat successively of the different topics of grammar of the Sanskrit language. The writing is in well-formed Bengali letters, differing in no respect from the Bengali writing by Paṇḍits of the last century. The leaves are all stained with water marks, and the colour of the yellow orpiment with which they are dyed is very much faded, bearing unmistakable testimony to the age of the MS. The colour of the ink is well preserved, except in the marginal notes written at different times by different persons. The name of the scribe is Purushottama Deva S'armā. The date of writing is Śaka 1326 = A. D. 1403. A facsimile of the last page showing the date is given in plate I.

The work is a standard text-book on grammar in Indian schools, and has already been printed several times, but the codex under notice is the oldest that has yet been discovered, and is worthy of notice

from the fact of its being remarkably correct and containing some new readings.

There are other circumstances in connexion with the codex which are worthy of note. The first is the name of the work. In all the modern MSS. of the work that I have seen the name of the book always appears to be Bhaṭṭi; and the six commentators whose works are accessible to me in Calcutta either call it Bhaṭṭi, or "an epic (*Mahākārga*) on the history of Rāma." Nowhere is any specific name given for the work. European orientalists, commenting on the work, have invariably used the name Bhaṭṭi, without any doubt or qualification. The MS. under notice, however, gives the specific name *Rāvana-badhā* or "the Destruction of Rāvana," and in the colophon of the Serampur edition the same name is to be met with, though it is not given on the title-page. The disuse of the specific name can be attributed to one of two causes; either the author left an only work to posterity, and therefore his name was held enough to indicate his work, as in the cases of the *S'is'upāla-badhā* and the *Kirītārjunīya*, which are best known by the names of their authors Māgha and Bhāravi; or to the fact of there having been another work of the same name of great renown, the *Rāvanabadhā* of Pravarasena, and the necessity thence arising for a mark of distinction.

The next is the name of the author. Commentators are very much divided in opinion about it. The MS. under notice makes Bhaṭṭi, son of S'ridhara Svāmī, to be the author. Its words are इति बद्धभीवासकचरि-
धरनामिच्छुनेर्भट्टिशतृण्य लोमै रावणवधे महाकाव्ये निरुक्तकाव्ये कुरु-प्रद्वन्द्वे नाम
हार्विमनिसः भट्टः। The oldest commentator, Jayamaṅgala, calls him Bhaṭṭi, son of Svāmī. His words are लखं लखं श्रीमयैकव विदुषः प्रद्विंतुं
श्रीवासिच्छुनः कविः भट्टिनाम रासकवाचयं महाकाव्यं चकार। Harihara, the next in
age, follows his predecessor verbatim. Puṇḍarikāksha, the 3rd in order
of age, in his *Kalāpa-dīpikā*, calls the poet Bhaṭṭi, but gives no specific name for the work. The fourth, Kandarpa Chakravartī, calls
the work Bhaṭṭi, and the author Bhartṛihari. His words are अथ
सावकाशमसोपाख्याय श्रीमहेश्वरिकाविना प्रवृत्तकण्ठशोलेचनं। The fifth, Vidyāvinoda,
makes the author Bhartṛihari, son of S'ridhara Svāmī: अथ कविना श्रीधर-
नामिच्छुनना महेश्वरिका समेवम्। And lastly, Bharata Nalaka, who lived
at Kāncṛāpārā in the Hooghly district, about 150 years ago, names
Bhartṛihari, but does not notice the name of his father: महेश्वरिकाः सकवि-
श्रीरासकवाचयं महाकाव्यं चकार।

Turning now to the writers of this century, I find the opinion to be equally divided. Colebrooke, in his essay on 'Sanskrit and Prākṛit Poetry,' follows the later commentators, and says, "The author was Bhartṛihari, not, as might be supposed from the name, the celebrated brother of Vikramāditya, but a grammarian and poet who was son of S'ridhara Svāmi, as we are informed by one of his scholiasts, Vidyāvinoda. (Essays, vol. II, p. 116.) Professor Aufrecht, in his Bodleian Catalogue, speaks of Bhartṛihari, "*cujus liber grammaticus, minime vero Bhaṭṭikāvya memoratur*" (p. 175 b); but in his notices of the *Praṇḍha-manoramā*, (p. 132 b), of the *Subodhā*, (p. 175 a), of the *Amara-kosha*, (p. 132 b), and of the *Sarasvatī-kaṇṭhābharaṇa*, he cites Bhaṭṭi. In the last named work both Bhaṭṭi and Bhartṛihari have been separately cited. Dr. Bhau Dāji observes that Bhaṭṭi "is popularly believed to have been a son of Bhartṛihari," (Journal, Bombay Branch R. A. S., 1862, p. 219.) Bohlen, reciting a tradition which says "Vikrama in fact got possession of the kingdom and took to himself Bhaṭṭi as prime minister," remarks, "in this again they seem to have gone wrong, confounding both persons and times. For there exists a grammatical poem called Bhaṭṭi Kāvya, describing at the same time the exploits of Rāma, which has been attributed to a certain grammarian belonging to a later age called Bhartṛihari, and from the name of this poem, I think, Bhaṭṭi seems to have been considered as the brother of this our Bhartṛihari." (Preface to his edition of the S'atakas of Bhartṛihari, p. 6.) In a note in the *Indian Antiquary* (I, p. 319) Pandit Seshagiri Sāstrī gives a story (noticed also by Bohlen) which says that "a Brāhmaṇ, named Chandragupta, had four wives, one of the Brāhmaṇ caste, another of the Kshatriya, the third of the Vaiśya, the fourth of the S'ūdra caste. They were called Brāhmaṇi, Bhānumatī, Bhāgyavatī and Sindhumatī. Each of the four bore him a son. Vararuchi was born of the first wife, Vikramārka of the second, Bhaṭṭi of the third, and Bhartṛihari of the fourth. Vikramārka became king, while Bhaṭṭi served him in the capacity of prime-minister."

A critical survey of these several diverse opinions shows that the balance of evidence rests with those who take Bhaṭṭi to be distinct from Bhartṛihari. The three oldest scholiasts take Bhaṭṭi to be the name of the author of the Bhaṭṭi kāvya, so does the MS. under notice,

which is 478 years old. The old authors cited by Aufrecht all cite Bhaṭṭi, and one of them, Bhojadeva, author of the *Sarasvatī-kaṇṭhā-bharaṇa*, who lived over a thousand years ago, quotes from the works of both Bhaṭṭi and Bhartṛihari, showing clearly that in his time they were believed to be two distinct persons and not one with two names. It would not be critical to set aside their opinion on the authority of the three later Bengal scholiasts, none of whom lived at an earlier date than 250 years from this time. Colebrooke avowedly followed one of these later scholiasts, and does not seem to have made any careful enquiry into the subject. Professor Aufrecht's quotations should have created in him a doubt on the subject; but they did not. On the same page (175) he has given the two names without a remark. Bhau Dājī, Bohlen and Śeṣhagiri Śāstri recognise Bhaṭṭi to be distinct from Bhartṛihari. The traditions quoted by them are at best of little worth, but they are, as far as they go, opposed to the later scholiasts.

Nor is it difficult to make out how the confusion has arisen. Bhaṭṭa is an honorific title, meaning a learned man or a professor, and its derivative form Bhaṭṭi is very unlike a proper name, and the later commentators felt the necessity of searching for something to replace it. How they fell upon Bhartṛihari it is not easy to guess. It may at first sight appear that they thought that Bhaṭṭi must be a corruption of some other word, and as *Bhaṭṭi* is the vernacular form of Bhartṛi the conclusion was drawn that Bhaṭṭi stood for Bhartṛihari. This is, however, not philologically correct, inasmuch as *Bhaṭṭi*, the corruption of *Bhartṛi*, takes the dental and not the cerebral t, and Bhaṭṭi is invariably written with the cerebral and not with the dental letters. To Englishmen, most of whom cannot pronounce the dental letter, this may not appear a serious objection, but to Indian scholars the distinction is so marked that it is difficult to conceive a confusion in this respect. There must have been some other cause, but I know not what it was. There is nothing, however, to preclude the use of Bhaṭṭi as a proper name. The diminutive of Bhaṭṭa would be Bhaṭṭi, and the young son of a Bhaṭṭa may well be called by the affectionate diminutive "the little professor" or "teacherling." Indian languages abound in such affectionate epithets, and they are not unknown in Europe. By long usage such epithets stick fast, and cannot afterwards be cast off. In many instances they have absolutely set aside

the names given at christening. It may be added that nick-names have often been used as proper names, and the question then naturally arises, is *Bhaṭṭi* the proper or the nick-name of the author, but there is nothing to decide it. It might have been the one or the other, but certain it is that it was the most popular name, and the author was best known by it.

The next question refers to the name of the author's father. The authorities quoted above give *Svāmī* or *Srisvāmī*, *S'ridhara Svāmī*, *Bhaṭṭihari* and *Chandragupta*. The last two occur in apocryphal stories, and may at once be rejected as false. *Jaymaṅgala* is the oldest, and appears to be a very cautious and critical scholiast, and he gives the first name which may be accepted as the most authentic. *Svāmī* is certainly a title, but there is nothing to prevent its use as a proper name, and if we accept the *S'ri* which precedes it as a part of the name and not an honorific epithet, there would be nothing to object to it. It may, however, be more reasonably taken to be an abbreviation, or the use of the literary title instead of the proper name. The use of titles for proper names is by no means uncommon.

The poet at the end of his work gives a stanza in which he describes his patron who, he says, was king *S'ridhara-sena* of *Balabhi*. The stanza runs thus :—

कावलिद् विदितं मया वक्त्रम् श्रीधरसेनदेवपाकितात् ।

कीर्तिरियं भवनादौ स्वस्य सेनद्वयः क्षितिपो यतः प्रजानाम् ॥ २९, श्लोक २५ ॥

"May this poem, written by me in *Balabhi*, the protected of the great king *S'ridhara-sena*, be to the glory of the king, since the king is the well-doer of the people."

The *Balabhi* here mentioned is obviously *Balabhipura*, the capital of the *Saurāshṭra* kingdom, and we know from *Wathen's* copper-plates that there were three *S'ridhara-senas* in the *Balabhi*, *Balahara*, or *Balarāis* dynasty.

The first of them reigned in A. D. 319. He was followed by *Silāditya I*, *Charagṛiha I*, and then by a second *S'ridhara-sena*. We have then a *Dhruva-sena* and then a third *S'ridhara-sena*. Which of these three kings was the patron of the poet cannot be made out, but there is no reasonable doubt that one of them was; and we may, therefore, safely place the time of our poet to be the middle or end of the fourth century A. D.

As regards the name of the father, the first idea suggested by this stanza is that the commentators confounded the patron with the father of the poet, but, seeing that S'ridhara in the case of the king is followed by the epithet *sena*, and in the case of the father by *Svámí*, it might reasonably be urged that S'ridhara the father was distinct from the king of that name. The poet has named the king, and the scholiasts have given the name of the poet's father. Any how it is obvious from the epithets assigned to him, and from the way in which he refers to the king, that the poet was not a king, nor the son of a king, nor a prime-minister. He was a Bráhmaṇ poet and grammarian of Balabhipura, and had no relation whatever to Vikramárka, Chandragupta, Vararuchi or Bhartṛihari. The time usually assigned to Bhartṛihari is the 3rd century of the Christian era, whereas my deductions bring Bhaṭṭi to the middle or end of the 4th century, showing a difference of about a hundred years—a slight difference in the case of oriental literary history, and by no means such as to prevent scholiasts of the 16th or the 17th or the 18th century from easily confounding the two authors.

Beginning. अश्रुयो विप्रमयः परमयः पुतामिवो द्धरय इत्युदाहृतः ।

अश्रुयं भुवनचित्तमजेन यं समातमः पितरमुपासन् कथं ॥

End.

कावलिदं विहितं मया वक्ष्यामी श्रीधरसेनमरेन्द्रपालितायां ।

कीर्तिरियं भवतादतो वक्ष्यसे मेहुराः क्षितियो यतः प्रजायां ।

Colophon इति वक्ष्मीशास्त्र श्रीधरसामिखनोर्भट्टिशास्त्रस्य छन्दो रावकवये महाकावे
तिरुन्नाकावे सुदृष्टद्वन्द्वो नाम द्वाविंशतितमः सूत्रः ।

विषयः । श्रीराजचरितवर्णनं ।

No. 2083. तन्त्रप्रदीपोद्दीपनम् । Substance, country-made yellow paper, 13 × 3 inches. Folia, 77. Lines, 9 on a page. Extent, 2,270 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Variyá, Post Siñḍá, Zilá Rájásáhi, Paṇḍit Madhusúdana S'īromaṇi. Appearance, decayed. Prose. Correct.

Trantra-pradīpoddīpana. A commentary on the 4th chapter of the 1st book of the work noticed under No. 2076. By Nandana Miśra, son of Vāneśvara Miśra.

Beginning. चात्तथावा । अस्मिन् कति विपतिष्वेव परमिनिवन्मान् परामवनीति
 व्यावः । तपोऽथैव ननु एतत्पञ्चिन् अतिकारे जेनोत्रिषोऽहो न मुदर्थे वाचकायै—इत्यादि ।

End. एतत्तथावा न कादिनीत्वं न ज्ञतं । इत्यन्तु छन्दोऽत्र्यन्त्रेण विवेचात्
 प्रवेष्टे कल्पवृक्षं ।

Colophon. इति श्रीवाल्मीकिरचितमुत्तमगीतम्बन्धनविपरिचिते तन्त्रप्रदीपशिखीने प्रथमो-
 ऽध्यायः ।

विषयः । जिनेन्द्रवद्विद्वत्कामिकाद्विपरिचितायाः मैत्रेयरविवेक तन्त्रप्रदीपशिखीना वा
 योका ज्ञता तस्मात् प्रथमाध्यायचतुर्थपादवाचकः चाख्यानं ।

No. 2084. महाभारतार्थप्रकाशिनी, वा विरोधभञ्जनी (शास्त्रार्थपत्रम् ।)
 Substance, country-made paper, 16 x 3 inches. Folia, 112. Lines, 8 on
 a page. Extent, 3,996 ślokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1,578.
 Place of deposit, Variyá, Post Siūḍá, Zilá Rájásáhi, Paṇḍit Madhusúdana
 Siromani. Appearance, decayed. Prose. Correct.

Mahábháratártha-prakáśinī alias Virodha-bhañjanī.
 A gloss on the Mahábhárata. The codex contains only the portion
 referring to the Harivaṁśa section. By Rámakrishṇa.

Beginning. भवन्तं मनस्यन्तु एतन्मोपासकवचं ।

शास्त्रार्थपत्रम्वाख्यानं रामकृष्णेन तन्त्रे ।

अथ परमकारिकायाः मन्त्रान् श्रीकृष्णैषाक्यो मन्त्रमुक्त्वचरणेन लोकानां त्रैलोक्यैः वा-
 चवचरितप्रवर्त्तेन उपस्थितमादौष्टिकानुष्ठितवचनकमादिहमेव इहमेवैषिकानुष्ठितमात्रं प्रवृ-
 त्तत्वा मन्त्रवचनंकापूर्वाव प्राचान्मेव मन्त्रवचरितवर्त्तनाककनाश्वार्थपत्रम्वाख्यानं महाभारतस्य
 परमवचनवारमनो मन्त्रेऽपि मन्त्रितविद्विमानाथं मन्त्रं कर्मवर्त्तनि शिखीप्रार्थं इत्यन्तु-
 वचनानुष्ठितवैष्यथैव चत्त इति मोक्षनार्थं त्रैलोक्यादिषु प्रत्याश्वार्थपत्रं वाचकारकायै कृतेव
 मुदकारकायै ज्ञतं मन्त्रं वचनानुष्ठितमेव विवर्त्तति ज्ञतनीत्यादि । न चाख्यानद्वयवचनानुष्ठितमेव
 कर्म कारनैकदेशं वचा उपस्थिति नैमिषारथे वचनानुष्ठितमेव तु इति वाचं । अद्याद्वयवचन-
 नीति मन्त्रेणान् । इत्यादि ।

End. वाख्यानार्थेऽपि कोट्टवचनं नविष्टेपेव वदा इववाचनविषयः ।

सूदने मन्त्रवचने । अथिभिः मन्त्रैव च ।

मन्त्रावा चरितैर्देवैः कल्पवृक्षवैर्देवैः ।

इति महाभारते मन्त्रवचनार्थं चरितार्थं वैवाचिकानुष्ठितवचनं चिखीन् चरितं विदुः

यथोपाख्यानं । समाप्तोऽयं चित्तचरित्रपरिचयग्रन्थारम्भः । समाप्तोऽयं समाप्तोऽयं । समाप्तोऽयं
 मन्त्रादयश्चैवादिना महाभारतपरिचयना सर्वप्रथमस्य नाम्ना चतुर्थः इति ।

यत्तदर्थमित्युक्त्याद्याचारोऽनुवृत्तः ।

मात्रार्थमात्र ग्रन्थायां मोक्षार्थद्वयेन च ।

चापित्य मन्त्रेण च आख्यानं चतुर्थं तथा ।

प्रमोदायानु मन्त्राय सर्वप्रथमविदां वतां ।

Colophon. इति महाभारतप्रकाशिनो विरोधभञ्जनी समाप्तः । नीरजु खेडके वदः ।

प्रकाशः १९०८ ।

विषयः । चरित्रग्रन्थ आख्यानं ।

No. 2085. महाभारतार्थप्रकाशिनो, वा विरोधभञ्जनी मोक्षधर्मपर्याख्यायः ।

Substance, country-made paper, 20 × 8 inches. Folia, 120. Lines, 7 on a page. Extent, 4,998 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Vārāṇasī, Post Sīndā, Zilā Rājāshī, Paṇḍit Madhusūdana Śīromani. Appearance, decayed. Prose. Correct.

Mahābhāratārtha-prakāśinī alias Vīrodhabhajanī.

Another part of the work noticed under the next preceding No. It refers to the Mokshadharma section.

Beginning. नारायणं नमस्कृत्य चरित्रग्रन्थपरिचयः ।

आख्यानं मोक्षधर्मस्य रामकथनेन मन्त्रेण ।

यत्तदर्थमित्युक्त्याद्याचारोऽनुवृत्तेन सर्वप्रथमं सर्वप्रथमं नाम्ना चतुर्थं
 'चापित्य' परमकारिकायां भवमान् चातः प्रकृत्या चरित्रपरिचयप्रतिपादनस्य मोक्षधर्मो-
 पोद्गाहसङ्गत्या प्रतिबन्धकीयताया युक्त्युक्त्याया चपमन्त्रावसरसङ्गत्या च आनिषत्वं समा-
 रम्भे वैश्यायन उवाचेत्यादि । एवं चतुर्थे उद्देशकार्ये आगत्यंते वैः—इत्यादि ।

End. चरित्रपरिचयं सङ्कल्पमन्त्रेण निवेदितं उपरिदिष्टाख्यानं येन ।

निर्माणावसरपरिचयं प्रकृत्या देवं

आख्यानमेतदनुवृत्तिं तथा तत्रं चतु ।

विज्ञा विनम्रपरिचयः प्रतिबन्धु मन्त्रा

सर्वप्रथमपरिचयः प्रमोदायानुवृत्तिः ।

Colophon. इति महाभारतपरिचयना सर्वप्रथमस्य नाम्ना चतुर्थः इति ।
 चतुर्थे उपरिदिष्टाख्यानं ।

विषयः । महाभारतपरिचयपरिचयमन्त्रोपाख्यानं चतुर्थं नाम्ना चतुर्थं ।

No. 2086. महाभारतार्थप्रकाशिनी, वा विरोधभङ्गनी, दानधर्मवर्णनाध्यायः ।

Substance, country-made paper, 16 × 3 inches. Folia, 60. Lines, 7 on a page. Extent, 137 ślokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1578. Place of deposit, Variyá, Post Siñdá, Zilá Rájásáhi, Paṇḍit Madhusúdana Śīromaṇi. Appearance, decayed. Prose Correct.

Mahábháratārtha-prakāśinī *alias* **Virodhabhanjanī.**

Another part of the aforesaid work. It bears upon the Dānadharma section.

Beginning. प्रथमं सर्वं वरदं विश्वकर्म्यदानमर्थं ।

वाक्यान् दानधर्मस्य रामकर्म्येन तस्यते ।

यद्य चर्मादेव मन्वाभीष्टमिदिरिति बोधयितुं युधिष्ठिरप्रश्नमनामानप्रतिपादनसकलैक-
कार्यं न सङ्गत्याऽनुज्ञासमकथनं शान्तिवर्णनकारमारभते युधिष्ठिर उवाच—त्यादिना । उपवसन्निष्ठिरि-
जा मासमग्निहोत्रं कुरुते—इत्यथ यथाग्निहोत्रपदं अग्निहोत्रादप्राप्तार्थं । इत्यादि ।

End. यमीचीनामासपि दुर्गं मेमां यद्य संयुगे मकारये । सत्यन्तः सेवान्तः ।

शान्तिवर्णने उत्तमानुज्ञास्ये दानधर्मः समाप्तः । शिष्यस्य महाभारतसमाप्तिबोधो नःपूर्वित्याह
अभ्यासकारमाहमेविकं वर्णनमियति इति ।

Colophon. इति महाभारतार्थप्रकाशिनी विरोधभङ्गनी शान्तिवर्णनं । अकाव्यः ।

११२८ ।

विषयः । महाभारतोऽशान्तिवर्णनमेव दानधर्मवर्णनाध्यायः . वाक्यान् ।

No. 2087. महाभारतार्थप्रकाशिनी, वा विरोधभङ्गनी, आश्वमेधादिपञ्चकम् ।

Substance, country-made paper, 16 × 3 inches. Folia, 50. Lines, 8 on a page. Extent, 784 ślokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1578. Place of deposit, Variyá, Post Siñdá, Zilá Rájásáhi, Paṇḍit Madhusúdana Śīromaṇi. Appearance, decayed. Prose. Correct.

Mahábháratārtha-prakāśinī *alias* **Virodhabhanjanī.**

Another part of the work last described. It refers to the last five sections of the Mahábhárata.

Beginning. नारायणं नमस्कृत्य विरोडिज्ञानदीपकं ।

वर्णनमेविकवाक्या रामकर्म्येन तस्यते ।

यद्य नमगन् पीड्यदेवचरुना नमस्कृत्याश्वमेधं सर्वं विज्ञानीति प्रतिपादयितुं शान्तिवर्ण-
निकावापनोपपन्नत्वा आश्वमेधिकं वर्णनं समाप्तये वैमन्यायन उवाचेत्यादि । महावाक्य-
कौनो महां महातः । विज्ञाने चमेव वाचाः शक्तः । इत्यादि ।

End. यदा पुष्करतीर्थे गच्छेत् तत्पञ्चाननस्य फलमनेनेव इति भावः । सूर्योदयेन च
उत्तमः । अस्मात्पुष्करतीर्थे भविष्यति ।

Colophon. इति विरोधभङ्ग्या महाभारतप्रकाशिन्या आश्वमेधादि पद्यार्थः । प्रका-
श्याः १४७८ ।

विषयः । महाभारतीयाश्वमेधिकापमवासिक-नौपल-महाप्रामाणिक-सूर्योदयपर्व-
शान् ।

No. 2088. महाभारतार्थप्रकाशिनी वा विरोधभङ्गनी, (आदिपर्व) ।
Substance, country-made paper, 20 x 3 inches. Folia, 32. Lines, 9 on a
page. Extent, 2,179 Slokas. Character, Bengali. Date, ? Place of
deposit, Variyá, Post Siñdá, Zilá Rájasháhi, Pañdit Madhusúdana S'iromaṇi.
Appearance, decayed. Prose. Correct.

Mahábháratártha-prakáśinī. The part called *Adi Parva.*

Beginning. श्रीकृष्णाय नमस्कृत्य महाभारतवेधिनौ ।

विरोधभङ्गनी टीका रामकृष्णेन तन्यते ॥

यस्य वेदार्थेऽस्मादिदुक्कृतया जलियमकुम्भानामनोधनया विहितनिषिद्धज्ञानामादेन
प्रतिनिष्ठितभाष्यमङ्गलं तेषां प्रत्यवायः स्यादिति परमकारुणिको भगवान् युधिष्ठिरादिवदा-
रणीयं न दुर्व्योथनादिवदिति शिष्याय राजकृष्णादावसमर्थानामनधिष्ठानाच्च तत्फलप्राप्तये
श्रीकृष्णः सर्वोपकारकः सर्वमेव इति च एव सर्वमेवेत्यादिनोवाच्य इति ज्ञानार्थं महाभारतार्थ-
पञ्चमारभते आराधय नमस्कृत्येति पदं प्रणामार्थकं प्रणामविषयायकञ्च । इत्यादि

End. परिश्रम्य चपि प्रदक्षिणीकृत्य ।

Colophon. इति महाभारतार्थप्रकाशिन्या विरोधभङ्गन्यामादिपर्व उत्तमः ।

विषयः । महाभारतीयादिपर्व-शान् ।

No. 2089. महाभारतार्थप्रकाशिनी, वा विरोधभङ्गनी, (सभापर्व) ।
Substance, country-made paper, 16 x 3 inches. Folia, 30. Lines, 7 on a
page. Extent, 1,015 slokas. Character, Bengali. Date, ? Place of
deposit, Variyá, Post Siñdá, Zilá Rájasháhi, Pañdit Madhusúdana S'iromaṇi.
Appearance, decayed. Prose. Correct.

Mahábháratártha-prakáśinī. The part called *Sabbá Parva.*

Beginning. प्रविश्य चरिं भगवा सर्वलोकेष्वपारकं ।

तन्यते रामकृष्णेन सभापर्वप्रकाशिनौ ।

কম উপাধর্মবাক্য : কম ভগবৎপ্রবাদাদেব পরোক্ষ্য । ভগবৎপ্রবাদো ন কর্তব্য ইতি য
 স্মৃতেষু ন হেতুত্বমিতি য় যোষবিতু' বাসববদিতকথনৈককথ্যমবহুত্বা ভগবান্ নীলম্ব-
 হৈবাক্যমঃ কথ্যবাক্যমঃ কথ্যবাক্যমঃ কথ্যবাক্যমঃ কথ্যবাক্যমঃ ।

End. ভগবৎপ্রবাদ ভগবৎপ্রবাদ । ইতি ভগবৎপ্রবাদ ভগবৎপ্রবাদ ।

Colophon. ইতি বিরোচনমন্ত্রা মহাভারতমন্ত্রাভিহিতা ভগবৎপ্রবাদ ।

বিষয় : । মহাভারতমন্ত্রাভিহিতা ভগবৎপ্রবাদ ।

No. 2090. মহাভারতমন্ত্রাভিহিতা, বা বিরোচনমন্ত্রা, (ভারতমন্ত্রা) ।
 Substance, country-made paper, 16 x 3, inches. Folia, 70. Lines 7 on a
 page. Extent, 2,777 śloka. Character Bengali. Date, ? Place of
 deposit, Varyā, Post Siṅḍā, Zilā Rājashāhi, Paṇḍit Madhusūdana S'iromaṇi.
 Appearance, decayed. Prose. Correct.

Mahābhāratārtha-prakāśinī. The part called Vana or Aranyaka Parva.

Beginning. ভগবৎপ্রবাদ ইতি ভগবৎপ্রবাদ নীলম্বহৈবাক্যমঃ ।

ভগবৎপ্রবাদ ইতি ভগবৎপ্রবাদ নীলম্বহৈবাক্যমঃ ।

কম উপাধর্মবাক্যমঃ কথ্যবাক্যমঃ কথ্যবাক্যমঃ কথ্যবাক্যমঃ কথ্যবাক্যমঃ ।
 প্রতিজ্ঞা ভগবৎপ্রবাদ ইতি ভগবৎপ্রবাদ প্রতিজ্ঞাতার্ক্যভিহিতবাক্যমঃ । ভগবৎপ্রবাদ
 ভগবৎপ্রবাদ ইতি ভগবৎপ্রবাদ ভগবৎপ্রবাদ ভগবৎপ্রবাদ । ইতি ।

End. ভগবৎপ্রবাদ ইতি ভগবৎপ্রবাদ ভগবৎপ্রবাদ । ভগবৎপ্রবাদ
 ভগবৎপ্রবাদ ইতি ভগবৎপ্রবাদ ভগবৎপ্রবাদ ভগবৎপ্রবাদ । ভগবৎপ্রবাদ
 ভগবৎপ্রবাদ ইতি ভগবৎপ্রবাদ ভগবৎপ্রবাদ ভগবৎপ্রবাদ ।

Colophon. ইতি ভগবৎপ্রবাদ ভগবৎপ্রবাদ ভগবৎপ্রবাদ ভগবৎপ্রবাদ ।

বিষয় : । মহাভারতমন্ত্রাভিহিতা ভগবৎপ্রবাদ ।

No. 2091. মহাভারতমন্ত্রাভিহিতা, বা বিরোচনমন্ত্রা, (বিরোচনমন্ত্রা) ।
 Substance, country-made paper, 16 x 3 inches. Folia, 12. Lines, 8 on a
 page. Extent, 379 śloka. Character, Bengali. Date, ? Place of
 deposit, Varyā, Post Siṅḍā, Zilā Rājashāhi, Paṇḍit Madhusūdana S'iromaṇi.
 Appearance, decayed. Prose. Correct.

Mahābhāratārtha-prakāśinī. The part called Virāṭa Parva.

Beginning. অসমৰ্ণন মনস্কৃত্য মনস্কৃত্যম্ভদং বরিং ।

বিরাতপৰ্ণম্বাখ্যানং রামকৃত্যেব মনস্কৃতি ।

অথ অসমৰ্ণনং বিবৰ্ণিতকাকমিতি পরমবিত্তাখ্যে অসমৰ্ণনং ন ত্যজ্য ইতি অ বোধবিত্তি
কৃষিচিহ্নপ্রতিপাদককৰ্মকাৰ্য্যমসক্তত্বাৎ খীকৃত্যদেপায়নকৃণীষপৰ্ণম্ভদং অসমৰ্ণনং অসমৰ্ণ-
ন্যাদি । পূৰ্ণক পিতৃঃ পিতামহাঃ । পিতামহাত্ম পূৰ্ণ ইতি বোধবিত্তি । ইত্যাদি ।

End. বেনাসিক্কাঃ পাক্ষিকমিকাঃ । অৰ্ধং অৰ্ধং জীবিতম্ভ । কবে কারিতে । বিরাতপৰ্ণম্ভদ-
মম্ববিত্তাখ্যঃ । সমান্তবেদং বিরাতপৰ্ণম্ভ । অসমৰ্ণনং অসমৰ্ণনং অসমৰ্ণনং ।

Colophon. ইতি মহাভারতচৰ্ম্মপ্রকাশিত্বাং বিদোষমঞ্জরীং বিরাতপৰ্ণম্ভ ।

বিষয়ঃ । মহাভারতচৰ্ম্মবিরাতপৰ্ণম্বাখ্যানং ।

No. 2092. মহাভারতচৰ্ম্মপ্রকাশিত্বাং, বা বিদোষমঞ্জরী, (উদ্যোগপৰ্ণম্ভ)

Substance, country-made paper, 16 x 8 inches. Folia, 60. Lines, 8 on a page. Extent, 1,950 ślokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1578. Place of deposit, Variyá, Post, Siñdá, Zilá Rájasháhi, Paṇḍit Madhusúdana Śīromanī Appearance, decayed. Prose. Correct.

Mahábháratá-rtha-prakáśini. The part called Udyoga Parva.

Beginning. অসমৰ্ণন মনস্কৃত্য অসমৰ্ণনম্ভদং বরিং ।

অসমৰ্ণনম্বাখ্যানং রামকৃত্যেব মনস্কৃতি ।

অথ অসমৰ্ণনং বিবৰ্ণিতকাকমিতি পরমবিত্তাখ্যে অসমৰ্ণনং ন ত্যজ্য ইতি অ বোধবিত্তি
কৃষিচিহ্নপ্রতিপাদককৰ্মকাৰ্য্যমসক্তত্বাৎ খীকৃত্যদেপায়নকৃণীষপৰ্ণম্ভদং অসমৰ্ণনং অসমৰ্ণ-
ন্যাদি । পূৰ্ণক পিতৃঃ পিতামহাঃ । পিতামহাত্ম পূৰ্ণ ইতি বোধবিত্তি । ইত্যাদি ।

End. বা অসমৰ্ণনম্ভদং অসমৰ্ণনম্ভদং অসমৰ্ণনম্ভদং । অসমৰ্ণনম্ভদং অসমৰ্ণনম্ভদং
অসমৰ্ণনম্ভদং ।

Colophon. ইতি মহাভারতচৰ্ম্মপ্রকাশিত্বাং বিদোষমঞ্জরীং অসমৰ্ণনম্ভদং । অসমৰ্ণনম্ভদং

বিষয়ঃ । মহাভারতচৰ্ম্মবিরাতপৰ্ণম্বাখ্যানং ।

No. 2093. মহাভারতচৰ্ম্মপ্রকাশিত্বাং, বা বিদোষমঞ্জরী, (অভিযোগপৰ্ণম্ভ)

Substance, country-made paper, 16 x 3 inches. Folia, 50. Lines, 8 on a page. Extent, 862 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Variyá, Post Siñdá, Zilá Rájasháhi, Paṇḍit Madhusúdana Śīromanī Appearance, decayed. Prose. Correct.

Mahābhāratārtha-prakāśinī. The part called Bhīṣma Parva.
Beginning. नारायणं नमस्कृत्य भक्तभक्तकृतप्रदं ।

तन्मते रामकथनं नास्ति न भीष्मपर्वणः ।

अथ भगवान् श्रीकृष्णदेवार्जुनो भगवद्भक्तस्य भक्तं न जय इवेति बोधयितुं श्रीरोषास्मान्नि-
ष्ठावापनमेवमस्मद्वत्त्वा पद्यार्थं यत् नमस्कृत्य भक्तभक्तकृतप्रदं जयमजयप्रत्ययवतारयति कथं
उधीत्यादि । कुक्षये च धर्मक्षये । इत्यादि ।

End. भयानकानामुत्तमानामभि कामिभूक्तेन मेघेन इष्टिवाकाशवापनं । उन्नाम-
दहनमित्यर्थः । ततो जम्बूद्वीपः । तदेव भूमिपर्वः । तदनन्तरपञ्चमो जीतोपयुक्तेन जीतेन
नद्याः पठः पृथगेति च तत् । या अष्टादशध्यायगीता या उपाख्यानकथा । ततः समाप्तिपर्वकमेव
भीष्मपर्वः कामेनालङ्कनामद्याः पठ इति ।

Colophon. इति महाभारतप्रकाशिन्या विरोधभङ्गिन्या भीष्मपर्वः ।

विषयः । महाभारतीयभीष्मपर्वव्याख्यानं ।

No. 2094. महाभारतार्थप्रकाशिनो, वा विरोधभङ्गिनो, (प्रोक्षपर्वः) ।

Substance, country-made paper, 16 x 3 inches. Folia, 40. Lines, 8 on
a page. Extent, 1,122 slokas. Character, Bengali. Date, ? Place of
deposit, Varanasi, Post-Office, Zila-Rajashahi, Pandit Madhusūdana Śrīromāṇi.
Appearance, decayed. Prose. Correct.

Mahābhāratārtha-prakāśinī. The part called Droṇa Parva.

Beginning. अथवाचि नमस्कृत्य भक्तं भक्तपूजकं ।

तन्मते रामकथनं नास्ति न भीष्मपर्वणः ।

अथ वेदोऽर्थना भक्तपरिपालकः श्रीकृष्ण एवोपाय इति बोधयितुं द्रुपदकथनसमयेकवा-
क्यनामद्वया भगवान् श्रीकृष्णदेवार्जुनः भगवत्पदोदरभक्षणः पशुमिष्टानिष्टिष्ठायां जयमजयप्र-
त्ययवतारयति जयमेवैव उपाख्यानार्थेनापि तस्य विनामद्वयं अस्मिन् वतनुको यति । इत्यादि ।

End. वेदोऽर्थेति यति यत्पद्यं तत् अस्मिन्वचोते । वेदोः कर्माभिः कर्तव्यवापनयोः
द्वयावापनपद्यं विष्णोः प्राप्तिर्मायः । यथा इति यजुस्मन्विद्युत्तनद्रुपदकथनमात् । पश्येकमवत् ।
वेदकथनपद्यं इति ।

Colophon. इति द्वापर्वं समाप्तं ।

विषयः । महाभारतीयद्रोणपर्वव्याख्यानं ।

No. 2095. महाभारतार्थप्रकाशिनी, वा विरोधभङ्गनी (कर्मपर्व)

Substance, country-made paper, 16 x 3 inches. Folia, 3. Lines, 80 on a page. Extent, 1,110 Slokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Vairiyá, Post Sindhá, Zila Rájasháhi, Pandit Madhusúdana S'iramaní. Appearance, decayed. Prose. Correct.

Mahábháratārtha-prakāśinī. The part called Karna Parva.

Beginning. अस्मिन्मासनिधकारं नमस्कृत्य हरिं प्रभुं ।

तन्मते रामकृत्येन व्याख्यानं कर्मपर्वकः ॥

अथ भगवान् श्रीकण्ठदेवायनः श्रीकण्ठानुपददेव विपश्चिह्निः सम्यक्तयेति स एवोपाख्य
इति देशविशुद्धमहमं कर्मपर्वं समारभते ततः द्वात्रिंशत् इति राजश्रित्यादिना । ततो नागायकास्त्रयो-
चान्तर । इत्यादि

End. स पाठकः श्रोताः च । महाभारतार्थप्रकाशिन्यां महाभारतार्थप्रकाशिन्यां वैश-
व्यायनवाक्यं । इति कर्मपर्वं समाप्तं ।

Colophon. इति महाभारतार्थप्रकाशिन्यां विरोधभङ्गन्यां कर्मपर्वं ।

विषयः । महाभारतीयकर्मपर्वव्याख्यानं ।

No. 2096. महाभारतार्थप्रकाशिनी, वा विरोधभङ्गनी (शल्यादिविक्रमम्)

Substance, country-made paper, 16 x 3 inches. Folia, 42. Lines, 7 on a page. Extent, 1,291 Slokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Vairiyá, Post Sindhá, Zila Rájasháhi, Pandit Madhusúdana S'iramaní. Appearance, decayed. Prose. Correct.

Mahábháratārtha-prakāśinī. The Salya and the two subsequent Parvas.

Beginning. श्रीकृष्णचरणार्चनं निवेद्य स्वात्मवन्दनम् ।

तन्मते रामकृत्येन व्याख्यानं शल्यापर्वकः ॥

अथ भगवच्चरणार्चनं च स्वमन्त्रेण श्रुतिद्वयं श्रीकण्ठदेवायनः युद्धप्रतिष्ठा-
दमलचरैककार्यतामस्तथा भवमं शल्यापर्वं समारभमानः सङ्गीतप्रविष्टाजिज्ञासु भवताराय प्रज्ञमव-
तारयति जगन्मोक्षपथाद्येत्यादि पार्थवैषदीयं माकं विप्रमाकं । इत्यादि ।

End. उपरिष्ठादाः सधृत्यजनाः । इति कर्मपर्वं समाप्तं । अस्यानु शास्त्रिपर्वं भविष्यति ।

Colophon. इति महाभारतार्थप्रकाशिन्यां विरोधभङ्गन्यां शल्यादिविक्रमं समाप्तं ।

विषयः । महाभारतीयशल्या-सौत्रिक-श्रीपर्वव्याख्यानं महापर्वव्याख्यानं शल्यापर्वव्याख्यानं तत्रा-
व्याख्यान इति चिकनीयं ।

No. 2097. मज्झरी, वा खरोखडीख। Substance, country-made paper, 16 x 8½ inches. Folia, 44. Lines, 8 on a page. Extent, 1,016 ślokas Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Uṛā, Post Rānāghāṭa, Zillā Nuddea. Papdit Dinanātha Bhaṭṭācāryya. Appearance, decayed. Prose. Correct.

Manjarī *alias* **Svarodaya-ṭīkā**. A commentary on the Svarodaya—a work on divination by the flow of breath. By Bhāddhara. Vide Vol. I, p. 278 No. 484. Vol. V, p. 126. No. 1816. The last by a different author.

Beginning. परमानन्दसन्तोषं तत्तज्ज्ञानमहं महं ।

नमो सरोदयवासा मङ्गल्यासा विनम्यते ।

कान्तिसे सुरसिन्धुवरवटे ज्योतिर्विद्वानपनी-

मौरहाणकुजेऽस्ये वसववत् नीमोमत्रयांरुपः ।

तस्यैवोऽप्यहम्बन्धितपदः श्रीदेवदत्ताभिः

कीत्या निर्देशयोऽन्यथाः समतलोद् वा वृत्तिमन्त्रादिभिः ।

मङ्गला पादयुग्मसहस्रमरायितः ।

कूबरसम्पत्तः श्रीमान् यथाज्ञानं नमोत्यहः ।

अथ शिक्षाचारविधानमहाभारतस्य अथवा अधिदानस्य बर्तमानं मन-
सि । अथप्रतिनिधि । इत्यादि ।

End. वः कारयेत् सकलदोषहरा मन्त्राणां ।

मानिं प्रमानादुदयः पदयः पदेव ।

Colophon. इति श्रीवृद्धदेवो मन्त्र्याख्ये करोदय्याख्ये शान्तिवचः परिक्रमः ।

सुनाम्नाऽर्थं यत्नः ॥

विषयः । करो।इवानिमानपुस्तित्तीतिपंचक वाक्यात् ।

No. 2098. **জ্ঞানদেবসারঃ**, (পদ্মপুরাণীকঃ) Substance, country-made paper, 16 x 4 inches. Folia, 30. Lines, 10 on a page. Extent, 68 ślokaś. Character, Bengali. Date, Sk. 1758. Place of deposit, Śāntipura, Pandit Kālidāśa Vidyāśāśī. Appearance, fresh. Prose. Correct.

Dhyāna-yoga-sāra. An extract from the Padma Purāṇa, giving an account of the incarnation of Kṛishṇa as Gaurāṅga at Nuddea. The work is apocryphal.

Beginning. জো জো ত্রিবে সত্যমানে ব্রহ্মণা কথিত বসিষি ।

কথিত বস্তু ব্রহ্মণা ভাষ্যে বদেব মারদেব বৈ ।

কথো ব্রহ্মণা মনসীযং মনসেতং চি মনসাত্মক ।

অবিসিষি ততো কথীকথা মং বসিষীণী মনী ।

বীমহিন্দ্রপ্রিয়া জো জো: সত্যমানে মনেব ব । ইত্যাদি ।

End.

ইত্যুক্তা মারদকথ বৈজাযৌগবনে মৃদা ।

মিবেচ ব পরে বসে মনো ব ব্রীমকহিন ।

Colophon. ইতি বীমহিন্দ্রপ্রিয়ায় ভ্রাম্যেভ্যম্বারে সত্যমানেব্রহ্মণে ব্রহ্মণারদম্বারে কথিত-
ব্রহ্মণমাত্মকং অবিসিষ্য বীমহিন্দ্রপ্রিয়ায় ব্রহ্মণমাত্মকং মনসেতং মনসাত্মকং মনসেতং
১৩১৫ ।

বিষয়: ব্রহ্মণা বীমহিন্দ্রপ্রিয়ায় ব্রহ্মণমাত্মকং মনসেতং মনসাত্মকং মনসেতং
মনসেতং মনসাত্মকং মনসেতং মনসাত্মকং মনসেতং মনসাত্মকং মনসেতং মনসাত্মকং

No. 2099. সিদ্ধান্তার্থব: । Substance, country-made paper, 16 x 4 inches. Folia, 48. Lines, 6 on a page. Extent, 1,022 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit Uṛā, Post Rānāghāṭa, Zillā Nuddea, Mahendranātha Brahmachāri. Appearance, decayed. Prose. Correct.

Siddhāntārnava. A Vedānta treatise founded on the commentary of Śaṅkara on the Vedānta Sūtra. By Raghunātha Śārvabhauma. CONTENTS: on the true nature of the Supreme-soul. Self manifestation of Brahma. Atheism refuted. The doctrine of Vivarta or phenomenality (Vedānta) as the cause of creation proved. Ditto of natural modification (Pariṇāma, Sāṅkhya) confuted. The theory of atoms refuted. Reconciliations of Vedic texts suggesting a duality of souls. The human soul a reflection of the Divine one, proved. Illusory character of the universe. Eternity of the universe as a current. The nature of Māyā. The four Vyūhas. Meaning of the text "thou art that." Eternity of the Vedas. Unity of Brahma established in the Vedas. Brahma not provable by the ordinary logical method. Final end of created beings. The means of acquiring true knowledge. Means of attaining salvation.

Beginning. অমিত বিবিধৈর্ভাষ্যৈঃ ব্রহ্মণ্যাদিভিরবদিতং ।

অথচৈব ব্রহ্মণ্যং মং অথাবিতরচে মার ।

इह कस्य संभारानामभक्तप्रतिफलजनपवर्माय चाक्षा वा चरे भोक्तव्यो भक्तव्यो निदिध्या-
यितव्येति—इत्यादि ।

End. तत्त्वार्थविशेषप्रकाशाची + कैकल्पमात् तत्त्वयो मोक्षो निरतिशयान्दा-
कक एवेति सिद्धं ।

Colophon. इति श्रीरघुनाथभाष्यभैरवभट्टाचार्यकृतौ निदानाक्षरः परिपूर्णः ।

विषयः । साङ्ख्यसमस्तस्य विवक्षितमिदं वेदान्तकरकम् । तत् चाक्षा वा चरे इत्यथ
विधिविधेयम् । प्रत्ययः स्वपक्षान्तनिकषणं । निरीकरणोक्त्यवोदादिमतावेपकीर्णम् । विवर्तवा-
द्यवस्थापनं । परिमलवादकण्ठनं । परमाकषादावेपकयनं । दैतवेधिकानां भूमीनां समन्वय-
निकषणं । जीवस्य प्रत्ययतिवित्यनकषणं । जगतः प्रातिभाभिकनकषणं । प्रवाचककेन जगतः
नित्यनकषणं । सायाविद्ययोः स्वकषकषणं । चतुर्वर्गनिकषणं । तत्त्वमस्यादिषट्पञ्चकषणं । वेदस्य
नित्यनकषणं । प्रत्यक्षो वेदैकवेदान्तकषणं । प्रत्यक्षानुमानादिप्रमाणत्रयमभिनिकषणं । जीवस्य
चतुर्मान्वादिकषणं । तत्त्वज्ञानेपायकषणं । मोक्षोपायकीर्तनम् ।

No. 2100. वेदान्तसिद्धान्तकौमुदी । Substance, country-made paper, 17
x 4½ inches. Folia, 67. Lines, 7 on a page. Extent, 1,617 slokas.
Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Uti, Post Rānaghāta,
Zilā Nudda, Pandit Dinanātha Bhattachārya. Appearance, decayed. Prose.
Incorrect.

Vedānta-siddhānta-kaumudī. On the Bakhti doctrine
founded on the non duality of the soul. By Harilāsa.

CONTENTS: Refutation of the theory regarding Brahma being
undiscrete. Refutation of the theory regarding the human soul being
a reflection of the divine soul. Human soul proved to be a part or
fragment of Brahma. The son of Nanda proved to be the being indicated
by the word Brahma. Knowledge, &c. his natural attributes. On the
authority of the Vedas. The Bhāgavata Purāna proved to be as
authoritative as the Vedas. The Śāstras all logically lead to Brahma.
Superiority of faith over knowledge. Fruit of faith. Means of salva-
tion. Nature of salvation.

Beginning. साङ्ख्यभूतपरामर्शं नामर्शं नन्वमर्शम् ।

अथ वेदान्तनिदानकौमुदीयं विरच्यते ।

अथ कल्प्याक्षा वाचरे इहयः भोक्तव्यो भक्तव्य इत्यादिदण्डनसिद्धान्तकृतकर्ममने पक्षतवेदान्त-
नवकविधायाद् विचारः विनाः स्वकषामन्दाद्यकर्मोपायव्यवस्थाकर्मव्यभिधेयाज्ञ मोक्षमरकावराह-
प्रानेऽव्यवस्थयनेन प्रकाशनाय ज्ञानेच्छायाथ । वेदान्तविचारः कर्मय इति । इत्यादि ।

End. चाविदके सर्वानर्थनिहन्ता ब्रह्मेव सन् ब्रह्मायेति विमुक्तश्च विमुक्तये—
मुनिवोधितमित्यसिद्धभूतब्रह्माककककपानन्दाविर्भाव इति चिह्नं ।

Colophon. इति श्रीहरिदासकृष्ण वेदाकमिहानकोमुदी समाप्ता ।

विषयः । शुद्धाद्वैतवादमन्त्राया विरचितोऽयं ग्रन्थः । तत्र ब्रह्मणो निर्भिन्नेष्वनन्त-
कीर्तनं । जीवस्य ब्रह्मप्रतिबिम्बवादवर्णनं । ब्रह्मणोऽंशो जीव इति निरूपणं । नन्दनन्दन इव
ब्रह्मब्रह्मवाच्य इति निरूपणं । तस्य साभाविकज्ञानादिब्रह्मलक्षणवर्णनं । श्रीमद्भागवतस्य वेद-
तुल्यमनिरूपणं । ब्रह्मणः शास्त्रैक्यमनिरूपणं । ज्ञानाविषया भक्तेरभ्यर्चितलक्षणवर्णनं । भक्तपत्ते-
रभक्तेरुक्तलक्षणवर्णनं । मोक्षोपायवर्णनं । मोक्षकल्पविशेषवर्णनम् ।

No 2101. माधुर्यकादम्बिनी । Substance, country-made paper, 11 x 5½ inches. Folia, 19. Lines, 11 on a page. Extent, 643 ślokas. Character, Nāgara. Date, Sm. 1960. Place of deposit, S'āntipur, Paṇḍit Kālidāsa Vidyāvāgīśa. Appearance, fresh. Prose and verse. Correct.

Mādhurya-kādambinī. On faith as the only means of salva-
tion. Faith and devotion to be directed to Kṛishṇa who is the embodi-
ment of the divine soul. With this object the work opens with a dis-
quisition on the nature of soul, and its twofold division, the human and
divine, and then explains how the divine soul may, for the well-being of
creation, assume a corporeal form. The author then describes various
forms of faith, and their peculiarities.

Beginning. चरये नवभक्तिप्रकाशिततेः सङ्गीतनी सामना-
रथं कामतर्पणदाहदमनी विद्यापरोक्षासिनी ।
दूराग्रे मन्त्राग्निरोऽपि सरसीभावाय भूयान् प्रभु-
कीर्तयेत्युत्तपानिरङ्गप्रलसाधुर्यकादम्बिनी ।
भक्तिः प्लेः विता तात् रसं पञ्चेदुदात्तधीः ।
तस्मैमि वततं रूपनाम प्रियतमं हरेः ॥

एव चात् परमानन्दमहादपि प्रवाह्यं पुष्पं प्रतिष्ठेति ——— इत्यादि ।

End. माधुर्यकारिणेः सङ्गचेतन्यादुद्धते रथेः ।

इयं धिनेतु माधुर्यमयी कादम्बिनी जगत् ॥

Colophon. इति श्रीमाधुर्यकादम्बिन्यां पूर्णननेरथो नामाष्टमस्कन्धः ।

सम्पूर्णं माधुर्यकादम्बिनी सप्तं प्रीतये स्थादिति । संवत् १८८० ।

विषयाः । धर्मसम्बन्धस्य एव प्रत्यक्षजनकविषयानामवस्थीकार्थमादिमरीरतया ज्ञाना-
 ज्ञतया च परमसम्बन्धतयाः । तथैव भवतुल्येरेषि तदुपतया भवत एव ज्ञानाज्ज्ञता, निरपेक्ष-
 ज्ञतेतिविषयः । मोक्षादपि भक्तेः परमोन्मत्तमिषादवगच्छेत् तथा ज्ञानैकतावयवमादित्या-
 रम् । तदर्थं भवत एव तत्सककपक्षताया भक्तेः सम्यक्वाक्यं सम्यक्कीकारितं सम्यक्कीकृतं
 सम्यक्कीकृतवक्तव्यमिति व्यवसायः । अतिशयविशेषः । तदधिकारिणः । तद्व्याप्तिः ।
 यच्च अतिशयभावेत्याद्येतिविशेषकमप्युच्यते पुन्यतोऽपि । पुन्यतोऽपि अपराधोऽपि अज्ञानायेति यव-
 योर्वा यत्तुविषयकमप्युच्यते तेषां सत्यवयवः । यच्च यैतन् द्विविधं जलान्नसामान्यम् । तच्च
 प्रथमं सम्यक्वाक्योक्त्या, द्वितीयं देवताव्यापि जीवाद्याम् । तथा दृष्टव्यैतन् द्विविधं
 मुक्त्यर्थेरेषि जीवता जीवतनस्यार्थः । प्रकारान्तेन यत्तुविषयवयवः । यच्च अतिश-
 यविशेषादेवेत्येवमप्युच्यते द्विविधा । तच्च यथा वद्विधा । द्वितीया तु वाचाकृतिवर्तिनी
 तद्वक्तृत्वव्यवस्थितेति द्विविधा । यथापि प्रथमा वाचिकी वाचिकी भावकी चेति विध्वारा ।
 यच्च अविद्याद्विषयिका जीवात्मनःकरणस्य स्वकीर्णमादिनाम्यतो वैश्वक्येन तदोपक्रमे भक्तौ
 दक्षिणवर्तीति वा च द्विविधा यत्तुवैश्वक्यवैश्विकी तद्वैश्विकी च । यच्च वैश्वक्यवैश्विकी दक्षिः
 परमत्रोक्त्या वती यथा भवतीत्यं भवती विषयीकरोति तदेवमाकर्तित्वाख्यायते । अनन्तरं
 अतिशयवयवः स्वकीभावमावादावली भावत्रयेवोपपद्यते अविद्यादेव भाविकी दीनवति ।
 यथावावाचिद्वैश्वक्यवक्तृत्वमुक्तं तथा भाव्यवति यथा तच्च यथा प्रतिविम्बितो भवाम् यच्च-
 योक्तव्यम् एव प्रतिभाति । यच्च यैवाकर्तः परमपरिणामं प्राप्तवती रत्नपरवर्त्योऽपि भाव इत्याद्यां
 ज्ञाते । य एव भावः सविदात्म्य इति अतिशयवयव कल्पकीर्णं भवते । मोक्षं भावो रामभक्त्य-
 यो वैश्वभक्त्यवेति द्विविधमतिशयवयव विविधानां भक्त्या विविधविशेषः यथावतायेन पुनरेव
 कुरन्त अनन्तरं एव एतावन्तेन विविधाकार्थं भवते । ते च भक्ताः आकाशावच्छिन्नप्रवृत्तीभाव-
 यन्तः पञ्चविधाः । तच्च आत्मोपपन्निरिति दायेन प्रीतिरिति सविश्वक्यमिति विज्ञानावयव
 वाक्यमिति प्रेक्ष्यः भाववस्तु विद्यतेति आत्मभेदात्मिण्यप्यात्मभेदात्मिण्यपि विविधादिभिर्वक्तृ-
 त्वैः ज्ञायतेति भावा वैश्विदं मन्त्रम् आकाशाद्विद्वत्प्रवृत्ती रते । भवतीति विदुषः । यच्च
 भावविशेषः अनुभावविशेषप्रकटनप्रकटनमिति ।

No. 2102. दानचन्द्रिका । Substance, country-made paper, 11 x 4 inches. Folia, 66. Lines, 8 on a page. Extent, 1,942 śloka. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Ulā, Post Rānāghāt, Zilā Nadiyā, Pandit Dīnanātha Bhattachārya. Appearance, fresh. Prose and verse. Incorrect.

Dāna-chandrika. A treatise on religious gifts, the merits of giving away particular articles, persons fit to grant and to receive gifts,

and the rituals meet for consecrating the same. By Jayarāma. The work is an abstract of the Dānakhaṇḍa of Hemādri.

Beginning. नमिं कृत्वा मन्त्रेणाथ विप्रविधिवत्कारिणे ।

त्रिपते जगद्वरानेव रक्षेवं दानचन्द्रिका ।

दानं देवस्य दाना च सन्तदानं सङ्गं तथा ।

सङ्गदाना विधाता च च रक्षसं मन्त्राद्यर्थं ।

नवाहो दानप्रवर्णा ।

End. अथैव विधिना कुर्वन् सर्वं भवति साधवमिति ।

Colophon. इति श्रीजगद्वरानविरचिता दानचन्द्रिका समाप्ता ।

विषयः । दानप्रवर्णाकीर्तनं । देवमुक्तकीर्तनं । दानविधिः । दानकाष्ठनिरूपणं । चर्मसङ्ग्रहं ।
ब्रह्मदेवतनिरूपणं । प्रतिपदविधिः । सर्वेषु दानेषु सामान्यतः प्रयोगकीर्तनं । चिरसदानविधिः ।
चैतरोज्ज्वलादीनामिदं दानविधिः । सङ्कटसदानविधिः । शस्त्रादिदानविधिः । सङ्कटसदानविधिः ।
नादविधिः । कपिणादिदानविधिः । मन्त्राद्यादिदानविधिः । चरदोद्यादिदानविधिः । जगद्वरानादि-
दानविधिः । मन्त्राद्यादीनामिदं दानविधिः । आभिरुचकादिदानविधिः । श्वेतोद्यानादिदानवि-
धिः । सङ्कटसदानविधिः । संक्रान्तिनिमित्तकदानविधिः । नाचनिकादिदानविधिकीर्तनसङ्ग्रहः ।

No. 2103. मेघदूतटीका । Substance, country-made paper, 13 x 6 inches. Folia, 38. Lines, 12—13 on a page. Extent, 1,443 ślokaś. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Ulā, Post Raṇāghāt, Zilā Nadiyā, Paṇḍit Dīnanātha Bhaṭṭācārya. Appearance, fresh. Prose. In- correct.

Meghadūta-ṭīkā. A commentary on Kālidāsa's Meghadūta. Anonymous.

Beginning. एव सदापि त्रिरित्यत्र सारसपरिषदोपरकमस्तवसमीक्ष्यमस्तवामिस्तवज-
न्नीकावस्थावचनचन्द्रोद्देशास्तमयसंवेग्यादीनि, यथाकाष्ठस्य चानां यथावस्तुविधि मन्त्रादि-
वीकादिदायविरचितमादिदं मन्त्राकाष्ठस्य चते + + + + + सङ्कटसदानविधिः
कपिनेवास्तव्य निर्देशोऽयम् + + + प्रसङ्गेन तथासमादिश्लोकः । कश्चित् कानोति । कश्चि-
दपिर्दिष्टवान्मा सङ्कटः रामनिष्ठासमेव वसतिं यन्मे निवासं कृतवान् । रामो दमरवासः तेन
आचितो त्रिरिः । पूर्वं श्रीनारायणमित्रो रामस्तव क्षिप्तवानिति इत्यादि ।

अविरतामि निरन्तराणि सुखानि यव ॥ १२४ ॥

इत्यधूनं सुरचितपदं मेघदूतस्य नाम्ना

कावलीकाविरचितकवे विप्रसूत्रे विनोदं ।

+ + + + इति विपुलता इतिभावं करीनां
मन्त्रार्थाणां चरकमुनिर्वासादिदासचकार ।

Colophon. इति श्रीविराजन्मुकुटाक्षहाटेव श्रीकाशिदासेन (कृतं मेघदूताभिधानं
काचं) नमः टीका समाप्ता ।

विषयः । काशिदासकृतमेघदूतक काव्यात्म ।

No. 2104. मैथिलीयप्रकाशः (पूर्वमैथिलीयः) । Substance, country-made paper, 14 x 4 inches. Folia, 250. Lines, 9 on a page. Extent, 9,813 śloka. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Ulá, Post Rāpāghāt, Zilá Nadiyá, Paṇḍit Dinanátha Bhaṭṭāchārya. Appearance, decayed. Prose. Correct.

Naishadhiya-prakāśa. A commentary on the Naishadha Kāvya, of Ś'ri Harsha. By Nārīyaṇa Vedarakara, son of Narasiṁha and Madālasá. The codex contains only the first half of the work.

Beginning. वैदेही यथा वाने जयति जयजनिर्द्विभे सख्येणाऽपि

श्रीमानपे हनुमानमुत्तमकथो वृत्तविश्वमन्त्रः ।

कोदण्डं कापयेत्तं द्रवद्वितकुलध्वजकारी समन्ता-

दबादबाजमथाकृतिसिद्धिर्निधिराजकीर्तिनिर्वाहः ॥

द्रवकन्दरकरिचिह्नः श्रीनाथेनःपराजरोत्तमः ।

रघुकुलकैरवचनः पादादावःसतो रामः ॥

महाय धृष्टाकृत्या श्रीरामो मन्त्रिनाथिनः ।

कृतेवत्तमये यथा पदवी सुरदुर्गता ॥

मन्त्रा श्रीनरसिंहवन्दितपितुः पादारविन्दद्वयं
कामुचापि मदासुखेनामिषदा विष्णुनाथीर्णेः विनो ।

श्रीरामेश्वरधीतयोः सुमनसोर्मुनीरमो यथा-

बुद्धि श्रीमिषधेन्द्रकाचविहतिं निष्ठांति मारायवः ॥

प्रथमं मन्त्रं रोमं चमत् श्रीपतिं काचं ।

कुर्वे नःका मैथिलीयप्रकाशं सुदुर्गा मुने ॥

विहीर्षितस्य निम्बिह्नमन्त्रात्तं मिहाचारपरिश्रमात्तरीर्णमस्मिन्नायकमिर्द्वेः यापि मन्त्र-
मिति मन्त्राचार्यं कर्मेत्यमिति पञ्चमस्तोत्रेणमा कविः मूढमयीमरदूताभाभीदरेयतामन्त्रा-
कथनमन्त्राचरति । अन्ते तु विशिष्टवर्त्मनिर्द्विह्नमन्त्रं मन्त्रमिति ॥ अथ पुनस्तोत्रमन्त्रकथ-
विह्नमन्त्रमिर्द्वेन निम्बिह्नमन्त्रमन्त्रिणमिष्टायेवाच निधीयेति ।

End. केवाचकूचपा रीत्या निर्मिते । इत्तं पूर्णम् ।

Colophon. इति श्रीवेदरक्तोपनामकश्रीमन्नरसिंहचरितनामकायकवृत्ते श्रीवहीव-
प्रकाशे अष्टमः सर्गः समाप्तः ।

विषयः । श्रीचरितनामैवमपरितमसःकाव्यकाव्यमर्माणां काव्यात्मन् ।

No. 2105. कार्त्तिसमुच्चयः । Substance, country-made paper, 15 x 4 inches. Folia, 225. Lines, 10 on a page. Extent, 17,840 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Ulá, Post Rárághát, Zillá Nadiyá, Paṇḍit Dínanátha Bhaṭṭáchárya. Appearance, decayed. Correct.

Smárta-samuchchaya. A Smṛiti digest. By Nanda Paṇḍita, son of Śrideva Mahámahopádhya. **CONTENTS :** Religious duty. Proper times for religious ceremonies. Lunations. Conjunction of one month with another. Intercalary months. Prohibited degrees in marriage. Marriage. Saṁskáras. Daily rituals. Funerals. Mourning. Purifications. Expiations. Inheritance. Judicature.

Beginning. श्रीमत्पादपदादपङ्कजमतिप्राज्ञबोधेदयो-

वेदान्तदुताम् सभारतचिन्ताम् चाश्चत्यकाशाम्बिताम् ।

जीमनैश्वर्यान्वयैः समन्वितं चार्थाकजेनाभिधं

सर्वं यो ब्रह्मोक्तं पण्डितकविः श्रीदेवशर्माभ्यम् ।

मया श्रीमतिकव्यमञ्जिनिरतो मन्त्राभिधेः भूभुवो

हत्या देवपदारविन्दहरका यस्या प्रसिद्धा प्रसूः ।

योऽयं पण्डितमन्त्रलोदुक्करं चर्माङ्गियात्रापकं

रम्यं कार्त्तिसमुच्चयं वरचयन्निहोषमन्त्राधिपतं ।

तत्र द्वादशोऽर्थाङ्ककं विविच्यते । तत्र भगवान् ज्योतिनिः । योऽन्तासुबोऽर्थो चर्मा-
रत्नादि ।

End. इत्युक्तविषयकं मन्त्रमन्त्रकमीमांसायां परिश्रेय इति ।

Colophon. इति मन्त्रमन्त्रोपाध्यायश्रीदेवशर्माभ्यमन्त्रोपपण्डितविरचितः कार्त्तिसम-
ुच्चयः समाप्तः ।

विषयः । चर्माङ्ककपण्डितकपण्डितं । काव्यविशेषम् । त्रिष्यादिनिर्णयः । तत्र प्रतिपदादि-
निरुद्धिषे चयस्यानिर्णयः । सङ्क्रान्तिनिर्णयः । मन्त्रासुबोविशेषम् । चयमासादिविशेषम् । विवाह-
निरुद्धकवृत्तेय वाविद्यादिकवचम् । विवाहादिकवचम् । भर्माभानादिस्कारनिर्णयः । वाक्त्रि-
विधिः । चयवेष्टिविधिः । चर्माङ्ककपण्डितं । मुद्रितकवचम् । वादादिविधिकवचम् । प्रावचिन-
निरुद्धकम् । द्वावमानकवचम् । चयवारनिरुद्धकम् ।

No. 2106. दावभाजटीका । Substance, country-made paper, 14 x 4 inches. Folia, 182. Lines, 7 on a page. Extent, 4,684 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Majidá, Post Ránpághat, Paṇḍit Madhusúdana Nyáyaratna. Appearance, decayed. Prose. Correct.

Dáyabhága-ṭiká. A commentary on the Dáyabhága of Jímúta-váhana. By Rámabhadra Nyáyálañkára, son of S'rinátha Áchárya-chúḍámaṇi.

Beginning. चाचोच तातविधिं न-निबन्धनाराध विवेचरं ।

कार्यकार्यकर्मणे विहितमिना दावभाजः ॥

प्रकारेण विद्वद्विधानात् दृष्टदेवताकीर्तनकर्म मङ्गलवाचनम् मिश्रप्रहमणे चत्वारिंशद्विधे-
प्रयोजनान्नाह । नन्वादौति । अथ प्रयोजनं दावभाजविशेषः । स च संन्यासमोक्षमहारा दुःख-
विहितहेतुतया त्रैकः । अत्रियेषो दावभाजः । चत्वारिंशद्विधे कर्माविशेषाणां कार्यकारण-
भावो विषयविषयिभावश्च । इत्यादि

End. अतस्तत्र तावर्थं वर्णयिमा विरोधश्च परिहरतः तदप्रयोजनकीर्तनञ्च अङ्गानुराग-
स्वाभावेऽपि न वैयर्थ्यमिति भावः । अङ्गतरैति सुबोधमिति ।

श्रीरामभट्टरचिता चाचो संज्ञाय दौषिकामेता ।

जीमूतवाचनकृते-श्रीरार्थं विद्वन्नु विद्वांसः ॥

Colophon. इति श्रीमदामहोपाध्यायश्रीमाध्याचार्यश्रीकामचित्तमूलश्रीरामभट्टरचा-
रकृतामहाचार्यविरचिता दावभाजटीका समाप्ता ।

विवयः । जीमूतवाचनकृतदावभाजः साक्षात् ।

No. 2107. कामसूत्रं । सभास्यं जयमङ्गलाखण्डोक्तसहितम् । Substance, country-made paper, 13 x 7 inches. Folia, 120. Lines, 14 on a page. Extent, 6,125 ślokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, S'ántipur, Paṇḍit Kálidása Vidyárágisa. Appearance, new. Prose. Generally correct.

Káma-sútra with the commentary of Mallinága, and the gloss called Jayamañgala. The aphorisms of Vátsyáyana on worldly enjoyment with the commentary of Mallinága, and an exegesis by Yaśodhara. The last two have been very much mixed up. The text is divided into 7 chapters, and treats successively of all the different branches of the subject. The exegetist cites the name of Mahimalla Deva, a Chalukya king.

The objects of human life are, according to Hindu writers, fourfold, including 1st, duty or *dharma* ; 2nd, wealth or *artha* economics ; 3rd, enjoyment, *kāma*, and 4th, salvation or *moksha*. On each of these subjects there were at one time, it would seem, several text-books in Sanskrit, but they are not all forthcoming now. On the first subject the Aphorisms of Jaimini constitute the leading text. On the second, a text is attributed to Śukra Āchārya, but it nowhere has yet been met with. On the third, the *kāma-sūtra* is the only text now known, but its author refers to seven different writers who preceded him. The fourth forms the theme of five out of the six leading systems of philosophy, as also of several minor ones. Of enjoyment in its grossest sense women form the most important object, and the text therefore devotes an unduly large part of it to sexual love, and hence it is that in describing the work, it is usual to class it among erotic works. *Kāma* in its most comprehensive sense, however, includes everything that promotes the gratification of the five senses of hearing, feeling, seeing, tasting and smelling, and Vātsyāna refers to all these. He begins with education in early life, giving brief notes about the 14 sciences and the 64 arts recognised by the Hindus. Then he adverts to housekeeping, furniture and household decorations, to friends, associates and companions, to occupations and ornaments, as well as conduct towards women. This explanation is necessary with reference to what has been said on page 98 of volume I, on the subject.

Vātsyāna is supposed to have lived over two thousand years ago, and the oldest commentary on the Nyāya aphorisms is attributed to him.

Beginning. (एकधीकृतसूत्रभाष्यस्य प्रारम्भवाक्यं यथा,) शाली प्रकृतमनात् तद् वचन-
वाचरोपधेयवाचार्थेभ्यश्चान्वयान् । प्रजापतिर्हि प्रजाः कृत्वा तासां क्षितिर्विवर्धनं विवर्धन-
वाचनमभावात् । जनसहस्रेषां प्रोवाच । मल्लिकार्जुनः तद्वाः सावधुः यथाधिकारिकं इत्य-
वकार । इत्यतिरिक्ताधिकारिकं । महादेवानुचरत् तन्वी वचरोपाध्यायानां इत्यव-
कार । — — — — — सर्वमन्वेन यन्वेन कामसूत्रमिदं
प्रवीणवाक् शाल्यावच ।

टीकायाः प्रारम्भवाक्यं यथा,—
शाल्यावचीरं विवर्धनं कामसूत्रं प्रजापतिं वैदिरिवावयत् ।
मल्लिकार्जुनो यद्यन्यथाशाली टीकानर्थं वर्णयितुं प्रयत्नः ।

आत्मस्य यंत्रभागत्वात् तेन ये.जे.ऽयं वेदिता ।

प्राक् तत्र बद्धितो रामो वेद्यायोगाच्च वैजये ॥

ଉପାଦ୍ୟ ସଂପ୍ରଦାୟ: ॥

भाष्यस्य शेषवाक्यं दत्तम् —————

कवचतन्त्रभाष्यायां वैश्विके चटो'भिकरणे चटोऽष्टावः । समाप्तोद् वैश्विकं चटमधिकरणं ।

अधिकरणं समाप्तम् ।

रिक्तहस्तं, नायकमहायदुतीकर्मनिपः समग्रं सति पक्ष प्रकरणाणि ।

बौध्दिकं, गन्तव्यं, एतावन्मात्रिकं, एतिविशेषाः, प्रत्यक्षवद्वेति अतः दृष्टव्यमिति ।

तिः, विवाहयोः आहति नव प्रकरणानि ।

कमिडाहणं, पुनर्मुहणं, दुर्मेवाहणं, सामःपरिकं, पदपत्रा वलीय प्रतिपत्तिवेति चहो प्रकरणाणि ।

पुरिषं, सदादरचिन्तयन्ति इम प्रकरणाणि ।

पक्षे वैश्वकाधिकरणे,—सहायकज्ञानाद्विनाशजनककारणानि, अपावर्तनविधिः, कामाहर्न, चतुर्भुजावाद्याः, विरक्तव्य प्रतिपत्तिः, निष्ठासमन्वयाः, विविधप्रतिपत्तिमानं, स्वाभासाभिव्यक्तेयाः, अर्थमर्थान्वयव्यञ्जकाः, निवारविशेषाद्यैर्न ह्यत्र प्रकरकाणि ।

(पुस्तकेऽस्मिन् यौपनिषदिकं मन्त्रमसिद्धत्वं नास्ति)

(नपत्य विषया यथा,—सुखमङ्गलं, यज्ञीकरणं, दक्षयोजाः, मङ्गराजप्रत्यानयनं, दक्षिविषयः,
द्विषयोजायेति षड् प्रकरणानि ।)

No. 2108. वैद्यवसिष्ठनवैजयन्ती, प्रकाशिकासहिता । Substance, country-made paper, 12 × 4 inches. Folia, 140. Lines, 12 on a page. Extent, 4,182 ślokaś. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, S'ántipur, Pandit Kálidása Vidyávágíśa. Appearance, old. Prose and verse. Correct.

Vaishṇava-siddhānta-vaijayanṭī with a commentary entitled **Prakāśikā**. A manual of Vaishṇava faith and worship. By Rāghavendra Muni.

Beginning. उद्यमं भवमात्रगतुल्यं चातुर्विधात्तु यत्-

चिदातुः पतमेन्द्रकेतुरवितुं लीलावतीर्षा वरा ।

अथोक्तमपि धूमकतुरसतां हेतुः यतां साधनतां

जीवातु जगदिन्द्रजासुरपनाहेतु चरिः पातु वः ॥

जीमद्वैपायसिदान्तवैजयन्ती प्रकाशते ।

अतिशक्तिप्रमाणेन सुतर्कैः न्यायं कृता ॥

इति कस्य प्रारिखितपत्रारक्यमध्यावितविप्रविज्ञानाय, सहाचारपरम्परापरिचालनाय च
कस्यचनितयाचं वेदाकवेर्यं वक्तुं प्रसूतिं चिन्तेयामित्यादिपद्येन ॥

विद्येयामनवस्यमात्रमजिरामापादमास्य परं

एषादेरपि विद्यया परमया नामास्यते यन्महः ।

प्रेक्षाविद् वनविषये। सुडरये। गोपीभिरासादितः

ॐ ॥ यं नन्दसुतोऽपि नन्दति सदानन्दाय नन्द्यायने । इत्यादि ।

End.

मौढादातस हन्दावमभवि वसता राचवेन्द्राभिधेन

प्रायो जित्वा विवादान निजमपचनयैर्जो विसंसारमाप्नोते ।

सिद्धान्तैर्बोद्धव्यानां समतिरिचिता वैजयन्ती विचिता

कलेधायीं कवीन्दैरविह्वलवती वादिभिर्धनयाप ॥

श्रीमद्देवप्रसिद्धानवेष्टनप्रकाशिका ।

इतिविद्येय करे धार्या साधुधर्यापुतेनरेः ।

Colophon. इति श्रीराघवेन्दुविश्वनाथो वैद्यविद्यालयेन सप्तमः । अथ वृत्तपत्र-
कवयो ज्ञान वन्द्यो यथा : । अनामिकायां यथा : ।

विषयः । मन्त्रकः संभारककथनं । शीघ्रकथनं परमशुभ्रकथाकथनमिकथनं । शीघ्रकथन-
कथनं नविदानकथनतया मित्यमकथनं । अथ विविधवादिमरकथनं । अमन्त्रितमादिवादिनां
विप्रतिपत्तिनिरासदूषकं भगवानेव अथवाः कनकविश्वविद्यालयेनाविद्याविषयैर्मां कारकमिति-
निकथनं । संभारकः संप्राप्तमानभक्तकथनं । तथ विविधवादिमरकथनं अथासक्तकथनविवेचनादिकं ।
जीवन्मृत्युवादिमरकथायां संभारकमेव न तु परमाद्यैः तस्य वाचाज्यमदीश्वराभेदप्रकाशितमिति-
निकथनं । वैराग्योपयोगिमेव संभारकः—मित्रात् निकथनं तद्विरक्तकारकं किञ्चिद्विषयं वेति वादि-
विप्रतिपत्तेरधिकथनं । तथ वाचाज्यमनुपपद्य तन्मरकथनं । वातशून्यमनोपवादनपूर्वकं तद्विर-
क्तं । वैशेषिकमनोपवादनपूर्वकं तन्मरकथनं । व्यासमनोपवादनं तन्मरकथनम् । एतं श्रुत्वा वा-
दिसंभावनादिमीमांसकादिभिरन्यथावा तन्मरकथनपुरःसरं भगवानेव तन्कारकमिति प्रत्यक्ष
प्रथमं । मानाजीवनादिकथनपुरःसरमेव जीवनादिकथनमापन्नं । आकाशकथनमिकथनमुक्तं अ-
न्यन्यमतकथनं । तथ आकाशातिवादकथनं । अतन्मातिकथनं । अन्मातिकथनं । अन्मा-
काशातिकथनं । अनिर्माणात्मातिकथनं । तथ अनिर्माणात्मककथादिविवेचनं । अविद्या-
लकपादिनिर्णयः । भेदवादकथनम् । आकाशः संप्राप्तमानकथनं । भूतिं लकथनविवेचनं । वेदका-
क्षाः प्रामाण्यमिकथनं । तस्य अपौरुषेयमादिकथनम् । कथंज्ञानकायदोः नामककथनं ।
भूतकथनमादिप्रकारकथनं । अथकथनमादिसकथनकथनादिकं । समाधिसकथनमुद्देशादिकीर्तनं ।
तन्मात्रमानादिकृतिरिति विवेचनं । जीवन्मृत्युलकपादिकथनं । मोक्षलकथनविवेचनं । अथ तार्किका-
दिवनकथनं । वेदान्तमतकथनं । भूतलकारितिकथनं । संभारककथादिकथनं । संभाराद्विर-
क्तकाक्षाभिन्न एव मोक्षाधिकारो मात्मकोति निकथनं । तथा भगवन्प्राप्तिरेव मोक्ष इति निक-
थनं । अथ वाग्रपनादिवनकथनं । भगवदुपायमादिकथनीर्तनं । हेतुनिरूपणादिकथनं ।
भगवद्वृत्तकथनं । मुक्तिदादिकथनम् । भगवद्वृत्तानां मोक्षेष्वपि क्षुधाभावा इत्यादि वाच्यानां कथा-
यानादिकथनं । मन्त्रिककथनं । तथाभाषणाद्यनभेदेन द्वैविध्यकथनं । वाचकपादि विविधा ज्ञान-
लकथा प्रेमलकथा चेति । तथा अथकथनीर्तनादिवविधकथायनमन्त्रिकथनं । कथयान्मायि
मन्त्रिकवाचनार्थमादुभक्तेः प्रायेककथनवेति निकथनं । अर्थलकथादिवनकथनं । वाकार-विराकार-
भगवन्-मित्रकथादिविप्रतिपत्तिवादिनां कृतीनां कथायानकथनं । भगवन्परीक्षा मित्यमादिवनकथन-
मुक्तं तार्किकादिवननिरसनं । भगवत्कीर्त्यादिवननं । रमागोपीवरिकरकथनं भगवन्मन्त्रिककथनं ।
कीर्त्यावतारनामकथनं । मोक्षादिकादिवनकथनं मित्यमकथनम् ।

Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Ránághát, Bábu Surendraútha Pálachaudhúri; another copy at Darbháńgá, Bábu Gaurcávara Sińha. Appearance, fresh. Verse. Generally correct.

Kedára-khańda of the Skanḍa Puráńa. This is one of the several books or Khańdas, of the Skanḍa Puráńa. It is divided into 32 chapters, and comprises a number of legends designed for the glorification of Śiva as the supreme divinity.

CONTENTS : I. Story of Daksha's visit to Naimisha forest, where he was disrespectfully treated by his son-in-law Śiva, and for which he rebuked Śiva.

II—III. Daksha commences a great feast to which he does not invite Śiva. Dáksháyani hears of the feast, and obtains her husband's permission to go to her father's house, where she commits suicide. Śiva hears the news, and, in a fit of anger, plucks out a lock of hair, which becomes two demons Káli and Vírabhadra.

IV—V. The demons wage war with the gods. Decapitation of Daksha; his head replaced by that of a goat. His hymn to Śiva. Adoration of Śiva, and advantages of putting on the tridental sectarian mark, ashes, &c. Story of Nandi, a Vaisya of Avanti, who was a great devotee.

VI—VII. Śiva's grief at the loss of his wife; his asceticism. Origin of the Lingam; its worship. Śaiva philosophy. Story of Sundarí, daughter of a king of Kási.

VIII. Lingams of various kinds. Dispute between the Devas and Rávana. Devas repair to Viṣṇu, and devise means for the destruction of Rávana.

IX—XIV. The churning of the ocean. Origin of the Háláhala poison. Birth of Gańeśa. Consequences of the churning.

XV—XIX. Story of Nahuśa. Ditto of Dadhichi. Ditto of Bali and of the Dwarf incarnation.

XX—XXV. The superiority of the Lingam over Brahmá and Viṣṇu. Story of Táraka, a demon, who oppressed the Devas. Marriage of Śiva with Umá.

XXVI—XXXI. Honey-moon of Śiva on the Gandhamádana mountain. Birth of Kártika. His battle with Táraka. Destruction of Táraka. Adoration of Kártika.

XXXII. Story of Śvetaríjá. Merits of the Śivarátri fast. Lu-

nations most appropriate for the worship of Śiva, Gāṇeś'a, Kārtika, &c. Gambling between Śiva and Umā, Śiva, losing everything by play, retires from Kailāsa to a forest. Umā, assuming the disguise of a wild hill woman, repairs to Śiva. Their reconciliation and adoration by the Devas. Merits of reciting the Kedāra-khaṇḍa.

Beginning. अस्मात्तथा अमृतवहा विरिचिः पाकको हरिः ।

मंजरी काशवहासो नमस्तस्मै विनाःकने ।
 तीक्ष्णामुलसं तीक्ष्णं चंचाकां चेषमुलसम् ।
 तमेव त्रैलोक्ये शैलकायास्तथाधमाः ॥
 दीर्घमयं प्रकुर्वन्तः सवितां सुमतेन सा ।
 तेषां भक्त्यंमोक्त्यादात्मनो हि महात्मनाः ॥
 काशको नृपाश्चो नमस्तस्मै नाम नामतः ।
 नचात्मने नृपशुभं नो दीर्घमपिचः ॥
 अमृतं नमस्तस्मै पाशकः समुद्राः ।
 दत्तात्रेयासुमस्तस्मै नमस्तस्मै शीतकल्पाः ॥
 तं पश्य मंजरीनाः त्रिषध्यां सुविकार ।

ममय कचुः ।

कचयस्य महागच्छ देवदेवस्य शुभिनः ।
 महिमानं महाभावं ध्यात्वा नमस्तस्मै ॥
 मन्त्राः कने किं कने न्यायवाराहाः कोपु ॥ १ ॥ इत्यादि ।

End.

शुभनि चैव ये भक्त्या त्रयोभिः नमस्तस्मै ।
 त्रैलोक्यानि हि विशाले याति परमां शान्तिम् ॥

Colophon. इति श्रीकाल्ये महापुराणे केदारखण्डे त्रैलोक्ये अष्टमस्कन्धेऽष्टाधिकविंशत्ये पञ्चविंशोऽध्यायः । समाप्तोऽहं केदारखण्डम् । (इतः परं आत्मपरात्मनोऽन्तर्यामि-
 णोका विद्यन्ते ।)

विषयः । १ मे, अध्याये,—मोक्षार्थेन सप्त शैलकादीनां चंचादेन ममयान् शुभपात्रिदेव पर-
 मस्य महत्त्वमेव च शीरोऽयतनमाश्रयीति निरूपणं । अथकेदा त्रैलोक्ये समानस्य दत्तात्रे-
 युरतः प्रविशान्पुरःपरं दत्तात्रेयः सुगन्धर्वमकरेण अष्टमप्रकाशं वदं प्रति तस्य शोषादि वि-
 वरवकीर्णम् । दत्तमन्त्रिनोऽन्तोन्तोऽपःववरवक्ष्यम् ।

१-२, अध्याय,—दत्तस्य त्रिवरहिनश्चांशुनामविषयकवचनं । अथैकदात्मनः दत्तवर्ण्ये
 सप्त कवीभिः शोभनी दायायनी दत्ताष्टवर्गद्विष्ट प्रवक्ष्यतां चन्द्रादीनां प्रशंसिष्युष्यस्य विज-
 दामकः सुसुन्दरमूर्धन्य च पिष्टदत्तमनां च कृतानुमोदना निजरां मन्दरे ।

एव विद्यदर्थं समन्यात्रा यतोयं विदमन्तान् पतिमिष्यमाकथं अत्यर्थं निर्वेदापन्ना क्रमा-
क्रमं प्रविशेत् । समन्तरं वाग्दमुकेन प्रशतिमिमासाकथ्य त्रोषणसुतो भगवान् वशो वदामिषां
निरिभिरिषि आकृष्टाकृष्टावाय । ततः समुद्भूतयोः काशीश्रीभद्रेभ्यः दक्षयज्ञमिमासादिवर्चनं ।

४-६, अथाथे,—इन्द्रो विष्णुश्च तमिभिः कार्ये शीरभद्राय युद्धवर्धनं । मरुतकनमिव सोऽथ कथनं ।
इक्ष्वाकूनामसकनमप्रान्निकथनं । इक्ष्वाकनमिव सोऽथ कथनं । शिवनामा स कथनं । शिवनामनिष्ठा-
तादित्यकनीर्त्तनं । अथ इन्द्रो नमरा राक्षसाणां कथनं । करवीर सर्वे-युक्तादिपुत्रैः शिव-
पुत्रैः करवे कनदीनरं पञ्चाधिवक्थनं । विष्णुपुत्रनामा कथनं । विष्णुनामा कथनं । शिव-
पुत्रनामा कथनमथेन अग्निरवासाकस्य मन्त्रिनामकथनं उपाख्यानकथनं ।

६—७ अथाथे,—छिन्नप्रतिष्ठाविधिकसमप्रपञ्चं यतीरिद्विचरत्तु विप्रमुपकृत्य मनो-
हरयेत्तेन दास्यमप्रयेज्यकर्म । तत्र स्त्रीणां प्रायेण शिवस्य पञ्चमप्राप्तिः छिन्नपतनसंज्ञितकर्म ।
शिवसिद्धावपककर्म । अथ ते अर्चयन्मस्मिन् सुरभिं प्रति देवानां प्रापदानकर्मवत् । मन्त्र-
ज्ञानसिद्धयोपककर्म । छिन्नार्चनमात्रं कर्मातीतम् । ज्ञानभेदे शिवसिद्धस्य ज्ञानभेदकर्मवत् । पा-
दपतनसंज्ञीतम् । काशीराजकुमार्योऽन्यथैव । उदाहरणं अथैव सूर्य्योत्तरवृत्तान्तकीर्तनम् ।

॥ अथावे, — इन्द्रचन्द्रसूर्यादीनां रश्मिभूताभयमादिंस्तुष्ट्वाभयकथनं । सिद्धिमाशङ्क्य
 कथयामि मेऽक्षरं पश्यते रावणस्तुष्टिमाशङ्क्य विवरणकथनं । मन्त्रिणां सच रावणस्तुष्टिमाशङ्क्य ।
 रश्मिं प्रति गच्छात्तावदाभयविरणकथनम् । रावणविरणकथनां देवानां वैकुण्ठमगमनपूर्वकं
 वैकुण्ठलोचनीर्णम् । अथवा उपदेष्टेन देवानां मानरूपेण जगत्पश्यकथनं । रामायतार-
 कथनं दिवम् ।

८—११ अथाचे, — बलिदानप्रसन्नोऽर्थो वरचविवरत् । बलिविप्रसन्नस्य दन्तस्य प्रदुसोऽक-
 ममयादिकथनम् । भगवत् उपदेशेन तस्य पुनस्तमसमूर्ज्यं बलिना सप्त संवादकथनम् । समुद्रमन्थ-
 नप्रमाणकथनम् । वरुण कोपः क. कलकूटस्य उद्भवः, तेन च मृगाश्वस्य भक्षीभूतत्वकथनम् । चण-
 वेऽज्यस्य प्राशनं च निषिद्धिज्ञानं मृगविक्रयप्रवृत्तीनां प्रादुर्भावकथनम् । जनेशस्य उत्पत्त्यादिकथ-
 नम् । अगुप्त्यां प्रवेष्टुमज्जनाः सः प्रवृत्तीनां । तस्य पूजनविधिकथनम् । मथ्यमानां समुद्रान् चन्द्रा-
 दीनामनुवक्ष्यमादत्तम् ।

१९—१४ अथाये,—उभयान् लक्ष्मः उपनिषदनादिकं चतुष्टयपरिवेशनकमे विभोः
 भौतिकीकवधारणादिकथनं, सुरासुरयोः युद्धकथनं, राजपुरुषास्त्य दैत्यानां जयलामकथनं,
 राजभवनं चन्द्रकाश्रिषयनाश्रिषयनादिकथनं, विष्णुस्तकास्त्येभ्यश्चतुष्टयादिकं, युद्धसत्तानां
 चर्चः प्राक्तनां क्रियाकलापादिकथनं, इत्येकं चतुष्टयपरिवेशनकमे विरोधकथनं, विश्वकर्मास्तुत्या विश्व-
 कथनं इत्येकौचित्यकरकविपरकथनं, अथैकदा शत्रुः वक्षेक विश्वकथनं शिरांसि चिच्छेद-
 ततश्च तेन मुनेन विश्वकथः शोभयामकरोत् ततः कपिशलाः समजायन्त। तथा सुरापावन-
 लाय कथविदुषिभिर्मिश्रभतीनामुपनिषदकथनम् ।

१४—१८ अध्याये.—देवानां मन्त्राणां काराण्यदानविवरणकथनं । पुनरिदमधिकृत्य मनुः
मन्त्रवरदानेन दवाहुरस्य उद्भवादिकथनं । दधीचे रज्ज्वादिना अस्त्रादिनिर्माणकथनं । देवान्
अग्नि दधीचिवत्तयाः सुवर्षावाः ज्ञाप्यमाणकथनं । मनुर्जान् विषखादस्य अन्तर्गतिकथनं । दवाहुरस्य-
कथनमुत्तमं प्रदोषमेवमन्त्रविधिकथनं । बलिहस्तान्मारावनीदोषप्रमाणकीर्तनं । इन्द्रोक्त-बलिप्र-
दोषां मन्त्रकाक-शकः आदिकथनं । वत्सायनविवरणकथनं । वाजनायनारकथनं । बलिप्रदान-
प्रमाणकीर्तनं । वनेः पातालादुत्पन्नकथनं ।

१०—१६ अध्याये.—मनुविष्णुवराहा मन्त्रकथनविवरणपूर्वकं लिङ्गकथनं मन्त्रतः निर्मु-
खादिकथनं । मनुविष्णवे च तारके च वृद्धतायां देवानां इदिकथनोपमन्त्रपूर्वकं कोपवाजीन
कायकायनं । दासायस्त्रा निरिरामकथायां ज्ञाप्यमाणकथनं । वामेयाः त्रिगुणपूर्वकं ।
मन्त्रद्वयमविवरणकथनं । रत्या च वर मारदस्य संवादकथनं । वामेयाकायकादिकथनं । वटुककथनं
त्रिगुणं मनुविष्णो मन्त्रादिकथनं । अतिविस्तरं त्रिविधावमन्त्राणां कथनं । अस्या वाविर्भा-
वादिकथनम् ।

११—१२ अध्याये.—ब्रह्मादमन्त्रेण त्रिविधविषयोः विचारवर्धनं । देवानामनुदोषेन वटोः
चङ्ककथनं तत्र ब्रह्मादिविवरणकथनं । काण्डिकेयस्य अस्त्रादिकथनं । कुमारस्य सेनावर्तने वर-
कादिकथनं । तारके च मन्त्रे चोपपन्नकथनं । कुमारनिजवकथनम् । वसन्तमन्त्रहोत्रकथनं ।
काण्डिकदंष्ट्रादिनाः चन्द्रकथनं । यमेन जिज्ञासितस्य त्रिविधं ज्ञानमेवमन्त्रादिकथनं । सुर-
मन्त्रलिङ्गगदिहस्तकुमारलोचकीर्तनं । कुमारस्य च मन्त्रिनः संवादेन त्रिविधवर्णिकादि-
माहात्म्यकीर्तनं ।

१३ अध्याये.—त्रिविधस्य चेतनराजस्य उपाख्यानकीर्तनं । त्रिविधविग्रहमाहात्म्यकथनप्र-
सङ्गेन अष्टाभिधानस्य पृथक्स्य विवरणकथनं । त्रिविधस्य नामराजकुमार रविप्रदोषाः देवानां
प्रियनिष्ठादिनिकर्षणं १३८१ पाथेया यन्त्रे परः जितस्य त्रिविधं भूषणोपचरं कौशोमपञ्चमेन मन्त्री-
करणस्येतिरूपस्य वर्णनं । अथ विरक्तस्य त्रिविधं कैलाशं विद्याय यमप्रवेशविवरणकथनम् । तत्र,
वामेयाः श्वरोकपमाकलयन् त्रिविधमन्त्रमन्त्रकथनं । तयोर्देवमन्त्रताम्रिकेयवर्धनम् । केदार
कथनवातादिकस्य वृत्तिकथनम् । इति ।

No. 2110. नामकौमुदी। Substance, country-made paper, 13 x 4 inches. Folia, 82. Lines, 6 on a page. Extent, 1,154 slokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1602. Place of deposit, Purohitapādā. Rāpāghāt, Pandit Rāmalāla Bandyopadhyāya. Appearance, old. Prose and verse. Correct.

Nāma-kaumudī. A treatise on faith in Kṛṣṇa as the supreme divinity, and the rituals and duties of Vaiṣṇavas. By Gaṅgādhara, son of Śīva Bhaṭṭa, and grandson of Vireśvara Bhaṭṭa Māhānkara.

Beginning. ममकृत्य रत्नागर्भं सवकावकावर्धम् ।

सदाशिवमन्त्रकृत्वा मन्त्रविष्णुसत्त्वम् ॥

महाधर इतिष्ठावो भगवद्भक्तिक्रूरः ।

जाकाधरं सनाथोक्तं मनीमिपचयेनैव ।

सपत्रमंशकां रत्नां हरिदादपरावर्ण ।

उक्तिपुक्तिविशेषेण कुर्मः च नामकौमुदीं ॥

तत्र मन्त्रसंवितायां ।

रंहरः परमः कृत्यः सचिदात्मविपद्यः । इत्यादि ।

End. मन्त्रान् भगवद्भक्तोपकारकमाधेयैव जीवानां चतुर्वर्गप्राप्तिरवधेयेति दिक् ।

Colophon. इति श्रीमन्महाउकरोपनामकवीरेश्वरमहःप्रियेष्टोपिष्ठादिस्त्रुमुसदाशिवमहा-
कृत्यभगवद्भक्तिक्रूरमहाधरविरचिता नामकौमुदी समाप्ता । शकाब्दाः । १९०९ ।

विषयः । श्रीकृत्यस्य कृत्यं भगवत्प्राप्तिकथं । तस्य पूर्वनिर्देशः । विविधप्रमाणपन्था-
येन श्रीकृत्यस्यप्राप्तिकथं । नामसहिताप्रकटाप्रकटकोक्त्यावकाकीर्णम् । कृत्यनामसहिर्मुक्त्या
निष्काकथनं । इत्यविभक्तिकथं । मन्त्रावधारितकथनं । महाभगवत्प्राप्तिकीर्णम् । अव-
काकीर्णमादिषु नामसंकीर्णमन्त्रैव प्राधान्यमितिप्रकथं । नामापर्यायविषयम् । भगवत्प्रेम सर्वेषां
जाकायां नात्यर्थमितिप्रकथनम् । भगवत्प्रेमकथनादिकं । संक्षेपेण श्रीमद्भगवत्प्राप्तिकथनम् ।
नामसंकीर्णमेव जीवानां चतुर्वर्गप्राप्तिरिति कीर्णम् ।

No. 2111. निम्बालप्रकरद्वयम् । Substance, country-made paper, 7×4 inches. Folia, 3. Lines, 5 on a page. Extent, 58 ślokaś. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Purohitapāḍā, Rānāghāt, Paṇḍit Rāmalāla Bandyopādhyāya. Appearance, fresh. Verse. Correct.

Nirvāṇa-prakarṇa. Eight stanzas on the unreality of the universe, as inculcated in the Vedānta philosophy. By S'uka, son of Vyāsa.

श्रीशुकाचार्यं उवाच ।

Beginning. भेदाभेदौ सपदि जज्ञौ पुण्यपापे विप्रौ

मायाभेदौ सवमपिज्ञौ महम्येष्टरतिः ।

जन्मातीतं विमुक्तचित्तं प्राप्य तन्माययोधं

मिथैव को वधि विहरतां को विधिः को निषेधः ॥ इत्यादि ।

End.

सत्यं सत्यं परमसत्यं शाक्तकलाकथं

मायायुगे दहनदहनं शाक्तिकलाकथीयं ।

तेजोऽयं विमलवदनं वाचस्पतिवत् सः

अतः कावे पठति यमसा याति विमोक्षमार्गं ॥

Colophon. इति श्रीशंकाचार्यविरचितं विमोक्षसरत्नं ५००० ।

विषयः । विमोक्षसरत्नवचनपूर्वकं मनुष्याकीर्णम् ।

No. 2112. आर्षानुक्रमणी । Substance, country-made paper, 8 x 4 inches. Folia, 22. Lines, 7 on a page. Extent, 320 ślokas. Character, Nāgara. Date, Sm. 1820. Place of deposit, Śāntipur, Paṇḍit Kālidāsa Vidyāvagīśa. Appearance, fresh. Prose. Correct.

Arśhāṇukramaṇī. Index to the Rishis who are supposed to be the authors of the Rīg Vedic hymns. By Saunaka.

आर्षानुक्रमणी स्तुतिः ।

Beginning. ॐ अमेदमविक ये हि इहारे मुनिपुङ्गवाः ।

मद्गुणमन्तःसारं ममानि परमेश्वरीम् ।

अथाऽग्रणीक इत्यादि प्रथमं मन्त्रकं पति ।

अतश्चिन्तय विज्ञेयः अथवाः सुखविज्ञेयः ।

तेषां पुण्यं मनुष्यान्ता मेवातिचिन्तनरः ।

युक्तमन्त्रकृतीये च विरक्तमन्त्र कनरः । इत्यादि ।

End. ये वेदमन्त्राः सकलाः सुदृष्टा येन आर्षानुक्रमणी प्रदिष्टा ।

मनोऽनु तेभ्यो मुनिपुङ्गवेभ्यो मन्त्रां तं चारि मवि प्रवृत्ताः ॥

Colophon. इति शैलकाचार्यविरचितं आर्षानुक्रमणी समाप्ता । संवत् १८२० ।

विषयः । अमेदमविकतेः कृमन्त्राचार्यविरचितम् ।

No. 2113. रासोक्तासतन्त्रे रासगीतिका । Substance, country-made paper, 8 x 4 inches. Folia, 13. Lines, 7 on a page. Extent, 137 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Śāntipur, Paṇḍit Kālidāsa Vidyāvagīśa. Appearance, new. Prose. Correct.

Rāsa-gītā. A poem in praise of the Rāsa festival of Kṛishṇa and Rādhā. It professes to be an extract from the Rāsollāsa Tantra.

श्रीनारद उवाच ।

Beginning. श्रीराधाकन्देयका मायामहीनरं व्रतम् ।

रासगीतौर्णं नाम शुभं काव्यगीतम् ॥

राधाभाजमुखाङ्गं कल्पनामरसात्मम् ।

यः पठेत् शान्तमात्रं चाधिभिः स न पश्येत् । इत्यादि ।

End. कर्मावकाशं पश्येत्ते मुचे जानि परकनी ।

यथायंकाशमेवैव सपथे सत्यमेव च ।

Colophon. इति श्रीराधाभाजनाम्ने राधामीतिका सम्पूर्णा ।

विषयः । राधाकल्पयोः राधाश्रवणादीनलोपकथनम् ।

No. 2114. सर्वानुक्रमिका । Substance, country-made paper, 10 x 3 inches. Folia, 37. Lines, 7 on a page. Extent, 630 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Śāntipur, Paṇḍit Kālidāsa Vidyāvāgīś'a. Appearance, fresh. Prose. Correct.

Sarvānukramanikā. An index to the Rishis, the Deras and the metres of the hymns of the Vājasaneyi Saṁhitā of the Yayur Veda. By Kātyāyana.

Beginning. ॐ मन्त्रं दक्षिणमथ सुदयं चाधिहितं येन प्रह्लादि बहूनि भगवान्
वाचस्पत्यो यतः प्राप तं विवक्षन् पृथीमयमः संक्षलनमभिधातुं साधयिष्ये वाचस्पतेरथै बहू-
न्येदाभावे यथै वचिते वयुजिने अविदेवतन्मन्त्रानुक्रमिकायां बहूनामविबतावरमादेकेषां
कर्मो न विद्यते । इतिर अथवाः कर्मैः परमेष्ठ्यादेवो देवता मन्त्रानुमृता वय्यादिकाः प्रायो-
वायस्योपदेवकपाद्योक्तकृताः इवच प्रतिपद्युताम्नादिवि मावयादीन्नामविदिता योऽपिने-
ऽनुमृते जयति कर्मोमीत्यादि ।

End. बहुवचः वा मन्त्रानुक्रमिकायां वाचस्पतेरथै सर्वानुक्रमिकायां कतिधेयवतः
वात्पावनयोवाक्यनिर्धयतः वात्पावनम् । च ।

Colophon. इति सर्वानुक्रमिकायां वचनोऽथावः समाप्तः । समाप्तं चेत् सर्वानु-
क्रमिका ।

विषयः । सर्वेषां साधयिष्यवयुर्गन्तायम् अविदेवतमिदम् । क्विन् वन्त्यादिक-
मम् ।

No. 2115. विद्वत्कणम् । Substance, country-made paper, 12 x 4 inches. Folia, 102. Lines, 6 on a page. Extent, 1,969 ślokas. Character, Nāgara. Date, Sm. 1889. Place of deposit, Śāntipur, Paṇḍit Kālidāsa Vidyāvāgīś'a. Appearance, fresh. Prose. Generally correct.

Vidvanmanḍana. An essay in refutation of the doctrine of Māyā. It attempts to prove that the human soul is not a mere reflection of the Divine soul, but an actual emanation from the Divinity, and that Kṛishṇa is the perfection of the Divinity. It represents the philosophy of the Vaiṣṇavas in a condensed form. By Viṭṭhala Dikṣhita, son of Vallabha Dikṣhita.

Beginning. निम्नरुद्धिनामादाकानामतवजनुयरी-

निवृत्तजनसंख्येदाभावेविदितमरे।सिंहः ।

विजयि वरितयाद्वाहोः॥३॥ प्रभुः प्रकटीभवन्

प्रतिफलमिदं देवासां ह्युत विषयः सदा ।

पितृवरकात्तमाहं वदिरनिजाऽंशव्युत्पन्नमात्रं यत् ।

मदमुपयुक्तः किञ्चित्प्रियः। मि वनाद् वनः। बुद्धिः ।

कलिकायादिमणिभिर्जटितं यत्तमेऽङ्गणेः ।

दक्षिणं कुर्वते विद्वन्मनुष्यं विदुः सुधीः ।

इह हि विविधजिननाशो वनप्रसादनविशिष्टजनाशमोऽप्युत्तिष्ठन्निपराणेऽथ वनकादहः
शान्तपाशने । इत्यादि ।

End. एवरवि नमामि मेःपीयतिरतिमानेप्रभं.नाथायां।

श्रीवत्सभाभिधानाम् पितृवरणम् शास्त्रमन्त्राद्यैः ।

Colophon. रवि श्रीमन्निकुण्डाद्वयानन्दविश्विदित्तमावादिभूमिप्रतिपादितना-
वृत्तिकाग्रिमोमेकुसावीरवि + श्रीकनदी वलाज्जपोमेकुसावाक्षरैकामयोधिरुषिर-
चितं विमुक्त्यर्थं कर्मणि । संवत् । १८८२ ।

विषयः । अक्षरप्रज्ञानं भाषाभाषादिद्वयकर्मण्यं विष्णुस्वामिननेन गृहाहेनवादीववा-
दनं । एतस्मिन् वि जीवपरमेष्ठरवेणैकविन्दुमहात्म्येति च अतिशयः । कर्मसुंदरं जगत्
बीजव्यादाविर्भवति तमेव ज्ञानान्तरित्वा अस्ति च । मायिकद्वयपरचितः परमेष्ठरः बीजव्य एव
अज्ञानवादादयः । एतदेवावधारयता सामान्याविर्भावादीवदत्ताः जीवः बीजव्य एव अक्षविन्दु-
महात्म्य एव अनेदवावयते—इति । एव बीजव्यतीक्षायाः प्रवेऽज्जादिकोर्मेणं तीक्षाया मित-
मादितिकपयकम् ।

No. 2118. मज्झिमासुत्तपिटका । Substance, country-made paper, 16
x 4 inches. Folia, 142. Lines, 7 on a page. Extent, 4,626 slokas.
Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Mājīdā, Post Rānaghat,
Pandit Madhusūdana Nyāyaratna. Appearance, fresh. Prose. Correct.

Mahamāsattatva-tīkā. A commentary on the Mahamāsattatva of Raghunānandana; on intercalary months. By Rādhāmohana Gosvāmī.

Beginning. प्रथम पाद्यावलिनीद्वय-मई वसन्तान्तमनुसृतम् ।

परं विदामप्यस्य तमेति श्रीमहादेवः ॥ १ ॥

अथ कर्मातिप्रतिपक्षविप्रविभागाच्च परमेश्वरमवधिकृत्य तत्त्वं कर्मान् मित्रमित्राये तदु-
च्यते च तस्मात् मित्रावधामात्रं प्रतिष्ठानीये प्रकथ्येति । कृतेत्यनेति कृतिराप्यत्र तत्त्वार्थविशेषः ।
अधिकृत्ये इत्यादिशब्दं वक्ष्यामीति वरीशब्दः । इत्यादि ।

End. नमः सत्त्वामि वेपादिपञ्चाभा वेपादिवाचपिदिमर्कमन्त्रवा ननुवाचवाचम-
कमन्त्रवा ननुवाचवे द्विवेपादिपञ्चयोमावपनैरिति ।

Colophon. इति श्रीमद्भगवद्गीतासूपनिषत्सु श्रीकृष्णार्जसंवादे श्रीभगवत्पञ्चविंशोऽध्यायः समाप्तः ।

विषयः । रघुनन्दनकृतमहाभारतचरितं ।

No. 2117. उदात्तपदीया। Substance, country-made paper, 16
 × 4 inches. Folia, 95. Lines, 7 on a page. Extent, 2,161 slokas.
 Character, Bengali Date, ? Place of deposit, Mājīdā, Post Rāpāghaṭa,
 Pandit Madhusudana Nyāyaratna. Appearance, fresh. Prose. Correct.

Udvāhatattva-ṭīkā. A commentary on Raghunandana's digest of the laws relating to marriage. By Kās'īrama Vāchaspati Bhaṭṭācārya.

Beginning. जन्मा मृतोऽप्यप्यस्य जन्मिनि मृदा :

શ્રીકાળકાળચરણ વિધાય વિન્ને ।

श्रीकृष्णः शिरसां प्रसूयते कविनां शिखाय

सम्बन्धतत्त्वविद्वत्तिं विलम्बेति यथायु ॥

कृतिमात्राज्येणो हीतास्तरेणुं नवद्वयं ।

पिहितं पिबुः शीतैः कृत्वापि रजःस्रवम् ।

कर्मणोऽप्यस्य कर्माग्निमिव सत्यं विज्ञेयं चाप्यवशिष्टम् । अतः सत्त्वाविततादृशविज्ञेयविद्यायां सत्त्वा-
कारः परमेश्वरसत्त्वानुरूपं महत्तमं जननाम् । सत्यं त्रिविधत्वाद्येनाहो त्रिविधमिति प्रपञ्चेति । वायु-
सत्त्वस्य सत्त्वस्य कर्माग्निर्वायवीर्यं प्रपञ्चं तद्विना दृष्टिं सत्त्वमात्रेणैवास्तीति विज्ञेयं सत्त्वमात्रं ।

End. वाचसाः शुद्धादयः नृपतयो । इवराः न शुद्धयन्तीति ।

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ श्रीरामकृष्णाय नमः ॥

শীরাযোমদবল্যাক্ষরকণী স্বরীতপুস্তকনিঃ ।

দেবী পৌরাক্ষরীরাশকনিমা স্বরেন নিষাদিনা

ভীকা মানিহুস্তকাক্ষি কনিধিঃ স্বাস্থ্যবৈদ্যকণী ।

Colophon. ইতি শীকাশীরাশকনিমা স্বরীতপুস্তকনিঃ ।

বিষয়ঃ । রত্নমন্ডলোদ্ধারনামক কাব্যনিঃ ।

No. 2118. দেবীপুরাণম্ । Substance, country-made paper, 14 x 4 inches. Folia, 182. Lines, 8—9 on a page. Extent, 7,371 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Rānāghāṭ, Babu Surendranātha Pāla Chaudhūri. Appearance, old. Verse. Incorrect.

Devī Purāṇa. Legends and traditions regarding the Devī and her wars, designed so as to glorify the Devī, and exalt her as the greatest divinity. It professes to have been imparted by Brahmā himself at the request of an assembly of Rishis. The Śāktas insist that this is an original Purāṇa, and one of the eighteen alleged to have been compiled by Vyāsa; but the Vaiṣṇavas denounce it as apocryphal, got up with a view to set aside the claims of the Bhāgavata Purāṇa. Dr. Wilson, in the introduction to his translation of the Viṣṇu Purāṇa has noticed at length the arguments urged by the two sects. The codex is incomplete.

CONTENTS: 1—2. Introduction, Rishis repair to the hermitage of Agastya by the advice of Vasiṣṭha. Story of Nripavāhana and Chitrāṅgada. Ghora, an Asura, attains absolute invincibility on earth through the blessings of Viṣṇu. Vasiṣṭha advises Ghora how to obtain the nature of a Vidyādhara.

3 to 6. Conquest of Pātāla by Kāla, son of Ghora. Conquest by him of the kingdom of heaven from Indra and the other gods. The gods seek the aid of the Devī, and address her hymns.

7 to 9. The Devī descends on the Vindhya mountain. Nārada descends to delude the demon. The demon proposes to marry the Devī. Selection of brides. Mantras for deluding people.

10 to 13. Description of Sanatkumāra Yoga. Story of Hutāgni, a demon. Story of Surala, who obtains an invincible standard. Descriptions of standards.

14 to 21. Ghora sees a frightful dream. The Devī, under the name of Vindhyaśāśini, destroys Korakāla and other demons. Indra praises the Devī.

22 to 29. Durgápújá. Planting of standards. Transit of the sun from one to another month. Worship of the Deví at such times and on other occasions.

30 to 33. Agency of the Deví in the creation of the universe. Her superiority over Brahmá, Vishṇu and Mahádeva, who attain their greatness and strength through her. Her worship. Her car festival. Her worship on cremation ground on particular occasions.

34 to 38. Details about her worship, her temples, offerings to her, &c. Hymns in her praise.

39 to 43. Further details. Story of Bala. Do. Dundubhi. Worship of Kshemañkarí.

44 to 48. Aparájitá-vidyá. Story of Amayásura. Names of Rudras, Vasus, Viśvedevas, &c. Conjunctions of Nakshatras. Deví worshipped by Paras'uráma. Astronomical and astrological details in connection with her worship.

49 to 53. Further astronomical details and special rules about her worship.

54 to 70. Special worship of the Deví and her manifestations as Mátrikás on particular occasions, and also of S'iva in connexion with her.

71 to 80. Worship of Vináyaka. Character of forts, gates, triumphal arches, &c. Bathing during eclipses. Merit of pouring water on Lingams. Rites, fasts and sacrifices in honour of the Deví.

81 to 89. Merit of cleaning the temple of the Deví. Her omnipresence. Periods of existence of Brahmá and others. Praise of Kálágnirudra. Description of Hāṭakes'varapura. Story of the demon Kuru. Origin of Bhimá. Do. of the signs of the planets. Do. of Chaṇḍésvara. Praise of the Deví on the destruction of Kuru.

91 to 96. The fasts of the 8th and of the 9th lunations in Āśvina. Worship of the Mātris. Advantage of worshipping clay images. Praise of Vidyá, and her worship. Praise of Nanda, a place sacred to the Deví.

97 to 103. Duties of the different orders, classes and castes. Various fasts.

104 to 114. Various fasts. Origin, classification and division of the Vedas. The subsidiary Vedas. Science of medicine. Qualities of drugs. Story of Khaṭṭásura. Birth of Gaṇeśa.

115 to 123. Hymn to Gaṇeśa by Vishṇu. Lustration of Gaṇeśa

and blessings by him on Vishṇu. Story of Vighna, his destruction by Ganeśa. Praise and worship of the Mātrikās. Story of Harischandra. Repairs of images of gods. Controul of the passions. Story of Naravāhana. Rules regarding Triragni. Names of Agni under different conditions. Flowers meet for worship. Worship of spiritual guides. Hymn in praise of the Devī.

Beginning. नमस्तस्य त्रिषु देवीं कर्मभावनां शुभान् ।

पुराणं संप्रवक्ष्यामि वयोमं प्रकृता पुरा ॥

अथ च ॥

मन्त्रं च नमस्तस्य वहादहक मन्त्रिन् ।

पुराणार्थं च कर्म भावनां भूषि भाविनाः ॥

कर्मणां च बीराणां भूताः कामनदानवाः ।

अविद्यां च विनाशित्वं देवी देवमन्त्रिणाः ॥

रन्ध्रं च द्विषः शत्रिर्भूतप्राण्यस्य दानवे ।

यथा मन्त्रोऽथ च मन्त्रे देवदेवमन्त्रिणाः ।

अथनारा मुनिवैद्यं वदितुं देवता च ॥ इत्यादि ।

End.

मयापि कथितं तुभ्यं निबन्धं वाचनायनम् ।

पुराणं वाचनं द्विषं देवदेवेन भाषितम् ॥

Colophon. इत्यादि देवीपुराणे देवदेवीचण्डे देवाः अथवाः अथवाः ॥

१९८ अथाः ।

विषयः । १—१ अथादे,—अविद्याकोपदेवेन अवीकान्तकभावमन्त्रमविपरकचर्चनं । यथाचमविषाददोषवाक्यामकचर्चनं । चोराभिधानक देवेन्द्रक विष्णुचामनवा शिवचामनवे-
मपरमप्रतिपत्तयं । अत्रत्येन च यथाचमक संवादे केनोपायेन विद्यापरमशक्तिर्भवति तदुपा-
यकचर्चनं ।

२—२ अथादे,—चोरपुत्रक कालक वसुधक च मन्त्रदावाचमवा देववरको चाना-
कादिदिव्यचर्चनं । शुभकोपदेवेन मन्त्रोन्मादिवराजवचनादनपूर्वकं काराचैवमन्त्रा-
कचर्चनं । चोरपुत्रविप्रकृतानां देवानां मन्त्रमुच्यं देवीकोपकीर्तनं । एवं विष्णुवहादिजनदेवी-
कोपकचर्चनं ।

३—३ अथादे,—देवाविद्यावमन्त्रविपरकचर्चनं । प्रकृत उपदेवेन चोरचामकदेवीना-
कनार्थं चारदक मन्त्रमन्त्रकचर्चनं । प्रवीचमन्त्रक देवराजक विष्णुचामिनीं वनीमं चम्

येहादिकथनं । अप विद्यायोग्यव्यासवादिप्रत्ययः । योगयोग्यवद्व्यासवादिप्रत्ययः नान्य-
न्य दिक्कथनं ।

१०—११ अध्याये,—उक्तविद्यासाधनं समस्तुमारयोग्यव्यासवादिप्रकारकथनं । तत्र कला-
प्रदानकथनं दानकथनं विवरकथनं । दुरतमानयेवक दैत्येन्द्र विवरकथनं । तत्र विद्योः
प्रपुना मानकेतुसाधकथनं । केतुवन्धुःप्रविधिकथनं । रन्ध्रधनकथनादिकथनं ।

१४—११ अध्याये,—आपन्नवर्त्तादैत्येन्द्रा वारका दुःखप्रदंनकथनं । विन्ध्यवायिनी-
कृत वारकादिदैत्यवचनं । रन्ध्रकृतदेवीकोवकीर्तनं । वारका विन्ध्यवायिनीद्वयेन कथ-
कीर्तनं । सुखवचनं । भावानैत्यवचनम् ।

११—१८ अध्याये,—वायिन्यासादमीनदानवयोर्देवीपूजावक्तृताकथनं । नवकीकृत-
विधिकथनं । अप दुर्गापूजाविधिकथनम् । ध्वजोपविविधिकथनं । दादप्रपुनामिकथन-
कथनपूर्वकं तत्र तत्र कृत्यनिकथनं । प्रदोषादौ सङ्गमके पञ्चादिकथनम् । वयोवाराणां
श्रिताया देवाः पूजने पञ्चाधिककथनं । बहुवारादानयोग्यत्वानादिकथनं । सोमविधिक-
कथनप्रवृत्तेन कुम्भनिकांशविधिकथनं । विद्येव देवीमावाक्यकथनं । देवीमावाक्यपाठादि-
विधिकीर्तनम् ।

१०—११ अध्याये,—देवाः प्रतिकथनेन अगस्त्यमादिकथनं । तस्या परमादिकथन-
कथनं । चरित्ररादीनां कर्त्तव्यां देवीपूजनेन सामर्थ्यप्राप्तिकथनं । तत्र देवभेदेन देवाश्चैतच्छि-
कादिमूर्तिभेदपूजकथनम् । देवारचवागविधिकथनं । कर्त्तव्येन देवदेवीतुर्गन्ध्याः प्र-
मादिषु देवाः पूजनकर्त्तव्यताकथनं । देवाः प्रतिष्ठापनविधिकथनं ।

१४—१८ अध्याये,—शुभकृतप्रतिष्ठापकीर्तनं । तत्पुत्रः शिवेन दुर्गापूजाविधानादिकथनं ।
देवाः शुभकृतप्रतिष्ठापनार्थादिकथने पञ्चनृत्तिकथनं । देवीपूजनं कला दुःखिभ्योऽशादिदा-
नकर्त्तव्यताकथनं । देवीपञ्चादिरिति ध्वजदानादिविधिकथनं । तत्रेव शिवोक्तदेवीकोवकीर्तनं ।
कर्त्तव्यपञ्चादिदेवीमाननिकथनम् । अप कर्त्तव्यां देवविधानानां विवरणं कथनं ।

१८—४९ अध्याये,—नवादेवीनां सामानिकथनं । कामभेदे देवदेवेन देवा मूर्तिविद्येवपूजन-
विवरकथनं । देवीमन्त्रप्रभावकथनमुत्तेन दैत्यराजस्य वक्तृता कथनीर्तनं । दुर्गमिवानकथनं
दैत्येन्द्रा कथनानकथनं । चन्द्रवर्त्ता वायिर्भावकथनं । तस्याः पूजाविधिकथनं । वाराधनवच-
नकथनम् । कामकथादिदेवीसामन्त्रादिकीर्तनं ।

४४—४८ अध्याये,—नवादेवात् नन्दिन्य अपराजितविद्याप्राप्तिकथनं । अपराजित-
विवरकथनम् । वाराधनवचनमुत्तरादेवादिन्यविद्येदेवादीनां मानकथनं । नववयोव्यासः कृ-
कथनं । वरपुत्रानकथनदेवीप्रतिष्ठाविधिकथनं । वक्तृतामानुष्ठानयोग्यतादिविवरकथनं काकवच-
नकथनमुत्तेन त्रिविधादिप्रवचनम् । श्रोतृकथनं कथनादिकथनं । वक्तृता नवादिवि-
कथनं ।

४८—४९ अध्याये,—पूर्तिनावावस्थानिकवस्तुकोषे चन्द्रसहस्रविक्रयत्वं । सूर्याचन्द्रमहा-
 वधरात्रे वावाकवराजकारकमक्षयम् । सप्तविक्रयकादिकक्षयम् । संवत्सरं वायव्यं सप्तवर्षेष्टोपाव-
 युजते सप्तवर्षवादिभेदेन देवा भूमिभेददूजयविविधक्षयम् । तत्र सप्तकर्मोपादादिनिर्गोचरवि-
 क्षयम् । महाकामविधिः शिवा-शक्ति-धूमि-अना-स-ह-विधि-गुह्य-प्रथमिषहविषयदेवीभूमि-
 क्षयकक्षयम् । तथा मासशुद्धि-प्रकाशकक्षयकीर्तनम् । साक्षां भूक्षाविविधक्षयम् । सप्तविष्टापीतं
 देवमनः सप्तकादिकक्षयम् । संवत्सरमन्त्रक्षयम् । तत्र तत्र वसिष्ठनादिविविधक्षयम् ।

[illegible]

६३—७. आध्याये,—आमविभक्तये पूजाविशेषः देवाः पूजाविधिकम् । वाराहली-व्यास-
मैत्रिवारणादिषु स्थानेषु विवक्ष्य कथमेवेन व्यवहारकथनं अनन्यं चतुष्टयस्थानेषु तन्मूलक-
विधानकथनम् । मोक्षमार्गाविधिकम् । पूजाविधेरविधिः । तत्र मन्त्रादिनिर्यायविधानक-
थनं । कस्तुर्यामलि-निवेद्यादिदेवताजन्यवादिकम् ।

७१—८० अध्याये,—विवाहकर्मसंविधिकथनं । पुनश्चपुनर्वादिर्विधिकानामपि । पुनर्मन्त्र-
पुरहारादिप्रवचनं । पुरदुर्गेशावादिर्विधिकथनं । पुनश्चपुनर्वादिर्विधिकानामपि । पुनर्मन्त्र-
प्राप्तिकथनं । विवाहविधिकं । अनादिवापरादानमावाकाकथनं । अन्त्येष्ट्यविधिकथनं । तत्र
कथितकीर्तनाध्यायकीर्तनं । देवीवाग्निविधिकथनं । अथविनश्रतविधिकथनं । अथपुनर्वादिर्वि-
धिः । अनाभावेऽप्यश्रतविधिकथनं । अथपुनर्वादिर्विधिकथनं । अथपुनर्वादिर्विधिकथनं ।

८१-८८ अथावे,—देवीश्वरसङ्काशं महाशङ्कम् । देवाः सङ्कान्मार्गानि कथयन् । ब्रह्मा-
दीनां कालव्यवसायकथनम् । मातृव्यवसायकथनम् । कासाप्रवृत्तमाशङ्क्यकथनम् । शाल्यैश्वर्यव्यवसायं ।
अथैश्वर्यं नैरीश्वरं ब्रह्मकामा विविधावसायः श्रवणाद्यनेन शैलान् कथयन् । अथ च शैला-
रचनिका कथावतस्तु ब्रह्मवाचनम् । अथ च विराटेश्वरवतस्तु कथयन् । अथ च अमलिकथनम् । अथ
ब्रह्मतामं देवानां देवीशङ्कान्मार्गम् । अथ च शङ्कान्मार्गम् । अथ च शङ्कान्मार्गम् । अथ च शङ्कान्मार्गम् ।
अथ च शङ्कान्मार्गम् । अथ च शङ्कान्मार्गम् । अथ च शङ्कान्मार्गम् । अथ च शङ्कान्मार्गम् । अथ च शङ्कान्मार्गम् ।

८१—८६ चत्वारि,—द्वेष्टहवीवतकथनं । द्वेष्टीवतवीवतकथनं । वातजकला त्रिविधादिति-
 धिकथनं । कथयतमिवापूज्यमनावाक्यकथनं । विद्यावत्तावाक्यकथनं । विद्याविरक्तवाक्याः ।
 विद्याविकार्यादिविधिकथनं । विद्यानूर्तिदायककथनीयं । देवाः विवकायकथनं । मन्दावीर्य-
 कावाक्यकथनं । मन्दावरीर्येणादित्यं । कुमन्दावावाक्यकथनमुक्तेयं तन्मुरीर्येणादित्यं । तस्य
 त्रिविधविविधकथनं । तस्यकथन्यावाक्यादिविधकथनं

१०—१०१ अध्याये,—वर्षावनपर्वकथनं । तत्र आध्यायविधिकथनं । वेदपाठश्रवणादि-
निरूपणं । अग्निहोत्रादिविधिकथनं । वैशाखिरात्रश्रवणे विंशत्या वापजनककथनं । श्रवणान्तः
कर्मवर्षावनपर्वकथने निविहानि । आचारकथनं । पवित्रादीपकविधिकथनं । मासविज्ञेये इत्य-
विज्ञेयेक द्वेवीपूजनमासाकाङ्ककथनं । विजयावन्तविधिकीर्तनं । कपटौघात्प्रलयकथनान्तरविधि-
कथनं । अश्वविधिविजयावन्तविधिः । मन्थवनविधिकथनं ।

१०४—११४ अध्याये,—शैवधेनुहृतधेनुमिश्रधेन्यादिदानविधिः । वदन्तविधिकथनं ।
शेनमैत्रतविधिकथनं । मासविज्ञेये ऋत्यादिभेददानवन्तविधिः । वेदोत्पत्तिकथनं । अरचयूक्तकथनम् ।
पशुहृत्तिकथनं । आयुर्वेदोपादानकथनं । शिखरश्रीचमनकारकथनं । आर्क्यैर्द्विद्वत्कथनमुच्ये
इत्यत्रादिकथनं । कदाहुरीत्यनिकथनप्रसङ्गेन मासवर्षव्यंये मन्थकथनम् अथादेवका चमनविस्म-
कथनं तत्र विनायकौत्पत्तिकथनम् ।

११५—११८ अध्याये,—विष्णुहृतविनायकहोःकीर्तनं । विनायकस्य अभिषेककथनं ।
वरदानहोताकीर्तनम् । विनायकं परस्मैव विद्वन्नात्राय होतानामुद्घातकथनमवहोताकथनम् ।
विष्णुवधकथनमुच्ये तस्य कथादिवर्णनं । उत्पत्त्यादिकथनम् । माहमकपूजामासाकाङ्ककथनं ।
तत्र हरिश्चन्द्रचक्रदिवरकीर्तनम् । जीर्णदेवमूर्तिप्रतीकारकथनं । समन्वितमग्न्युद्विग्निकथनं ।
तत्र मरवाहनका होताकथनं । विरग्नविधिकथनं । कर्मविशेष बह्वैर्वागभेदकथनम् । पृथग्विधि-
कथनं । भृङ्गदेवपूजाविधिः । देवीसुवरानकथनम् ।

No. 2119. वैष्णवामृतम् । Substance, country-made paper, 10 x 4 inches. Folia, 182. Lines, 6 on a page. Extent, 4,628 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Rāpāghāṭa, Bābu Surendrauātha Pāla Chaudhūri. Appearance, new. Prose and verse. Correct.

Vaishnavāmṛita. On the duties, feasts and fasts of Vaiṣṇa-
vas. Anonymous.

Beginning. श्रीदामोदरपादपङ्कजं चित्तं मुनीन्द्रैः कृतं
होतानामपि दुर्लभं किमपरं वक्तव्यं नृपतिप्रदं ।
संसारार्थवन्तारकार्यतरणौ चन्द्रोदयः सर्व
व्याप्यं करतो मया कुतश्चैव शान्तिद्वयौ वरा ।
कारागारं वसात्रय वैष्णवानां विनायकं ।
महात्मां शेषकार्यं वैष्णवाद्यनन्यथा । इत्यादि ।

End.

सर्वं विद्वन्मुः कर्मपाशां शरका च-पाद् ।

विशेषं त्वयं बहुत्वात्तुं न हि तदा च ।

इति दशहोतमीयवचनात् सर्वमपदान्तं ।

Colophon. इति श्रीवैद्यनाथदेव श्रीविष्णोर्वाङ्मनावाचिनिधिः । उवाचोद्देवैववाचनम् ।

[illegible]

No. 2120. **मज्झिमसुत्तनिपा।** Substance, country-made paper, 12 x 4 inches. Folia, 164. Lines, 5 on a page. Extent, 3,260 śloka. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Purohitpādā, Rānāghāt, Paṇḍit Rāmalāla Bandyopādhyāya Bhaṭṭāchārya. Appearance, old. Prose and verse. Correct.

Bhagavad-bhakti-chandrikā. On the doctrine of faith and the divinity of Kṛishṇa, including directions how faith and devotion should be evinced. Anonymous.

Beginning. कवचवर्षिदुर्गका कृष्णसोपानविनयः

अजितकवचवारः शीघ्रं लोकावहारः ।

विभवमनुसंधारी ज्ञेयधारी मनुष्या

परिचक्षितरक्षाशोभकं न कर्तुम् ।

इह चक्षुः भक्तमन्त्रं, सुप्रसन्नाः सर्वेषामन्त्रेष्वपि योगिप्रसादितज्ञानिकृतिराभ्युत्थिताः ।
 सर्वान्त्रेषु प्रादुर्भूतः पूर्वरक्षायाः देवनाभ्युत्थः भक्तमन्त्र इह चक्षुः देवदेवाणां प्रतिपाद्य इति सर्व-
 देवदेवाणां निष्पन्नं देवेषु प्रसादितैकचित्ता जायतमन्त्राणां प्रतिपादितम् । इत्यादि ॥

End. वन रय चर्मपुत्राय नमः । अथ श्रीगणेशाय नमः । अथ श्रीगणेशाय नमः ।
येषां दिवः ।

Colophon. १३३ श्रीगणेशाय नमः ।

[illegible]

No. 2121. **प्राचलितप्रकाशः** : Substance, country-made paper, 12 x 3½ inches. Folia, 84. Lines, 6 on a page. Extent, 2,805 ślokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1698. Place of deposit, Purohitpādā, Rānāghāt, Paṇḍit Rāmālāla Bhaṅgopādhyāya Bhāṭṭachārya. Appearance, old. Prose. Correct.

Prāyaścitta-prakāśa. Principles which regulate expiations, and the different forms thereof for the expiation of particular offences. By Pradyotana Bhaṭṭācārya, son of Baliābhadrā.

Beginning. मम कर्तव्यविरोधी विचित्रोद्योग भिन्ना

वधूरिति + + + + प्रीतिभाषा करेव ।

सवित्र कुपसुखानामादरेणोपनीता

अथ हि अथवासा राखेनाहतिः ।

मृतं भवेत्तं संसृतं नना कृतिस्ततो नृवीम् ।

श्रावणप्रकाशोऽयं प्रयोगवेव लब्धो ।

यस्य प्रायश्चित्तमवश्यं । तस्य चारीतः । यद्यपि किञ्चनशुभं भावयति तत्प्रायश्चित्तं । यद्
व्यापिष्यन्त्यामात्तं यत्किञ्चनशुभमेव भावयति तत्प्रायश्चित्तं । इत्यादि ।

End. आकषात्कषणैश्च प्रावर्तिनं विधातुं यादावप्यसिद्धं इति प्रसङ्गेन चर्चमपश्यते न परं प्रवर्त्तनीयम् ।

Colophon. इति सवित्रसूक्तप्रभाषासंस्कृतभाषाकारविश्वप्रद्योतनप्रदीपप्रदीपनमन्त्राचार्यवि-
रचितः प्राच्यविज्ञानप्रकाशः सम्पूर्णः ।

विद्ययः । श्रावयितव्यकथनम् । दीर्घकालं श्रावयित्वाकरते व्यवसायकथनम् । लोभादिना
 वन्यपशुकरते दोषकथनम् । अतिपातकमहापातकोपपातकजानिर्धनकरवादिवापककथनम् । मनुष्य
 त्वादिकर्षयिषाकथनम् । श्रावयितुं शक्यत्वनिककथनम् । कल्यादिजनककथनम् । अनुनादादिविचि-
 ककथनम् । मर्त्येषां पापानां श्रावयितव्यकथनम् । मोक्षप्रश्रावयितम् । जनभङ्गप्रश्रावयितम् । निषिद्धजायककुल-
 पक्षाद्युपश्रुतिभोजनश्रावयितम् । अमश्याममप्रश्रावयितम् । अपावकप्रदानककल्यादायप्रश्रावयितम् ।
 हरिरेवमप्रश्रावयितम् । विवाधान् पूर्व्वं कन्याया रज्योदरंने प्रश्रावयितम् । उत्तिष्ठत्यगोदौ प्रश्रावयितम् ।
 कन्यायुषविज्ञप्रश्रावयितम् । निन्दितान्नभोजनप्रश्रावयितम् । अनिचारादिप्रश्रावयितम् । सामान्यतः
 जीवकप्रश्रावयितम् । ज्ञान्यप्रश्रावयितम् । दृष्टव्येदवादिप्रश्रावयितम् । अकारो निष्ठादित्वाप्रश्रावयितम् ।
 ग्रीष्मोद्विग्नवधनभारते प्रश्रावयितम् । संघर्षप्रश्रावयितम् । आश्रयः प्रश्रावयितव्यकथनम् ।

No. 2122. **হুদাযনদ্বতত্বম্, বা হুদাযনদ্বত্বম্।** Substance, country-made yellow paper, 9 x 4 inches. Folium, 1. Lines, 18. Extent, 28 slokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Ranāghāṭa, Bāṭu Surendranātha Pāla Chaudhūrī; another copy at Calcutta, Bāṭu Sūvalakāśa Mallik. Appearance, new. Verse. Correct.

Vṛndāvana-rahasya *alias* **Vṛndāvana-sataka**. A century of verses in praise of the sanctity of the town of Vṛndāvana. By Prabhānanda Sarasvatī. The codex is obviously incomplete, for it contains only 25 ślokaḥ when from its name it should contain a hundred.

Beginning नमस्तस्मै नमोऽस्तुति पश्य या ह्यनमदा-

भविष्यं विधायकमकवद्विषयः भवति ।

सप्तहोत्रं च सप्तसप्तहोत्रं च सप्तसप्तहोत्रं च सप्तसप्तहोत्रं च

इदं यः पश्यति विमलमरुणम् रमणीयम् ।

संज्ञा २. वि. चक्रमोऽपि कचन। का नव भागां पुनः।

आकाशं जपितव्यं यदुच्यते । अथैव अत्रोक्तम् :

तदहं वनमन्त्रेण वनिकहं वन केन। यथा।

नित्यःकीदृशया दृशीतमिह कं विद्युर्न मेरावयाः । इत्यादि ।

End. श्रीमद्दण्डायनैवयं सर्वज्ञानैव केवलम् ।

इति श्रीहनुमत्परायणसूक्तम् ।

Colophon. इति श्रीशंभुसुन्दरजीजीवाहिरचितं श्रीहनुमानस्तव प्रमाणम् ।

विषयः । इन्द्रायनसामयज्ञाचार्येण ।

No. 2123. दायभागटिप्पणी । Substance, country-made paper, 13 x 4 inches. Folia, 122. Lines, 6 on a page. Extent, 3,099 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Májidá, Post Itánághát, Paṇḍit Madhusúdana Nyáyaratna; another copy at S'ántipura, Paṇḍit Kálidása Vidyavagisa. Appearance, very decayed. Prose. Correct.

Dáyabhága-ṭippaní. A gloss on the Dáyabhága of Jímúta-váhana. By Srinátha, son of S'rikara Achárya.

Beginning. मन्मथीरधरनीलमूलमचक्षुषावचिरेदुगाब्धर ।

नौललाकुलममयोरलोचनं चित्तये मुरहराकथं मयः ॥

जीमूतवाचननिबद्धमयो विवद-

प्रादशमदमनिदृष्टवचःममाधि ।

दुर्माधमव विषये नितरां मया तत्

वाक्यायतेऽस्मिन्मतिप्रतिज्ञाचक्षतेः ॥

च'कराचार्यपुत्रेण प्राचीरमेन श्रीमता ।

टिप्पणी दायभागस्य श्रीमाधन विधीयते ॥

आकारयो विद्वद्विचाराय सदाचारवोधितकर्तव्यताकं र'मं विधितुः परादृष्टयं प्रयोजनं चमत्प्रामिषेवांवाभिधितुयेचकारः प्रतिकानीदे, मन्मादीत्यादि । इदमध्वमित्यवधानार्थमन्या चक्षः । इत्यादि ।

End.

एवमेति दुष्टिहताभ्यर्चितायाः पद्म्या भेःभावमिदधने यदुनकराधिकारि चामधिकारकदा सुतरां दुष्टिवधिकारोऽपीतिभावः । शेषं सुममं ।

Colophon. (इतः परं नास्ति ।)

विषयः । जीमूतवाचनकृतदायभागस्य पद्म्याविकाराणां वाक्यानां ।

No. 2124. गुणप्रकाशविवृतिः । Substance, country-made paper, 11 x 2½ inches. Folia, 91. Lines, 7 on a page. Extent, 3,311 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Nisidágada Grama, Post Vñaichi, Zilla Burdwan, Paṇḍit Vāṇesvara Vidyaratna; other copies at S'ántipura, Ramayadava Chudamāṇi, and at Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Correct.

Guṇaprakāśa-vivṛiti. A commentary on the Kiraṇāvali of Varddhamāna Misra. By Mathurinátha Tarkavagis'a, son of S'rírāma Tarkálankára. In Hall's "Contributions," (p. 67) the work is named Guṇaprakás'a-didhiti-Máthuri. There is Guṇaprakás'a-vivṛiti by Raghu-nátha S'íromāṇi.

Beginning. কুখিলাবরুণেব পূরবম্ বসিতাং অবলম্বত্ ক্রিয়ত্ ।

মোহবলকিঙ্করাকলোচনাং বাহু কোপি বসবীরদক্ষিণি ॥

সীমালতীসুখাভ্যাসকর্মেণাশীতসীমলা ।

মুখলতাক্ষিণিঃ ক্রিয়তে বিদুশাং মূর্খৈঃ ।

विभिन्नं प्ररिचितवस्त्रकात्रिकावका कृतं नृपदेवसम्मानकालक्रियनकारकं नृप
विचक्रिषावे पादे। विवशाति स्वयेति । इत्यादि ।

End. কলমেপাশ্রিতশৈলক কাব্যবচনাত্মক কুমোহেতুতম কল্পবৌব মৌরবাস্যাবাস্য
স্বাভবৈক্রেমিকিঙ্করাকল ক্রিয়ত্ ক্রিয়মোহবলদেব ইতি শ্রীক । (ইত্যনোবাচি)

विषयः । मन्दोपासक विरचयतीत्यत्रात्मक काव्यात्म ।

No. 2125. वैष्णवतोषাণী । Substance, country-made paper, 18 x 5 inches. Folia, 470. Lines, 6—12 on a page. Extent, 25,380 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Nisidgaḍa Grāma. Post Vñāichi, Zilla Burdwan, Paṇḍit Vāṇesvara Vidyāratna; other copies, at Calcutta, Dr. Rājendralāla Mitra, and Calcutta, Government of India. Appearance, fresh. Prose. Generally correct.

Vaiṣṇava-toṣaṇī. A commentary on the tenth book of the Bhāgavata Purāṇa. By Sanātana Goṣvāmi. The commentator's object is to establish the divinity of Kṛishṇa, and elaborate the philosophy of the Bhakti doctrine. In the colophon of the work a long account is given of the author, and of the associates of Chāitanya who the author holds is an incarnation of Kṛishṇa.

Beginning. সীমলতমোহম্ চ ইন্দ্রকপূরবর ।

সীমাবিন্দ্র প্রসেদে দীমান্ বচকারক ।

বন্দে সীমলতমোহম্ নন্দনং কল্যণক ।

ব্রহ্মলক্ষ্মিবিমানার্থে মৌলিকবনমার ক ।

সীমালতপূর্ণো বন্দে সত্যম্ বিজয়কম ।

কৌশলকৃষ্ণিতোষেন কল্মষকিঙ্করাক্রিয়ত ।

সীমালতমসিকর্মণীকাদিহিমানি বৈ ।

সীমলকামিবাঙ্গীকাম্ বন্দে মল্লিকারকাম ।

সীমলতমবরাঙ্গলতমমৌরব মৌরবৈ ।

सत्यमेव जयते इत्यादि वाक्ये वैदिकवाक्यानि ।

नीदुक्तपीरानिप्रायेणैव पीरव्यक्तीकारणैरित्येव त्रैव्यं विराज्यमा-
नमात् । अत्रैवैवः समानाधिकारेणित्यमात् । इत्यादि ।

End.

Colophon.

अश्वामघपरीधत्वा वैकुण्ठाय नरीयसीत्यादि ।

इति श्रीदत्तमण्डित्यां नवतित्तमः ।

जीनवेनवदपक्ष प्रीत्ये भववतः प्रभोः ।

टिप्पणी इहमेकमे पुराविश्ववदोपरी ।

ये भीमावपनं प्राप्य सन्ने प्राज्ञास्य जामरे ।

काङ्गदहा ईशविप्राः प्रथमे वसति स्थिताः ।

ममत्तः श्रीमत्पतः प्रेमावतमहात्म्ये ।

विषाज्जेवदि वेद्योऽयं श्रीसनातननामिनां ।

तदेतद्विषयेऽपि किञ्चिद्वदियत्तया ।

अथैतदस्मिन्जीवेन जीवेनेदं निवेद्यते ।

उत्पत्त्यावद्वत्तमाप्तिवती वत्तावतवाविनी

जिह्वा कल्पयता नवी मधुहरी भूषणरीकृत्यते ।

रत्नी राजवर्भाजितपदः कर्णाटभूमिपतिः

श्रीगणेशायनमः ॥ १ ॥

पञ्चमस्य ऋषयः कथमप्यनुजानामहे। इत्येवमिति-

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ।

सर्वं ज्ञापयति यन्निवोऽसिद्धं यन्मुनेर्देहविनामभू-

संजीवानविदबदेव इति वा ज्ञातिं चित्ते व्यसिवात् ॥ २ ॥

अविष्कृतं प्रथितं वरसंस्तुत तमयो

प्रजापति कश्यपऋषिराजो मुनिधी ।

नदीरायः मासे प्रवृत्तभावं वदन्ति

अथाभावाः त्रयो निवृत्तिप्रकारेणैव ॥ १ ॥

विजय सं राज्यं मयूरिपुत्रप्रकृतिदिने

पिता माता कर्मचरपरिवराभां किछ दहो ।

विद्यार्थी कृष्णचरणकर्मिणी चरितः

अथाप्यादायां कुलतिष्ठकमर्थस्यदशैः ॥ ४ ॥

श्रीकृष्ण एवेव एवमस्मिन्निर्भूतस्यः प्रमा-

विषयः । श्रीमद्वायव्यगीर्णवृक्षवृक्षवृक्ष वाच्यम् ।

Mahābhārata-tārtha-saṅgraha-dīpikā. A commentary on the Mahābhārata. By Arjuna Miśra, son of Is'ana. The codex contains only the *Adi Parva* or the first book.

ममो जरेरंरु वादवरोवयुयं
प्रारिहितप्रतिवनीयमितिराय ।

वीरचरितचक्रादिबनलासोका वक्रताः ।
 क्रिष्णोऽर्जुनविषय भारतायैप्रदीपिका ॥

अथ प्रायेण पुस्तकेषु मन्त्रहास्येतिहासिकाणां मन्त्रकारोपक्रमेण तत्र श्रीहनुमत्पराह्वानां कर-
वीत्यादि । अथ श्रीमद्विष्णुसतोपादिमन्त्रानुसारेण पञ्चमन्त्रारत्नाख्यं सूचयामि विविधते । ॐ
नमो नमस्ते वासुदेवाय । ॐ नमः पितामहाय । ॐ नमः प्रजापतिभ्यः । ॐ नमः श्रीहनुमद्देवाय-
नाथ । ॐ नमः सर्वविघ्नविनाशकेभ्यः । इत्यादि ।

End. अथवर्ग्ये मोक्षार्थे । कुशाः अस्याः कविताः सरिताः । १२४ । श्रीकृष्णः ।

Colophon. इति भारताचार्यपाठकराजश्रीमदीशाननयभारताचार्यमित्राक्ष्यमन्त्रो-
पक्रमभारताध्यक्षपुस्तकदीपिकायां दीक्षायादिवर्षे मन्त्रा । अक्षय्यः १६ ।

माते नमस्ति कृष्णको वसे मुहदिने मुहा ।

दीक्षेयं लिखिता यन्मात् श्रीदुर्गापूजार्थं वा ।

विषयः । मन्त्राधारतीर्थादिपञ्चमाख्यानं ।

No. 2127. योगचन्द्रिका । Substance, palm-leaf, 10 × 2½ inches. Folia, 23. Lines, 5 on a page. Extent, 426 slokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Vegunegrāma, Post Sātgechhe, Zilla Burdwan, Pandit Sadananda Bhattachārya. Appearance, old. Prose and verse. Correct.

Yoga-chandrikā. A commentary on the Yoga aphorisms of Patanjali. By Ananta Sarmā. Very rare. Mr. Hall found the name cited in the *Hatha-saṅketa-chandrikā* but no MS. of the work. *Contributions*, p. 17.

Beginning. दुर्गं प्रथमं सूत्रार्थचन्द्रिका क्रियते मया ।

अनन्तमेकरशीर्षे शशिदानन्दकविनम् ।

अथ योगानुपक्रमम् ।

अथशब्दोऽधिकरणवाची, योगोक्तः समाधानम् । अन्तर्निहितं व्याख्यायते येन तत् । इत्यादि ।

End. सर्वविघ्नविनाशनाम नमः शिबिदिः येन माधवीकति । १२ ।

सूत्रार्थचन्द्रिकानाम् कलेयं योगचन्द्रिका ।

अनन्तमेकरशीर्षे शशिना लिखितादयोः ।

Colophon. इति श्रीपद्मचन्द्रिकेन योगशास्त्रे योगचन्द्रिकायां अन्तर्गते पादः ।

विषयः । पद्मचन्द्रिकेनयोगसूत्रका व्याख्यानं ।

No. 2128. आचारदर्पणः । Substance, country-made paper, 12 × 8 inches. Folia, 92. Lines, 5 on a page. Extent, 1,535 slokas. Character, Nāgarī. Date, ? Place of deposit, Vegunegrāma, Post Sātgechhe, Zilla Burdwan, Pandit Sadananda Bhattachārya. Appearance, new. Prose and verse. Correct.

Achāra-darpana. A digest of the rules regarding the daily duties of householders, including Śrāddhas and other obligatory rites - By Śrīdatta Paṇḍita.

Beginning. दीक्षितोरचनयेत् विनयानन्ददायिन् ।

हरिरम्बिदुमानस्रवीमयी पुनस्तु वः ।

अक्षरावापितोषकं इह वाचकमपिना ।

निबध्ने निबन्धोऽथ सर्वज्ञानविभक्तिः ।

अथ सन्तः । आद्ये सूत्रेण युक्तेन सर्वार्थे आनुविन्नेव । इत्यादि ।

End. अथ च पाठके प्रथमे विज्ञायेत । अथ योषा विष्णुविष्णवाः पतिभिः उप
ब्रवन्तानि जीवन्मृतयोः ।

समुद्रपथमाधेनोनीर्वाकावापिकः ।

वीर्येण समामेव आचारे दयः कृतः ।

दुःखमपि क्षणं नैव मत्प्रादिवचनापिना ।

अथ सर्वोदयं तीर्थस्नानादयं ग्रामं ।

Colophon. इति श्रीमद्योषाचार्य श्रीदत्तकृत आचारदयः समाप्तः ।

विषयः । ग्रन्थोऽष्टाविधिकचरः । सूत्रपुरीश्वरविधिः । शौचविधिः । आचमनविधिः ।

आचमनविधिकानि । हिराचमनविधिकानि । आचमनानुसङ्गविधिः । आचमनवाचनम् । दण्ड-

वाचनविधिः । प्रातः स्नानादिविधिः । सामान्यतः स्नानविधिः । अष्टाङ्गस्नानादौ स्नानविधिः ।

स्नानानुसङ्गकचरः । कात्यायनीयस्नानप्रयोगः । वायः परिचयविधिः । सन्ध्योपासनविधिः प्रयोग-

कचरः । जपविधिः । अक्षमालादिविधिः । कर्णकर्तुर्नियमादिकचरः । मण्डपविधिकचरः ।

आध्यायविधिः । तपस्विविधिः । तप्योक्तकर्मकचरः । पूजाविधिः । देवपूजादौ पूजाचारकचरः ।

पुष्पादिविधेयः । वैश्वदेवविधिकर्मकचरः । अथ प्रयोगकचरः । जित्प्रादिविधिः । मन्त्रप्रादिकच-

नम् । अतिथिपूजाविधिः । भोजनविधिकचरः । अथविधिकीर्तनम् ।

No. 2129. तत्त्वचिन्तामणौ द्वितीयपरिच्छेदे ईश्वरानुमानप्रकरणम् ।

Substance, palm-leaf, 10 x 2 inches. Folia, 56. Lines, 5 on a page. Extent, 1,435 ślokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1478. Plac. of deposit, Vegunegrāma. Post Sātgechhe, Zilla Burdwan. Paṇḍit Sadā. da Blatṭāchārya. Appearance, old. Prose. Correct.

Tattvachintāmaṇi. The great Nyāya work of Gaṅgeśa. The codex contains only that portion of the work which treats of inference

as bearing on the existence of the Godhead, (*Is'varasamādāna-prakāraṇa*) and of the errors of the Chārvāka Baudha and Jaina theories on the subject and emancipation. The codex is 377 years old. The entire work has been noticed before. This section of the work is exceedingly rare; it has not been included in the Calcutta edition.

Beginning বসন্তকালে বিকসিতেন নন্দাভ্যন্তরীণোদয়বধৌরবসিঃ সিতাদৌ কাণ্ড-
মেঘ বটবৎ বসন্তকালানুভাবাৎ । যমু সিতাদিৎ প্রসেকং য যমঃ নন্দা ভ্যন্তরীণোদয়াভ্যন্তর-
বসন্তকালঃ । যসি নিমিত্তমেককথাভাবাৎ । ইত্যাদি ।

End. অনন্তকালানুভাবোদয়াভ্যন্তরীণোদয়বধৌরবসিঃ সিতাদৌ কাণ্ড-
মেঘ বটবৎ বসন্তকালানুভাবাৎ । যমু সিতাদিৎ প্রসেকং য যমঃ নন্দা ভ্যন্তরীণোদয়াভ্যন্তর-
বসন্তকালঃ । যসি নিমিত্তমেককথাভাবাৎ । ইত্যাদি ।

Colophon. ইতি নন্দাভ্যন্তরীণোদয়বধৌরবসিঃ সিতাদৌ কাণ্ড-
মেঘ বটবৎ বসন্তকালানুভাবাৎ । যমু সিতাদিৎ প্রসেকং য যমঃ নন্দা ভ্যন্তরীণোদয়াভ্যন্তর-
বসন্তকালঃ । যসি নিমিত্তমেককথাভাবাৎ । ইত্যাদি ।

বিশেষ : ইতি নন্দাভ্যন্তরীণোদয়বধৌরবসিঃ সিতাদৌ কাণ্ড-
মেঘ বটবৎ বসন্তকালানুভাবাৎ । যমু সিতাদিৎ প্রসেকং য যমঃ নন্দা ভ্যন্তরীণোদয়াভ্যন্তর-
বসন্তকালঃ । যসি নিমিত্তমেককথাভাবাৎ । ইত্যাদি ।

No. 2130. বটবৎ বসন্তকালানুভাবাৎ । Substance, country-made yellow paper, 10 x 3 inches. Folia, 22. Lines, 7 on a page. Extent, 731 ślokaa. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Guḍapgrāma, Post, Bhāstājā, Zilla Bardwai., Paṇḍit Aghoranātha Bhaṭṭāchārya. Appearance, new. Prose. Correct.

Shatçhakra-dīpikā. A commentary on Pūrṇānanda's Shatçhakra, a work on mystic diagrams connected with Kaula worship. By Rāmanātha Siddhānta.

Beginning নন্দা ভ্যন্তরীণোদয়বধৌরবসিঃ সিতাদৌ কাণ্ড-
মেঘ বটবৎ বসন্তকালানুভাবাৎ । যমু সিতাদিৎ প্রসেকং য যমঃ নন্দা ভ্যন্তরীণোদয়াভ্যন্তর-
বসন্তকালঃ । যসি নিমিত্তমেককথাভাবাৎ । ইত্যাদি ।

বটবৎ বসন্তকালানুভাবাৎ । যমু সিতাদিৎ প্রসেকং য যমঃ নন্দা ভ্যন্তরীণোদয়াভ্যন্তর-
বসন্তকালঃ । যসি নিমিত্তমেককথাভাবাৎ । ইত্যাদি ।

বটবৎ । যমু সিতাদিৎ প্রসেকং য যমঃ নন্দা ভ্যন্তরীণোদয়াভ্যন্তর-
বসন্তকালঃ । যসি নিমিত্তমেককথাভাবাৎ । ইত্যাদি ।

End. নন্দা ভ্যন্তরীণোদয়বধৌরবসিঃ সিতাদৌ কাণ্ড-
মেঘ বটবৎ বসন্তকালানুভাবাৎ । যমু সিতাদিৎ প্রসেকং য যমঃ নন্দা ভ্যন্তরীণোদয়াভ্যন্তর-
বসন্তকালঃ । যসি নিমিত্তমেককথাভাবাৎ । ইত্যাদি ।

বটবৎ । যমু সিতাদিৎ প্রসেকং য যমঃ নন্দা ভ্যন্তরীণোদয়াভ্যন্তর-
বসন্তকালঃ । যসি নিমিত্তমেককথাভাবাৎ । ইত্যাদি ।

বটবৎ । যমু সিতাদিৎ প্রসেকং য যমঃ নন্দা ভ্যন্তরীণোদয়াভ্যন্তর-
বসন্তকালঃ । যসি নিমিত্তমেককথাভাবাৎ । ইত্যাদি ।

Colophon. ইতি নন্দাভ্যন্তরীণোদয়বধৌরবসিঃ সিতাদৌ কাণ্ড-
মেঘ বটবৎ বসন্তকালানুভাবাৎ । যমু সিতাদিৎ প্রসেকং য যমঃ নন্দা ভ্যন্তরীণোদয়াভ্যন্তর-
বসন্তকালঃ । যসি নিমিত্তমেককথাভাবাৎ । ইত্যাদি ।

বিশেষ : ইতি নন্দাভ্যন্তরীণোদয়বধৌরবসিঃ সিতাদৌ কাণ্ড-
মেঘ বটবৎ বসন্তকালানুভাবাৎ । যমু সিতাদিৎ প্রসেকং য যমঃ নন্দা ভ্যন্তরীণোদয়াভ্যন্তর-
বসন্তকালঃ । যসি নিমিত্তমেককথাভাবাৎ । ইত্যাদি ।

No. 2131. भावचन्द्रिका । Substance, partly palm-leaves and partly country-made paper, 10 × 3½ inches. Folia, 85. Lines, 6 on a page. Extent, 813 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Vegunegrāma, Post Sātgechhe, Zilla Burdwan, Paṇḍit Sadānanda Bhāṭṭāchārya. Appearance, decayed. Prose and verse. Correct.

Bhāva-chandrikā. A dissertation on the nature of devotion (*bhava*) as an element of the Bhakti doctrine, and the various ways in which it should be evinced towards Kṛishṇa in the various relations of father, mother, son, lover, &c. By Chanḍidāsa.

Beginning. नन्दे इत्यावभाषीनिनिन्दिरानन्दनन्दिरं ।

उपेन्द्रं सान्द्रकावचं सानन्दं नन्दनन्दनं ॥

एव सङ्गु परमतत्त्वसाक्षात्कारस्य परमपुरुषार्थरूपतया तदधिगमाय इत्यादि ।

End. अतएव देवार्थमाधुर्यमयोर्माधुर्यमय्या एव श्रीकृष्णविर्भावपूर्वतया समुत्कर्षे इति सर्वमवदानं । इति ।

Colophon. इति श्रीभक्तवत्सलरसविन्दनधुवनश्रीचण्डीदासकृता भावचन्द्रिका सम्पूर्णा ।

विषयः । महाभावं विना श्रीकृष्णमाधुर्यानिप्रयानुभवोऽत्र नाप्ये इति निरूपणं । महाभावस्वरूपकथनं । भावसूत्रकथनं । रामानुजरागादिरूपकथनं । समस्तथा रतिरूपकथनं । कामानुगास्वरूपकथनं । निरतिविद्याननुकमेदेन द्विविधभावनिरूपणं । रामानुजस्य प्रयत्नाकथनं । साधनचतुष्टयनिरूपणं । स्वकरमेहनिरूपणं । सामान्यतत्त्वज्ञाननिरूपणं । भगवद्गीतायां नित्यत्वादिकथनं । महाभावस्य सर्वतः सौन्दर्यप्रदर्शनं । ज्ञानिभक्तादिषु भावस्वरूपकथनं । भगवत एव पूर्वतत्त्वसाक्षात्कर्ममिति कथनं । भगवत्कामविशेषस्य प्रेमविशेषत्वकथनं । माधुर्यश्रीकाया उत्कृष्टजनिरूपकथनं ।

No. 2132. शुद्धिदर्पणम् । Substance, palm-leaf, 8 × 2 inches. Folia, 89. Lines, 5 on a page. Extent, ? ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Vegunegrāma. Post Sātgechhe, Zilla Burdwan, Paṇḍit Sadānanda Bhāṭṭāchārya. Appearance, decayed. Prose and verse. Correct.

Suddhi-darpana. A summary of the laws relating to purification and mourning. By Ananta Yājñika.

Beginning. यस्मा नरोत्तमादात्मं नृकमपि नशीवतः ।

साक्षिकानकहेवेन निषदे शुद्धिदर्पणं ॥

End. यदि च सुखसन्तोषोऽयं स यदा इत्ये उपसर्गोन्नीभूतकदा इत्यस्य चङिङ्गन्तं नञ्प्रत्यये नि ।

विषयः । तथाहो इतिप्रसङ्गवत् । सप्तमरात्र्यामृतयोर्विषया । अतोऽपिप्रसङ्गः ।

अग्नेः प्रातिपत्तये अथवाकथनं । अग्नेः चतुष्टयकथनं । अग्नेः वायव्ये । अग्नेः वैष्णव्यावर्त्मिक-
पथं । अत्युत्तरे अग्नेः । अग्नेः आपवाद् । अस्मिन्महादिभिः । अथसुक्तायकथनं । इन्द्र-
हिकथनं । वापीतृपतृकथने, अने अष्टम्यधिकपथं । अथमरुते अष्टिकथनं । अतिहादिमरु-
दाहादिमरुता । अथमरुदाहमरुता । सुमुखं सत्यमिकथनं । अथमग्ने पुत्रस्य सत्यमिकथनं । अथ-
दानमरुता । अग्नेः प्राणदिनस्य । अथमग्नेविधिकथनं । अथमग्नेवाधिकारिः । अथमग्ने-
मिकथनं । अथमग्नेमकीदमादिमरुताकथनम् ।

No. 2133. धर्मरत्नाकरः। Substance, country-made paper, 12 × 4 inches. Folia, 153. Lines, 7 on a page. Extent, 3,023 slokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Vegunegrām, Post Sātgechhe, Zilla Burdwan, Paṇḍit Sadānanda Bhattachārya. Appearance, decayed. Prose and verse. Correct.

Dharma-ratnākara. A digest of the Smṛiti rules regarding duty, or the religious duties enjoined on householders. By Rāmes'vara Bhāṭṭa Mahāmahopādhyāya.

Beginning. यथादासोऽवस्थानामन्त्रनिर्णयचेतमः ।

मोक्षमयवद्यानि तं वन्दे नन्दनन्दनम् ॥

जन्मा बानीसरीं देवीं चरं विष्णुचरं तथा ।

रामेश्वरेण विद्यते चकारात्माशरो मृदा ।

अथाहो यत्संलक्ष्यं निरूप्यते तत्र त्रैभिनिः । योऽनालक्ष्योऽप्यथर्क इति । इत्यादि ।

End. इति वचनेन नृद्वित्रिषयोऽप्यनरात्मने चोपासनादयस्त्वयि ।

Colophon. इति श्रीमहाभारतस्य आश्वलायनसंहितायां श्रीरामेश्वरविरचितेः अष्टादशाध्यायः समाप्तः ।

[illegible]

वतस्य प्रेतवासवधारककथनं । अशौचान्नादिमहत्यादिरूपकं । पर्यवरदाहविधिः । ह्येव-
र्गैदिविधिः । वेदकथादसपिच्छीकरवादिविधिकथनं । विद्वादिपतितयादकथनं । अन्तरिक्षा-
धिकारिरूपकं । मलमासनिरूपकादिकं । तीर्थयात्रादिविधिकथनं । आमवादाविधिकथनं ।
जीवमिन्द्रकादिविधिकथनं । अहकावादिविधिकथनं । दर्शनादिविधिकथनं । द्रव्यमिन्द्रिकथनं ।
मज्झिमनिरूपकं । प्रावक्षितविधिकथनं । महापातकादिप्रावक्षितकथनं । त्रैमूल्यादिरूपकं ।
दहनविधिकथनं । दहनकाशोवादिनिरूपकं । अशौचाभावकथनं । वेदाध्ययनविधिकथनं । सञ्ज्ञा-
नर्पणादिविधिकथनं । अनध्यायनिरूपकं ।

No. 2134. न्यायमुक्तावली, वा लौकिकन्यायमुक्तावली । Substance,
Palm-leaf, 12 x 4 inches. Folia, 152. Lines, 6 on a page. Extent, 2,513
ślokas. Character, Bengali. Date, ? Pace of deposit Vegunegrām,
Post Sātgechhe, Zilla Burdwan, Paṇḍit Sadānanda Bhattacharya. Appear-
ance, decayed. Prose. Correct.

Lāukika-nyāya-muktāvalī ALIAS **Nyāya-muktāvalī**. A
collection of proverbial phrases used as illustrative arguments in philo-
sophical works, with their explanations and abstracts of the stories on
which some of them are founded. By Prakāś'ātmā. 'The phrases are
usually made up with the name of some object or objects with the word
Nyāya added; thus *Andha-darpaṇa-nyāya* or the Nyāya or argument of
the blind (*andha*) and the looking-glass (*darpaṇa*), *i. e.*, even as a looking-
glass is useless to a blind man, so is &c., &c.; *Gaṅgā-śrota-nyāya*
or the argument of the stream of the Gaṅges, *i. e.*, even as the stream
of the Ganges, though always flowing onwards, never comes to an
end, so &c., &c.

Beginning. पालने विमलसम्पन्नहृदये अक्षकर्मणि रमोजुषे क्षये ।

तामसाय अग्रतः प्रकाशस्तद् द्वैतजातवपुषे नमः सखे ॥

प्रकाशात्मा यतिः सम्यक् वाक्तामां वेदसिद्धये ।

क्षरानि लौकिकन्यायमुक्तावलिकनिर्विन्ता ॥

अथावादिता वारम्भैतावदुपस्थे प्रसङ्गेन पञ्चान्तरसंवादेऽपि पठितानां व्याथानां सकृन्ति-
कथनीया । इत्यादि ।

End. अथाह पक्षस्य साध्यतया उपपन्नस्यैवोपसंहार इति तदेव वाक्यार्थसंवादाप्रसङ्गेऽपि
रति रीतिः ।

Colophon. इति श्रीमन्नवप्रकाशाखविरचिता व्यासमुद्रावली सम्पूर्णा ।

विषयः । कार्येण कारकप्रत्यय इति व्यासस्य शकपादिकीर्तनं । एवं परच ज्ञेयं । कीट-
 शङ्कन्यायः । ग्रीहिनीजन्यायः । हवप्रकल्पनन्यायः । प्राज्ञाचन्द्रन्यायः । रेशमवयवन्यायः । प्राज्ञाद-
 वासिन्यायः । श्रोतिन्यायः । अधारोपायवादन्यायः । रोपानारोहकन्यायः । सध्वत्वेकवाक्यमे
 इति न्यायः । कारकमुद्रप्रक्रमन्यायः । वरजोहीन्यायः । देवदत्तापुत्रन्यायः । सामिधत्यन्यायः ।
 चक्षिकल्पनन्यायः । कूकानिष्ठमनन्यायः । कच्छबानीकरण्यायः । परिपञ्चायः । सर्वेवेकावुन्यायः ।
 सिंहावलोकावन्यायः । मयूककृतिन्यायः । कृत्वावन्तीन्यायः । सध्वत्वेकवाक्यमे न्यायः । देवताधि-
 करकन्यायः । भावकाराग्रनवकाग्रन्यायः । गोवलीवर्धन्यायः । अष्टिकुलन्यायः । यत्नतर्क तद-
 नित्यं न्यायः । न हि निन्द्या निन्दितुं प्रवर्तये न्यायः । मत्तपचमत्तभेदन्यायः । अमचीते मन्त्राभावे-
 न्यायः । तदभिज्ञभिज्ञस्य तदभिज्ञनन्यायः । अनुर्भेदविज्ञायाः । अन्वयजन्यायः । गीरलीरन्यायः ।
 सन्दर्शन्यायः । म्ल सशुभनकन्यायः । एकाकिनीप्रतिज्ञान्यायः । काकदधिघातकन्यायः । तप्तमाध-
 कोद्धारकन्यायः । धटारोहकन्यायः । विषमसकन्यायः । अष्टिकुलानुन्यायः । पुष्पाक्षरन्यायः ।
 प्राज्ञान्नमकन्यायः । तिर्यग्ग्रधिकरणन्यायः । आभाषकन्यायः । मज्जानोतेन्यायः । सिंहावलोकाव-
 न्यायः । पूर्वमपवादा निविशनेन्यायः । कैशिकन्यायः । पिष्टवेचकन्यायः । कृत्वाकटावन्यायः ।
 मन्त्रार्जनन्यायः । आःसोपुलकन्यायः । प्राज्ञानपरिग्राजकन्यायः । आयुर्धृतनितिन्यायः । अष्टे-
 श्वोतन्यायः । दम्बपटन्यायः । कूकैः । न्यायः । एकव निर्वीतः प्राज्ञार्थ इति न्यायः । गुणगु दुर्जन
 इति न्यायः । मज्जमूलकपित्तन्यायः । काकाक्षिन्यायः । कैमृतिकन्यायः । अर्धकरतीन्यायः । अर्ध-
 त्यजति पठित इति न्यायः । उद्भूतगङ्गन्यायः । देहलीदीपन्यायः । कठिणीमपचरतीनितिन्यायः ।
 ग्राह्यी व्याकाङ्क्षान्यायः । रुद्रविहितोमः इतिन्यायः । रज्ज्वात्मकन्यायः । कारकनामे कार्य-
 नाथन्यायः । सप्रवाहन्यायः । अन्नधमकन्यायः । दम्बरमलन्यायः । अन्वदपेचन्यायः । मूर्धवेचन-
 न्यायः । विषपटन्यायः । अरक्षरोदनन्यायः । काकतालीयन्यायः । मंथोगृह्यकन्यायः । अक्षतरी-
 जर्जन्यायः । चाप्रीदीन्यायः । जलौकान्यायः । कूपन्यायः । चालनीन्यायः । दूरादस्यार्जं वर-
 नितिन्यायः । विवाहप्रथमधन्यन्यायः । तमःप्रकाशन्यायः । अचिनकुलन्यायः । अष्टिकलौचित्य-
 न्यायः । प्रतिविम्बितचन्द्रन्यायः । रूपःपित्रतावन्यायः । शैलूनीन्यायः । वधघातकन्यायः । अन्दि-
 न्यायः । अन्दिनितिन्यायः । मलेपादुकान्यायः । अष्टिधूमन्यायः । आकाशपरिच्छिन्नन्यायः ।
 येन रोपमन्त्रे येन रोपमन्त्रियते स वाक्यार्थ इति व्यासशकपादिकवचनम् ।

No. 2135. पातञ्जलसूत्रभाष्यं । Substance, country-made yellow paper, 18 x 2½ inches. Folia, 42. Lines, 6 on a page. Extent, 959 slokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Guádpá, Post Bhárádádá, Zilla Burdwan, Pañdit Aghoranátha Bhaṭṭáchárya. Appearance, new. Prose. Incorrect.

Pātanjala-sūtra-bhāṣya. A commentary on the Yoga aphorisms of Patanjali. By Bhavadeva, pupil of Bhavadeva Thakkura, son of Srikrishṇadeva Mahāmahopādhyāya, of Mithilā.

Beginning. पतञ्जलिं नमस्कृत्य येमिनोऽप्यायं भोजिनः ।

भवदेवेन नमस्कृत्याख्यानं क्रियतेऽयम् ।

नमस्तं कुर्वन्नेव शिष्यावधानाय प्रतिजानीते अयेति । अथ नीकेनवार्धेनवा कवारावद्वन्द्वेन
नमस्तं करोत्वनेन नमस्तथाचर्यम् । इत्यादि ।

End. आनन्दं ब्रह्मोत्पत्तं तच्च बोधे प्रतिष्ठितं ।

इत्यादिप्रतिरपीत्यर्थः ॥

एवं चतुर्वैचर्ये कैवल्यं प्रतिपादितं ।

पतञ्जलिमुनीन्द्रेण येन तं भावयाम्यर्थः ॥

रमाप्राग्गुणलयाख्यां कल्पयित्वा ब्रह्माम्यर्थः ।

निरा कृद्विद्यते नीमत्वादाद्योमे रमापतेः ॥

आयोऽद्विषट्वाच + + + + + नावेऽपचायकवलयचकसे ।

+ + तिचौ नीमवदेवमर्षा पतञ्जलोर्भाषमिदं वचासीत् ॥

अनभ्यनेतकम बाह्यंभीचा कङ्काकतोमाकमिदं वचासि ।

आनीरपीतो + + म्पचीमा चे लक्ष्मीयमनुमनि लकाः ॥

— — — — — ।

Colophon. इति भैषिकसन्निवशीलवन्देवतनयमहामहोपाध्याय चतुर्गुरवीभवदेवप्रिय-
त्रिचसन्निवशीलवन्देवनिर्मिते पतञ्जलसूत्रभाष्ये कैवल्यचर्यभाष्या सम्पूर्णम् ।

विषयः । पतञ्जलिप्रणीतयोगसूत्रस्य भाष्याणम् ।

No. 2136. अथहारद्वयम् । Substance, country-made paper, 13 x 4 inches. Folia, 78. Lines, 6 on a page. Extent, 2,093 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Vegunegrām, Post Sātgechhe, Zilla Burdwan, Paṇḍit Sadānanda Bhāṭṭāchārya. Appearance, old and decayed. Prose and verse. Correct.

Vyavahāra-darpaṇa. A summary of the laws relating to Judicature. By Ananta Yājñika.

Beginning. अथैवं भारती + + वाञ्छितार्थवन्नाम्ने ।

तमैति वाञ्छितोऽनन्तावधारेणु दर्पवत् ॥

मायासन्नेष्वरसादुद्यमहार इति श्रुतः ॥ इत्यादि ।

पिपा कच विभिदित्यर्थ इति ।

विषयः । व्यवहारप्रत्यक्षनिवृत्तयः । व्यवहारसाधनविवरणं । भाषासाधनविवरणं । भाषा-

उत्तरसकयकथनं । एतद्वैदकथनं । प्रत्यक्षान्वयविधिः । शब्दाधोभरविधिः । चीनशदित-

विश्वः । वाक्पञ्चदशप्रकारवचनं । शेषविधिः । ब्रह्माह्मादिभिरुपसर्गं । जगदपञ्चोक्तप्रकारवचनं ।

पञ्चविंशतः ।

Beginning. वसवन्निवसन्नुवास्सुहृन्मोमावन्नामपवो-

हृषीकेशदण्डशूकमहिमान् नन्दमहाशिशुः ।

आचार्ये पञ्चदशवक्त्रविभवां त्रैलोक्येन्द्रवत्

पीपुवप्रवहोत्तमादिव द्वावेवप्रवहं कदा ॥

मन्ना भूकम्प भूकम्पभयवशेन टीका

विद्यादिकोपभरणप्रतिपद्यिषा ।

बन्दासुखद्वयसंज्ञा विधिना

जीनाम् अनवरक्षणी विनयाभिः ङीष्वा ।

শীতলকণ্ঠবিশ্বকল্পদুর্গাটকঃশিব
 ভীষ্মা মথ্যবনমিত্যপি যিতব্যে বসু ।
 বশিষ্ঠা দুৰ্জয়মকল মনোভবৈত-
 দুৰ্জয়দ নন্দনিকাক্ষমি সন্দেহে ।

ইহ নামদ্বয়দ্বা নাম্নী বিদ্যমান ইব কবিরপ্রসূতনীহিতশিবিলম্বদম্ব প্রবক্ষ্যমী-
 তেরকাক্ষমাক্ষবাক্ষম্বরেণ সন্মোহিতোন্মীলনকর্ম মঙ্গল প্রদরবাদৌ বিব্রাতি কামম্বনিতি ।
 ইত্যাদি ।

End. স্বপ্ন রত্নাশে ইদানীং ————— ।
 শাস্তাকামপ্রদীপকথিতং মীমাংসাক্ষপুতং ।
 যুগ্ম শীরসদ্বারং কবিরং যুগ্ম পবিত্রায় ।
 বিদ্যায়ং বরমণীজমদেব শীর শীর জন্মে কথিতং মুরগোক্তমাকৌ ।
 প্রাক্তন শোঃশমসক্ গুহিতং সুপুত্রং তং রত্নপূর্ণধরমেণ জমদরস ।
 বৈশাখি কটোরজোতমমতং বৈশিষ্ট্য কথিতং
 বৈশাখি স্কোপকাক্ষমিবশং তত্মাখিমীর্ষ মতং ।
 সন্মোহকরস্ব মঙ্গলরতং বৈশাখমাসি কুতি-
 কল্যামুখ জমদরস কবিতুহীকৌসমকুশলং ।
 প্রাক্তন শং রত্নচরোঃশিবমোঃশিবমক্কা ইময়নিকাপি ।
 জমদরং নতুতন্যিকেষুঃ সমান্তিমায়াহমমোঃশিবম্ ॥

Colophon. ইতি শীতলকণ্ঠবিশ্বকল্পদুর্গাটকঃশিব ভীষ্মা মথ্যবনমিত্যপি যিতব্যে বসু-
 ঙ্গঃ সমাপ্তঃ ।

বিষয়ঃ । ভগবদ্গীতাভাষ্যমাক্ষমীমাংসাক্ষপুতং ।

No. 2138. শীতলপ্রদীপঃ । Substance, palm-leaf, 11 x 2 inches. Folia, 178. Lines, 6 on a page. Extent, 4,205 śloka. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Nisidāgad, Post Vānaichi, Zilla Burdwan, Paṇḍit Vānesvara Vidyārātana; another copy at Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Correct.

Gītā-pradīpa. A commentary on the Bhagavadgītā section of the Mahābhārata. By Jagaddhara, probably the same author to whom is due the work noticed under the last preceding No. There is an account of the author at the end of the codex, but that part is so smudgy and full of lacunæ, that it cannot be satisfactorily read.

Beginning. बीछेन्नीगरहुन्तं हरससद्दीवान्गद्गुन्तं

पञ्चावस्यसुदमुत्तं त्रयिषवस्यस्यौपुमासाधितं ।
 वस्यैरवस्यविधिर्न विद्यमानावावस्यस्योपसदं
 यौगोविन्दस्यारविन्दमन्त्रिकावन्धाव वन्धावने ॥
 गीता कुमीता मुनिपुङ्गवेन वाच्येन वा कर्मविदा परैश्च ।
 मन्त्रावन्धावपरिवेषेन मूढकथा + चरविन्द + वि ॥
 + + + मन्त्रादिरचिताम्यालोका मावाधि च
 यद्विधीय विद्यामयेन मन्त्रा मन्त्रावधानं मुक्तम् ।
 यौगोविन्द स्यारविन्दमुत्तं गीताश्रयो मयी-
 चरैरव मन्त्रावैरवि मन्त्रादेयं मन्त्रावधिम् ॥

इह भवतः कृष्णस्य संसारवासरवद्युक्तोक्तानामुद्दिष्टेषु चैतदनुपदिष्टम् । अर्थानुमेन यत्नं
यज्जादोगीवासाद्योक्तं कृतम् । अतश्चिरं चिरात्ततः । तदनुभाषनीयं भवत्यर्थं कृष्णस्यैवायमेवमप्यु-
क्तव्यम् । अतीतं चयत्नारवति यत्नंमेव इत्यादि ।

End.

एषः कदाचित्कालेऽपि वाच्यतां करोति ।
 (इतः परं चत्वार्यवस्थासु कुत्रापि वा वदति ।)
 — — — — —
 कथं दुर्लभं वाच्यं वाच्यतां + वैयर्थ्यं
 विद्यमानं वाच्यतां + + + + +
 इत्यादि चत्वार्यवस्थासु वाच्यतां
 वाच्यतां वाच्यतां वाच्यतां वाच्यतां ।
 — — — — —

प्राकृतान्तराणि प्रतीयमानानि विद्यापरं वदुः ।
 प्राचीनान्तराणि प्रविष्टवत्तत् न रत्नपूर्णेवरे ।
 — — — — — ।
 यौगन्धर्यान्तराण्यन्यथैवमादिभिः ।
 वेद्याः प्राति कठोरप्रोक्तवत्तत् वैदेषिणं कश्चित्
 वेद्यावापि कठोरकथायनितर्कं तस्याधिपतं तत् ।
 इत्येकैकान्तराण्यन्तराणां वेद्यानां प्राति
 वेद्यावापि कठोरप्रोक्तवत्तत् वैदेषिणं कश्चित्
 वेद्यावापि कठोरकथायनितर्कं तस्याधिपतं तत् ।
 इत्येकैकान्तराण्यन्तराणां वेद्यानां प्राति
 वेद्यावापि कठोरप्रोक्तवत्तत् वैदेषिणं कश्चित्
 वेद्यावापि कठोरकथायनितर्कं तस्याधिपतं तत् ।
 इत्येकैकान्तराण्यन्तराणां वेद्यानां प्राति

विषयः । अन्नदीक्षायाः व्याख्यानम् ।

No. 2139. संक्रान्तिविवेकः । Substance, country-made paper, 14 x 3 inches. Folia, 6. Lines, 6 on a page. Extent, 110 ślokaś. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Pośt Dighápatiýá, Atákulágrám, Zillá Rájáśáhi, Paṇḍit, Rádhánátha Vidyáváśhaspati. Appearance, old. Prose and verse. Correct.

Saṅkránti-viveka. A dissertation on the passage of the sun from one sign of the zodiac to another, and the religious duties meet on such occasions. By S'úlapápi, who was the chief judge in the Court of Lakshmapasena of Gour.

Beginning. वना इन्दारवैवेक्यं ज्ञानम् नन्दनन्दनं ।

संक्रान्त्यविवेकोऽयं शिवते द्युत्तपाणिना ।

एव संक्रान्तिः । चादौ संक्रान्ता तदेरात्रिकमिर्भवततोत्पत्त्या समाकरोपपत्त्या । एव ज्ञानान्वयं । नन्दा नन्दानि ज्ञात्वा ज्ञेया ज्ञेयं नन्दोदरी । इत्यादि

End. नवा त्रयोकारकाः । शुक्लपीठकविष्टैः सावादित्वादिसंक्रान्तिशेषश्रवणैश्च इत्यादिना ।

Colophon. इति साङ्कटिकावतन्त्रावतन्त्रोपाध्यायनीद्युत्तपाणिविरचितः संक्रान्तिविवेकः समाप्तः ।

विषयः । ज्ञानान्वयः संक्रान्तिसंज्ञावचनं । विधेयसंज्ञावचनं । दिवसंक्रान्तिवचनम् । रात्रिसंक्रान्तिवचनम् । वर्षावसंक्रान्तिवचनम् । संक्रान्तिवचनम् । आदिदिनावधिर्वचनं । संक्रान्तिशेषश्रवणवचनम् ।

No. 2140. तत्त्वचन्द्रिका । Substance, palm-leaf, 11 x 2 inches. Folia, 217. Lines, 5 on a page. Extent, 4,590 ślokaś. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Pośt Dighápatiýá, Atákulágrám, Zillá Rájáśáhi, Paṇḍit Rádhánátha Vidyáváśhaspati ; another copy at Pośt Málipotá, Zillá Nadiýá, Paṇḍit Káśinátha Bhaṭṭáśharya. Appearance, old. Prose. Correct.

Tattva-chandriká. A commentary on the Kirátárjuniya of Bhárayi. By Gadasaifha, a grammarian of some repute.

Beginning. नमो नमो विविद + + एव नववर्ती ।

शिवते चारवेवेकादिचन्द्रिकावन्दिका ।

No. 2142. **নবসার**. Substance; country-made paper, 14 x 4 inches. Folia, 4. Lines, 8 on a page. Extent, 84 slokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit Vondélagram, Post Mājāngara, Zillā Rājāshī, Bābu Syāmāchāṇḍa Sanyal. Appearance, fresh. Verse. Correct.

Tattvasāra. The means of obtaining the knowledge of Brahms disclosed in a dialogue between Mahādeva and Skanda. This is probably an extract from the Skanda Purāṇa.

Beginning. नेचरुते सुखाकीर्तयेददेनं जगद्गुरुम् ।

प्रथमं शिरसा भूमीं कल्पेनचमनमवीत् ।

आग्निदोऽपि मया नाच दुहरे शक्तिपानरे ।

यथायथांनवापाचमनमेदादितदुच्यते । इत्यादि ।

End.

अथ मे सुखं जगत् अथ मे सुखं तव ।

अथ मे सुखं भक्तिरयोगीश्वरार्चनाम् ।

Colophon. इति तत्त्वसारः समाप्तः ।

विषयः । महादेवकथनं महादेव प्रज्ञानवाक्योपायकीर्तनम् ।

No. 2143. गर्भगीता । Substance, country-made paper, 10 x 4 inches. Folia, 2. Lines, 8 on a page. Extent, 32 slokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Atākulāgrām, Post Dighāpatiyā, Bābu Anandachandra Maitra. Appearance, fresh. Verse. Generally correct.

Garbha-gītā. On the Vedānta doctrine bearing on transmigration. The work professes to contain the substance of a discourse between Kṛishṇa and Arjuna, and to be a sequel to the Bhagavadgītā, but it is exceedingly scarce. It calls itself a Upanishad.

Beginning. प्रज्ञानम् परमसुखं देवसं ज्ञानमूर्तिं

इन्द्रादीन् अमरदत्तं तज्जगत्सादिकम् ।

एवं जितं विजयमवसं समेदां साधिभूतं

जायामीतं विजयरहितं सुदुर्लभं तं जनायि ।

अर्जुन उवाच ।

अर्धपात्रं जगत्सु किमर्थं अमयेनय । इत्यादि ।

End.

तस्मादर्थं इवकृत्य साकल्येन ययेत् सदा ।

निष्ठाभूतं जगत्तन्ना नायथा कस्यचोदिय ।

Colophon. इति श्रीकृष्णार्जुनसंवादे श्रीमद्भगवद्गर्भगीताखण्डविषयः ।

समाप्ता गर्भगीता ।

विषयः । श्रीकृष्णार्जुनसंवादे साक्यतत्त्वोपायकीर्तनम् ।

No. 2144. সুবোধিনী। Substance, country-made yellow paper, 14 x 4 inches. Folia, 12. Lines, 7 on a page. Extent, 315 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Vondlegrām, Post Mājanagara, Bābu Syāmācharaṇa Sānyāla. Appearance, new. Prose. Correct.

Subodhinī. A commentary on the Bhagavadgītā. By Gauḍa-pāda Āchārya.

Beginning বঙ্গাভ্যাস অক্ষয়ী বক্ষিণেব বক্ষীকসে ।

সেইদে শাস্ত্রীনে বৈবদ্ বসে শ্রাবাক্ষয়ী বসক ॥

বৈদিত্তে কৃষ্ণি। পূর্বে বহুবদ্যাক্ষয়ীকসে ।

বাক্ষয়ীকসে বর্ষবৈদ্যাক্ষয়ীকসে বাক্ষয়ীকসে ॥

এব বাক্ষয়ীকসে বর্ষবৈদ্যাক্ষয়ীকসে বাক্ষয়ীকসে বাক্ষয়ীকসে বাক্ষয়ীকসে বাক্ষয়ীকসে
এব বাক্ষয়ীকসে বাক্ষয়ীকসে বাক্ষয়ীকসে বাক্ষয়ীকসে বাক্ষয়ীকসে বাক্ষয়ীকসে ॥

End. বর্ষবৈদ্যাক্ষয়ীকসে বাক্ষয়ীকসে বাক্ষয়ীকসে বাক্ষয়ীকসে বাক্ষয়ীকসে ॥

Colophon. এমি বাক্ষয়ীকসে বাক্ষয়ীকসে বাক্ষয়ীকসে বাক্ষয়ীকসে বাক্ষয়ীকসে ॥
বাক্ষয়ীকসে ॥ বাক্ষয়ীকসে ॥

বাক্ষয়ীকসে ॥ বাক্ষয়ীকসে ॥

No. 2145. জ্যোতিষসূত্র। Substance, country-made paper, 12 x 2½ inches. Folia, 18. Lines, 6 on a page. Extent, 405 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Sonápatilagrām, Post Mājanagara, Zilla Rājāshī, Paṇḍit Madhusūdana Mītra. Appearance, old. Prose and verse.

Jyotiḥ-sūtra. A manual of civil astrology. By Śrīkriṣṇa Chakravartī. Contents. Signs of the zodiac, ecliptic signs, lunar constellations, ascending constellations. Provinces of the planets. Entry of a planet in the mansion of the planet which presides at the nativity of a person. Adverse stars. Auspicious constellations. Auspicious conjunctions (siddhiyoga). Inauspicious parts of the days of the week. Auspicious conjunctions for starting on a journey. Ditto for ploughing. Ditto for sowing, reaping, &c. Ditto for entering a new house, wearing new clothes &c. Sacrament of nativity. Ditto of naming, new rice feast (saddana). Śrāddhas at convenience. Sacraments of tonsure, investiture with the sacred thread, &c. Marriage. Earthquakes.

Beginning. जमा नीनुस्सार्गेवं दुर्बोपथाज्जगच्छम ।

त्रियते ज्योतिषा ह्यं श्रीसत्यव्रतवर्णिना =

नपादौ राखादीनां संज्ञा ।

बहूनि मन्त्रोपासि चैवदत्तं यद्वत्तं भ । इत्यादि ।

End. बाबाबालकृतियवः महाकवोदरीं विना ।

वीर्यं वैवाहिकं प्रोक्तं कुबेराय परित्यजेत् ॥

Colophon. इति श्रीलक्ष्मणवर्मिणा विरचितं ज्योतिष्कृतं समाप्तम् ।

विषयः । रात्रिमिकपथं । अग्रमिकपथं । मध्यमविमानकथनं । अश्विमुखादिमध्यममिक-
पथं । पञ्चाशं दृष्टिमिकपथं । गोचरश्रुतिः । विपत्तापादिमिकपथं । मध्यमाक्षरं । विविधोता-
दिकथनं । शारदेयादिमिकपथं । चायिकलग्नदिमिकपथं । वृहस्पतिपादकथनं । गीतवपन-
नाम्न्येद्वादिमिकपथं । मयवकाशस्याद्युपभोजकथनं । ज्ञानकर्तृ । अन्नप्राशनं । नवाशं ।
शायकाश्रयादिमिकपथं । कुपोषमवनादिकथनं । विवाहकथनं । धूमिकन्यविशेषनम् ।

No. 2146. देशयात्राविवेकः । Substance, country-made paper, 11 × 3 inches. Folia, 9. Lines, 5 on a page. Extent, 81 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Post Mājanagara, Sonápātīlā-grām, Zillā Rājshāhī, Paṇḍit Madhusūdana Miśra. Appearance, old. Prose and verse. Generally correct.

Dolayātrā-viveka. An essay on the swing festival of Govinda. By Śūlapānī Mahāmahopādhyāya, who lived in the court of Lakshmapāsena, of Gauda.

Beginning. नमो नारायणं दृष्ट्वा सर्वमात्मनः प्रवृत्तम् ।

विदेकोद्देशवाचायाः त्रिवते शुद्धपाणिना ॥

कण्डपराजे । जैसिमिरवाच ।

आयुने मासि कुर्वीत होकारोपयुक्तम् ।

तत्र श्रीकृति मेविश्वोत्तमविभवविद्यैः ॥ इत्यादि ।

End. अथवा नवमः अध्यायः । आनन्दपुराण-देशपुराण-प्रज्ञापुत्राण-मुद्राणां
भीतिः कथितानिदिष्टि दिष्ट ।

Colophon. इति श्रुतवाचिन्महाभारतस्य अष्टादशोऽध्यायः समाप्तः ।

विषयः । शास्त्राचारविधिकथनं । तत्र यजुर्वेदविधिः । साम्नाकादिभिरुपसं । अथिवा-
विधिकथनम् ।

No. 2147. বিচারনির্ভয়ঃ। Substance, country-made paper, 14 x 3 inches. Folia, 48. Lines, 6 on a page. Extent, 916 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Post Májānagara, Syámanagara-grām, Zillá Rájásáhi, Paṇḍit Kailásachandra Bhaṭṭáchárya; another copy at Sántipura, Paṇḍit Kálidása Vidyávágísa. Appearance, old. Prose and verse. Correct.

Vichára-nirnaya. Miscellaneous dissertations on various topics of the Smṛiti. By Gopála Nyáyapaṇḍhānana Bhaṭṭáchárya.

Beginning. ইচ্ছা, রাধিকাকান্ত দ্বিত্ববারিদ্বন্দ্বৎ ।

বিচারনির্ভেদোত্তমোত্তমোত্তম বিমলম্বে ।

অথ বিচারনির্ভয়ঃ । অথ বিচারার্থব্যবসায় সংগ্রহপূর্বকোপন্যাসপূর্বকং অথার্থেতাৎপর্যনির্ভেদা-
ককঃ । ইত্যাদি ।

End. পুণ্ড্রোক্তমন্তরং বক্তবিন্দুস্বারসাহ কৃতিঃ ।

মনোমলম্বে বিপুলাবিষম্বে অরাধারাজ্য জটরেণ সংজিত ।

+++++ মল্লাব মনোজু বক্তবে ।

Colophon. এনি শ্রীমদেবান্যাস্যব্যবসায়নমহাচার্য্য জ্ঞানবিচারনির্ভয়ঃ সমাপ্তঃ ।

বিষয়ঃ। বিচারককথনিকপথ । অধিকরকথনিকপথ । অর্থসাধাদিবিবেচন । ব্যা-
জকথনিকপথ । হানককথনিকপথ । জ্ঞানিকপথ । ইন্দ্রদেবতানিকপথ । কন্যাদান-
নিকপথ । আশ্বাষাদৌ দ্বিজদাম্যনৌকমদানাদিবিবেচন । জ্ঞানব্যবসায় জ্ঞানসাধাদিকক
ব্যাধাদানম্বে কথনিকপথ । ইচ্ছাভেদবিবেচন । ইচ্ছাভেদবিবেচন । জ্ঞানবিবেচন । অথ কুণ্ডা-
দিবিকপথ । এনি ।

No. 2148. দুর্গাস্তবনির্ভয়ঃ। Substance, country-made paper, 14 x 3 inches. Folia, 14. Lines, 5 on a page. Extent, 238 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Post, Májānagara, S'yámanagara-grām, Zillá Rájásáhi, Paṇḍit, Kailásachandra Bhaṭṭáchárya. Appearance, old. Prose and verse. Generally correct.

Durgotsava-nirṇaya. A treatise on the Durgápújā and the ritual for performing it. Anonymous, (cf. II, p. 312.)

Beginning. মম জন্মবৎসরং-বৎসরব্যাপকমন্তঃ ।

নির্ভয়ঃ প্রারদার্থেণ মেবাসৌম বিমলম্বে ।

অথ দুর্গাস্তবনির্ভয়ঃ । অথ প্রত্যাহারদুর্গাপূজা নিত্য । অথ অ কাঠিকাপুরাণ ।

কেনোদ্যদ্যন্যকসাধেয়ী দুর্গা মনোমলম্বে । ইত্যাদি ।

End. चण्डमं चण्डनं ददा देवतासुचपूजनं ।
दानं कुर्वीत कुर्व्याच दानं सर्वोपवीजयेः ।

Colophon. इति दुर्गास्तवनिर्णयः समाप्तः ॥

विषयः । दुर्गापूजाया नित्यमवचनं । मयस्यादिकल्पवयस्यावचनं । प्रतिफलवयस्या
एवं वडादिषु शेषं । वसिष्ठानवविधिः । शोभविधिः । मयस्यानेव दक्षिणा कर्तयेति मयवचनं ।
शुभाशुभकलनदर्शनफलकीर्तनम् ।

No. 2149. तत्त्वदीपिका । Substance, country-made paper, 12 x 3 inches. Folia, 118. Lines, 7 on a page. Extent, 2,364 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Post Mājanagara, Sonápatilá-grám, Zillá Rájásáhi, Paṇḍit Madhusúdana Miśra. Appearance, old. Prose. Correct.

Tattva-dīpikā. A commentary on the Chaṇḍī section of the Márkaṇḍeya Purāṇa. By Kavikaṇṭhábharana Achárya Virúpáksha.

Beginning. ॐ नमस्तुतिनाये ।

ब्रह्मार्थभागेविषमस्तुतिनाया यथावत् ।

विनिश्चये विरुपाक्षप्रार्थना ननुतात्पर्या ।

श्रोतृकिनामा द्विजः प्रियशिशुः त्रिरसा ज्योत्स्नाकेन्द्रेण महासुनिं पश्यन् भगवद्विषु जयति
वहवोभगवोभूताः, तेषां मध्ये सावर्किरुन्मोक्तनुर्बुध । स च भगवत्या महाभाषायाः प्रभावेन
कीदृशोभ्युदिति श्रोतुमिच्छामि । मार्कण्डेयोभनिरपि तस्मै प्रियशिश्याय कथां कथयितुमुपपन्नमे
मार्कण्डेय उवाचेति । कश्चि मदे तस्मात् स्वम्यादयसेति उप्रत्यये कथुः स्वमस कथुरिति
इषीदरादिनाङ्गुलोवे स्वकथुरित्यात्मनः । इत्यादि ।

End. पुष्टयोगेन चार्ये । संज्ञापकसमुच्चयमित्यादयः । देवा इति मुनिसंख्येयानिति
यकारलोपः ।

Colophon. इति श्रीकविकान्ठभरणाचार्यविरुपाक्षस्तुतायां तत्त्वदीपिकायां चण्डी-
स्तोत्रार्थप्रकाशः सम्पूर्णः ।

वैष्णवकृष्णद्वैतमिर्मन्त्रिणे प्रकाशकः ।

चकारि चण्डिकाटीका श्रीविरुपाक्षप्रार्थना ।

विज्ञाः यदा यद्वतां पश्यन्प्रवीणा वैवं मदीयचरिते कुर्वतोपचारं ।

दैवाचमस कवितावित्तार्थमसं ब्रह्माद्वेषदि विदमि वचं वराकाः

तस्माद्वदय छिन्नं शिष्टवेषवेतोः कार्यं सता मुच्यता न कदाप्यवज्ञा ।

ज्ञानेन जीवन्मत्तां जगत्सतीनां ज्ञानार्थं जनिवतां किञ्च यत् ॥

हैपावनीजमति कामिपये कतन्नाः ज्ञान्यान्पुत्राभिचववारपरीमचेताः ।

महत्त्वमिदंनपदेयु पदं यदेतन् किञ्च न पाश्चिमिमेव च वाच्यमेव ॥

विषयः । मार्कण्डेयपुराणार्जुनसंहितापाञ्चवाक्यान्व ।

No. 2150. चमत्कारचन्द्रिका । Substance, country-made paper, 14 × 5 inches. Folia, 22. Lines, 5 on a page. Extent, 302 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Post Boyaliyá, Sonapura-grám, Zillá Rájásáhi, Sábá Bábu; another copy at Post Khayarásúla, Poḍo-grám, Zillá Virabhúma, Bábu Vinodavihári Kavirāja; another at Calcutta, Government of India. Appearance, fresh. Prose and verse. Incorrect.

Chamatkāra-chandrikā. On the amours of Kṛishṇa at Vṛin-dāvana. By Kavikarṇapura Gos'vámī.

Beginning. यत् कावचं मुचिरचमत्कारकारानिर्धोक्तम्

सत्येवासा निरिवरधनः सत्येवैकधेयः ।

सत्येवैकं व्रतमचिरात्तन्मात्राविदनेः

योऽन्वा + ईदमविततेः सत्येवैतत्प्रथः ॥

जातः प्रातः किमिदं कुर्वे दृष्टमे वेदिकेच

वत्तादक्षा किमिदं निश्चितं किं तवामेव सूनो ।

ज्ञानमेव प्रथमचिन्तिः सत्येवैवावधिष्यं

मिच्छाया मे भवति मद्यती मूषि मोचेनवाभि ।

कक्षा चमत्कारचन्द्रिकाः कक्षीरिकाकुक्षुना-

युक्तानामनुवेचनायैव मे मेवमेवेवोक्तवा ।

वाचीकुक्षकक्षकाक्षमयं वैदुष्यंमुक्ताचरि-

ज्ञानार्थं वरजानमवितमिमानर्थे ज्ञानार्हमे ॥ इत्यादि ।

End. यद्विभक्तकुटिकाकावरोक्तवाच्यमाद्यव्रतमिच्छाचतुषोऽवधि ।

चमत्कार चामविदेयु कुक्षुर्वैदं त्रेहाक्तवाः प्रतिपदं प्रमदीर्घकुक्षे ॥

Colophon. इति श्रीकृष्णचैतन्यपुराणानिर्दिष्टचमत्कारचन्द्रिकायां चतुर्थकुक्षुपदं ।
चमत्कार चैव चमत्कारचन्द्रिका ।

विषयः । प्रथमे कुक्षुपदे,—मधुपाकःप्रविष्टस्य सत्यस्य चमिन्युमिरवा राधिकामयन-
स्यवाचिचैतुषवर्षम् । द्विजे कुक्षुपदे,—एकदा मधुकुक्षे राधिकया वच विवर्तनेन श्रीकृष्णः

নত সমাশ্রয়ী জটিলানামকস্য যমিন্যকপপরিগ্রহে নী বহুসামান্যেতিবর্ণনং । ইবে কুতুহলে,
—অবেদদা । জামেব বিবদানকপপমনিববন্যঃ সাধাযাযিকিত্যর্থং বিবদেয়কপেব শীলন্যস
নত সমাশ্রয়রহস্যবর্ণনং । ইবে কুতুহলে,—অনকারবেদদা জামনকিমহুদবা সাধিকা
সামাদিমিহবাবেপি প্রসাদযিগুনমজ্ঞবাজেব শীলন্যঃ শীকপপরিগ্রহে নী প্রসাদসামান্যেতি-
রহস্যবর্ণনং । ইতি ।

No. 2151. রাসোজ্জ্বলনং । Substance, country-made paper, 11 × 4 inches. Folia, 12. Lines, 6 on a page. Extent, 260 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Post Boyáliyá, Sonápara-grám, Zillá Rájásáhi, Sáhá Bábu; another copy at Post Khayarásúla, Poḍo-grám, Bábu Vinodavihári Kavirája. Appearance, new. Verse. Correct.

Rásollása-tantra. Descriptions of the Rásas, or amorous rejoicings of Kṛishṇa at Vṛindávana and disquisition on their true meaning. The work professes to be a Tantra.

Beginning. শীকারে উবাচ ।

শীরাচাক্ষদেবস জামানহোমর্ জন ।

রাসচক্ৰীর্নন জাম হুতু জামবদোমম ॥

রাচানামসুচাযুগ্গ জামনামরচাযন ।

যঃ পিবেতু প্রানবল্যাব জাযিনিঃ স জ বাধ্যবে ॥

বেনোচেবচবে রামৈরাচাক্ষদেবদ্বয়ং । ইত্যাদি ।

End. চক্ষীকস্য ববেদেবে সুখে জামি ররসতী ।

চক্ষীকামকৈবল্য জামবে সত্যমেব স ॥

Colophon. ইতি শীরাচোজ্জ্বলন্যে শীরাচাক্ষদেবঃ শ্রীকৃষ্ণবর্ণন সমাপ্ত ।

বিষয়ঃ । শীলন্যস রাসচক্ৰীর্ননলোপকচন । রাসচক্ৰীকাকপবর্ণন । রাসমীতা-
শীর্ননচ ।

No. 2152. গোবিন্দবিহদাবলীকাত্মা । Substance, country-made paper, 12 × 4 inches. Folia, 38. Lines, 9 on a page. Extent, 894 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Post Boyáliyá, Sonápara-grám, Zillá Rájásáhi, Sáhá Bábu. Appearance, decayed. Prose. Incorrect.

Govinda-virudhāvali-vyākhyā. A commentary on the work described under No. 1673, Volume IV, p. 284, on the career of Kṛṣṇa at Vṛindāvana. Anonymous.

Beginning. गौडोद्भवमुपमानखनःखनसं निवन्ति गोकुलवत् ।

श्रोतिस्रोतःश्रुतिश्रीतः शीतलमुपाकरो हृताह्वयः ॥

सत्कावसङ्गदु य एव चरित्रियेयु मन्दाधरमनिकरैस्तनुतेतिभवेः ।

मिथ्यमियां वडमियां कविमिथकर्मो कपाभिधोरसिकचिन्तारः स जीयान् ॥

सधीत्य विवदावस्था गेविन्दविवदावस्था ।

गेविन्दविवदावस्था विवदेव स तावद्विष सिद्धये ॥

— — — — — यस्यां कलिकालाभादिभाषासङ्ग्रहमन्त्रा-
कलिकायाः प्रारम्भं श्लोकद्वयं वर्णयति । मङ्गलादि । ये सरसिजनमधमशीरोविन्द वेन जया—
इत्यादि ।

End. वासुदेवोविश्वरूपमन्त्राविभाषी श्रीलक्ष्मः । सङ्ग्रहमन्त्रम् ।

गेविन्दविवदावस्था वाक्यान्तरि विचारदाः ।

गेविन्दमन्त्रासङ्गदु मयि विद्याविभूषणे ॥

Colophon. रति श्रीगेविन्दविवदावस्था वाक्यान्तरम् ।

विषयः । विवदावस्थालक्षणादिविवेचनपुरःसरं गेविन्दविवदावस्थावाक्यान्तरम् ।

No. 2153. सारासारतत्त्वसङ्ग्रहः । Substance, country-made paper, 14 x 4 inches. Folia, 30. Lines, 6 on a page. Extent, 576 ślokaś. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Post Boyāliyā, Sonāpura-grām, Zillā Rājāsāhī, Sāhā Bābū; another copy at Post Khayrāsūla, Poḍo-grām, Zillā Virābhūma, Bābū Vinodavihārī Kavirāja. Appearance, decayed. Prose and verse. Generally correct.

Sārātsāra-tattva-saṅgraha. On the essential principles, dogmas, fasts, observances and rituals of the Vaiṣṇavas. By Raghu-nāthadāsa.

Beginning. सनर्दःकविनामाय हृदयमन्त्रिपदाय च ।

कवचाभिभूषणाय तस्मै श्रीगुरवे नमः ॥

श्रीराज्ञं तत्रवेसाहं हृताह्वयमन्त्रोक्तम् ॥

हृताह्वयं परमानन्दं वन्दे त्रेमोक्तवप्रदं ॥

श्रीलक्ष्मं पादिकाकालं वृषीर्षं जगतां नृपं ।

মোখিন্দে সখিদামন্দে বন্দে হৃদ্যবনেশ্বর ।
 মুখঃ কণ্ঠঃ কণ্ঠ্যনাম তদ্ধৃষ্টিসম্মতস্যথা ।
 ইতি পঞ্চ নিকষ্যন্তে ত্বজ্জ্ঞা তদ্বিস্ময়ান্ জনান্ ॥
 মুখঃ কণ্ঠঃ কণ্ঠ্যনাম সারাঙ্গারং পরাঙ্গরং ।
 তদ্ধৃষ্টিরপি শুভ্রাঙ্গা তস্যরোঃপি তজ্জা জনঃ ॥

তথাহৌ শ্রীমদ্রত্নসঙ্কলনং । ইত্যাদি ।

End. নতোদুঃসহমরকণ্ড মরুদে সখ্যেত বুদ্ধিমান্ ।

সন্মদায়ায় চিত্তানি সনোতাসঙ্কল্পমুত্তমিঃ ॥

Colophon. ইতি সারাঙ্গারত্নসঙ্কলনং পঞ্চনন্দোপাঙ্গানে বহুবিক্রমঃ ।

ইতি শ্রীরাঙ্গমাচদাসবিরচিতঃ সারাঙ্গারত্নসঙ্কলনঃ সমাপ্তঃ ।

বিষয়ঃ । প্রথমে বিবেকে,—মূলসঙ্কলনমাচদাস্যকীর্তনং । বৈষ্ণবসঙ্কলনং । বৈষ্ণবদীপ্যসা-
 খ্যাবশ্যকত্বকথনম্ ।

দ্বিতীয়ে বিবেকে,—শ্রীকণ্ঠ্যসঙ্কলনাদিনিকষণং । তন্মাচদাস্যকীর্তনং । কণ্ঠ্য পরিত্যজ্য
 দেবতান্নরভজনদোষকথনম্ ।

তৃতীয়ে বিবেকে,—শ্রীকণ্ঠ্যনামমাচদাস্যকীর্তনং ।

চতুর্থী বিবেকে,—মন্ত্রিসঙ্কলনাদিনিকষণং । মন্ত্রজনকর্ণযনিকষণং । শব্দ-বন্দন-দ্রষ্ট-
 ম-স্বর্গ-স্বর্গ-কীর্তনাদিসঙ্কলনাদিকং । শ্রীমদ্ভাগবতাসাদর্শকর্ণযনানিকষণং । বৈষ্ণবসঙ্ক-
 লনাদিনিকষণং । মদুরাদিহরকাদিবাচদাস্যকীর্তনং । প্রসাদমাচদাস্যকীর্তনং । হরিবাসকর্ণ-
 যনাতা । অমল্যো প্রতিমিথিবিধানং । উপাসনিকষণং । জ্ঞানাদিভ্রতবিধিকথনং । মদা-
 য়েবনবিধিঃ । তুলসীয়েবনবিধিঃ । অমল্যাদিপূজনমাচদাস্যকীর্তনম্ ।

পঞ্চমে বিবেকে,—বৈষ্ণবসঙ্কলনকথনং । তন্মাচদাস্যকীর্তনং । তন্মার্গযনিকষণম্ ।

ষষ্ঠে বিবেকে,—বর্ষসংকলনাদিকথনং । তদ্ব্যবহাৰ্য্যনামসংকলনকথনম্ । ইতি ।

No. 2154. কলাপদীপিকা, মট্টিটিকা । Substance, country-made paper, 13 x 3 inches. Folia, 300. Lines, 8—9 on a page. Extent, 9,300 śloka. Character, Bengali. Date, Sk. 1650. Place of deposit, Post Boyāliya, Sonāpuragrām, Zillā Rājāsāhī, Nāhā Bābu ; another copy at Calcutta, Government of India. Appearance, fresh. Prose. Correct.

Kalāpadīpikā. A commentary on the epic poem called Rāvaṇa-
 badha of Bhaṭṭi Svāmī, (ante p. 148). By Puṇḍarikāksha son of
 Ś'rikānta Paṇḍit. The peculiarity of this commentary is that it explains
 the text by references to the rules of the Kalāpa Vyākaraṇa. The com-
 mentary in common use is based on the grammar of Vopadeva.

Beginning. नमो भगवते वासुदेवाय ।

उद्वा पाकिजित्वां वदन्ति श्रीपञ्चरीकायः ॥

साहित्यप्रक्रियायां च प्रसिद्धतायां कोट्युपेक्षं ।

अक्षयप्रज्ञाया तत्त्वाद्ग्रन्थिदा प्रकल्पते ।

कृनिवन्मनसोऽनपचक्षितं मया ।

सहायदीपिका चम्रे समवालोचनाय न ।

एव कविना सर्वभूतोद्धारकत्वाय काव्यवशं कवचकत्वाय कृतम् । तत्र प्रतीकविकार-
प्रवृत्तिविकल्पादिति चत्वारि अक्षरमपि द्विविधं प्रवृत्तकवचावकवचमेवम् । तत्र प्रवृत्तका-
वचनिरिच्छातिः काव्येः प्रवृत्तकवचं प्रवृत्तकाव्ये च काव्यकवचं एव नामा + + यदा यत्नो
कवचानां प्रदर्शनं तत् प्रतीककाव्यं तदेवाहौ दत्तं वाचकम् । यदाकाव्यकादावासीत्यन्-
तिवाचकुनिर्देशेना कवचं एव कवचदावावुरोपान् यकुनिर्देशं कुर्महेतुहेतुमाकर्षणार्थं
कवचकवादावपिभूतमिति अर्थद्वयम् । इत्यादि ।

End.

यसि + + + ति इयंनवायसिमे

सुषोमीनर्षणि मृत्योऽपि नृणाकपीन्द्राः ।

भाषण से बचकानी नदो। चतुर्थ

पद्मपत्राणां यपि हृदयोऽयं मया पश्यतः ।

एवाकरोत्यवति बहुव्याख्यानि

पीमा प्रयानि विदुषाः नदीं क्षराणां ।

गीतानधीर रवि तस्य सुवोऽभिजज्ञे

नव्याकालेन नव्या रूपितं मदेवतम् ।

Colophon. इति महानरोवाधाव चीनस्थीकानपठितानामपीपुठरीवाचकानां कथा-
दीपिकायां अष्टौकावयवोद्धानमयं नाम द्वारिजः स्वयं । समाप्तवार्त्तम् । मलयादः १९१० ।

विषयः । शान्तमनताम्रकारेण साकरेणप्रतिष्ठां प्रदत्तं महिमावन्तं वा क्लान्तं ।

No. 2155. मायावृत्तिः। Substance, country-made paper, 14 × 4 inches. Folia, 202. Lines, 6—7 on a page. Extent, 6,089 slokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1648. Place of deposit, Post Boyāliyā, Sonāpuragrām, Zillā Rājāsāhi, Sāhā Bābu; another copy at Calcutta, Government of India. Appearance, fresh. Prose. Correct.

Bhāṣāvṛitti. A commentary on the epic poem called Rāvapa-badha of Bhaṭṭi S'vāmī. By Puruṣiottama. This differs from the work described under the next preceding Number in making the Kātantra its grammatical authority.

Beginning. जनोपाय भाषायां यथा विमुक्तिद्वयं

पुद्गोत्तमदेवेन कथं प्रतिर्विधीयते ॥

यस्य मन्त्रानुशासनं । कौशिकानां प्रकृतिप्रत्ययविमानपरिकल्पनया सामान्यविशेषयता च
कथयेन मन्त्रकाराभावात् । यथांशानुपदेष्टः क्रमसन्निवेशानुबन्धसङ्गमार्थः । तदुक्तं संज्ञार्थं ।
या च कथयेन प्राक्सहस्रार्थः । अकारस्य विहतापदेष्ट आकारस्य मन्त्रार्थः । य इ उ ए
अ ऋ क इत्यादि ।

End. अकारस्य विहतापदेष्टः प्रतिज्ञातः च प्रयोगे संहतामवेत् । इत्यु सिद्धिः ।

Colophon. इति मन्त्रानुपाध्यायश्रीपुद्गोत्तमदेवस्य भाषावतापदेष्टोऽष्टावः सर्गाः ।

काशिकाभाष्योक्तं विद्वान् नौदुमसि धीः ।

तदा विचिन्त्यतां भातार्थापत्तिरिषं मनः ॥

यस्तु मनः मनः श्रीदौर्नपादाजमुने

दिशति चित्तमपारं देवितं यत्परायै ।

अक्षिपदतिमनोऽक्षं चित्तचञ्चलकृपाणी-

चरत्विदितनामा भूतुरः श्रीपदायः ॥

शकाब्दाः १६४५ ।

विषयः । वैदिकप्रक्रियापयोगिकल्पपरित्यागेन काशिकाहस्तनुसारं च पाश्चिमीकृपाणां
मोदाचरकाज्ञानं ।

No. 2156. स्मरकमन्त्राणां । Substance, country-made yellow paper, 12 x 4 inches. Folia, 18. Lines, 5 on a page. Extent, 182 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Post, Boyáliyá, Sonápuragrám, Zillá Rájáshí, Bábu Madhusúdana Sháhá. Appearance, fresh. Prose and verse. Correct.

Smaranakrama-mālá. Directions for meditating upon and mentally worshipping Kṛishṇa, Gaurachandra, and his followers,—a Vaishṇavite tract. By Viśvanátha Chakravarti, the author of the Chaitanya-charitámṛita.

Beginning. सर्वोभीष्टप्रद श्रीमद्भुवदेव दयानिधे ।

नामाविष्णुमहाहितं पादि मां मङ्गलाय च ।

तव श्रीनैरचन्द्रस्य । यथा ।

निजानो नैरचन्द्रस्य मयमय निजाकथे ।

प्रातःकाळे ज्योत्स्नानं कानं तज्ज्ञेयमादिकं ॥

पूर्वाह्नमये भक्तमन्दिरे परमोत्सवः ।
मध्याह्ने वरमाचर्यैस्त्रिंशं सुरसरितटे ॥ इत्यादि ।

End. ततः श्रीमहाऽष्टादशैवर्गं कुर्यात् ।

Colophon. इति श्रीविष्णुनाथचक्रवर्तिविरचिता करणक्रममाहा समाप्ता ।

विषयः । गौरचन्दस्य प्रातरादिकाष्टे करणप्रकारकथनं । एवं श्रीकृष्णस्य दम्बावतस्य च ।
तथा गौरचन्दस्य मानसोपचारे पूजाक्रमकथनं । एवं श्रीकृष्णस्य अष्टविंश गौरचन्दस्य पूर्वोक्त-
विधानेन करणपरिपञ्चकथनं ।

No. 2157. पद्धतिप्रदीपः । Substance, country-made paper, 10 × 6 inches. Folia, 23. Lines on a page, 12. Extent, 82 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Post Boyaliyá, Sonápurá-grám, Zillá Rájasháhi, Bábu Madhusúdana Sháhá. Appearance, fresh. Prose and verse. Correct.

Paddhati-pradīpa. Rituals and mantras for the meditation and worship of Kṛishṇa, Rádhá, Gauráṅga, and the followers of the last. By Ghanasyámadása.

Beginning. श्रीमन्मन्त्रं गौरचन्दं गोकुलपथम् ।

सन्धे श्रीमन्नवदीपे सदा कैशोरविषयं ॥
अद्वैतप्रकटोत्तमोत्तरहरिप्रेष्ठः स्रक्तपत्रियो-
जित्यामन्दमयः सनातनमतिः श्रीकृष्णकृतैः ।
सकृत्प्राप्तपतिर्नृदाधररमोऽसौ जनशायभूः
मात्रोपाङ्गमपःपदः स हयग्रीवः श्रीमन्मन्त्रः ॥ इत्यादि ।

End. श्रीराधाकृष्णचैतन्यभक्तमन्त्रपद्धतिः ।
माधवार्वा प्रमोदाय संक्षेपाद्विनिर्दिता सदा ॥
दीने मयि जनशायमे लपामेतां कुप प्रभो ।
श्रीपद्धतिप्रदीपऽयं सन्धोभवतु जीवन् ॥

Colophon. इति श्रीचण्डालमदामविरचिताः श्रीपद्धतिप्रदीपा सम्पूर्णाः ।

विषयः । अष्टकाश्रीयगौरचन्दविधिकथनं । एवं श्रीकृष्ण । ततो गौरादीनां ध्यानक्रमक-
थनं । श्रीराधिकादीनां ध्यानक्रमकथनमुक्तेन चोक्तश्रवणादिविधानप्रकारकथनं । पूर्वमेतन्मन्त्रा-
मन्त्राद्वैतनृदाधरमाध्वैतमादीनां ध्यानदिकथनं । त्रिधनशंखी-प्राङ्मखीप्रधतीनां ध्यानदि-
कथनं । वल्लदेवमन्दप्रभोदरेऽश्विनीसुवर्णमधुमर्दनं वरुणराधाकृष्णमन्त्रकृष्णमूनादीनां ध्यान-
कथनं । प्रत्येकं प्रायेणाकथनम् ।

No. 2158. विराटपर्वटीका । Substance, country-made paper, 12 × 3 inches. Folia, 30. Lines, 7 on a page. Extent, 696 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Tājapura-grām, Post, Deñgápádā, Zillā Rājāsāhi, Pañḍit Gaurasundara Bhaṭṭāchārya. Appearance, fresh. Prose. Generally correct.

Virāṭaparva-īkā. A commentary on the Virāṭa section of the Mahābhārata. By Arjuna Miśra, son of Iśāna Miśra. (Cf. p. 154).

Beginning. चरेत्कर्मनिषेकं प्रथमं चरणाञ्जलिम् ।

विराटपर्वणः स्तोका व्याख्यायको यजामहि ॥

कथं विराटनगरे इत्यादिः सर्वा विराटस्य ततोऽभिजय्युरित्यनस्य विराटपर्वणस्तुर्वर्गसाधनीभूतं सत्यं सूतच्छलप्रयुक्तायामज्ञानवत्परकर्तव्यताप्रतिज्ञायां न ज्ञातव्यमिति तत्त्वव्याख्ये । विराटनगरे इत्यादिः सर्वे द्वैतवनादित्यनस्य अज्ञानवासनिर्घोषाज्ञानपरिचय्योपरिपद्यः तत्र च यां कामवस्थानुपगतस्योपजिजीविषोः प्रभृतीन् न ज्ञेयः साधनमिति । इत्यादि ।

End.

मैरेयं मन्विशेषः । अथत एव अभिज्ञेयं ज्ञेयम् । त्रिंशोऽध्यायः ॥

अथधीमन्धीध्वान्नान्ये लुतिर्मां मुदे ।

विराटदीपिकैवाकु सम सच्चित्तवेद्यम् ॥

Colophon. इति श्रीभागवताचार्यपाठकाचार्यश्रीनदीप्रानतनयश्रीमदङ्गुलमित्रकृतो विराटटीका समाप्ता ।

विषयः । महाभारतीयविराटपर्वणव्याख्यानम् ।

No. 2159. महाभारतं आश्वमेधिकपर्वम् । Substance, palm-leaf, 29 × 2 inches. Folia, 179. Lines, 4—5 on a page. Extent, 4,806 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Sonāpura-grām, Post, Boyāliyā, Zillā Rājāsāhi, Bābu Madhusūdana Shāhā. Appearance, old. Verse. Correct.

Mahābhārata. Āśvamedha Parva. The history of the Pāṇḍava brothers and of the great fratricidal war of Kurukshetra. By Jaimini. This work is quite distinct from the Mahābhārata of Vyāsa, and contains many narratives and descriptions which do not occur in Vyāsa's work. It is, however, no longer extant in its entirety—superceded, probably, by the more elegant recession of Vyāsa. The only portion extant is the Āśvamedha section, on the sacrifice of a horse, and it is about four times the size of Vyāsa's version. The codex under notice professes to be complete in 69 chapters, but in the Berlin codex, noticed by Weber, there are 81 chapters.

Beginning नारायणं नमस्कृत्य नरसैव नरोत्तम ।

देवीं वरकर्मो वासं ततोऽजयन्दीरवेत् ॥

अनन्यैव सदाच ।

कथं युधिष्ठिरः प्रीतोऽसौ पूर्ववितामसः ।

यस्यैव शत्रुवरं यज्ञे वन्द्यमिरन्वितः ॥

जैमिनिदवाच ।

शुक्रं राजन् पश्यामि यक्षं राजकं चेद्वितं ।

द्विषं वितामसे याते यक्षपुत्रोऽभिदुःखितः ॥

यद्यन्वयाय र्धशत्रुं वासं पश्यन् सादरं ।

केनोपायेन मे मया मेव यथावथाकृतं भवे ॥

भूयं विनाशमाप्नोति तस्यै वृद्धिं तयोधन ।

विना भीक्षोऽसौ च द्रोणेन च विचर्जितं ॥

न मे प्रीतिपदं राज्यं यत् शत्रुं पूर्वजाजितं ।

कर्षेद्यं तन्दिदं रज्यं मया यैः यममन्वितं ॥

मया शून्यं कृतं तन् मायातं दानवजितं ।

यथायिमां मया मित्यं सुब्धा याणि प्रवर्षिताः ॥

यथाद्यूषि मृगानि तथ मृगानि शोकजं ।

चिरमदीयमिदं राज्यं यस्य भीक्षोऽसौ भानुजाः ॥

ताभ्यां विवर्जितं यद्वदेष्टं यक्षुः पञ्चजितं ॥ रत्यादि ।

End.

प्रत्यक्षं दृष्ट्वा देवकदा पश्यंस्वसं सभेत् ।

यथाशक्त्यपि वै कार्यो विधिः शाकविचर्जितः ॥

यथादशैव पञ्चाक्षि कथितानि विप्रः स्यते ।

ततश्चायमवामायां पश्यं राजन् शुक्रं तत् ॥

रत्नमाद्येषु राजेभ्यः कुहराद्ये कुकुराद्ये ।

यथापि नव जातानि सुखेन भरतर्षभ ॥

Colophon. इति श्रीमहाभारते जैमिनीये आश्वमेधिका पर्वणि पञ्चमोऽध्यायः समाप्तः ॥

विषयः । १—२ अध्याये,—जैमिनिना मया अनन्यैव यथा र्धवादेन भीक्षोऽकादित्युक्तं विनाशकप्रकारं युधिष्ठिरस्य वासमसीधे शोकप्रकाशनं । भगवता वादेन च समस्य ययमेवामुहा-
जेन पूतोऽसौ चेति सन्दिहोऽसौ कथं मया मयायशून्येन विनष्टितेन च यज्ञमित्रं मयाते कर्तुमिति
यद्यदकृतं मया एव भगवान् मयाभिधानेन वदत्येव राजा विनाशकप्रकारे यज्ञमनुहाय

No. 2160. आयुर्वेददीपिका, वा चरकतात्पर्यटीका । Substance, foolscap paper, 12 × 4 inches. Folia, 266. Lines, 9 on a page. Extent, 10,688 ślokas. Character, Bengali. Date, 1277 Bengali era. Place of deposit, Puntiyá, Zillá Rájásáhi, Bábu Rádhikádhara Kavirája. (He is a native of Śrírámapura-grám, Post, Dumkolá, Zillá Murisidábád.) Appearance, new. Prose. Incorrect.

Ayurveda-dípiká *alias* **Charakatátparya-dípiká**. A commentary on Charaka's institutes of medicine. By Chakrapánidatta. The work of Charaka, which is older than Suśruta, professes to be a compilation from a treatise by Atreya, a Vedic sage. It is divided into eight books, named respectively, Sūtrasthāna, Nidānasthāna, Vimānasthāna, Sārīrasthāna, Indriyasthāna, Chikitsasthāna, Kalpasthāna, and Siddhisthāna. This eightfold division obtains also in Suśruta, but the order of arrangement and some of the names are different. The codex under notice is incomplete, containing only the first five books. Each book has a different series of pagination, and the total thereof is given above. One complete, but incorrect, edition of the text of Charaka has been published in Calcutta, and three incomplete editions are also extant.

Beginning. मृगयचविभेदेन मूर्तिचयसुपेयुषे ।
 चयीभूवे विनेवाय चिह्नोक्षीपतये ममः ।
 सरसत्ये मनोयस्याः प्रसादात् पुष्पकर्माभिः ।
 बुद्धिदर्पचसंज्ञानां जगदध्ययमीक्ष्यते ॥
 मद्यदवाचिदेवेमभरद्वाजपुनर्वर्द्धनम् ।
 ऊताग्रवेमचरकप्रभृतिभ्योनोममः ॥
 पातक्षुल्लमहाभाष्ये चरकप्रतिपद्यते ।
 मनोवाक्कायदोषाणां चन्नेऽधिपतये ममः ॥
 मरदत्तगुह्यद्विचरकाद्यनुमानिनी ।
 त्रिपथे चक्रदत्तेन टीकायुर्वेददीपिका ॥
 सभ्याः सङ्गुहवाक्कुवायुतिपरिस्वीतयतीर्त्तस्य दो-
 षार्थं तोषयितुं पयोदपयसां माक्षीनिधिक्षुयति ॥
 वाक्काव्यावरसप्रकाशननिर्दं मस्मिन् यदि प्राप्यते
 क्षापि + + कपोतुचक्षु तदमौ कर्णे चर्च दीयतां ॥

एव हि चर्माद्यैकामनोऽप्यपरिपन्निरोऽप्यत्रमाय प्रत्युपस्थितिभिः प्रकीर्तायुर्ध्वेदतन्मेवति-
 विकारत्वेन सञ्चति वर्तमानास्यायुर्ध्वेदतां पुनराकां न सम्यग्धर्माधिगमः । तद्वन्धिसमाय तद्विचि-
 ताननृष्टाने तथैवोपहृतोऽवजायतेति मन्त्रमात्रः परमकारिकाभिन्नवानप्रवेष्टोऽस्यायुर्ध्वेदतामपि
 सुयोऽवस्थायां जातिर्ध्वेदविकारः कायचिकित्साप्रधानमायुर्ध्वेदतन् प्रवेत्तुमारब्धवान् । तस्मिन् तन्मे-
 वविद्वानविमानमारीरेन्द्रियचिकित्सितकल्पसिद्धिज्ञानाशयेऽभिधानमे निखिलतन्त्रप्रधानार्था-
 भिधायकतया कुर्याद्विधानेवापे यत्तन्मनोऽवदुव्यति । कुर्याद्विधानं समुद्दिष्टं । तन्मन्त्रा विचं
 शुभं । इत्यादि ।

End. अथात्रविषयत्वेन पूर्वोक्तो + + रोगाधिकारिकां विनयं सप्तकः चायुर्ध्वेदनिर्दि-
 दि षड्वकः प्रकृतन्त्रार्थमित्यादि । अर्थोऽनन्तरादशसूचीयः ।

Colophon. रति श्रीवक्तासिद्धतन्त्रायां मायुर्ध्वेददीपिकायां चरकनामव्यटीकायां
 रन्दिष्यस्थानं समाप्तं । सन् १९०० साल ।

विषयः । चरकेतिप्रसिद्धचिकित्साशास्त्राय बाध्यान ।

No. 2161. रसेन्द्रसारसङ्ग्रहः । Substance, foolscap paper, 12 x 4 inches. Folia, 108. Lines, 5 on a page. Extent, 3,210 śloka. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Puṇṇiā, Zillā Rājāsāhi, Bābu Rādhikādhara Kavirāja. Appearance, new. Prose and verse. Correct.

Rasendrasāra-saṅgraha. A pharmaceutical treatise, containing directions for the preparation of metallic medicines, particularly mercurial compounds. Directions are also given for the employment of those medicines in fever and other diseases. Some remarks are also appended on the *rationale* of medical treatment. By Gopālakṛishṇa Kavirāja.

Beginning. रसेन्द्रसिद्ध निःशेषजः । वाचिनिमात्रम् ।

अथमात्रं नृचं भक्त्या अङ्कुर वेगसाधनं ।

मन्त्रा नृचपदद्वयं दद्यात् तन्त्राच्छनेकम् ।

श्रीकृष्णोपासकत्वेन निवेदे चारुसङ्ग्रहः ॥

सिद्धवेगसाध वे केचित् कतिवाधा भवन्ति हि

एकीकृत्य तु ते सर्वे लिख्यन्ते यन्मनोऽनया ।

तत्र रसप्राचाराध्यायः ।

अथमात्रोपाधेऽभिज्ञादवधेरप्रसङ्गः ।

विषयमारोग्यदायिनादौपधेभ्योऽप्येवमधिकः । इत्यादि ।

End. दौर्भाग्यादिमहादेशासक्तान् नमस्मिन्नेवम् ।
 चक्षुःश्रवणं नासात्मा तेषां शरीरं चापरम् ॥
 मर्यादीकृतम् ॥

Colophon. इति रसेन्द्रसारसङ्ग्रहे रसायनाधिकारः ।

विषयः । पारदादिधातुनां कारकसारकादिविधिकथनपूर्वकं पारदादि सन्निवधिकारेषु
 भेषजविधानकथनम् । भेषजकारकप्रकारकीर्तनम् ।

No. 2162. रसमञ्जरी । Substance, country-made paper, 11 × 3½ inches. Folia, 36. Lines, 6 on a page. Extent, 157 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Puṇṭiyá, Zillá Rájásáhi, Bábu Rádhidhara Kavirája; Appearance, fresh. Verse. Incorrect.

Rasamanjarí. On metallic, principally mercurial, and vegetable medicaments, their preparation and their uses, founded on the works of Chakrapánidatta and Náráyana. By Śálinátha.

Beginning. यद्वा मे भूमिपुत्री निवसति सततं निचला चक्षुःश्रवणं
 नासात्मा तेषां शरीरं चापरम् ।
 भक्ष्याये चक्षुःश्रवणं निचला चक्षुःश्रवणं चापरम्-
 देहेऽप्येकं शरीरं जलधरादिभिर्भवेत्तं भवेत्तं रसमञ्जरी ॥
 उक्तान्तेन ये इत्युक्ता माराधयेन च ।
 मर्यादीकृतं विहितं शास्त्रिणायेन यत्नतः ॥
 काश्चिदीकाश्रितोवाक्याविशेषमभिमतः सः ।
 पथेन लिखते यत्तं व्याख्यानं यत्नतः च ॥
 यच्च इत्युक्ता यत्तं कथनं राजवत्तमः ।
 येषां ज्ञानेन भिषजानां मुच्यन्ति कदाचन ॥
 किञ्चिद्भवेत्तु यत्तं कर्तव्यं चापरम् ।
 मुक्तान्तेन यीर्ष्यं कथयता इत्यनेन च ॥ इत्यादि ।

End. येषां परिचरन्ति शास्त्रतमहितीं
 तेजसमोनिवचनाकरं चरन् ॥
 तेषां मुक्ते शरीरं + + पक्ष + भागां
 सन्नेन वा भवति काश्चिदर्थं मर्यादां ॥

Colophon. इति श्रीशास्त्रिणाचरिता रसमञ्जरी समाप्ता ।

विषयः । रसधातुहोषधादीनां प्रत्येकमधिकारक्रमेण मुद्रितम् ।

No. 2163. नाडीविज्ञानम्। Substance, country-made paper, 20 x 3½ inches. Folia, 6. Lines, 7 on a page. Extent, 173 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Puṇṭiyá, Zillá Rájásábi, Bábu Rádhidhara Kavirāja. Appearance, fresh. Prose and verse. Incorrect.

Nádivijñána. On the examination of the pulse in fever and other general diseases. By Govindaráma Sena.

Beginning. चक्राकरकादेव विद्धे विद्वन्नि वाचयः ।

न वेपथेन वेपथिन् वेपथि कर्मेष्टनवाचः ।

वेपथेष्टनवाचुर्न कर्मेष्टनूचवाचयः ।

प्रथम नाडीविज्ञानं विज्ञाने प्राक्दर्शनैः ।

वीनद्वेपथिन्परावेपथेन निपज्जायुवा ।

वीनद्वेपथिन्परावेपथेन निपज्जायुवा ।

प्रथमं नाड्यादीपरीचकादेव वात-द्विजनिरोमाणां वाय्वाऽवाय्वाऽनवविषयज्ञानकल्पयते ।

इत्यादि ।

End. मन्त्रादिनाम् प्रथमेन मन्त्रज्ञानं समुपाकमेत् ।

अथिन् + + + अन्तान्तात् काकदेवविनामनः ।

अथिन् प्रकरकावापि नाडीज्ञान + + दिव ।

Colophon. इति नाडीविज्ञानं समाप्तम् ।

विषयः । अरादी नाडीपरीक्षाविधिकम् ।

No. 2164. नटवभेदः। Substance, country-made paper, 20 x 5 inches. Folium, 1. Lines, 12 on a page. Extent, 27 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Puṇṭiyá, Zillá Rájásábi, Paṇḍit Yánachandra Vidyávágíśa. Appearance, fresh. Verse. Correct.

Natvabheda. A vocabulary of words having the cerebral n. By Mádhava Achárya.

Beginning. आकृष्यामीश्वरः कौशिक्यं च इत्यादि ।

वापी नदिः काचित्तन्म नदीवेपुः कदा कदाः । इत्यादि .

End. मन्त्रवाची च वाक्यः श्रुता अथवा वाचिका ।

वीनद्वेपथिन्परावेपथेन निपज्जायुवा ।

Colophon. इति नाड्यादीपरीचकादेव वात-द्विजनिरोमाणां वाय्वाऽवाय्वाऽनवविषयज्ञानकल्पयते ।

विषयः । अन्तान्तात् काकदेवविनामनः ।

No. 2165. **रसेन्द्रकल्पद्रुमा ।** Substance, country-made paper, 21 x 4 inches. Folia, 111. Lines, 7 on a page. Extent, 3,753 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Puṇṭiyá, Zillá Rájás'áhi, Bábu Rádhikádhara Kaverjá. Appearance, old. Prose and verse. Correct.

Rasendra-kalpadruma. A treatise on various kinds of instruments, furnaces, retorts, sublimators, &c., for the preparation of mercurial medicines. By Rámakrishṇa Bhaṭṭa, Mahámahopádhyaýa, son of Nílakanṭha Bhaṭṭa, a Vaidika Bráhmāṇa of Dráviḍa. The number of instruments described is large, and the details given are full, obviously the work of a practical pharmacist.

Beginning. **लोकोत्तं वस्तुमन्त्रं मित्रं चित्रवाक्यं ।**

सर्वद्रुपिचं वन्दे तं कारकमकारकम् ॥
 वन्दे सरस्वतीं श्रीगौरीश्रीकल्याणोः धियोः ।
 चक्राक्षः क्षतकृत्याकारम् हुताब्जमुर्ध्नि लोकाः ॥
 तापवशापहर्ता हरिश्चि वसुधैविर्वस्तुमन्त्रोऽयः ।
 स जयति शुद्धोदीरः पीताम्बर एव पारशरामः ॥
 रसलोपोपरसादेः शुद्धाद्याः धिविभोगाश्च ।
 तनूद्वेन्दुतन्वाद्द्वेन्दुकल्पद्रुमे वाचाः ॥
 वेत्तुमशक्यमिदं वाचैः शौचलोपकुलजनितः ।
 श्रीरामकल्याणः क्षतिलानिह नीलकण्ठमहत्तुतः ॥
 अक्षयिमतस्तत्राक्षयिस्त्विति प्राज्ञमानी च ।
 स कथं सरस्वतीं नो वात्सुपशास्त्रं वैद्यः ॥ इत्यादिः ।

End.

पञ्चाक्षरमते कुर्वांश्चैव चोभयोर्द्वयं ।
 इति विवाचिकारः ।
 रमीदमुत्तं विदितान्वेषं सुखेयु चैवामवशंकारि ।
 धिबोवचं वत् सुखं प्रविचं वचान्भूतं वचनारविचं ।
 धिबोवचमभिवर्तितवस्तुमिति ।

Colophon. इति वाचिवात्वाविद्वैदिक-श्रीश्रीकल्याणहस्ताक्षर-श्रीरामकल्याणहस्ताक्षर-
 लोपोपशास्त्रते रसेन्द्रकल्पद्रुमे प्रयोगवाचः समाप्तः । समाप्तवाचं रसेन्द्रकल्पद्रुमाभिधेयम् ॥

विषयः । रस (पारद) शुद्धि-सूत्र-वचन-पारदादिविधिकवचनं । रसमन्त्र-मन्त्र-माक्षिक-
 चरितान्त-मन्त्रिका-चक्रकलोपवादिक्वचनं । तथा अक्षयिमतवादिबोधकवचनं । लोप-
 चरितान्त-मन्त्रिका-चक्रकलोपवादिक्वचनं । तथा अक्षयिमतवादिबोधकवचनं । लोप-

काविधिः । कर्म-रोम-ताव-मीमक-रह-सौचप्रथनीनां मारुचविधिः । मयोधायकचर्म ।
 यन्मायायकचर्म । तव, दोह्यायनं । खेदनीयनं । कण्ठपयनं । गोमानकयनं । चंसवाक-
 यनं । पुटयनं । घातन-उमद-सुवचयन्नादि । भूधरयनं । वल्लभूषायनं । वाकुकायनं ।
 मल्लिकायनं । जालिकायनं । गौरीयनं । तन्त्रकयनं । कोटयनं । उट्टयनं । जलयनं ।
 रतेनां वल्गाकां निर्मोचयन्निवःकचर्म उपवेशिता नकपक्व । रघापनविधिकचर्म । प्लरादिपु
 कर्मेषु रोमेषु भेषज्यनिकपक्व । सौवधकरविधिकीर्तनम् ।

No. 2166. **त्रिपुरासुन्दरीकृतिकाव्यम्** । Substance, country-made paper, 14 x 4 inches. Folia, 34. Lines, 9—10 on a page. Extent, 827 ślokaś. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Punjyā, Zillā Rājāshī, Mahārāṣī Śāratsundarī Devī. Appearance, old. verse. Correct.

Tripurāsundarī-stuti-kāvya. A lyrical poem in praise of the goddess Tripurāsundarī and of her achievements. By Kālidāsa, son of Rāmagovinda. The work is an imitation of the Gītagovinda of Jayadeva.

Beginning. वन्दे वःश्रीरुचन्द्यां त्रिपुरपरमतां सुन्दरीं दिव्यरेतां
 प्रःतर्मापन्नं पुष्टसुतिजयिष्युषं सचिदानन्दकपां ।
 भक्तःभीष्टानिरिक्तं प्रदपदकमलां सखितानां मानुषानां
 जन्त्या त्रिषाचमामामकिल + + तन्मं कल्पमयोदभङ्गा ॥

उद्यच्छ्रीभुवनेश्वरीवदपरः श्रीदुर्गासमेवरो-
 दाता ध्वजदण्डितोवधवरः सर्वकामोभोजनः ।
 शान्ता राममतिश्रुतिर्मे हि कथं चेदीदृशायै ज्ञाती
 श्रीदुर्गप्रभवादयाकुलमयः सर्वप्रियः सर्वदा ॥
 श्रीकाकीचरकाङ्क्षयोजनवरमः श्रीमत्यभःकातुन-
 क्कुप्रीत्या परया त्रिषाचंममनाः श्रीरामनःविन्दनः ।
 श्रीसुश्रीचरिण्यनः सुविदितः श्रीकामदेवेमहान्
 रात्रीपदिकमाराकोमकवरकल्याणये सखयः ॥

रामेश्वरकृतवज्रपरिवशः ।

प्रवृत्तिनचिन्ममावममलाः ॥ इत्यादि ।

End.

चरिचरचरमात्रीप्रारिचरप्रकामप्रवचयकनिषादाकोमकवृत्तिप्रमलाः ।
 ममवितुभिदमाययाचने माधमङ्गं सज्जनसुखविधाने कामकामारिकानि ॥

धीरान्नलोचकारी मन्त्रकुलविदितोनाम्नत्वादिभासा
नातन्वीरामगोविन्दचरणरश्मिः श्रीमताः कालिदासः ।
सर्गोऽथाहुः द्रष्टव्यं विभूतमजमनीकोचसाधे सुकाये
नये तस्यातिभये कुत श्व उत तस्याधवः स्थावयन् ॥

Colophon. इति श्रीविपुलसुन्दरीकुतिकः ये द्वादशः सर्गः ॥

श्राफेऽग्रिमजिपट्चन्द्रमानितेऽख्ये कृतं मया ।

नातापिपदध्यानकालिदासेन धीमता ॥

विषयः । प्रथम सर्गे,—विपुलसुन्दर्या चाविभाषवर्णनं । १ये सर्गे,—तस्यास्यपद्यावर्णनं । १ये
सर्गे,—तस्या माहात्म्यवर्णनं । ४थे सर्गे,—तत्कृतजगत्पट्टवर्णनं । ५ मे सर्गे,—जगत्पदनाशन-
वर्णनं । ६ठे सर्गे,—देव्याः शरीरवर्णनं । ७मे सर्गे,—रूपवर्णनं । ८मे सर्गे,—स्वाभीष्टविरुद्धे प्राथ-
मावर्णनं । ९मे सर्गे,—देव्या रत्याभःसवर्णनं । १०मे सर्गे,—सुरसंसदि देव्या चाभिष्टानवर्णनं ।
११थे सर्गे,—देवीभक्तमाहात्म्यवर्णनं । १२थे सर्गे,—भक्तमनेभिष्टावर्णनमुखेन देव्या नाममा-
हात्म्यादिकीर्तनम् । (जयदेवकृतगीतगोविन्दानुकरणेन निम्नितमिदं गीतिकाव्यमिति भूम् ।)

No. 2167. गीर्वाणपदमञ्जरी । Substance, country-made paper, 14 × 4, inches. Folia, 16. Lines, 8 on a page. Extent, 348 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Puṇṭiṛā, Zillā Rājāsāhī, Mahārānī Saratsundarī Devī. Appearance, fresh. Prose and verse. Incorrect.

Girvāṇa-padamanjarī. An elementary grammar of the Sanskrit language, in the form of a dialogue, interspersed with moral tales. By Varadarāja.

गीर्वाणेशय ममः ।

Beginning: कुपत्या भवता । कस्यादामता । कां दिग्मसाहर्षिणि का । कां दिग्मसं
कर्तुमीचा । कुत आमता । कर्कोटदेशादामता । कस्यादेशात् समामता भवता । कसाराह्णदेशात्
समामतावयं । के यूयं । वयमुत्तरदेशिकाः । किमात्मनकारणं । अथ किञ्चित् प्रयोजनमुद्दिष्ट
समामतास्माभिः । इत्यादि ।

End. मम वदुषद्वक्तु भवत्येवार्थं तदेव मया गृहीतं कामिनः ॥

कृतां वरदारानेन गीर्वाणपदमञ्जरी ।

ज्योत्स्नीतये चैव वैदिकप्रीतये तथा ॥

Colophon. इति श्रीगीर्वाणपदमञ्जरी समाप्ता ।

विषयः । वाङ्मनां संस्कृतप्रवेशाय प्रयोगरत्ननेत्र संस्कृतवाक्यरचनप्रकारकीर्तनं । कवि-
बुधन्यासावतारैश्च च चितोपदेगकथनम् ।

No. 2168. **देशीनिर्मितबोझास :** Substance, country-made paper, 14 x 4 inches. Folia, 10. Lines, 9 on a page. Extent, 222 ślokaś. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Puṭṭiyā, Zillā Rājāśāhī, Mahārāṣṭrī S'aratsundarī Devī. Appearance, fresh. Verso. Incorrect.

Devibhakti-rasollāsa. The work is divided into two parts, the first treating of Siddhi Yoga in course of a hymn in praise of the goddess Purgā, and the second of the true nature of Vidya, or the female energy. By Jagannārāyaṇa.

Beginning. परमसाधोऽस्य सुप्रतिमस्योद्भवस्य वी-
 योऽस्योत्साहः। विष्णोर्वदन्तीवोपमस्यः ।
 करमर्गमर्गमवपरममिमांकरस्यः
 करमि यदाहुः सुप्रतिमस्यैः। वादकमर्गः ॥
 कुलीनकायकादुरभयमम। तावदुद्वा-
 जमनुष्मैवारावत् अद्वित्यमिदं विद्वद्भिः ।
 मद्। देवीमन्त्रिकमन्त्रितरोऽकावममर्ग
 विष्णो विष्णोऽस्य कविदिदिपवा साधनपिपे ॥
End. महाबावी विष्णोऽस्य विद्वद्भिः। विद्वद्भिः
 मुवात्राऽन्याना निरवधिमर्गोवा दधिकरी ।
 सुप्रतिमस्यैः। मन्त्रिकमन्त्रितरोऽकावममर्ग
 यतां कथोऽस्य मन्त्र मन्त्रमन्त्रमन्त्रि ॥

Colophon. एभि देवोभक्तिरवोकावे जगद्गारावपभोगोभिक्षावे विरचितकवचकवचक
विद्यामः वेपथिभ्यामः ।

विषयः । प्रथमविभागे देवाः सोमदीर्घमन्त्रेण वैष्णवीविधिः विरूपः । द्वितीये विद्या-
करपादिकथनम् ।

No. 2169. **সম্মোক্ষপরিষদম্।** Substance, country-made paper, 14 × 4 inches. Folia, 157. Lines, 5 on a page. Extent, 1,858 slokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Puṇṭiyā, Zillā Rājāshāhī, Paṇḍit Iśānachandra Vidyāvagīśa. Appearance, old. Prose. Correct.

Mugdhabodha-parīśiṣṭa. A supplement to the Mugdhabodha grammar, of Vopadeva. By Rāma Tarkavāgīśa. The work has been printed in Calcutta.

Beginning. यथा बभ्रुपदाद्योक्तमविनाशद्विचिदं ।

मुम्बवोचकारप्रेषकमयी राममर्षदा ।

विंशत्यादेरनाहनी देवस्य । विंशत्यादेः परार्थपर्यन्तो देवस्य ज्ञात् । अनाहनी चत्वा ।

एवोमविंशतिः श्रुता । इत्यादि ।

End.

मुम्बमत्वाः । विविधकाङ्क्षीमत्वा मुम्बममे वाचकः कुः । अग्निहोमवाची
पुषोऽवविता कता कठः सोमविता मोमानादीन् वज्रकी मविता इत्यादौ ।

विद्वन्मोक्षवन्द्योऽमरमुपरिव मोक्षपदेवः कवीन्द्र-

मेव वाचातिश्राकं कठिनतरनपि प्रेष्य विद्यार्थं यन्मातृ

माजातम्यादि दृष्टाऽमरमनविहितं राममर्षाऽप्रेष्य

तस्मात्पाशाश्रुदोषं अकुमनिसतये वीरुतः सप्तमान् ।

Colophon. इति मन्वानयोपाध्यायत्रीरामतर्कवागीश्वरिचरितं मुम्बवोचपरिचिदं
परिपूर्णं ।

विषयः । वेपथ्वस्तनमुम्बवोचवाकरचानुक्तानां वैवाकरचप्रक्रियायां वेदाचारप्रवृत्तय-
प्रदर्शनम् ।

No. 2170. उष्मभेदः । Substance, country-made paper, 18 x 5 inches. Folia, 2. Lines, 9 on a page. Extent, 90 ślokas. Character, Bengali. Date. ? Place of deposit, Puṇṭiyā, Zillā Rājāśāhī, Paṇḍit I'ānachandra Vidyāśāgīśa. Appearance, old. Verse. Correct.

Ushmabheda. Three separate vocabularies of words which have naturally the three sibilants. By Puruṣottama.

Beginning. वेवःमर्षविज्ञातमानमकठं मेविद्यंमेविचिनेनः

उक्तादीपदशुद्धमोममथर्षं श्रुतं मरुषं विषं ।

श्रुतं दर्शनमातनं शुभमर्षं किंमावश्रुपंश्रुतं

विषं वेपथ्वेऽमेकरमिरःमैवाकठेकमुतं । इत्यादि ।

End.

चंवनं वीरुतं सक्तं सप्तसावसवाधरं ।

सप्तसावसवकारवाचमुम्बवोचदराः ।

+ + + सप्तसप्त दम्बसमेव संक्षिताः ।

Colophon. इति मुम्बवोचपरिचरितं उष्मभेदं समाप्तम् ।

विषयः । अभाषादेव म्बवमुक्तानां म्बवानां विद्वन्मनीषेणम् ।

No. 2171. **বৈদ্যদ্বীপী।** Substance, country-made paper, 14 x 4 inches. Folia, 16. Lines, 8 on a page. Extent, 864 śloka. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Puṭṭiyā, Zillā Rājāshī, Rāya Nimanārāyaṇa Thākura. Appearance, fresh. Verse. Correct.

Haimāṅgikī. A poem in praise of Gaurāṅga, describing his career and his merits, and proving him to be an incarnation of Viṣṇu. By Mahes'auśāyana Śarmā, disciple of Rādhāramāṇadāsa, a Vaiṣṇava of great sanctity.

Beginning. चेतोभिः कश्चित् सतामिह जगद्दीपे सुमया दृष्ट-

येषां कानिजुषं यतीन्द्रमहतां मुनिं सदस्यः पठेत् ।

मन्त्रां प्रादुरभावि यः कश्चिन्नक्षत्रानां कर्मदूषाजितं

तं सर्वोद्दिष्टेन्द्रवदितपहं चैतव्यदेवं मने ॥

बन्धोभिरुपसाधरेव वन्दनीनाराय वेनाधना नं

अन्तः कवरे। अभिषन्ति सुमहज्जोतिः क्षिताः उः परं ।

यं ब्रह्म ब्रह्मदेवोऽपि वेदिविद्वत्तयं धूर्वातमन्त्राऽयं

तस्यायं पञ्चोत्तमस्तु विहितः पीतावतारः कथौ ॥

बह्मिदं सत्यमैतदुक्तं नन्दनं नीतः भूतः पुत्रिता

उदा उरुमुदमवप्यमिहं वात्मानः होषितं ।

निजीसाधनरीति विवरण ग्रन्थादिमेव

सत्यः प्राणचरं ज्ञानाकारमर्थं मादृशं विज्ञातुं ।

श्री मेरुं हरिमाहयणि हरं निर्दिष्टमाहात्म्यम्-

धूमानं लवणं धूम्रमिवैव जगद्विदुः ।

येषां भारतभुजनिः क्षिप्रतां वाचस्पत्यादिपुत्री

तस्मादाद्य निषेवतामववर्षीः कस्याङ्गिपद्वेवर्ष ॥ इत्यादि ।

End.

नन्वावधीधमश्च ॐ ददद्भुतिमनुजना ।

श्रीमद्भगवत् कृपाप्रसादात् सदा मम ॥

ममो मारायवावादे। मराय च ममोममः ।

बरीगवाय भारते वैद्यावाय वै जगः ।

[illegible]

विषयः । गैराङ्गपरमात्मविषयस्य चैतन्यस्य योगवाजीनः तस्य भगवद्व्यपारम्भायनं साक्षा-
द्व्यपरेण चरितवतीर्नमः ।

No. 2172. **तन्मयदीपः ।** Substance, palm leaf, 12 × 2 inches. Folia, 187. Lines, 7 on a page. Extent, 8,691 ślokas. Character, Bengali. Date, Sk., 1498. Place of deposit, Puntiyā, Zillā Rājāshāhī, Rāya Nīmanārāyaṇa Thākura. Appearance, decayed. Prose. Incorrect.

Tantra-pradīpa. A commentary on the Śāradā-tilaka, a Tantra of considerable repute. By Lakshmana Des'ika.

Beginning. सञ्जीवन्मृतस्य जन्मसंविधान-

कथाक्षरं मधुरमानममयुतम् ।

माथीकसैरभविहासकसाविलम्बि

बोसन्धमन्त्रमिष चियसातनोत्तु ॥

चौकीपासकिरीडरनगरविप्रोद्यतप्रभासख-

कोरकोरपदार — — — — —

— — — — राघवेन्द्रसूक्तती दारिद्र्यविनाशक-

कथादायिरभूद्वदावर इतिज्ञातः कुमारपत्नीः ।

जीमार्दातिष्ठकदुर्गममार्गवीणा-

मञ्जानसाम्प्रतमदीतितिराहितार्थः।

संज्ञायतामत्रपदं यत्प्रदत्तं पिबोक्तं

यस्य तन्मयस्य देवताप्राधान्यादेवतानाह तन्मयवतया तन्मात्रावपिर्व्याख्यातया वर्षाणा-
मपि प्रक्षिपदिवाभिनाम् प्रक्षेपेपि मिषाभिन्नतया तन्मयस्य देवतं भित्तिं मूलीभूतं — — —
— — — — — मिषमिषाद्यै तद्विषयादि । विद्यानयेति । इत्यादि ।

End.

इन्द्रिकोपन्यकारजुषः । तक्षैतानि विज्ञेयानि । चेयं सुखम् ।

प्राभुमुदेवराजीवितरिपुष्टपतिर्द्वयेना रावराज-

अथापि हो तन्मये। हरिहरविभयो रामसोमिषिषिषो ।

सप्त श्रीश्रीरविः सप्तमद्वय + + + कश्यपाय

पारीश्रयेण सद्योऽस्तविपुलमहाविद्यारामयेन्द्रः ।

नीधीरविंश + + + नीराजवेन्द्रः कुर्यादयोऽभूत् ।

दुर्लभं तद्विधाज्ञानाद्यवसावकृतं जया ॥

दमदादमपचादेः श्रुतिः श्रुतस्य नाद्यतः ॥ इत्यादि ।

End. **ब्रह्मणे भवेद्गोपी ब्रह्मणे तु शिष्यी ।**

दमने कमला प्रोता यत जर्णे दमका ॥

Colophon: इति श्रीमच्छिवसहायनविरचितं श्रुतिवङ्महादं समाप्तं ।

विषयः । रज्जुसम्बन्धनमिन्द्रिय विरचितोऽयं वस्तुतः । तत्र ज्ञेयविषयकत्वं । ग्रन्थि-
कत्वं । मलमासादिविषयकत्वं । परिपक्वादिकर्तृविशेषे षोडशासादिविषयकत्वं । वस्तुस्य वाक्यरचना-
विषयकत्वं । पुष्पादिनिविधिविषयकत्वं । एकादशपुष्पावयवविषयकत्वं । पारकविधिविषयकत्वं । जलानि-
धिविषयकत्वं । संज्ञात्मिकविषयकत्वं । पञ्चसाद्वैतमन्त्रादिविषयकत्वं । पुराणरचयिभिः । सावित्रीसमु-
द्भवीभिः । इन्द्रचन्द्रादिविषयकत्वं । रत्नवासादिविभिः । जम्बाःहस्तादिविभिः । शारदीयाभूषा-
नैकाद्यादिरक्षकौपुष्पादिमन्त्रादिविषयकत्वं । श्रीपद्मनी । शिवसमुद्भवी । यथोक्तहनी । शास्त्रविभिः ।
उपनिषद्परम्परादिविभिः । आह्निककृत्स्नविभिः । अहोरात्रविभिः । तत्र सावित्र्यादिविषयकत्वं ।
(तत्र सर्वेषु अर्थेष्वप्येवम् इत्यनेन ।)

No. 2175. दुर्गावोधिनी । Substance, country-made yellow paper, 18 x 8 inches. Folia, 27. Lines, 8 on a page. Extent, 848 ślokaś. Character, Bengali. Date, Sk. 1712. Place of deposit, Uḷá, Post Ránpágháṭa, Zillá Nadiyá, Bhavaśáñkara Bhāṭṭáśhárýa and Gopivallabha Bhāṭṭáśhárýa ; another copy at Sántipúra, Kálidáśa Vidyávágísá. Appearance, fresh. Prose. Correct.

Durgāvabodhinī. A commentary on the Chandi section of the Mārkaṇḍeya Purāṇa. By Chaturbhujā Mīśra.

Beginning. एकमुनिरसि निवृत्तसि वा जगज्जननपावनस्ये ।

आपने क्या कहा बिना मेरे प्रत्यक्ष ज्ञान के। कि नहीं ।

गीतगोपनीयमपराधनायका यथिक।दुषरितं विविचते ।

धीरशार्ङ्ग इव तृष्यतां वनः कीदृशोऽपि वनां विमोदिनी ।

प्राक् किञ्च भगवद्वाहदायवाभेवापी जैमिनिर्मन्त्राकारनविपयेषु सेषुचित्तदासैषु चविवा-
नीकार्त्तयेननर्पिमुपनम्याप्राचीम् । अथ नायनकार्त्त कवाचप दनि कर्त्तयेमिन्नाम् विन्वाच-
कमिन्वाचपुत्रा चविवाः इत्यन भुमिनेषदिष्टीःकाचपि नयेवावाचीम् । — — — — —
अहमन्यभारमुपनम्यावा अर्थावविवाः अयुः । मार्त्तयेव कवाचेत्यादि । अकचोरपत्त मार्त्तयेवः
इत्यादि ।

End. इवीनाचान्द्वान्द्वन्दीकां दुर्गावधायिनी ।

जीवन्मुक्तमिच्छात् कतिदाद्यामिदं धिरं ।

वीरशैलसुखमिनेव पदैर्वागदशातभिः ।

बदलवविधौ माके डीका दुमोवविधिनी ॥

Colophon. इत्यौपमन्यवनीचतुर्भुजमित्रविदितानां देवीनाम्नानाम्येदीनां पुना-
वयोपित्वा देवीनाम्नाम्नं वनाम्नं ।

आदि एविचये चन्द्रे दृश्ये कर्कटसंज्ञिते ।

इदीमाहाःम्यटीका च काशीमायोऽस्तिसमदा ॥

विषयः । चक्षुःपरनामधेयदेवीमाहात्म्यस्य व्याख्यानम् ।

No. 2176. **স্বনামদীপিতিস্বারমজ্জরী।** Substance, country-made paper, 18 × 2½ inches. Folia, 159. Lines, 6 on page. Extent, 8,111 ślokaś. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Ula, Post Rānāghāṭa, Zillā Nadiyā, Dīnanātha Bhāṭṭāchārya. Appearance, old. Prose. Correct.

Anumāna-didhitisāra-manjarī. Glossarial notes on Ra-
ghunātha's commentary on the Anumānakhaṇḍa of Gaṅgeśa. By
Siddhāntavāgīśa Bhaṭṭācārya.

Beginning. प्रथमतः यत्नारि पञ्चाङ्गि न सन्ति । संयोगादिपञ्चमेन उपाधायकविधा-
रिभविधादिद्वयमनवकारं विशेषतयावच्छिजेत साध्यासाधकसाधनासाधकमेत्यादि ।

End. जीवविश्वरूपेणैषि विद्यमानस्य संपादेः सज्जेन निरुपाधिसाधनाभावात्क-
मादिति विशेषतश्चर्यं न पाठस्य आश्रमादिकमाहुषेचितं ॥

Colophon. इति महाभारताभाष्यसिद्धान्तभाष्यमहाभाष्यविरचिता अनुमान-
दीप्तिभारतवल्ली समाप्ता ।

विषयः । एषनायभिरोमदिद्यतानुमानवच्छदीयितेयांस्त्वानम् ।

No. 2177. **সংস্কারপত্র** **সংস্কৃত**। Substance, country-made paper, 18 x 2½ inches. Folia, 88. Lines, 6 on a page. Extent, 2,519 śloka. Character, Bengali. Date, Sk. 1575. Place of deposit, Ulá, Post Rápnágháta, Zillá Nadiyá, Dinanátha Bhattachárya. Appearance, decayed. Prose and verse. Correct.

Saṅskāra-paddhati-rahasya. A commentary on Bhavadēva Bhaṭṭa's treatise on Saṅskāras. By Rāmanātha Vidyāvāchaspati. The commentator not only explains all difficult passages, but also supplements the text with expositions of topics not therein referred to, but which are germane to the subject.

Beginning. বাসববস্তুবদন্ত বসন্তকৃপাক বিবীন্দ্রাধৈ ।

বৈদ্যবিদিতরসক নিরিত্রমমক মনস্কাম ।

মুদ্রাবিরিষিতবার বার বার বিচার্যে বিদ্যাম ।

সামন্তকর্করক বিদ্যাবাসকানিবিঁকাবসি ।

মবদেবীবন্দ্যাদীককৌমুদ্যাবদনী ।

অস্তানুস্তুদুস্তানি বিদ্যাবাসি ব্রহ্মবসন ।

অস্বারসে বিদ্রবিদ্যাসাচ ক্রম বসুধিতৈহদেবমতিবসন্তক নিবসিত্যধৈ বসন্তাদ্যেব-
জাবকমেচ্চাদীনা মন্তককম্বনবে অস্বাদৌ নিবস্রানি বস্তুর্ভদ্রৈনি ।

End. হৃৎ কর্ম বিবেচিত বাবরসককংকারবস্তুবস্তু ।

মন্ম বৌবর্গমিহ মন্তবাস্তবদ্বন্দ্বিত বিদ্য ।

মামিককরাবসন্তাকবুদ্রুদীর্ঘ ধনি মমুনে ।

নিরবস্থা বদ্য কর্মবিদ্যা বস্তু পুরানরী ।

বীবাচকানিমা নেদে নেমেহ মন্তমুগম ।

বৈদ্যবৈদ্যনীনাগ্রমতিদে ব্রাহ্মবস্তু ।

মবদেবীবদীকৈব রামবাসেন নিবীন্দ্রাধৈ ।

Colophon. ইতি মহামহীবাচ্যাবসীরামবাসবিদ্যাবাসকানিবিঁকাবসি মন্তাবস-
নিরবস্থে দ্বিতীক বস্তুবদ্যে । ব্রহ্মবাস্যে বস্তু ।

বস্তুবদ্যে মন্তাবসি কৈব কৈব মন্তবুদ্যে ।

মীমন্তাবি রসে মন্তবসীবাচ মন্তবসন ।

মন্তে বাবাবসানিবিঁকাব মন্তে কৈব কৈব

ব্রহ্মবস্তুে বিবুদ্যদিয়ে মন্তবস্তুে ব বস্তু ।

বাস্তবকৈব বস্তুবসনাবসিবিদ্যা বসন্ত

বৌবাচ্যাবস্রবিব্রহ্মবাস্তব মন্তবৌবুদ্যবিদ্যা ।

বিবয়: । মবদেবমন্তবাসবদীককংকারবস্তুে বস্তুবাস্তববুদ্রুদীর্ঘ মন্তবাস্তববসন
বাস্তব ।

No. 2178. অমরকৌষভাষ্যম্ । Substance, palm-leaf, 12 x 1½ inches. Folia, 134. Lines, 6 on a page. Extent, 4,005 śloka. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Ulá, Post Rárágháta, Zillá Nadiyá, Dinanátha Bhaṭṭáchárya. Appearance, decayed. Prose. Correct.

Amarakosha-bhāshya. A commentary on the Námaliṅgá-nusāsana of Amara Siṅha. By Raghunandana Śarmá, son of Ś'rikriśṇa Bhaṭṭa. The work is limited to the Manushyavarga section of the text.

Beginning. चं त्रैवाः त्रिषन्तिषुवेन्द्रमपरे पौराणिका वैद्यनं

सर्वज्ञं सुमताय सत्प्रपदं चं वाञ्छिका मेविते ।

वेदान् वेदविदोद्विजन्मरमिति हैतामनदेविष-

चं ज्ञानं परमं परात्परतरं बन्धे प्रपञ्चात्परं ॥

कात्यायनवादि+माधवादीन् कान्तमतन्मादि विचार्यं वमात् ।

वीराजवेन्द्रोऽमरसिंहकौवे तमेति भाष्यं सुविद्यां चिताय ॥

विभिन्नविद्याचारानुमितकर्तव्यताकं विद्वद्विद्यातकं महत्तमादौ निवृत्ताति + + + +
+ + + + अमीहदेवकवकं महत्तं समाप्तिचैतुभुतमुपेक्षातसहता शिष्योपदेशावाच यत्ने ते
वे वीराः स चाराध्याता । तन्मन्त्रेन विज्ञेयवक्तात् प्रसादनामाकङ्करीय विष्णुवत्त रति भावः ।
इत्यादि ।

End. साहचर्यमिव साहचर्यमिति । साहचर्यानिष्ठाविकमिति काश्चिदाद्यः ।

Colophon. श्रीवीरकवका महत्त तन्मन्त्रेन द्विजकना ।

निरमावि सतां श्रीत्यै भाष्यं मानुषवर्जकं ॥

विषयः । अमरसिंहकतनामविज्ञानुशासनस्य मनुष्यवर्जकं वाञ्छानं ।

No. 2179. दानसागरः । Substance, country-made paper, 19 × 4 inches. Folia, 102. - Lines, 6 on a page. Extent, 2,348 ślokaas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Ulá, Post Ránághāṭa, Zillá Nadiyá, Dīnanátha Bhaṭṭáchārya. Appearance, fresh. Prose and verse. Correct.

Dānāsāgara. A treatise on the merits of religious gifts, and the proper times and modes of consecrating them, preceded by a dissertation on the Bráhmaṇ caste. By Mahárájádhirāja Kámadeva, according to the colophon. It is evidently an imitation of the Dānāsāgara of Vallálasena. (*ante* I, p. 151.)

Beginning नमामि नीरदश्यान् रामं कामदसीवरं ।

मुदय ज्ञानदातारं तारकं भवधारिणः ॥

अथादौ दानपावनतया ब्राह्मणप्रशंसा । तत्र मनुः ।

ब्राह्मणो जायमानो हि इजिषः सधिजायते ।

ईश्वरः सर्वभूतानां धर्मकोषस्य ग्राहवे ॥

प्रचीनया प्रचीनस्य यथाग्निर्देवतं सद्यत् ।

अग्नायेत्यपि तेजसी पावको नैव दुष्मति ॥

असह्यमानसं हार्यं च धूलं च भविष्यति ।
 अतश्चित्तोऽप्यर्णं च भविष्यतीति अभिप्रेक्षा ॥

विषयः । प्राज्ञकप्रशंसाकीर्तनं । दामप्रशंसा । दामकृतवादिप्रशंसा । दामपापापवादः । दामपरिपाटीकचयनं । दामकाष्ठानिकचयनं । पुष्करैवकचयनं । देवककपविशेषचयनं । वरदामकचयनं । प्रतिपदविधिः । इन्दुरैवनाकचयनं । परिभाषाकचयनं । तप मन्त्रादिपरिभाषाकचयनं । उर्व्यापविशेष-
कचयनं । उर्व्यामग्नयकचयनं । उर्व्यैरवग्नयकचयनं । दामपरिभाषाकचयनं । महादामविधिविशयनादिवं । तुलानिष्ठापविधिः । तुलानामप्रयोगकचयनं । (एवं परं प्रीत्यै) शिरसाक्षदानं । मन्त्राक्षदानं । कल्पाक्षदानं । जेपक्षदानं । कामधेनुदानं । शिरसाक्षदानं । वैश्वकिरक्षदानं । वसुसाक्ष-
दानं । वरादानं । विश्वकक्षदानं । महाकल्पकक्षदानं । वसुसाक्षदानं । रत्नधेनुदानं । महाभूतवटदानं । नेवदानं । धाम्नाक्षदानं । एवं कवच-मुद्र-निष्ठ-कायांघ-वृत्त-रत्न-रौप्य-मर्त्य-
राक्षदानानि । निष्ठधेनु-वृत्तधेनु-मक्षधेनुप्रशंसादानं । इषदानादिकचयनं । क्षुनिदानादिच-
यनं । वाचमप्रशवादिदामकचयनं । अक्षदानभाषाप्रशंसाचयनं ।

Smṛiti-ratnākara. An elaborate digest of all the different topics treated of in the Smṛitis. By Vedāchārya Avasathika. The author says he prepared the digest for the use of his pupils.

गुरोरे सर्वविद्यानां ब्रह्मणे विभवे नमः ।
 साक्षोऽयं सर्वमात्मनि भारद्वाज्य वमतः ।
 हिताय निजनिष्ठायां सकृद्यः क्षिपते मया ॥
 मित्यमैमिनिष्ठायास्तत्त्वोऽपि विविधानि च ।
 सर्वान्तर्य निश्चये सर्वमेवावायेदमि च ॥

तत्र मनुः ।

End.

आचारान्नभते आचाराचारान्नभते सुखं । इत्यादि ।

आजा गोवोभविष्यत् आक्षणी च प्रकृतिका ।

श्रुत्यानि इतरायेक भूमिष्ठानु नवीदकं ॥ इति ॥

आसीत् पूर्वं सुगन्धसमः कामकयेऽपजम्बा

इहा कर्प प्रमुदितमनाः प्रार्थयामास इच्छी ।

चारं कृत्वा तदनु सपत्निर्यत्कमुचेर्वभावे

आत्मानं मे + + + + + ॥

— — — — — आचारीतवरसापि स्वचय — — — — —

मातुः सपत्न्या वाक्केन समन्तात् + नै पुरा ।

जात एव वने सोऽपि भाविते — — — — ॥

— — — — — यस्या-

स्वानुदित्वा नृतिचयकुम्भसा भूमिदेवा बभूवुः ।

विष्णुपाध्यायदेवात् — — — — —

— — — — — ।

— — — — — तेनैव शिष्यैः शानां कुतूहलात् ।

संक्षिप्त विस्तरं शास्त्रं ग्रन्थः सङ्क्षिप्तोऽयम् ।

Colophon. इत्यावस्यिकचीवेदाचार्य्यस्तौ अतिरत्नाकरः परिपूर्णे ।

विषयः । सदाचारप्रदर्श । प्राभातिकपञ्चस्रोकादिस्मरणविधिः । शौचस्थाननिरूपणं ।
विष्णुवादिन्यामविधिः । तत्र उपवीतस्य कर्त्तव्यनिधानमेकचन्द्रविषयमिति निर्णयः । तत्र मौनस्या-
वश्यकता चार्शौचविधिः । ज्ञानविषये इत्यस्योऽपि विष्णुवादिकमुत्तमेदितिकथनं । आरीरमल-
शौचविधिः । आचमनविधिः । सज्जोः पादप्रक्षालनस्यावश्यकता निरूपणं । आचमनीयसंस्तुतयः ।
आचमननिमित्तकथनं । अनुनिष्ठायनादौ इक्षिप्तकर्मस्यार्थसाधकता । इत्यभयनविधिः । तत्र
इत्यकाष्ठसंस्तुतयस्य आवश्यकता निरूपणं । प्रातरेव केशपसाधनं कर्त्तव्यमिति तद्विधिवर्णनं । कुम्भ-
निरूपणं तदुपपन्नकर्मणादिकथनं । प्रातःस्नानविधिकथनप्रसङ्गेन तत्कालादिविषयनं । अग्नि-
कादिभिः स्नानविधिकथनं । शिवायन्यनविधितत्त्वानादिकथनं । प्रातःसन्ध्याविधिः । तत्र प्राच्या-
मविधितत्त्वकथनिरूपणं । आयचीजपविधिः । प्रसङ्गात्प्राच्यामसंस्तुत्या निरूपणं । चर्शौचादि-
निमित्तसन्ध्यायन्यनविधितत्त्वानादिकथनं । अक्षयजपविधिः । मध्याह्नानविधिः । तिसृकविधिः । तस्य-
चतुष्पन्नानादिकथनं । ब्रह्मचर्यस्य आदिमाध्याह्नविधिः । तर्पणविधिकथनं । तत्पश्चात्प्रा-
तःविधिकथनं । तत्र संक्षेपेण विधिकथनं । वैश्वदेवविधिः । तत्र सोमसंस्तुत्यादिकथनं । आग्निकर-

[illegible]

Raghuvaṇśa-viveka *alias* **Vyākhyā-ṛihaspati**. A commentary on Kālidāsa's great epic, the Raghuvaṇśa. By Ṛihaspati Miśra.

मुकुन्दचरकहृद्भनकरोऽर्चयः ।
 चतुष्पदम् + + + + काव्यं
 ततोऽप्यर्थं चतुष्पदम् ।
 तदेव वाक्यं हि सुरासुर+
 + + + + + + + + + +
 द्भानिचरकहृदपदभङ्गो-
 द्भानिचरकहृदपदभङ्गो-
 साधनप्रतिपक्षमितिप्रतिपक्षो-
 मोनिव्य द्भानिचरकहृदपदभङ्गो-
 तत्कालमाभवदश्रीमद्भगवद्गीता-
 वाक्यं हि चतुष्पदम् ।
 वाक्यं हि चतुष्पदम् ।
 वाक्यं हि चतुष्पदम् ।
 वाक्यं हि चतुष्पदम् ।

नाभ्यामवाप्तवन्नुभेदमुज्जीवनात्
 शाकीयतादिभूतमौरवन्नुस्थितधीः ।
 यत्प्रोचिता प्रियतमा प्रतिकामवर्ति-
 मूर्तेषु निर्देतिरभुङ्क्षु निर्देतीति (?) ॥
 मन्मथैश्वर्यमस्यमिरा न दोषम्
 + + + धनः—मित्र + + सुमित्रम् ।
 विदुस्तुमास्तु विनयी प्रकयी मनेषु
 त्रीदशभिषादुचितप्रचरप्रतिष्ठः ।
 यो, च मतिरुच्यते + मन्मथाया-
 ————— रघुवंशविवेकमेकं
 तत्तत्पराककतिकीर्तिदुरागयाय
 ————— ।

End.

अन चक्षतः,—पूर्वावेद्येति । पूर्वं रचये धर्म इति । अस्मै च तद्व्याय ना-

हसधर्मं दातुमर्चनीत्यपेक्षमात्रः । मन्मथान्नाहर्ष ।

Colophon. इति मन्मथोपासनीयकविचक्रवर्तिराजधरा वार्य्यवीमदुहचक्षुमिमिश्रले

रघुवंशविवेके व्याख्यातव्यमौ मन्मथः सः ।

विषयः । शास्त्रिदासकृत रघुवंशस्य व्याख्यानम् ।

No. 2182 धर्मपुराणं । Suessance, country-made paper, 14 x 3 inches. Folia, 105. Lines, 6 on a page. Extent, 2,433 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Uliagrain, Post Bānāghāṭa, Zillā Nadiyā, Dinanātha Bhattachārya. Appearance, old. Verse. Correct.

Dharma-purāṇa. One of the Upapurāṇas. The codex is apparently incomplete. It contains 24 chapters, each called a *Sarga*, not *Adhyāya* as the subdivisions of the Purāṇas and the Upapurāṇas are usually designated. It professes to have been related by Vyāsa, in compliance with the request of the Rishis assembled at the Naimisha forest.

CONTENTS. Praise of Brāhmaṇas. Do. of Gāyatrī. The presiding divinity of the Gāyatrī. Gāyatrī five-headed. Mantras of Vāsudeva. Classification of Brāhmaṇas according to their merits. The worst of Brāhmaṇas not to be subjected to capital punishment. Stories relating to bad and good Brāhmaṇas. Praise of Garuḍa. General rules regarding punishment for Brāhmaṇas. Heinous crimes. Diseases resulting

from sins in former existences. Taking of the property of Bráhmaṇas prohibited. Fornication with Bráhmaṇis prohibited. Discussion regarding what constitutes killing of Bráhmaṇas. Professions for Bráhmaṇas for earning their livelihood, commerce and warfare. Giving of fodder and water to other's cattle. Praise of cows and Bráhmaṇas. Maturation of milk in cattle. Presiding divinities of the different members of the body of a cow. Merit of giving away cows of different colours. Rituals for the rite of Vṛishotsarga. Morning duties. Morning oblations to the manes. Presiding divinities of waters. The divinity of the kus'a grass. Praise of the Vilva tree. Worship of Ganes'a and other gods. Rules regarding good conduct (*áchára*). Impropriety of not bathing daily. Purification of things. Purity of meals, beds, vehicles, &c. Rules regarding salutation to females. Sin of association with prohibited women. Offence of touching chaff, &c. Salutation to uncles, &c. Sides facing which meals may be taken. Kali defined. Filial devotion. Offence of going out on pilgrimage without the permission of parents. Story of a chaste woman. Story of Tuládhára. Propriety of performing the Vṛishotsarga rite at the first s'ráddha for a parent. Charities on such an occasion. Special rules regarding the performance of the first s'ráddha at particular sacred places. Duties on the day next after that of the death of a parent. Proper time for performing the first anniversary s'rádda. Expiations for accidental omission of a s'ráddha. Story of seven fowlers. Story of Mándavya. Prohibition of adultery. Merits of the name of Govinda. Merit of hearing the Puráṇas recited. Duties of widows. Presentation of pitchers full of water for the remission of all sins. Rules for con cremation. Fit time for marriage of girls. Sin of selling daughters. Praise of truthfulness. Story of a S'údra. Story of a daughterless man. Story of Manobhavá. Story of five Bráhmaṇ boys. Merit of consecrating tanks for public use. Praise of As'vattha and other trees. Dedication of bridges. Rules regarding postures. Merit of burning pastiles in temples. Rules for erecting temples, &c., and planting trees, &c. Praise of the rosary made of Rudráksha seeds (*Elcocarpus ganitrus*). Merits of the emblic myrobalan tree. Story of a ghost. Merits of the tulsi plant, and of its blossoms. Praise of the river Ganges.

Beginning रचना वः प्रवरदानवयुदसिद्धाः

काशीयनामद्वयमात्रविहितः ।

चायूरधूर्वकदिरककपायकपाः
 अथपरमरुचिना हरिबाडदृष्टः ॥
 यथा परमदेवाय वैभुसविषयाकये ।
 सर्वतोद्योतकपाय रंधारायैवदेवने ।
 आरायं यत्कृत्वा परदेव यदीतनं ।
 ऐवीं परकलीयैव मदीयवमुदीरयेन् ॥
 श्रीवाच उवाच ।

End.

पूतामां परमः पूतोऽनुकपां परमोऽनुकः । इत्यादि ।
 इत्यथानिष्टं वा नापि वेदकान् पुनश्चात्मनः ।
 आकर्षीं ये अतः पुंसां मे अथा भिक्षुंराक्षसं ॥

Colophon.

इति श्रीचर्मपुराणे ब्रह्मावतारस्य अष्टादशः सर्गः ॥
 ब्राह्मे योगविभाषणमुनिमहाशक्त्याग्निने कर्माग्नि
 कीर्तं केऽवमर्षेणः अवतता श्रीरामदेवेन वै ।
 आकाशं किञ्च धामरादमन्दे वाकेष्वरकाक्षये
 पुंसां सर्वपुराणनाम सुकृदं दत्त्वा तु व्रतानकाः ॥
 पुराणं व्रततः कीर्तं श्रीचर्मस्य हि वामनी ।
 अवर्षमविष्ठीयोऽथ परम परमं तमेन् ॥ अष्टाव्याः ११९० ।
 (अथपु न छिपिकात् इति श्रेयं ।)

विवक्षः । आद्येन च चर्मणीयां चर्मादेन ब्राह्मणावतारकीर्तनं । आद्यनीमावतारकथनं ।
 अर्धविष्ठादेवतामिकथनं । आद्यपद्याः पञ्चमीर्धेयकादिकथनम् । वासुदेवमन्त्रादिब्रह्मणावतार-
 कीर्तनं । अन्त्यमन्त्रावतारावतारकथनाभि । अथमन्त्रादि ब्राह्मणकथनमिदं चर्मणीयं । पुनश्चा-
 वि पञ्चायुं वाचुपरितक उवाचानकीर्तनं । अथकृपावतारकथनं । वामावतारब्राह्मणविषयवि-
 शेका । ब्रह्मावतारकादिकथनं । दुरितक्षान्मुकयेव आरीरादिरोमविशेषमिकथनं । ब्रह्मकथरका-
 दिविशेषः । ब्राह्मकादिब्रह्ममन्त्रिकथनं । ब्रह्मवचनविचारः । ब्राह्मकथनं यमोपायमोपायकथनं । नय
 युद्धवादिनादिकथनिकथनं । परमोपम्यादिभ्यः अष्टादिदाममिदिकथनं । योऽब्राह्मणावतारः ।
 अत्रपुण्यादीनां अनेन वचनमन्त्रादिनादिविष्ठादेव हरिवायोऽवतारीतिकथनं । श्रीरुद्रमन्त्रेण अपि-
 ष्ठादेवनामकथनं । पुनश्चादिवर्षमेदेव श्रीदामकथनं । हनीकर्मविधिः । अथ ब्रह्मःकथ-
 निकथनं । आद्यमर्षेणादिविधिः । अष्टादेवतादिकथनं । कुरमिकथनमुत्थेन कुरादेवतादिमि-
 कथनं । विष्ठावतारकथनं । अनेनादिपुंसांविधानं । आचारविधिकथनं । आमाकथने शैव-
 कथनं । अथपुदिकथनं । जीमनमन्त्रादिव्यादिपुदिकथनं । जीमनमिवादेन विष्ठाकथनं ।
 निषिद्धकीर्तनं शैवकथनं । गुणादिभ्यो शैवकथनं । कर्मविष्ठावतारगुणादिब्रह्मणादे

शेषकथनं । भीष्मादौ दिक्मिकथनं । कश्चिमिकथनं । पिङ्गमिकथनं । विचोरनमुत्रवा तीर्थ-
 दिग्मने शेषकथनं । अथ पतिव्रतोपाख्यानकथनं । तुलसीदासोपाख्यानकथनम् । पिङ्गवादे द्रवोत्-
 कर्मेकमेवतामिदं । तत्र दामादिविधिकथनं । तीर्थविज्ञेये पिङ्गवादे विज्ञेयमिकथनं । मरु-
 तदिग्मकर्मेवकथनं । अपिङ्गोत्तरवादिवाचकात्मिकथनं । देवात् नावाकरणे प्राक्चितकथनं ।
 अथ सप्तवायोपाख्यानकथनं । नाचयोपाख्यानकीर्तनम् । परदारमनमिवेकथनं । मेभिन्मा-
 नमाहात्म्यकथनं । पुराणकथनमाहात्म्यकीर्तनं । विद्यवाचककथनं । सर्वपापक्षयाद्यन्मुच-
 दानविधिकथनं । सप्तमरुदविधिकथनं । विवाहयोग्यकथादिमिकथनं । कथाविज्ञवादे दोष-
 कथनं । सत्यश्रवणम् । अथ भूद्रोपाख्यानकथनं । अचयोपाख्यानकथनं । मनोभवाख्यानकथनं ।
 मन्मथपञ्चोपाख्यानकथनम् । अथ कामादिदानमाहात्म्यकीर्तनं । अचलहवादिमाहात्म्यकीर्तनं ।
 वेतुश्रुतकथनं । मेघप्रचारकथनं । भूपादिदानविधिः । देवद्वन्द्वमोहादिकथनं । हस्तरोपका-
 दिविधिः । वज्रासनाहात्म्यकीर्तनं । चापीमाहात्म्यम् । अथ प्रेतोपाख्यानकीर्तनं । तुलसीमाहात्म्य-
 कथनं । तुलसीमञ्जरीमाहात्म्यकथनमुक्तेन तुलसीयाः अवादिकथनं । महाभाहात्म्यकीर्तनम् ।

No. 2183. **कृत्यकल्पतरुः**, (नियतकामकृत्यकाण्डम् ।) Substance, country-
 made paper, 10 × 3 inches. Folia, 167. Lines, 9 on a page. Extent, 3,446
 ślokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1510. Place of deposit, Ulá-grám,
 Post Ránágháta, Zillá Nadiyá, Dinanátha Bhattáchárya. Appearance, decayed.
 Prose and verse. Incorrect.

Kṛitya-kalpataru. An elaborate digest on duty. By Lakshmi-
 dhara Bhaṭṭa. The codex contains only the chapter on Nityakálakṛitya.
 The subject is Achára in all its phases.

Beginning. येन प्रत्यक्षमयं शिष्यपक्षिं ज्ञानादितिः कर्मैभि-

चैभिः पञ्चमिरस्यपात्रकश्चिभिर्नीतः + + + + + ।

+ + + + + । कृत्यकल्पतरुः स ज्ञानीपदः

काण्डं नैवतकालिकं कल्पयति प्रीत्यै हृतीकं वताम् ।

इत्यानां चारुनं शेषविधिः सःमविधिर्नयः ।

तर्पणं वैश्वदेवादिपञ्चवक्त्रविधिकम् ।

भोजनं पक्षयोपेतं कृत्यं च भोजनोत्तरम् ।

+ + + + + । अथ नन्दनम् ।

तिथिस्तत्त्व काकारदीपदानविधिकम् ।

मोक्षपूषा ह्योत्तरः पुराणपञ्च विधिः ।

+ + + + + । त्वम् श्रुतुमिहा ।

सप्तदश्याय पर्वाणि काये भवतुहासिने ।

अथ नैषधसङ्गतायाम् । तत्र दशः ।

End. व शैवज्ञानयोगो राजन् पावणो वा नरः सदा ।

न तत्र परमेश्वर शब्देन प्राप्तिवोदिति च

प्रसङ्गान् प्रत्युपादयन्तं यथाभित्तिरुपस्थितः ।

योता योतुकमायक स ज्योराजयोपयेः ।

Colophon. इति महाभारतविषयसिद्धिप्रणीतकौषर्यरचिते कृतकल्पनरे। निबन्धका-
कृतवाचं समाप्तमिति ।

मन्त्रमयीप्रतिष्ठितमहापादोऽथैवाहिरामा ।

येषां कालिकपञ्चमेतद्विद्यानिवासाः ॥

दिक्पक्षदिग्बे मण्डिते श्रावे चैवक मन्त्रनाथे ।

परिपूरितं विविक्तं वीरविबन्धेन युतेन ।

प्रमाणः १५१० । मासः ० वैश्वः । शिवशक्तिनाथराजि ४९५० ।

विषयः । प्रातःकृत्यनिकषणं । इत्युवाचवादिविधिः । विष्णुदेव इत्युवाचनिकषणं । प्रातः-
कृत्यावादिविधिकषणं । स्वात्मकृत्यावादिनिकषणं । केन्द्रादिपञ्चमविधिः । देवकार्यकृत्यावादिनिक-
षणं । शिवाचार्यावादिविधिः । सन्ध्याविधिः । जपविधिः । तर्पणविधिः । वैष्णवेवादिविधिः । अग्नि-
विष्णुकार्याविधिः । भोजनविधिः । भोज्याभोजननिकषणं । वस्तुविंशतिविधप्रतिपेक्षविधेयम् । कुरादि-
कृत्यनिकषणपूर्वकं मन्त्रावधिप्रतिपेक्षविधेयम् । भोजनभोजननिकषणं । जपविधिः । तर्पण-
विधिः । रजसकृत्यावर्जनम् । पर्वकृत्यनिकषणं । तप संज्ञानिधिर्यम् । तपविधिर्यम्
सामान्यनिर्यम् । कृत्यनिकषणं । अथ विज्ञेयेष्वेवादिषु निधिर्येये कृत्यविज्ञेयनिकषणं । मातृक-
कृत्यावादिषु कार्मिकविज्ञेयकृत्यावादिषु । शैवदानावकृत्यावादिषु । शैवविज्ञेयविधिः । ह्येवमर्थवि-
धिः । ह्यपरीक्षाविधिः । पुराणवाङ्मयविधिः । तप शास्त्रिकरात्रिकदिनोक्तकृत्यावादि-
कषणम् । अथ कर्त्तव्यं विष्णुदेव विधिविज्ञेयम् कृत्यनिकषणम् ।

No. 2184. **জাতিস্বাধারাম :** Substance, country-made yellow paper, 17 x 5 inches. Folia, 218. Lines, 10 on a page. Extent, 7,900 śloka. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Ulá-grám, Post Rápághāṭa, Zillá Nadiyá, Dīnanátha Bhaṭṭāchārya. Appearance, new. Prose and verse. Correct.

Ahnikāśāharāja. A digest of the Smṛiti rules regarding every-day duty. By Rāmananda Vāchāpati, great-great-grandson of Pushkāra, of the family of Sarvānanda. It was compiled under the auspices of Rājā Kṛṣṇachandra Rāya, of Nadiyā, about the middle of the last century. The Rājā is named Mahārāja Rājendra.

Beginning. भक्ता पुण्यपतेन चातिमहता लीकृत्य भूमेकतां
नेतिभ्योतिरिक्तापतिषु चरित्येकाकृते राजने ।
जना पादपदीजराजमनयो नीलम्वचनोदयः
सम्यग् च समादिदेन विदुषीपत्यं दिवःकर्माणे ।

अपि च ।

कीर्त्या येन विकसितं विभूषणं काम्या जितचन्द्रना
मत्वा देवमयः सुखा च मयसा मूर्त्त्या मनःसम्पदाः ।
भूत्वा ज्ञा जमया दिव्याः सुकृतिनाः पुष्टैः प्रतापैर्यथा
दानैर्दौर्जन्यमौघदुःखमखिलं दह्मरिणावनितः ।
येनेह नाजपेयप्रभृतिमलजकैरग्निहोत्रैश्च जितं
भक्ता श्रीरामकृष्णैश्चरितरितनयानुर्जयः स्थापिताश्च ।
नेत्रे यस्याम्बिकन्या निवसति सततं भारती कन्ददेवे
चरैतत्रल्लक्ष्या करहरमहिषी निवसता सुन्दरीजे ।
योऽथ मौकुहिनेन्द्रोभरतभुवि महाराजराजेन्द्रनामा
वीरोधीरापयनचोदपकुलमिच्छकः श्रीमन्वीर्यनामा ।
आदेवाणाम् पुण्यैर्हितविधिपतयस्यसंघान् विद्योक्त
श्रीरामानन्दनामा रचयति वचिरं चाक्रिकाचारराजं ।
आचार्यं पुण्डराचोदः सर्वानन्दकुलोद्भवम् ।
तस्मा प्रपौत्रपौत्रेण श्रीरामेन्द्रसमासता ।
श्रीवाचस्पतिना यन्मोक्षिष्योदयसकता ।
निरुद्धतेऽप संक्षेपान् ग्रन्थोत्थानादिकं प्रमे ।
विष्णुपदोः नु सर्वेकस्य त्रैलोक्यं विज्ञेयतः ।

— — — — — दिवसवद्वेष चरकोदयपविप्रदोषानकाकृषरं । इत्यादि ।

End. भक्तिनाम्नरचारिणमभ्युपैरणप्रता ।
सम्पदाचरयं यतोदोषादोदय निन्दितः ॥

Colophon. इति श्रीनकाचाराजराजेन्द्रदेवकृताक्रिकाचारराजीवे जगन्नाथमनरं ।
समाप्तोऽथ ग्रन्थः ।

विषयः । ग्रन्थोत्थानविधिः । विष्णुपत्न्यामविधिः । श्रीवविधिः । पादप्रसादनविधिः । दान-
चापनविधिः । यताश्रीवमिरुपयं । कर्माङ्गकवारयविधिः । तप लीलां विज्ञेयकथनं । क्रियाश्री-
वगीतादिकथनं । कर्माङ्गक्रियाधन्यजनः । दत्तात्रेयारकादिविधिः । कर्माङ्गमिच्छकविधिः । अर्द्ध-
पुष्पादिकथनं । ब्रह्मपञ्चादिवारयविधिः । सत्यदापविज्ञेये निरुद्धविज्ञेयकथनं । कर्माङ्गदर्शनिरु-

No. 2185. गायत्र्युपनिषत् । Substance, foolscap paper, 7 × 8 inches. Folia, 8. Lines, 8 on a page. Extent, 36 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Ulá, Post Rānāghāṭa, Zillá Nadiyá, Bábu Annadáprasáda Mukhopádhya. Appearance, new. Prose. Correct.

Gáyatrí Upanishad. Praise of the Gáyatrí and on the divinities presiding on the different words and feet of that sacred hymn. The work professes to be a Upanishad, and bears no author's name.

Beginning. স্ব স্ব গায়ত্র্যুপনিষৎ । ॐ তৎ সৎ । ॐ ব্রহ্ম বেৎ নিষে প্রতিষ্ঠাশাসন-
শেষন । তদবস্তু যদি তন্মতে স্বধীয়েত তৎ সত্যপ্রতিষ্ঠা সখিতা গায়িত্র্যা ব্রাহ্মণ্য ইত্যাদি ।

End. স্ব ভোগী স্ব সর্বভোগী স্ব রব পরমব্রহ্ম । জ্ঞানভ্রাতোজবনি জ্ঞানভ্রাতোজবনি ।
ॐ ব্রাহ্মি: ব্রাহ্মি: ব্রাহ্মি: ।

Colophon. এনি গায়ত্র্যুপনিষৎ ।

विषयः । गायत्र्याः परीक्षेदेन पादमेदेन च देवताकथनपूर्वकं तत्तत्कादाकादादिकीर्तनं ।

No. 2186. गायत्रीहृदयम् । Substance, foolscap paper, 7 × 8 inches. Folia, 8. Lines, 7 on a page. Extent, 112 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Ulá, Post Rānāghāṭa, Zillá Nadiyá, Bábu Annadáprasáda Mukhopádhya; another copy at Benares, Bábu Hariśchandra. Appearance, new. Prose and verse. Correct.

Gáyatrí-hridaya. On the origin of the Gáyatrí hymn, the purport of that part of it which is called Vyáhrítí, the true meaning of the Gáyatrí, different modes of contemplating the Gáyatrí at the morning, noon and evening prayers, and the merits of the hymn. Anonymous. The work opens with the benedictory verse which occurs at the beginning and end of some of the authentic Upanishads, and apparently pretends to be a Upanishad.

Beginning. ॐ পরাক্রমে নমঃ । বিষ্ণুরৌদ্ । স্ব স্ব গায়ত্র্যুপনিষৎ স্ব স্ব ভোগী স্ব সর্বভোগী
স্ব রব পরমব্রহ্ম । জ্ঞানভ্রাতোজবনি জ্ঞানভ্রাতোজবনি । ॐ ব্রাহ্মি: ব্রাহ্মি: ব্রাহ্মি: ।
৐ ব্রাহ্মি: ব্রাহ্মি: ব্রাহ্মি: ।

End. ব্রহ্ম নিত্যমধীয়েত ব্রাহ্মণ: প্রবত: শ্রাব: ।

স্ব ভোগী: প্রমুখ্যেত ব্রহ্মলোকো ন সচীযতে ॥

৐ স্ব স্ব গায়ত্র্যুপনিষৎ স্ব স্ব ভোগী স্ব সর্বভোগী স্ব রব পরমব্রহ্ম ৐ ব্রাহ্মি: ।

Colophon. इति भाष्यीकृतं समाप्तं ।

विषयः । आचर्याः चत्वारिदशसु । आहूनीनां तान्त्रिक्यम् । आचर्यैक्यम् । शान्त-
व्यादी आचर्याः आमन्त्रित्वम् । आचरीनामाह्वयम् ।

No. 2187. **স্বাধীনতা**। Substance, foolscap paper, 7 x 3 inches. Folia, 4. Lines, 8 on a page. Extent, 30 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Ulá, Post Rānaghatā, Zillá Nadiyá, Bábu Annadáprasáda Mukhopádhya. Appearance, new. Prose. Correct.

Gáyatrí-vyākhyá. A commentary on the Gáyatrí hymn.
Anonymous.

Beginning. अब मावनीवाक्याः । ते चीनहि मावनि चीर्बुदिः नची खातं ववेति कुल-
निः सर्वः द्विजः नोःखातं पियोऽविग्रहनीः देवता अग्रवतः अग्रवित्तयोदशात् प्रेरकतु अग्रवहि-
पवत् प्राप्तं अग्रवित्तये । इत्यादि ।

End. દત્તજી માયબી અનુભવિત્વચરા સમ્પન્ન ।

Colophon. इति मातृसीमाख्या समाप्ता । ॐ नमः ।

विषयः। नावय्या वाक्यात् ।

No. 2188. **पुष्पकालम् ।** Substance, country-made yellow paper, 14 x 3½ inches. Folia, 12. Lines, 6 on a page. Extent, 186 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Uḷā, Post Rāpāghāṭa, Zillā Nadiyā, Bābu Annadāprasāda Mukhopādhyāya; another copy at Siuḍi, Zillā Virabhumā, Kuladānanda Mukhopādhyāya. Appearance, new. Prose and verse. Incorrect.

Phloohhila Tantra. An apocryphal or mediæval Tantra. The codex is incomplete. CONTENTS: I. Faith in spiritual guides. II. Praise of the goddess Kálíká. III. Praise of the mantra of Durgá. IV. Rules regarding the use of the mantra of Kṛishṇa. V. Mantras for removing infertility in women, and for the cure of certain female diseases. VI. Mantras for performing incantations for subjugating and dementing people. VII. Do. for apprehending thieves. VIII—IX. Do. (in the Bengali language) for neutralising poisons. X. Assumption by Kaulas of Vira and Pas'u characteristics during the

daytime. XI. Recitation of the mantra of Kālī for the fruition of particular desires. XII. Purification of ritual articles. XIII. Mantra of Durgā.

Beginning. कैलासशिखरासीनं देवदेवं वषध्वजं ।

भवामी रक्षसि प्रीत्या जगद् मधुरं वचः ॥

देववाच ।

भगवन् देवदेवेभ्य लोकानुपपकारक

कृत्स्नितं यमरा देव कालिकापामनसं ।

यन्नामामपि देवीनां साधनानि वदस्व मे ॥ इत्यादि ।

End.

तस्मा विद्वाः पश्चाद्यन्ते वर्षे सर्वसुखं वसेत् ।

इयं तिथिः कालिकायाः दुर्गायाः श्रीप्रदा मता ॥

Colophon. इति पिप्पिसातन्त्रे चतुर्दशः पटलः ।

विषयः । प्रथमे नृदमन्त्रनिरूपणं । १ये,—कालिकामाहात्म्यकीर्तनं । १ये,—दुर्गामन्त्रमाहात्म्यकथनं । ४थे,—लक्ष्मणनादिविधिकथनं । ४मे,—वन्द्यनादिनामनयनादिकथनं । ६ठे,—वशीकरणोपादनविधिकथनं । ७मे,—चौरधारणविधिकथनं । ८मे,—८मे,—वह्मभावया विवनामनादिमन्त्रकथनं । १०मे,—दिव्यरीत्यप्रभावकथनं । ११ठे,—सभीष्टविशेषे कालीमन्त्रप्रपविधिकथनं । १२ ठे,—मित्यपूजाविधिकथनं । १२ठे,—भूतशुद्धिविधिकथनं । १४ठे,—दुर्गावलिनिरूपणं ।

No. 2189. षट्कारतिलकटीका । Substance, country-made yellow paper, 13 x 4 inches, Folia, 14. Lines, 6 on a page. Extent, 216 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Ulá, Post Rāupāghāṭa, Zillá Nadiyá, Bábu Annadáprasáda Mukhopādhyáya. Appearance, new. Prose. Incorrect.

Śrīṅgāra-tilaka-ṭīkā. A commentary on an erotic work called *Śrīṅgāra-tilaka*, and commonly attributed to Kálidása. By Kaviśāchandra, or Chandra, the great poet.

Beginning. चन्द्रिकापरिचरजः परमाशेरनप्रदात ।

नमस्तत्त्वज्ञानतिमिरं तं वन्द्ये नृदमन्त्रं ॥

श्रीकालिदासेन कवीन्द्रहस्तप्रियोऽवतंसेन कृतेश्चमीषु ।

श्लोकेषु मैत्रककुलप्रसूतकनोति टीकां कविराजचन्द्रः ॥

सर्वत्र षट्काररसस्य पञ्च पञ्चानि शान्तस्य तु वेति कथितम् ।

प्रत्यक्षभूतं सुतरां यथास्मिन् देवे विविधं परमं पुमांसं ॥

— — — — — एवं साविदायनवाक्यानि प्रसारयन्निरीक्षितं वाङ्मयकावि-
करसम्पादितमङ्गलानि च । कारयन्वाचनवान् — — — — — कान्तावाः प्राप्ता-
कारयन्मन्त्रान् वरिहारकविप्रति, — वाङ्मयैः वेति — इत्यादि ।

End. **झरूँ** प्राधान्यनकाश-दत्तयेन **झरूँ**ः प्रधानधृतः, तथा निवृत्तनिव निवृत्त-
नकाशकारकप्रतिनिधिः । **झरूँ** प्राधान्यधने प्रोत्साहः ।

Colophon. एति स्रुताएतिहस्यतीका समाप्ता ।

विषयः । क. सिद्धावकाशप्रकारविशेषाविधानस्यकारणानि विवेचयितुं ।

No. 2190. **सम्यक्बोद्धी ।** Substance, country-made yellow paper, 17 x 3 inches. Folia, 123. Lines, 7 on a page. Extent, 4,412 ślokaś. Character, Bengali. Date, Sk. 1729. Place of deposit, Ulá, Post Rápañgháṭa, Zillá Nadiyá, Dinanátha Bhaṭṭáchárya. Appearance, fresh. Prose and verse. Correct.

Tantra-kaumudī A Tantric digest. Anonymous.

CONTENTS: Religion defined. Kálíká, the highest divinity. Twenty-seven Mahávidyás. The six Ámnáyas, their origin and classification. Circumstances which lead to the assumption of the forms of Kálíká, Ugratárá, Nilasarasvatí, &c. Praise of Vidyá. Creation of the universe. Origin of Brahmá, Vishnu and Rudra from the union of Śiva and Śakti. Origin of the alphabet of 50 letters and of the names of Mádhava, Govinda, &c., from the body of the Deví. Origin of the earth and other regions. Do. of virtue and vice. Do. of vegetables and animals. Phantasmal character of the creation. Sexual genesis. Anatomy of animals. Character of the bodies assumed after death. Múládhára and other Sákta diagrams. Initiation into religion. Spiritual guides defined. The Siddhavidyás defined. Duties of Śúdras. Philosophy of Jñána Yoga. Do. of Dhyánayoga. Rules for counting rosaries. Do. for reciting the *Ajapí* mantra. Ritual for the worship of Śiva. Do. do. of Śyámá. External worship. Internal worship. Purification of the month. Kulluka, &c., defined. Religious bridges defined. Charms and amulets. The fivefold purifications. Mantra of Chauragapés'a. Rules for Puruṣ'charaṇa. Duties of Śúdras. Incantations for bringing on rain. Rules for performing a mystic rite with an owl.

Beginning. चिह्नादीं चिह्नमानीनां चिह्ना विपरिवर्तिष्ये ।

प्रत्यक्षः। मन्त्रादीनि विद्यते मन्त्रयोगिनी ॥

नन्नाका सादसदस्य सारास्यारं परास्यारं ।

जावाभावविनिर्मुक्ता मुच्यन्तीता विदुष्यते ।

वित्तव्यवसाय,—

नक्षत्रविशेषादीनां भवोक्त्या निरीक्षणा ।

पूजः प्रसूयते चान्ते वा मित्वा परिकीर्तिता । इत्यादि ।

End.

समुद्रपरवाश्रिभां बृहत्तिष्ठकमाचरेत् ।

मधुना भोजनारिक मधुना कविनासरे ।

सर्वसिद्धिर्भवताम्यद् दत्तं वचनं यथा ॥

Colophon. इति भारतवर्षायां जगत्कौमुद्यां चरितौटीकवादे चतुर्विध प्रवेगः । समाप्तः
कार्यं यन्मा । प्रकाशकः, १९१८ ।

[illegible]

No. 2191. নারীকণ্ঠীনা (উত্তরার)। Substance, country-made paper, 16 × 5 inches. Folia, 151. Lines, 5 on a page. Extent, 2,344 flokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, U1á, Post Ránpágháta, Zillá Nadiyá, Bábu Annadáprasáda Mukhopádhya. Appearance, old. Prose. Correct.

Kāśīkhaṇḍa-tīkā. A commentary on the Kāśīkhaṇḍa section of the Skanda Purāṇa. By Chaitanya *alias* Rāmānanda, disciple of Rāmendraṇa.

Beginning राम नामि परमात्मदुखप्रकाशं

विश्वका रक्षणमया। सुममहर्षेण ।

संस्कृतभाषायां दशमस्कन्धे

जीवानकीसमपक्षादितयादपक्षः ।

समस्तपात्ररहितं वायुं निक्षीप्यैव भवार्थं ।

सदयं तं त्रयं यन्मे श्रीरामेन्दुवमाभिधे ।

अथरुद्रोदधिः सर्वदेवकारकवस्तुतः ।

अथ तात् सचिदानन्दसदाशिवस्त्वती यदः ।

सदृशद्वयेत्यादित्या विमलवक्त्राधनादित्यात् ।

बन्धोऽथ पश्यन्कामादेकपक्षाजनमेऽध्याये ॥

अतीत्येवापि कञ्चोः काश्चिद्व्यापारं नूनं विवक्षायां दास्यं चक्रेत्यर्थं सन्धानः इत्यसि वाच्यंती-
त्यादिना । पुनश्चाप्यदास्यं प्राप्तवतीति वस्तुं तदनुष्ठानमूय तदाप्यासुं प्रतिजानाति । अस्मिन्ना
नं दास्यं न । इत्यादि ।

End.

वेदान्तो मत्त्ववत्वात्मा एव "ममत्वे" भाग्यवैवाच्य जीवो-

आधे काणाद्वयसंज्ञे च महत्तरो "नौतमीयावपादः" ।

संख्येदे। ऐवमन्त्यायाम् इव च तथा बाहुकिर्णोत्तमाजे

प्राक्काण्डे महत्तुल्यः स ज्ञवति परमः श्रीगुरेन्द्रोद्भवर्णः ।

वेदान्तोऽथ पराचकारतविधौ श्रीसत्यवत्यात्मजः।

सांख्यिकपिस्तः कथाह इव योगैरेषिके गीतमः ।

म्याये चोमनये पतहाहिरयो चन्द्रप्रभायकणे।-

महाभारतम् श्रीमद्भगवद्गीतासहितम् ।

सकोशा स सकोशा स हे डीके दि.लिने मया ।

यस्य वस्त्राभिरावृतः स्यात्सः तेन परिमृश्यातां ।

वासीत्या। यत्पयं भूषकमहिर्मायो मङ्गलप्रियो।

++++ महाशरणा नमः शिवाय नमः ।

मन्मथीं खटरे ततः समभवत् श्रीरामनामा सुत-

संनयेयं विदित्ता विदित्ता विदुषां डीका वचैवीप्यता ।

इति श्रीकामाक्षीकण्ठटीकायाः अमृतमंजः ।

Colophon. इति श्रीनन्दरत्नचम्परीनामका वाङ्मयीनकृतमनुश्रवणद्वयसंगीतगोविन्द-
राजसंस्कृतसंगीतशास्त्रे

निर्धेय सैन्यापरपथ्याः सैव रामानन्देन जना कामीकपटीका समाना ।

विषयः । साम्प्रदायिकताहीनतया एकवृत्तान्तनाम्नायाद्वारा परिशेषपूर्णं व्याख्या ।

No. 2192. तत्त्वोपनिषत् । Substance, foolscap paper, 9 × 3 inches. Folia, 2. Lines, 6 on a page. Extent, 23 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Uṭā, Post Rānāghāṭa, Zillā Nadiyā, Bābu Annadāprasāda Mukhopādhyāya. Appearance, new. Prose and verse. Correct.

Tattvopanishad. A dissertation on the great Vedāntic dogma of *Tattvamasi*, "thou art that." Anonymous. The work professes to be a Upanishad.

Beginning. अथ तत्त्वोपनिषत् । अथ महावाक्यप्रकरणं आख्यायामः । तत्त्वमसीति शेषोऽथेति महावाक्यं ।—इत्यादि ।

End. अथ यत्कमलमये सूर्यं विज्वा ननखं
यत्कमलपुष्पवीजं छद्मिंश्चारहेतुं ।
अथ तत्त्वोपनिषद् वदपद्यामनखं
भुजगवत्पुष्पहारं भस्त्रदिग्दाहमीशं ॥

ॐ तत् सत्, ॐ तत् सत्, ॐ तत् सत् । ॐ शान्तिः ॐ शान्तिः ॐ शान्तिः ।

विषयः । तत्त्वमस्यादिसंज्ञा-व्याख्यानकारणं । तत्र अध्यात्मिकपुरुषस्य लक्षणावयवश्च ।

No. 2193. कौलिकोपनिषत् । Substance, foolscap paper, 9 × 3 inches. Folium, 1. Lines, 7 on a page. Extent, 12 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Uṭā, Post Rānāghāṭa, Zillā Nadiyā, Bābu Annadāprasāda Mukhopādhyāya. Appearance, new. Prose. Correct.

Kaulikopanishad A manual on the duties of Kaulas. A Tantric digest, but professing to be a Upanishad.

Beginning. अथ कौलिकोपनिषत् । अथावोधर्माजिज्ञासाः ज्ञानं बुद्धिश्च ज्ञानं कोसलकारणं तेनैव सर्वज्ञतावुद्धिः—इत्यादि ।

End. प्रातस्त्याग्य देशिकः आज्ञाविहिर्भवति भैरवाज्ञा परमेश्वरी यमाचारविही-
नोऽपि इति पूर्वा कुर्वन्ति यदि ओठा मन्यन्ते "द्विको" मन्त्रे वने । ॐ तत् सत् ।

Colophon. इति कौलिकोपनिषत् समाप्ता ।

विषयः । संक्षेपेण कौलिकानामाचारकथनं ।

No. 2194. **জাতিজ্যোতিষিক**। Substance, foolscap paper, 9 × 3 inches. Folia, 4. Lines, 7 on a page. Extent, 61 slokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Ula, Post Ranaghat, Zilla Nadiya, Babu Annadiprasada Mukhopadhyaya. Appearance, new. Press. Correct.

Kálikopanishad. A dissertation on the mantras of Káliká, the mode of meditating on that goddess, and her praises. This also professes to be a Upanishad.

Beginning. अब कहिकोयनिबन्। अब वेनां प्रसूराभे प्रसूकरविधिं आशोनि दुग्धां
पित्रां यज्ञां दुग्धां—इत्यादि ।

End. मातृप्रकारेण विद्विर्भवति इह वै काशिकान्तोऽयं तारिणि ताराधनोऽयं
विषदाधनोऽयं सर्वस्य दुःखान्तोऽयं तयोः स शिवा । ॐ नमः सन् ॐ नमः सन् । ॐ नमः सन् ।
ॐ आकिरोम । ॐ आकिरोम । ॐ आनिमः ।

Colophon. इत्याद्यन्ते वेदे नौभाग्यकार्ये काष्ठिकोपनिषद् समाप्ता ।

विषयः । काविकः वाः मन्त्रध्यानमाहात्म्यादिकवचनं ।

No. 2195. पटीचापद्रुतिः। Substance, agallochum bark, 14 x 4 inches. Folia, 40. Lines, 6 on a page. Extent, 716 shlokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Ulá, Post Rānaghāṭa, Zillá Nadiyá, Bábu Annadápraxáda Mukhopádhyáya. Appearance, fresh. Prose and verso. Correct.

Parikshápadhhati. A digest of rules regarding various kinds of ordeals. By Vásudeva. The ordeals are what have been fully described in Menaughten's Hindu Law.

Beginning. निवृत्तपदस्य। संशुद्धस्य। विहित। वराः ।

विद्यार्थं चक्रं ब्रह्मणः परीक्षादिदिवसने ॥

प्रसारं नामप्रोक्तं क्लृप्तादिष्वं परः ।

इदानीं द्वितीयं प्राञ्च तुरीयं + + च स्रुतिः ।

तुकाग्र।प्राविर्ष कोषोदितानीच विद्युदये । इत्यादि ।

End.

एवं द्वावशब्दोक्तः । एव एतेन प्रकारेण चर्चमादिकार्यमिति वरी-

कायदलिः ।

Colophon इन्द्रः प्राम् जिह्वं सत्यं प्रवक्ष्येति विचार्यते ॥

श्रीः सासुदेवर्थाय वरदीयाय नमः ॥

विषयः । चोर्थादिय मन्त्राभिधेयेषु कौटिलिकप्रमाणेन वाच्यः चान्वयकारणे ईश्वरः वनोद्गात्र
मुखाग्रादिपरीक्षा कर्त्तव्येति निरूपयामाकर्त्तव्यं प्रयोजकत्वम् । तत्र—आद्यपरीक्षाविधिः परी-
क्षाविधेयकर्त्तव्यताकत्वम् । मुखापरीक्षाविधिः । एतत्प्रयोगः । एवं वरत्तु श्रेयं । अग्निपरीक्षाविधि-
कत्वम् । उदकापरीक्षाविधिः । विषपरीक्षाविधिः । क्षौद्रपरीक्षाविधिः । तथ्युत्परीक्षाविधिः ।
मग्नमापकविधिः । पर्वोद्यर्कादिविधिः । दण्डविधिकत्वम् । वस्त्रादियस्त्रिमासकत्वम् ।

No. 2198. **সারোপনিষৎ।** Substance, foolscap paper, 9 x 3 inches. Folia, 8. Lines, 7 on a page. Extent, 45 śloka. Character Bengali. Date, ? Place of deposit, U14, Post Rānāghāṭa, Zillā Nadiyā. Bābu Annadāprasāda Mukhopādhyāya. Appearance, new. Prose. Incorrect.

Táropanishad. A treatise on the worship of the goddess Tárá, giving the mantras, explaining their meanings, and supplying details. The work professes to be a Upanishad, and supplies no author's name.

Beginning. अथ तारोपनिषत् । अथ हेनां ब्रह्मरन्ध्रे ब्रह्मसकपिणीं तारिणीं प्राप्नोति । तारयतीति तारा तारा सार्यपसावरकया ब्रह्मविष्णुब्रह्मरसदाश्रयविन्दुमेकनकया विद्या— इत्यादि ।

End. सकलादिदिव्यानां देवताज्ञानप्रकाशमानं कास्तिकाविद्यमानि कस्याजि
 कुर्यात् । ॐ नमः ५१ । ॐ शान्तिः, ॐ शान्तिः, ॐ शान्तिः ।

Colophon. इति मध्यमविद्या तारोपनिषत् ।

विषयः । ताराणां मन्त्रांश्च विधिपूजाप्रकारादिकथनम् ।

No. 2197. चैतुराणिवत् । Substance, foolscap paper, 9 x 3 inches. Folia, 2. Lines, 6 on a page. Extent, 33 Slokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Uli, Post Rānāghāṭa, 2 1/2 mi Nadiya, Rābā Anuadāprasāda Mukhopādhyāya. Appearance, new. Prose. Correct.

Traipuropanishad. A treatise on the worship of the goddess Tripurá. This work also professes to be a Upanishad, and to belong to the Saubhigya Kānda of the Atharva Veda.

Beginning. ॐ नमःसिपुरायै । ॐ तिष्ठ परकिपया विश्ववर्षणी यथाकथा चक्षराः
चक्रिष्टाः चक्रिष्टानि नाम परा परानी महतरा महीना देवभावा—इत्यादि ।

End. एषः श्रीमद्भगवान् परमेश्वरः नाम एव भगवन्महेश्वरः त्रिभिः । ॐ ।

Colophon. एतद्यन्त्रे वेदे वैभाष्येन चैषुदीक्षितेन समाप्तम् । ॐ नमः सन् ।
ॐ शान्तिः ।

विषयः । विप्रासुन्दर्यां मन्त्रेऽक्षरपूजादिकथनम् ।

No. 2198. **স্বদেশী-পত্রিকা** | Substance, country-made paper, 15 x 6 inches. Folia, 55. Lines, 9 on a page. Extent, 1,330 slokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Ula, Post Rāpāgha, Zillā, Nadiyā. Bābu Annadāprasāda Mukhopādhyāya. Appearance, new. Generally correct.

Kapila-sūtra-bhāṣya. A commentary on the Sāṅkhya aphorisms of Kapila. By Sāṅkhyachārya. According to the commentator, a Brāhman of the name of Āsuri, oppressed by threefold pain, sought the help of Kapila, and obtained the work which includes only 22 aphorisms in one chapter. This story would make the text to be the archetype of the current Sāṅkhya Sūtra which includes 524 aphorisms divided into six chapters. Other commentators are of the same opinion, and Colebrooke, adverting to one, says, "If the authority of the scholiast of Kapila may be trusted, the *Tattvasaṁhita* is the proper text of the *Sāṅkhya*; and its doctrine is more fully, but separately set forth, by the two ampler treatises," the *Sāṅkhyasūtra* and the *Yoga-sūtra*. (Essays, p. 241. Mr. Hall, however, denies to this, and takes the *Tattvasaṁhita* to be an abridgement of the larger work, (*Contributions*, p. 2). The *Tattvasaṁhita* is the same with the Kapila-sūtra under notice. Mr. Hall noted two commentaries, but, they are different from our text.

Beginning. यथाभूतिनाम कश्चिद्वाचककिञ्चिन्नेन दुःखेनाभिभूयमानकल्पात्तन्
मन्त्राणां भवत्तु ज्ञानं देव मुच्यते सर्वदाश्रितं तच्च प्रभुत कश्चित् यत्नमपेक्षायां विभक्तिं ज्ञा-
यमानं यथावेति ५ यत्नमवश्यं यत्नविषयसमभवनकालमप्युच्यते इत्यत्र तदपवादकं तद-
पवादकमन्त्रजज्ञानं यथावेति भवत्तु ज्ञानं प्रिययोग्यतां विनियोगेन मन्त्रान्तरमात्राणां विवेकं
ज्ञानं तन्मन्त्रेकापाय अन्तर्गतं तद्वाचक्यामि तन्वादिभवेत्तत्तु यत्नं—यत्नो प्रकृतमिति ।
यत्नो मन्त्रकालाद्दृष्टोपगमां ज्ञानं यत्नदुःखमाश्रितविकल्पात्यन्तियत्नं सर्वविचारिणां -
इत्यादि ।

End. जिज्ञासुः प्रियायादुरथे आनाथनरेभ्यःपि हत्यनः आदित्यमनियोगः
 कन इति । इति पाञ्चभाष्ये चतुर्थे पादः ।

Colophon. इति श्रीकाशीवाचस्पत्ययनविरचितसूत्रभाष्ये प्रथमाध्यायः । समाप्तोद्दे कश्चन
विरचयति ।

विषयः । नञसमावायाकवापिकृषाञ्जस्य वाक्यार्थः ।

No. 2199. गुप्तवती । Substance, foolscap paper, 16 × 3½ inches. Folia, 145. Lines, 7 on a page. Extent, 3,055 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Uṭā, Post Rānāghāṭa, Zillā Nadiyā, Babu Annadāprasāda Mukhopādhyāya. Appearance, new. Prose. Incorrect.

Guptavati. A commentary on the Chaṇḍī section of the Mārkaṇḍeya Purāṇa. By Bhāskararāya Bhārati Dīkṣita, son of Gambhīrarāya Bhārati Dīkṣita. There are a number of mantras, charms, amulets, &c. appended to the work.

Beginning. नीरामं प्रति पुष्कराभिषमवायको वेदयवाक्कात्रावसरे विप्रिय कविर्न
नीमिषुधर्मादे । दुर्गां जेजुमपुत्रायामि सुदुवामित्यु + तं अकुराचार्यमिषयमुदयेन सविनं
वन्दे अकुरां अरं ॥

विधिविष्णुप्रसन्नमरोदयस्थितिनामोऽपि विदोऽप्यनीचरः ।

अनन्त + + + वलयं क्रमः चरममहानकपण्यभञ्जिका ।

कवचांगले च कीलकनाहो मध्ये चयोदमाध्यायी ।

बन्ने प्राधानिकवैज्ञानिके मूर्तिर्बन्ने रचयिता ॥

इति मार्कण्डेयपुराणध्यायेष्टमविंशतौः प्रश्नाः ।

अथान् प्रकटीकृतते भास्वरराधोऽग्निचित् कतिचित् ॥

End.

तेज इति । १८ । १० । ११ । १२ । एतन्मयस्यापि अध्ययनं विद्यते

वाक्यामिति । अवहितः अर्थवधानसहित इति सर्वं शिवं ।

इति भूतवत्यां मूर्तिरक्षसायास्या नाम वेदमोऽध्यायः । १६

Colophon. इति श्रीमत्सद्वाक्यप्रमाणपारावारपारीकचुरीकसंस्कृतनखतन्त्रश्रीभद्रजी-
ररायभारतीदीक्षिताम्रभाष्यररायभारतीदीक्षितविरचिता मुद्रणतीर्थमाख्या सप्तमोऽध्यायः
समाप्तः ।

विषयः । कवचाग्रंकाकीककवाद्यानपरःसरं सन्नसतीतिप्रथितस्य देवीमाहात्म्यस्य आ-
ख्यानमनो च मूर्तिरचकाररक्षार्थकीर्तनं ।

No. 2200. वेदान्तचिन्तामणिः । Substance, aguru-bark, paper, 18 x 4 inches. Folia, 183. Lines, 10 on a page. Extent, 7,200 ślokas. Character,

Bengali. Date ? Place of deposit, Uliá, Post Rárágháta, Zillá Nadiyá, Bábu Annadáprasáda Mukhopádhya. Appearance, new. Prose. Generally correct.

Vedánta-chintámani. A dissertation on the Vedánta doctrine as expounded by Sañkara Áchárya and refutation of adverse comments thereon. The work is written in the form of a comment on the first four aphorisms of the Vedánta-sútra. By S'uddha Bhikshu, disciple of Vis'ves'vara. Hall's Contributions, p. 97.

Beginning. ॐ नमः श्रीगौरीशक्तिरोमकवे रघुनाथाय :

श्रीरामविश्वेश्वरपादपदं संसारकलापहरं पदम् ॥

भाषादिगणं सुविचार्यं शुद्धोद्देशात्तत्त्विकान्वितमनोति ॥

नमस्तस्मै विचाराय प्रज्ञानमन्त्रसा + वि ।

अनन्ताय + वे वेदा विधिना विष्णुरीक्षताः ॥

अथ कश्चिदधीनवाङ्मनः एव अस्मि अस्माकं वा ज्ञानार्थानुष्ठितमित्यादिप्रमाणं
श्रुतस्यः साधनचतुष्टयान् मोक्षोपायं वेदेऽपि एव ददमापानतो ज्ञानानि आत्मनश्च कामाय
सर्वं विधं भवतीत्यादिप्रमाणेन सर्वेषां विधयोः सर्वतो विरक्तोऽधिकारी आत्मनि स्वतरे ददं भुते
विज्ञाते ददं सर्वं निश्चिन्तयितुं प्रकृतं तावदेव स्वतरेन नित्यपञ्चारादात्मज्ञानं मोक्षोपायः
ज्ञानस्य च विशेषमादत्ता वा चरे इहैव इत्यादिज्ञानं अमुद्यतवेतुः पान्त्योऽनन्तलोमिदिध्या-
सितस्य इत्यनेन समननिदिध्यासनाभां प्रत्येककार्यज्ञाभां अथकमहि विधीयत इति । इत्यादि ।

End.

भाषादीकाविवरणनृपकाशार्थं नृपः ।

वेदात्तविज्ञाना + + + ज्ञानसाधने विद्युद्वये ॥

अनेन सर्वं चतुष्टयं सुखीयमानितः ।

वेदात्तविज्ञानविज्ञाना श्रीयान् श्रीरघुनाथः ॥

अथ ज्ञानादिभिर्दिष्टैर्वेदाका + तमिदितः ।

नं दम् श्रीरघुनाथकावर्धं नृपकविः ॥

इति श्रीरघुनाथकविः अकाशार्थमोक्षोपायविश्वेश्वरमननपूज्यपादः दण्डवत्प्रणम्य श्रीरघुनाथपुत्र-
श्रीवेदात्तविज्ञानादिः प्रणमः ।

विषयः । ज्ञानरत्नमयस्य विषयमननपूज्यपादं प्रणम्य विज्ञानाभापनपूज्यपादी-
चतुष्टयपीयासाय ।

No. 2201. प्रतिलिखनम् । Substance, country-made yellow paper, 14 x 6 inches. Folia, 18. Lines, 8 on a page. Extent, 300 ślokas. Character,

Bengali. Date, ? Place of deposit, U14, Post Rānāghāṭa, Zillā Nadiyā, Bābu Annadāprasāda Mukhopādhyāya. Appearance, new. Verso. Correct.

S'aktitantra. A Tantra of the S'ākta class, treating of the adoration of S'akti in various forms. The codex is incomplete, containing only five chapters.

Beginning. कैलासशिखरे रश्मे निकुञ्जकुटुम्बस्थिते ।

रत्नसिंहासने देवी मुद्रिता शिवसन्निधौ ।

मातास्वकया रम्या कथतुल्यौ परस्परं ।

देवी पश्य मे माय प्रसाद्य केन वा कृतं ।

केन वा पाक्यते सम्यक् केन वा श्रियते च तत् ।

किं वा तद्वक्तव्यं कथं किं कथं किञ्च साधनं ।

तन्मर्थं ज्ञातुमिच्छामि ह्यपवा नह ब्रह्मर । इत्यादि ।

End. चतुरश्रे भवेज्जगति लोकपालान् समर्चयेत् ।

महर्षिभ्यै नमः प्राणान् पूजयेद्भाग्यहेतवे ।

ततोऽपवायति कस्या पूर्ववच्च समाचरेत् ।

Colophon. इति शक्तितन्त्रे पञ्चमः पटलः ।

विषयः । १मे पटले,—महाकाक्येन जगदुत्पत्तिकथनं । परापञ्चमीमन्त्रमात्रिकरीशक्ति-
निरूपणं । दुर्गादिमानमात्राभ्यकीर्तनं । विमल्लोऽन्नमानकीर्तनं ।

२वे पटले,—विमल्लोभेदकथनमुक्तेन दुर्गामन्त्रनिरूपणं । ब्रह्मव्यासादिकथनं । पुराणरत्न-
विधिकथनं । पूजात्रयादिकथनं । बलिदानयोग्यपद्मपञ्चादिकथनं । ध्यानद्वयादिकथनं ।
जपशक्तिपूजादिविधिः । भुवनेश्वर्यादिरत्निकथनम् ।

३वे पटले,—भुवनेश्वरीमन्त्रध्यानादिकथनं । विदुडामन्त्रध्यानादिकथनं । शूलिनीमन्त्रधा-
नादिकथनं । वज्रप्रकारिणीमन्त्रध्यानादिकथनं । नित्यामन्त्रध्यानादिकथनं । महिषमर्दिनीमन्त्र-
ध्यानादिकथनं । शक्तिमायामीमन्त्रध्यानादिकथनम् ।

४थे पटले,—विपुलामन्त्रध्यानादिकथनं । तप्त पुराणरत्नविधिकथनं । विपुलामन्त्रध्यानादिक-
थनं । इत्यस्तुतिपञ्चादेः प्रायश्चित्तादिविधानं । श्रीसमदर्शनादिकथनीर्तनं । विपुल-
विधानकथनम् ।

५मे पटले,—पञ्चमीशक्तिमन्त्रादिकथनं । सारामन्त्रोदात्तध्यानादिकथनं । विमल्लोऽन्नमानध्या-
नादिकथनं । पूजापत्नीमन्त्रध्यानादिकथनं । उवाचनादिविधिकथनं । विमल्लोऽन्नमानध्यानादि-
कथनं । श्रीरामन्त्रोदात्तध्यानादिकथनम् ।

No. 2202. **तन्त्रदीपिका ।** Substance, country-made paper, 18 x 8½ inches. Folia, 255. Lines, 9 on a page. Extent, 11,715 slokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Uṛá, Post Ránpágháta, Zillá Nadiyá, Bábu Annadáprasáda Mukhopádhya. Appearance, old. Prose and verse. Correct

Tantra-dípiká. A digest of the various forms of worship of Śákta divinities inculcated in Tantras. By Gopála Bhaṭṭa.

Beginning. नित्यां प्रथमं चिद्रूपां नित्यानन्दं निर्मुक्तं ।

उत्कृष्टं परमं तन्त्रं नृपं तन्त्रमयं तथा ।

विष्णोस्त्वामन्महाकाशं विविधान् सकृदात्मभिः ।

कृतिस्तुतिविरोधानि ज्ञानका कारवामि च ।

आत्मसयामीश्वरोऽप्येव हरिमात्मकं हनुमा ।

बीजोपाखेन विज्ञेन ह्येत्यं तन्त्रदीपिका ।

दीक्षादिसंख्येन चैव तन्त्रयन्त्रादिनिर्णयं ।

तन्त्रोक्तिन् सन्त्रयन्त्राणि विदुषां प्रीतिहेतवे ।

अथ का दीक्षा दिवसवेद्योदवदुदिरित्तथाव ज्ञान—इत्यादि ।

End. अष्टाचरी महाविद्या सर्वकामसकलदा ।

अज्ञाः पूजादिषु सर्वे पूर्णवत् समाचरेन् ।

Colephon. एति कात्यायनीकण्यः ।

विषयः । दीक्षासकलचयनं । दीक्षायाः आचम्यकृतान्निकर्यं । सद्गुरुसकलकादिकचयनं । त्रिचक्रचयनकुम्भिकचयनं । महाविद्यादिकचयनचयनं । विद्वन्मन्त्रादिसंख्येन निर्णयः । दीक्षाकाशा-
दिनिकर्यं । अथ सन्त्रयन्त्रादिसंख्येन । दीक्षा-महादीक्षा-उपदीक्षेन निर्णयः । महावतमी-
दीक्षाविधिः । सर्वकामादयमित्युपजाविधिः । आक्षिप्तकृत्यनिकर्यं । तत्र तन्त्रोक्तविधानेन ज्ञान-
ज्ञानज्ञानसर्वकामादीनां विद्वद्देवविधानकीर्तनः । पूजाविधौ च ज्ञाननियमनचयनं । विज्ञेयं ज्ञान-
प्रद्विनिकर्यं । प्राक्काशनिकर्यसकलं । ज्ञानान्वयेष्विष्टान्निकर्यमित्युपजाविधिः । पूजाधिकर्यनिकर्यं ।
नैमित्तिककात्यायनीकण्यनिकर्यं । परमदेविनां नैमित्तिकपूजाविधिनिकर्यं । अथादिविधिनिकर्यं ।
अन्नपूजाविधिः । महाविष्णुकृतनिकर्यं । कुक्ष्यानां विज्ञेयसकलचयनं । कात्यायनीकृतं कुक्ष्यनिकर्यं ।
शोभननिकर्यं । अथकात्यायनिकर्यादिकं । अथविद्वन्मन्त्रपुराणविधिनिकर्यं । मन्त्राणां विवि-
धनिकाविधिः । सर्वज्ञोपनिषत्कादिकचयनं । महावतमीकादिविधिः । तन्त्रोक्तकृतनिकर्य-
कादिकं । सर्वज्ञादिपूजननिकर्यं । तन्त्रोक्तनिकर्यं । एवं चैरादिनिकर्यं । विद्वन्मन्त्रा-
दिविद्वत् । सर्वज्ञादिनिकर्यं । सर्वज्ञं पुराणविधिनिकर्यं । आक्षिप्तकादिनिकर्यं । एवं दाम-

अविषकामादिमन्त्रविषयम् । अरिहराक्षकमन्त्रविषयम् । अश्वीनादिमन्त्रविषयम् । अविषमर्त्या-
दिमन्त्रविषयम् । अथदुर्गादिमन्त्रविषयम् । एवं अथदुर्गाकात्यायनादिमन्त्रविषयम् । प्रत्येकं पुरा-
णकथनम् । विशेषेण काविकामन्त्रविषयतत्प्रयोगादिकीर्तनम् । मुष्णकाशीविद्यादिमन्त्रविषयम् ।
मन्त्राकाशीमन्त्रादिविषयम् । ताराविद्यादिविषयिकविषयम् । अथवाधनादिविषयिकविषयम् । परमेश्वरिणां
वीरवाचनविषयिकविषयम् । वीरमार्गादिनामैवावशिष्टकथनम् । तद्विषयीकात्यायनादिकथनम् ।

No. 2203. मानसोपासः । Substance, paper, 11 x 4 inches. Folia, 331. Lines, 9 on a page. Extent, 5,898 śloka. Character, Nāgara. Date, ? Appearance, old. Place of deposit, Bhāgalpur, Nityānanda Miśra, Pandit of Zillā School. Verse. Incorrect.

Mānasollāsa. This is a different recension of the work noticed under No. 1215, (*cf.* 111, p. 182). It is deficient in the chapters on architecture, and conforms more closely to the main object, that of supplying a miscellaneous collection of rules and instructions regarding duties of kings, selection of officers, characteristics of different orders, classes and professions; duties, (mostly Smṛiti rules), prohibitions, food, dress, ornament, arms, grammar, games, erotics and a variety of other topics regarding which kings should have a general knowledge. By Bhūlokamalla Somes'vara, of the Chālukya dynasty. I notice it here to supply the full table of contents as given in the introduction to the work.

Beginning अभीष्टकृतं सिद्धिसिद्धमननकेसरं ।

कर्मतासाधनियोक्तविज्ञानसूत्रसङ्ग्रहः ॥

सायकस्य तिलिरस्य मरिचस्य विमोदनम् ।

पारायतविनेः च विनेः सारमेयजः ॥

श्वेतमीनद्वयाद्याच विने। हे मतिवायव्यः ।

शतस्य च कथायाश्च विमोदश्च समतुल्यः ॥

प्रमदाया विमोक्षानिति रीरिताः ।

अथ वीरप्रदा श्रीः विव्रतिः कथ्यते ब्रह्माय ॥

पुष्पसि प्रसहोद्यानि प्रेषायां जलसेवने ।

क्रीडा तु आदये रेमे वासुकायां अभिलिपि ।

वसन्तेषु वा मोक्षां प्रविहाय न भवति ।

चतुरङ्गाद्यैः शीका वराहकचकीभ्योः ॥
 चंभिकायां तन्निधे च शीकाचारचचनरे ।
 वनश्रीका रतिश्रीका शीकायां चिञ्जतिः इत्यम् ॥
 अथाचञ्जकं जेवं चञ्जकरवाणि च ।
 इति चञ्जेयनः प्रोक्तं ज्ञानयोद्याचनीयकम् ॥
 चिद्वर्तं ज्ञानवाचानिर्वचो कञ्चो कृन्नेयनम् ।
 अथादौ कञ्चते रात्र्यन्तिकात्चिञ्जतिः ॥
 छिन्नरात्र्यस्य ज्ञानमूर्ध्वजोमाच चिञ्जतिः ।
 प्रमोदजनकाद्यद्विजोदा अपि चिञ्जतिः ॥
 कुचोपपादिका शीकः चिञ्जतिः परिकीर्त्यते ।
 अमुञ्जवचिकां तप चञ्चति चञ्जेयनः पुरः ॥
 अकत्वज्ज्येवं कार्ये परद्रोहस्य ज्येवंम् ।
 ज्येवंसाध्यज्ज्यामानमज्जस्य च ज्येवंम् ॥
 दानं ज्योत्स्नं वाक्यं निहापूर्वप्रभोम् ॥
 अजेयदेवतामन्त्रिर्ज्यो विज्ये तर्पयम् ॥
 चिद्वर्तं तर्पेत् कार्यमन्त्रिदेवैव भोजनम् ।
 शुभ्रवर्चं नृकृपाद्य तपस्वीर्ज्येव ज्येवंम् ॥
 दीनानाद्येव ज्येवं ज्ञान्यामानपि शेषवम् ।
 ज्ञरवाज्जन्तया च रात्र्यन्तानाच चिञ्जतिः ॥
 अथ प्राज्ञस्य रात्र्यस्य ज्येवंकात्चिञ्जतिः ।
 अज्ञाज्ञानि तथा निचः ज्ञज्ञस्य चञ्जुका अपि ॥
 अथाज्ञा अपि अज्ञार इति चिञ्जतिरीदृशाः ।
 अथ रात्र्योपज्ज्येव चिञ्जतिः कञ्चते ज्ञानम् ॥
 ज्ञानमज्जमवकापि वादुकायुज्जस्य च ।
 नान्मूढस्य चिद्वेपस्य ज्ञानं ज्ञानरनाद्यैः ॥
 ज्ञपकाद्यमर्जोन्मज्जानरनाद्यैरपि ।
 पुषाचारुपज्ज्येव ज्ञानमस्य ज्ञज्ञस्य च ॥
 वादाम्ज्जस्य ज्ञानायां अथायां ज्ञज्ञस्य च ।
 ज्ञपस्य ज्ञपिनाद्येति ज्ञानायां चिञ्जतिः इत्यम् ॥
 चिञ्जतिः कचिता ज्ञाना चिनीद्वानाज्ज्येव ।
 ज्येवं ज्ञज्ञस्य ज्ञज्ञस्य चिनीद्वान् ज्ञज्ञवाचिनी ॥

सप्तमसविनीदसु विनीदसुअसुदुजः ।

End. मन्दाग्री कथं ज्ञायं तथा जीवन्तिनिवयः ।

कामधेनुविद् भाषां भाग्योद्याससंज्ञितम् ।

नामयनेन चमं मातं चर्मवस्तुप्रकाशने ।

ब्राह्मणेष्टमये ज्ञानं वनिचोराजमाप्नुयात् ।

नैकोविषयपर्यै शुद्धोदतिं प्रयुज्यतः ॥ २९ ॥

Colophon. इति श्रीमहागजाविराजवत्सनेश्वरुदितकथाकुसुमरवनीनमूलोक्तमहा-
वीरोत्तरेणरविरचिते अमृतचित्तविनामकौ आनन्दोदाये सुशोभपादकम्बीकाकथने पञ्चम-
प्रकरणं समाप्तम् ।

No. 2204. ममोरमा। Substance, agaru bark, 21 x 4½ inches. Folia, 159. Lines, 11 on a page. Extent, 7,821 ślokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1649. Place of deposit, Uḷā, Post Rānāghāṭa, Zillā Nadiyā, Bābu Annadāprasāda Mukhopādhyāya. Appearance, fresh. Prose. Corrupt.

MANORAMA. A commentary on the Tantrarāja, a digest of the Tántric doctrine of Kádímata, compiled by Nrisiṅha, a king of the Dekkan, after instructions received by him from one Kaṇṭhes'a Dijavara, a Guru of the king of Kás'mír, when he was on his travels in the south. It seems from some corrupt verses in the introduction that a commentary was written on the first twenty-two chapters of the work by one Subhagánandanátha, and on the next fourteen by his pupil Prakas'ananda Desika, and a revised version of that was written by Sundaravara, who styles himself *Kṣemábhṛt* or king. The extent of the commentary is reckoned at 1,195 verses. The codex is obviously incomplete, though described as complete in the colophon.

[illegible]

End. जीमत्वादिमते तन्मे वः। ध्यानं प्रत्यसंज्ञया ।

सहस्राणां हादमनं म्रुभं पञ्चाशतेरितं ॥

काङ्कीरराजस्य मृत्युः श्रीकृष्णोद्दिष्टः ।

दक्षिण। पञ्चदशोत्तरदिशात्तद्वेदिभिः ॥

कदाचिदात्मनोऽपि रात्रयेऽपि कदाचिदा ।
 देवैवाप्युपनीतोऽप्युपनीतोऽपि कदाचिदा ।
 तन्मात्रधीनताकालादित्यानां तेषु निमित्ता ।
 बाह्या भवोरमात्रायां तेषु कदाचिदापि तु ।
 सुखाद्यव्ययत्वाच्च द्वाविंशत्यवयवेषु ।
 तदात्रावयवविज्ञानं वदन्त्यां विनिर्दिष्टे ।
 चतुर्दशां तन्मित्रः तन्मात्रावयवैरिति ।
 तां सुखदयरात्राद्यवयवां प्राक्कल्पदायकः ।
 तन्मात्रा तेषु तन्मात्रावयवाणां भवोरमात्रा ।

Colophon. प्रथमः । तन्मात्राः १९४८ ।

विषयः । तन्मात्राविधानतन्मात्रावयव तन्मात्रावयव ।

No. 2205. वासिष्ठचन्द्रिका, वा वासिष्ठपददीपः । Substance, country-made yellow paper, 15 x 4½ inches. Folia, 94. Lines, 12 on a page. Extent, 4,207 slokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, U14, Post Rāpāguāta, Zillā Nadiyā, Bābu Annadāprasāda Mukhopādhyāya. Appearance, new. Prose. Incorrect.

Vāsishṭha-chandrikā ALIAS **Vāsishṭha-pedadīpa.** A commentary on the philosophical portion of the *Yogavāsishṭha Rāmāyaṇa*. By Advayārāya.

Beginning. कविदत्तचित्तमैतन्मरिचिचिन्तितम् ।

वेदाकवेयं वन्द्यं परमानन्दविषयम् ।

सर्वभूतसुखसदादयोऽस्मीयमानम् । तन्मित्रः तन्मात्रावयवैः ।

तन्मात्रावयवविज्ञानं वदन्त्यां विनिर्दिष्टे ।

तन्मात्रावयवविज्ञानं वदन्त्यां विनिर्दिष्टे ।

तन्मात्रावयवविज्ञानं वदन्त्यां विनिर्दिष्टे ।

विद्वत्तन्मात्रावयवविज्ञानं वदन्त्यां विनिर्दिष्टे ।

तन्मात्रावयवविज्ञानं वदन्त्यां विनिर्दिष्टे ।

तन्मात्रावयवविज्ञानं वदन्त्यां विनिर्दिष्टे ।

तन्मात्रावयवविज्ञानं वदन्त्यां विनिर्दिष्टे ।

इहैव वारयति विज्ञमवापि योऽन्वा-

द्वान् समकलुरयन्तिव द्रव्यः ।

नीमद्रुदमकैरान् वक्षःसङ्घट्टिमायेहान् ।

प्रपन्नं मूर्ध्नापचितः कुर्वे वासिष्ठसन्निधौ ।

वासिष्ठान्तिं तिसीर्यति वृक्षमामिव क्षीतया ।

राजवादात्मनस्तान् वक्ष्यमर्षेण वारयः ।

अथ अन्वयानामन्वाहितेषु परमाका भव्यशारावयः कस्यादौ चेवापि तदप्रधानमीवांश्च
चिन्तयामौमन्वान् ज्ञानकर्मानुवारेण सधर्मं तथाचोक्तमाचार्यः—इत्यादि ।

End.

अहवारकर्मिणीये वासिष्ठपददीपके ।

संसारत्रयमिणीये विमोक्षप्रक्रियाभवात् ।

अज्ञानं वीचमिणीये विधास भवमान् विद्याप्रचारेभ्यः

वशात्ता एतदः प्रियावचनपरः खेरं वचारा+यु ।

इत्या नाम+मर्जमोपकृतये विद्याधिकारेचितं

प्रायसं परमं नृपं मुनि महादेवायमं सधर्मं ।

अ जयति कवितास्तुभानिधानं

द्विककभूपतिरपिमेऽभिमन्य ।

अतिविपुला+समाधमां

प्रमदुल्लेखकतिथे उद्धारः ।

मिन्वद्विद् वेदमिद्विद्विद्

प्रकृतमहावपदं हि जालं ।

विषं वविषं सकुलप्रकाशं

न चम् प्रज्जंय पुनर्जंयकं स्नात् ।

नीमन्त्रान्यकपणने वरचरिचौकीचरेन्द्राग्रज-

नीमस्तद्वनमाकट्यस्त विनवादादिहराभाषये ।

प्रारब्धः पददीपकः कस्तु मवा+क्षिन्म वाचकारिणे

चारका वरिष्ठस्यै कतिवरैः—

Colophon. इति अहवारकर्मिका समाप्ता ।

विषयः । वेदवादिष्ठक अन्तिप्रकरणद्वारा विमोक्षप्रकरणं वाक्यार्थः ।

No. 2206. **মহিমপ্রকাশিকা** । Substance, country-made paper, 14 x 3 inches. Folia, 26. Lines, 6 on a page. Extent, 498 slokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Uli, Post Rāpāghāṭa, Zillā Nadiyā, Bābū Annadāprasāda Mukhopādhyāya. Appearance, new. Prose. Generally correct.

Mahima-prakāśikā. A commentary on the Mahimnastotra—a hymn in praise of Śiva. By Govindarāma Siddhāntavāgīśa Bhaṭṭāchārya, son of Rāmadeva.

Beginning. বা কলো কবচাচরক জবনোজাবলি যং বোমিবা-

বৈনন্দ নিবনোবন (?) পুনিবন কলো য কলু কলো ।

কলোজব জবনি কলোজব কলোজব কলোজব

কলোজব কলোজব কলোজব কলোজব কলোজব

কলোজব কলোজব কলোজব কলোজব কলোজব

কলোজব কলোজব কলোজব কলোজব কলোজব

কলোজব কলোজব কলোজব কলোজব কলোজব

কলোজব কলোজব কলোজব কলোজব কলোজব

কলোজব কলোজব কলোজব কলোজব কলোজব

কলোজব কলোজব কলোজব কলোজব কলোজব

কলোজব কলোজব কলোজব কলোজব কলোজব

কলোজব কলোজব কলোজব কলোজব কলোজব

পুৱা কিল কালা পুৱাকলালা জবনোজব কলোজব কলোজব

কলোজব কলোজব কলোজব কলোজব কলোজব কলোজব

কলোজব কলোজব কলোজব কলোজব কলোজব

End.

কলোজব কলোজব কলোজব কলোজব কলোজব

কলোজব কলোজব কলোজব কলোজব কলোজব

কলোজব কলোজব কলোজব কলোজব কলোজব

কলোজব কলোজব কলোজব কলোজব কলোজব

কলোজব কলোজব কলোজব কলোজব কলোজব

কলোজব কলোজব কলোজব কলোজব কলোজব

Colophon.

কলোজব কলোজব কলোজব কলোজব কলোজব কলোজব

কলোজব কলোজব কলোজব কলোজব কলোজব

No. 2207. गजचरितटीका (पूर्वभागः) । Substance, country-made yellow paper, 18 × 4 inches. Folia, 125. Lines, 10 on a page. Extent, 4,824 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Uṭā, Post Rānāghāṭa, Zillā Nadiyā, Bābu Annadāprasāda Mukhopādhyāya. Appearance, new. Prose. Incorrect.

Nalacharita-ṭikā. A commentary on the *Naishadha-charita*. By Bhavadatta, son of Devadatta, grandson of Sanayās'arma Śarmā, of the Sāṇḍilya gotra.

Beginning. जनानि वाचावधिदेवतां तां

विशोकशोकैकमिमेतवशा ।

प्रसादमावाह्य वदीवनेव

वागीश्वरस्यापि कविमहर्षिः ॥

अथैव चन्द्रति मदाकविभिः प्रसीता

नामार्थेवोचनपुरा विद्वन्निम्बके ।

देवां तद्वत् तुलना न तथा ममेवा

अथेत + + + + + वसेन्दुकाणिः ।

वस्तुं दुधीरपि मुकुन्दमुपास्य वक्ष

ब्रह्मेति किञ्चिदपि नैव रक्षसमक्ष ।

काव्यैः + + विद्वतौ कविपण्डितस्य

वाचाव किं तु + + प्रति वाक्यस्य ।

तथापि वाक्यान् + + + + + मुने-

रेत्य प्रहजोर्ग्रहि विद्यामुनेनां ।

डीकावदीपादिपुरोहित कावे

वाक्यस्य किं ज्ञातव्येति विचारः ॥

निर्णीतेत्यादि । च मन्त्रोक्तान् राक्षां वाचीन् । इत्यादि ।

End.

परमात्मनं वाचीकृत्य त्वज्जनीं वती तत्परिभूष्य तिष्ठतीत्यर्थः । वदीवाचो-
मिचनेत्येवमत्रापि तत्रापि सद्य—इति युतेः । एकमेवाद्वितीयं ब्रह्मेत्यादिभ्युक्तिः । नित्यं विज्ञानं
मन्त्रोक्त्यादिना च । वीर्यं पूज्यार्थमाख्यातमेव । ब्रह्मरूप एव अद्वयं, तस्य जीतमुच्यते यथा दुधा-
वचकस्य । ब्रह्मरूपवोक्त्यापि । शक्तिवोक्त्यावर्णनमेति प्रत्यक्षं । इह सर्वं देवतावर्णनमुद्दिश्य
हीनान्तरमुच्यतीत्यर्थं “शेष” श्रुतेः सर्वरूपमात्मनः । अन्तर्हीये + + सर्वं वाक्यं तत्पु-
नस्तुल्यस्य विधेः । अथ च + + + चरतिनञ्नात् देवभूमिजमेवेत्यर्थः ।

Colophon. इति श्रीमद्भगवद्गीतायाः अष्टाध्यायस्य समाप्तः ।

Abstract

Nandikeśvara-saṁhitā ALIAS **Nandikeśvara-purāṇa** ALIAS **S'ivadharmottara**. The second part of a treatise on the divinity and adoration of S'iva, called S'ivadharmā, a S'aiva Tantra, in which S'iva, as Nandikeśvara or the master of Nandi, expounds S'aiva doctrines for the edification of Sanatkumāra and his followers.

II—V. Duties of worshippers of S'iva. Merit of erecting temples for S'iva. Sweeping, cleaning, and besmearing cowdung in S'iva's temples. Bathing of lingams. Offerings of aromatics and edibles to ditto. Appropriate flowers for ditto. Characteristics of Bel leaves. Rules for songs and music before lingams.

VI—VIII. Hymn to Siva (Rudragītā)—Śānti or benedictions. Worship of Śiva on particular lunations and months. All sacred pools reside in liṅgams. Merit of singing and music before liṅgams. Praise of cows. The divinities that reside in the different parts of a cow, &c.

IX—XI. The means of obtaining Śaiva emancipation. Special worship of liṅgams. Vow of worshipping Śiva for twelve months together. The fast of Kailāsa. Rules for gifts of cows. Duties of Śaivas common to all castes and all conditions of men. Rules for putting on the person Rudraksha seeds, ashes, matted hair, &c. Praise of abstinence from slaughter. Praise of truthfulness.

XII—XIV. Faith in Śiva defined. Yoga in reference to Śiva. Rules for gifts. Knowledge defined. Gokarna, Bhadrakarna and other principal seats of Śiva, (in all eight). Eight kinds of leaves appropriate in the worship of Śiva. Eight secrets of worship. Characteristics of the religion of Śiva. Characteristics of heaven and hell. Jyāna Yoga necessary for salvation. Sin defined. Uninterrupted painfulness or pessimism of the world.

XV—XVII. Particular diseases proceeding from particular sins. Description of the human body. Characteristics of ghosts. Punishments in hell. Knowledge concerning Śiva. Mantras of Śiva. Merit of teaching.

XVIII—XXI. Sacrifice by works. Do. by meditation. Do. by knowledge. Merit of gifts to devotees of Śiva. Rules of expiations for followers of Śaiva religion. Merits of Goloka and other heavens. Prevalence of air in animated beings.

Beginning. सर्वकारमष्टोत्तम जनेनः सर्वदा शिवं ।

मेरा शिवदासदास शिवं भवतु सर्वदा ॥

शिवमादौ शिवं सर्वं शिवकर्म च सर्वदा ।

सर्वथा शिवभक्त्या ननु कर्माच्च सर्वथा ।

मेवमुक्ते सुखमीनं शिवभक्त्यापरायणम् ।

शिविकचरमात्रं हृदा सर्वं समुत्थिताः ।

ननु कदा भवति शिवं मुनिर्गच्छतु नमः ।

सर्वदा शिवं सुखं शिवं शिवं शिवं शिवं ॥

अथ सर्वशक्तिः शिवं शिवं शिवं शिवं ॥

कोऽपि वि शयक कर्मे वर कर्मे वसावसा । इत्यादि ।

End.

वायुना दूरितोऽप्येवमरुतव चयेति ।

चमकीर्णं वज्रपात्रं वज्रहीनां वज्रमरा ।

चयेष्टं वज्रमे देवि मयकहायुना वय ।

वज्रार्थं वज्रसाक्षात् किं भूयः परिहृयति ।

Colophon. इति चण्डिकेश्वरचरितनामं शिवचरितोत्तरे एकविंशतितमोऽध्यायः ।

विषयः । १—१३, अध्याये,—चण्डिकेश्वरस्य वज्रमकुमारस्य वज्र संवादेन शिवचरितोत्तराध्याय-
कीर्णम् । शिवचरितनामं चण्डिकीर्णम् । इन्द्रोपनिषद्दिग्देवमेदेन स्रष्टिः।दिक्षिद्व्यूजोपरमकथनम् ।
शिवयूनाया चरुते प्रत्यवायनिकथनम् । वराचरुतेद्वाद् द्विविधशिवकथनम् । शिवयूनायाध्याय-
कथनम् ।

२—४ अध्याये,—शिवमन्त्राणां शिवनादिकथनम् । शिवालयनिकीयकथनम् । शिवालय-
चण्डिकेश्वरस्य वज्रमकुमारस्य वज्र संवादेन शिवचरितोत्तराध्यायकथनम् । शिवचरितनामं चण्डिकीर्णम् ।
इन्द्रोपनिषद्दिग्देवमेदेन स्रष्टिः।दिक्षिद्व्यूजोपरमकथनम् । शिवयूनाया चरुते प्रत्यवायनिकथनम् ।
वराचरुतेद्वाद् द्विविधशिवकथनम् । शिवयूनायाध्यायकथनम् ।

५—८ अध्याये,—वज्रमीशकथनम् । शिवचरितनामं चण्डिकीर्णम् । शिवचरितनामं चण्डिकीर्णम् ।
शिवचरितनामं चण्डिकीर्णम् । शिवचरितनामं चण्डिकीर्णम् । शिवचरितनामं चण्डिकीर्णम् । शिवचरितनामं चण्डिकीर्णम् ।

९—११ अध्याये,—शिवमन्त्राणां शिवनादिकथनम् । शिवचरितनामं चण्डिकीर्णम् । शिवचरितनामं चण्डिकीर्णम् ।
शिवचरितनामं चण्डिकीर्णम् । शिवचरितनामं चण्डिकीर्णम् । शिवचरितनामं चण्डिकीर्णम् । शिवचरितनामं चण्डिकीर्णम् ।

१२—१४ अध्याये,—शिवमन्त्राणां शिवनादिकथनम् । शिवचरितनामं चण्डिकीर्णम् । शिवचरितनामं चण्डिकीर्णम् ।
शिवचरितनामं चण्डिकीर्णम् । शिवचरितनामं चण्डिकीर्णम् । शिवचरितनामं चण्डिकीर्णम् । शिवचरितनामं चण्डिकीर्णम् ।

१५—१७ अध्याये,—शिवमन्त्राणां शिवनादिकथनम् । शिवचरितनामं चण्डिकीर्णम् । शिवचरितनामं चण्डिकीर्णम् ।
शिवचरितनामं चण्डिकीर्णम् । शिवचरितनामं चण्डिकीर्णम् । शिवचरितनामं चण्डिकीर्णम् । शिवचरितनामं चण्डिकीर्णम् ।

१८—२० अध्याये,—शिवमन्त्राणां शिवनादिकथनम् । शिवचरितनामं चण्डिकीर्णम् । शिवचरितनामं चण्डिकीर्णम् ।
शिवचरितनामं चण्डिकीर्णम् । शिवचरितनामं चण्डिकीर्णम् । शिवचरितनामं चण्डिकीर्णम् । शिवचरितनामं चण्डिकीर्णम् ।

No. 2209. **জাবরজাব্বী**. Substance, aguru bark, 19 x 3 inches. Folia, 108. Lines, 8 on a page. Extent, 4,725 śloka. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Uṭā, Post Rānāghāṭa, Zillā Nadiyā, Bābu Annadāprasāda Mukhopādhyāya. Appearance, fresh. Prose. Correct.

Nyāyaratnāvalī. A commentary on the *Siddhāntasindhu*, of Mādhvasūdana Sarasvatī, prefaced by a dissertation on the fallacies of the Chārvāka, Bauddha, Jain, Sāñkhya, Nyāya, Vaiśeṣika and other doctrines, observed from a Vedānta standpoint. By Brahmananda Sarasvatī. Hall's Contributions, p. 109.

Beginning. नमोऽनन्तरात्मने॥

कमलाकाशसौदासकथावृत्तनेतिने ।

बौद्धविदेहीकायाबद्धीपरीत संवत्सात् ।

विधिबन्धना कश्चिद्ब्रह्मयन्त्रेण एवते ॥

महाराष्ट्रमहाशोभनं कथामुपदेवतः ।

उद्यता प्रकटीकृतं भाष्यमापहीयिष ।

तथा हि निषकप्रकाशमिरमिषावन्त्यस्योर्ध्वमस्तु कल्पयेत्तस्मात्तान्तरूपं तदर्थं तज्जा-
ज्ञात्वादिदेवान्महाबाह्वं हिमीयविषकप्रत्यक्षादिहमंत्रमाहवाचकमनामाकृतं कथं विदे-
त्वा कथं विवेचयन्महाबाह्वं भीमहादराकमस्तु रघुरेवराचार्यव्यंजनमर्थाद् देवान्महर्ष-
द्वर्जेषु कथेषु दर्शनीयमत्र दर्शनीयं—प्रकरणं कर्तव्यमथा प्रविशामीते,—
भीमस्तुदेवादि । भीमस्तुदेवादि । महाभारतेऽपि कथं प्रकरणः । इत्यादि ।

End. ଜଗନ୍ନିକାୟୋଦୟ:ପ୍ରାୟଶୋଭିତ୍ୟନ୍ତେନମଃ । ସ୍ତବ୍ଧ ଧ୍ୟାନେ ପୌର୍ବମ୍ ସୁବର୍ଣ୍ଣମ୍ ସଜ୍ଜୟତ୍ସଂ
କର୍ତ୍ତବ୍ୟମସ୍ମଦାଦିତଃ ।

वीवारावसनीर्वावा मुद्राचरणाभ्युक्तं ।

यथापि साकृदभ्यासादिरव्यवहारतः सः ।

ममो जीवरवावन्दसरसताः पदाम्बुज ।

परिपाकान्या संसारानरोमे। परीक्षितः ।

Colophon. इति श्रीमच्छास्त्रपदपरब्रह्मविदिरचिता विद्याभक्तिकुण्डिका व्याख्यानमाली
कथायाः सुभक्तः ।

विषयः । मनुष्यजनसंरक्षणीयतविज्ञानविश्वनामकवेदान्तप्रकरणस्य चार्वाक-वाच-शैव-
वाज्ज-न्याय-वैशेषिकादिमतसमन्वयः ।

No. 2210 **মুগ্ধবোধপিণ্ডিকম্।** Substance, country-made yellow paper, 16 x 3 inches. Folia, 22. Lines, 6 on a page. Extent, 511 slokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Uṭā, Post Rānāghāṭa, Zillā Nadiyā, Bābu Annadāprasāda Mukhopādhyāya. Appearance, fresh. Prose. Correct.

Mugdhabodha-parīśiṣṭa. An appendix to Vopadeva's *Saṁskṛit grammar* named 'Mugdhabodha.' By Nandakīśora Bhāṭṭācārya Chakravartī.

Beginning. अथ कारकं विदुमः । न च क्रियाविमर्शे कारकविमर्शः । न च निमित्तपदस्य कारकाद्यंते विप्रश्नं धूमिं ददाति इत्यत्र सम्प्रदाने च वाग्निः । न च आत्मविशेषात्कारकदान-क्रियायाः कारकत्वाभावात् । अतन्वाचाविशिष्टविषयसूत्रैर्वर्जित एव कारकपदार्थज्ञानं प्रयोग-संशङ्कते न देवदत्तस्य तत्पदार्थं पश्यतीत्यत्र सम्प्रतिश्रित्यतिवाग्निः ।

End. रमणः प्रियः पुंस्यः कदाह। प्रेमा प्रेम। कार्ये प्रत्ययान्तम्। कश्चित् कि-
ङ्कान्तरमन्त्रधामनात्। यथा विसेकी एव योनाः सं गता एव योनिर्गमः।

Colophon. इति मन्त्रकिशोरभट्टाचार्यः सप्तमिहने मन्त्रबोधपरिमिते तद्विषयप्रकरणं समाप्तम् ।

विषयः । मन्त्रशोधभाष्यकारकण काव्यप्रकरणाद्वारम्भे तद्विहितप्रकरणपर्यन्तं यावत् मन्त्र-
भाष्यकारकप्रक्रियाव्यवहृतं, कारकप्रवृत्त्यादीनां व्यवसायविवरणम् । मन्त्रादिनिरूपणम् ।

No. 2211. **জাভাসম্বলী** | Substance, country-made yellow paper, 17 x 4 inches Folia, 45. Lines, 6 on a page. Extent, 1,012 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Ulá, Post Rāpāghāṭa, Zillá Nadiyá, Bābu Annadāprasāda Mukhopādhyāya; another copy at Śāntipura, Pandit Kālidāsa Vidyāvāgīśa. Appearance, fresh. Verse. Incorrect.

Aryá-saptasatí. Seven hundred stanzas in the Aryá mitre on various subjects, chiefly erotic. By Govardhana Ácharya.

Beginning. वःसिधये पृथक्किं वृत्तं भूतिभूतिं भवति ।
 आहुरितं हव भूतिभूतिं भवति भवति ॥
 भाव्यं संवत् विवतिद्विजि वान्तं विवतिद्विजि ॥
 भाव्यं भवति भवति भवति भवति ॥ हवति ॥

End. चतुर्दशवक्त्राभा मन्त्रमयी त्रिवेदीराभा नः ।
 दैविन दशवक्त्राभा प्रकाशिता निर्योहीकृतम् ॥

सुखताय्याभरणतीमेता मोवर्दनाचार्यः ॥

विषयः । दृष्ट-दण्डविषयकवर्णनम् ।

No. 2212. **শারীরকম্মাযনির্ভয়**। Substance, country-made paper, 15 × 8½ inches. Folia, 182. Lines, 18 on a page. Extent, 17,309 ślokaś. Character, Bengali. Date, P Place of deposit, Śāntipurā, Paṇḍit Kālidāśa Vidyāśāgīśa. Appearance, decayed. Proc. Correct.

S'árirakanyáya-nirṇaya. A gloss on Sañkara's commentary on the Vedānta Sūtra. By Anandajñāna, disciple of S'uddhānanda. Hall's Contributions, p. 89.

Beginning. वाचसाङ्गस्य पूर्वमर्थविषयैर्वाङ्मयं पुनरुक्त्याद्
 कथं वाचसाङ्गस्य पुनरुक्तं निर्दिष्टमाध्यायिकं ।
 वाचसाङ्गस्य विमानविश्वविमानं सर्वविषयं परं
 ब्रह्मज्ञानमर्थविषयविषयं ब्रह्म प्रपद्ये सदा ।
 यो योक्तुं सकलं पुनरुक्तं विमानं वाचसाङ्गस्य वि-
 मानं येन ज्ञानमर्थविषयं सततं यत्नेन ज्ञानमर्थविषयं ।
 वाचसाङ्गस्य विमानं ब्रह्ममन्त्रा वाचसाङ्गस्य विमान-
 मर्थविषयं वाचसाङ्गस्य विमानं ब्रह्ममन्त्रा वाचसाङ्गस्य विमान-

महाबाहुमन्वानातमसपुरप्रवेशोऽप्यर्था-
 कार्थवर्षसिधः सप्तजनपतः सर्वेऽपि विज्येद्विजः ।
 यस्मिन् मुक्तिपथोऽमुमुक्षुमितिः संशयिनः संशयो
 तस्येवाप्यकरोते मनोःसु भवत्वादाभिषां विद्यते ।
 यत्वादाऽमुमुक्षुसरीकविषयानिर्भाष्यमात्राधिना
 र्थान्निर्मुक्तिमार्गं कुमुदुरिता वाचंयत्नावाप्तियं ।
 यस्मिन् भित्तिभिर्द्वयमादि सप्तमूढयोधाकुप्रीते यथा
 प्रयागवन्दनमीश्वराय नुरये तस्यै परस्यै नमः ॥
 ज्ञानवर्धनोऽयि भवतीत्यर्थवार्थे वा
 येषुः परस्मिन् परास्मिन्परास्मिन् ।

मेधावतः सदा सदा सदासर्वे ।

बीजप्यारीएके भाबे करिबे भावविर्षेय ।

End. **अथाभाषक प्रयोजनमात्र,—**अथाहतिः इत्यादिभिः । अथावपरिहारादिव परि-
 + + के + + इह प्रकृते अथासौ अथासाधुर्लोकवत्त वेदात्मनीनांमात्रात्तत्त तत्तत्त-
 निरिहतात्मकत्वात् । अथासौ अथासाधुर्लोकवत्तवेदात्त परिहारावयवविहितमिदं भावः ।

+ + + + + प्रह्लाद चरमयोगसुखार्थं ययौ ।

मन्दत्रायप्रसीमा मन्त्रसि मन्त्रसि मन्त्रसि मन्त्रसि ।

वाङ्मा नवापि वीर्येण + + + + उवाच सा ।

विषयः । महाकवीकृतमहाभारत आख्यायनम् ।

Yoginī Tantra. An original Tantra of the S'ākta class. The codex contains only the second half of the work, and even that is obviously not complete.

II. Identification of Kālī, Tārā, and Vidyā. Rosaries. Resolution

to adopt Śākta Mantras. Initiation. Worship. Expiation for not worshipping Śakti at stated periods.

III—V. Amulets for curing diseases. Amulets for effecting subjugation &c. Diagrams for insuring success in worldly affairs. The six principal rituals. Bedsteads. Courtyards. A Rite with the root of a Bel tree. Shaving of the hair of the head.

VI-IX. Characteristics of Divya and Bira conditions. Svapnāvati Vidyā, defined. Science of restoring the dead to life. Science of attracting whatever one lists. Origin of Yoginīs. Story of Ghora, a demon.

Beginning. वेदान्त विद्याराज्यं ब्रह्म परमेश्वरं ।

पञ्च त्रिदशाक्षरं त्रैरी तं उपसर्गम् ।

जीदेयबाप ।

अत्रायम सर्वेधर्मोक्त सर्वज्ञानमय प्रणी ।

सुधितं योमिनीतणं तन्मे वद जगद्गुरो ॥

माहात्म्य' कीर्तितं तत्र परा श्रीमैश्वर्यम् । इत्यादि ।

End.

अनं परे तु कर्मेण प्रविष्टां परतश्चरेत् ।

नित्यमसौ नरोत्तमो हि सात्वतमाचरेत् ॥

इति आशीषि देवेभिः ब्रह्मैतत् ब्रह्म परं ।

Colophon. इति योगिनीतन्त्रे सर्वतन्त्रोपयोगिने द्वितीयभागे अन्तः पटलः ।

विषयः । १ प्रथमे पटले,—शोभिनीतन्त्रनामकादिकवर्गः । काशीरूपवर्गमादिकः । नृपना-
मात्मनसकथादिकवर्गः । काष्ठिकैव महाप्रज्ञाविशेषविरचितवर्गः । तन्त्रनामपञ्चकथादिकवर्गः ।

१२६ पठये,—काङ्किकानारायणचोभेदकथनं । माङ्गायिषामकीर्तनं । संकल्पविधिः ।
दीक्षाविधिरुचयः । दूजाभ्यङ्गादिविधयः । यथाकाष्ठे सन्धाया चकरये द्वात्रिंशन्नामनीजपकथ-
नावधिनिर्दिष्टम् ।

[illegible]

१४—६ने पठसे,—दिवनीरभागादिविकथनं । सत्तावनीविद्याविकथनं । सप्तसप्तोपनी-
विद्याविकथनं । सर्वाकर्णोपनीविद्याविकथनं । योत्रिकुपणिविररविकथनं । त्रय योरभावकद्वैतोपा-
स्याविकथनम् ।

No. 2214 भगवतीपद्यपुष्पाञ्जलि । Substance, country-made paper, 12 × 4 inches. Folia, 5. Lines, 8 on a page. Extent, 82 śloka. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Uḷā, Post Rāpāghāṭa, Zillā Nadiyā, Bābu Annadāprasāda Mukhopādhyāya. Appearance, fresh. Verse. Incorrect.

Bhagavatī-padya-pushpāñjali. A hymn in praise of the Devī and her attributes. By Rāmakṛishṇa, son of Bhadra Suri Tripāṭhi, of Karavaijunapuram.

Beginning. भगवतीभगवन्पदपङ्क्तं

अमरभूतसुरासुरदेवितं ।

सुखमनाममहत्परिष्कृतं

कमलपद्ममया निभृतं ममि ॥

ताम्रभाषपि बन्धुं विष्णुममदेवते ।

नरनारायणोद्भवेको नरसिंहो न मेऽपरः ॥ (?)

चरिचरममपद्मे सुपद्मे सुराणा-

हृदिमनस्यमानमग्निभावाद्देव ।

ताम्रचरि करोमि प्रीतये भक्तिभावा(?)

भवति पदपद्मे पदपद्मे कृतिं ते ॥ इत्यादि ।

End.

रमयति किककपे + व चित्तिः ॥

+ परमवर + मद्रामकः कपोता ।

चलत सुखमममं रम्यपदेकपद्मे

सुखममममेतुः प्रीतये विष्णुमातुः ॥

Colophon. रति श्रीमद्भगवतीपादारविन्दमकरन्दमान्दसुखा + च + + + कर
मैत्रेयपुराणसिद्धिरिविवाहितमनुजामकमकविना विरचितभगवतीपद्यपुष्पाञ्जलिः समूहः ।

विषयः । कोपमानेन देवा रूपमुपमाचाम्नादिकीर्तनं ।

No. 2215. नामावलिस्तोत्रम् । Substance, country-made paper, 12 × 9 inches. Folia, 2. Lines, 7 on a page. Extent, 14 śloka. Character. Nāgara. Date, ? Place of deposit, Uḷā, Post Rāpāghāṭa, Zillā Nadiyā, Bābu Annadāprasāda Mukhopādhyāya. Appearance, fresh. Verse. Incorrect.

Nāma-avali-stotra. A hymn in which a great number of epithets, used as names of Śiva, are strung together. By Śaṅkara Achārya.

Beginning. वे चन्द्रचूड मदनानक प्रसवाये
 काये निरीम निरिजेम नचेम मयो ।
 भुतेम + + भयसूदन नामनाथं
 संसारदुःखमदनात्मनदीम रच ॥
 वे पार्श्ववीरुदयवसन चन्द्रभौस
 भुनाधिप करचर विद्वज्जाधियाथ ।
 वे नामदेव भव बह्म विनाकपाये
 संसारदुःखमदनात्मनदीम रच ॥ इत्यादि ।

End. मोरीविकासभवनानमचेन्द्राय
 वसाननाथ मरकामतक + दास ।
 सभाय सभोजननामधिपाय नक्षी
 दारिद्र्यदुःखमनाथ मनः शिवाय ॥

Colophon. इति श्रीमद्भारवाच्यविरचितं नामावलीसौत्रं समाप्तं ॥

विषयः । श्रीचक्राब्जमित्रनामावलीसूत्रम् ।

No. 2216. लघुसप्तशतीसौत्रम् । Substance, country-made paper, 13
 × 4 inches. Folium, 1. Lines, 18. Extent, 35 ślokas. Character, Nāgara.
 Date, Sm. 1772. Place of deposit, S'āntipura, Paṇḍit Kālidāsa Vidyāvāgis'a.
 Appearance, fresh. Verse. Correct.

Laghusaptaśatī-stotra. A hymn in praise of the Devī as
 described in the well-known Chāṇḍī section of the Mārkaṇḍeya Purāṇa.
 By Pṛīthvīdhara Achārya.

ॐ नमस्तुभ्यै ।

Beginning. चन्द्रसं चन्देनिकरं कस्तुरिणि तच्छा
 चक्रादिकं तद्विषयं चक्रदं जयैव ।
 नं चेतना चत इति प्रविष्टार्थं विने
 नित्ये मदीवचरणी मरुतं प्रपद्ये ॥
 पार्श्वेधियाचतनवापतिरेव जेव-
 र्थ्यं हृत्कान्तवयः सुदयः सुराकः ।
 मन्त्रीवपात्रविषमोक्तमद्वय वीःवि
 चापूरुषानमवयवः मयसं चकार ॥ इत्यादि ।

End. श्रीविद्यामरणनामधेयः
श्रीमत्पुष्पाधेयमुपसैकनाथः ।
तस्य प्रकाशानुसंधानात्मनीः
इच्छीयते सोऽविदं पकारः ।

Colophon. इति श्रीवैष्णोवदाचार्यविरचितं जगद्गणनीतिः । अथ समाप्तम् ।

संवत् १७७२ वैशाख १७ दिवसितमिहं भद्रवेष्टमाचतुतेन मित्युद्देवेन ।

विषयः । श्रीपञ्चमीय देवामाचार्यादिकीर्तनं ।

No. 2217. शिवपञ्चाशिका वा पञ्चास्यवस्तुति । Substance, country made paper, 13 x 4 inches. Folia, 6. Lines, 10 on a page. Extent, 135 slokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, S'ántipura, Pandit Kálidás Vidyávági's. Appearance, fresh. Verses. Correct.

Sivapañchāsikā ALIAS **Ātmārpanastuti**. A hymn in praise of Śiva. In course of the hymn the author dedicates himself to the divinity. By Apyayī Dīkṣita.

Beginning. कवे शेषः प्रभवति परं देवदेव प्रभावं
 वक्ष्यादिमं विधिवरचना कश्चिदेव कथुव ।
 अतिपाक्षकमिति तदपि मानवं अतिमानात् ।
 कोऽं पाष्ठाद्व्यमितवदिद् वाचवं ने कचक ॥
 किन्तादीनामवयवनां विहितं कच ताव-
 ताकीयं नन् कचव कश्चित् कर्षविहामपीयं ।
 माधिहान् प्रभवति अङ्गीनायवीरकनाय-
 ककादाकचकनवि कजनां नाव कामे विमाना ॥ इत्यादि ।

End. **आज्ञापूर्वकमुक्तिरिति जगद्विषया**
दृष्टव्यमव्यक्तमवा न तथा तथा मे ।
वाचापि कैवल्यमर्थं तदर्थं तृतीये
दीनोपदाय इति एव ज्ञानमिषे ज्ञाने

Colophon. हि श्रीविष्णुसाहिबवादिदीक्षितब्रह्माक्षरं चतुर्भिः स्वामि
विष्णुभिः । श्रीपद्माक्षरेण विष्णुसाहिबवादिदीक्षितैः ।

No. 2218. **कृतिप्रदीपः ।** Substance, country-made paper, 18 x 4 inches. Folia, 121. Lines, 6 on a page. Extent, 3,060 ślokas. Character Bengali. Date, ? Place of deposit, Uli, Post Rānāghāta, Zillā Nadiyā, Dinanātha Bhaṭṭācāryāya. Appearance, decayed. Prose and verse. Correct.

Smṛitipradīpa. A digest of a number of Smṛiti rules. By Chandras'ekhara Mahāmahopādhyāya.

Beginning. यमायि देवमीशानं चर्मस्य जगतः पतिः ।

प्रभुं भक्तभविष्यस्य साग्रतया च सम्यति ।

ने।विन्दयारुहम् प्रसन्न हृद्दयाम् ।

प्रदीप क्षतिग्रालेप कुरते चन्द्रशेखरः ।

तथाहो त्रिषिकरुपमाह आन्दपुराण ।

समाधौकृतमार्गेण देवि प्रोक्ता महाकथा ।

संक्षिप्ता परमा माया देहिनां देवधारिणी । इत्यादि ।

End नृदमिष्योऽन्तरात्मनेऽपि प्रोक्तवचनाद्वेदावमनभावः । इति ।

Colophon. इति महे:वाङ्मयानीयन्त्रोत्तरमर्कविरचिते क्षुतिप्रदीपे अन्त्यावलिर्वचनं ।
कलाप्रीत्यर्थं यथा: ।

विषयः । तथाहौ निषिद्धकपादिकथनं । मासादिसवयवभेदविकथनं । कुशादिनिषिद्ध-
वयवकाकथनं । प्रतिपदादिनिषिद्धवयवकाकथनं । तत्र तत्र निहितमन्त्रान्निकथनम् । अम्बुवासी
तथावयवका । मन्त्रकारान्निकथनं । कुशाकाकथनं । एकादश्याद्युपवासविधिः । संक्रान्तिकथनं ।
उपवसिकथनं । उपवसरविविधकथनं । अनुसरवादिविधिः । अन्नैविकथनं । वासाधिकारि-
निकथनं । अन्नौषाणादिमन्त्रान्निकथनं । हवीन्ध्रमादिविधिः । पोतुप्रवासनिकथनं । वर्षभरदाह-
विधिकथनं । दानेनमावलीचैत्रादादिकाकथनिकथनं । अष्टकावावकाकादिकथनं । विवाहवि-
कथनं । शयिष्यग्राहिकथनं । कन्वादिहवयवकथनं । कन्वाहःकथनिकथनं । त्रयोवासादिस्कार-
निकथनं । कृत्तिकावह्नीपूजाविधिकथनं । साहरवाविधिकथनं । विद्यारक्षादिकाकथनिकथनम् ।
अन्यापञ्चाकथनिकथनम् ।

No. 2219. **মুতিবল্লভদাস।** Substance, country-made paper, 16 × 4½ inches. Folia, 88. Lines, 6 on a page. Extent, 1,747 śloka. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Ulá, Post Ránpágháta, Zillá Nadiyá, Dinanátha Bhattácháryya. Appearance, decayed. Prose. Correct.

Srúti-kalpādruma. Principles of the Bhakti doctrine and refutation of the adual Vedānta theory and unreality of matter. The object of Bhakti is Kṛishṇa, whose divinity is vindicated. By Haridāsa, a Vaiṣṇava hermit.

Beginning. যন্মে কৃষ্ণক্স বদারবিন্দং হৃদ্যারহম্বৈরপি বহু কালং ।

বহুভক্তবৃত্তপরাবরম্যে মন্থিকমম্যে রমণাধিকম্যে ॥

যুতিকল্যদুঃখোনাথ যন্মোপে বরিত্তিহা ।

অস্তারব প্রবক্ষ্যামি বা পক্ষ্যামি বহির্ভূতাঃ ॥

যথ ভগবান্ মন্দমন্দম্ এব যুতিকুনিপুঢ়াঢ়াদিগু শ্রেয়সোনাধিহিতাঃ । তথাপি ইত্যাদি ।

তথাপি ।

End.

য যত্নমি নিজবর্ষককান্তোবাঃ সমমনিরাহুতুহুদ্বিপকথ্যে ।

য বরতি নথ যন্মি বিহিতুকেঃ স্থিতমমমং তমবেপি বিদ্যুভক্তং ॥

Colophon. ইতি শ্রীশ্রীমদ্ভগবদ্ভগবদ্বারবিন্দমধুভক্তবরিত্তিহাচক্ৰনঃ যুতিকল্যদুঃখা

কলাঃ ।

বিশয়ঃ । ভগবান্ মন্দমন্দমঃ শ্রীকৃষ্ণ এব পরমভক্তবদ্ভগাব ইতিমিকথ্যং । ব্রহ্মকঃ সাক্ষা-
রমণিকথ্যং । মন্থিককথাবিরেচনং । তথ্যজ্ঞানক্স অস্ত্যজ্ঞানকথনং । মন্থিবিমাত্রাদিকথনং ।
শ্রীমদ্ভক্তবৃত্তক্স যুতিকল্যদুঃখসমুচ্চাষীকথনকথনং । অস্ত্যৈব ভগবৎপ্রাপ্তির্নং গুণাভ্যাদিভেদি-
নিকথ্যং । ভগবতীক্সযৈব ভগবৎকথিত্বিতিমিকথ্যং । ভগবতঃ সত্যমকথনং । ভাষাভাষনভাষে-
কীর্তনং । ভাষিকাদিভগবদ্ভগবৎ । মন্থকমির্ভূঢ়াদিভূতীনাং সমমণিকথ্যং । পাবক্সাদিভাষ-
কথনপূর্ণকং তদাভেপকথনং । ভগবদ্ভক্তৈঃ কলৌবাধিকার ইতিমিকথ্যং । ভগবতীক্সাদীনাং মিত-
কথনকথনং । শিষ্যভাষাদিমিকথ্যং । বাসীক্সাদিমুণ্ডিমিকথ্যং । ভগবদ্ভক্তানাং মোক্ষেভ্যাদিভা-
কথনং । ব্রহ্মমণ্ডিমিকথ্যং । ভগবদ্ভক্তকথনকথনকথনং ।

No. 2220. সিদ্ধান্তমঞ্জরীভাবদীপিকাঃ । Substance, country-made paper, 15 × 4 inches. Folia, 200. Lines, 9 on a page. Extent, 6,492 śloka. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Ulá, Post Ránágháta, Zillá Nadiyá, Bábu Annadáprasáda Mukhopádhyáya. Appearance, old. Prose. Corect.

Siddhántamanjarí-bhavadípiká. A commentary on the Siddhántamanjarí of Jánakínátha. By Krishpa S'armá.

Beginning. ব্রৈবাক্ষবতা বচিরে তদিক্সকীরে ভগবদ্বারবিন্দম্যে ।

ইত্যাদিভাষা ভূবনীব্রহ্মনা কা বাতু ভাষা নিরিচাক্ষক্সা ॥

ব্রহ্মক্স মিতোঃ বাদৌ শ্রীমতা কল্মষকংকা ।

শ্রীদামলজরীভাষা মিতো ভাবদীপিকা ॥

प्रारिखितप्रतिबन्धोपज्ञायां कृत परमात्मनस्कारकं महत्तमं निबन्धिकायै प्रवृत्तयोऽप्या-
वकाशेषुकां महत्ताचरणाव चादौ निबन्धाति प्रवृत्तेति ।

End. चण्ड्यदेवेन तयोक्तं, तथापि ययोदेवं निबन्धासौचित्यात्—रत्नतः
परं चण्डित्तमात् परिचयान्निष्ठकवकाशं नास्ति ।

विषयः । ज्ञानकीमावकृतन्यायविद्यामन्त्रय्यां वाक्यान् ।

No. 2221. सिद्धान्तमञ्जूषा । Substance, country-made paper, 18 × 4 inches. Folia, 122. Lines, 7 on a page. Extent, 3,229 ślokas. Character, Bengali. Date, Sm. 1,658. Place of deposit, Ulá, Post Rānāghāṭa, Zillá Nadiyá, Dinanátha Bhaṭṭāchāryāya. Appearance, decayed. Prose. Correct.

Siddhānta-manjūśhā. A dissertation on the adualistic Vedānta doctrine and refutation of all adverse doctrines. By Ś'iva Bhārati, disciple of Jñānendra Bhārati.

Beginning. प्रकल्प्य मन्त्रय्यादान् ज्ञानेन्द्रभारतीयतीम् ।

कृता सिद्धान्तमञ्जूषा तत्कृतायेवमतीमया ।

अथ कल्पाया ना चरे इदम् : पीतयोमिदिध्यासितव्येतिभूत्या चाकृतमज्ञानक अव-
धिन्तोक्तोः—रत्यादि ।

End. अन्तराविद्योक्तानुसूया जीवकृत्तिरित्यादिविद्याकरवत्तम् ।

Colophon. इति श्रीपरमार्थपरिब्रामकाचार्यज्ञानेन्द्रभारतीपूज्यादभिव्यक्तीश्विभा-
रतीकृता सिद्धान्तमञ्जूषा परिपूर्णा । संवत् । १९१८ ।

विषयः । वाक्या ना चरे रत्नत निबन्धविधिरयमितिनिर्णयः । शुद्धं प्रकृत्य अमदुपादान-
मितिनिर्णयः । मायाविद्योक्तोद्वादिमतकथनपूर्वकं तत्कथनं । मायावृत्तिरेव उपादानमि-
तिमतकथनं । उपादानकथनं । अथासादिसकपविशेषनं । प्रत्यक्षादिप्रमाकथनकथनं ।
अपरोक्षज्ञानकथनकथनं । प्रत्यक्षान् बुतेः प्राधान्यनिर्णयः । प्रतिबिम्बमिथ्यात्मभूतव्यव-
हारात्मकपूर्वकं विम्वप्रतिबिम्बभावेन जीवेश्वरदेविभागे इतिनिर्णयः । मिथ्यात्वकथनकथनं । चित्त-
शुद्धिद्वारा कर्तव्यं विद्योपयोगिमितिनिर्णयः । आत्मोन्निर्मुक्तनिर्णयः । आकाशस्य नित्यत्वाद-
कथनं । जीवात्मककथनकथनं । मन्त्रोमित्यत्रादिकथनमन्त्रेण न्यायवेधेविकसिद्यात्मककथनं ।
मन्त्रकथनकथनं । वाक्यमतकथनं । एकजीववादकथनकथनं । अपरमकारकनिर्णयप्रवृत्तेन
मायामतकथनं । जीवकृत्तिरितिनिर्णयः ।

No. 2222. रत्नमाळा । Substance, country-made paper, 16 x 4 inches. Folia, 28. Lines, 6 on a page. Extent, 354 ślokaś. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Ulá, Post Rárágháta, Zillá Nadiyá, Bábu Annadáprasáda Mukhopádhya. Appearance, new. Verse. Incorrect.

Ratnamálá A collection of miscellaneous verses illustrating particular rhetorical maxims, with many riddles and enigmas. By Lakshmaṇa Bhaṭṭa.

Beginning. प्रविष्टश्च वचनीयं भातरं विस्तरं नृप ।

रत्नमाळा प्रकुर्वेत् सुभाषी वीरकारणं ।

वचनवाचनमनीकुसुमावली

दिवाभयं कमलधूपवनिनाथ ।

विश्वकेशनवधरत्नमाळा

कथं मनासि मया वदुदीचनम् । इत्यादि ।

End. शानं कथा मया दत्ता रघोना विप्रतिः शिवः ।

मन्त्रेण कारितोऽप्येकोर्विप्रमिर्द्वयमात्रता ।

Colophon. इति वीरकाव्यमहत्तमा रत्नमाळा वन्द्ये ।

विषयः । चन्द्रकान्तप्रसादकृतप्रधानमत्या विविधशालाविक्रयेऽन्यथान प्रवेष्टिकाकथनम् ।

No. 2223. सुभाषिणीः । Substance, country-made paper, 15 x 4½ inches. Folia, 148. Lines, 8 on a page. Extent, 8,601 ślokaś. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Ulá, Post Rárágháta, Zillá Nadiyá, Dinanátha Bhaṭṭáchárya. Appearance, decayed. Prose. Incorrect.

Subhāshinī. A commentary on the Kirátárjuniya of Bhárávi. By Manohara S'armá. The work is said to have been written under orders of Rájá Kshitipála Malla.

Beginning. मया मयानीचरकारविन्द मनीचरैव शिवने विद्याम् ।

माजिकमजकिनिपाकमुद्यै सुभाषिणीभारविद्यावटीका ।

अथ महाकविर्मापविः प्रविष्टुमन्विर्निष्प्रवरिमन्त्राये मानविकमहत्तमाचरन् काशीनैम-
निवेतिचिरकोनिष्ठविपाकनाथ वदुन्निर्देशं कठःचयन् वीरप्रतिपतिद्वारा कप्रवेजनं चिकी-
र्षितं प्रकीर्तयति, विषय इति ।

End. शेवकाचरया कतेजःमन्त्रा इत्यन्तः-कथयन् इत्यर्थः ।

Colophon. एति सप्तमपुत्रिप्रितान्निमादिजनकविनावाहादिद्वीतमनोहरमर्ष-
जलायां दुभाषितां भारयिनीकाचामहाराजः ।

विषयः । आर्यविराटकिपतावर्जनीयकायका वाक्यान्तः ।

No. 2224. **জেতন্যাদ্বয়ম্।** Substance, country-made paper, 16 x 4 inches. Folium, 1. Lines, 14. Extent, 22 śloka. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Ulá, Post Rāpāghāṭa, Zillá Nadiyá, Bábu Annadáprasáda Mukhopádhvāya. Appearance, new. Verse. Correct.

Chaitanyāśṭaka. Eight stanzas in praise of Chaitanya and expressive of the grief of the writer on the demise of that saint. By Rūpa Gos'vāmī, a companion of the saint.

Beginning. ચરિત્રેન્દ્રા મોહે મુકુન્દતમાલાવનનુલં

कन्याधर्म्यं राधा प्रियतरसखीवात्सल्यमभिवा ।

अथैवमिदं ज्ञातः प्रभूपरमैरेकतनुमाय

अथीह्वनः किं मे नवनगरं वासनि पुनः ॥

परिदेवशानाः प्रवचनशाना शानाशाना-

मङ्गलैर्विन्दे।यद्विषदपरिचर्याधिंनपदः ।

कल्पस्य प्राच्यार्द्धमहनीरावितमः

अथीह्यः किं मे नयनपरिचि वासति पुनः । इत्यादि ।

End.

अथोक्तनोरसाह्वमिदमपीहं विरचयन्

सदा दैव्येन्द्रकादतिविषदयति पठति'यः ।

प्रकाशं चैतन्यः प्रभरति ह्यपावेन विवर्तः

दृष्टमेवाधो धो प्रक्षितरसरे मज्जयति तं ।

Colophon. इति श्रीकृष्णोक्तानिष्ठं चैतन्याहम् ।

विषयः। लोकाकारणतं गौराङ्गद्विषयं लोचनचन्द्रेण तद्विरचयिष्यते कठेकदीपक-
मन्त्राचार्यवरेण ।

No. 2225. **দ্রব্যবিদ্যালাভঃ।** Substance, country-made paper, 16 × 4 inches. Folia, 8. Lines, 10 on a page. Extent, 260 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Ulá, Post Rānāghāṭa, Zillá Nadiyá, Bābu Annadáprasāda Mukhopādhyāya. Appearance, new. Verse. Correct.

Vrajavilāsa-stava. A hymn in praise of the frolics of Kṛishṇa at Vṛindāvana. By Rūpa Gos'vāmī.

Beginning प्रतिरञ्जुभिर्वन्द्यं कानाद्येयंवातिनि।

विद्या ताः संहरन्महाप्रहारेः शान्तिं नो भडाः ॥

इत्थं शार्ङ्गकवन्धवक्रिभिरुक्तं दृष्टं पुराणादिना ।

विषं मासतिवारवन्धनिमित्तैः शोभादिभिर्विधेयं ॥

कामिन् प्रेमकुचादयं कवचया प्राक् पावय पीवरे ।

येमेतामवधार्यो वृत्ततमसं + + + + + ॥ इत्यादि ।

End.

इत्थं विषतनन्दिदमविद्यावनामन्त्रं

सदा प्रज्जमोक्षमकुरुमाधुरीवन्दरे ।

मुक्तः कुमुदचक्षुःताः परिपठन्ति ये वन्धवः

समं परिकरेदं विदुमनसः पञ्चनि वे ॥

Colophon. इति श्रीकपिलतन्त्रविद्याप्रकाशः समाप्तः ।

विषयः । कुनिवासोपशान्तिकार इत्यादिमहाप्रहारेः वन्दनम् ।

No. 2226. गौराङ्गकवचस्तवः । Substance, country-made paper, 10 × 5 inches. Folium, 1 Lines, 16. Extent, 25 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Ulá, Post Itānāghaṭa, Zilla Nadiyá, Annadá-prasáda Mukhopādhyāya. Appearance, new. Verse. Correct.

Gaurāṅgastava-kalpataru. A hymn in praise of the personal characteristics of Gaurāṅga *alias* Chaitanya. By Rūpa Gos'vāmī.

Beginning. अतिं दृष्टुं यदा प्रसन्नमनस्यैः शिष्यजनाः

सुखं पीबन्मोपरि दधति यन्कारनिवधं ।

कदापि यः कर्णवत्तनपरावन्धीयुः स वन्द-

कः केनैवागच्छेत्तद्वद्वन्दने मदधनि ॥

सर्वज्ञाज्ञानं नवविधरमेव वन्द-

विषयं कदापि न वन्दनमन्याद्वन्दनैः ।

वन्दन् किमन् नृत्तम् त्रिनिनिपितेर्निर्भरमद्वै

तः श्रीनोऽगच्छेत्तद्वद्वन्दने मदधनि ॥ इत्यादि ।

End. इति श्रीमोक्षोद्भवविधिवद्भाष्यकृतम्-
 भगवत्पादस्य भाष्यस्य अन्तर्गतं पुरातनम् ।
 मुद्रणैः शिवशैलेश्वरिण्यैः यक्षावाटवर्षिके-
 रणं विवेदिभ्यश्चरन्तु न लोकोत्पन्नम् ।

Colophon. इति श्रीकव्यमोक्षानिवारितमोक्षोद्भवकृतम् पदम् ।
 विषयः । मोक्षोद्भवदेवेन मोक्षोद्भव प्रकृतिना पूर्ववत् ।

No. 2227. *Līlāvatyudāharana*. Substance, country-made paper, 15 × 5 inches. Folia, 82. Lines, 9 on a page. Extent, 1,822 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, S'āntipura, Paṇḍit Kālidāsa Vidyāvāgīśa. Appearance, fresh. Prose. Correct.

Līlāvatyudāharana. Examples and exercises in illustration of Bhāskara Āchārya's rules of Algebra as given in his *Līlāvati*. By Viśveśvara.

Beginning. मोक्षोद्भवविधिवद्भाष्यकृतम् ।

शिवशैलेश्वरिण्यैः यक्षावाटवर्षिके-
 रणं विवेदिभ्यश्चरन्तु न लोकोत्पन्नम् ।

इति श्रीमोक्षोद्भवविधिवद्भाष्यकृतम् पदम् ।
 विषयः । मोक्षोद्भवदेवेन मोक्षोद्भव प्रकृतिना पूर्ववत् ।

End. इति श्रीमोक्षोद्भवविधिवद्भाष्यकृतम् ।

Colophon. इति श्रीमोक्षोद्भवविधिवद्भाष्यकृतम् पदम् ।

विषयः । मोक्षोद्भवदेवेन मोक्षोद्भव प्रकृतिना पूर्ववत् ।

No. 2228. *Tattvasamāsa*. A. Substance, country-made paper, 10 × 4 inches. Folia, 16. Lines, 7 on a page. Extent, 240 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Professor Maheshchandra Nyāyaratna. Appearance, new. Prose. Generally correct.

B. Substance, country-made yellow paper, 12 × 3 inches. Folia, 16. Lines, 6 on a page. Extent, 240 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Sāntipura. Rāmanātha Tarkaratna. Appearance, new. Prose. Correct.

Tattvasamāsa. A summary of the different topics of the Sākhya doctrine, with an exegesis by an unnamed author. It is the

same work which has been noticed under No. 2198 (p. 260) as Kapila-sūtra, but the exegesis is different. The introductory lines of the two MSS. now under notice are substantially the same as those in No. 2198, but the wording is different, and the name of the Brāhmaṇa is not given, nor is the text described to consist of 22 aphorisms in one chapter divided into 4 sections. The omission of the name is appropriate, for Āsuri is generally described to have been a brother of Kapila, and he could not with any propriety be made to describe his family, his race, and his name to his brother. The introduction runs thus:—

“A certain Brāhmaṇ, aggrieved by the three kinds of pain, had recourse to the great sage Kapila, the teacher of the Sāṅkhya. Having declared his family, his name and race, and his desire of instruction, he said—‘Venerable Sir! What is of all things the most important? What is actual truth? And what must I do, in order that I may have done what is fitting to be done?’ Kapila replied—‘I will tell you.’”

This introduction is followed by the so-called sūtras, the number of which is not the same in the two codices under notice. A gives the number at 25, exclusive of the concluding line which describes the fruit of knowing the topics. The topics are—(1) “Eight ‘produced’ (*prakṛiti*) ; (2) sixteen ‘productions’ (*vikṛita*) ; (3) ‘soul’ (*puruṣa*) ; (4) the ‘triad of qualities’ (*trai-guṇya*) ; (5) ‘development’ (*saṁchāra*) ; (6) ‘dissolution’ (*pratisaṁchāra*) ; (7) the ‘instruments of soul’ (*adhyātma*) ; (8) ‘the province of an organ’ (*adhibhūta*) ; (9) ‘the presiding supernatural agent’ (*adhidairata*) ; (10) the five ‘functions of the faculties’ (*adhibuddhi*) ; (11) the five ‘sources of action’ (*karma-yoni*) ; (12) the five ‘airs’ (*vāyu*) ; (13) the five that consist of action (*karmmitman*) ; 14 ‘ignorance’ (*avidyā*) under five divisions ; (15) ‘disability’ (*āśāñi*) of twenty-eight kinds ; (16) ‘acquiescence’ (*tushṭi*) of nine kinds ; (17) perfections (*aiśidhi*) of eight kinds ; (18) the ‘radical categories’ (*mutikārtha*) of ten kinds ; (19) ‘benevolent nature’ (*anugraha-sarga*) ; (20) ‘elemental creation’ (*bhūta-sarga*) of ten kinds ; (21) ‘parental creation’ (*dhātus-sarga*) of three kinds ; (22) threefold ‘bondage’ (*bandha*) ; (23) threefold ‘liberation’ (*mokṣa*) ; (24) threefold ‘proof’ (*pramāṇa*) ; (25) threefold ‘pain’ (*duḥkha*) :—in these consists all actual truth. He who shall have thoroughly understood this, will have done all that is to be done. He will not again be obnoxious to the three kinds of pain.

Such are the aphorisms of the Sāṅkhya entitled the ‘compendium of principles’ (*tattvasamāsa*).”

B limits the number of the sūtras to 23, omitting 21 and 25, making one sūtra of 4 and 5, and reckoning the last line as a sūtra. No. 2198, reduces the number to 22, by making one sūtra of 7, 8 and 9. It, moreover, divides the sūtras into 4 sections, ranging, the first three sūtras in the first section, the next four in the second, the next 9 in the third, and the last six in the concluding section.

The enumeration of the sūtras in A, obtains also in the translation given in the *Benares Magazine*, III p. 282. Mr. Hall notices other variations in the Preface to his edition of the *Sāṅkhya-pravachana-bhāṣya*, (p. 28,) and recites them with additions in the Preface to his edition of the *Sāṅkhya-sāra*, (p. 42). The weight of evidence lean, on the whole, in favour of 22. But whatever their number they are the headings or titles of the topics which Kapila may have taught, and not the substance of his teachings. Nevertheless there is no doubt that the work is of considerable age, for it is unquestionably more ancient than the *Sāṅkhya Sūtra* and the *Sāṅkhya-kārikā*, from which it differs in some respects, and is obviously the oldest text on the *Sāṅkhya* available.

The name of the work is not given uniformly in the different codices. A names the sūtras *Tatvasamāsa—Tatvasamāsaikhya Sāṅkhya sūtrāni*. So does the text printed in the *Benares Magazine*, both at the beginning and at the end. B, at the beginning has *atthātak tatvasamāsata sāṅkhya-sūtrāṇi vyākhyāyāmah*, and at the end, *Iti sāṅkhya sūtrāṇi samāptāni*. No. 2198, which I have seen since writing its notice on page 260, has *Sāṅkhya-darśana bhāṣya* in the epigraph of section I; *Sāṅkhya-bhāṣya* in the rubrics of sections II and III; and *Sāṅkhyaśāstra-kapila-sūtra-bhāṣya* in the colophon. The exegesis attached to the text is the same in A and B, but the first is named *Tatvasamāsaikhya-sāṅkhya-sūtra-ṣṭi-krama-dīpikā*, and the second, *Sāṅkhya-sūtra-kramenaisa vyākhyātā krama-dīpikā*. No. 2198 obviously takes the name of the text to be *Sāṅkhya-sūtra* alias *Kapila-sūtra*, and of the exegesis *Sāṅkhya-sūtra-bhāṣya*. The name of its author has been incorrectly given on page, 260, and the error has arisen from the Paṇḍit who reported on it, having put in the word *kpita* after *Sāṅkhyaśāstra*. The word does not occur in the original MS. The work must be taken to be anonymous, as is the exegesis given in A and B. Mr. Hall notices three other exegeses, the *Sarvopakāriṇī*, the *Sāṅkhya sūtra viraṇa*, and the *Sāṅkhya-krama-dīpikā* alias *Sāṅkhyālenkāra* or *Sāṅkhya-*

sūtra-prakāśikā which are of anonymous authorship. The last may be the same with my A, but I have no means of ascertaining the fact. Mr. Hall notices two others, the *Tattvasyātārka-dīpana* and the *Tattvasamśa-
vyākhyā*, by Bhāvāgaṇesa Dīkṣita and Kṣhemānanda respectively, but I have not seen them. Nor have I seen Dr. Ballantyne's translation of the text, which appeared in 1850. Not a single copy of it is available in Calcutta. Taking the different names noticed above into consideration, it appears the true name of the work is *Sāṅkhya-sūtra*, and to distinguish it from the larger work which appeared subsequently, the descriptive epithet *tattvasamśataḥ* of the introduction has been latterly modified into *Tattvasamśas* as the identifying name.

Beginning. বহুবিধমিত্যজ্ঞেয় জগদ্বা ভ্রামনাত্মকান্ ।

আদিভূতৌ নবমতৌ কবিত্বাৎ সত্ববৈ ।

অস্বাসঃ সজবদ্যবনঃ স্বাক্ষরপাতি স্বাক্ষরজানঃ ।
স্বাক্ষরপাতি কবিত্বমর্থবিৎ সত্ববৈবাননঃ ।

End. এতন্ স্বাক্ষরজৈমিঃসেবস্বাক্ষর্য । স্বাক্ষর্যমাঃ পুনর্মক ন কাচিদি ।

এতস্বাক্ষর্যেবিত্ত্বান কবিত্বক ন স্বাক্ষর্য ।

স্বাক্ষর্যমাঃ স্বাক্ষর্যঃ সোহাঃ স্বাক্ষর্যমাঃস্বাক্ষর্যমাঃ ।

স্বাক্ষর্যমকমেবৈবা স্বাক্ষর্যমাঃ স্বাক্ষর্যমাঃ ।

স্বাক্ষর্যমাঃ + + + সোহাঃ স্বাক্ষর্যমাঃ ।

Colophon. স্বাক্ষর্যমাঃ স্বাক্ষর্যমাঃস্বাক্ষর্যমাঃ ।

বিষয়ঃ । স্বাক্ষর্যমাঃস্বাক্ষর্যমাঃস্বাক্ষর্যমাঃ ।

No. 2229. স্বাক্ষর্যমাঃস্বাক্ষর্যমাঃ । Substance, country-made yellow paper, 18 x 4 inches. Folia, 122. Lines, 8 on a page. Extent, 8,998 ślokaś. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Uḷā, Post Rāpāghāṭa, Zillā Nadiyā, Dhanātha Bhattachārya. Appearance, new. Prose. Generally correct.

Artha-ratnāvalī. A commentary on the Gītagovinda of Jayadeva. By Gopāla Chakravartī, of the sept of Bandyaghaṭi.

Beginning. স্বাক্ষর্যমাঃস্বাক্ষর্যমাঃস্বাক্ষর্যমাঃ । স্বাক্ষর্যমাঃ

স্বাক্ষর্যমাঃস্বাক্ষর্যমাঃস্বাক্ষর্যমাঃ । স্বাক্ষর্যমাঃস্বাক্ষর্যমাঃস্বাক্ষর্যমাঃ ।

স্বাক্ষর্যমাঃস্বাক্ষর্যমাঃস্বাক্ষর্যমাঃ । স্বাক্ষর্যমাঃস্বাক্ষর্যমাঃস্বাক্ষর্যমাঃ ।

बुधश्चैतदवापन्नां हरिरनौ पापादपाथाकृतं ।

विद्योक्तानि कथाकाराणि विद्यायां विद्यते मन्त्राः ।

मेःपाकः कुशे डीकःमर्चरवावलीःममा ॥

जीतनोविन्दवावायोः स्वरानि कति मे। एषाः ।

कर्म मातृ ककुपेत् कर्मात् नदीवा बुद्धिरसिवा ॥

कायाभिरुचिरीचननैमिंदुषिता-

विनापि डीका बडोडास्य यद्यपि ।

सर्वां ज्ञेयं परिपोषयेत्तदे

परि परि ब्रह्मरुपा विधीयते ।

समाप्तीनेत्याह्वाय बोधिता मयतां सतां ।

एवाकरीष एतं विं नूनं बलात् सृज्यते ॥

तस्य निष्पत्त्यर्थं त्रारिचितपरिचयान्निकायाः कविकुलमित्रकः एकस्यैव निष्कारदः परतः
 ज्ञानवताः नीलपञ्चमवतः नीलवदेवोऽतिवर्षिर्भूतः अपि ज्ञानवनेकवद्वया नीलविरचयकारे
 प्रपञ्चिष्युमवतः नीलपञ्चमवद्वयप्रधानं महाकाव्यमारभमासः । सर्वव्योमहाकाव्यमुच्यते तस्य
 अर्थः । साधोर्मयस्त्विवानकुनिर्देशोऽपि तन्मूलमिति काव्यार्थोऽज्ञातीकव्यमहाकाव्यस्य
 परस्परमेव लघुवैद्वदेवानीलपञ्चमोद्वयवर्णकपञ्चममहाकाव्यमिति । मेघेरितादि ।

End. चतुर्विध उपचिन्तीयता वडकीभूत इत्यर्थः।

प्रश्नान् यथाय कश्चिदपि + + कथयदमी—

अतः प्राक् पापेभ्यः क्षमयति दुष्टिदोषयनिव ।

एवं यत्नेनावां दक्षिरपि पुनात्वायम+कान्

जदे तळाच्या मे छतिरियसपुष्पां मुरजिते ॥

प्राणीद्वयप्रसोन्नसोन्नयवदी धीमान् चिरयाभिध-

सत्यः शिव इत्यभिप्रेत्यदुतोऽज्ञानादयो भूततः ।

इमांदाव इति प्रमोदवसतिवसाज्जयोः कृती

मेरा कहना: कि वह मेरा निर्वासन था हीना कविता मूला ।

महाप्रवासेऽभिते महाब्दे मासे मघौ चण्डकरण वारे ।

डीकामिना इयवतीतमोत्रे।पाहवर्षा वतमोव्यमपा ।

Colophon. इति अथ वदन्त्यस्य श्रीकृष्णस्य तन्त्रीया उच्यते श्रीविद्यानाम्नी श्रीमद्विद्यानाम्नी

मडीया शानचंद्रावस्था हादमपर्वविपरीत।

विषयः । जगद्देवस्य श्रीमन्नमोऽपिन्दस्य शास्त्रावम् ।

No. 2230. *ग्रामाहृत्यतत्त्वम्* । Substance, country-made yellow paper. 18 x 3½ inches. Folia, 10. Lines, 7 on a page. Extent, 250 slokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1768. Place of deposit, Sántipura, Kálidása Vidyāvāgīśa. Appearance, fresh. Prose and verse. Correct.

Sūdrāha-kṛitya-tattva. A digest of the rules regarding the duties of Sūdras. By Raghunandana Bhaṭṭācārya.

CONTENTS: Śrāddhas, daily offerings to the manes, offerings during the wane, Abhyūdayika or śrāddhas on auspicious occasions. Recitations of Vedic mantras prohibited. Gift of dressed rice prohibited. Śrāddhas to be performed according to the rules of the Yajur Veda. Paurāṇic mantras to be recited. The five Yajñas. Peculiarities in *śchamana* or religious washing of the mouth when commencing a service. Daily duties, washing of the mouth, brushing of the teeth, bathing, putting on sectarian marks (*tīlukas*). Offering of water to the manes. Burnt-offering to Viśvedevāh. Sacrifices. Offering of grass to cows. Rules for meal time. Nocturnal duties. Sleeping. Going out.

Beginning. प्रबन्ध आदिदास्यं रसं वदन्तेष्वथ ।

ग्रामाहृत्यतत्त्वम् इति श्रीरघुनन्दनः ।

तत्र तत्रा जगद्वाचं मुक्तिमन्त्रिदावथ ।

ग्रामाहृत्य तत्त्वम् इति श्रीरघुनन्दनः ॥

आद्य आदिनिधिः । मनुस्मृत्युक्ते,—एवं ग्रामाग्निं धाम्नात् द्विजादयः कर्त्तव्यं । मनुस्मृत्युक्ते च कुर्यादात्मनश्चतुर्विधं । धाम्नात् कर्त्तव्यमन्यत्वेन प्रतिपद्यते कर्त्तव्यादिविहितं वाहं आभ्युदयिकम् । एवं द्विजातिवत् ग्रामाग्निं कुर्यादित्यन्वयः । मनुस्मृत्युक्ते च मनु आद्यं धर्ममन्यत्वेन आत्मनश्चतुर्विधत्वेन जलोपवेशविहितम् आहत्य तेन तु कर्त्तव्यम् चित्रमन्त्रमुदात्तमित्यनेन चित्र-कौशाद्विधेर्मात्राभावात् । इत्यादि ।

End. आद्यमाद्यं तत्त्वम् इति काम्यकौमुदीवदिति ।

Colophon. इति श्रीरघुनन्दनग्रामाहृत्यतत्त्वम् ग्रामाहृत्यतत्त्वम् समाप्तम् ।

विषयः । ग्रामाहृत्यतत्त्वम् । आहृत्यतत्त्वम् । तत्र तत्रा जगद्वाचं मुक्तिमन्त्रिदावथ । ग्रामाहृत्यतत्त्वम् । मनुस्मृत्युक्ते च कुर्यादात्मनश्चतुर्विधं । धाम्नात् कर्त्तव्यमन्यत्वेन प्रतिपद्यते कर्त्तव्यादिविहितं वाहं आभ्युदयिकम् । एवं द्विजातिवत् ग्रामाग्निं कुर्यादित्यन्वयः । मनुस्मृत्युक्ते च मनु आद्यं धर्ममन्यत्वेन आत्मनश्चतुर्विधत्वेन जलोपवेशविहितम् आहत्य तेन तु कर्त्तव्यम् चित्रमन्त्रमुदात्तमित्यनेन चित्र-कौशाद्विधेर्मात्राभावात् । इत्यादि ।

No. 2231. सप्तसूत्रसंन्यासपद्धतिः। Substance, country-made paper, 12 x 8½ inches. Folia, 12. Lines, 12 on a page. Extent, 214 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Śāntipura, Paṇḍit Kālīdāsa Vidyāvāgīśa. Appearance, new. Prose and verse. Incorrect.

Saptasūtra-sannyāsa-paddhati. Rules for the ordination of Sannyāsis and of the different orders in which they are divided, preceded by a brief account of the ten great teachers and their descendants. The teachers are—(1) Brahmā, Viṣṇu and Rudra, (2) Vāsiṣṭha, (3) Śakti, (4) Parāśara, (5) Vyāsa, (6) Śuka, (7) Gauḍāchārya, (8) Govindāchārya, (9) Śaṅkarāchārya, (10) Rūpavedāntāchārya. The four principal disciples of Śaṅkarāchārya were—Svarūpāchārya, Padmāchārya, Toṭakāchārya, and Pṛithvidharāchārya. Of these, the first had for his disciples Tirtha and Ārama; the second had Vana and Jraṇya; the third had Giri, Parvata, and Śāgara; and the fourth had Sarvasvatī, Bhārati, and Puri, and each of these established a separate order of Sannyāsis. This account is followed by the rules for ordination on the following subjects, viz. initiation in particular mantras, prayer for ordination, offering of water to the manes, Aṣṭakā śrāddha, Viśyahoma, the burning of the sacred thread, the crown-lock and other emblems of domestic life, bathing, prayers at stated times, mental worship, rest and reading of the Upanishads, reading of hymns for final emancipatory Yoga, reading of Panchikaraṇa, meditation or Samādhi, understanding of the Vedic text "Thou art that," reading of the Upanishads inculcating rejection of household life, recitation of particular mantras, ordination of Paramahansas, do. of Digambaras, trials of Sannyāsis.

ॐ नमोऽस्तुते ।

Beginning. आदौ वेदाकाशार्थः ब्रह्मा, द्वितीये आकाशार्थः विष्णुः । तृतीये आकाशार्थः शिवः, चतुर्थे आकाशार्थः ब्रह्मा । एतादि ।

End. श्रीसंन्यासपद्धतिरित्येवमाह्वयः ।

ब्रह्मज्ञानी आत्मीयं पुरी नाम उदाहृतं ।

आत्मन्येवैवमवकाशये ब्रह्मावेति । (मेवमाह-कौटमाह-आत्मन्यमाह-सूत्रमाह) ? । इति ब्रह्माह उदाहृतः ।

Colophon. इति सप्तसूत्रसंन्यासपद्धतिः समाप्तः ।

Abstract

विषयः । वैशाखदिवाद्यकवेष्टिर्गणितोद्भवसाधनविधिनिर्णयः । तत्र साधारणसहित-
फलं । वैशाखे चन्दनसाधनविधिः । यौते स्थावरासाधनविधिः । साधारणसहितोद्भवासाधनविधिः ।

उमा चैवमहाकामाश्च मुक्तिदायाकावयम् । चावाङ्मयी मुक्तिदायायाः सहायिकवयम् ।
 एवमिहोपादिभिः । चावये अयमवापायिभिः । माहे इतिवार्त्ताववापायिभिः । चाहिने
 वाववावार्त्ताववापायिभिः । कार्त्तिके उमाववापायिभिः । अयवावये सादनीवापायिभिः । दोने
 पुष्पादिभेदभिः । माये मासेद्वयोभिः । चाङ्गुने शैलवापायिभिः । चैवे अयमवशिष्टा-
 यिभिरवयवम् ।

No. 2233. पुष्पाङ्गिका । Substance, country-made paper, 11 × 3½ inches. Folia, 4. Lines, 10 on a page. Extent, 63 ślokaś. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Ulá, Post Rānāghāṭa, Zillá Nadiyá, Gopívalabha Bhāṭṭāchārya; another copy at S'ántipura, Paṇḍit Kálidāś Vidyāvāgīśa. Appearance, fresh. Verse. Generally correct.

Pushpāñjali. A hymn in praise of the Devī. By Rāma-kṛishṇa.

Beginning. अमयतीमयमदयदयम् अमरयुतदुरादुरदेभिः ।
 अमयमानवदयदयिभ्युन् अमयमानवता निवर्तते नमः ।
 मायुवायवि वन्देऽहं विज्ञेयकुलदेवता । एतादि ।

End. हन् + एकोपकविन्दको
 कुलकुलविन्दु + + + नमः ।
 नीवने अमुना कारिणीवोऽमुना ।
 अंजना नीवने विन्दनातुः वदा ॥

Colophon. इति नीरामकव्यविरचितः पुष्पाङ्गिका उन्मूलः ।

विषयः । ऐश्वर्यादीन् अयमया अवाङ्मयादिवयम् ।

No. 2234. गोविन्दस्तोत्रम् । Substance, country-made paper, 11 × 3½ inches. Folia, 5. Lines, 7 on a page. Extent, 75 ślokaś. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Ulá, Post Rānāghāṭa, Zillá Nadiyá, Gopívalabha Bhāṭṭāchārya; another copy at S'ántipura, Paṇḍit Kálidāś Vidyāvāgīśa. Appearance, fresh. Verse. Generally correct.

Govinda-stotra ALIAS **Vilvamañgala-stava** A hymn in praise of Viṣṇu as Govinda. By Vilvamañgala.

Beginning. বীজস্য বিম্বো নৃপুণৈঃসারি

সম্প্রদায়িকমিচ্ছ সত্যম্ সুরারি ।

সামান্য কাঁ বৈম্ব সৌভাগ্য

মৌলিন্দ হামোদর স্যবেতি ॥

সবে কুরুকাম্যে স্যামান্য

সুঃসামান্যসামান্যস্যবেতি ॥

সম্মা সর্বা সৌভাগ্যস্যামান্য

মৌলিন্দ হামোদর স্যবেতি ॥ ইত্যাদি ॥

End.

সুঃসামান্যে ইত্যেব সারং সুঃসামান্যে ইত্যেব স্যেব ।

ইস্যামান্যে ইত্যেব স্যামান্য মৌলিন্দ হামোদর স্যবেতি ॥ ১১ ॥

Colophon. ইতি বীজস্যবিম্বোক্তস্য বীজস্যবিম্বোক্তস্য স্যামান্য । প্রথমমু স্যবেতি ॥

বিষয়ঃ । বীজস্যবিম্বোক্তস্য স্যামান্যস্যামান্যস্যামান্য ॥

No. 2235. বিজয়কোষ বা প্রবন্ধমেয়স্যামান্য । Substance, country-made paper, 11 × 8 inches. Folia, 8. Lines, 7 on a page. Extent, 61 ślokaś. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Ulá, Post Rápágháta, Zillá Nadiyá, Gopívallabha Bhattachárya. Appearance, new. Verse. Generally correct.

Dvirúpakosha ALIAS **Śabdabheda-prakáśa**. A vocabulary of synonyms and homophonous words. By Purushottama Deva. Vide No. 223, Vol I, p. 118, for another work of this class.

Beginning. সৌভাগ্যসামান্যস্যামান্যস্যামান্য স্যামান্যস্যামান্য স্যামান্য ।

সৌভাগ্য স্যামান্য স্যামান্যস্যামান্যস্যামান্যস্যামান্য ॥

বিজয়স্যামান্যস্যামান্যস্যামান্যস্যামান্য ॥

স্যামান্যস্যামান্যস্যামান্য স্যামান্য স্যামান্য ॥ ইত্যাদি ॥

End.

স্যামান্যস্যামান্যস্যামান্য স্যামান্যস্যামান্য ॥

স্যামান্যস্যামান্য স্যামান্যস্যামান্য স্যামান্য ॥

Colophon. ইতি বিজয়কোষবিম্বোক্তস্য বিজয়কোষ বিম্বোক্তস্য ॥

বিষয়ঃ । ইত্যাদিস্যামান্যস্যামান্যস্যামান্যস্যামান্য স্যামান্যস্যামান্য ॥

No. 2236. मानसिकपूजनम् । Substance, country-made paper, 10 x 8½ inches. Folia, 6. Lines, 12 on page. Extent, 99 ślokas. Character, Nāgara. Date, ? Place of deposit, Ulā, Post Rānāghāṭa, Zillā Nadiyā, Gopīvallabha Bhāṭṭāchārya; another copy at S'āntipura, Paṇḍit Kālidāsa Vidyāvāgīśa. Appearance, fresh. Verse. Correct.

Mānasika-pūjana. A hymn in which Vāgdevī, the goddess of learning, is mentally worshipped. By S'aṅkara Āchārya.

Beginning. उषसि मानसं महत्तमायनैर्भक्तिभिः कायसि कायसि कायसि ।

अभिप्रायकटाक्षनिपीयसैर्जगदिहं जगदस्य सुखीकुर ।

कनकमयमित्रदिक्षोन्नयनं दिशि दिशि पूजंस्तुवन्कुशवृक्षं ।

अस्मिन्मनस्यपनयनेषि मानसं हि जपया हि उन्नयनं यदीतु । इत्यादि ।

End.

प्रत्यहं अस्मिन्स्तुतीयः पूजनमिहं पठेत् ।

कामादिभ्यः प्रवाहेन यस्मिन् स कविर्भवेत् ।

Colophon. इति महाराजाधिराजसिंह मानसिकपूजनं समाप्तं ।

विषयः । मानसोपचारस्य नाम्नेयाः पूजाविधिकानुसंगेन सन्नामाख्यादिकीर्तनं ।

No. 2237. आश्वप्रदीपः । Substance, palm leaf, 13 x 2 inches. Folia, 78. Lines, 5 on a page. Extent, 1,467 ślokas. Character Bengali. Date, ? Place of deposit, Ulā, Post Rānāghāṭa, Zillā Nadiyā, Gopīvallabha Bhāṭṭāchārya. Appearance. Prose and verse. Correct.

Śrāddha-pradīpa. A summary of the rules for the performance of various kinds of Śrāddhas. By Madanaśmanohara Mahāmahapādhyāya, son of Madhusūdana Paṇḍitarāja.

Beginning. संवत्सरावसरे शुद्धे विषाख

शुक्लपक्षे दशम्यादिदिनेषु ।

आश्विने चैतन्ये च शुक्लपक्षे ।

आश्विनीपक्षे च शुक्लपक्षे च ।

अथ कथावत् पावकदहनकथानुसंगेन इति विनियोगः । इत्यादि ।

End. मानसविषयाणां पावकवर्णनं हि पावकविधिरिति आदि ।

Colophon. इति महाश्रीवाङ्मयविद्वत्पद्मराजमुकुन्दबालकनयनसोपाचार्यश्रीमदस्य श्रीपरमिहं आश्वदीपः श्रीमदश्वमेधः । समाप्तः ।
विषयः । अश्वमेधेनां पावकविधिरुपलक्षणं । अथ पावककथनवर्णनं । विनियोगादिविधिरुपलक्षणं । आश्वमेधेनां पावकवर्णनं । विनियोगादिविधिरुपलक्षणं । अथ पावककथनवर्णनं । अथ पावककथनवर्णनं । अथ पावककथनवर्णनं ।

धान्यकषादपिषिकषयं । वादाहमिकषयं । धान्यकैशोदिकादिषु इतिकर्तव्यताभेदकषयं । आमु-
 दधिकषादपिषिकषयं । उषिकीकरकषादपिषिकषयं । कैशोदिकपिषिकषयं । आक्षपादपिषि-
 काक्षपादपिषि । क्षीयूदकषयं कषादपिषिकषयं । पिङ्गपिषितादिषादकाक्षयं । माषिकउषि-
 कीकरषादिषादकाक्षयं । अक्षपादिषादकाक्षयिकषयं । पिषिकषयज्ञादिपिषिकषयं । मित्र-
 वादपिषिकषयं । धौर्ध्यादपिषिकषयं । अषिकादिपिषिकषयः ।

No. 2238. **পাৰাশিৰ্য্যাদিৰ্য্যাস।** Substance, country-made paper, 16
 x 5 inches. Folia, 82. Lines, 9 on a page. Extent, 2,645 slokas. Character,
 Bengali. Date, ? Place of deposit, U14, Post Rāpāghāta, Zillā Nadiyā,
 Gopivallabha Bhattachārya. Appearance, *decayed. Prose and verse.
 Incorrect.

Prāyaścitta-pārijāta. A digest of the Smṛiti rules for performing expiatory penances for various offences. By Ratnapāṇi.

Beginning. बलारविन्दारविन्दं उवाच सर्वेभ्यः प्रकृतमात्मनः ।

नीलमयाक्षिः कृमिनां चिन्ताय कटे।ति वायव्यमिषादिनाम् ।

यस्य प्राचक्षिपत्तुः सावकश्चापसाधनमेवाभिरिजन्नाद्—इत्यादि ।

End. इति काव्येष्टकमादरणीयं । अथवा दुर्वाणिः कवयुक्तीवर्णिनि ।

Colophon. इति ब्रह्मसूत्रप्रकरणसमाप्तिरिति श्रवणविचारानामेव
उक्तप्रकरणं समाप्तम् । समाप्तम् ।

[illegible]

No. 2239. কৃষিচন্দ্রিকা। Substance, country-made paper, 17 x 4 inches. Folia, 188. Lines, 8—9 on a page. Extent, 12,900 slokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Uda, Post Rindghata, Zilla

Nadiyá, Gopívallabha Bhattachárya. Appearance, decayed. Prose and verse. Correct.

Smṛiti-chandrikā. A digest of the Smṛitis regarding duty.
By Kṛpadeva Mahāmahopādhyāya.

Beginning. रन्दिराहुदवायनं कुतेनीवरणीयम् ।

॥ गान्धर्व परमाण्वर्णं बन्धेऽपि मन्दमन्दम् ॥

अथ सर्वेषां कर्मणां साक्षात्कीयमात्रं प्रथमतः च ह्यत्र निरूपयते । अथ यावः । निमित्तस्य-
कारादिसाक्षात्कारेण वक्तव्यम् । निमित्तं वा निमित्तं वा साक्षात्कीयं प्रतीयम् । इत्यादि ।

End. इत्यतः चासाव्यसोऽस्तिदेवपात्री तन्महिम्नेष्व एव उपदेयः ।

Colophon. इति महाभारताध्यायसप्तमोऽष्टमोऽष्टमस्तौ सुविचक्षितौ वरिष्ठौ ।

विशेषः । काष्ठकल्पविशेषम् । मिथ्यादिशब्दादिकथनं । मन्त्रभाषादिविशेषम् । तत्र
पिचिनापिचितकर्मनिकथनं । व्रतपरिभाषाकथनं । तदुपपन्नमिच्छाः काष्ठविशेषम् । मन्त्रादि-
व्रतनिकथनं । मिथिहैवे शब्दाकथनं । प्राक्कात्यादिविधिः । द्वापरादिविधिः । स्नानविधिः ।
तथैकविधिः । चन्द्राविधिः । मासपीठपविधिः । मासाविधिः । मासाभेदे देवताभेदकथनं
चन्द्रविभेदकथनम् । अधाष्टक्यकथनं । वैश्वदेवादिविधिः । मित्वाद्यविधिः । आभिषेकविधिः ।
शौचनविधिः । मन्त्रान्तरनिकथनं । आचमनविधिः । मान्द्रूपविधिः । पुराणकथनादिविधिः ।
तत्र कौश्लद्वयैर्विभेदकथनं । शाल्येव्यादिविधिः । रात्रिकल्पनिकथनं । व्रतनविधिः । विश्व-
विशेषम् । वरकल्पाशक्त्यादिकथनं । कल्पादौषादिकथनं । रात्रिकल्पादिकथनं । अग्निवेदभा-
दिविशेषम् । मान्द्रूपकादिविधिः । कल्पादाभाषिकारिभिकथनं । पात्रदानविधिविकथनं । विश्व-
काविकादिविधिः । कुमान्तरविषयमिच्छकथनं । कौषिककथनं । एकादशीव्रतविधिः । व्रतहादौ
कल्पादौषादिकथनम् । शिवरात्रिव्रतकथनं । कौषिकव्रतकथनम् । व्रतदानविधिः ।
आनकर्मविधिः । आनकरविधिः । अन्नप्राशनविधिः । विष्णुरात्रविधिः । तत्र काष्ठपञ्चादिवि-
शेषम् । अन्नभाषनिकथनम् । द्यूतादिकथनं वैश्वदेवादिविधिः । उपनयनविधिः । तत्र वेदाध्ययन-
विधिकथनं । मन्त्रकर्मविधिकथनम् । समावर्तनविधिकथनं । मार्ग्यपञ्चकथनं । मासत्रयावि-
धिकथनं । वज्रावधिविकथनं । तत्र तत्र विश्वनादिकथनम् । अन्त्येष्टिविकथनम् । द्वाकादिवि-
धिकथनं । वस्त्ररहादिविधिः । वस्त्रमन्त्रानुव्रतनादिविधिः । अशौचनिकथनं । अष्टराशौच-
निकथनं । मासाशौचं । आशौचं । द्वापराशौचनिकथनं । पूरकह.नादिविधिः । चौरादिविधिः ।
आशविधिः । वैतरणीविधिः । वेदुषादिदानविधिः । मन्त्रादानविधिः । ह्येक्यविधिः । काष्ठ-
ह्येक्यविधिः । आशिकविधिः । अशौचकरकादिकाष्ठविशेषम् । विष्णुपतिनादिभाषिकविधिः ।
मन्त्राकाशादिकथनं । अवरपञ्चकादिविधिः । अन्नापिकादिभाषिकविधिः । आभाषिकारिभ-
िकथनं । आग्ने विधिराविधिमन्त्रनिकथनं । एकादिकादिविधिनिकथनम् ।

No. 2240. इन्द्रजित्केरणी । Substance, country-made yellow paper, 17 × 4 inches. Folia, 18. Lines, 6 on a page. Extent, 207 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Bráhmaṇi-kupḍá, Zillá Ráṅpur, Rámachandra Bhaṭṭácharya. Appearance, new. Prose and verse. Generally correct.

Indrajit-kerali. A treatise on divination by certain letters of the alphabet and by Onomancy. By Indrajit.

Beginning. वाचां वैशेष्यसंवादं प्रथमे केरलिभाषितं ।

विद्याविविधे ज्ञानं तस्यैवार्थविदे यतः ।

वज्रानामकं लोककं वज्रज्ञानमहाकथा ।

वसुधैकीयितं तेन तस्यैवार्थविदे यतः ।

ज्ञानप्रदीपमादाय धर्मि जना वदधरेः ।

करसेवेन संयुतां ज्ञातवेदुः+धरेः ।

अथ वज्रमयवक्त्रा यतः। शुभाशुभकराः । इत्यादि ।

End. अतीवदम्यते । जीमुषा । वचार्थेन वाङ्मयवदनुक्तान् ज्ञानं । वाचक संज्ञाया वचरादिषु जना वचरादिमहद्वयावहानामेकीकृत्य विनिर्दिष्टीयं । तदा वाङ्मयी इत्यादि ।

Colophon. इति इन्द्रजित्केरणिः (की) समाप्ता ।

विषयः । यत्नेन प्रथमे वचरविशेषवचनेन शुभाशुभज्ञानोपावधिकवचं ।

No. 2241. आयुर्दायटीका । Substance, country-made yellow paper, 17 × 4 inches. Folia, 12. Lines, 6 on a page. Extent, 216 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Bráhmaṇi-kupḍá, Zillá Ráṅpur, Rámachandra Bhaṭṭácharya. Appearance, new. Prose. Correct.

Ayurdāya-ṭikā. A commentary on the *Ayurdāya*, an astrological work on the calculation of the period of life. By Mathurānātha Tarkavāgis'a.

Beginning. बीजता मथुरानाथतर्कवागीशजीवनीयता ।

विमर्दीकृत्य दक्षिणे चायुर्दायक नावना ।

अथ विद्यावृत्ति जन्मकालीयद्वयंदिश्यैः परमोपख्यैरन्यथादिष्वन्यथायुर्वसरादिवन इत्यर्थः । इत्यादि ।

End. अथ वचार्थं तस्यैवार्थवत्तत्त्वं च एवाय । कथार्थवैरर्थावहानाद्वैरा कथो-द्वयवैरपि वीर्यवत्तत्त्वं ।

विषयः । विद्यावर्तकमयक वाङ्मयं ।

No. 2242. অকুজাতকম্পদিতি। Substance, country-made yellow paper, 17 x 4 inches. Folia, 16. Lines, 5 on a page. Extent, 216 śloka. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Brāhmanī-kaṇḍā, Zillā Raṅgapur, Ramendra Bhaṭṭācārya. Appearance, new. Prose and verse. Correct.

Spashta-jataka-paddhati. Rules for casting horoscopes. By Rāghunanda S'armā.

Beginning. नमो सरस्वती देवी राधा नन्दमयी ।

पक्षे दिदम्भतोवाच आह्वानकथयतिः ॥

बाह्यो व्यापापहेतुर्व्योमज्जकाः सुनिश्चितं ।

तान्वाकप्रभवाः कार्य्याः सिद्धान्तोत्तरसूत्रा यथाः ॥

अथ ह्यनु कर्माणां वेन पान्ति ह्यनुकृतां दिशि । इत्यादि ॥

End. चदहं प्रातं नक्षत्रभाजनपर्यंतं ह्यहमनुचितं नक्षत्रेषु भाजः । चदहं नक्षत्रयो-
ज्यां चिन्तयन्नुचितं देव भाजः चदिमनुचितं देव भाजः ।

विषयः । ज्ञानपत्रिकाकरणविधिकरणम् ।

No. 2243. गिदानतपत्रम् । Substance, country-made yellow paper, 17 × 4 inches. Folia, 4. Lines, 6 on a page. Extent, 87 ślokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Brāhmaṇi-kunḍā, Zillā Raṅgapur, Ramendra Bhaṭṭāchārya. Appearance, new. Prose. Correct.

Nidāna-tattva. A commentary on the Panchasvarā, an astrological treatise on the calculation of the date when a person is to die. By Sad Upādhyāya.

Beginning. अब नामावरह्यवकपुद्वाह्वादाय वग्न्यवर्धं वक्षिन् वरे यमिनं
 तव हानि दिवानि देवु कृत्युर्थायः । दिवानि विभिर्भिभय वग्न्यिभविदिवानि देवानपि
 हानि श्रुत्यावकवाह्यवग्न्यानि तव कृत्युः । एत्यादि ।

End. प्रथमद्वितीयकरणोद्वा हो चारौ पतिनी मरिनामरिनामिचिपव्यमिचिपव्येन
मरीरकरीराका ।

Colophon. इति बहुपाद्याविरचितं निदानतन्त्रं समाप्तं ।

विषयः । षष्ठस्यराशिषान्नोतिर्ग्रन्थस्य व्याख्यानम्

No. 2244. **बाबुनाथ ।** Substance, country-made yellow paper, 18 x 4 inches. Folia, 12. Lines, 4 on a page. Extent, 120 slokas. Character,

Bengali. Date, ? Place of deposit, Itākumári, Zillá Raágpur, Vaikun-
ṭheśvara Bhaṭṭāchārya. Appearance, new. Versa. Correct.

Dhātumālā. A dissertation on obscure and little-used verbal
roots and their conjugations. By Is'varakānta.

Beginning. খান্না খীজনখীজনখিজন খন্দীযুখীজিখি
জাখাখীজরখাখাখাখিখা খাতুখা + খিলা ।
ন + যুত্ব জখাখুখী বদ্বিখী জখাতুখাখাখা
জুখাদুখরিখান্ন জধুনবদ্বান্ন খাখাখিখখোজখা ।
বিখ্যতি খেখতি + + + কখে খিরখি খিখু জনীতি খিখুখে ।
জবতি খ জাববনে জবনে জুরীজু রংজবনীজুতি খ জু : ইত্যাদি ।

End. জবনে জবনোমি জাখিখখে খিজনোমি খ ।
জবনে জাখনোমি জাতু খিখি খিখজ ইত্যদি ।

Colophon. ইতি খাতুখাখাং খনাত্তা ।

বিশেষ : অবশেষে খেখাখিখাতুখা অবশেষে ।

No. 2245. **জাম্বিন্তনকখাখাতরঙ্গিণী** । Substance, country-made
paper, 18 × 8½ inches. Folio, 30. Lines, 8 on a page. Extent, 1,002 śloka.
Character, Bengali. Date, Sz. 1668. Place of deposit, Itākumári, Zillá
Raágpur, Vaikunṭheśvara Bhaṭṭāchārya. Appearance, old. Prose. Correct.

Sānti-śataka-vyākhyā-taraṅginī. A commentary on Sīhala's
century of verses called *Sāntiśataka*. By Rāmakānta Vāchaspati, of
the Chāṭṭa sept.

Beginning. জম্বিন্তনক খিজনবখিদিরজনখুখাখিখুখ
জম্বিন্তনক খবদি বজ্ঞা জুখবখাখুখাখি ।
জনা নার্ন খিখি খুখাখাখাখাখীজখু-
খাখা জাম্বিন্তনকজনক রাকখাখাখোমি ।

খেখাখিখবদেখোমখাখাখববনখোমী খিখুখোমোম খিখুখোমোমজ্ঞাখ
খিখিখিখ খববজ্ঞাখ জনজ্ঞান ইতি খিখবরখাখু খিখাখাখিখাখি ।

End. খিখবঃ রনোম জখাখাখাখোমী খ খিখাখ ইতিজ্ঞা ।

Colophon. ইতি খিখুখোমোমখীরাখাখাখাখাখিখিখিখা জাম্বিন্তনকখাখা-
খাখিখী খনাত্তা । খনাত্ত মুখবখোদ । জখাখা : ১৬৬৯ ।

বিশেষ : খিখুখবজ্ঞাখাম্বিন্তনক খাখাখ ।

CLASSIFICATION.

I.—VEDA S'A'STRA.

- a.* Sañhitá (hymns).
- b.* Bráhmaṇa (ceremonials).
- c.* A'raṇyaka (do. appropriate for forest life).
- d.* Upanishad (theology).
- e.* Vaidika (Sútra, rituals, phonetics, &c.)

II.—ĀITIHA'SIKA S'A'STRA.

- a.* Itihāsa (history).
- b.* Purāṇa (ancient legends).

III.—KĀ'VYA S'A'STRA.

- a.* Kāvya (poems).
- b.* Nāṭaka (drama).
- c.* Champú (poetico-prose compositions).
- d.* Kosha (miscellaneous poetical collections).
- e.* Upākshyāṇa (tales and romances).

IV.—ABHIDHA'NA S'A'STRA (lexicography).

V.—VYA'KARAṆA S'A'STRA (grammar).

VI.—CHHANDAH S'A'STRA (versification).

VII.—ĀLANKĀ'RA S'A'STRA (rhetoric).

VIII.—JYOTISH S'A'STRA (astronomy and astrology).

IX.—SMṚITI S'A'STRA (law, civil and canonical).

X.—SĀṆGHĪTA S'A'STRA (music).

XI.—ŚILPA S'A'STRA (arts).

XII.—KĀ'MA S'A'STRA (economics).

XIII.—DĀRŚANA S'A'STRA (philosophy).

- a.* Dārs'anika (general philosophy).
- b.* Sāñkhya (hylotheistic).
- c.* Yoga (theocratic).
- d.* Nyaya (dialectic).
- e.* Vaiśeṣika (physical).
- f.* Mīmāṃsā (ritualistic).
- g.* Vedānta (monotheistic).
- h.* Apparādārs'anika (minor systems of philosophy).

XIV.—BHAKTI S'A'STRA (faith).

XV.—TANTRA S'A'STRA (mysticism).

XVI.—VAIDYAKA S'A'STRA (medicine).

XVII.—JAINA S'A'STRA (Jaina religion).

XVIII.—BACDDHA S'A'STRA (Buddhist religion).

XIX.—ANIRDHISTA (miscellaneous).

CLASSIFIED INDEX.

I.—VEDA S'Ā'STRA.

a. Sañhitā.

b. Brāhmaṇa.

c. Āraṇyaka.

d. Upanishad.

				<i>No.</i>	<i>Page</i>
Gāyatriyupanishad,	2185,	251
Kālikopanishad,	2194,	258
Kaulikopanishad,	2193,	257
Pras'nopanishadāloka,	2051,	116
Tāropanishad,	2196,	259
Tattvopanishad	2192,	257
Traipuropanishad,	2197,	259

e. Vaidika.

A'rshāpukramanikā,	2112,	176
Gāyatri-hṛidaya,	2186,	251
Gāyatri-vyākhyā,	2187,	253
Hāntṛika-paddhati:	2062,	128
Sarvānukāmanikā,	2114,	177

			<i>No.</i>	<i>Page</i>
Vaidika-liṅgārtha-vivechana,	2045,	110
Yajurvedvallabha,	2061,	127

II.—AITHVĀ'SIKA S'Ā'STRA.

a. Itihāsa.

Pāṇḍava-charita,	2004,	25
Mahābhārata-r̥tha-prakāśinī, <i>alias</i> Virodha-bhaṅjanī,				
2084, 2085, 2086, 2087, 2088, 2089, 2090,			150, 161, 152, 153	
2091, 2092, 2093, 2094, 2095, 2096,			154, 155, 156, 157	
Mahābhārata-r̥tha-saṅgraha-dīpikā,	2126,	193
Mahābhārata, As'vamedha-parva,	2159,	219
Mithileś'a-charita,	2023,	48
Virāṭaparva-ṭīkā,	2158,	219

b. Purāṇa.

Ambikā-khaṇḍa,	2053,	117
Chandikā-charita-chandrikā,	2008,	30
Devī-māhātmya-ṭīkā,	2063,	128
Devī-purāṇa,	2118,	180
Dharma-purāṇa,	2182,	244
Dhyāna-yoga-sāra,	2098,	158
Durgāvabodhinī,	2175,	236
Guptavatī,	2199,	261
I's'varagitā-bhāṣya,	2050,	116
Kedāra-khaṇḍa,	2109,	170
Kāś'ikhaṇḍa-ṭīkā (uttarārddha),	2191,	255
Nandikes'vara-saṅhitā,	2208,	272
Nilādri-mahodaya,	2012,	36
Purāṇa-sarvasva,	2068,	132
Tattva-dīpikā,	2149,	211

III.—KA'VYA S'A'STRA.

No. Page

a. Kāvya.

Anyokti-s'ataka,	2013,	38
Artha-ratnāvalī,	2229,	292
A'ryā-saptas'atī,	2211,	276
Bhagavatī-padya-pushpanjalī,	2214,	280
Bhāshāvṛtti,	2155,	216
Chaitanyāśhṭaka,	2224,	287
Gaurāṅgastava-kalpataru,	2226,	288
Govinda-stotra,	2234,	297
Kalāpa-dīpikā,	2154,	215
Laghusapta-satī-stotra,	2216,	281
Meghadūta-ṭīkā,	2103,	163
Naishadhiya-prakāś'a,	2104,	164
Nalacharita-ṭīkā,	2207,	271
Nāmāvalī-stotra,	2215,	280
Puspāṅjalī,	3233,	297
Raghuvāṇś'a-viveka,	2181,	243
Rāvaṇa-badha,	2082,	144
S'āntis'ataka-vyākhyā-taraṅginī,	2245,	304
S'ivapañchās'ikā,	2217,	282
Subhāshinī,	2223,	286
Tattvachandrikā,	2140,	205
Tripurāsundarī-stuti,	2166,	228
Vrajavilāsa-stava,	2225,	288

b. Nāṭaka.

Kuvalayās'vīya,	2035,	64
Mālatimādhava-ṭīkā,	2137,	202
Puraṅjana-charita,	2000,	20

c. Champu.

d. *Kośha.*e. *Upākhyāna.*IV.—*ABHIDHĀ'NA.*

Amarakosha-bhāṣhya,	2179,	238
Amarakosha-mālā	2004,	129
Dvirūpakosha,	2235,	298

V.—*VYĀ'KARAṆA.*

Dhātumālā,	2244,	304
Gīrvāna-padamanjari,	2167,	229
Kāśikā-vivaraṇa-pañchikā <i>alias</i> Kāśikā-nyāsa,	2075,	139
Līṅga-vṛitti,	1993,	14
Mugdhabodha-pariśiṣṭa,	2169, 2210,	230, 276
Natvabheda,	2164,	226
Paribhāṣā-vṛitti,	2074,	139
Tantra-pradīpa,	2076,	140
Tantra-pradīpoddīpana,	2053,	149
Uṣmabheda,	2170,	231

VI.—*CHHANDAḤ.*

Chhando-manjari-ṭīkā,	2066,	130
---------------------------	-----	-----	-------	-----

VII.—*ALĀṢKA'RA.*

Kāvya-kumudī,	2044,	109
Ratnamālā,	2222,	286
Vṛitta-darpaṇa,	2028, 2035,	54, 68

VIII.—*JYOTISHA.*

Ayurdāya-ṭīkā,	2241,	302
Grahalāghava-siddhānta-rahasya,	2024,	49

			No.	Page
Grabalāghava-ṭīkā,	2025,	51
Indrajit-kerālī,	2240,	302
Jātakasāra,	1994,	14
Jyotihsāra-samuchchaya,	2021,	46
Jyotish-sūtra,	2145,	208
Līlāvatyudāharaṇa,	2227,	289
Mañjarī <i>alias</i> Svarodaya ṭīkā,	2097,	158
Nidāna-tattva,	2243,	303
Spasṭajātaka-paddhati,	2242,	303

IX.—SMṚITI.

A'chāra-darpaṇa,	2128,	195
A'chāra-saṅgraha,	2017,	42
A'hnikāchāra-rāja,	2184,	248
As'aucha-dīpikā,	2070,	136
As'aucha-saṅgraha,	2071,	137
As'aucha-vyavasthā,	2072,	137
Chhandogāhnikoddhāra	1989,	10
Dāna-chandrikā,	2101,	162
Dāna-pañjī,	2002,	23
Dāna-sāgara,	2179,	239
Dāna-ratnākara,	2069,	134
Dattaka-viveka,	2065,	129
Dāyabhāga-ṭīkā,	2106,	166
Dāyabhāga-ṭippanī,	2123,	189
Dāyabhāga-s'iddhānta-kumuda-chandrikā,	2079,	142
Dharmādharma-prabodhinī,	1999,	18
Dharma-kosha,	2031,	58
Dharma-ratnākara,	2133,	198
Divyanirṇaya,	2015,	40
Dolayātrā-viveka,	2146,	209
Durgotsava nirṇaya,	2148,	210
Dvādasayātrā-pramāṇa tattva,	2232,	296
Dvividha-jalāsanyotsarga pramāṇa-darsana,	1990,	11

			No.	Page
Ekoddbhishta-cāriṇī,	2020,	45
Kṛtīya-kalpataru,	2188,	247
Kaṣayamāśādi-viveka,	2019,	44
Mahādāna-vākyavalī,	2032,	59
Mahamāntattva-tīkṣā,	2116,	178
Mānasika-pūjana,	2236,	299
Mithileśāhnikā,	2009,	80
Parīkṣāpaddhati,	2195,	258
Pārvapa-chandrikā,	2018,	43
Prāyas'chitta-kaumudī,	1984,	5
Prāyas'chitta-pārijāta,	2238,	300
Prāyas'chitta-prakāśa,	2121,	187
Pushpamālā,	1998,	17
Śaiva-sarvas'vasāra,	1983,	1
Sambandha-viveka,	2073,	138
Saṅkrānti-viveka,	2139,	205
Saṅkṣāra-paddhati-rahasya,	2177,	237
Śaṅkṣāra-saṅyāsa-paddhati,	2231,	295
Sārāśāra-tattva-saṅgraha,	2153,	214
Saroja-kalikā,	2014,	39
Smārta-samucchaya,	2105,	165
Smṛiti-chandrikā,	2239,	301
Smṛiti-kaumudī,	2077,	140
Smṛiti-pradīpa,	2218,	283
Smṛiti-ratnākara,	2160,	240
Smṛiti-saṅgrahaśāra,	2174,	235
Smṛiti-tattva-smṛiti,	1992,	12
Śraddha-pradīpa,	2237,	299
Ś'rāddha-ratna,	2026,	52
Ś'rāddha-viveka-bhāvārtha-dīpa,	2080,	143
Subhakarā-nirṇaya,	1987,	7
Sobodhīnī,	2022,	47
Suddhi-darpana,	2132,	197
Sudrāśāra-chintāmaṇi,	2001,	22
Sudrāśāra-kṛtīya-tattva,	2230,	294

			<i>No.</i>	<i>Page</i>
Tattvāṃpita-sāroddhāra,	2030,	57
Tithinirṇaya,	2033,	60
Udvāhatattva-ṭīkā,	2117,	179
Vibhāga-sāra,	2037,	67
Vichāra-nirṇaya,	2147,	210
Vratāchāra,	2029,	55
Vrata-paddhati,	1995,	15
Vyavahāra-darpaṇa,	2136,	201
Vyavahāra-ratnākara,	2036,	66

X.—SANGĪTA.

XI.—S'ILPA S'ĀSTRA

XII.—KĀMA S'ĀSTRA.

Kāma-sūtra,	2007,	166
Spiṅgāra-tīlaka-ṭīkā,	2189,	253

XIII.—DARSANA S'ĀSTRA.

a. Darsana.

b. Sāṅkhya.

Kapila-sūtra-bhāṣya,	2198,	260
Tattvasamāsa,	2228,	289

c. Nyāya.

Ākhyātavāda-vyākhyā-rahasya,	1985,	5
Anumāna-didhiti-sāra-maṅjarī,	2176,	237
Guṇaprakāśa-vivṛiti,	2124,	189
Khaṇḍana-khaṇḍa-khāḍya-ṭīkā,	1983,	9
Kiraṇāvalī-prakāśa-prakāśikā,	2007,	29
Laṅkā-nyāya-muktāvalī,	2134,	199
Lālāvatī-prakāśa-tippaṇī,	1997,	16

			<i>No.</i>	<i>Page</i>
Nyāya-kusumāñjali-prakarana,	2060,	126
S'aktivāda-vivaraṇa,	1986,	6
S'ārīraka-nyāya-nirṇaya,	2212,	277
Tattva-chintāmaṇi,	2129,	195
Tattva-dīpana,	2006,	25

d. Vaiśeṣika.

e. Mīmāṃsā.

Adbhikarāṇa-māla,	2081,	143
Mīmāṃsā-kusumāñjali,	2048,	111
Mīmāṃsā-sūtra-dīdhiti <i>alias</i> Nyāyāvalī-dīdhiti,	1991,	11
S'āstra-dīpikā,	2052,	117
Sivārṇodaya,	2047,	111
Siddhānta-mañjarī-bhāva-dīpikā,	2220,	284

f. Vedānta

Tattva-sāra,	2142,	207
Garbha-gītā,	2143,	207
Gītā-pradīpa,	2138,	203
Mahāvedānta-śaṭaka,	2141,	206
Mithyātva-nirvachana,	1996,	16
Nirvāṇa-prakarana,	2111,	175
Nyāya-ratnāvalī,	2209,	275
S'ārīraka-mīmāṃsā-bhāṣya-vivaraṇa,	2046,	110
Siddhānta-mañjuś,	2221,	285
Siddhāntārṇava,	2099,	159
S'ruti-kalpadruma,	2219,	283
Subodhinī,	2144,	208
Vedānta-chintāmaṇi,	2200,	262
Vedāntasāra-bhāvārtha-dīpikā,	2078,	141
Vedānta-siddhānta-kaumudī,	2100,	160
Vidvanmaṇḍana,	2115,	178
Yatindramata-dīpikā,	2054,	131

			<i>No.</i>	<i>Page</i>
<i>g. Yoga.</i>				
Mahāśrīmāyana,	2049,	112
Pātañjala-sūtra bhāṣya,	2135,	201
Vāsīṣṭha-chandrikā,	2205,	268
Yoga-chandrikā,	2127,	194
Yogamañi-prabhā,	2058,	125
Yogarātnākara,	2003,	24
Yoga-s'āstra,	2057,	124

k. Aparadārsanika.

XIV.—BHAKTI S'A'STRA.

Bhagavad-bhakti-chandrikā,	2120,	186
Bhakti-taraṅgiṇī,	2005,	26
Bhāva-chandrikā,	2131,	197
Chamatkāra-chandrikā,	2150,	212
Govinda-virudhāvalī-vyākhyā,	2152,	214
Haimāṅgikī,	2171,	232
Mādhurya-kādambiṇī,	2101,	161
Mahima-prakāśikā,	2206,	270
Nāma-kaumudī,	2110,	174
Paddhati-pradīpa,	2157,	213
Smarapakrama-mālā,	2156,	217
Sāttvatīśāravādārtha vā Bhaktivilāsa-mata-dīpikā,	2173,	234
Vaiṣṇavāmrīta,	2119,	185
Vaiṣṇava-sidhānta-vaijayantī,	2108,	169
Vaiṣṇava-toṣaṇī,	2125,	190
Vṛndāvana-rahasya <i>alias</i> Vṛndāvana-s'taka,	2122,	188

XV.—TANTRA S'A'STRA.

Devībhakti-raśollāsa,	2168,	230
Dīpa-prakāśa,	2055,	122
Hayas'irsha-paṇcharātra,	2034,	61
Manoramā,	2204,	267
Mantra-pradīpa,	2011,	34
Picchehṣṭā-tantra,	2188,	252

			No.	Page
Rām-gītā,	2118,	176
Rāsaollāsa-tantra,	2151,	213
S'abdaprakāśa <i>alias</i> Dipaprakāśa-tippaṇa,	2056,	123
S'ākta-krama,	2067,	180
S'ākti-tantra,	2201,	263
Ṣaṭchakra-dīpikā,	2130,	196
Tantra-dīpikā,	2202,	264
Tantra-kaumudī,	2010, 2190,	32, 254
Tantra-pradīpa,	2172,	233
Yoginī-tantra,	2213,	278

XVI.—VAIDYAKA S'ĀSTRA.

Ayurveda-dīpikā,	2160,	223
Nāḍīparīkṣādi chikitsā-kathana,	2016,	41
Nāḍī-vijñāna,	2163,	226
Pathyāpathya-vibodhaka,	2059,	126
Rasamanjarī,	2162,	225
Rasendra-kalpadruma,	2165,	227
Rasendra-sārasaṅgraha,	2161,	224

XVII.—JAINA S'ĀSTRA.

A'pta-mīmāṃsita,	2042,	106
Bhagavatī-vṛitti,	2043,	109
Harivaṅśa-purāṇa,	2040,	74
Puṇya-chandrodaya-purāṇa,	2039,	70
Triloka-sāra <i>alias</i> Tiloya-sāra,	2041,	97

XVIII.—BAUDDHA S'ĀSTRA.

XIX.—ANIRDIṢṬA.

Mānasollāsa,	2203,	265
Vṛitti-dīpikā,	2027,	53

From **RAYA RAJENDRALALA MITRA, BAHADUR,**
LL. D., C. I. E.

To

DR. HUGH W. M'CANN,

Secretary to the Asiatic Society of Bengal.

Dated, 8 Maniktollah, January 20, 1882.

SIR,

I have the honour to submit the following report on the operations carried on by me, during the year 1880-81, for the discovery and preservation of old Sanskrit manuscripts in the Bengal provinces.

2. My attention has been directed during the year, as heretofore, to (1) the collection of information regarding old MSS.; (2) the preparation of lists thereof; (3) the printing and publication of such lists; and (4) the purchase of rare manuscripts; and the plan of operations continue the same as before.

3. The work under the first head was conducted principally by the Travelling Paṇḍit Rāmanātha Tarkaratna. At the beginning of the year under report he was deputed to the Rājashāhī district, where he was kept employed for about four months. Rāja Pramathanātha Rāya, Bahādur, of Dighāpatīā, received him very kindly, gave him letters of introduction to most of the leading paṇḍits of the district, and obtained loans of manuscripts from different persons to enable the paṇḍit to examine them at ease at the Rāja's residence. I feel deeply thankful to the Rāja for the interest he took in my work, and the help he afforded the Paṇḍit.

4. In the town of Dighāpatīā no MS. was found of any value, but in the neighbouring village of Lālor Bābu Tārānāth Chaudhuri owns a small but well preserved collection of 60 to 70 MSS. out of which 15 were deemed worthy of note by the Travelling Paṇḍit; the rest were made up of well-known works on grammar, rhetoric and law. In the adjoining town of Nātor the only collection of MSS. met with was in the palace of the Nātor Rājās, but it was a poor one, comprising only 30

Tantras, of which only 5 were rare. In the village of Belghariá Paṇḍit Sivachandra Vedāntaváḡis'a has a collection of upwards of 300 works on grammar, Smṛiti, Vedānta and Mīmāṃsá, but out of them only 12 were deemed worthy of being described. The next village where MSS. were found was Bisí. Bábu Lakshmíkánta Ráya of that place owns a miscellaneous collection, including a nearly complete set of the Mahá Puráṇas, written on tereṡ leaves, and old. From this place the Paṇḍit went successively to Tájpur, Sonápáti, Syámanagar and several other Bráhmaṇ villages, but without meeting with any work of note. At Tájpur Paṇḍit Gaurasundara Bhaṭṭáchárya has a collection of about a hundred bundles, mostly containing well-known treatises on law and grammar. Descriptions of only three of these were secured for me. At Rampur Beaulah, there is a Society called Dharma Sabhá, which owns a number of MSS., but its authorities would not allow my paṇḍit to see them. In the village of Soṇpur, close by Beaulah, Bábus Harináth Sábá and Rádhánáth Sábá treated him better, and showed him over 150 bundles, containing a great number of Vaishṇavite works, among which a *Loghu* or abridged *Haribhaktivilása* appeared to be new, and a copy of the Jaimini-bhárata to be fuller than what is ordinarily met with. Fragments of the last named work are often found, but I have not yet seen a complete text.

5. The Ráj family of Punṭiá claims an antiquity of over 400 years, and have for a long time held a foremost place among the nobility of Rájshálí, but repeated partitions of the family property have dispersed their MS. treasures, and only a very few are now met with in the libraries of the leading branches of the family. Maháráni Saratasundari was kind enough to permit her family library to be examined; but it had never been opened since the date of her husband's death, and when it was opened most of the MSS. were found rotten, frayed, torn and so mixed up as to be practically lost; only a score or so were fit for examination. In the house of Bábu Nimanaráyana Thákura, who represents another branch of the family, things were better kept, and upwards of two hundred MSS. were found fit for examination. Most of these related to the literature of the Vaishṇavas. A physician of this place, Bábu Rádbhiká-dhara Sena, also showed a great number of old works on medicine, including a complete commentary, by Chakrapánidatta, on the Charaka Sañhitá, and some other works not ordinarily met with. To the east of Punṭiá, beyond the Sauñlá and the Hálti lakes, there is a small village

named Bariágrám, where a poor paṇḍit, named Madhusúdana S'iro-maṇi, owns a collection of 400 works. He dwells with his family in thatched huts, but he has provided a small pakká room for his MSS., which are kept with great care. The works relate to Vyákarana, Sáhitya, and Smṛiti, the most notable being a commentary, by the author of the Nyás, on the Kaś'ikávr̥tti.

6. From Rájsháhí the Paṇḍit went to the Pábná district, visiting the Bráhmaṇ villages of Jayáde, Sulúkhá, Núrṇagar, Heṇḍel, and Sthala. In every one of these villages there are a few paṇḍits who own MSS., but none of any rarity. At Sthala Jánakináth Gosain has many Vaishṇavite works, a few of which are new or rare, and abstracts of these were prepared for me.

7. In October the Paṇḍit fell ill of jungle fever, and was unfit for work for six weeks. At the close of November he was sent to Benares to purchase MSS., and there he remained till the middle of January. During his stay there, he purchased 181 MSS.

8. In the month of February he was sent to U'lá, in the Nudda district, where in the house of Bábu Annadá-prasáda Mukarjī he had 300 MSS. to examine. A paṇḍit of the place, Dinanáth Bhaṭṭáchárya, showed 600 more, and these kept him occupied to the close of the year; 15 very bulky MSS. of Bábu Annadáprasáda Mukarjī's collection are very old, and written on the bark of the agarú tree.

9. In the month of October I availed myself of the Dusserah vacation to go to Deoghar, in the Santal Purgunnah. The famous temple of Vaidyanátha there is of considerable age, and the Páṇḍás of the sanctuary claim to be residents of the place for several centuries; I expected, therefore, to find much that would interest me in my researches; but I was disappointed. The Páṇḍás do not care for Sanskrit literature, and, except a few Māhātmyas, have nothing worth seeing. I devoted my time in taking facsimiles of all the inscriptions available there, and in preparing an account of the antiquities of the place. My notes on the subject will soon be published in the Journal of the Asiatic Society of Bengal.

10. The returns sent in by the travelling Paṇḍit have been systematized and arranged by my assistants, and upwards of 1,200 descriptive accounts

are now ready at hand for publication. Descriptions have also been prepared of all the MSS. that have been purchased for Government.

11. Owing to protracted ill-health during the last winter and

Printing of Lists.

some very pressing works, which I had in hand, I could not push on as fast as I could wish the printing of the lists prepared by my assistants. Only one fasciculus was printed, containing 152 pages and notices of 104 MSS. The notices, however, will be found to be very full, and in the case of most of the works described, nothing further will be hereafter required by way of analysis. I have always borne in mind that a work of this kind can be done only for once, and it is desirable, therefore, that what is done should be completed in such a manner as not to necessitate a repetition. Moreover, as the work is intended principally for the use of Sanskritists, and there are many among them who do not read English, I have made the Sanskrit abstracts fuller than the English. This resulted also from the extreme difficulty of making Hindu theological and philosophical dogmas easily intelligible in excessively condensed English abstracts. The alternative under the circumstances was either to write briefly in Sanskrit and English, or to write at length in English; and I accepted the first branch as the most convenient, and at the same time fully useful to those for whom the lists are intended. To have adopted the second branch would have been to throw back the work to such an extent as to have precluded all prospect of my ever bringing it to a conclusion. Nor do the orders of Government require such elaborate analyses.

12. The works described in the published fasciculus include several

Rare works noticed.

rare and hitherto very little known works.

One of them is the *Harivaṃśa Purāṇa* of the Jains. It had never been noticed before. Its subjects are Jain legends, notices of all leading Tirthaṅkaras, details of Jain rites and ceremonies, Jain philosophy, and histories of ancient dynasties, including the Kurus, the Pāṇḍus and the Yādavas, all cast in Jain moulds, and devoted to Jain worship. The transferences and adaptations made in some of the stories are remarkable and suggestive. For instance, the rape of Sītā by Rāvaṇa is transferred to the history of the Pāṇḍu brothers, whose wife Draupadī is described to have been carried away by one Padmanābha, king of Amaraśaṅkapura, who lived beyond the ocean, whence the Pāṇḍus rescued her. Again, the story of the Lac house in which Dūryodhana wished to assassinate the Pāṇḍus, is described to be a device adopted by Kṛishṇa to elude from the army of Jarāsandha

which had pressed him very hard and was about to take him prisoner. For a right appreciation of the true bearing of the Hindu legends the accounts given in this work are of great value. Another work of the Jains, the *Pārṣa-chandrodaya Purāṇa*, is of the same character. It changes the history of the Rāmāyaṇa to a very large extent. According to it, Rāma was not exiled by his father, but sent out to Benares as a viceroy, and it was during his government of Benares that Rāvāṇa carried away his wife, Sītā. Nos. 2041, 2042 and 2043 are also worthy of note as works which had never been described before. Among Hindu works Nos. 1988, 1991, 1993, 2005, 2007, 2030, 2034, 2047, 2048, 2060 and 2076 may be noted as very rare.

13. In former reports reference was made to the publication

Facsimiles.

of specimen facsimiles of old MSS. The task is now formally taken up by the Palaeographic Society of London, and the artistic resources of London enable that Society to publish such excellent facsimiles, that I have not thought it expedient to follow my plan to the extent I had originally contemplated. It is desirable, nevertheless, that when very old MSS. are found in this country, and there is no likelihood of their being sent to Europe, their facsimiles should be secured here. Acting on this principle I have inserted in the last published fasciculus of my 'Notices,' a facsimile of the last page of a Bengali MS. 479 years old, and intend to reproduce others as opportunities offer.

14. The total number of MSS. purchased during the year amounts to 238, representing almost all the leading

MSS. Purchased.

branches of Sanskrit literature, and including several works of great merit. These may be classified thus :

Brahmaṇa,	2
Upanishad,	15
Vaidika,	23
Itihāsa,	9
Purāṇa,	17
Kāvya,	22
Nāṭaka,	4
Abhidhāna,	4
Vyākaraṇa,	12
Chhandas,	1
Alaṅkāra,	5
Jyotiṣha,	5

Smṛiti,	20
Saṅgīta,	2
Sāṅkhya,	2
Nyāya,	33
Mīmāṃsā,	5
Vedānta,	13
Yoga,	2
Bhakti,...	11
Tantra,...	13
Vaidyaka,	8
Jaina,	10
Total, ...					238

15. It has not been possible to confine my purchases solely to works, which are rarely met with. Age and accuracy have been always reckoned as important factors in the decision as to what should be purchased. For instance, the Bhaṭṭi Kāvya is a well-known work, common everywhere, and largely used as a school-book. It has also been printed several times. I have, nevertheless, thought fit to purchase a MS. of it, because it happened to be 479 years old, and uncommonly correct. It has enabled me to settle several questions of considerable literary importance. Though the work is in every day use, its true name has hitherto been unknown. I find it now to be *Rīraṇabaddha*. Its age and the history of its author have also been determined. I have published a paper on the subject in the Proceedings of the Asiatic Society of Bengal, for July 1880. A codex of the Prākṛit *Rīraṇabaddha* may also be cited as an example. The work had before been published by Professor Goldschmidt, but my text has enabled me to demonstrate an important fact in Indian palæography, namely, the age of the Bengali character. In a paper published in the Proceedings of the Asiatic Society for August 1881, I have shown that the character in question in its present form has been current for upwards of seven centuries.

16. Under the head of Upanishad, the *Sivopanishad* and the *Saropanisadsūtra* may be noted as rare. Under the next head, the *Kāśhaka-gṛihya-panchikā* is exceedingly scarce. The *Karma-sarapī*, the *Alharva-sūtra*,

vyākhyā, the *Paśu-kārikā* and the *Sākala-padaviṣṭati* are also worthy of special note. Among the Itihāsas *Srikanṭha-charita* and *Devapāla*, are new. Under the other heads, the *Mayūkha-mālikā* of Somanātha, the *Saṅkṣhepa-s'āstrīka-ṭikā* of Viś'vadeva, the *Dvaita-nirṇaya-jīrṇoddhāra-ṭikā* of Madhusūdana, the *Dravyabhāṣya-ṭikā* of Jagadīś'a, the *Nṛsiṅha-prasāda* of Dalapatirāja, the commentary on the *Katyāyana-prātisākhya* by Rāma Agnihotri, the *Bhāṣā-ratna* of Kaṇāda, and the commentary on the Bhagāvata by Virarāghava may be cited as very rare. A detailed list of all the works purchased is annexed.

I have the honor to be,

SIR,

Your obedient humble servant.

RAJENDRALĀLA MITRA.

**CLASSIFIED LIST OF MSS. PURCHASED FOR THE
GOVERNMENT OF INDIA.**

Bráhmaṣa.

- 1750 *Kṛṣṇa-bráhmaṣa*, (1, 2, 3,
prapáthakas only).
1698 *Sáma-vidhána-bráhmaṣa*.

Upaṇishad.

- 1577 *Subálopanishad*.
1642 *Jábalopaniṣad*.
1641 *Jábalopaniṣad-dīpiká*.
1645 *Vásudevopaniṣad-dīpiká*.
1645 *Gopichandanopaniṣad* and
dīpiká.
1656 *Aitareyopaniṣad-bhāṣhya*-
tippaṇi.
1657 *Muṇḍaka-bhāṣhya-tippaṇi*.
1658 *Pras'nopaniṣad-bhāṣhya*-
vivaraṇa.
1659 *S'ivopaniṣad*.
1682 *Saṁhitopaniṣad*.
1686 *Bṛihadáráṇyaka-tīkā*.
1679 *Rudrákṣhopaniṣad*.
1756 *Sarvopaniṣad-sāra*.
1757 *Āpastambiy-as'ikhopaniṣad*.
1818 *Anubhūti-prakāśa*.

Vaidika.

- 1630 *Kāthaka-grihya-panchiká*.
1635 *Kátyáyana-sūtra-várttika*.
1637 *Āpastambiya-prāyaścitta*-
sāra.
1647 *Yajurvedvallabhá vá Karma*-
saraṇi.
1643 *Prayoga-ratna*.
1663 *Āpastambiyāṇḍavila-prayo*-
ga-vṛtti.
1677 *Prāyaścitta-pradīpa*,
(Śrauta.)
1683 *Cháturmāsa-kāriká*.
1685 *Ādhāna-prakarana*.
1699 *Rudra-paddhati*.
1703 *Baudháyana-sūtra*, *Darma*-
purgamāsa-prakarana.

- 1717 *Kalpa-sūtra*, *Kátyáyana's*.
1723 { *Bálabodha-vivekini*.
Atharva-sūtra-vyākhyá.
1764 *Sūtra-várttika*.
1769 *Sarvśānukramaṇiká*.
1775 *Prátiśākhya*, *Kátyáyana's*.
1776 *Prátiśākhya-dīpiká*.
1777 *Pravarādhyāya*.
1782 *Anuvákādhyāya*.
1796 *Pa'su-kāriká*.
1798 *Várttika-sāra*.
1790 *Pāraśara-grihya-sūtra*.
1660 *Padaviññāti*, *Śākalakṛita*.

Itihāsa.

- 1631 *Rāmāyaṇa-kathāsāra*.
1632 *S'rīkaṇṭha-charita*, *Śaṭika*.
1633 *Devapāla-charita*.
1634 *Bhārata-maṇjarī*.
1640 *Mahābhārata-sāra*.
1735 *Jaimini-bhārata*, *As'vame*-
dha-parva.
1826 *Yudhishtira-vijaya*.
1812 { *Válmiki Rāmāyaṇa*.
Ādi, *Ayodhyá*, *Kaṇya*,
and *Kishkindhā Kāṇḍas*.
1813 { *Válmiki Rāmāyaṇa*.
Sundarí, *Uttara* and *La*-
ka *Kāṇḍas*.

Purāṇa.

- 833 *Nārada Purāṇa*.
1562 *Sāmba Purāṇa*.
1651 *Vāyu Purāṇa*.
1661 *Kalāñjara-māhātmya*.
1670 { *Viṣṇudharmottara*, *vá*
Viṣṇupurāṇa-piṇḍottara-
khaṇḍa.
1671 *Phaláda-saṁhitá*.
1674 *Padmapurāṇiya Sahasra*-
ma, *Śaṭiká*.

1688 Bhavishya Purāṇa, uttara-
bhāga.

1714 Kārīkhaṇḍa-tīkā.

1715 Purushottama-māhātmya.

1730 Skānda-purāṇīya Brahmot-
tara-khaṇḍa.

1731 Kurukshetra-māhātmya.

1754 Kās'i-rahasya.

1814 Bhāgavata Purāṇa, 1 2 3 4,
Skandhas.

1815 Ditto 5, 6, 7, 8, 9, Ditto.

1816 Ditto 10, 11, 12, Ditto.

1737 Pāṇḍava-gītā.

Kāvya.

1615 Kalāpa-dīpikā, va Bhaṭṭi-
tīkā.

1627 Chamatkāra-chandrikā.

1575 Sūka-rahasya.

1557 Das'avatāra-charita.

1636 Hara-charita-chintāmaṇi.

1666 Vallabhāchārya-charita-
chintāmaṇi.

1684 Rāmāryyā-s'ataka, Saṭika.

1692 Basamañjari-parimala.

1693 Anāṅga-raṅga.

1697 Pradyotanikā, vā Gīta-
govinda-tīkā.

1704 S'iva-mahimā-stotra.

1709 Nalodaya-tīkā.

1721 Rāmānāṅgā-māhātmya.

1725 Kakārādi-kṛishṇāśṭottara-
sahasranāma, Saṭika.

1748 S'iva-mahimā-stotra.

1765 Gaṇapati-tattva-prakās'ikā,
va Ganeś'a-sahasranāma-
vyākhyā.

1780 Rākshasa-kāvya.

1808 Amoda.

1665 Rāmachandráhnikā.

1825 Chārucharyyā.

1849 Rāvaṇabodha.

1850 Rāvaṇabaho.

Nāṭka.

1648 Dhanāñjaya-vijaya.

1667 Prabodha-chandrodaya,
Saṭika.

1724 Kṛishṇabhakti-chandrikā.

1791 Jānāki-paripāya.

Abhidhāna.

1617 Amarodyota.

1668 Ekāksarābhidhāna.

1733 Nāma-mālā.

1734 Nāma-mālā.

Vyākaraṇa.

1613 Paris'ishṭa-prabodha, 1st
part.

1614 Paris'ishṭa-prabodha, 2nd
part.

1616 Kātantara-pariśiṣṭa-vṛtti.

1458 Vākypadiya-prakās'a.

1678 Saṅskṛita-manjari.

1680 Dhātu-manjari.

1702 Prakriyā-kaumudī.

1720 Vākya-ratnākara.

1722 Rapratyāhāra-maṇḍana.

1749 Gaṇādhyāya.

1751 Chāṅgi-vṛtti, Saṭika.

1753 Unādi-vṛtti.

Chhandah.

1549 Svachchhanda, Saṭika.

Alankāra.

1550 Alaṅkāra-sarvasva.

1672 Sarasvati-kaṇṭhābharāṇa.

1796 Vṛtti-vārtika.

1824 Abhidhā-vṛtti-mātrikā.

1827 Alaṅkārodāharaṇa.

Jyotisha.

1707 Yantra-chintāmaṇi-tīkā.

1763 Yantra-chintāmaṇi with a
tīkā.

1778 Gaṇita-nāma-mālā.

1779 Jaimini-sūtra tīkā.

1785 Horā-prakās'a.

Smṛiti.

1565 Sūdra-paddhati.

1662 Prāyaschitta-pradīpikā.

1665 Rāmachandráhnikā-tīkā.

1669 Nṛisīṇha-prasāda.

1673 Nirṇaya-sāra.

1691 Bhatṛi-yajña-s'riddha-
kalpa.

1693 S'uddhi-mayūkha.

1700 Hemādri-kāla-nirṇaya-
saṅkshēpa.

- 1706 Vāsībhṭa-saṁhita, Vṛjhad.
 1711 Smṛiti-chandrikā.
 1727 Liṅgārochhana-chandrikā.
 1729 Naimvya-vrata-siddhānta-
 jyotsnā.
 1767 Kuṇḍa-s'loka-prakāś'ikā.
 1768 Kuṇḍārka, Saṭika.
 1770 Tristhali-setu, Prakirṇaka-
 prakaraṇa.
 1771 Tristhali-setu, Prayāga-
 prakaraṇa.
 1774 Tristhali-setu, Kāsikā-pra-
 karaṇa.
 1774 Tristhali-setu, Gayā-pra-
 karaṇa.
 1817 Madaratna-pradīpa.
 1712 Triṇsats loki.

Saṅgita.

- 1713 Saṅgita-śiromaṇi.
 1731 Saṅgita-ratnākara, Pravan-
 dhādhyāya.

Saṅkhyā.

- 1694 Saṅkhyāśāhikā.
 1718 Saṅkhyā-krama-dīpikā.

Nyāya.

- 1567 S'abdakhaṇḍa-tippaṇi.
 1555 Sāmānya-pradīpa.
 1551 S'abdārtha-vichāra-saḥi-
 daya-līlā.
 1654 Upādhibhāda-vyākhyā.
 1655 Sāmānyalakṣhaṇa-vyā-
 khyā.
 1675 Pratyakṣaloka-tīkā.
 1701 Nyāya-siddhānta-dīna-
 prabhā.
 1739 Nyāya-siddhānta-manjari.
 1740 Navina-mata-vichāra.
 1741 Sāmānya-lakṣhaṇa-vichāra.
 1742 Viśiṣṭa-buddhi-prativi-
 śeṣhaṇa-jñāna-karmatā-
 vāda.
 1743 Amimāṇa-prakāś'a.
 1745 Buddhi-vāda.
 1746 A'khyāta-vāda-tattva-nir-
 ṇaya.
 1747 Samāsa-vāda.
 1752 Upamāna-saṅgraha.

- 1760 Bhāṣhā-ratna.
 1761 Sapta-padārthī.
 1784 Padārtha-chandrikā.
 1787 Siddhānta-nirṇaya-dīpikā.
 1794 Muktvāli-prakāś'a.
 1797 S'abdamanyūloka-rahasya.
 1798 S'abdaloka-rahasya.
 1800 S'aktivāda-rahasya.
 1801 Navyamata-vichāra.
 1802 A'khyāta-s'aktivādavivṛiti.
 1803 Guṇaprakāś'a-didhiti-tīkā.
 1804 Guṇaprakāś'a-tīkā.
 1805 Vidhibhāda-rahasya.
 1806 Tātparya-mūla-tīkā.
 1807 Līlāvati-didhiti-tīkā.
 1810 Tarka-dīpikā.
 1811 Tarka-saṅgraha-dīpikā-
 prakāś'a.

Mīmāṃsā.

- 1625 S'āstra-dīpikā-vyākhyā-
 mayūkha.
 1759 Bhāṭṭa-rahasya, Pūrvār-
 dha.
 1759 Mīmāṃsa-nyāya-prakāś'a.
 1766 Nyāya-ratnamālā-vādavāli.
 1789 Vidhi-rasāyana.

Vedānta.

- 1622 Saṅkṣhepa-sārīraka.
 1623 Saṅkṣhepa-sārīraka-tīkā.
 1624 Saṅkṣhepa-sārīraka-tīkā.
 1626 Mahāvākya-siddhāntīya
 Dvādas'a-mahāvākya.
 1610 Gītāśārtha-saṅgraha.
 1644 Dvādas'a-mahāvākya.
 1690 Vivaraṇa-tattva-dīpaṇa.
 1710 Sapta-sūtra.
 1726 Vinducandipana, Saṭika.
 1744 Sannyāsa-makaranda.
 1755 Advaita-vāda.
 1783 S'ārīraka-nyāyamapi-rakṣhā,
 1st to 4 pādas only.
 1828 Sārīraka-mīmāṃsā-bhāṣhya.

Yoga.

- 1639 Yogaratnamālā, Laghu-
 vivṛiti sahitā.
 1705 Ashtāvakra-saṁhita-dīpikā.

Bhakti.

- 1629 Bhagavadbhakti-ratnāvalī,
Saṭikā.
1646 Sampradāya-pradīpa.
1650 Prapannagītā.
1653 Garga-saṅhitā, Dvārka-
khaṇḍa.
1664 Prabodha-chandrikā.
1681 Rādhākṛiṣṇa-gaṇoddes'a-
dīpikā.
1736 Viṣṇu-sahasranāma-pada-
vivṛiti.
1738 Rādhā-rasa-sudhānidhi,
Saṭika.
1799 Bhakti-ratnāvalī, Kāntimālā
sahitā.
1676 Durjana-chapeṭikā.
1809 Mukti-ratna.

Tantra.

- 1618 Śāktakrama-tantra.
1619 Jñānārṇava-tantra.
1620 Kāmākhyā-tantra.
1621 Nirvāna-tantra.
1638 Rudra-paddhati.
1640 Achara-sāra.
1652 Purnābbhisheka, vā Dikshā-
vidhi.
1708 Yoginīhrīdaya, Saṭika, 1st
paṭala only.

- 1719 Rakārādi-rāma-sahasra-
nāma.
1732 Puruṣ'charaṇa-bodhinī.
1773 Jñānārṇava-tantra.
1792 Āgama-s'āstra-vivaraṇa.
1793 Chāṇḍisaparyāya-krama-
kalpavallī.

Vaidyaka.

- 1628 Rasa-chandrikā.
1540 Sūsruta-ṭikā.
1687 Vaidya-chandrodaya.
1696 Dravya-guṇa-s'ātoś'loki.
1716 Vaidyāmṛita.
1728 Yogachintāmaṇi.
1795 Vāṭaka-s'ataka.
1762 Sukhabodhārtha-mālā.

Jaina.

- 1537 Sindūra-prakāśakhyā
Subhāsita.
1543 Prameyakamala-mārtanḍa.
1534 Subhāsita.
1526 Siddhānta-sāra-dīpikā.
1519 Siddhānta-sāra.
1506 S'loka-vārtika.
1511 Siddhānta-sāra-saṅgraha.
1513 Karmāmṛita-purāṇa.
1500 Samaya-sāra-vyākhyā, vā
Atma-rakhyā.
1502 Sarvārtha-siddhi.

INDEX TO VOL. VI.

	<i>Page</i>		<i>Page</i>
<i>Achára-darpana</i> ,	195	<i>Apta-mímáñsitálañkṛita</i> , ..	105
<i>Achára-saṅgraha</i> ,	42	<i>Apyayī Dīkṣhita</i> ,	282
<i>Adhikaraṇa-mālā</i> ,	143	<i>Kṛapyaḥ Parva</i> ,	154
<i>Adi Parva</i> ,	153, 193	<i>Arjuna</i> ,	207
<i>Advyāraṇya</i> ,	268	<i>Arjuna Miśra</i> ,	193, 219
<i>Ahnikāchára-rāja</i> ,	248	<i>Kṛshāṇukramanikā</i> ,	176
<i>Ahnika-paddhati</i> ,	127	<i>Artha-ratnāvalī</i> ,	292
<i>Akhyāta-vāda</i> ,	5	<i>Kṛyā-saptas'atī</i> ,	276
<i>Akhyāta-vāda-vyākhyā-</i>		<i>As'aucha-dīpikā</i> ,	136
<i>rahasya</i> ,	5	<i>As'aucha-sāṅgraha</i> ,	137
<i>Akṣhapāda</i> ,	62	<i>As'aucha-vyavasthā</i> ,	137
<i>Amarakośha</i> ,	146	<i>As'vamedha</i> ,	219
<i>Amorakośha-bhāṣhya</i> ,	238	<i>As'vamedha Parva</i> ,	219
<i>Amorakośha-mālā</i> ,	129	<i>Atharva Veda</i> ,	116, 259
<i>Amara Siñha</i> ,	129, 238	<i>Ātmārpanastuti</i> ,	282
<i>Ambikā-khaṇḍa</i> ,	117	<i>Ātṛeya</i> ,	223
<i>Ananda-jñāna</i> ,	277	<i>Aufrecht, Professor J.</i> , 146,	147
<i>Ananda Giri</i> ,	116	<i>Ayodhyā</i> ,	71
<i>Andha-darpana-nyāya</i> ,	199	<i>Ayurdāya</i> ,	302
<i>Ananta Śarmā</i> ,	194	<i>Ayurdāya-tīkā</i> ,	302
<i>Aniruddha Śūri</i> ,	38	<i>Āyurvedha dīpikā</i> ,	223
<i>Ananta Yājñika</i> ,	197, 201	<i>Bahvṛicha Brāhmaṇa</i> ,	11
<i>Anumāna-didhiti-sāra-</i>		<i>Balabhadra</i> ,	187
<i>manjarī</i> ,	237	<i>Bāli</i> ,	71
<i>Anumāna-khaṇḍa</i> ,	237	<i>Ballantyne, Dr. J.</i> ,	292
<i>Anyokti-s'ataka</i> ,	38	<i>Bandyaghaṭi</i> ,	292
<i>Apadeva Mahāmaho-</i>		<i>Benares Magazine</i> ,	291
<i>pādhyāya</i> ,	301	<i>Berlin</i> ,	219
<i>Apta-mímáñsita</i> ,	105	<i>Bhadra Śūri Tripāṭhi</i> ,	280

	<i>Page</i>
Bhagavadgītā, ..112, 115,	
203, 207, 208	
Bhagavad-bhakti-chandrikā, 136	
Bhāgavata Purāṇa, 20, 26,	
150, 190	
Bhagavati-padya-pushpāṇ- jali, 250	
Bhagavatī-sūtra, 109	
Bhagavati-vṛitti, 109	
Bhagiratha Thakkura, 29	
Bhakti-taraṅginī, 26	
Bhaktivilāsa-matadīpikā, .. 234	
Bharadvāja, 26	
Bharata Mallikā, 145	
Bhāravi,145, 205, 286	
Bhartṛihari, 145, 146, 147,	
148, 149	
Bhāśā-vṛitti, 216	
Bhāskara Kachārya, 239	
Bhāskararāya Bhārati Dīkshita, 261	
Bhāsvat Kaviratna, 39	
Bhaṭṭi 145	
Bhaṭṭi Svāmi,215, 216	
Bhāu Dājī, Dr., 146	
Bhavabhūti, 202	
Bhāva-chandrikā, 197	
Bhavadatta, 271	
Bhavadeva, 201	
Bhavadeva Bhaṭṭa, 237	
Bhavadeva Thakkura, 201	
Bhāvāgapaś'a Dīkshita, .. 292	
Bhavanātha Miśra, 10	
Bhava Sīṅha, 1	
Bhaves'a, 12	
Bhishma Miśra, 54	

	<i>Page</i>
Bhīṣma Parva,	156
Bhrigu,	61
Bhūdharma,	158
Bodleian Catalogue,	146
Bohlen, Dr.,	146
Brahmā, 61, 117, 180, 207,	295
Brahmānanda Saras'vati, ..	275
Buddhikara Sūkla,	11
Chaitanya, ..190, 255, 287,	288
Chaitanya-charitāmṛita, ...	217
Chaitanyāśṭaka,	287
Chakrapānidatta,223,	225
Chālukya,265,	166
Chamatkāra chandrikā,	212
Chandana-yatra,	296
Chandēs'vara Thakkura, 66,	134
Chandī, 30, 128, 211, 236,	
261, 281	
Chandīdāsa,	197
Chandīkā-charita-chandrikā,	30
Chandra,	253
Chandras'ekkhara Mahāmaho- pādhyāya,	283
Charaka,	223
Charakatātāparya-tīkā, ...	223
Chārvāka,	62
Chārvika Bandha,196,	276
Chaturbhujā Mahāchārya, ..	137
Chaturbhujā Miśra,	236
Chbandoga,	10
Chbandogāhnikoddhāra, ..	10
Chbando-manjari,	130
Chbando-manjari-tīkā,	130
Chhatra Sīṅha,	44
Chilini,	70
Colebrooke, H T.,146,	261

	<i>Page</i>
Cowell, Professor E. B., ..	126
Dāmodara Thakkura,	40
Dāna-chandriká,	162
Dāna-dharma,	152
Dāna-khaṇḍa,	163
Dāna-pañcī,	23
Dāna-ratnākara,	134
Dāna-sāgara,	239
Das'aratha,	70
Dātārāma, ..	130
Dattaka-viveka,	129
Dāyabhāga,142, 166,	189
Dāyabhāga-siddhānta-kumu-	
da-chandriká,	142
Dāvabhāga-ṭīkā,	166
Dāyabhāga-ṭippaṇī,	1-9
Devadatta,	271
Devanātha Sarmá,	32
Deva Siñha,	1
Devī, 180, 181, 280, 281,	287
Devībhakti-raśollāsa,	230
Devīmāhātmya-ṭīkā,	128
Devī-purāṇá,	180
Dharmádharma-prabodhinī, ..	18
Dharmādhyāyiká,	202
Dharma-kosha,	58
Dharma-purāṇa,	244
Dharma-ratnākara,	198
Dhātu-mālá,	304
Dhyāna-yoga-sāra,	158
Dilīpa,	70
Dinakara Bhaṭṭa,	111
Dīpa-prakāś'a,	122
Dīpa-prakāś'a-ṭippaṇa,	123
Divākara Daivajña,	51
Divya-nirpaya,	40

	<i>Page</i>
Dolayátrá,	296
Dolayátrá-viveka,	209
Dropa Parva,	156
Dráviḍa,	227
Durgá,	230, 252
Durgá-pūjā,	210, 234
Durgávabodhinī,	236
Durgotsava-nirpaya,	210
Dvadas'ayátrá-pramāṇa-	
tattva,	296
Dvirūpa-kosha,	298
Dvividha-jalás'ayots'arga-	
pramāṇa-dars'ana,	11
Ekoddishṭa-s'aripī,	45
Gadádharma,	6
Gadasīñha,	205
Gágá Bhaṭṭa,	111
Gálava, ...	62
Gambhírarāya Bháratī	
Dikshita,	261
Gaṇes'a Daivajña,	49, 51
Gaṇgádharma,	174
Gaṇgá-s'rota-nyāya,	199
Gaṇges'a, ..28, 195, 199,	237
Garbha-gítá,	207
Gárgeya,	62
Garuḍa,	62
Gauḍa,	209
Gauḍapáda Acharya, ..	208
Gaura,	205
Gaurachandra,	217
Gaurāṅga,	158, 218, 232
Gaurāṅgastava-kalpataṛu, ..	288
Gaurī,	12, 62
Gáyatrī hṛdaya,	251
Gáyatryupanishad,	251

	<i>Page</i>
Uāyatri-vyākhyā,	252
Girvāna-pada-manjarī,	229
Gita-govinda,	228, 292
Gitāpradīpa,	203
Ghanasyāmadāsa,	218
Gobhila,	7, 10
Gokulanātha Upādhyāya Mahāmahopādhyāya, ..	16
Gopāla Bhaṭṭa,	261
Gopāla Chakravartī,	292
Gopālakṛishṇa Kavirāja, ..	224
Gopāla Nyāyapañchanāna Bhaṭṭāchārya,	210
Govardhana Achārya,	276
Govardhana Pāthaka,	132
Govinda,	209, 297
Govinda Achārya,	121
Govinda Mahāmahopā- dhyāya,	143
Govindānanda,	125
Govindarāja,	26
Govinda-stotra,	297
Govindarāma Sena,	226
Govindarāma Siddhāntavā- gīśa Bhaṭṭāchārya,	270
Govinda-virudhāvali- vyākhyā,	214
Grabalāghava,	19, 51
Grabalāghava-ṭikā,	51
Gupaparakāśa-didhiti- Māthuri,	189
Gupaparakāśa-vivṛiti,	189
Guptavati,	261
Haimāṅgikī, ..	232
Hall, Dr. F. E., ..11, 194, 262, 276, 277, 281, 291,	292

	<i>Page</i>
Hara,	1
Harapati Agamāchārya, ..	34
Hari,	1
Haridāsa,	190, 283
Harihara,	145
Harinārāyaṇa, Mahārāja, ..	22
Harivaṅsa,	74
Harivaṅsa-a-purāṇa,	74
Hantṛika,	128
Hantṛika-paddhati,	128
Hayas īrsha,	61
Hayas īrsha-pancharātra, ..	61
Hemādri,	163
Indra,	62
Indrajit,	302
Indrajit-keralī,	302
Indrapati,	52
Indrapati Mahāmahopā- dhyāya,	18
Isāna Misra,	219
Is'varagītā bhāṣya,	115
Is'varakānta,	304
Is'varānumana prakaraṇa, .	196
Jagaddhara,	293
Jagaddhara Mahāmahopā- dhyāya,	202
Jagadīśa,	143
Jagannārāyaṇa,	230
Jagannārāyaṇa, Rāja,	7
Jīnakinātha,	284
Jagannātha,	36
Jaiminī,62, 111, 117,	219
Jambudvīpa,	70
Janaka,	70
Jātaka-sāra,	14
Jayadeva,	228, 292

	<i>Page</i>
Kuvalayás'vīya, ...	64
Kurukshetra, ...	219
Laghusaptas'atī-stotra, ...	251
Lakshmana, ...	71
Lakshmana Des'ika, ...	233
Lakshmana Sena 1, 129,	205, 209
Lakshmidatta, ...	25
Lakshmidhara Bhaṭṭa, ...	247
Lakshminārāyaṇa, 7,	25
Lakshminātha Deva Kuṇṣ'a- nārāyaṇa, Mahārājādhi- rāja, ...	34
Lakshmīpati, ...	52
Līlāvati, 16,	289
Līlāvati-prakāś'a-ṭippaṇi,..	16
Līlāvatyudāharaṇa, ...	289
Liṅga-vṛitti, ...	14
Laukika-nyāya-muktāvalī, 1.9	62
Lokaśāla, ...	62
Madālasā, 61,	164
Madanamanojvara Mahāma- hopādhyāya, ...	299
Madana-bhaṅjikā, ...	296
Mādhava A'chārya, ...	226
Mādhavachandra Traividyā, 97	61
Madhu, ...	61
Mādhurya-kālabhīni, ...	161
Madhusūdana Paṇḍitarāja, 299	275
Madhusūdana Sarasvatī, ...	275
Magadha, ...	70
Māgadhi 97,	109
Māgha, ...	145
Mahābhārata, 152, 193, 203,	219
Mahābhārata, As'vamedha- parva, ...	219

	<i>Page</i>
Mahābhārata-rtha-prakāś'ini, 150, 151, 152, 153, 154, 155, 156, 157	157
Mahābhārata-rtha-saṅgraha- dīpikā, ...	193
Mahādāna-vākyāvalī, ...	59
Mahādeva, ...	207
Mahārāmāyana, ...	112
Mahāvedānta-shaṭka, ...	206
Mahāvīra, ...	70
Mahes'a Pañcānana, ...	235
Mahes'anārāyaṇa S'armā,...	232
Māhes'vara-khaṇḍa, ...	117
Mahes'vara Thakkura, ...	48
Mahimalla Deva, ...	166
Mahima-prakāś'ikā, ...	270
Mahimna stotra, ...	270
Maithila, ...	201
Maitreyarakshita Mahāma- hopādhyāya, ...	140
Mamāsa tattva, ...	179
Mamāsa-tattva-ṭikā, ...	179
Mālatimādhava, ...	202
Mālatimādhava-ṭikā, ...	202
Mallāri Daivajña, ...	51
Mallīnāga, ...	168
Mānasollāsa, ...	265
Mānasikā pūjana, ...	299
Mañjarī, ...	158
Manohara S'armā, ...	246
Manoramā, ...	267
Mantra-pradīpa, ...	34
Mārkaṇḍa, ...	61
Mārkaṇḍeya-purāṇa, 30, 128, 211, 236, 201,	261

	<i>Page</i>		<i>Page</i>
Mathuránátha Tarkavágís'a,	189, 302	Nanda Paṇḍita,	... 165
Mátri,	... 62	Nandi,	... 272
Máyá,	... 178	Nandikes'vara,	... 272
Meghadúta,	... 163	Nandikes'vara-purāṇa,	... 272
Meghadúta-ṭiká,	... 163	Nandikes'vara-saṁhitá,	... 272
Menaughten,	... 258	Nārada,	... 62
Mīmāṁsá-kusumāñjali,	... 111	Naranaráyaṇa, Rájá,	... 7
Mīmāṁsá-sútra,	... 111	Narasiṁha,	... 164
Mīmāṁsá-sútra-dīdhiti,	... 11	Naráyaṇa,	6, 225
Mithilá, 18, 20, 22, 44,	48	Naráyaṇa Bhaṭṭa Suri,	... 111
Mithiles'a-charita,	... 48	Naráyaṇa Vedarakara,	... 164
Mithiles'āhṇika,	... 30	Natvabheda,	... 226
Mithyátva-nirvachana,	... 16	Nemichandra Siddhántadeva,	97
Mohana Sarmá,	... 38	Nidāna-tattva,	... 303
Mokshadharma,	... 151	Nílādri-mahodaya,	... 36
Mugdhabodha,	230, 276	Nílakaṇṭha Bhaṭṭa,	... 227
Mugdhabodha-pariśiṣṭa,	230, 276	Nirváṇa-prakaraṇa,	... 175
Murári Mis'ra,	... 7	Nityakálakṛitra,	... 247
Nāḍiparikshádi chikítsáka-		Nyáyávali dīdhiti,	... 11
thana,	... 41	Nyāya-kusumāñjali-pra-	
Nāḍivijgāna,	... 226	karāṇa,	... 12;
Naimisha,	... 214	Nyāya-muktávali,	... 199
Naishadha,	... 164	Nyāya-ratnávali,	... 275
Naishadha-charita,	... 271	Oṛissa,	20, 296
Naishadhiya-prakás'a,	... 164	Pāddhati-pradīpa,	... 218
Naliyá,	158, 248	Padma-purāṇa,	36, 158
Nagna,	... 62	Padma Siṁha, Rájá,	... 1
Nala-charita-ṭiká,	... 271	Pañchas'vará,	... 303
Nāma-kaumudí,	... 174	Pañcharātra,	... 32
Námaliṅgānusāsana,	... 238	Pāṇḍava,	25, 219
Námávali-stotra,	... 280	Pāṇḍava-charita,	... 25
Nandakis'ora Bhaṭṭáchárya		Pāṇḍu,	... 74
Chakravartí,	... 276	Pāṇini,	... 139
Nandana Mis'ra,	... 149	Parás'ara,	... 295
		Paribhāshá-vṛitti,	... 139
		Parikshá-paddhati,	... 258

	<i>Page</i>
Párbhasáratbi Mis'ra, ...	117
Párvapa-chandriká, ...	43
Pátanjala-bháshya, ...	125
Pátanjala-sútra-bháshya, ...	201
Patanjali, 124, 125, 194,	201
Pathyápathya-vibodhaka,...	126
Paushkara, ...	62
Pichchbiká-tantra, ...	252
Prabodhananda Sarasvatí, ..	188
Pradyotana Bhaṭṭāchārya, ..	157
Prahlāda, ...	62
Prakāśānanda Des'ika, ...	261
Prakāś'ātmá, ...	199
Prakāś'iká, ...	169
Prakāśārtha, ...	110
Prasnopanishad, ...	116
Prasnopanishadálóka, ...	116
Prasastapáda, ...	29
Prañḍha-manoramá, ...	146
Pravara Sena, ...	145
Práyas'chitta-kaumudí, ...	5
Práyas'chitta-prakāś'a, ...	187
Práyas'chitta-párijáta, ...	300
Práyas'chitta-viveka-ṭippaní, ...	5
Premanidhi, ...	18
Premanidhi S'armá, ...	122
Prithvidhara Achārya, ...	281
Puṇḍarikáksha. 145,	215
Puṇya-chandrodaya-purāṇa, ...	70
Purāṇa-sarvasva, ...	132
Puranjana, ...	20
Puranjana-charita, ...	20
Púrṇánanda, ...	196
Púrṇánanda Paramahansa, ..	130
Purushottama, 216,	231
Purushottama Deva, 20,	298

	<i>Page</i>
Purushottama Deva S'armá, ...	144
Purushottama-máhátmya, ...	36
Pushpa-málá, ...	17
Puskaráksha, ...	248
Pushpánjali, ...	297
Rádhá, 176,	218
Rádhámohana Gos'vámí, ...	179
Rádhánátha Bhúsura, ...	137
Rádháramanadása, 232,	234
Rághavánanda Sarasvatí, ...	11
Rághavendra Muni, ...	169
Raghudeva Bhaṭṭāchārya, ..	5
Raghunandana, 179,	235
Raghunandana Bhaṭṭā- chārya, 294,	296
Raghunandana S'armá, 238,	303
Raghunáthadása, ...	214
Raghunátha Sárvabhauma, ..	159
Raghunátha Ś'romaṇi, ...	189
Raghunátha Ś'romaṇi Bhaṭṭāchārya, ...	16
Raghunátha Vidyáváchas- pati, ...	237
Raghuvaṇsa, ..	243
Raghuvaṇsa-viveka, ...	243
Rájendra, Mahárāja, ...	248
Rájnaráyana Basu, ...	116
Ráma, 70, 112,	145
Rámabhadra Mahámaho- pádhya, ...	142
Rámabhadra Nyáyáśāstrákāra, ...	166
Rámachandra Mis'ra, ...	48
Rámagovinda, ...	226
Rámadeva, ...	270
Rámakánta Váchaspati, ...	304
Rámakrishna, 111, 150, 280,	297

	<i>Page</i>
Rámakṛiṣṇa Bhaṭṭācārya,	
5,	140
Rámakṛiṣṇa Bhaṭṭa Mahá-	
mahopādhyāya, ...	227
Rámamohana Rāya, Rājā,	116
Rámánanda, 08,	255
Rámánanda Sarasvatī, ...	125
Rámánanda Vāchaspati, ...	248
Rámanātha Siddhānta, ...	196
Rámanātha Vidyāvāchas-	
pāti, ...	237
Ramāpati Mahámaho-	
pādhyāya, ...	28
Rámarāya Maṇi, ...	26
Rāma Tarkavāgīśa, ...	230
Rámāyaṇa, 70,	268
Rámendravāna, ...	255
Rāmes'vara Bhaṭṭa Mahá-	
mahopādhyāya, ...	198
Raṅganātha Sūri, ...	6
Rāsa, 176,	213
Rāsa-gītā, ...	176
Rasamanjarī, ...	225
Rasendrakalpadrūma, ...	227
Rasendrasāra-saṅgraha, ...	224
Rāsollāsa-tantra, 176,	213
Ratnākara Ṭhakkura, ...	23
Ratnapāpi, ...	300
Ratnapāpi S'armā, 30, 41,	
42, 43, 44, 45, 47, 48, 55,	59
Rāvāna, 70,	145
Rāvāna-badha, 144, 215,	216
Rīg Veda, ...	176
Roer, Dr. E., ...	116
Ruchipati Mahámaho-	
pādhyāya, ...	34

	<i>Page</i>
Rudra, ...	117
Rudradhara, ...	17
Rudradhara Mahámaho-	
pādhyāya, ...	15
Rudra Siṅha, ...	47
Rūpanārāyaṇa, Rājā, ...	7
Rūpa Vedāntācārya, ...	295
S'abdabheda-prakāśa, ...	298
S'abda-khaṇḍa, ...	28
S'abda-prakāśa, ...	123
Sabhā-parva, ...	153
Sad Upādhyāya, ...	303
Saiva-sarvasva-sāra, ...	1
Saiva-tantra, ...	272
Sākta, ...	263
Sākta-krama, ...	130
Sakti, ...	263
Sakti-tantra, ...	263
Sakti-vāda, ...	6
Saktivāda-vivarāṇa, ...	6
Sālinātha, ...	225
Salya-parva, ...	157
Sambandha-viveka, ...	138
Samantabhadra Yati, ...	105
Sanatakumāra, ...	272
Sanātana Gos'vāmī, ...	190
Saṅgrām Shāl, ...	40
Saṅjīves'vara S'armā, 30, 41,	
42, 43, 44, 45, 47, 48, 55,	59
S'aṅkara, 111,	277
S'aṅkara Kachārya, 116, 206,	
280, 262, 295,	299
S'aṅkara Miśra, ...	9
S'aṅkara Miśra, Maháma-	
hopādhyāya, ...	10
S'aṅkara S'armā, ...	128

	Page		Page
Sāṅkhyāchārya, ...	260	Sis'ū Mahāmahopādhyāya, ...	14
S'āṅkhyā-sūtra, ...	260	S'isupāla-badha, ...	145
Saṅkranti-viveka, ...	205	Sitā, ...	70, 71
Sannyās'rama S'armā, ...	271	S'iva, 1, 62, 171, 270, 272, ...	280
Saṅskāra-paddhati-rahasya, ...	237	S'iva Bhārati, ...	285
Sāntipushṭikanjali, ...	12	S'iva Bhaṭṭa, ...	174
S'ānti-s'ataka, ...	304	S'ivadharmā, ...	272
S'ānti-s'ataka-vyākhyā- taraṅginī, ...	304	S'ivadharmottara, ...	272
Saptasūtra-sannyāsa- paddhati, ...	295	S'ivapanchās'ikā, ...	282
Sāradā-tilaka, ...	233	S'ivārkodaya, ...	111
Sarasvatī-kanthābharana, ...	147	S'iva Sinha, ...	1
Sārātsāra-tattva-saṅgraha, ...	214	Skanda, ...	207
S'āriraka-mimāṃsā-bhāshya- vivarana, ...	110	Skanda-purāṇa, 117, 171, ...	207, 255
S'ārirakanyāya-nirṇaya, ...	277	Smaraṇakrama-mālā, ...	217
Saraja-kalikā, ...	39	Smārta-samuchchaya, ...	165
Sarvāṇukramaṇikā, ...	177	Smṛiti-chandrikā, ...	301
Sāstra-dīpikā, ...	117	Smṛiti-kaumudī, ...	140
Sāttvatāchāra-vādārtha, ...	234	Smṛiti-pradīpa, ...	283
Saubhāgya-kāṇḍa, ...	259	Smṛiti-ratnākara, ...	210
Saunaka, ...	176	Smṛiti-saṅgraha-sūtra, ...	235
S'esbagiri S'āstrī, ...	147	Smṛiti-tattvāmṛita, ...	12
S'eshanāga, ...	39	Spaṣṭajātaka-paddhati, ...	303
Shaṭ-chakra, ...	196	S'rāddha-pradīpa, ...	299
Shaṭ-chakra-dīpikā, ...	196	S'rāddha-ratna, ...	52
Siddhānta-manjushā, ...	285	S'rāddha viveka, ...	113
Siddhānta-manjari-bhāva- dīpikā, ...	284	S'rāddha-viveka-bhāvārtha- dīpa, ...	143
Siddhānta-rahasya, 4., ...	51	S'reṇika, ...	70
Siddhāntārṇava, ...	159	S'rīdatta Paṇḍita, ...	195
Siddhāntavāgīśa Bhāṭṭa- chārya, ...	237	S'rīdeva Mahāmahopādhyāya, ...	165
Siddhāntavindu, ...	275	S'rīdhara Sena, ...	148
S'īradeva, ...	139	S'rīdhara Svāmī, 145, 148, ...	149
		S'riharsha, ...	9, 164
		S'rikānta Paṇḍit, ...	215
		S'rikara Achārya, ...	189

	<i>Page</i>
S'rikriṣṇa Chakravartī, ...	208
S'rikriṣṇadeva Mahámaho- pádhyáya, ...	201
S'rínátha, ...	189
S'rínátha Acháryachúdá- maṇi, ...	166
S'ṛiṅgára-tilaka, ...	253
S'ṛiṅgára-tilaka-ṭiká, ...	253
S'ṛinivásadása, ...	121
S'ṛiprasa, ...	62
S'ṛisvámi, ...	148
S'rírāma Tarkálaṅkara, ...	189
S'ruti-kalpadruma, ...	283
Subhagánandanátha, ...	267
Subhakarma-nirpaya, ...	7
Subhásini, ...	286
Subodhá, ...	146
Subodhiní, 47,	208
S'uddha Bhikṣu, ...	262
Suddhánanda, ...	277
Sudars'ana, ...	60
S'údrábhárah-chintámaṇi, ...	22
S'údrábhah-kṛityatattva, ...	294
S'uddhi-darpaṇa, ...	197
Sugata, ...	62
S'úlapāṇi, 5, 129, 143,	205
S'úlapāṇi Mahámahopá- dhyáya, 138,	209
S'uka, ...	175
Sundaravara, ...	267
Sus'ruta, ...	223
Súta-saṁhitá, ...	86
Svámi, 145,	148
Svarodaya, ...	158
Svarodaya-ṭiká, ...	158
Tantra-dípiká, ...	264

	<i>Page</i>
Tantra-kaumudí, 32,	254
Tantra-pradípa, 140,	233
Tantra-pradípoddípana, ...	149
Tárá, 259,	278
Táropañishad, ...	259
Tattva-chandriká, ...	205
Tattva-chintámaṇi, 28,	195
Tattva-dípana, ...	28
Tattva-dípiká, ...	211
Tattvámṛita sárodhdhára,...	57
Tattvasamása, ...	289
Tattvasára, ...	207
Tattvopaniṣad, , ...	257
Tiloya-sára, ...	97
Tithi-nirapaya, ...	60
Trailokyamohana, ...	62
Trilochana Mis'ra Maháma- hopádhyáya, ...	50
Triloka-sára, ...	97
Traipuropaniṣad, ...	259
Tripurá, ...	259
Tripurá-sundarí, ...	228
Tripurásundarí-stuti-kávyá, ...	228
Trivikramanáráyaṇa, Rájá, ..	7
Túlápurusha, ...	134
Udayana Achárya, ...	126
Udváhatattva-ṭiká, ...	179
Uṣmabheda, ...	231
Udyoga-parva, ...	155
Váchaspati Mis'ra, ...	22
Váḡdeví, ...	299
Vaibhárah bill, ...	70
Vaibhava, ...	62
Vaidika-líṅartha-vivechana, ...	110
VaidyanáthaPayagunḡa, ...	26
Vajjaligráma, ...	34

	<i>Page</i>		<i>Page</i>
Vais'esika, ...	29	Vidyánanda, ...	105
Vaishṇavāmṛita, ...	185	Vidyápati ...	1
Vaishṇava-siddhānta- vairayanti, ...	169	Vidyápati Mahámahopá- dhyāya, ...	67
Vaishṇava-toṣaṇī, ...	190	Vidyávinoda, ...	145, 146
Vájasaneyī Sañhita, ...	177	Vijñāna Bhikṣu, ...	115, 116
Vallabha Dīkṣhita, ...	178	Vikramáditya, ...	146
Vallālasena, ...	239	Vilvamañgala, ...	297
Válmiki, ...	112	Vilvamañgala-stava, ...	297
Vana or Aranyaka Parva, ..	154	Vīranārāyaṇa, Rájá, ...	7
Vānes'vara Mi's'ra, ...	149	Virāta, ...	219
Varadarja, ...	229	Virāta-parva, ...	154, 219
Váranaśi, ...	70	Virātaparva-ṭiká, ...	219
Vararuchi, ...	149	Vires'vara, ...	134
Vararuchi A'chārya, ...	14	Vires'vara Bhaṭṭa Mahán- kara, ...	174
Vardhamāna, ...	16, 29	Vires'varánanda, ...	24
Vardhamāṇa Mi's'ra, ...	57, 189	Virodha-bhaṇjani, ...	150, 151, 152
Vardhamāṇa Mahámahopá- dhyāya, ...	12	Vishṇu, ...	61, 62, 232, 295, 297
Vas'ishṭha, ...	112, 295	Vishṇupati, ...	28
Vás'ishṭha-chandriká, ...	268	Vishṇu purāṇa, ...	180
Vás'ishṭha-rāmāyaṇa, ...	112	Viśvadeva, ...	10
Vás'ishṭha-padadīpa, ...	268	Viśvanātha Chakravartī, ...	217
Vásudeva, ...	244, 258	Viśvāna Devī, Queen, ...	1
Vātsyāyana, ...	166	Viśves'vara, ...	262, 289
Vedāchārya Avasathika, ...	240	Viśves'vara Bhaṭṭa, ...	111
Vedānta-chintāmaṇi, ...	262	Viśves'vara Bhaṭṭāchārya, ...	136
Vedāntasāra-bhāvārtha- dīpiká, ...	141	Viśves'vara Daivajña, ...	46
Vedānta-siddhānta-kaumudī, ...	160	Viśves'vara Thakkura, ...	66
Vedānta-sūtra, ...	110	Viṭṭhala Dīkṣhita, ...	127, 178
Vedāntavāgīś'a, ...	141	Vivādha-prajñapati, ...	109
Vibhāga sāra, ...	67	Vopadeva, ...	215, 240, 276
Vichāra-nirṇaya, ...	210	Vratāchāra, ...	55
Vidvanamañdana, ...	178	Vratapaddhati, ...	15
Vidyá, ...	283	Vṛihaspati Mi's'ra, ...	243
		Vṛitta-darpana, ...	54, 68

	<i>Page</i>
Vṛitti-dīpikā, ...	53
Vṛindāvana, 78, 188, 212,	
213, 214,	234
Vṛindāvana-rahasya,	188
Vṛindāvana-s'ataka, ...	188
Vyākhyā-vrihaspati, ...	243
Vyāvahāra-darpaṇa, ...	201
Vyāvahāra-kosha, ...	57
Vyāvahāra-ratnākara, ...	66
Vyāsa, 175, 180, 219, 244,	295
Weber, Dr. A., ...	219
Wilson, Dr. H. H., ...	180
Yādava, 74, 78,	79

	<i>Page</i>
Yajurveda, ...	127
Yajur Veda, 11, 127, 128,	
177,	294
Yāmala, ...	32
Yas'odhara, ...	166
Yatindra-mata dīpikā, ...	121
Yoga-chandrikā, ...	194
Yogamañi-prabhā, ...	125
Yoga-ratnākara, ...	24
Yoga-s'āstra, ...	124
Yoga-sūtra, ...	260
Yogavāsīṣṭha Rāmāyaṇa, .	268
Yogini-tantra, ...	278

